

รายงานการวิจัยฉบับสมบูรณ์

การเตรียมบุคลากรเข้าสู่ภาคแรงงาน:
การศึกษาเปรียบเทียบไทยและเวียดนาม 1980-
2025

พศิน แต่งจวงและคณะ

ศูนย์วิจัยเพื่อการศึกษาและแรงงาน
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

ผู้เขียนรายงานวิจัย

รศ.ดร.พศิน แดงจวง

รศ.ดร.วรวิทย์ เจริญเลิศ

Prof.Dr. Xavier Oudin

หัวหน้าโครงการ

นักวิจัย

นักวิจัย ผู้เชี่ยวชาญ IRD, France

นักวิจัย

รศ.ดร.พศิน แดงจวง

รศ.ดร.วรวิทย์ เจริญเลิศ

ผศ.ดร.เพ็ชรี รูปะวิเชตร์

Prof.Dr. Xavier Oudin

Prof.Dr.Bruno Jetin

Prof.Dr.Alain Mounier

Prof Dr.Nguyen Tien Dat

Ms.Tham Tuoi

หัวหน้าโครงการ

นักวิจัย

นักวิจัย

นักวิจัย ผู้เชี่ยวชาญ IRD, France

นักวิจัย ผู้เชี่ยวชาญ IRD, France

นักวิจัย ผู้เชี่ยวชาญ IRD, France

นักวิจัย ผู้เชี่ยวชาญ Vietnam

นักวิจัยชาวเวียดนาม

กิตติกรรมประกาศ

ขอขอบคุณ Nguyen Huy Hoang, Ministry of Planning and Investment, Foreign Investment Agency ที่บรรยายเกี่ยวกับนโยบายการลงทุนจากต่างประเทศ Professor Nguyen Thi Hoai Thu, Director CNT International Education & Tourism, Hanoi University; Dr. Pham Duc Thang (Head of Science Research & International Cooperation Dept.), Dr. Ha Xuan Quang (Vice-Rector), Ha Noi University of Industry; Nguyen Trung Khanh, Hanoi Tourism College; Leeu Ngor Van, Hanoi Agricultural University; Prof. Dr. Nguyen Hue Tri, Dean Faculty of Economics, Phuong Dong University; Dr. Nguyen Anh Phong, Institute of Policy and Strategy for Agriculture and Rural Development ที่อนุญาตให้เข้าสัมภาษณ์และเยี่ยมชมมหาวิทยาลัยของท่าน

ขอขอบคุณ Prof. Dr. Nguyen Tien Dat, ITA Australian Consortium, Teacher Training Curriculum for Secondary Professional Education Specialist, MOET, Upper Secondary & Professional Teacher Development Project ที่ร่วมเขียนเนื้อหาเกี่ยวกับการศึกษาของเวียดนาม Dr. Le Dong Phuong, Dr. Tran Van Hung, NIESAC ผู้ร่วมให้ข้อเสนอแนะและวิพากษ์เนื้อหา คุณ Vo Thi Bach Tuyet, Department of Labour- Invalids and Social Affairs; Luong Thi Thuan, Hochiminh City Committee for Population-Family and Children ที่ให้สัมภาษณ์เกี่ยวกับคุณภาพของแรงงาน Mr. Pham Vinh Phuc, Expert Adult Education; Mr. Chum, Head of Nguyen Province Training Center ผู้ให้สัมภาษณ์และพาเยี่ยมชมศูนย์การฝึกอบรม และ Mr. Richard Canal จาก Institut de la Francophonie pour l'Informatique, Bureau Asie-Pacifique; Ms. Nolwen Henaff จาก IRD Ho Chi Minh City ที่ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับการเตรียมกำลังคนของเวียดนามมาเป็นเวลานาน มีข้อมูลที่มีคุณค่ามากและให้ข้อมูลอย่างมีคุณค่า Ms. Anne Richmond จาก ILO, Bangkok ผู้เชี่ยวชาญด้านการฝึกอบรมของ ILO และให้ข้อมูลด้านการฝึกกำลังคนในแถบเอเชียอย่างหาค่าไม่ได้และ Ms. Tham Toui นักวิจัยผู้ช่วยประจำ Ha Noi

ขอขอบพระคุณนักลงทุนไทย คุณ Sithithep Piroonmethee, Chanchai Ochapong, Thanyapat Thangkul, ASEAN Tire Co., Ltd., Vee Rubber; Saowakon Kittisompun, Melia Hanoi & HCO Building ที่อนุญาตให้เข้าเยี่ยมชมและสัมภาษณ์ ขอขอบพระคุณ ดร.ยงยุทธ แฉล้มวงษ์ ผู้เชี่ยวชาญจากสถาบันวิจัยเพื่อพัฒนาประเทศไทย (TDRI) ที่ให้ข้อคิดที่มีคุณค่าในการปรับปรุงรายงานวิจัยครั้งนี้ และท้ายที่สุดขอกราบขอบพระคุณท่านเอกอัครราชทูตไทยประจำฮานอย ท่าน Pravit Chaimongkol(Consul-General), Tawatchai Koopirom(Deputy Chief Mission), Paniti Uthairat (Minister Counsellor Commercial) และคุณ Wichawan Niyomyath(Second Secretary) Royal Thai Embassy ที่จัดให้มีการรับฟังการเสนอผลการวิจัยและให้ข้อเสนอแนะในการพัฒนาต่อไปในวันที่19 ธันวาคม 2550

(รศ.ดร.พศิน แดงจวง)

หัวหน้าโครงการวิจัย ศูนย์วิจัยเพื่อการศึกษาและแรงงาน

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่อง “การเตรียมบุคลากรเข้าสู่ภาคแรงงาน: การศึกษาเปรียบเทียบไทยและเวียดนาม 1980-2025” มีวัตถุประสงค์ 2 ประการคือ เพื่อเปรียบเทียบข้อมูลพื้นฐานสภาพการเตรียมบุคลากรเข้าสู่ตลาดแรงงานในช่วง 1980-2025 และเพื่อวิเคราะห์ วิพากษ์และสังเคราะห์ข้อมูลเพื่อนำไปสู่การกำหนดนโยบายภายในประเทศและระหว่างประเทศ เป็นการวิจัยแบบผสมผสานที่เก็บข้อมูลทั้งเชิงคุณภาพและปริมาณไปพร้อมกัน กล่าวคือ ในเชิงคุณภาพใช้การสัมภาษณ์เจาะลึกทั้งฝ่ายเวียดนามประกอบด้วยผู้บริหารกระทรวงศึกษาธิการฯ อธิการบดี คณบดี อาจารย์ ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษาต่อเนื่อง ผู้เชี่ยวชาญการศึกษาผู้ใหญ่ นักศึกษาศิษย์เก่า ผู้จัดการสถานประกอบการ พนักงาน สังเกต เยี่ยมเยือน รับฟัง พูดคุยทั้งอย่างไม่เป็นทางการและเป็นทางการ ในขณะที่การรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณได้จากสถิติของสำนักงานสถิติแห่งชาติ ข้อมูลจากธนาคารโลก UNESCO, ILO, ADB และอื่น ๆ ซึ่งเป็นข้อมูลตั้งแต่ปี ค.ศ. 1975 ถึงการคาดการณ์ในปี 2025 ผลการวิจัยพบว่า

ข้อมูลพื้นฐานสภาพการเตรียมบุคลากรเข้าสู่ตลาดแรงงานในช่วง 1980-2025 ในด้านประชากร ประเทศไทยมีประชากรน้อยกว่าประเทศเวียดนามกว่า 20 ล้านคนและอาจจะถึง 30 ล้านคนในปี 2025 ทำให้เวียดนามมีปริมาณวัยแรงงานมากกว่าซึ่งจะยังสามารถซึมซับแรงงานเข้มข้นต่อไปได้อีกนาน ในขณะที่ประเทศไทยมีจำนวนของผู้สูงอายุมากกว่าเวียดนาม สืบเนื่องจากประเทศเวียดนามเพิ่งสงบจากการเป็นอาณานิคมของหลายชาติมานานกว่าพันปี เพิ่งรวมตัวเป็นชาติเดียวกันเมื่อปีค.ศ.1975 นี้เอง จึงส่งผลให้ในภาพรวมประเทศไทยมีความเจริญก้าวหน้ามาก่อนทั้งในด้านสาธารณสุข โภค การศึกษาศึกษา โดยเฉพาะเมื่อเปรียบเทียบด้านแรงงาน แรงงานประเทศไทยมีระดับการศึกษาสูงกว่าและมีประสบการณ์การทำงานในโรงงานอุตสาหกรรมนานกว่า ทำให้แรงงานไม่สามารถยอมรับค่าแรงราคาถูกต่อไปได้อีก ประเทศไทยมีการลงทุนจากภายในประเทศและต่างประเทศมากกว่าทำให้ทั้ง GDP รวม และ GDP per capita มีสูงกว่า

แต่ประเทศเวียดนามมีข้อได้เปรียบในส่วนของการที่มีความอดทน มุ่งมั่น ทุ่มเทเพื่อชาติเพื่อแผ่นดินมากกว่าคนไทย จนมีการกล่าวว่า “คนเวียดนามเรียนเพื่อชาติ คนไทยเรียนเพื่อตนเอง” คนเวียดนามมุ่งมั่นที่จะเรียนเพื่อแข่งขันกับชาวโลกทั้ง ๆ ที่อยู่ในสภาพที่พร้อมน้อยกว่า ยกตัวอย่างเช่น นักเรียนเวียดนามสามารถสอบโอลิมปิกวิชาการได้เหรียญทองตั้งแต่ครั้งแรกที่ส่งนักเรียนเข้าสอบคือในปีพ.ศ. 2517 ในขณะที่ประเทศยังอยู่ภายใต้สงคราม ก่อนที่เวียดนามจะรวมเป็นประเทศเดียวกัน และได้รับเหรียญทองทุกครั้งที่ได้เข้าสอบ ในขณะที่นักเรียนไทยซึ่งมีความพร้อมมากกว่าเพิ่งได้รับเหรียญทองเมื่อไม่นานมานี้เอง ประเทศเวียดนามให้ความสำคัญการศึกษาระดับขั้นพื้นฐานสูงโดยมีการควบคุมคุณภาพ กำหนดให้มีการ

สอบโดยใช้ข้อสอบมาตรฐานจากส่วนกลาง ทำให้มีนักเรียนสอบตกและต้องเรียนซ้ำชั้นจำนวนมาก ในขณะที่ประเทศไทยเน้นการกระจายอำนาจให้อิสระแต่ละรายวิชาประเมินผลเองมาตั้งแต่การประกาศใช้หลักสูตร พ.ศ. 2521 เป็นต้นมา และเมื่อมีการประกาศใช้ พ.ร.บ. การศึกษา พ.ศ. 2542 นักเรียนไทยไม่มีการตกซ้ำชั้น ทั้งๆ ที่มีรายงานเสมอมาว่าคุณภาพการศึกษาไทยด้อยลง ๆ

เมื่อได้สังเคราะห์ข้อมูลเพื่อนำไปสู่การกำหนดนโยบายภายในประเทศและระหว่างประเทศแล้ว จะเห็นได้ว่านโยบายการผลิตสินค้าเพื่อแข่งขันกับตลาดโลกโดยใช้แรงงานราคาถูกในประเทศไทยจะต้องเผชิญปัญหาขาดแคลนแรงงาน นั่นคือ หากประเทศไทยมีความต้องการแข่งขันจำเป็นต้องปรับเปลี่ยนเป็นใช้เทคโนโลยีขั้นสูงเพื่อผลิตปริมาณมาก ๆ หรือผลิตสินค้าที่มีคุณภาพสูงเพื่อสนองกลุ่มเป้าหมายที่มีรายได้สูงหรือ High End ซึ่งย่อมหมายถึงคุณภาพและทักษะของแรงงานของไทยจะต้องสูงขึ้นด้วย หรือหากไม่ต้องการการแข่งขันประเทศไทยอาจต้องปรับเปลี่ยนพฤติกรรมกรรมการบริโภคของประชาชนให้ประหยัดและใช้ของที่ผลิตใช้เอง จากภูมิปัญญาท้องถิ่น

หากประเทศไทยเลือกที่จะอยู่บนเวทีโลกให้ได้และไม่ล่าช้า จะต้องส่งเสริมให้มีการใช้ประโยชน์จากองค์กรต่าง ๆ ที่ได้ตั้งขึ้นมาเพื่อรองรับการเปลี่ยนถ่ายจากการพัฒนาแบบเก่าสู่การพัฒนาแบบ Hi Technology เช่น Science Park, Nano Tech โรงเรียนวิทยาศาสตร์ศูนย์ส่งเสริมการวิจัย เช่น TDRi ศูนย์สนับสนุนการวิจัย เช่น สกว. สภาวิจัยแห่งชาติ กิจกรรมส่งเสริมความเป็นอัจฉริยะ เช่น กิจกรรมแข่งขันประกวดงานสร้างสรรค์สิ่งประดิษฐ์ ฯลฯ ให้รวดเร็วมากกว่านี้ เพื่อรองรับการเปลี่ยนถ่ายดังกล่าวข้างต้น ในขณะเดียวกันจะต้องกระตุ้นหรือจัดหาแรงจูงใจให้เยาวชนสนใจ ตั้งใจเรียนและมุ่งมั่นเรียนเพื่อชาติมากกว่านี้ **ต้องมีการปฏิรูปการเรียนการสอนให้ใช้กระบวนการทางวิทยาศาสตร์ ค้นคว้าทดลองมากขึ้น กระตุ้นให้ใฝ่รู้ใฝ่เรียนตลอดชีวิต คิดค้นคว้า วิเคราะห์ แก้ปัญหาและมีทักษะมากกว่า 1 ทักษะ ครูจะต้องมุ่งทำการสอนมากกว่าทำงานบริการอื่น ๆ สถานประกอบการต้องมีส่วนร่วมกับการบวนการผลิตแรงงาน กระบวนการวัดผลประเมินผลการศึกษาต้องได้รับการปรับปรุงให้มีคุณภาพและเทียบได้กับมาตรฐานสากล ต้องมีการควบคุมคุณภาพการศึกษาระดับอุดมศึกษาให้มากกว่านี้และควรเป็นการศึกษาที่เน้นการวิจัยเป็นฐาน**

การรองรับการเตรียมบุคลากรที่เปลี่ยนงานใหม่ รัฐพึงจัด**ศูนย์ฝึกอบรมเฉพาะทาง** โดยศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนควรดำเนินการร่วมกับแรงงานจังหวัดจัดกิจกรรมวิชาการ ฝึกอบรมและให้สถาบันการศึกษาทุกระดับจัดหลักสูตรทันสมัยและเอื้อต่อการพัฒนาแรงงานที่เปลี่ยนงานใหม่

และเพื่อให้การขับเคลื่อนเป็นไปอย่างครบวงจร รัฐพึงส่งเสริมให้มีความร่วมมือ
การวิจัยกับนักวิจัยต่างชาติทุกสาขาวิชาโดยเน้นงานวิจัยประเภท R & D ให้มากขึ้น
หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัยในสถาบันอุดมศึกษา**พึงสร้างเครือข่ายวิจัยในประเทศ**
ภูมิภาคและนานาชาติ สถานทูต สถานกงสุลทุกแห่งพึงมีหน่วยจัดทำข้อมูลพื้นฐาน
ความต้องการ แนวโน้มและศักยภาพด้านต่าง ๆ ของแต่ละประเทศ

บทสรุปสำหรับผู้บริหาร

ชื่อเรื่อง การเตรียมบุคลากรเข้าสู่ภาคแรงงาน: การศึกษาเปรียบเทียบไทยและเวียดนาม 1980-2025”

ความเป็นมาและความสำคัญของเรื่อง

จากสภาพในอดีตและปัจจุบันที่อาจนำมาร้อยเรียงในเบื้องต้น หากเปรียบเทียบ ศักยภาพระหว่างประเทศไทยและเวียดนาม จะเห็นได้ว่าทั้งสองประเทศต่างมีข้อดีและข้อจำกัด แตกต่างกันไป กล่าวคือ ในด้านปริมาณของประชากรของเวียดนามมีมากกว่าและเพิ่มขึ้น รวดเร็วกว่าไทย ซึ่งมีโอกาส ทำให้เผชิญกับอัตราการว่างงานสูง ก่อให้เกิดปัญหาด้านมลภาวะ สูง และมีปัญหาความขัดแย้งในสังคมสูงกว่าไทยเนื่องจากขาดแคลนทรัพยากร ซึ่งแน่นอนสิ่ง เหล่านี้ย่อมเป็นปัญหา แต่ในทางตรงกันข้ามอาจเป็นจุดสำคัญที่จะทำให้เวียดนามพยายาม หาทางแก้ปัญหาเหล่านั้นและกลายเป็นส่วนผลักดันให้เกิดความเจริญก้าวหน้าทางเศรษฐกิจได้

ปริมาณการเพิ่มจำนวนประชากรของประเทศไทยมีอัตราการเพิ่มค่อนข้างต่ำในช่วง เวลาที่ผ่านมาซึ่งน่าจะสามารถพยากรณ์ได้ว่าจะอยู่ราวๆ 73 ล้านคนในปี ค.ศ. 2025 ในขณะที่ อัตราการเพิ่มของเวียดนามสูงเร็วกว่าไทยและน่าจะอยู่ที่ราว 100 ล้านคนในปี ค.ศ. 2025 อนึ่ง อัตราความหนาแน่นประชากรในชนบท(รวมถึงเกษตรกรรมและสิ่งแวดล้อม) ประเทศไทยมีความหนาแน่นน้อยและกระจายทั่วประเทศดีกว่าประเทศเวียดนาม แต่มีความไม่เสมอภาคด้าน มาตรฐานการครองชีพ ในขณะที่ประเทศเวียดนามมีประชากรหนาแน่นในชนบทซึ่งอาจจะ ก่อให้เกิดปัญหามากในอนาคต เช่น ขาดแคลนที่อยู่อาศัย ขาดแคลนที่ดินทำกิน มีปัญหา สิ่งแวดล้อมเนื่องจากใช้สารเคมีมาก ปัญหาการอพยพ การเคลื่อนย้ายแรงงานสู่เมือง อัตราการ ว่างงานในชนบท ซึ่งอาจทำให้ชาวนา ชาวไร่หรือเกษตรกรอื่น ๆ ต้องแสวงหาดินแดนใน ประเทศเพื่อนบ้าน เช่นลาวชายแดนลาว กัมพูชาและอาจมีผลกระทบลุกลามถึงประเทศไทย เพิ่มขึ้นอีก

จากรายงานผลการศึกษาของ สกศ. ในปี พ.ศ. 2549 พบว่าประเทศไทยมีปัญหาทั้ง ด้านปริมาณและคุณภาพของแรงงานระดับกลาง ในขณะที่เดียวกันมีการขาดแคลนแรงงานระดับ ล่างในบางพื้นที่ที่ทำให้ใช้แรงงานอพยพจากชายแดนมากขึ้นๆ ในขณะที่ประเทศเวียดนามมี ปัญหาการดูดซับแรงงานใหม่เข้าสู่ตลาดเนื่องจากประชากรอยู่ในวัยแรงงานจำนวนมาก โดยเฉพาะการเผชิญกับปัญหาแรงงานจากภาคเกษตรที่จะหลั่งไหลเข้าสู่ภาคนอกเกษตรกรรม และกลายเป็นผู้ว่างงาน ในขณะที่เดียวกันก็มีแนวโน้มการออกไปขายแรงงานในต่างประเทศใน ปริมาณที่เพิ่มขึ้น อย่างไรก็ตาม การที่ประเทศไทยกำลังเผชิญกับค่าแรงที่คาดว่าจะสูงขึ้นอีก มากในอนาคต เนื่องจากอัตราการขยายตัวของค่าแรงไม่สัมพันธ์กับอัตราการเจริญเติบโตของ

เศรษฐกิจในรอบ 20 ปีที่ผ่านมามีผลต่อการเป็นปัจจัยแรงดึงดูดให้แรงงานชายขอบและต่างชาติทะลักเข้ามารับจ้างมากขึ้น

การกระจายรายได้ แม้ว่าตามเกณฑ์ของการกำหนดเส้นความยากจนปัญหาความยากจนจะลดลงอย่างมากในทั้งสองประเทศก็ตาม แต่หากมองรายได้มวลรวมประชาชาติโดยเทียบรายได้บุคคลก็พบว่ามีความแตกต่างกันสูงมาก โดยเวียดนามยังคงมี GDP per capita อยู่ที่ \$722 ในปี ค.ศ. 2006 ในขณะที่ประเทศไทยมี GDP per capita อยู่ที่ \$8,600 ในปี ค.ศ. 2006

ระบบประกันสุขภาพ ประกันสังคม การเลี้ยงดูแลเด็ก ประเทศไทยกำลังเผชิญปริมาณผู้สูงอายุเกิน 64 ปีขึ้นไปเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วซึ่งจะเป็นปัญหาใหญ่ในทศวรรษหน้า เนื่องจากมีผู้สูงอายุเพียงจำนวนน้อยที่ได้รับเงินบำนาญ ทำให้รัฐต้องรับภาระดูแลผู้สูงอายุ แม้ว่าประเทศเวียดนามจะเผชิญปัญหาดังกล่าว แต่ในเชิงสถิติแล้วผู้สูงอายุของเวียดนามจะมีปริมาณน้อยกว่าไทยถึง 2 เท่าตัวในปี ค.ศ. 2010

ด้านการศึกษา ธนาคารโลกเปิดเผยว่าในปี ค.ศ. 2001 และในปี ค.ศ. 2005 จำนวนเข้าเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นของไทยคิดเป็นจากร้อยละ 69.9 เป็น 85.9 ในขณะที่ของเวียดนามจากร้อยละ 80.0 เป็น 88.2 จำนวนเข้าเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายของไทยคิดเป็นจากร้อยละ 53.8 เป็น 54.9 ในขณะที่ของเวียดนามจากร้อยละ 47.1 เป็น 58.9 ตามลำดับ โดยปริมาณการเข้าเรียนระดับอาชีวศึกษาและเทคนิคของไทยสูงกว่าของเวียดนามเมื่อเทียบในสองช่วงปี กล่าวคือนักเรียนไทยเข้าเรียนระดับดังกล่าวร้อยละ 15.3 และ 15.5 ของจำนวนที่เข้าเรียนระดับมัธยมศึกษาในปีค.ศ. 2001 และ 2005 ในขณะที่นักเรียนเวียดนามเข้าเรียนร้อยละ 2.4 และ 4.7 ตามลำดับ

ดรชนี้ชี้วัดทางการศึกษาที่น่าสนใจ กล่าวคือ ในสองประเทศ รัฐบาลเป็นผู้กำหนดตั้งแต่ระดับอนุบาลจนถึงระดับอุดมศึกษา โดยมีเอกชนรับผิดชอบด้วยแต่โรงเรียนของรัฐมีปริมาณมากกว่า และในความเป็นจริงการศึกษาทั้งในประเทศไทยและเวียดนามมีอะไรหลายอย่างเหมือนกัน เช่น มีความเหลื่อมล้ำหรือไม่เสมอภาค ไม่เท่าเทียมกัน (inequalities) ในหลายมิติสูงมาก โดยเฉพาะในการเข้าเรียนในโรงเรียนที่มีคุณภาพสูงโดยเด็กจากครอบครัวยากจนจะขาดโอกาสเข้าเรียนในโรงเรียนที่มีคุณภาพสูง เนื่องจากครอบครัวไม่มีเงินให้บุตรไปเรียนพิเศษหรือจัดหาอุปกรณ์การเรียนทันสมัยเช่นเด็กจากครอบครัวร่ำรวย ไม่มี “เงินแปะเจี๊ยะ” แต่ด้วยความเชื่อของชาวเวียดนามที่มีต่อคำสอนของประธานาธิบดีโฮจิมินห์และแนวคิดของพรรคคอมมิวนิสต์ที่ว่า “ในการเรียนการสอน ครูจะต้องสอนให้อ่านออกเขียนได้ ต้องสอนวิชาอาชีพและที่สำคัญคือต้องเป็นพลเมืองที่ดีและมีประโยชน์ต่อประเทศ” ได้ตอกย้ำและปลูกฝังค่านิยมการศึกษาหาความรู้ ว่าการศึกษาจะนำพาไปสู่การพัฒนา การมีงานที่ดีทำ ทำ

ให้นักเรียนขยันและมีความรับผิดชอบในการเรียน ในขณะที่ความเชื่อของคนไทยที่พยายามปลูกฝังตามคำอวยพรของผู้เฒ่าผู้แก่คือ **เรียนสูง ๆ เพื่อจะได้เป็นเจ้าคนนายคน**

การอาชีวศึกษา ระบบการศึกษาทั้งสองประเทศมีความแตกต่างกัน กล่าวคือ ในระดับมัธยมศึกษา ประเทศเวียดนามจะไม่มีการสอนอาชีวศึกษา เนื่องจากการศึกษาระดับอาชีวศึกษาและเทคนิคสังกัดกระทรวงแรงงาน แต่มีหน่วยงานทำหน้าที่ฝึกอาชีพให้กับนักเรียนที่ตกหรือออกกลางคันจากระบบการศึกษาสายสามัญ ส่วนการเรียนการสอนอาชีวและเทคนิคจะดำเนินการในระดับมหาวิทยาลัยซึ่งขึ้นอยู่กับ 3 กระทรวง คือ กระทรวงอุตสาหกรรม กระทรวงศึกษาธิการ และกระทรวงการคลัง อย่างไรก็ตามดูเหมือนว่าเป็นขีดจำกัดเนื่องจากรัฐบาลเวียดนามเป็นผู้กำหนด ควบคุมปริมาณการผลิต แต่ในทางตรงกันข้ามกลับได้กลายเป็นจุดแข็งในเชิงคุณภาพที่มีแรงงานที่มีคุณภาพ แม้ว่าจะมีเสียงวิพากษ์จากรัฐมนตรีที่รับผิดชอบในบางครั้งว่าบัณฑิตจำนวนหนึ่งได้รับการพัฒนาศักยภาพต่ำ สืบเนื่องมาจากขาดแคลนอุปกรณ์ที่เหมาะสมและกระบวนการเรียนการสอนแบบล้าสมัย อย่างไรก็ตามเวียดนามมีแผนในการเพิ่มการผลิตกำลังคนระดับอุดมศึกษาด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีและรวมถึงอาจารย์ผู้สอนเพิ่มขึ้นในช่วงปี 2006-2020 และรัฐบาลเวียดนามได้วางแผนไว้ว่า ในปี ค.ศ. 2010 จะให้เอกชนรับผิดชอบการศึกษาระดับอุดมศึกษามากถึง 30% และส่งเสริมให้ศึกษาต่อระดับปริญญาเอกในต่างประเทศมากขึ้น ในขณะที่การอาชีวศึกษาของประเทศไทยมีนโยบายมุ่งเน้นขยายโอกาสทางการศึกษาภายใต้คำขวัญที่ว่า “ถ้าต้องการเรียนสาขาวิชาใดต้องได้เรียน” โดยในปี พ.ศ. 2540 รัฐบาลได้จัดตั้งวิทยาลัยการอาชีพ 70 แห่ง วิทยาลัยเทคนิค 19 แห่งและวิทยาลัยบริหารธุรกิจและการท่องเที่ยว 2 แห่ง นอกจากนี้ภายใต้นโยบายของนายวิจิตร ศรีสะอ้าน รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ.2550-2551 มุ่งเน้นการเพิ่มปริมาณผู้เรียนและจัดการเรียนการสอนอาชีวศึกษาในโรงเรียนมัธยมอีกด้วย แม้ว่าแท้ที่จริงแล้วตลาดมีความต้องการผู้สำเร็จการศึกษาทุกระดับการศึกษาค่อนข้างผกผันกับปริมาณผู้สำเร็จการศึกษา และดูเหมือนว่ายังมีผู้เข้าศึกษาต่อในระดับสูงมากขึ้น ๆ ตลาดแรงงานกลับมีความต้องการแรงงานที่มีการศึกษาสูงในปริมาณที่น้อยลง เนื่องจากส่วนหนึ่งเกิดจากปัญหาด้านคุณภาพของแรงงาน ทำให้นายจ้างสามารถกดค่าแรงหรือคัดเลือกเฉพาะผู้ที่มีคุณสมบัติสูงตรงตามที่สถานประกอบการต้องการเท่านั้น

แนวนโยบายการพัฒนาของเวียดนามที่ค่อนข้างเด่นชัด กล่าวคือในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม(ค.ศ. 2001-2010) กำหนดไว้ว่า**เพื่อที่จะไล่ตามให้ทัน โดยมีความหวังจะนำพาประเทศไปสู่การเป็นประเทศอุตสาหกรรมทันสมัยในปี 2020 (modern-oriented industrialized country 2020)** โดยมุ่งมั่นที่จะพัฒนามนุษย์ให้มีศักยภาพทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่จะผลิตเทคโนโลยีตัวใหม่โดยเฉพาะด้านการสื่อสาร ชีววิทยา วัสดุขั้นส่วนของเทคโนโลยีและการลงทุนด้านสาธารณูปโภคที่จะส่งเสริมการดำเนินการดังกล่าว นับเป็นความ

ท้าทายและมุ่งมั่นที่จะพัฒนาอย่างมาก ช่วงเวลาดังกล่าวตรงกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9 (พ.ศ. 2545-2549) และแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 10(2550-2554) ซึ่งเป็นแผนฯ ปัจจุบันของไทย ได้มุ่งเน้นการพัฒนาแบบยั่งยืน และการมีคุณธรรม โดยเริ่มจากการมุ่งเน้นคนเป็นศูนย์กลางของการพัฒนา สร้างความเข้มแข็งของรากหญ้า ชุมชน แผนฯ 10 ได้ดำเนินสานต่อจากแผนฯ 9 คือเศรษฐกิจพอเพียงเป็นสำคัญ ควบคู่ไปกับการพัฒนาสมรรถนะและทักษะแรงงานให้รองรับการแข่งขันของประเทศ จัดระบบการเรียนรู้ในการประกอบอาชีพทั้งในด้านความรู้ ความ สามารถและทักษะที่สอดคล้องกับวิทยาการและเทคโนโลยีสมัยใหม่

ภายใต้โจทย์คำถามเกี่ยวกับการศึกษาศักยภาพการแข่งขันในยุคโลกาภิวัตน์นั้น ไม่สามารถมองเพียงตัวเลขหรือข้อมูลที่มีอยู่ได้เท่านั้น เนื่องจากข้อมูลบางส่วนยังถูกปกปิดและซ่อนเร้นอย่างมาก เช่น อิทธิพลของชาติพันธุ์ ความเชื่อ การปกครองแบบสังคมนิยม ประชากรจำนวนหนึ่งถูกฝึก พัฒนาจากประเทศรัสเซียทางด้านอุตสาหกรรมหนัก การที่เวียดนามต้องเผชิญกับสงครามกว่าศตวรรษ ถูกประเทศต่าง ๆ ครอบครองมาเป็นเวลานาน การอพยพไปตั้งรกรากในประเทศต่าง ๆ สมัยสงคราม และ ฯลฯ เป็นรากฐานที่แตกต่างจากประเทศไทยมาก ปัจจัยเหล่านี้ล้วนมีอิทธิพลสูงต่อการดำเนินวิถีชีวิตและทางการเมืองซึ่งไม่สามารถดูได้จากสถิติข้อมูลในปัจจุบันได้ งานวิจัยชิ้นนี้ให้ความสนใจศึกษาศักยภาพมนุษย์ วัฒนธรรม โดยเฉพาะชุดความรู้ที่ดำเนินการเพื่อนำไปสู่การเข้าสู่ภาคอุตสาหกรรม แรงงาน การศึกษาในมิติดังกล่าวซึ่งจะเป็นคำตอบที่โยงใยได้ อนึ่งการศึกษา ความร่วมมือกัน การทำความเข้าใจกันระหว่างนักวิชาการ การเรียนรู้วัฒนธรรมและการเปิดเผยข้อมูลสู่สาธารณชนอย่างเป็นระบบย่อมก่อให้เกิดความเข้าใจระหว่างกันมากขึ้น ซึ่งจะนำมาซึ่งความร่วมมือ เชื่อมโยงกัน และได้รับผลประโยชน์ร่วมกันทั้งสองฝ่าย ซึ่งอาจก่อให้เกิดความสมานฉันท์อย่างยั่งยืนอีกด้วย

กล่าวโดยสรุป คำถามเพื่อการวิจัยครั้งนี้มาจากข้อกังวลที่ปรากฏบ่อยครั้งว่า “คนไทยรู้จักประเทศเพื่อนบ้านน้อยมาก” ในขณะเดียวกันก็มีคำสบประมาทอีกว่า “คนไทยก็รู้จักตัวตนเองน้อยมากเช่นเดียวกัน” การวิจัยชิ้นนี้จึงตั้งอยู่บนคำถามการวิจัยว่าการเตรียมกำลังคนเพื่อเข้าสู่ตลาดแรงงานทั้งของประเทศไทยและเวียดนามที่ผ่านเป็นอย่างไร ผลเป็นอย่างไร เพราะเหตุใดจึงเป็นเช่นนั้น แผนและนโยบายของการเตรียม/พัฒนากำลังคนในอนาคตเป็นอย่างไร เพราะเหตุใดจึงเป็นเช่นนั้น คำตอบจากการค้นหาข้อมูลจากแหล่งข้อมูลที่มีอยู่ การจัดเก็บข้อมูลภาคสนามเพิ่มเติม การจัดประชุมสัมมนาเป็นระยะ ๆ ย่อมนำไปสู่การเข้าใจอดีต ปัจจุบันและมองอนาคตได้ชัดเจนทั้งนี้เพื่อจะนำไปสู่ความเข้าใจ รู้เขารู้เรามากขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อเปรียบเทียบข้อมูลพื้นฐานสภาพการเตรียมบุคลากรเข้าสู่ตลาดแรงงานในช่วง 1980-2025
2. เพื่อวิเคราะห์ วิพากษ์และสังเคราะห์ข้อมูล เพื่อนำไปสู่การกำหนดนโยบาย ภายในประเทศและระหว่างประเทศ

ขอบเขตด้านพื้นที่

1. **ประเทศไทย** ศึกษาข้อมูลพื้นฐานทั้งประเทศ เนื่องจากประเทศไทยเป็นประเทศที่มีลักษณะการปกครองแบบรัฐเดี่ยว แต่มีการกระจายการพัฒนา การผลิตบริการและอุตสาหกรรมทั่วประเทศ นอกจากนี้ในสถาบันการศึกษาต่าง ๆ ยังมีศูนย์เอเชียศึกษาที่ศึกษาเจาะลึกประเทศเวียดนามซึ่งจะเป็นข้อมูลพื้นฐานในการศึกษาและทำความเข้าใจต่อยอดในการศึกษาภาคสนามในเวียดนาม

2. **เวียดนาม (จำกัดเฉพาะฮานอยและโฮจิมินห์ ซิตี้)** เนื่องจากประเทศเวียดนามยังคงมีสภาพเป็นประเทศสังคมนิยม มีประวัติศาสตร์การแบ่งเขตพื้นที่อย่างชัดเจนและยังดำเนินมาถึงปัจจุบัน กล่าวคือฮานอยเป็นเมืองหลวงที่ทำหน้าที่เป็นคลังนโยบาย ควบคุม พัฒนา ทรัพยากรบุคคลและเป็นที่ตั้งของรัฐบาล ในขณะที่โฮจิมินห์ ซิตี้ ถูกออกแบบเป็นแหล่งการผลิตและอุตสาหกรรมของประเทศ ส่วนพื้นที่อื่น ๆ ระหว่างฮานอยและโฮจิมินห์ ซิตี้ มีลักษณะเป็นภูเขา ยากต่อการคมนาคมและไม่คุ้มค่าต่อการเก็บข้อมูลภาคสนามในการศึกษาครั้งนี้ อย่างไรก็ตามข้อมูลที่สำคัญ ๆ ในภาพรวมของประเทศเช่นประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม ความเชื่อ ค่านิยม ชาติพันธุ์ ฯลฯ จะนำมาพิจารณาประกอบการวิเคราะห์ด้วย

ขอบเขตด้านเนื้อหา

1. บริบทพื้นฐานของประเทศไทยและเวียดนาม : การศึกษาและพัฒนาการศึกษา นโยบายการพัฒนากำลังคนและเศรษฐกิจ โครงสร้างแรงงาน และวิเคราะห์เปรียบเทียบนโยบายการพัฒนากำลังคนและการพัฒนาประเทศ
2. ข้อมูลพื้นฐานเปรียบเทียบสภาพการเตรียมบุคคลเข้าสู่ตลาดแรงงานในช่วง ค.ศ. 1980-2025 : โครงสร้างประชากรและอัตราการเกิด โครงสร้างแรงงาน คุณภาพของผู้จบการศึกษาและการฝึกอบรม สรุป วิเคราะห์ จำแนกว่าอะไรเป็นปัญหาเร่งด่วนเชิงเปรียบเทียบ
3. ผลการวิเคราะห์ วิพากษ์และสังเคราะห์ข้อมูลเพื่อนำไปสู่การกำหนดนโยบาย ภายใน ประเทศและระหว่างประเทศ

ข้อตกลงเบื้องต้น

1. การวิจัยครั้งนี้ศึกษาเนื้อหาข้อมูลย้อนหลังตั้งแต่ปี ค.ศ. 1980 จนถึงปัจจุบัน และจากข้อมูลดังกล่าวสามารถพยากรณ์ได้ถึงอนาคตคือปี ค.ศ. 2025 อย่างไรก็ตามการกล่าวอ้างข้อมูลช่วงเวลาอื่นนอกจากนี้จะใช้เพื่อประกอบความสมบูรณ์เท่านั้น
2. ข้อมูลที่มีความน่าเชื่อถือและสามารถใช้พยากรณ์ได้ จะใช้ข้อมูลจากแหล่งข้อมูลสากล เช่น ILO, World Bank, UNESCO จากวิทยานิพนธ์ เป็นต้น
3. ข้อมูลเชิงประจักษ์ที่ประกอบการอธิบายให้เข้าใจมากยิ่งขึ้นอาจได้มาจากแหล่งต่างๆ ที่นอกเหนือจากที่กล่าวข้างต้นได้ เช่น ภาพและเนื้อหาเชิงประจักษ์ในสื่อสารมวลชน และ
4. ผลจากการประชุมสัมมนาร่วมกับผู้รู้ ผู้เชี่ยวชาญเป็นอีกแหล่งข้อมูลหนึ่งที่ใช้ในการตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูล

ขั้นตอนการวิจัย การวิจัยครั้งนี้มีขั้นตอนการวิจัย ประกอบด้วย

1. ทบทวนวรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
2. สร้างกรอบเนื้อหา : กรอบเนื้อหาในการเก็บข้อมูลเชิงปริมาณและกรอบเนื้อหาในการเก็บข้อมูลภาคสนาม
3. ดำเนินการเก็บข้อมูล : เชิงปริมาณจากเอกสารและเชิงคุณภาพจากภาคสนาม
4. วิเคราะห์ สรุป เขียนรายงาน

กรอบเนื้อหาในการเก็บข้อมูลเชิงปริมาณจากเอกสาร ได้แก่ สภาพบริบทและ ข้อมูลเพื่อใช้ในการเปรียบเทียบ ได้แก่ ประชากร แรงงาน การเตรียมบุคลากร

กรอบเนื้อหาในการเก็บข้อมูลภาคสนามโดยการสัมภาษณ์ เสนวนา สัมมนาและการวิพากษ์ เช่น ทิศทางการเตรียมบุคลากรเข้าสู่ตลาดแรงงาน แนวทางความร่วมมือการเตรียมบุคลากรเข้าสู่ตลาดแรงงาน ประสิทธิภาพการเตรียมบุคลากรเข้าสู่ตลาดแรงงาน

วิธีการเก็บข้อมูล ได้แก่ศึกษา รวบรวมข้อมูลจากเอกสาร สัมภาษณ์ สังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม และเสวนา สัมมนา

แหล่งข้อมูล

เนื่องจากการวิจัยครั้งนี้เป็นการนำเสนอข้อมูลเชิงเปรียบเทียบ แหล่งข้อมูลจึงประกอบด้วย 3 แหล่งใหญ่ ๆ คือ แหล่งข้อมูลจากเอกสาร ข้อมูลจากการศึกษาภาคสนามและข้อมูลจากบุคคล

ข้อมูลจากเอกสาร เช่น รายงานประจำปีของทางราชการ รายงานวิจัย และรายงานจากหน่วยงานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่น เอกสารของ UNESCO, World Bank, ADB, ILO เป็นต้น

ข้อมูลเผยแพร่ของทางราชการ เช่น นโยบาย แผนพัฒนา และข้อมูลจากแหล่งอื่น ๆ ที่ใช้ประกอบหรือยืนยัน เช่น จาก internet หนังสือพิมพ์

ข้อมูลจากภาคสนาม เช่น การเข้าเยี่ยมเยือนสถานประกอบการและสถาบันการศึกษาในระบบและนอกระบบ สังเกตการณ์แบบไม่มีส่วนร่วมเกี่ยวกับการทำงาน และการเรียนการสอน การสัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้างกับอาจารย์ นักศึกษาและแรงงาน

ข้อมูลจากบุคคล เช่น สัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้าง ผู้บริหารในองค์กรที่เกี่ยวข้อง เช่น ผู้บริหารสภาพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ผู้บริหาร กองการพัฒนาแรงงาน กระทรวงแรงงาน ผู้บริหาร กองนโยบายกระทรวงศึกษาธิการ ผู้จัดการ พนักงานสถานประกอบการ ผู้บริหาร อาจารย์และนักศึกษา สถาบันอุดมศึกษา ผู้บริหาร อาจารย์และนักศึกษาสถาบันอาชีวศึกษา ฝ่ายฝึกอบรม ILO ผู้บริหารใน National Institute for Education Strategy and Curriculum (NIESAC) ผู้บริหารใน Institute of Labour Science and Social Affairs General Department of Vocational Training (Ministry of Labour, Invalids and Social Affairs – MOLISH) ผู้บริหารใน Institute of Policy and Strategy for Agriculture and Rural Development ผู้บริหาร อาจารย์และนักศึกษา สถาบันอุดมศึกษา ผู้บริหาร อาจารย์และนักศึกษาสถาบันอาชีวศึกษา นอกจากนี้ยังมีการเสวนา แลกเปลี่ยน จากการประชุมสัมมนา จำแนกเป็นประชุมกลุ่มย่อยจำนวน 25 ครั้ง (ประเทศไทย เช่น จัดที่จังหวัดเชียงใหม่ เชียงราย ลำพูน อุรุษยา กรุงเทพฯภูเก็ต สงขลา ระยอง สมุทรปราการ สกลนคร อุตรดิตถ์ รวม 15 ครั้ง ประเทศเวียดนามจัดที่ Hanoi, Ha Noi University of Industry, ศูนย์วิชาการชุมชน Trung Tam Gia Duc Thuong Xuyen Pho Noi, Phuong Dong University, Hanoi Agriculture University, Hanoi Tourism College, Institute of Policy and Strategy for Agriculture and Rural Development, VEE Rubber, Melia Hotel, IRD รวม 10 ครั้ง) และประชุมสัมมนากลุ่มใหญ่ 3 ครั้ง (เชียงใหม่ 2 ครั้ง Hanoi 1 ครั้ง)

การเข้าถึงแหล่งข้อมูล

1. แหล่งข้อมูลจากเอกสาร : ค้นจากห้องสมุดจากสถาบันต่าง ๆ ศูนย์ข้อมูลของ CELS สำนักงานสถิติแห่งชาติ และที่เผยแพร่ใน internet, World Bank, ILO, UNESCO ฯลฯ และชื่อเอกสารรายงานประจำปี

2. แหล่งข้อมูลบุคคล ในประเทศไทย ดำเนินการโดย ประสานขอหนังสือจาก สกว. ขอความอนุเคราะห์ถึงหน่วยงานส่วนกลาง ประสานหน่วยงานต้นสังกัดขอความอนุเคราะห์ถึงหน่วยงานในพื้นที่ ในประเทศเวียดนาม ดำเนินการโดย ประสานกับสถานทูตไทยประจำฮานอย ประสานขอความอนุเคราะห์สถานประกอบการไทย นักวิจัยในพื้นที่ ประสานกับหน่วยงานราชการ สถานศึกษาและสถานประกอบการ ประสานกับบุคคลที่คุ้นเคย รู้จักแนะนำ ประสานกับบุคคลและสถานประกอบการ

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. นำข้อมูลพื้นฐานจากเอกสารต่าง ๆ เช่น เอกสารรายงานประจำปีของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในแต่ละประเทศ World Bank, ILO, ADB สถิติ และจาก internet มาทำการตรวจสอบตัวเลข ช่วงเวลา และความสัมพันธ์
2. นำข้อมูลจากเอกสารจากข้อ 1 มาลงตารางและ/หรือสร้างเป็นแผนภูมิในขณะเดียวกันได้นำเนื้อหาที่ได้จากการศึกษาภาคสนาม จากการสัมภาษณ์ จากเนื้อหาและภาพที่ปรากฏในสื่อมวลชนต่าง ๆ มาประกอบการทำความเข้าใจ เพื่ออธิบายตารางและ/หรือแผนภูมิ จากนั้นจึงเขียนเป็นร้อยแก้ว
3. นำข้อมูลที่ได้ทั้งหมดมาตรวจสอบ(Verified)โดยการประชุม สัมมนา

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยสรุปได้ว่า จากการเปรียบเทียบข้อมูลพื้นฐานสภาพการเตรียมบุคลากรเข้าสู่ภาคแรงงานของไทยและเวียดนามในช่วงปี ค.ศ. 1980-2025 พบว่า ข้อมูลด้านประชากรเวียดนามมีมากกว่าไทยราว 20 ล้านคนและอาจจะถึง 30 ล้านคนในปีค.ศ. 2025 ภายใต้ขีดจำกัดด้านพื้นที่ทำให้เวียดนามขาดแคลนพื้นที่อยู่อาศัยและที่ดินทำกินและประชากรเต็มไปด้วยชนเผ่าอาศัยบนภูเขา ยากต่อการสื่อสารและให้การศึกษาอย่างทั่วถึงได้ กอปรกับประเทศเวียดนามเพิ่งรวมเป็นหนึ่งเดียวเมื่อปีค.ศ.1975 หลังจากที่ถูกต่างชาติครอบงำอยู่เป็นเวลากว่าพันปี การที่เวียดนามตกอยู่ภายใต้การปกครองของต่างชาตินับพันปีทำให้เวียดนามได้รับอิทธิพลหลายด้าน ทำให้มีความอดทน ขยัน ต่อสู้อย่างทรหด และใช้รากฐานของภูมิปัญญาที่สั่งสมมาต่อสู้อันชนะประเทศมหาอำนาจได้ในที่สุดจนได้ การที่เวียดนามมีแผนการพัฒนาตนเองอย่างมั่นคงมาเป็นระยะ ๆ และมีดอกผลที่แสดงให้เห็นถึงความสำเร็จเชิงประจักษ์ของเยาวชนออกมาระดับเวทีโลกอย่างน่าชื่นใจก่อนประเทศไทยซึ่งปลอดปัญหาความขัดแย้งทางการเมืองการปกครองอย่างรุนแรงนั้น การที่นักลงทุนและนักวิชาการไทยรู้สึกวิตกและเกรงกลัวว่าเราอาจพัฒนาช้าหลังกว่าเวียดนามไปอีกไม่นานนั้น อาจไม่ไกลเกินกว่าที่จะสบประมาทได้ และการที่รัฐบาลเวียดนามวาดฝันว่าจะใช้เวลาเพื่อการพัฒนาตามให้ทันกับประเทศที่พัฒนาไปก่อนในระยะที่สั้น ก็เป็นเรื่องที่น่าจับตาและไม่น่าจะเป็นเรื่องที่ยากหรือเป็นไปได้แต่อย่างใด

หากจะเปรียบเทียบข้อมูลพื้นฐานด้านประชากร เวียดนามอยู่ในสภาพที่ได้เปรียบกว่าไทยในเชิงปริมาณ เนื่องจากวัยแรงงานของเวียดนามมีปริมาณสูงกว่าของไทย ในขณะที่ประชากรส่วนใหญ่ของไทยเริ่มมีอายุมากและพ้นวัยทำงาน เป็นเหตุให้วัยแรงงานของไทยต้องมีการรับผิดชอบทั้งวัยก่อนและหลังทำงานจำนวนมาก นั้นย่อมหมายความว่าแรงงานไทยต้องทำงานหนักและต้องได้ค่าแรงงานมากกว่าของเวียดนามจึงจะอยู่ได้ จากสภาพดังกล่าว เวียดนามจึงยังสามารถรองรับโรงงานอุตสาหกรรมที่ผลิตสินค้าประเภทราคาถูกหรือสินค้าทั่วไปและสินค้าที่มีเป้าหมายเพื่อตลาดระดับล่าง(Lower End) ซึ่งมีตลาดรองรับมากและใช้

แรงงานเข้มข้นได้อีกนาน ในทางตรงกันข้ามแรงงานของประเทศไทยซึ่งได้ผ่านพ้นระยะนั้นไปแล้วจะไม่สามารถอยู่ในสภาพนั้นได้อีกนาน ด้วยเหตุผลหลายประการ เช่น ค่าแรงขั้นต่ำของประเทศไทยสูงกว่าของเวียดนามมากกว่า 100% คือ ค่าแรงโดยทั่วไปของเวียดนามอยู่ที่เดือนละ \$50 ในขณะที่ของไทยอยู่ที่เดือนละกว่า \$110 แรงงานไทยมีค่านิยมฟุ้งเฟ้อและต้องเดินทางไกลจากครอบครัว มีค่าใช้จ่ายค่าที่พัก ค่าเดินทางสูง ในขณะที่แรงงานของเวียดนามยังอยู่ในสภาพที่เรียบง่ายและส่วนใหญ่ยังอาศัยอยู่กับครอบครัว เมื่อเปรียบเทียบ GDP/capita ในปี ค.ศ. 2003 ของไทยอยู่ราว \$2,350 ในขณะที่ของเวียดนามอยู่ที่ \$482 จากข้อมูลเหล่านี้ การผลิตสินค้าจากประเทศไทยจึงมีความจำเป็นต้องปรับเปลี่ยนเป็นใช้เทคโนโลยีขั้นสูงเพื่อผลิตปริมาณมาก ๆ หรือผลิตสินค้าที่มีคุณภาพสูงเพื่อสนองกลุ่มเป้าหมายที่มีรายได้สูงหรือ High End เท่านั้นนักลงทุนจึงจะสามารถอยู่ได้ ซึ่งย่อมหมายถึงคุณภาพและทักษะของแรงงานของไทยจะต้องสูงขึ้นด้วย หรือไม่เช่นนั้นก็ต้องใช้แรงงานอพยพจากเพื่อนบ้านแทนแรงงานไทยซึ่งปัจจุบันเข้ามาทำงานราว 2 ล้านคน

เมื่อถึงจุดนี้ การเปรียบเทียบการเตรียมบุคลากรเข้าสู่ตลาดแรงงานจึงต้องระมัดระวังที่จะต้องทำความเข้าใจให้ถูกต้อง เนื่องจากทั้งสองประเทศตั้งอยู่บนพื้นฐานที่ต่างกันและมีเป้าหมายของตลาดปลายทางแตกต่างกัน ยกเว้นว่าประเทศไทยจะยังคงยอมรับสภาพการผลิตเพื่อตลาดปลายทางทั่วไปหรือแบบ Lower End ซึ่งแน่นอนจะต้องเผชิญกับปัญหาอีกมากมาย เช่น ขาดแคลนแรงงานที่เป็นคนไทยเข้าทำงานหรือจะมีการเรียกร้องให้ขึ้นค่าจ้างเป็นระยะ ๆ และในที่สุดสถานประกอบการก็ต้องย้ายฐานการผลิต

การที่ประเทศไทยได้สร้างองค์กรต่าง ๆ ขึ้นมาเพื่อรองรับการเปลี่ยนถ่ายจากการพัฒนาแบบเก่าสู่การพัฒนาแบบ Hi Technology เช่น Science Park, Nano Tech โรงเรียนวิทยาศาสตร์ ศูนย์ส่งเสริมการวิจัย เช่น TDRi และศูนย์สนับสนุนการวิจัย เช่น สกว. สภาวิจัยแห่งชาติ กิจกรรมส่งเสริมความเป็นอัจฉริยะ เช่น กิจกรรมแข่งขันประกวดงานสร้างสรรค์สิ่งประดิษฐ์ ฯลฯ ย่อมรองรับการเปลี่ยนถ่ายได้อย่างแน่นอน แต่ดูเหมือนว่าจะยังไม่มีมีการเคลื่อนไหวให้เห็นอย่างเป็นรูปธรรมในวงกว้างแต่อย่างใด รัฐจึงพึงกำหนดระยะเวลาให้ชัดเจนว่าองค์ความรู้ใหม่และกิจกรรมต่าง ๆ จะนำไปสู่การผลิตเพื่อ High End เมื่อไร

ข้อเสนอแนะนโยบายภายในประเทศเพื่อนำไปสู่การผลิตเพื่อ High End

: ข้อเสนอแนะการเตรียมบุคลากรโดยระบบการศึกษา

ปฏิรูปการเรียนการสอน

1. เน้นการใช้กระบวนการทางวิทยาศาสตร์ ค้นคว้าทดลองมากขึ้น ใช้หลักสูตร เนื้อหา เป้าหมายหลักเดียวกัน(โดยเฉพาะ กศ.ขั้นพื้นฐาน)
2. กระตุ้นให้ใฝ่รู้ใฝ่เรียนตลอดชีวิต คิดค้นคว้า วิเคราะห์และแก้ปัญหา
3. ควรทุ่มเน้นการสอนมากกว่าทำงานบริการอื่น ๆ

4. ให้สถานประกอบการมีส่วนร่วมกับการบวนการผลิตแรงงาน โดยให้ผลตอบแทนด้านภาษี
5. ให้เรียนรู้และมีทักษะมากกว่า 1 ทักษะขึ้นไป
6. ยกระดับกระบวนการวัดผล ประเมินผลให้มีคุณภาพและเทียบได้กับมาตรฐานสากล (เปรียบประดุจ ทุกคนสอบผ่านข้อสอบชุดเดียวกัน)
7. ปรับปรุงห้องปฏิบัติการ อุปกรณ์ให้ทันสมัย(ที่มีอยู่เหมาะสำหรับการผลิตแรงงานแบบ Lower End)
8. การศึกษาระดับอุดมศึกษาพึงเน้นการวิจัยเป็นฐาน(Research based) ฯลฯ

ปฏิรูปผู้บริหารและครูผู้สอน

1. เป็นนักบริหารมืออาชีพและมุ่งเน้นการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างจริงจัง มีการติดตามประเมินผลงานเป็นระยะ ผู้บริหารที่ขาดศักยภาพควรได้รับการพัฒนาหรือถอดถอน
2. เป็นครูมืออาชีพ มีการทดสอบความรู้ความเข้าใจเนื้อหาวิชาที่รับผิดชอบเป็นระยะๆ มีทักษะหรือเชี่ยวชาญในเนื้อหาสาขาวิชาหลัก 1 วิชาและวิชาการอื่นอย่างน้อย 1 สาขาวิชา
3. ทำหน้าที่จัดกิจกรรมการเรียนการสอนวิชาหลักและรอง รวมถึงจัดกิจกรรมเสริม
4. ปรับปรุงกระบวนการเรียนการสอนที่เน้นกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ ดันคว้าทดลองมากขึ้น ฯลฯ

ปฏิรูปแหล่งเรียนรู้

1. ส่งเสริมให้มีสำนักหรือศูนย์หรือหน่วยวิจัยในแต่ละสถาบันการศึกษาโดยเฉพาะในระดับอุดมศึกษาต้องเน้นการใช้วิจัยเป็นฐานความรู้ ความคิดและการสอน
2. ยกมาตรฐานหรือจัดสร้างศูนย์แสดงนวัตกรรม สินค้าและกระตุ้น เผยแพร่อย่างกว้างขวาง
3. ร่วมกับสถานประกอบการที่ทันสมัยจัดกิจกรรม นิทรรศการเป็นระยะ ๆ

: ข้อเสนอแนะการเตรียมบุคลากรที่เปลี่ยนงานใหม่

1. จัดศูนย์ฝึกอบรมเฉพาะทาง
2. สื่อประเภทสิ่งพิมพ์(Printed material) และ Non-printed material ควรให้ความรู้เป็นสื่อผสมเพื่อพัฒนาระบบคิดและนำเสนอผลการวิจัย ตัวแบบที่พัฒนา
3. ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนควรดำเนินการร่วมกับแรงงานจังหวัดจัดกิจกรรมวิชาการ ฝึกอบรม
4. ให้สถาบันการศึกษาทุกระดับจัดหลักสูตรทันสมัยและเอื้อต่อการพัฒนาแรงงานที่เปลี่ยนงานใหม่

: ข้อเสนอแนะการพัฒนาบุคลากรระหว่างปฏิบัติการ

1. เน้นการเรียนรู้และพัฒนาตนเองตลอดเวลา(LLL)
2. สถานประกอบการจัดฝึกอบรมทักษะที่จำเป็น เป็นระยะ ๆ
3. กระตุ้นให้สถานประกอบการจัดบรรยากาศองค์กรแห่งการเรียนรู้
4. รัฐพึงแสวงหาบุคลากรที่มีประสบการณ์ มีความคิดสร้างสรรค์ เพื่อประชุมสัมมนา และกระตุ้นให้เสนอ/ทดลองนวัตกรรมโดยรัฐจัดสรรงบประมาณสนับสนุนการวิจัย และทดลอง

: ข้อเสนอแนะนโยบายระหว่างประเทศเพื่อนำไปสู่การผลิตเพื่อ High End

1. รัฐพึงส่งเสริมให้มีความร่วมมือการวิจัยระหว่างนักวิจัยไทยและนักวิจัยต่างชาติทุกสาขาวิชาและเน้นงานวิจัยประเภท R&D ให้มากขึ้น
2. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัยทั้งในส่วนกลางและในสถาบันอุดมศึกษาพึงสร้างเครือข่ายวิจัยทั้งภายในประเทศ ระหว่างภูมิภาคและนานาชาติ
3. สถานทูต สถานกงสุลทุกแห่งพึงมีหน่วยจัดทำข้อมูลพื้นฐานความต้องการ แนวโน้ม และศักยภาพด้านต่าง ๆ ของแต่ละประเทศ

วิเคราะห์

ประเทศไทยยืนอยู่บนทางสองแพร่ง จากปรากฏการณ์ในปัจจุบันที่ประเทศได้เดินทางมาสู่ทางสองแพร่งคือ ไม่สามารถผลิตที่เน้นเชิงปริมาณเพื่อการแข่งขันราคาถูกเพียงอย่างเดียวได้อีกต่อไป แต่จะต้องปรับเปลี่ยนไปสู่การผลิตสินค้าที่มีมูลค่าเพิ่ม ราคาและคุณภาพสูงด้วย

เนื่องจากจุดเด่นของไทยที่เคยมีในช่วง 3-4 ทศวรรษคือ ค่าแรงราคาถูก ทรัพยากรมีมาก แรงงานล้นตลาด เป็นประเทศประชาธิปไตยที่เป็นมิตรกับทุกฝ่าย มีความปลอดภัย เชื่อสัตย์ เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ มีสาธารณูปโภคดี จุดที่ตั้งทางภูมิศาสตร์ได้เปรียบ ส่วนใหญ่มีสภาพความเป็นอยู่แบบชนบท เรียบง่าย และเป็นจุดสนใจของนักลงทุนต่างชาติที่ย้ายฐานโรงงานที่ใช้เทคโนโลยีแบบเก่าเพื่อมุงตลาดแบบล่าง(Lower End) แต่สภาพเช่นนี้จะคงอยู่กับประเทศไทยอีกไม่นาน เนื่องจากประเทศไทยได้มีประสบการณ์มามากพอที่จะยับยั้งหรือต้องขยับเนื่องจากถูกไล่ให้เลื่อนชั้นการผลิตเพื่อตลาดบน(High End) มีค่าแรงสูงกว่าประเทศที่ผลิตสินค้าประเภทเดียวกันราว 1 เท่าตัว

การเลือกปรับเปลี่ยนไปสู่เวทีใหม่ที่ผลิตสินค้าที่มีราคาแพงขึ้นสำหรับผู้บริโภคตลาดบนนั้น เป็นก้าวที่ยากและเป็นเรื่อง que ทุกภาคส่วนต้องขยับปรับเปลี่ยนวิสัยทัศน์ แนวคิดของผู้บริหารประเทศ ผู้นำความคิดเกี่ยวกับการพัฒนา นักวิชาการให้มีเป้าหมายหรือทิศทางเดียวกันและมั่นคงเพื่อนำไปสู่กระบวนการผลิตกำลังคนทั้งระดับสูง แรงงานระดับกลางและระดับล่างได้อย่างชัดเจนด้วย จากการได้สัมภาษณ์ข้าราชการตั้งแต่ระดับปฏิบัติการล่าง ระดับกลางและ

ระดับสูงของเวียดนาม พบสอดคล้องว่าต้องการนำพาและหาทางให้ประเทศไปสู่การพัฒนาอุตสาหกรรมเพื่อการแข่งขันในระดับโลก เพื่อจะได้มีงานทำและไม่ลำบากเหมือนแต่ก่อน แต่ในทางตรงกันข้ามจากการสัมภาษณ์คนไทยระดับล่าง กลางและระดับบนยังมีความขัดแย้งในแนวความคิดแตกต่างกันสูง กล่าวคือจำนวนหนึ่งไม่ต้องการพัฒนาประเทศไปสู่การผลิตอุตสาหกรรมเนื่องจากมีผลกระทบต่อวัฒนธรรมดั้งเดิม ในขณะที่อีกส่วนหนึ่งเห็นความสำคัญของการพัฒนาเป็นประเทศอุตสาหกรรมเพื่อการแข่งขัน พัฒนาก้าวไกลและเกรงว่าประเทศข้างเคียงและประเทศอื่น ๆ จะตามทัน ความคิดที่ขัดแย้งกันนี้มีให้เห็นอย่างทั่วไปในเกือบทุกหน่วยงานซึ่งนับได้ว่าเป็นเงื่อนไขปัจจัยสำคัญของความไม่ชัดเจนในอุดมการณ์การพัฒนา แม้แต่ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติทุกฉบับก็จะปรากฏภาพทั้งสองด้าน ทำให้ผู้นำ ผู้บริหารและนักการเมืองสามารถหยิบยกแนวคิดใดมาใช้หรืออ้างอิงก็ได้

หากประเทศไทยไม่สามารถเลือกทางเดินที่ชัดเจน กระบวนการพัฒนากำลังคน และประเทศก็จะต้องยังคงยืนอยู่บนทางสองแพร่งต่อไป ก็จะไม่มีความชัดเจนหรือกระบวนการติดตามใดที่จะดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพ จึงถึงเวลาแล้วที่รัฐจะต้องกำหนดเสาหลัก(Pillars) หรือตั้งธงที่เราจะเดินไปสู่ใน 20 ปีหรือ 50 ปีข้างหน้าแล้วสนับสนุนงบประมาณ การตรวจสอบเพื่อการนี้อย่างจริงจังและดำเนินการในทุกภาคส่วน

“ปรัชญาชีวิตแบบตามสบาย ไม่มีปัญหา ไม่เป็นไร ชั่ว ๆ ได้พำเลียงาม ทำตามใจได้คือไทยแท้” ล้วนเป็นปรัชญาชีวิตที่ดี มีคุณค่า แต่ต้องเลือกใช้และตีความให้เหมาะสมกับกาลเวลา และสถานการณ์ ที่สำคัญปรัชญา “เศรษฐกิจพอเพียง” ในมิติของการพัฒนาแบบพอตัว ตามยุคตามสมัยและทันโลกนั้นมีความหมายลึกซึ้ง แฝงยลที่ทุกคนควรใส่ใจแล้วใส่กระหม่อมและนำไปประยุกต์ใช้

คุณภาพของผลผลิตทางการศึกษา เป็นตัวบ่งชี้ถึงคุณภาพของกระบวนการศึกษา หรือการเตรียมบุคลากรเข้าสู่ตลาดแรงงานของไทยยังคงมีความอ่อนแอและสับสน เนื่องจากประเทศไทยยึดปรัชญาแบบผสมผสาน และอ่อนไหวไปตามตัวบุคคลที่เป็นผู้บริหารองค์กร เช่นเมื่อผู้บริหารระดับกรม กองได้รับประสบการณ์จากการศึกษาดูงานต่างประเทศมักจะยึดหลักการนั้นมาบริหารโดยไม่ได้ศึกษาถึงความเป็นมาหรือเบื้องหลังของหลักการ ข้อดีหรือข้อจำกัดแต่อย่างใด จึงจะเห็นได้ว่าในช่วงที่ผ่านมาภาระการเข้ารับการฝึกอบรม ประชุมของครูกลายเป็นงานหลัก ส่วนการเรียนการสอนได้กลายเป็นงานรองทำให้ผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนค่อนข้างต่ำ

นับตั้งแต่ประเทศไทยได้นำระบบการประเมินผลแบบหน่วยการเรียนรู้ และให้ครูประจำวิชารับผิดชอบประเมินรายวิชานั้นด้วยตนเองมาใช้ ในทางหลักการนับว่าเป็นสิ่งที่ดี แต่หลังจากนั้นมาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนตกต่ำมาตลอด นั่นเป็นเพราะเรานำวิธีการมาใช้ โดยไม่ได้คำนึงความแตกต่างทางวัฒนธรรม

นโยบายการให้โอกาสทางการศึกษาแก่ทุกคนเป็นสิ่งที่ดี แต่มาตรฐานหรือคุณภาพ การศึกษาก็มีความสำคัญไม่แตกต่างกัน การอาชีวศึกษาของไทยจะต้องมีการปรับปรุงอย่าง มาก หากประเทศไทยจะก้าวไปสู่การผลิตเพื่อตลาดบน การดำเนินการในลักษณะเดิมจะ ส่งเสริมการผลิตแรงงานเพื่อ Lower End ได้เท่านั้น แต่หากจะปรับเปลี่ยนเป็นผลิตเพื่อตลาด บน การอาชีวศึกษาจะต้อง

1. เลือกรับเฉพาะนักเรียนที่มีผลการเรียนทางด้านวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ดีเด่น
2. การเรียนการสอนจะต้องเน้นการเรียนวิชาการอย่างเข้มข้น ควบคู่ไปกับการทดลอง ค้นคว้า วิจัย
3. ร่วมมือกับสถานประกอบการในการส่งเสริมการเรียนการสอน การวิจัย เช่น กำหนดให้สถานประกอบการสนับสนุนงบประมาณจากผลกำไรส่วนหนึ่งให้สถาบันการศึกษา และร่วมผลิตแรงงานภาคปฏิบัติ
4. เปิดสาขาวิชาเอกเพียง 2-3 สาขาวิชาเอกที่มีความชำนาญเฉพาะในแต่ละแต่ละ สถาบันการศึกษา
5. พัฒนาห้องปฏิบัติการให้มีความทันสมัย สอดรับกับเป้าหมายของการพัฒนาไปสู่ การผลิตเพื่อตลาดบน
6. มีการวัดผล ประเมินผลอย่างเข้มงวดและเป็นไปในระดับชาติเมื่อต้องการได้รับใบ ประกอบวิชาชีพเฉพาะทาง เช่นเดียวกับทางการแพทย์ การวิศวกรรม(กว.) เป็นต้น

นักเรียนที่มีผลการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นต่ำ และต้องการเข้าสู่อาชีพ อาจจะได้รับโอกาสการพัฒนาแต่ควรอยู่ในรูปใหม่ เช่น รูปของวิทยาลัยสารพัดช่างที่มุ่งเน้นการ ฝึกทักษะเฉพาะทางเพื่อเป็นแรงงานระดับปฏิบัติการหรือแนวโรงเรียน TOYOTA หรือแนว MFR ของฝรั่งเศส

การพัฒนากำลังคน

การพัฒนากำลังคนที่ดำเนินการอยู่ในประเทศไทยจัดไว้หลายรูปแบบขึ้นอยู่กับกลุ่ม เป้าหมายคือใคร เป็นรูปแบบที่เหมาะสมในเชิงปริมาณ แต่การขับเคลื่อนสู่คุณภาพต้องได้รับ การปรับปรุง กล่าวคือ กำลังคนของไทยส่วนใหญ่ยังมีค่านิยมแบบเดิม ๆ ซึ่งเหมาะสมกับยุค เกษตรกรรมที่ไม่มีการแข่งขันในวงกว้างเช่นในยุคปัจจุบัน

ข้อเสนอแนะ

การนำผลการวิจัยไปใช้

1. หน่วยงานหลักที่ 1 ได้แก่ กระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งเป็นหน่วยงานรับผิดชอบโดยตรงในการพัฒนาหรือเตรียมบุคลากรเข้าสู่ตลาดแรงงานของไทย ที่ผ่านมายังดำเนินงานไม่เป็นที่ไปตามเป้าหมายของการปฏิรูปการศึกษาและแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ “การพัฒนากำลังคนด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเพื่อการพึ่งพาตนเอง และเพิ่มสมรรถนะการแข่งขันในระดับนานาชาติ” และ “การพัฒนาเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาและการพัฒนาประเทศ” ควรกำหนดนโยบายให้ชัดเจนว่าจะต้องการยกคุณภาพการศึกษาให้สูงขึ้น หากต้องการยกคุณภาพการศึกษาต้องพัฒนาระบบการวัดผล ประเมินผลการศึกษาใหม่ โดยให้มีการวัดประเมินผลโดยใช้มาตรฐานเดียวกันทั้งในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน และอาชีวศึกษา

2. หน่วยงานที่ 2 ได้แก่ กระทรวงแรงงาน ซึ่งเป็นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับแรงงาน การพัฒนาแรงงาน การคุ้มครองแรงงาน พึงมีแผนการพัฒนาแรงงานเป็นระยะ เช่น

1. ระยะการผลิตเพื่อตลาดทั่วไปหรือตลาดล่างภายในหรือเพื่อแข่งขันกับนานาชาติ และจะยังคงผลิตในลักษณะนี้ไปอีกนานเท่าใด หรือในอัตราส่วนเท่าไร

2. ระยะการผลิตอุตสาหกรรมที่มีราคาสูงเพื่อรองรับผู้บริโภคตลาดบนซึ่งต้องการแรงงานที่มีคุณภาพ ต้องแข่งขันกับประเทศที่พัฒนาแล้วได้และควรมีอุตสาหกรรมที่เป็นเอกลักษณ์ของตนเอง ที่คิดและผลิตโดยวิศวกรไทย ในช่วงเวลาใด

รัฐบาลไทยพึงกำหนดให้เด่นชัดว่าจะพัฒนาแรงงานไปในทางใด เมื่อไร จากนั้นจึงประสานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาแรงงานทั้งในระบบและนอกระบบ มากกว่าที่จะดำเนินไปอย่างขาดความชัดเจน

การวิจัยครั้งต่อไป

1. เนื่องจากผลการวิจัยครั้งนี้พบปัญหาการนำนโยบายการพัฒนากำลังคนไปสู่การปฏิบัติอย่างจริงจังตามเป้าหมายของกฎหมาย และแผนพัฒนาฯ หลายฉบับและต่อเนื่องมาเป็นเวลานานนั้น จึงมีข้อเสนอแนะการวิจัยครั้งต่อไปว่าผลของการไม่ปฏิบัติตามแผนหรือกฎหมายนั้น ได้สร้างความเสียหายแก่ชาติทั้งในมิติภายในและการแข่งขันกับนานาชาติอย่างน้อยเพียงใด เพื่อจะได้ทำความเข้าใจปัญหา อุปสรรคและผลกระทบเพื่อดำเนินการที่เหมาะสมใหม่

2. จากการศึกษาเปรียบเทียบการเตรียมกำลังคนไทย-เวียดนามทำให้เกิดองค์ความรู้ ข้อมูลพื้นฐานจำนวนมากที่สามารถนำไปใช้วิเคราะห์ต่อได้ นับว่ามีประโยชน์อย่างมากที่ทำให้เรารู้เรามากขึ้น และเห็นว่าการศึกษาในลักษณะนี้มีประโยชน์ จึงเสนอแนะว่าพึงมีการศึกษาในลักษณะนี้กับประเทศอื่น ๆ เช่น ไทย-จีน ไทย-มาเลเซีย ไทย-อินโดนีเซีย ไทย-อินเดีย หรือแม้แต่ ไทย-ฟิลิปปินส์ เนื่องจากประเทศต่าง ๆ เหล่านี้มีลักษณะเป็นทั้งคู่ค้าและคู่แข่งที่สำคัญนั่นเอง

สารบัญ

	หน้า
กิตติกรรมประกาศ	ก
บทคัดย่อ	ค
บทสรุปสำหรับผู้บริหาร	จ
บทที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของเรื่อง	
วัตถุประสงค์	
ผลที่คาดว่าจะได้รับ	
ขอบเขตการศึกษา	
นิยามศัพท์เฉพาะ	
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	8
แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์	
แนวคิดเกี่ยวกับการเตรียมกำลังคน	
แนวคิดเกี่ยวกับกระแสโลกาภิวัตน์ โดยเฉพาะในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการแข่งขัน	
และความร่วมมือระหว่างประเทศ	
แนวคิดเกี่ยวกับความไม่เท่าเทียมกันและความแตกต่างระหว่างชาติพันธุ์	
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	51
ขั้นตอนการวิจัย	
ขอบเขตการศึกษา	
วิธีการเก็บข้อมูล	
แหล่งข้อมูล	
กรอบเนื้อหาในการเก็บข้อมูล	
การวิเคราะห์ข้อมูล	
บทที่ 4 ผลการวิจัย	57
ตอนที่ 1 บริบทพื้นฐานของประเทศเวียดนามและประเทศไทย	
ตอนที่ 2 ข้อมูลพื้นฐานเปรียบเทียบสภาพการเตรียมบุคลากร	
เข้าสู่ตลาดแรงงานในช่วง 1980-2025	
ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ วิพากษ์และสังเคราะห์ข้อมูลเพื่อนำไปสู่	
การกำหนดนโยบายภายในประเทศและระหว่างประเทศ	

สารบัญ(ต่อ)

	หน้า
บทที่ 5 สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ	187
สรุป	
อภิปรายผล	
ข้อเสนอแนะ	
บรรณานุกรม	196
ภาคผนวก ก ตารางสถิติต่าง ๆ	206
ภาคผนวก ข แผนภูมิสถิติ	293
ภาคผนวก ค ภาพถ่ายกิจกรรมต่าง ๆ	296

สารบัญตาราง

	หน้า
ตาราง	
1 แสดงเหตุผลของการเข้ารับการฝึกอบรม	6
2 ปริมาณการเข้าเรียนของบางชนเผ่าในปีค.ศ. 1998	71
3 โครงสร้างแรงงานของเวียดนาม	75
4 ปริมาณแรงงานจำแนกตามกลุ่มอาชีพของเวียดนาม	77
5 ร้อยละแรงงานจำแนกตามกลุ่มอาชีพของเวียดนาม	77
6 ร้อยละแรงงานนอกภาคเกษตรกรรมของเวียดนาม	79
7 ประมาณจำนวนประชากร อัตราเกิด อัตราตาย และอัตราเพิ่มของประชากร	90
8 เป้าหมายผู้รับบริการวางแผนครอบครัวรายใหม่แยกเป็นรายวิธีและรายปี	91
9 ปริมาณแรงงานจำแนกตามกลุ่มอาชีพ	102
10 ร้อยละเมื่อเปรียบเทียบการจ้างงานทั้งหมด	102
11 ร้อยละของแรงงานนอกภาคเกษตรกรรมของไทย	104
12 เปรียบเทียบนโยบายการพัฒนากำลังคน(อย่างย่อ)	108
13 ปริมาณเด็กที่ติดเชื้อจากแม่	138
14 จำนวนนักเรียนที่ตกซ้ำชั้นระดับประถมศึกษาในประเทศต่าง ๆ	164

สารบัญภาพ

ภาพ	หน้า
1 สภาพห้องเรียนการศึกษานอกระบบเพื่อเพิ่มวุฒิการศึกษาในศูนย์การเรียนชุมชน	66
2 สภาพห้องเรียนการศึกษานอกระบบสำหรับเจ้าหน้าที่ของรัฐในชุมชน(รอบเช้า)	67
3 ห้องเรียนฝึกหัดตัดเย็บเสื้อผ้าด้วยจักรไฟฟ้าในศูนย์การศึกษาชุมชน	68
4 การเรียนการสอนครูจากศูนย์เด็กก่อนวัยเรียน	69
5 เครื่องมือทันสมัยในห้องปฏิบัติการช่างยนต์ในวิทยาลัยเทคนิค	98
6 กิจกรรมการเรียนเป็นกลุ่มย่อยของนักเรียนช่างยนต์ในวิทยาลัยเทคนิค	98
7 อุปกรณ์ สื่อในห้องปฏิบัติการช่างยนต์ในวิทยาลัยเทคนิค	99
8 ห้องปฏิบัติการผลิต Bakery จริงในวิทยาลัยอาชีวศึกษา	99
9 กิจกรรมการเรียนวิชาช่างไฟฟ้าในวิทยาลัยเทคนิค	100
10 การแสดงผลงานและแข่งขันสิ่งประดิษฐ์ที่ผลิตโดยนักศึกษาอาชีวศึกษา	100
11 การฝึกแรงงานเกษตรกรที่เปลี่ยนอาชีพ	126
12 แรงงานชาวต่างชาติที่มีทักษะสูงทำงานร่วมกับชาวเวียดนาม	129
13 จำนวนแรงงานที่เข้ามาในวันนัดพบแรงงาน	129
14 บรรยากาศการทำงานที่เน้นอาชีวนามัยในโรงงานตัดเย็บเสื้อผ้า	104
15 บรรยากาศการทำงานที่เน้นอาชีวนามัยในโรงงาน Jewelry	105
16 สถานประกอบการไทยส่วนใหญ่ผ่านการประเมินมาตรฐานสากล	105
17 แรงงานได้รับการ X-ray ปอด	137
18 ห้องปฏิบัติการซ่อม ดูแลรถยนต์ในเวียดนาม	144
19 ห้องปฏิบัติการเรียนการสอนอาชีวะในมหาวิทยาลัยในเวียดนาม	145
20 กิจกรรมการเรียนการสอนใน Vocational School, Quang Ngai Province เวียดนาม	145
21 กิจกรรมการเรียนเป็นกลุ่มย่อยของนักเรียนช่างยนต์ในวิทยาลัยเทคนิคของไทย	146
22 การฝึกอบรมตัดเย็บผ้า	144
23 สัมภาษณ์ผู้จัดการ ผู้ใช้แรงงานในสถานประกอบการ ไทย	147
24 การแข่งขัน การส่งเสริมการพัฒนาทักษะการทำงาน	147
25 ผลงานการกระตุ้น ส่งเสริมการพัฒนาทักษะการทำงาน	148
26 ห้องเรียนระดับมหาวิทยาลัยในเวียดนามเป็นไปอย่างเรียบง่าย	154
27 การเยี่ยมเยือนของผู้บริหารระดับสูงของประเทศกับชนกลุ่มน้อย	159

สารบัญแผนภูมิ

หน้า

แผนภูมิ

1 ระบบการศึกษาของประเทศเวียดนาม ในระยะที่ประเทศอยู่ภายใต้อาณานิคม ของประเทศฝรั่งเศส	44
2 การเพิ่มขึ้นของแรงงานไทยในแต่ละปี	79
3 ประชากรทั้งหมด, 1950-2025	88
4 อัตราการเกิดรายปี 1950-2025	89
5 การกระจายตัวของประชากรจำแนกตามกลุ่มอายุ 1960-2025	90
6 เปรียบเทียบกลุ่มอายุ 15-29 ปีกับประชากรทั้งหมด 1960-2025	91
7 เปรียบเทียบปริมาณแรงงานที่เพิ่มขึ้นในแต่ละปี	92
8 จำนวนแรงงาน	93
9 เปรียบเทียบปริมาณผู้ว่างงาน	94
10 อัตราส่วนกลุ่มอายุผู้พึ่งพา 1960-2025	95
11 เปรียบเทียบกลุ่มอายุ 15-29 ปีจำแนกแต่ละช่วงปี	95
12 เปรียบเทียบปริมาณแรงงาน	96
13 ปริมาณผู้มีอายุ 60 ปีและสูงกว่าระหว่าง ไทย-เวียดนามช่วงปี 1990-2050	97
14 เปรียบเทียบโครงสร้างอายุโดยเฉลี่ย 1990-2050	98
15 HDI เปรียบเทียบในประเทศกลุ่ม Southeast Asian และ China, 1990-2004	
16 อันดับของ HDI ในกลุ่มประเทศ Southeast Asian และ China, 1993-2004	110
17 ระบบการศึกษาแสดงภาพจากประถมศึกษาขึ้นไป	111
18 ระบบการศึกษาแสดงภาพจากมัธยมศึกษาขึ้นไป	112
19 อัตราการไม่รู้หนังสือสตรีผู้ใหญ่ 1970-2001	118
20 อัตราการไม่รู้หนังสือกลุ่มวัยรุ่น (อายุ 15-24 ปี) 1970-2001	118
21 ปริมาณเข้าเรียนชั้นประถมศึกษา (หน่วยเป็นพัน) 1975-2006	119
22 ปริมาณเข้าเรียนระดับมัธยมศึกษา (หน่วยเป็นพัน) 1975-2006	120
23 อัตราส่วนที่เพศหญิงเข้าเรียนระดับมัธยมศึกษา 1999-2006	120
24 ปริมาณเข้าเรียนระดับอุดมศึกษา (หน่วยเป็นพัน) 1975-2006	121
25 อัตราส่วนเข้าเรียนทั้งหมดทุกระดับ 1975-2006	121
26 อัตราส่วนการเข้าเรียนระดับมัธยมศึกษาทั้งหมด 1975-2006	122
27 อัตราส่วนการเข้าเรียนระดับอุดมศึกษาทั้งหมด 1975-2005	122
28 ประชากรไทยวัยเรียนและที่เป็นนักเรียนจำแนกตามอายุ 2001	124

สารบัญแผนภูมิ

หน้า

29	การสำเร็จการศึกษาจำแนกตามสาขาวิชา	125
30	การจำแนกบัณฑิตไทยจำแนกตามสาขาวิชาและเพศ 2002	126
31	ร้อยละของบัณฑิตไทยจำแนกตามเพศและสาขาวิชา 2002	126
32	การจำแนกบัณฑิตเวียดนามจำแนกตามสาขาวิชาและเพศ 2005	127
33	อัตราส่วนนักเรียนและครูในระดับประถมศึกษา 1970-2006	134
34	อัตราส่วนนักเรียนและครูในระดับมัธยมศึกษา 1991-2006	134
35	ร้อยละของครูเพศหญิงในระดับประถมศึกษา 1999-2006	135
36	ร้อยละของครูเพศหญิงในระดับมัธยมศึกษา 1991-2006	135

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของเรื่อง

จากสภาพที่ปรากฏในอดีตและปัจจุบันที่อาจนำมาร้อยเรียงในเบื้องต้นหากเปรียบเทียบศักยภาพระหว่างประเทศไทยและเวียดนาม จะเห็นได้ว่าทั้งสองประเทศต่างมีข้อดีและข้อจำกัดแตกต่างกันออกไป กล่าวคือ ในด้านปริมาณของประชากรของเวียดนามมีมากกว่าและเพิ่มขึ้นรวดเร็วกว่าไทย ซึ่งมีโอกาส ทำให้เผชิญกับอัตราการว่างงานสูง ก่อให้เกิดปัญหาด้านมลภาวะสูง และมีปัญหาความขัดแย้งในสังคมสูงกว่าไทยเนื่องจากขาดแคลนทรัพยากร ซึ่งแน่นอนสิ่งเหล่านั้นย่อมเป็นปัญหา แต่ในทางตรงกันข้ามอาจเป็นจุดสำคัญที่จะทำให้เวียดนามพยายามหาทางแก้ปัญหาเหล่านั้นและกลายเป็นส่วนผลักดันให้เกิดความเจริญก้าวหน้าทางเศรษฐกิจได้

ปริมาณการเพิ่มจำนวนประชากรของประเทศไทยมีอัตราการเพิ่มค่อนข้างต่ำในช่วงเวลาที่ผ่านมานี้ซึ่งน่าจะสามารถพยากรณ์ได้ว่าจะอยู่ราวๆ 73 ล้านคนในปี ค.ศ. 2025 ในขณะที่อัตราการเพิ่มของเวียดนามสูงเร็วกว่าไทยและน่าจะอยู่ที่ราว 100 ล้านคนในปี ค.ศ. 2025 อนึ่ง อัตราความหนาแน่นประชากรในชนบท(รวมถึงเกษตรกรรมและสิ่งแวดล้อม) ประเทศไทยมีความหนาแน่นน้อยและกระจายทั่วประเทศดีกว่าประเทศเวียดนาม แต่มีความไม่เสมอภาคด้านมาตรฐานการครองชีพ ในขณะที่ประเทศเวียดนามมีประชากรหนาแน่นในชนบทซึ่งอาจจะก่อให้เกิดปัญหาในอนาคต เช่น ขาดแคลนที่อยู่อาศัย ขาดแคลนที่ดินทำกิน มีปัญหาสิ่งแวดล้อมเนื่องจากใช้สารเคมีมาก ปัญหาการอพยพ การเคลื่อนย้ายแรงงานสู่เมือง อัตราการว่างงานในชนบท ซึ่งอาจทำให้ชาวนา ชาวไร่หรือเกษตรกรอื่น ๆ ต้องแสวงหาดินแดนในประเทศเพื่อนบ้าน เช่นลาวชายแดนลาว กัมพูชาและอาจมีผลกระทบลุกลามถึงประเทศไทยเพิ่มมากขึ้นอีก

จากรายงานผลการศึกษาของ สกศ. ในปี พ.ศ. 2549 พบว่าประเทศไทยมีปัญหาทั้งด้านปริมาณและคุณภาพของแรงงานระดับกลาง ในขณะที่เดียวกันมีการขาดแคลนแรงงานระดับล่างในบางพื้นที่ที่ทำให้ใช้แรงงานอพยพจากชายแดนมากขึ้นๆ ในขณะที่ประเทศเวียดนามมี

ปัญหาการดูดซับแรงงานใหม่เข้าสู่ตลาดเนื่องจากประชากรอยู่ในวัยแรงงานจำนวนมาก โดยเฉพาะการเผชิญกับปัญหาแรงงานภาคเกษตรกรรมที่จะหลั่งไหลเข้าสู่ภาคนอก เกษตรกรรมและกลายเป็นผู้ว่างงาน ในขณะที่เดียวกันก็มีแนวโน้มการออกไปขายแรงงานใน ต่างประเทศในปริมาณที่เพิ่มขึ้น อย่างไรก็ตามการที่ประเทศไทยกำลังเผชิญกับค่าแรงที่คาดว่าจะสูงขึ้นอีกมากในอนาคต เนื่องจากอัตราการขยายตัวของค่าแรงไม่สัมพันธ์กับอัตราการ เจริญเติบโตของเศรษฐกิจในรอบ 20 ปีที่ผ่านมาเมื่อผลต่อการเป็นปัจจัยแรงดูดให้แรงงานชาย ขอบและต่างชาติทะลักเข้ามารับจ้างมากขึ้น

การกระจายรายได้ แม้ว่าตามเกณฑ์ของการกำหนดเส้นความยากจนปัญหาความ ยากจนจะลดลงอย่างมากในทั้งสองประเทศก็ตาม แต่หากมองรายได้มวลรวมประชาชาติโดย เทียบรายได้บุคคลก็พบว่ามีค่าแตกต่างกันสูงมาก โดยเวียดนามยังคงมี GDP per capita อยู่ที่ \$722 ในปี ค.ศ. 2006 (General Statistical Office cited in Henaff, 2007) ในขณะที่ ประเทศไทยมี GDP per capita อยู่ที่ \$8,600 ในปี ค.ศ. 2006

([http://www.indexmundi.com/thailand/gdp_per_capita_\(ppp\).html](http://www.indexmundi.com/thailand/gdp_per_capita_(ppp).html))

ระบบประกันสุขภาพ ประกันสังคม การเลี้ยงดูแลเด็ก ประเทศไทยกำลังเผชิญปริมาณ ผู้มีอายุเกิน 64 ปีขึ้นไปเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วซึ่งจะเป็นปัญหาใหญ่ในทศวรรษหน้า เนื่องจากมี ผู้สูงอายุเพียงจำนวนน้อยที่ได้รับเงินบำนาญ ทำให้รัฐต้องรับภาระดูแลผู้สูงอายุ แม้ว่าประเทศ เวียดนามจะเผชิญปัญหาดังกล่าว แต่ในเชิงสถิติแล้วผู้สูงอายุของเวียดนามจะมีปริมาณน้อย กว่าไทยถึง 2 เท่าตัวในปี ค.ศ. 2010

ด้านการศึกษา ธนาคารโลกเปิดเผยว่าในปี ค.ศ. 2001 และในปี ค.ศ. 2005 จำนวนเข้า เรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นของไทยคิดเป็นจากร้อยละ 69.9 เป็น 85.9 ในขณะที่ของ เวียดนามจากร้อยละ 80.0 เป็น 88.2 จำนวนเข้าเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายของไทยคิด เป็นจากร้อยละ 53.8 เป็น 54.9 ในขณะที่ของเวียดนามจากร้อยละ 47.1 เป็น 58.9 ตามลำดับ โดยปริมาณการเข้าเรียนระดับอาชีวศึกษาและเทคนิคของไทยสูงกว่าของเวียดนามเมื่อเทียบใน สองช่วงปี กล่าวคือนักเรียนไทยเข้าเรียนระดับดังกล่าวร้อยละ 15.3 และ 15.5 ของจำนวนที่ เข้าเรียนระดับมัธยมศึกษาในปีค.ศ. 2001 และ 2005 ในขณะที่นักเรียนเวียดนามเข้าเรียน (เทียบได้กับระดับดังกล่าว) ร้อยละ 2.4 และ 4.7 ตามลำดับ

ดรชนิษฐ์วัดทางการศึกษาที่น่าสนใจ กล่าวคือ ในสองประเทศ รัฐบาลเป็นผู้กำหนด ตั้งแต่ระดับอนุบาลจนถึงระดับอุดมศึกษา โดยมีเอกชนรับผิดชอบด้วยแต่โรงเรียนของรัฐมี ปริมาณมากกว่า และในความเป็นจริงการศึกษาทั้งในประเทศไทยและเวียดนามมีอะไรหลาย อย่างเหมือนกัน เช่น มีความเหลื่อมล้ำหรือไม่เสมอภาค ไม่เท่าเทียมกัน (inequalities) ใน หลายมิติสูงมาก(Mehan, 2000: 527-529) โดยเฉพาะในการเข้าเรียนในโรงเรียนที่มี

คุณภาพสูงโดยเด็กจากครอบครัวยากจนจะขาดโอกาสเข้าเรียนในโรงเรียนที่มีคุณภาพสูง เนื่องจากครอบครัวไม่มีเงินให้บุตรไปเรียนพิเศษหรือจัดหาอุปกรณ์การเรียนทันสมัยเช่น เด็กจากครอบครัวร่ำรวย ไม่มี “เงินแป๊ะเจี๊ยะ” (Giang Hai, 2007; Phuong L. Nguyen, 2006) แต่ด้วยความเชื่อของชาวเวียดนามที่มีต่อคำสอนของประธานาธิบดีโฮจิมินห์และแนวคิดของ พรรคคอมมิวนิสต์ที่ว่า “ในการเรียนการสอน ครูจะต้องสอนให้อ่านออกเขียนได้ ต้องสอนวิชา อาชีพและที่สำคัญคือต้องเป็นพลเมืองที่ดีและมีประโยชน์ต่อประเทศ” (Nong Duc Manh, 2007) ได้ตอกย้ำและปลูกฝังค่านิยมการศึกษาหาความรู้ ว่าการศึกษาจะนำไปสู่การพัฒนา การ มีงานที่ดีทำ ทำให้นักเรียนขยันและมีความรับผิดชอบในการเรียน ในขณะที่ความเชื่อ ของคนไทยที่พยายามปลูกฝังตามคำอวยพรของผู้เฒ่าผู้แก่คือ เรียนสูง ๆ เพื่อจะได้เป็นเจ้า คนนายคน

การอาชีวศึกษา ระบบการศึกษาทั้งสองประเทศมีความแตกต่างกัน กล่าวคือ ในระดับ มัธยมศึกษา ประเทศเวียดนามจะไม่มีการสอนอาชีวศึกษา เนื่องจากการศึกษาระดับ อาชีวศึกษาและเทคนิคสังกัดกระทรวงแรงงาน แต่มีหน่วยงานทำหน้าที่ฝึกอาชีพให้กับนักเรียน ที่ตกหรือออกกลางคันจากระบบการศึกษาสายสามัญ ส่วนการเรียนการสอนอาชีวและเทคนิค จะดำเนินการในระดับมหาวิทยาลัยซึ่งขึ้นอยู่กับ 3 กระทรวง คือ กระทรวงอุตสาหกรรม กระทรวงศึกษาธิการ และกระทรวงการคลัง อย่างไรก็ตามดูเหมือนจะเป็นขีดจำกัด เนื่องจากรัฐบาลเวียดนามเป็นผู้กำหนด ควบคุมปริมาณการผลิต แต่ในทางตรงกันข้ามกลับได้ กลายเป็นจุดแข็งในเชิงคุณภาพที่มีแรงงานที่มีคุณภาพ แม้ว่าจะมีเสียงวิพากษ์จากรัฐมนตรีที่ รับผิดชอบในบางครั้งว่าบัณฑิตจำนวนหนึ่งได้รับการพัฒนาศักยภาพต่ำ สืบเนื่องมาจากขาด แคลนอุปกรณ์ที่เหมาะสมและกระบวนการเรียนการสอนแบบล้าสมัย อย่างไรก็ตามเวียดนามมี แผนในการเพิ่มการผลิตกำลังคนระดับอุดมศึกษาด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีและรวมถึง อาจารย์ผู้สอนเพิ่มขึ้นในช่วงปี 2006-2020 และรัฐบาลเวียดนามได้วางแผนไว้ว่า ในปี ค.ศ. 2010 จะให้เอกชนรับผิดชอบการศึกษาระดับอุดมศึกษามากถึง 30% และส่งเสริมให้ศึกษาต่อ ระดับปริญญาเอกในต่างประเทศมากขึ้น(Henaff, 2007; Nguyen Thien Nhan, 2007; ไพฑูรย์ สีนลารัตน์ 2550) ในขณะที่การอาชีวศึกษาของประเทศไทยมีนโยบายมุ่งเน้นขยายโอกาสทาง การศึกษาภายใต้คำขวัญที่ว่า “ถ้าต้องการเรียนสาขาวิชาใดต้องได้เรียน” โดยในปี พ.ศ. 2540 รัฐบาลได้จัดตั้งวิทยาลัยการอาชีพ 70 แห่ง วิทยาลัยเทคนิค 19 แห่งและวิทยาลัยบริหารธุรกิจ และการท่องเที่ยว 2 แห่ง (www.vec.go.th) นอกจากนี้ภายใต้นโยบายของนายวิจิตร ศรีสอ้าน รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ.2550-2551 มุ่งเน้นการเพิ่มปริมาณผู้เรียนและจัดการ เรียนการสอนอาชีวศึกษาในโรงเรียนมัธยมอีกด้วย แม้ว่าแท้ที่จริงแล้วตลาดมีความต้องการ ผู้สำเร็จการศึกษาทุกระดับการศึกษาค่อนข้างผูกพันกับปริมาณผู้สำเร็จการศึกษา และดู เหมือนว่ายังมีผู้เข้าศึกษาต่อในระดับสูงมากขึ้น ๆ ตลาด แรงงานกลับมีความต้องการแรงงานที่ มีการศึกษาสูงในปริมาณที่น้อยลง เนื่องจากส่วนหนึ่งเกิดจากปัญหาด้านคุณภาพของแรงงาน

(สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ 2548: 7-10) ทำให้นายจ้างสามารถกดค่าแรงหรือคัดเลือกเฉพาะผู้ที่มีคุณสมบัติสูงตรงตามที่ต้องการเท่านั้น(พศิน แดงจวง 2550)

แนวนโยบายการพัฒนาของเวียดนามที่ค่อนข้างเด่นชัด กล่าวคือในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม(ค.ศ. 2001-2010) กำหนดไว้ว่า**เพื่อที่จะไล่ตามให้ทัน โดยมีความหวังจะนำพาประเทศไปสู่การเป็นประเทศอุตสาหกรรมทันสมัยในปี 2020 (modern-oriented industrialized country 2020)** โดยมุ่งมั่นที่จะพัฒนามนุษย์ให้มีศักยภาพทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่จะผลิตเทคโนโลยีตัวใหม่โดยเฉพาะด้านการสื่อสาร ชีววิทยา วัสดุชิ้นส่วนของเทคโนโลยีและการลงทุนด้านสาธารณูปโภคที่จะส่งเสริมการดำเนินการดังกล่าว นับเป็นความท้าทายและมุ่งมั่นที่จะพัฒนาอย่างมาก (Henaff (2007) ช่วงเวลาดังกล่าวตรงกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9 (พ.ศ. 2545-2549) และแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 10(2550-2554) ซึ่งเป็นแผนฯ ปัจจุบันของไทย ได้มุ่งเน้นการพัฒนาแบบยั่งยืนและการมีคุณธรรม โดยเริ่มจากการมุ่งเน้นคนเป็นศูนย์กลางของการพัฒนา สร้างความเข้มแข็งของรากหญ้า ชุมชน แผนฯ 10 ได้ดำเนินสานต่อจากแผนฯ 9 คือเศรษฐกิจพอเพียงเป็นสำคัญควบคู่ไปกับการพัฒนาสมรรถนะและทักษะแรงงานให้รองรับการแข่งขันของประเทศ จัดระบบการเรียนรู้ในการประกอบอาชีพทั้งในด้านความรู้ ความ สามารถและทักษะที่สอดคล้องกับวิทยาการและเทคโนโลยีสมัยใหม่ (กระทรวงแรงงาน 2550: 2-5)

ภายใต้โจทย์คำถามเกี่ยวกับการศึกษาศักยภาพการแข่งขันในยุคโลกาภิวัตน์นั้น ไม่สามารถมองเพียงตัวเลขหรือข้อมูลที่มีอยู่ได้เท่านั้น เนื่องจากข้อมูลบางส่วนยังถูกปกปิดและซ่อนเร้นอย่างมาก เช่น อิทธิพลของชาติพันธุ์ ความเชื่อ การปกครองแบบสังคมนิยม ประชากรจำนวนหนึ่งถูกฝึก พัฒนาจากประเทศรัสเซียทางด้านอุตสาหกรรมหนัก การที่เวียดนามต้องเผชิญกับสงครามกว่าศตวรรษ ถูกประเทศต่าง ๆ ครอบครองมาเป็นเวลานาน การอพยพไปตั้งรกรากในประเทศต่าง ๆ สมัยสงคราม และ ฯลฯ เป็นรากฐานที่แตกต่างจากประเทศไทยมาก ปัจจัยเหล่านี้ล้วนมีอิทธิพลสูงต่อการดำเนินวิถีชีวิตและทางการเมืองซึ่งไม่สามารถดูได้จากสถิติข้อมูลในปัจจุบันได้ งานวิจัยชิ้นนี้ให้ความสนใจศึกษาศักยภาพมนุษย์ วัฒนธรรม โดยเฉพาะชุดความรู้ที่ดำเนินการเพื่อนำไปสู่การเข้าสู่ภาคอุตสาหกรรม แรงงาน การศึกษาในมิติดังกล่าวซึ่งจะเป็นคำตอบที่โยงใยได้ อนึ่งการศึกษา ความร่วมมือกัน การทำความเข้าใจกันระหว่างนักวิชาการ การเรียนรู้วัฒนธรรมและการเปิดเผยข้อมูลสู่สาธารณชนอย่างเป็นระบบย่อมก่อให้เกิดความเข้าใจระหว่างกันมากขึ้น ซึ่งจะนำมาซึ่งความร่วมมือ เชื่อมโยงกัน และได้รับผลประโยชน์ร่วมกันทั้งสองฝ่าย ซึ่งอาจก่อให้เกิดความสมานฉันท์อย่างยั่งยืนอีกด้วย

กล่าวโดยสรุป คำถามเพื่อการวิจัยครั้งนี้มาจากข้อกังวลที่ปรากฏบ่อยครั้งว่า “คนไทยรู้จักประเทศเพื่อนบ้านน้อยมาก” ในขณะเดียวกันก็มีคำสบประมาทอีกว่า “คนไทยก็รู้จักตัวตนเองน้อยมากเช่นเดียวกัน” การวิจัยชิ้นนี้จึงตั้งอยู่บนคำถามการวิจัยว่าการเตรียมกำลังคนเพื่อเข้าสู่ตลาดแรงงานทั้งของประเทศไทยและเวียดนามที่ผ่านเป็นอย่างไร ผลเป็นอย่างไร เพราะเหตุใดจึงเป็นเช่นนั้น แผนและนโยบายของการเตรียม/พัฒนากำลังคนในอนาคตเป็นอย่างไร เพราะเหตุใดจึงเป็นเช่นนั้น คำตอบจากการค้นหาข้อมูลจากแหล่งข้อมูลที่มีอยู่ การจัดเก็บข้อมูลภาคสนามเพิ่มเติม การจัดประชุมสัมมนาร่วมกันเป็นระยะ ๆ ย่อมนำไปสู่การเข้าใจที่ดี ปัจจุบันและมองอนาคตได้ชัดเจนทั้งนี้เพื่อจะนำไปสู่ความเข้าใจเราๆมากขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อเปรียบเทียบข้อมูลพื้นฐานสภาพการเตรียมบุคลากรเข้าสู่ตลาดแรงงานในช่วง 1980-2025
2. เพื่อวิเคราะห์ วิพากษ์และสังเคราะห์ข้อมูล เพื่อนำไปสู่การกำหนดนโยบายภายในประเทศและระหว่างประเทศ

ผลที่คาดว่าจะได้รับ

เมื่อการดำเนินงานเสร็จสิ้นที่เป็นรูปธรรม และตัวชี้วัดความสำเร็จของโครงการ

1. ด้านวิชาการ ได้แก่ ข้อมูลพื้นฐาน ข้อความที่รู้ที่เกิดจากการประชุมสัมมนา วิเคราะห์
2. ด้านการเมือง ได้แก่
 - 2.1) ข้อสรุปที่สามารถนำไปเป็นนโยบายการเตรียมบุคลากรเข้าสู่ตลาดแรงงานของประเทศไทย
 - 2.2) ข้อสรุปในการนำไปเป็นแนวทางการร่วมมือ ต่อรองระหว่างประเทศ

ขอบเขตด้านพื้นที่

1. ประเทศไทย ศึกษาข้อมูลพื้นฐานทั้งประเทศ เนื่องจากประเทศไทยเป็นประเทศที่มีลักษณะการปกครองแบบรัฐเดี่ยว แต่มีการกระจายการพัฒนา การผลิตบริการและอุตสาหกรรมทั่วประเทศ นอกจากนี้ในสถาบันการศึกษาต่าง ๆ ยังมีศูนย์เอเชียศึกษาที่ศึกษาเจาะลึกประเทศเวียดนามซึ่งจะเป็นข้อมูลพื้นฐานในการศึกษาและทำความเข้าใจต่อยอดในการศึกษาภาคสนามในเวียดนาม

2. เวียดนาม (จำกัดเฉพาะฮานอยและโฮจิมินห์ ซิตี้) เนื่องจากประเทศเวียดนามยังคงมี

สภาพเป็นประเทศสังคมนิยม มีประวัติศาสตร์การแบ่งเขตพื้นที่อย่างชัดเจนและยังดำเนินมาถึงปัจจุบัน กล่าวคือฮานอยเป็นเมืองหลวงที่ทำหน้าที่เป็นคลังนโยบาย ควบคุม พัฒนาทรัพยากรบุคคลและเป็นที่ตั้งของรัฐบาล ในขณะที่โฮจิมินห์ ซิตี้ ถูกออกแบบเป็นแหล่งการผลิตและอุตสาหกรรมของประเทศ ส่วนพื้นที่อื่น ๆ ระหว่างฮานอยและโฮจิมินห์ ซิตี้ มีลักษณะเป็นภูเขายากต่อการคมนาคมและไม่คุ้มค่าต่อการเก็บข้อมูลภาคสนามในการศึกษาครั้งนี้ อย่างไรก็ตาม ข้อมูลที่สำคัญ ๆ ในภาพรวมของประเทศเช่นประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม ความเชื่อ ค่านิยม ชาติพันธุ์ ฯลฯ จะนำมาพิจารณาประกอบการวิเคราะห์ด้วย

ขอบเขตด้านเนื้อหา

1. บริบทพื้นฐานของประเทศไทยและเวียดนาม
 - 1.1 การศึกษาและพัฒนาการศึกษา
 - 1.2 นโยบายการพัฒนากำลังคนและเศรษฐกิจ
 - 1.3 โครงสร้างแรงงาน
 - 1.4 สรุป วิเคราะห์และเปรียบเทียบนโยบายการพัฒนากำลังคนและการพัฒนาประเทศ
2. ข้อมูลพื้นฐานเปรียบเทียบสภาพการเตรียมบุคคลเข้าสู่ตลาดแรงงานในช่วง ค.ศ. 1980-2025
 - 2.1 โครงสร้างประชากรและอัตราการเกิด
 - 2.2 โครงสร้างแรงงาน
 - 2.3 คุณภาพของผู้จบการศึกษาและการฝึกอบรม
 - 2.4 สรุป วิเคราะห์ จำแนกว่าอะไรเป็นปัญหาเร่งด่วนเชิงเปรียบเทียบ
3. ผลการวิเคราะห์ วิพากษ์และสังเคราะห์ข้อมูลเพื่อนำไปสู่การกำหนดนโยบายภายใน ประเทศและระหว่างประเทศ

ข้อตกลงเบื้องต้น

1. การวิจัยชิ้นนี้ศึกษาเนื้อหาข้อมูลย้อนหลังตั้งแต่ปี ค.ศ. 1980 จนถึงปัจจุบัน และจากข้อมูลดังกล่าวสามารถพยากรณ์ได้ถึงอนาคตคือปี ค.ศ. 2025 อย่างไรก็ตามการกล่าวอ้างข้อมูลช่วงเวลาอื่นนอกจากนี้จะใช้เพื่อประกอบความสมบูรณ์เท่านั้น
2. ข้อมูลที่มีความน่าเชื่อถือและสามารถใช้พยากรณ์ได้ จะใช้ข้อมูลจากแหล่งข้อมูลสากล เช่น ILO, World Bank, UNESCO จากวิทยานิพนธ์ เป็นต้น
3. ข้อมูลเชิงประจักษ์ที่ประกอบการอธิบายให้เข้าใจมากยิ่งขึ้นอาจได้มาจากแหล่งต่างๆ ที่นอกเหนือจากที่กล่าวข้างต้นได้ เช่น ภาพและเนื้อหาเชิงประจักษ์ในสื่อสารมวลชน และ
4. ผลจากการประชุมสัมมนาร่วมกับผู้รู้ ผู้เชี่ยวชาญเป็นอีกแหล่งข้อมูลหนึ่งที่ใช้ในการตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูล

นิยามศัพท์เฉพาะ

การเตรียมบุคลากรเข้าสู่ภาคแรงงาน หมายถึง การจัดการศึกษา การฝึกอบรมโดยมีเป้าหมายเพื่อพัฒนาศักยภาพประชาชนวัยต่าง ๆ ให้สามารถทำงาน ประกอบอาชีพเลี้ยงตัวเองและ/หรือครอบครัวได้ ไม่ว่าจะเป็นแรงงานภาคอุตสาหกรรม บริการหรือประกอบอาชีพส่วนตัว

การศึกษาเปรียบเทียบ หมายถึง การเปรียบเทียบทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพการดำเนินงานต่าง ๆ ของรัฐและ/หรือเอกชนเพื่อการพัฒนากำลังคนในช่วงปี ค.ศ. 1980-2025

การกำหนดนโยบาย หมายถึง การกำหนดนโยบาย แผนยุทธศาสตร์การดำเนินงานของรัฐบาลในช่วงปี ค.ศ. 1980-2025

บทที่ 2

วรรณกรรมผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในบทนี้เป็นการทบทวนวรรณกรรมที่นำเสนอเนื้อหาเพื่อรวบรวมข้อมูลแนวคิด ทฤษฎีที่ใช้เป็นกรอบในการวิจัยประกอบด้วย

1. แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์
2. แนวคิดเกี่ยวกับการเตรียมกำลังคน
3. แนวคิดเกี่ยวกับกระแสโลกาภิวัตน์ โดยเฉพาะในส่วนที่เกี่ยวกับการแข่งขันและความร่วมมือระหว่างประเทศ
4. แนวคิดเกี่ยวกับความไม่เท่าเทียมกันและความแตกต่างระหว่างชาติพันธุ์
5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์

ความหมาย

Nadler(1984:1.3) ได้นิยามศัพท์คำว่าพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ว่า คือการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ในเวลาจำกัดทั้งนี้เพื่อเพิ่มศักยภาพการทำงานให้มีประสิทธิภาพมากขึ้นเท่าที่จะทำได้ การจัดการพัฒนาส่วนใหญ่จึงดำเนินการพัฒนาลูกจ้างโดยนายจ้างหรือจัดโดยองค์กรต่าง ๆ ตามหน้าที่เพื่อพัฒนาศักยภาพของผู้ที่ยังไม่มีงานทำ ในโลกของความเป็นจริงมนุษย์มีการเรียนรู้ พัฒนาอยู่ตลอดเวลา(Lifelong learning) ผ่านการเรียนรู้อย่างไม่เป็นทางการหรือเป็นทางการ แต่ภายใต้เงื่อนไขที่มาจากภายนอกที่มีการเปลี่ยนแปลง มีการพัฒนาอย่างรวดเร็ว มีความสลับซับซ้อนและเชื่อมโยงกันมากขึ้นตามปรากฏการณ์ใหม่คือ “หมู่บ้านโลก” ที่ทำให้ต้องเกี่ยวข้องไม่วิธีใดก็วิธีหนึ่ง เช่น มีชาวต่างประเทศเข้ามาในหมู่บ้านเพื่อซื้อขายสินค้า มาทำงาน หรือแรงงานไทยไปทำงานต่างประเทศ หรือกรณีที่มีบริษัทร่วมทุนกับต่างประเทศหรือต้องไปใช้ชีวิตต่างแดน(Marquardt, 1984: 23.3-23.4, 23.24-23.26) หรือไม่ก็ต้องมีการซื้อขายสินค้าทาง electronic ในรูปของ e-commerce ปรากฏการณ์เหล่านี้ทำให้บางครั้งการพัฒนาของมนุษย์ที่เป็นไปตามระบบหรือตามธรรมชาติหรือที่รัฐจัดหาให้อย่างเป็นทางการ

ระบบในช่วง 6-9-12-16 ปี (แล้วแต่ว่าจะเรียนจบระดับใด) อาจไม่เพียงพอที่จะแก้ปัญหาตัดสินใจกับเหตุการณ์ที่ไม่คุ้นเคยได้ การจัดให้มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิตจึงมีความจำเป็นโดยเฉพาะหากต้องเตรียมเผชิญ หรือสัมพันธ์กับองค์การระหว่างชาติหรือสถานประกอบการที่มีนายจ้างเป็นชาวต่างชาติ(Barnett & Spoehr, 2008) หรือแม้แต่เมื่อสถานประกอบการติดตั้งเครื่องมือ เครื่องจักรใหม่ ๆ ก็ต้องพัฒนาศักยภาพของแรงงานให้สามารถใช้เครื่องจักรนั้นได้อย่างเหมาะสม และดังที่ Keep & Mayhew (อ้างใน Grugulis, I; Warhurst, C and Keep, E., 2004:1) กล่าวว่า หากเราใส่ใจพัฒนาทักษะให้กับแรงงานอย่างต่อเนื่องและสอดคล้องกับลักษณะของงานและเทคโนโลยีที่เปลี่ยนแปลงไปย่อมนำไปสู่การมีผลิตภาพสูงขึ้น และสามารถแข่งขันกับผู้อื่นได้ สอดคล้องกับที่ ILO(2005) และ Mitra(2002) มีความเชื่อว่าหากมีการจัดการศึกษา การฝึกอบรมอย่างเหมาะสมย่อมนำไปเสริมแต่งการพัฒนาศักยภาพที่ขาดหายไปจากระบบการศึกษาปกติได้ นอกจากนี้ de Broucker (อ้างใน Barnett & Spoehr, 2008:13) ได้กล่าวว่ายิ่งคนมีการศึกษาสูงมากเท่าไรย่อมมีโอกาสมีงานทำก็ยิ่งสูงขึ้น ตรงข้ามกับแรงงานที่ไม่มีโอกาสฝึกอบรม ไม่ศึกษาหาความรู้เพิ่มจะกลายเป็นผู้มีทักษะต่ำ ได้ทำงานที่มีรายได้ต่ำ (Trutko, Nightingale & Barner อ้างใน Barnett & Spoehr, 2008:14) หรืออาจตกงาน(Martinson & Strawn อ้างใน Barnett & Spoehr, 2008:13) เนื่องจากโลกของงานมีการเปลี่ยนแปลง พัฒนารวดเร็วและต้องการแรงงานที่พัฒนาตนเองอยู่เสมอ ๆ และเป็นแรงงานที่มีคุณภาพ ด้วยเหตุนี้ประเทศไทยภายใต้หน่วยงานต่าง ๆ เช่น สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (2545, 2548) กระทรวงแรงงาน(2550) NCVER (Barnett & Spoehr, 2008) จึงได้มีการวางแผนการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์เป็นระยะ ๆ และมีการติดตามประเมินผลเป็นระยะ ๆ เช่นเดียวกัน (อัลญาน์ สมุห์เสนีโต 2549) จากความสำคัญดังกล่าวทำให้ทุกหน่วยงานจัดตั้งหน่วยงานที่ชื่อว่า “ฝ่ายบุคคล” หรือ “พัฒนาทรัพยากรมนุษย์” หรือที่เรียกชื่อเป็นอย่างอื่นเป็นหน่วยงานประจำที่มีความสำคัญ

นัยความหมายของการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ หมายถึง การพัฒนาความสามารถของมนุษย์ให้มีศักยภาพในการเรียนรู้ที่จะปรับตัว สามารถปฏิบัติงาน พัฒนางาน พัฒนาองค์ความรู้ใหม่และรวมถึงการพัฒนาทักษะชีวิตเพื่อให้สามารถรู้เท่าทัน รู้ทันหรือแม้ต้องรู้มากกว่า ทั้งนี้เพื่อจะทำได้ดำรงชีวิตได้อย่างมีความสุข ภายใต้กระแสการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาของเศรษฐกิจ เทคโนโลยี สังคมและโลกอย่างรวดเร็วได้นั้น สอดคล้องตามความเชื่อของนักปรัชญากลุ่มประจักษ์นิยม (Empiricism) คือจอห์น ล็อกและเดวิด ฮิวม์ ที่เชื่อว่าประสบการณ์เป็นบ่อเกิดของความรู้ หรือ ความรู้เกิดจากการรับรู้ทางประสาทสัมผัสทั้ง 5 เท่านั้น ไม่มีความรู้ใดที่ติดตัวเรามาตั้งแต่เกิด ความรู้จะได้มาต้องได้มาจากการเรียน หรือจากประสบการณ์

และเพื่อให้เห็นความสัมพันธ์และต่อเนื่อง นักจิตวิทยาได้เสนอความเชื่อที่ว่า โดยหลักการแล้วมนุษย์มีความสามารถที่จะเรียนรู้ได้ตลอดเวลา ตั้งแต่อยู่ในครรภ์ของแม่จนกระทั่งเกิดและตาย(from the womb to the tomb) แต่มนุษย์จะเรียนรู้ได้แตกต่างกัน มากหรือน้อย ขึ้นอยู่กับโอกาสที่จะเข้าถึงแหล่งความรู้อันเนื่องมาจากความแตกต่างทางบริบท เช่น อยู่บนเขา หรือในที่ที่ไม่มีสถานศึกษา รวมถึงปัจจัยด้านเวลาและลักษณะการทำมาหากินของครอบครัว หรือเงื่อนไขทางเศรษฐกิจสังคม(socioeconomic) ความแตกต่างด้านร่างกาย เพศ และความพร้อมอื่น ๆ เช่น พื้นฐานการศึกษาของพ่อแม่ ชาติพันธุ์ ค่านิยมของพ่อแม่และความรู้ กระบวนการเรียนรู้ ประสบการณ์ที่เป็นทุนเดิมที่บุคคลผู้นั้นมีหรือได้รับการเลี้ยงดู เรียนรู้ตั้งแต่เกิดและเกี่ยวข้องด้วยเป็นสำคัญ (Phuong L. Nguyen, 2006:153-154; Blau & Duncan, 1967) เช่น บางคนเกิดในครอบครัวที่มีเศรษฐกิจและสังคมดี ได้รับการขัดเกลา เรียนในสถาบันการศึกษาที่มีความพร้อม ในขณะที่บางคนเกิดมาและอาศัยอยู่ในสภาพสิ่งแวดล้อมที่ไม่เอื้อต่อการเรียนรู้ อยู่ห่างไกลหรืออยู่ในสลัม เข้าเรียนในสถาบันการศึกษาที่ไม่มีความพร้อม ไม่มีสื่อการเรียนการสอน ไม่มีครูที่ดีหรือการจัดการที่ไม่มีคุณภาพและต้องออกกลางคัน(Vo et al.,2001 อ้างใน Phuong L. Nguyen, 2006:154; Hanum,2003 อ้างใน Phuong L. Nguyen, 2006:155) ความแตกต่างเหล่านี้ล้วนเป็นปัจจัยเงื่อนไขสำคัญต่อผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา ทักษะ เจตคติและการแสดงพฤติกรรมต่องานอาชีพในระยะต่อมาที่งานวิจัยชิ้นนี้พยายามศึกษาด้วยเช่นกันทั้งนี้โดยหาข้อมูลเชิงคุณภาพเพื่ออภิปรายสาเหตุของความแตกต่างของประสิทธิภาพการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของทั้งสองประเทศนี้

นั่นเอง

ความสำคัญของการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์

เป็นที่ยอมรับว่าปัจจุบันองค์กรทั้งภาครัฐและเอกชนในประเทศต่าง ๆ เช่น กรณีประเทศแอฟริกาใต้ แองโกลา เบนิน แคมารูน เอธิโอเปีย โมร็อกโคและเซเนกัล(Walther and Filipiak, 2007) รวมทั้งประเทศไทยและเวียดนาม(World Bank, ADB and UNDP, 2000) ต่างให้ความสำคัญกับการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ด้วยการฝึกอบรมเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงในด้านต่าง ๆ เพื่อสร้างความได้เปรียบในเชิงการแข่งขันให้กับองค์กรได้ (Competitive advantage) อย่างไรก็ตามหลักการของการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ยุคใหม่จะไม่พัฒนาเพียงความรู้หรือทักษะในการทำงาน แต่จะพัฒนาการกระตุ้นให้พนักงานมีความกระตือรือร้นในการทำงาน สร้างแรงบันดาลใจในการทำงาน และถ้าองค์กรที่ต้องการจะสร้างความได้เปรียบในเชิงการแข่งขันอย่างยั่งยืนแล้วจะต้องพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ที่อยู่ในองค์กรให้มีคุณลักษณะพึงประสงค์ขององค์กรให้ได้

ศุภร ศรีแสน (2541: 24) ได้กล่าวถึงการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ในสถานประกอบการในประเทศไทยว่ามี 3 รูปแบบ คือ

1. การฝึกอบรมขณะปฏิบัติงาน (On-the-Job-Training : OJT) ราว 3 ใน 4 ของสถานประกอบการจัดให้มีการฝึกอบรมระหว่างปฏิบัติงาน โดยเฉพาะเมื่อมีการเปลี่ยนสายงานหรือใช้เทคโนโลยีใหม่
2. การฝึกอบรมนอกเวลาปฏิบัติงาน (Off-the-Job-Training : Off-JT) ประมาณร้อยละ 60 ของสถานประกอบการจัดให้มีการฝึกอบรมนอกเวลาปฏิบัติงาน จัดโดยบริษัท หรือผู้เชี่ยวชาญ
3. การช่วยเหลือให้พัฒนาตนเอง ประมาณ 1 ใน 2 ของสถานประกอบการจัดให้ความช่วยเหลือในด้านพัฒนาตนเอง เช่น เป็นตัวเงิน การพักร้อน หลักสูตรที่บริษัทจัดให้ การเรียนรู้ต่าง ๆ เฉพาะในปี ค.ศ. 1990 กระทรวงแรงงานได้จัดสรรงบประมาณเพื่อให้คนงานได้พัฒนาตนเองทั้งหมดถึง 663,767,000 เยน

ในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์นั้นมีแนวทางที่หลากหลายซึ่งผู้บริหารสามารถเลือกใช้ให้เหมาะสม แนวทางหนึ่งที่น่าสนใจคือ การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์โดยใช้หลักแห่งความเป็นมนุษย์จึงเป็นแนวคิดของการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ซึ่งจะเป็นแนวทางให้ผู้บริหารองค์กรสามารถพัฒนาบุคลากรไปในทิศทางที่ถูกต้อง ประกอบด้วย

1. การให้โอกาสและเวลา หากองค์กรต้องการเปลี่ยนแปลงบางสิ่งบางอย่างภายในองค์กร ไม่ว่าจะเป็นเทคโนโลยีใหม่ๆ ผู้บริหารก็สามารถจัดหาซื้อได้และอาจจะใช้เวลาในการปรับเปลี่ยนวิธีการทำงานในระยะเวลาแค่ไม่กี่วันหรือไม่ก็เดือนเท่านั้น แต่ถ้าองค์กรใดต้องการเปลี่ยนแปลงการทำงานของบุคลากรให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลในระยะเวลาสั้นลงหรือต้องการจะเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการทำงานของบุคลากร องค์กรจะต้องให้เวลาเพื่อให้บุคลากรเรียนรู้ ปรับเปลี่ยนหรือลบล้างสิ่งที่เคยปฏิบัติจากความทรงจำเก่าๆ **เนื่องจากทักษะหรือความรู้ของมนุษย์นั้นไม่สามารถที่จะเปลี่ยนได้ทันที** มนุษย์มีความภูมิใจกับความสำเร็จในอดีต เช่น บริษัทรับพนักงานใหม่ที่มีความเชี่ยวชาญและประสบความสำเร็จจากองค์กรหรือบริษัทที่มีลักษณะงานที่ใกล้เคียงกันไม่ว่าบุคคลคนนั้นจะเก่งมาจากไหนก็ต้องการเวลาในการปรับตัวและเรียนรู้ระบบงานใหม่ หรือท่านต้องการจะเปลี่ยนวิธีการทำงานใหม่โดยการส่งพนักงานของท่านไปฝึกอบรมหรือศึกษาต่อจากสถาบันการศึกษา วิทยาลัยสารพัดช่าง ศูนย์ฝึกอบรมเฉพาะทาง แต่เมื่อกลับมาปฏิบัติงานเขาเหล่านั้นก็ยังต้องการเวลาเพื่อนำเอาทักษะและความรู้ใหม่ๆ มาปรับใช้ ดังนั้นการเปลี่ยนแปลงใดๆ ที่มนุษย์เข้ามาเกี่ยวข้อง ต้องอาศัยเวลาเพื่อปรับเจตคติ วัฒนธรรมการทำงาน ดังนั้นผู้บริหารต้องเอาใจใส่ ให้เวลาและให้

โอกาสพนักงานปรับตัวเพื่อให้สามารถดำเนินกิจกรรมต่างๆ หรือเพื่อเปลี่ยนแปลง นอกจากนี้ต้องเปิดโอกาสให้หรือเพื่อช่วยในการแก้ไขปัญหาต่างๆ

2. คุณค่าแห่งความเป็นมนุษย์ มนุษย์ทั้งหลายไม่ว่าจะเป็นเพศใด หรือชาติพันธุ์ใด ๆ ล้วนวาดจินตนาการว่าตนมีคุณค่ากับองค์กร ชุมชน ประเทศชาติที่สังกัด โดยระหว่างการทำงานมนุษย์จะชอบแสวงหาความหมายของชีวิตและการทำงานว่า ทำไปเพื่ออะไร ทำไมต้องทำ ดังนั้นการที่มนุษย์รู้สึกว่าคุณค่าตนเองสำคัญ รู้ถึงวัตถุประสงค์ของการทำงานและเป้าหมายขององค์กรที่ชัดเจนจะทำให้เขาตัดสินใจว่าจะทำงานกับองค์กรหรือไม่และต้องการเป็นส่วนหนึ่งของความสำเร็จขององค์กรได้อย่างไร ซึ่งถ้าบุคลากรอุปมานว่าตนเองสามารถเป็นส่วนหนึ่งของความสำเร็จได้ จะทำให้เกิดแรงจูงใจในการทำงานโดยที่องค์กรต้องให้ความสำคัญในตำแหน่งหน้าที่ของเขาเหล่านั้นดังคำกล่าวของมาสโลว์ ที่กล่าวไว้ว่า **มนุษย์ต้องการการยอมรับ** ซึ่งถ้าองค์กรไม่ให้ความสำคัญในตำแหน่งงานที่เขาทำ หรือไม่ได้ให้ความสำคัญเสมือนหนึ่งว่ามีก็ได้ไม่มีก็ได้ จะส่งผลต่อพฤติกรรมการทำงานไม่กระตือรือร้น ขาดแรงบันดาลใจในการทำงานและต้องการแสวงหาที่ใหม่ในการทำงานดังนั้นรูปแบบของการบริหารมนุษย์นั้นควรมีรูปแบบที่มุ่งเน้นนโยบายที่ทำอะไรให้พนักงานมีความรู้สึกว่าคุณค่าตัวเองมีประโยชน์และมีความสำคัญ โดยที่ผู้บริหารจะต้องเปิดโอกาสให้พนักงานดำเนินงานบางอย่างในลักษณะที่เขาสามารถควบคุมหรือกำหนดทิศทางในการทำงาน ตลอดจนความรับผิดชอบของเขาเองได้บ้าง

3. มนุษย์มีจิตใจเป็นกลไกในการทำงาน มนุษย์ไม่ได้เป็นแค่เครื่องจักรที่ถูกตั้งโปรแกรมให้สร้างสรรค์ผลงานตามที่กำหนดได้ เนื่องจากมนุษย์มักใช้อารมณ์และความรู้สึกที่ตนมีต่อองค์กรทำงานเพื่อให้เกิดความรัก ความไว้วางใจและความมุ่งมั่นตั้งใจในการทำงานและต้องการจะเป็นส่วนหนึ่งของความสำเร็จ การบริหารจัดการใจมนุษย์ให้มีความรักการทำงานได้เป็นพลังแฝงในตัวมนุษย์ ก่อให้เกิดแรงบันดาลใจ ทำให้มนุษย์เกิดความคิดสร้างสรรค์ มีความกระตือรือร้นและสนุกกับการทำงานซึ่ง **องค์กรที่มีชีวิตชีวา (Organic organization)** ต้องให้การยอมรับและให้เกียรติมนุษย์ ให้ความสำคัญและมีความเป็นธรรม จะทำให้องค์กรประกอบไปด้วยบุคลากรที่มีจิตใจดีงาม ท่วมเทกับการทำงาน มองเห็นความสำเร็จขององค์กรเป็นเป้าหมายและความสำเร็จของตนเอง ซึ่งมีตนเป็นส่วนหนึ่งของความสำเร็จนั้น ตลอดจนการใช้ความสามารถในด้านต่างๆ ให้เต็มที่และสนับสนุนให้พนักงานแสดงความคิดเห็นและร่วมตัดสินใจในการทำงานเพื่อที่เขาจะได้ปฏิบัติงานในแต่ละวันได้อย่างเต็มที่และมีใจรักในการทำงาน (นิลกุล ธิวบรรณวิวัฒนา)

ในมติของสถานประกอบการ Arnold, J.; Robertson, I.T. and Cooper, C. L.(1991:246) กล่าวว่าแรงงานในสถานประกอบการมีความจำเป็นและมีการพัฒนาอยู่ตลอดเวลา ทั้งเมื่อมีการเปลี่ยนแปลงลักษณะของสินค้า ประสิทธิภาพของสินค้าและเพื่อสนอง

ความต้องการของลูกค้า การพัฒนาศักยภาพของแรงงานส่วนใหญ่อยู่ในรูปอย่างไม่เป็นทางการหรือการเรียนรู้ตลอดชีวิต(Lifelong learning) คือ เรียนรู้จากการทำงาน(on-the-job-training) จากการแนะนำของหัวหน้างาน(Line leader)หรือSupervisor หรืออาจมีการฝึกอบรมอย่างเป็นระบบเป็นระยะ ๆ บุคคลที่รับผิดชอบในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของสถานประกอบการแต่ละแห่งได้แก่ ตัวแรงงานเอง หัวหน้างานและ/หรือผู้จัดการฝ่ายทรัพยากรมนุษย์ (พศิน แดงจวง และเพ็ชรี รูปะวิเชตร 2550)

การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์นับว่ามีความสำคัญมากในยุคโลกาภิวัตน์ ซึ่งมีนัยใหม่ว่า มีทั้งความร่วมมือในการพัฒนา ช่วยเหลือกันโดยเฉพาะในกลุ่มเดียวกัน เช่น กลุ่ม AFTA กลุ่ม NAFTA กลุ่ม EU กลุ่ม APEC, WTO, IMF, FTA และ ฯลฯ เป็นต้น ในขณะที่เดียวกันก็มีการแข่งขันอย่างรุนแรง ไม่ว่าจะเป็นในเรื่องการค้าด้วยกระบวนการต่าง ๆ เช่น การกีดกันทางการค้า การจำกัดโควตาการนำเข้า มีการกำหนดมาตรฐานสินค้า และการเมือง การทหาร เช่น กลุ่ม NATO กลุ่มอาเซียน ที่ตั้งกลุ่มขึ้นมาเพื่อช่วยส่งเสริมและควบคุมการเมือง การปกครอง และการทหาร เป็นต้น

อย่างไรก็ตาม ประเทศต่าง ๆ ต่างพยายามส่งเสริมสัมพันธภาพและสันติสุขระหว่างกัน โดยมีองค์การสหประชาชาติเป็นตัวเชื่อม การส่งเสริมความสัมพันธ์ดำเนินการในรูปแบบต่าง ๆ กัน เช่น การให้ทุนการศึกษาต่อในประเทศอื่น การช่วยเหลือด้านมนุษยธรรมเมื่อคราวเกิดภัยพิบัติธรรมชาติ หรือภัยจากน้ำมือมนุษย์ด้วยกัน การจัดตั้งกองทุนการเงินระหว่างประเทศ (IMF) ธนาคารโลก(World Bank) และธนาคารเพื่อการพัฒนาแห่งเอเชีย(ADB) เพื่อช่วยเหลือด้านการเงิน เป็นต้น ในด้านการพัฒนามนุษย์ มีการตั้ง UNICEF, UNESCO, UNDP และ ฯลฯ ในขณะเดียวกันก็มีการตั้ง ILO ทำหน้าที่ศึกษา เฝ้าระวังกลุ่มผู้ใช้แรงงาน การจ้างงานและการทำงานให้เป็นไปตามหลักการที่ควรจะเป็น โดยแต่ละประเทศเป็นสมาชิก ต้องอนุญาตให้กลุ่มต่าง ๆ เข้าไปศึกษา มีการจัดประชุมเสวนาเพื่อแลกเปลี่ยน เรียนรู้ระหว่างกันและร่วมกันพัฒนา

Uck Seo(1999: 1-2) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีประเทศไทย ได้กล่าวถึงผลงานของ Peter Drucker; Daniel Bell และงานของ Alvin Toffler ว่าจริง ๆ แล้วทั้งสามท่านกล่าวถึงเรื่องเดียวกัน คือความสำคัญของวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ซึ่งมีผลกระทบต่อรายได้มวลรวม (GDP) ในประเทศที่ได้รับการจัดว่าเป็นประเทศที่มีเศรษฐกิจดีในเอเชีย (The high performing Asian Economies) ประกอบด้วย Singapore, Hong Kong และ Korea ลักษณะเด่นของประเทศเหล่านี้คือการเปิดรับ ส่งเสริมการลงทุนร่วมจากต่างประเทศเพื่อจะได้เรียนรู้ แลกเปลี่ยนเทคโนโลยี แต่ที่สำคัญที่สุดก็คือประชาชนในประเทศนั้น ๆ จะต้องได้รับการพัฒนาให้มีความสามารถรับข้อมูล ข่าวสาร ปรับตัวให้เท่าทันกับเทคโนโลยีที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว เนื่องจากข้อมูลข่าวสารจากจุดหนึ่งของโลกสามารถแพร่กระจายไปอีกมุมหนึ่งของโลก อย่างง่ายดายและรวดเร็ว เช่น กรณีสารปนเปื้อนใน

Coca-Cola ในกรุง Paris (Newsweek, 1999) ในเนื้อ นม ไข่ ของประเทศ Belgium เชื้อโรค ในไก่ของ Hong Kong สารปนเปื้อนในเนื้อวัวของประเทศอังกฤษ ข้อมูลข่าวสารเหล่านี้ได้แพร่กระจายทั่วโลกอย่างรวดเร็วและมีผลกระทบต่อระบบธุรกิจนั้น ๆ อย่างรุนแรงหรือต้องล้มละลายไปเลย ดังนั้นการทำธุรกิจยุคใหม่ต้องให้ความระมัดระวังซึ่งแม้จะมีมาตรฐานสากล (ISO) หรือ สมอ. อ.ย. มารับรองแล้วก็ตาม ก็อาจไม่สามารถรับรองได้ว่าจะปลอดจากสารพิษหรือมีคุณภาพหาก “คน” ขาดความรับผิดชอบ ขาดความตระหนัก ขาดการมองเห็นพิษภัยของผลกระทบที่จะตามมาอันเกิดจากความไม่รู้ ความไม่ใส่ใจหรือความเห็นแก่ตัว สถาบันการศึกษาต้องเข้าไปมีบทบาทให้มากขึ้นในการชี้แนะหรือให้บทเรียน ซึ่งแน่นอน การศึกษาไม่เพียงแต่การศึกษาในระบบซึ่งมีศักยภาพในตัวเองมากที่สุดที่จะเสริมสร้างศักยภาพดังกล่าวให้กับสังคมเท่านั้น แต่การศึกษานอกระบบหรือการเรียนรู้ตลอดชีวิตมีความสำคัญไม่ยิ่งหย่อนกว่ากัน (Dahlman, 1999: 33- 35; พศิน แดงจวง 2542: 15)

ในความคิดเห็นของนักวิชาการหัวก้าวหน้าที่มีความพยายามที่จะมองให้เข้าใจสภาพของประเทศไทยและได้ลำดับเนื้อหา ประเด็นต่าง ๆ ออกมาในหนังสือ "ความฝันของแผ่นดิน" "ความจริงของแผ่นดิน" ตั้งสำนักวิจัยออกมาจำนวนมากเช่น สกว. สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ เป็นต้น เพื่อทำการ ศึกษาค้นคว้าหาแนวทางการพัฒนา นอกจากนี้ยังมีสภาพพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ เป็นหน่วยกำหนดทิศทางการพัฒนาของชาติออกมาเป็นแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ แต่ดูเหมือนว่าการพัฒนาด้านต่าง ๆ ก็ยังไม่เป็นไปตามเป้าหมายเท่าที่ควร ซึ่งเกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ (2541: 7) วิเคราะห์ว่าอุปสรรคและปัญหาของประเทศไทยคือ วัฒนธรรมไทย ตอนหนึ่งที่ว่า "วิวัฒนาการของปัญหาเศรษฐกิจของประเทศเราที่ได้ส่งผลให้ชีวิตของคนไทยเข้าสู่ยุคเศรษฐกิจถดถอยอย่างไม่เคยมีมาก่อนนี้เกิดจากเหตุคือ วิถีคิดของคนไทยเอง" อันที่จริงวัฒนธรรมไทยมีความเหมาะสมกับประเทศไทยซึ่งอดีตเคยมีความอุดมสมบูรณ์ "ในน้ำมีปลา ในนามีข้าว" จึงก่อให้เกิด "ใครใคร่ค้าม้าค้า ใครใคร่ค้าช้างค้า" คือให้เอกภาพ สิทธิอย่างเต็มที่ในการดำเนินชีวิตธุรกิจ มีการเดินทางข้ามหมู่บ้านไปแลกเปลี่ยนอาหารและสิ่งของ มีการส่งเสริมการท่องเที่ยวแบบเอื้ออารีต่อกัน เช่น ทุกหน้าบ้านจะมีอ่างน้ำไว้บริการผู้เดินทางและกระหายน้ำ แต่เนื่องจากวัฒนธรรม ธุรกิจแบบตะวันตกที่มีความแปลกแยกได้หลั่งไหลเข้ามาอย่างไม่สามารถหยุด ชะงักได้มีผลกระทบต่อวัฒนธรรมอันดีงามและสงบร่มเย็นของไทยที่มีมาแต่ช้านานกว่า 700 ปี ซึ่งครั้งหนึ่งนับเป็นวัฒนธรรมที่เต็มไปด้วยการพึ่งพาอาศัยเกื้อกูลกันฉันพี่น้องต้องต้องบอบสลายลงไปและนำเข้าวัฒนธรรมตะวันตก เกิดระบบธุรกิจอุตสาหกรรมและเศรษฐกิจที่มีการแข่งขันระดับนานาชาติเป็นไปอย่างรวดเร็วและต้องใช้ความรู้ความสามารถ กฎกติกาของสากลซึ่งประชาชนส่วนใหญ่ไม่คุ้นเคย แต่ก็ถึงเวลาที่มนุษย์จะต้องเปลี่ยนแปลง ดังคำกล่าวของผู้เข้าอภิปรายกลุ่ม (focus group) ที่กล่าวอย่างน่าสนใจว่า “มันถึงเวลาแล้วที่

จะต้องปรับเปลี่ยนพฤติกรรมและความคิดในการทำงานใหม่เพราะถ้าเราไม่เปลี่ยนแปลง
แน่นอนเราคงต้องตายหรือตกงาน” (Barnett & Spoehr, 2008: 19)

การที่จะปรับเปลี่ยน การส่งเสริมให้ประชาชนทุกคนได้เกิดความตระหนัก ความตื่นตัว
ความเป็นชาตินิยมและต้องเผชิญกับสิ่งที่แปลกปลอมในห้วงเวลาที่คนเกิดความกลัว วิตกกังวล
(เช่นไทยกลัวว่าจะล่าหลังกว่าเวียดนาม วิตกว่าเวียดนามจะตามเราทันในทุกเรื่อง ฯลฯ ในขณะที่
ที่เวียดนามไม่ยากล้าหลังอีกต่อไป อยากเป็นประเทศอุตสาหกรรมเทคโนโลยี) ย่อมเหมาะสม
ดังตัวอย่างของการกระตุ้นให้หลายคนกลายเป็นเจ้าของกิจการ เช่น มหาเศรษฐี Vanderbilt,
Rockefeller, Morgan and Carnegie ล้วนเป็นกลุ่มผู้เสี่ยงในการดำเนินธุรกิจมาก่อนทั้งสิ้น
(Boone & Kurtz, 1982: 19) แต่สำหรับคนไทยอาจต้องใช้เวลาอย่างมากเนื่องจากมี
วัฒนธรรมของตนเองที่แตกต่างไปจากสากลเช่นในมิติของสังคม คนไทยจะมีความรักสวยรัก
งาม ชอบเป็นเจ้าคนนายคน อยากทำงานสบายๆ แต่ได้เงินมาก ๆ มีพิธีกรรมเข้มงวด
โครงสร้างแบบเข้มงวด(Tight structure) ในขณะที่มิติเอกบุคลจะชอบทำตามใจตนเองหรือ
โครงสร้างแบบหลวม(Loose structure) ดังคำกล่าวของเกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์(2541:9)
ที่ว่า "เศรษฐกิจไม่สามารถแก้ไขด้วยเพียงการแก้ไขเทคนิคทางเศรษฐศาสตร์เท่านั้น แต่ต้องมุ่ง
แก้ไขที่รากฐานกระบวนทัศน์ วัฒนธรรมไทยอย่างจริงจัง" เสน่ห์ จามริก (2533: 47) ตั้ง
ข้อสังเกตว่า คนไทยเองก็ยังไม่รู้จักตัวเอง ยังหาตัวตนไม่พบ โดยเฉพาะศักยภาพและการ
เรียนรู้ของชุมชนชนบทเนื่องจากมีงานวิจัยเกี่ยวกับชนบทจำนวนน้อย นั่นคือ นายจ้าง นัก
ธุรกิจต้องตระหนักถึงการให้คนให้เหมาะสมกับพื้นฐานของแรงงาน หรือต้องมี
กระบวนการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์นั้น ๆ เพื่อสร้างจิตสำนึกใหม่ให้เกิดขึ้นกับผู้ใช้แรงงาน
นั่นเอง

ผลของการศึกษาเกี่ยวกับศักยภาพของบุคลากรสำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดและ
การศึกษารูปแบบการส่งเสริมความเข้มแข็งทางด้านอุตสาหกรรม เศรษฐกิจของ พศิน แดงจวง
(2540, 2543) พบว่า บุคลากร พนักงาน นักเรียนและนักศึกษาส่วนใหญ่ ขาดความรู้
ความสามารถที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาระบบธุรกิจขนาดเล็กและขนาดกลาง แม้ว่าจะมี
ความสำคัญและอยู่รอดท่ามกลางการแข่งขัน พนักงาน นักเรียน นักศึกษาทุกระดับการศึกษา
ขาดความรู้ความสามารถอุตสาหกรรมขั้นพื้นฐาน ในขณะที่ผู้บริหารสถาบันการศึกษาจำนวนมาก
สนใจเพียงการผลิตบัณฑิตหรือการให้โอกาสทางการศึกษาเชิงปริมาณเพื่อตอบสนอง
นโยบายของนักการเมือง ผู้บริหารและเจ้าหน้าที่สำนักงาน อุตสาหกรรมจังหวัดขาดความ
ตระหนัก ขาดความรู้เกี่ยวกับมาตรฐานสากล มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับระบบอุตสาหกรรม
ใหม่น้อยกว่าผู้ประกอบการ และขาดศักยภาพในการสื่อสารและการเข้าถึงแหล่งข้อมูล
ในขณะที่ผู้จัดการบริษัทและโรงงานขาดความตระหนักในการพัฒนาหรือส่งเสริมศักยภาพของ
บุคลากรของตนเอง มุ่งแต่หาผลประโยชน์จากแรงงานเป็นสำคัญ (วิจิต วัฒนวิบูล 2533: 14-
15) ปัจจัยต่าง ๆ ที่กล่าวมานี้ล้วนเป็นปัญหา อุปสรรคต่อการพัฒนางานธุรกิจ

อุตสาหกรรมอย่างมาก เนื่องจากบุคลากรที่กล่าวข้างต้นเป็นหน่วยส่งเสริมให้เกิดการ
อุตสาหกรรมและธุรกิจในรูปแบบต่าง ๆ

แนวคิดการส่งเสริมความรู้ด้านอุตสาหกรรม ธุรกิจและบริการในสหัสวรรษใหม่

*“ My philosophy of life is that if we make up our mind what
we are going to make of our lives, then work hard toward
that goal, we never lose- somehow we win out....”*

Ronald Reagan

From a 1942 letter to a young fan

(Boon, L.E. & Kurtz, D.L., 1982: 169)

เนื่องจากสภาพบริบทของประเทศไทยมีประวัติศาสตร์ยาวนานกว่า 700 ปี มี
วัฒนธรรม มีความเชื่อเป็นของตนเอง มีเผ่าชนต่าง ๆ รวมชาวเมือง ชาวชนบท ชาวเขา
ชาวเล และยังมีชาติอื่นที่อพยพเข้ามาทำงานอย่างผิดกฎหมายอีกจำนวนมาก ในสภาพ
ประเทศที่แวดล้อมด้วยประเทศด้อยพัฒนาและมีปัญหาทางการเมือง ประกอบกับที่รัฐไม่ได้มี
นโยบายส่งเสริมอุตสาหกรรมหนักแต่จะเน้นอุตสาหกรรมท่องเที่ยว บริการ การประกอบการ
ขนาดกลางและขนาดเล็ก และส่งเสริมการลงทุนจากต่างประเทศ(BOI) ในเขตนิคม
อุตสาหกรรม เขตอุตสาหกรรมในภาคและจังหวัดต่าง ๆ ซึ่งทำให้สภาพของประเทศไทยมี
ลักษณะ “เกษตร-อุตสาหกรรม” เพื่อพัฒนา สร้างสรรค์และแก้ปัญหาผลผลิตที่มีทั้งล้นตลาดและ
ขาดตลาดนั่นเอง

ในปี พ.ศ. 2542 กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม ได้เห็นความสำคัญของ SME (SME
หมายถึง กิจกรรมการผลิตซึ่งรวมทั้งการผลิตภาคอุตสาหกรรม เหมืองแร่และภาคธุรกิจ
การเกษตร กิจกรรมการค้า ทั้งค้าส่งและค้าปลีก และกิจการบริการต่าง ๆ เช่น การท่องเที่ยว
การโรงแรม การขนส่ง การซ่อมบำรุง การเก็บรักษา เป็นต้น) ว่าต้องมีการขยายความรู้
ความเข้าใจให้แก่ประชาชน ผู้ประกอบการ จึงได้จัดฝึกอบรมโดยอาศัยสถาบันการศึกษาทั่ว
ประเทศ โดยมีเป้าหมายทั้งสิ้น 7,040 คน แต่เมื่อดำเนินการจริงพบว่ามีผู้สนใจเข้ารับการ
ฝึกอบรมมากถึง 9,697 คน ซึ่งแสดงให้เห็นว่าในความเป็นจริงแล้วคนไทยต้องการพัฒนา
ศักยภาพตนเองให้มีความรู้เท่าทันความเปลี่ยนแปลงของโลกอุตสาหกรรม

ผลการดำเนินการจัดการศึกษาของประเทศไทยที่ผ่านมา ดูเหมือนว่าได้ส่งผลถึงศักยภาพของคนไทยด้วยดีตลอดมา โดยมีสถิติการเข้าศึกษาต่อในระดับสูงขึ้น แต่เมื่อแรงงานไทยออกไปแข่งขันทักษะทางช่างในการแข่งขันฝีมือแรงงานนานาชาติแล้ว พบว่าแรงงานไทยยังต้องมีการปรับปรุงอีกมาก กล่าวคือ ผลการแข่งขันในปี พ.ศ. 2542 ณ ประเทศแคนาดา ใน 16 สาขาช่าง คนไทยได้รางวัลเพียง 1 เหรียญเงิน 2 เหรียญทองแดงและ 6 ประกาศนียบัตรเท่านั้น ในปีพ.ศ. 2548 ประเทศไทยส่งเข้าแข่งขัน WorldSkills Competition 2005 และได้รับ 1 เหรียญทอง และในปี พ.ศ. 2550 ประเทศญี่ปุ่นเป็นเจ้าภาพจัด WorldSkills Competition ครั้งที่ 39 การแข่งขันครั้งนั้นไทยได้รับเหรียญเงินจำนวน 4 เหรียญและประกาศนียบัตร 7 คน แต่ผลการแข่งขัน International Abilympics ครั้งที่ 7 การแข่งขันครั้งนั้นไทยได้เหรียญทอง 2 เหรียญ เหรียญเงิน 2 เหรียญ และเหรียญทองแดง 2 เหรียญ จากผลงานนี้แสดงว่าทักษะของแรงงานไทยมีศักยภาพพอสมควรและเมื่อเทียบกับเวียดนามพบว่าผู้เข้าแข่งขันจากเวียดนามในการแข่งขัน WorldSkills Competition ครั้งที่ 39 มีใบประกาศนียบัตรเพียง 1 คน ฝีมือของแรงงานไทยจึงมีสูงกว่าของเวียดนาม แต่เมื่อเทียบกับประเทศ ญี่ปุ่น หรือไต้หวันหรือเกาหลีแล้วทักษะแรงงานไทยยังอยู่ห่างไกล(Skills 2007)

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2543ฉ: 68-70) ได้นำเสนอค่าเฉลี่ยคะแนนรวมของเหรียญรางวัลการแข่งขันวิชาการโอลิมปิก พบว่านักเรียนไทยทำได้เพียง 6.2 ในขณะที่นักเรียนจากประเทศจีน ไต้หวัน เกาหลี เวียดนาม และสิงคโปร์ทำได้ 15.58, 11.72, 12.27, 10.83. และ 8.25 ตามลำดับ

ในขณะที่ ฮองกง เกาหลี มาเลเซีย จีน สิงคโปร์ ออสเตรเลียและนิวซีแลนด์ เป็นต้น (สกศ. 2543ข: 2-7) ให้ความสำคัญของการศึกษาที่มีต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมอย่างมาก กล่าวคือ ในประเทศเกาหลีในช่วงเดือนพฤษภาคม 2538 - มิถุนายน 2540 คณะกรรมการปฏิรูปการศึกษาของประธานาธิบดีได้เสนอแนวทางปฏิรูปการศึกษาสำหรับกำหนดระบบการศึกษาใหม่เพื่อปรับปรุงการศึกษาและชี้ให้เห็นความท้าทายที่ต้องเผชิญในศตวรรษหน้า ในประเทศสิงคโปร์ คณะกรรมการเศรษฐกิจของรัฐบาลสิงคโปร์ซึ่งจัดตั้งขึ้นในปี พ.ศ. 2529 ได้เสนอให้มีการปฏิรูปการศึกษาเพื่อปรับปรุงคุณภาพและขยายการศึกษาให้สนองความต้องการในการพัฒนาเศรษฐกิจซึ่งอยู่ในสภาพการแข่งขันสูง ในช่วงปี พ.ศ. 2534-2540 คณะกรรมการฯ ได้เสนอความคิดริเริ่มที่สำคัญหลายประการในด้านการศึกษาเพื่อปรับปรุงระบบการศึกษาให้ดีขึ้น ในไต้หวันสืบเนื่องจากการประชุมเรื่องการศึกษาแห่งชาติ ครั้งที่ 7 เมื่อ พ.ศ. 2537 สภาการศึกษาได้เสนอแผนสำหรับการปฏิรูป ในขณะเดียวกันกระทรวงการศึกษาได้เสนอ "รายงานการศึกษาในสาธารณรัฐจีน (ไต้หวัน)" ในปี พ.ศ. 2538 ซึ่งตั้งแต่นั้นมาได้มีแรงผลักดันในระดับนโยบายเพื่อเปลี่ยนระบบการศึกษาสำหรับศตวรรษที่ 21 ในหลายประเทศที่พัฒนาแล้วเช่น ญี่ปุ่น ออสเตรเลีย แคนาดาและสหรัฐ หรือในประเทศที่

กำลังพัฒนา เช่น มาเลเซีย จีน ซิลี และไทย ได้มีการแสดงเจตจำนงและการริเริ่มในลักษณะที่คล้ายคลึงกันเพื่อเปลี่ยนแปลงและส่งเสริมความเจริญเติบโตและการพัฒนาทางเศรษฐกิจ

สหรัฐอเมริกาได้เสนอแนวทางหลัก 4 ประการ เพื่อให้นายจ้างสามารถดำเนินการปรับปรุงการศึกษา (สทศ. 2543: 5) ได้แก่

1. ริเริ่มและพัฒนาความร่วมมือกับโรงเรียนและลูกจ้างของตน
2. เป็นแกนนำความร่วมมือด้านการศึกษากับธุรกิจ องค์กรชุมชนและโรงเรียน
3. ดำเนินงานตามนโยบายและแผนงานของบริษัท ซึ่งส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองที่กำลังทำงานและลูกจ้างคนอื่น ๆ ในด้านการศึกษา
4. สนับสนุนทรัพยากรเพื่อช่วยเหลือโรงเรียนและกระบวนการสร้างความร่วมมือ ซึ่งรวมทั้งความเชี่ยวชาญด้านธุรกิจ เช่น งานด้านการบัญชี การเงินและการพัฒนาความเป็นผู้นำและการบริหารจัดการ

ในประเทศเวียดนาม Nguyen Xuan Nguyen (1993:55-60) กล่าวว่าเกษตรกรในเวียดนามเพิ่งได้รับอิสระจากการต้องทำงานแบบสหกรณ์(Cooperatives) เปลี่ยนเป็นทำงานและได้รับผลประโยชน์ของตนเอง ทำให้ต้องพัฒนาตนเอง ชื่อหาวัสดุอุปกรณ์การทำเกษตรของตนเองและหลายครั้งทำให้ผลผลิตที่ออกมาขาดคุณภาพและมีปริมาณน้อยและขายได้ราคาถูก แต่นั่นก็คือการเริ่มต้นชีวิตใหม่ของความเป็นอิสระที่แต่ละคนต้องพัฒนาศักยภาพเพื่อให้ผลของการประกอบอาชีพดีขึ้น ซึ่ง ณ ปัจจุบันเวียดนามมีแผนการพัฒนามีประเทศอุตสาหกรรมในปี 2020 (Vietnam Development Report 2001) ซึ่งในมิตินี้เราจะได้เสนอข้อมูลรายละเอียดในบทที่ 4 ต่อไป

ในความคิดของผู้เขียนเห็นว่าการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์มีความสำคัญ แต่กระบวนการ การพัฒนาที่ถูกต้องจะต้องคำนึงถึงวัฒนธรรม รากเหง้าของเผ่าพันธุ์นั้น ๆ และสภาพที่ควรจะเป็นเป็นสำคัญด้วย(Aronowitz and Giroux, 2000:1841) มิฉะนั้นเราจะใช้กระบวนการผิด ๆ ที่เลียนแบบการพัฒนาให้มนุษย์จากสำนักหรือแนวคิดของต่างวัฒนธรรม และรากเหง้ามาสวมแทนเพื่อก่อให้เกิดความเหมือนกันทั่วโลก ซึ่งก็จะเกิดปัญหาอย่างมากตามมานั่นเอง

หลักการสำคัญในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์

ดารา พงษ์สมบุญณ์ กล่าวว่า “คน” ถือว่าเป็นทรัพยากรมนุษย์ที่เป็นปัจจัยที่สำคัญที่สุดที่จะนำพาองค์กรไปสู่ความเจริญก้าวหน้าและประสบความสำเร็จ ดังนั้นองค์กรจึงต้องพยายามสรรหาคัดเลือกคนที่มีประสิทธิภาพเข้าสู่องค์กรให้ได้จำนวนมากๆ เพื่อให้คนเป็นพลังขับเคลื่อนให้องค์กรพัฒนาและเติบโตต่อไปได้ด้วยดี และเมื่อคนได้ก้าวเข้าสู่องค์กรแล้ว ทุก

คนจะต้องมีความรัก ความศรัทธา และความภาคภูมิใจในองค์กรที่ได้เลือกตนเข้าร่วมทำงาน ด้วย ดังนั้น ปัจจัยพื้นฐานที่ทุกคนควรคำนึงถึงก็คือ ทุกคนจะต้องมีความรัก ความเข้าใจ ความตั้งใจ และความจริงใจในการทำงาน

ความรัก คือ ต้องรักในงานอาชีพของตน

ความเข้าใจ คือ ต้องศึกษาทำความเข้าใจในงานหน้าที่ที่ปฏิบัติ

ความตั้งใจ คือ ตั้งใจทำงานให้เกิดผลและเป็นประโยชน์ตามเป้าหมายขององค์กร

ความใส่ใจ คือ พยายามศึกษาค้นหาวิธีการป้องกันและแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นใน
งานที่ปฏิบัติอยู่

ความจริงใจ คือ มีความทุ่มเท เสียสละ อดทนซึ่งทำให้งานนั้นไม่เกิดข้อบกพร่อง
หรือ ข้อผิดพลาด และประสบความสำเร็จ

การทำงานในองค์กร ทุกคนย่อมมีความต้องการและความคาดหวังในงานในหน้าที่
ของตนดำเนินไปได้ด้วยดี และประสบความสำเร็จ ซึ่งจะเป็นสิ่งที่ทำให้เกิดความภาคภูมิใจใน
ชีวิต ดังนั้น การทำงานให้มีประสิทธิภาพอย่างต่อเนื่อง ทุกคนควรได้รับการพัฒนาอย่าง
สม่ำเสมอเพื่อให้เป็นคนที่มีศักยภาพและขีดความสามารถตามที่องค์กรต้องการ

คำว่า “ DEVELOP ” คือการพัฒนา ซึ่งประกอบไปด้วยปัจจัยสำคัญดังนี้

D = DEVELOPMENT	คือ การพัฒนาอย่างไม่หยุดยั้ง
E = ENDURANCE	คือ ความอดทนอดกลั้น
V = VERSATILE	คือ ความหลากหลายความสามารถ
E = ENERGETIC	คือ ความกระตือรือร้นอยู่เสมอ
L = LOVE	คือ ความรักในงานที่ทำอยู่
O = ORGANIZING	คือ การจัดการเป็นเลิศ
P = POSITIVE THINKING	คือ การคิดในทางบวก

D = DEVELOPMENT (การพัฒนาอย่างไม่หยุดยั้ง) คนที่ทำงานจะประสบความสำเร็จ
ความสำเร็จในหน้าที่การงานได้นั้น จะต้องเป็นคนที่มีหัวใจในการพัฒนาอยู่เสมอ ไม่ว่าจะเป็น
เรื่องความรู้ในงานหน้าที่ของตนที่ทำอยู่ หรือความรู้ในเรื่องข้อมูลข่าวสารต่างๆที่
เกี่ยวข้องกับงานในหน้าที่ แม้แต่ขั้นตอนหรือวิธีการทำงานโดยจะต้องมีการสำรวจและประเมิน
ความสามารถของตนเองอยู่ตลอดเวลา คอยตรวจสอบหรือวิเคราะห์จุดแข็งจุดอ่อนว่ามี
ข้อบกพร่องอะไรบ้าง พยายามป้องกันและแก้ไขจุดบกพร่องต่างๆ อยู่เสมอ ส่วนที่เป็นจุดแข็งก็
ต้องมีการพัฒนาปรับปรุงให้ดีขึ้นเรื่อยๆ และไม่ควรมีติดกับวิธีการหรือขั้นตอนในการ
ทำงานแบบเดิมๆ ต้องมีความพยายามที่จะไขว่คว้าหาเทคนิคและแนวทางใหม่ๆ เพื่อพัฒนา
และปรับปรุงการทำงานของตนให้ดียิ่งขึ้นอยู่เสมอ

E = ENDURANCE (ความอดทนอดกลั้น) ชีวิตในการทำงานสิ่งหนึ่งที่ทุกคนจะต้องมีให้มากก็คือความอดทน ซึ่งจะต้องอดทนทั้งในเรื่อง การพูด ความคิด การกระทำ และพฤติกรรมของคนที่ทำงานอยู่ร่วมกันตลอดจนอดทนต่อความรับผิดชอบงานในหน้าที่ อดทนต่อปัญหาในการทำงาน หรือแม้แต่กับหัวหน้างาน ผู้บังคับบัญชา ผู้ใต้บังคับบัญชาและเพื่อนร่วมงาน สิ่งเหล่านี้เป็น ความอดทนที่ทุกคนจะปฏิเสธไม่ได้ แต่อย่าลืมว่าความอดทนจะเป็นพลังของความสำเร็จ เพราะมันจะช่วยให้เราเผชิญกับปัญหาต่างๆได้เป็นอย่างดี

V = VERSATILE (ความหลากหลายความสามารถ) คนที่มีความรู้ความสามารถมากกว่าหนึ่งอย่างขึ้นไปถือว่าเป็นสิ่งที่เจ้าขององค์กรต้องการมากที่สุด เพราะจะมีโอกาสเป็นพลังขับเคลื่อนให้องค์กรพัฒนาและก้าวหน้าได้ต่อไปในอนาคตและก็มักจะเป็นคนที่ชอบรับอาสาทำงาน นอกเหนือ จากงานที่รับผิดชอบ หรืองานที่ได้รับมอบหมาย ซึ่งเป็นเอกลักษณ์หรือพฤติกรรมที่โดดเด่นของคนประเภทนี้อยู่แล้ว ซึ่งจะถูกนำไปเปรียบเทียบกับคนที่ไม่คิดไม่ทำอะไรเลย ซึ่งนับวันจะเป็นไม่ตายซากและถูก Layoff ไปในที่สุด

E = ENERGETIC(ความกระตือรือร้นอยู่เสมอ) ความกระตือรือร้นในการทำงานเป็นสิ่งที่ดี ทุกคนที่ทำงานในองค์กรควรมีอยู่อย่างยิ่ง เพราะจะทำให้การทำงานมีชีวิตชีวา มีความสนุกกับการทำงาน คิดทำโน่นทำนี่อยู่ตลอดเวลา มีความตื่นตัวที่จะแสวงหาความรู้ใหม่ๆเพิ่มเติมอยู่เสมอ ชอบการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร การคิดหาวิธีป้องกันและแก้ไข ปัญหาหรืออุปสรรคนานาประการ เป็นคนชอบลองผิดลองถูก และมักจะทำงานให้เสร็จตรงตามระยะเวลาที่กำหนดไว้

L = LOVE (ความรักในงานที่ทำอยู่) การทำงานถ้าได้งานที่เรารักก็จะทำให้เราทำงานอย่างมีความสุข แต่บางคนก็ไม่สามารถทำงานที่ตนเองรักได้ ซึ่งเราก็สามารถที่จะเลือกรักงานที่เราทำอยู่ได้ เมื่อเราทำงานรับผิดชอบงานนั้นๆแล้วเราจะต้องให้ใจกับงานนั้นๆ ด้วยการพยายามศึกษาและพิจารณาในส่วนที่ดีๆของงานนั้นๆ เพื่อจะเป็นแรงเสริมให้เรารักในงานนั้นๆได้ เราต้องให้ความสนใจ เอาใจใส่และให้เวลากับมันให้มากก็จะทำให้เราเข้าใจและรักงานนั้นๆได้ในที่สุด

O = ORGANIZING (การจัดการเป็นเลิศ) ในการทำงานจะต้องมีการจัดการกับงานในหน้าที่ของตนเองให้เป็นระบบอย่างดีเพื่อไม่ให้เกิดความผิดพลาดหรือข้อบกพร่องในงานที่รับผิดชอบ ตั้งแต่การวางแผนงานว่าจะทำอะไรก่อนอะไรหลัง การบริหารเวลาให้เหมาะสม และการบริหารทรัพยากรต่างๆ ให้เกิดประโยชน์อย่างเต็มที่เพื่อให้งานบรรลุเป้าหมายตามที่องค์กรต้องการ ดังนั้นการทำงานที่ดีจะต้องมีการสำรวจตรวจสอบเตรียมความพร้อมของงาน มีการวางแผนงานให้อย่างรอบคอบเพื่อให้งานมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุด

P = POSITIVE THINKING (การคิดในทางบวก) การคิดในทางบวกเป็นสิ่งที่ทำให้เรามองโลกในแง่ดี เกิดกำลังใจในการทำงาน มีความสุขและสนุกกับงานที่ทำอย่างไม่ท้อถอย ไม่วิตกกังวลกับงานที่รับผิดชอบ ไม่หนีปัญหาที่รุมเร้าที่เกิดขึ้นกับตนเอง เพราะมองเห็นว่าปัญหาเป็นสิ่งที่ทำลาย น่ำสัมผัส น่ำทดลอง ถ้าสามารถแก้ไขปัญหาก็จะทำให้เกิดความ

ภาคภูมิใจและเป็นประสบการณ์ที่ดี นอกจากนี้ความคิดในทางบวกจะทำให้เกิดการแสวงหาโอกาสที่จะทำงานในเชิงรุก และช่วยเหลือสนับสนุนผู้ที่อยู่รอบๆตัวเราอยู่เสมอ ทำให้เกิดการยอมรับจากคนรอบข้างมากยิ่งขึ้น และมักจะมีความคิดสร้างสรรค์แปลกๆ ใหม่ ๆ อยู่เสมอ

สรุป

เมื่อกล่าวโดยสรุปการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์มีความจำเป็นโดยเฉพาะแรงงานที่กำลังทำงานอยู่หรือผู้ที่ว่างงานและต้องการพัฒนาตนเองเพื่อมีศักยภาพตรงตามที่ตลาดแรงงานต้องการ ทั้งนี้เนื่องจากความเจริญก้าวหน้าของเทคโนโลยี การแข่งขันที่เป็นไปอย่างกว้างขวาง และรวดเร็ว

การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์สามารถทำได้หลากหลายรูปแบบ เช่น จัดการศึกษาโดยสถาบันการศึกษาที่เกี่ยวข้องก่อนเข้าประจำการ(Pre-service training) จัดโดยความร่วมมือระหว่างสถาบันการศึกษาและสถานประกอบการ ฝึกขณะที่กำลังทำงาน(on-the-job-training) โดยสถานประกอบการมีเป้าหมายเพื่อให้แรงงานสามารถปฏิบัติงานได้ตรงตามลักษณะงานตามความต้องการของผู้ใช้แรงงานและทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ หรือจัดโดยองค์กรที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาฝีมือแรงงานโดยตรง เช่น จัดโดยกรมพัฒนาฝีมือแรงงาน หรือแสวงหาความรู้จากแหล่งต่าง ๆ ตลอดชีวิต (Lifelong learning) การหาข้อมูลส่วนนี้อาจดูได้จากหน่วยบริการที่เป็นของรัฐและเอกชนที่ดำเนินการจัดบริการ เช่น ศูนย์สอนภาษาต่างประเทศ ศูนย์ฝึกอบรมอาชีพ วิทยาลัยสารพัดช่าง ฯลฯ เป็นต้น

การศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ดูได้จากเอกสาร รายงานวิจัยและสัมมนา

- 1) นโยบาย เป้าหมายและวิธีการพัฒนาที่ดำเนินการทั้งโดยเพื่อพัฒนาศักยภาพของแรงงานในแต่ละสถานประกอบการ และรวมถึงขององค์กรเอกชนในช่วงเวลาต่าง ๆ
- 2) นโยบาย เป้าหมายและวิธีการพัฒนาที่กำหนดโดยองค์กรภาครัฐ ที่ดำเนินการทั้งในช่วงเวลาต่าง ๆ

แนวคิดเกี่ยวกับการเตรียมกำลังคน

ความหมาย

การเตรียมกำลังคน หมายถึง การจัดการศึกษา การฝึกอบรมให้แก่ประชาชนในวัยต่าง ๆ โดยเฉพาะในวัยเรียนเพื่อให้มีทักษะความรู้ด้านวิชาการ(Cognitive skills) ทักษะด้านเทคนิค (Technical skills) ทักษะด้านพฤติกรรมและการแสดงออกที่เหมาะสม(Behavioral skills) เพื่อให้สามารถออกไปประกอบอาชีพตามที่ตนสนใจหรือถนัดได้

เป็นที่ยอมรับกันทั้งในวัยหนุ่มสาวและวัยผู้ใหญ่ว่าการมีทักษะการอาชีพมีความสำคัญในโลกยุคปัจจุบัน รัฐบาลทุกแห่งทั่วโลกจึงจัดตั้งวิทยาลัยอาชีวศึกษา วิทยาลัยเทคนิคและวิทยาลัยการอาชีพให้กับประชาชนของตนเพื่อให้สามารถแข่งขัน ลดความยากจน และก่อให้เกิดการพัฒนาอย่างยั่งยืน (UNEVOC, 2006:1)

ในบางประเทศโดยเฉพาะอย่างยิ่งประเทศสังคมนิยมจะมีแผนชัดเจนว่าจะผลิตกำลังคนด้านใด จำนวนเท่าไร ในเวลาเท่าไร และควบคุมให้ดำเนินการตามนั้น ซึ่งแตกต่างจากในประเทศเสรีประชาธิปไตย แม้ว่ารัฐหรือหน่วยงานที่มีหน้าที่ เช่น สภาพัฒนา กระทรวงแรงงาน กระทรวงอุตสาหกรรมหรือกระทรวงอื่น ๆ จะได้พยายามศึกษา กำหนดและวางแผนความต้องการกำลังแรงงานประเภทใดเท่าไร ในระยะเวลาใดแล้วก็ตาม แต่เมื่อถึงขั้นดำเนินงานจริงจะคำนึงถึงความสนใจของผู้เรียนและในขณะเดียวกันก็เป็นไปตามความพร้อมของสถาบันการศึกษา ทำให้ผลของการเตรียมกำลังคนไม่เป็นไปตามที่ผู้ใช้ต้องการ ทำให้มีแรงงานที่ผลิตออกไปทำงานไม่ตรงกับสาขาวิชาที่เรียนและไม่มีคุณภาพหรือนายจ้างแสวงหาผลประโยชน์โดยการจ่ายเงินเดือนในอัตราที่ต่ำกว่าคุณวุฒิ

การที่แรงงานจะสามารถประกอบอาชีพได้อย่างมีประสิทธิภาพ ควรเป็นแรงงานที่ผ่านการพัฒนาอย่างมีประสิทธิภาพ เข้มงวดและมีการฝึกปฏิบัติจริงและมีการวัดผลประเมินผลอย่างมีมาตรฐานตัวอย่างเช่น ในประเทศฝรั่งเศส ผู้ที่จะสามารถประกอบอาชีพเกษตรกรรม เช่น ปลูกข้าวโพด ข้าวหรือองุ่นจะต้องได้รับการเตรียมให้มีความสามารถเฉพาะ โดยการเข้าเรียน ฝึกอบรม และฝึกทดลองจากศูนย์ทดลองหรือพัฒนาเกษตรกรรมเฉพาะทางจนได้ผ่านการทดสอบคุณสมบัติและได้รับใบอนุญาตแล้วจึงจะสามารถออกไปประกอบอาชีพเกษตรกรรมได้ เนื่องจากรัฐบาลมองว่าการทำเกษตรกรรมมีผลกระทบต่อระบบนิเวศน์ หากเกษตรกรทำการเกษตรโดยขาดความรู้ที่แท้จริงจะทำลายระบบนิเวศน์ใช้ทุนสูงหรือใส่สารเคมีมาก การเกษตรในประเทศฝรั่งเศสจึงพัฒนาอย่างรวดเร็ว(พศิน แดงจวง 2550) ต่างจากประเทศกำลังพัฒนาทั้งหลายที่ดูเหมือนว่าอาชีพเกษตรกรรมใด ๆ ก็ทำได้ ผลที่ได้รับคือมีการทำลายระบบนิเวศน์ ใส่ปุ๋ย ใส่ยาฆ่าแมลงเกินขนาด

แนวคิดหลัก

การเตรียมกำลังคนมีความสำคัญไม่น้อยไปกว่าการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ เนื่องจากเกณฑ์ของการพิจารณาของสถานประกอบการว่าจะตั้งหรือจะย้ายโรงงาน จะผลิตอะไรและจะตั้งที่ไหนนั้น นโยบาย เป้าหมายด้านปริมาณ สาขาวิชาและความสามารถของแรงงานที่กำหนดโดยรัฐมีความสำคัญอย่างมากไม่น้อยกว่าอัตราค่าจ้างแรงงาน งานวิจัยชิ้นนี้สนใจที่จะศึกษาร่องรอยและข้อมูลเชิงประจักษ์ดังกล่าวด้วย

UNEVOC(2006:1) ได้กล่าวถึงสิ่งที่ UNESCO เสนอแนะในการจัดการศึกษาอาชีวะและเทคนิคไว้ 5 ประการว่า

1. จะต้องบูรณาการเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาทั่วไป (general education)
2. เป็นวิธีการเตรียมคนเข้าสู่อาชีพและโลกของงานที่มีประสิทธิภาพ
3. เป็นกระบวนการเรียนรู้ตลอดชีวิตและเตรียมให้เป็นประชากรที่มีความรับผิดชอบ
4. เป็นเครื่องมือที่ช่วยส่งเสริมการพัฒนาสิ่งแวดล้อมแบบยั่งยืน
5. เป็นวิธีการบรรเทาความยากจน (poverty alleviation)

จากข้อเสนอแนะของ UNESCO อาจกล่าวได้ว่าการจัดการศึกษาอาชีวะและเทคนิคซึ่งเป็นกระบวนการเตรียมกำลังคนเพื่อเข้าสู่ตลาดแรงงานนั้นจะทำอย่างไรจึงจะก่อให้เกิดการบูรณาการระหว่างองค์ความรู้สายสามัญไปสู่การอาชีวะให้ได้ Harman (1977:240) ได้เสนอข้อสังเกตไว้เมื่อราว 3 ทศวรรษก่อนว่าแนวโน้มของการไม่ได้ใช้ทักษะ สิ่งที่ได้ฝึกอบรมหรือได้รับการศึกษาล่วงหน้าอาจเป็นไปอย่างสูงขึ้นโดยเฉพาะในประเทศอุตสาหกรรมก้าวหน้า แต่อาจเป็นไปอย่างล้าช้าในประเทศกำลังพัฒนา นั้นหมายความว่า การเตรียมกำลังคนจะต้องดำเนินการอย่างมีประสิทธิภาพและอย่างมีเป้าหมายชัดเจน อย่างไรก็ตามเราจะพบข้อบ่งบอัยครั้งจากผู้ให้แรงงานว่า สถาบันการศึกษาไม่สามารถผลิตแรงงานใหม่ บัณฑิตใหม่ให้สามารถใช้งานได้ ปัญหาดังกล่าวได้สะท้อนไปถึงคุณภาพการจัดการศึกษา กระบวนการจัดการศึกษา การประเมินผลและความเหมาะสมของหลักสูตรและความพร้อมของสถาบันการศึกษา (พศิน แดงจวง อนุรักษ์ ปัญญาวัฒน์และต่าย เชิญณี 2545) ซึ่งงานวิจัยชิ้นนี้ก็มีเป้าหมายศึกษาในส่วนนี้ด้วย

อย่างไรก็ตาม Blaug (อ้างใน UNEVOC 2006:31) กล่าวว่า การจัดการอาชีวศึกษา ไม่ได้ช่วยเยียวยาการไม่มีงานทำได้ เนื่องจากไม่สามารถเตรียมนักเรียนเพื่อเข้าไปทำงานเฉพาะทางที่ตลาดแรงงานต้องการได้ ในทำนองเดียวกันก็ไม่สามารถลดความผิดพลาดระหว่างการศึกษากับตลาดแรงงานได้ จึงมีจำนวนมากที่พบว่าคนที่เรียนสายสามัญสามารถหางานทำได้เงินเดือนสูง ๆ ส่วนคนที่เรียนสายอาชีพคือคนที่มีโอกาสน้อยที่จะเรียนต่อสายสามัญ ในส่วนของการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษา Wirtz (1977: 268-269) ได้กล่าวไว้อย่างน่าฟังว่า

การศึกษาระดับอุดมศึกษาจะต้องมุ่งเน้นการศึกษา แสวงหาความรู้ความเข้าใจในศาสตร์อย่าง ถ่องแท้ซึ่งน่าจะลึกซึ้งและกว้างกว่าการเตรียมคนเข้าสู่ตลาดแรงงานเท่านั้น อย่างไรก็ตาม การจัดการศึกษาจะต้องควบคู่กันไประหว่างการเตรียมคนเข้าสู่ตลาดแรงงาน การเป็นคนดี มี คุณธรรมและเพื่อสร้างองค์ความรู้ใหม่

เนื่องจากยุคปัจจุบันความเจริญก้าวหน้าทางด้านเทคโนโลยีมีความสำคัญและเป็นไป อย่างรวดเร็ว การทำงานเกี่ยวกับกับอุตสาหกรรมมีการแข่งขันอย่างกว้างขวางในระดับโลกและ เป็นไปอย่างรวดเร็ว แม้ว่าในหลายประเทศจะยังคงใช้แรงงานราคาถูกและเป็นงานที่เสี่ยงอยู่ก็ ตาม แต่ดูเหมือนว่าโอกาสของงานเหล่านั้นได้ลดลงไปอย่างมาก(Barnett & Spoehr, 2008: 14) สอดคล้องกับที่ Dahlman (1999: 19) ได้ชี้ให้เห็นเมื่อราว 1 ทศวรรษที่ผ่านมาว่า “การมี ความรู้เกี่ยวกับอุตสาหกรรม เศรษฐกิจ ธุรกิจ และบริการในยุคปัจจุบันและอนาคตว่ามีความ สำคัญ มีความจำเป็นเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ โดยเฉพาะเพื่อให้สามารถเลือกอาชีพ แรงงานอิสระ แก้ปัญหาสังคม เป็นผู้สามารถตัดสินใจเลือกบริโภคได้อย่างดี” ซึ่ง Boone L.E. & Kurtz, D.L (1982: 7) กล่าวสรุปว่า “ธุรกิจยุคใหม่จะมีพลวัตรสูงและทำลาย ในขณะเดียวกันก็สรรสร้างงาน ใหม่และบริการแบบใหม่ ตรงตามความต้องการของลูกค้ามากขึ้น” สอดคล้องกับตัวอย่างของ John Monroe ผู้จัดการ Standards and Regulations ของบริษัท Hewlett-Packard ที่ว่า ในช่วงชีวิตที่ผ่านมา 30 ปี เพื่อนชานาข้างบ้านต้องเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงอย่างมหาศาล ถึง 4 ครั้ง คือจาก เป็นชานาที่ใช้แรงงานสัตว์ เป็นใช้เครื่องจักร ต่อมาเขาต้องเข้าตลาดหุ้น และล่าสุดเขาต้องใช้คอมพิวเตอร์และ Internet ในการตัดสินใจว่าจะปลูกข้าวหรือปลูกพืชพันธุ์ อะไรจึงจะเป็นที่ต้องการของตลาด ช้อปจากที่ไหนจึงจะราคาถูกและมีคุณภาพ นั่นคือ ชานาที่จะสามารถเจริญก้าวหน้าอยู่ในสังคมยุคใหม่ได้อย่างมีคุณภาพจะต้องปรับตัวง่าย ใฝ่หาความรู้อยู่เสมอ (Alert) สามารถเข้าถึงแหล่งข้อมูล พึ่งพาตนเอง นี่แหละคือ “ผู้ที่มีความรู้เรื่องอุตสาหกรรม เศรษฐกิจและธุรกิจที่แท้จริง” ความไม่แน่นอนของการจ้างงานนี้จึง เป็นคำถามที่ Auer, P and Cazes, S (2003:1) ตั้งข้อสังเกตว่าเดี๋ยวนี้ไม่มีงานที่มั่นคงอีกแล้ว หรือ ซึ่งทั้ง ILO(1996) OECD(1997) สรุปคล้ายกันว่า “ในโลกยุคการแข่งขันและการ เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วการทำงานแห่งเดียวไปตลอดชีวิต(job tenures) นั้นค่อนข้างหายาก ในทางตรงกันข้ามงานที่ไม่แน่นอน (job instability) กลับมาปริมาณเพิ่มขึ้น”

ความจำเป็นต้องเตรียมกำลังคน

การเตรียมกำลังคนมีความจำเป็น เนื่องจากต้องทดแทนแรงงานเดิม เมื่อแรงงานต้อง ออกจากงานเนื่องจากอายุมากหรือมีแผนการตั้งโรงงานใหม่ หรือขาดแคลนแรงงานอัน เนื่องมาจากแรงงานเปลี่ยนงานใหม่หรือเกิดจากการศึกษาแนวโน้มความต้องการแรงงานใน อนาคต ดังตัวอย่าง เช่น ประเทศออสเตรเลียกำลังจะเผชิญกับการขาดแคลนแรงงานเนื่องจาก

แรงงานกลุ่มใหญ่กำลังเข้าสู่การเป็นผู้สูงอายุซึ่งไม่สามารถทำงานรับจ้างได้อีกต่อไป จึงคาดว่า ในปี ค.ศ. 2010 ออสเตรเลียจะขาดแคลนแรงงานราว 195,000 คน (Barnett & Spoehr, 2008: 15) ในขณะเดียวกัน Shah & Burke (2006 อ้างใน Barnett & Spoehr, 2008: 14) พยากรณ์ว่าในปี ค.ศ. 2016 ออสเตรเลียจะเน้นการใช้แรงงานที่มีการศึกษาสูงขึ้น และกล่าวว่าจะมีแรงงานรับจ้าง(paid labor force) ราวร้อยละ 71.2 ในจำนวนนี้จะมีการศึกษาระดับอาชีวศึกษา และเทคนิคการร้อยละ 58.4 และอีกร้อยละ 41.6 เป็นแรงงานที่จบการศึกษาระดับอุดมศึกษา ทั้งนี้เนื่องจากการทำงานทั้งในภาคอุตสาหกรรมและภาคบริการต่างต้องการแรงงานที่มีความรู้ มีทักษะและมีคุณภาพ

แผนของเวียดนาม จากการศึกษาระดับต้นพบว่าเวียดนามมีการวางแผนการเตรียมพัฒนากำลังคนตั้งแต่เมื่อเริ่มได้รับเอกราชจากการเป็นอาณานิคม โดยในปี ค.ศ.1986 รัฐบาลเวียดนามได้ประกาศนโยบาย ดอยเหมย (Doi Moi) ซึ่งเน้นการปฏิรูปการศึกษาอย่างจริงจัง โดยเฉพาะในช่วงปี ค.ศ. 1980-1990 ได้มีการเตรียมการหลายอย่างสำหรับการปฏิรูปการศึกษาของชาติ จนถึงปี ค.ศ.1991 ได้ปฏิรูปการศึกษาภายใต้กรอบนโยบาย Doi Moi อย่างเต็มที่ และในเอกสารรายงาน Vietnam 2010: Entering the 21st Century Vietnam Development Report 2001 ได้กำหนดเสาหลักของการพัฒนา(Pillars of Development) เช่น มีแผนการพัฒนาประเทศเป็น industrialized economy by 2020 ทำให้เวียดนามต้องเร่งการผลิตแรงงานจำนวนมาก ซึ่งจากการวางแผนดังกล่าวทำให้ประเทศต่าง ๆ ยื่นมือเข้ามาช่วยเหลือโดยการเข้าไปจัดตั้งสถาบันการศึกษา จัดการฝึกอบรมแรงงานใหม่ และให้ทุนการศึกษาต่อต่างประเทศอย่างมากมาย

ส่วนในแผนของประเทศไทย นับตั้งแต่ประเทศไทยริเริ่มทำแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับแรกในปี พ.ศ. 2504 จนถึงปัจจุบันอยู่ระหว่างการดำเนินการของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 (พ.ศ.2550-2554) นั้น ประเทศไทยมีแผนการเตรียมพัฒนาแรงงานเพื่อให้สามารถเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของอุตสาหกรรมหลัก ได้กล่าวถึงความต้องการของอุตสาหกรรมในภาคการผลิตและภาคบริการของประเทศไทยในระยะ 5 ปีข้างหน้า (พ.ศ. 2547-2552) และแผนแม่บทด้านแรงงาน (พ.ศ. 2550-2554) ที่จัดทำโดยสถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย ของกระทรวงแรงงาน ได้ชี้ให้เห็นแนวโน้มความต้องการแรงงานในสาขาต่าง ๆ ได้อย่างชัดเจน

นั่นหมายความว่าทั้งประเทศไทยและประเทศเวียดนามต่างมีแผนการพัฒนากำลังคน เพื่อให้สามารถเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันระดับนานาชาติมาเป็นเวลานานแล้วนั่นเอง (รายละเอียดของผลการดำเนินการของทั้งสองประเทศได้ศึกษาและนำเสนออภิปรายต่อไปในบทที่ 4)

Barnett & Spoehr (2008: 19) ได้ทำการสำรวจผู้ที่เข้ารับการฝึกอบรมว่ามีเป้าหมายสำคัญของการเข้ารับการฝึกอบรมเพื่ออะไร จากตารางจะเห็นได้ว่าเหตุผลของการให้ทีมงานทำเป็นเหตุผลหลัก

ตาราง 1 แสดงเหตุผลของการเข้ารับการฝึกอบรม

เหตุผล	จำนวน	ร้อยละ
1. เพื่อให้ได้งานทำ	65	50.0
2. เพื่อพัฒนาทักษะ	40	30.8
3. เพื่อให้เป็นคนที่มีความสมบัติเพื่อออกไปทำงาน	30	23.1
4. เพื่อให้ได้งานที่ดีขึ้น	8	6.2
5. เพื่อเรียนรู้สิ่งที่น่าสนใจ	6	4.6
6. อื่น ๆ เช่น เพื่อเพิ่มความเชื่อมั่นในตนเอง	6	4.6
7. อื่น ๆ เช่น เพื่อพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษ	3	2.3
8. เพื่อพบเพื่อนใหม่/สังคมใหม่	2	1.5
9. ไม่ระบุ	2	1.5
รวม	130	100

ปรับปรุงจาก (Barnett & Spoehr, 2008: 19)

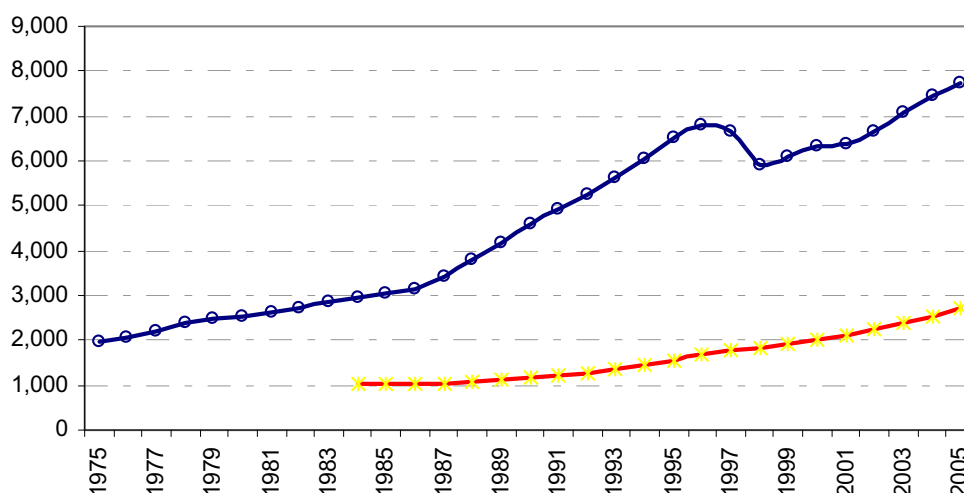
การพัฒนาทางเศรษฐกิจและการเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมและการเมืองได้ท้าทายประเทศต่าง ๆ ทั่วโลก ส่งผลให้บรรดาผู้นำและประชาชนของประเทศต่าง ๆ ต้องพิจารณาว่าวิสัยทัศน์แห่งชาติ และจุดมุ่งหมายทางการศึกษาของตนนั้นสอดคล้องกับการเจริญเติบโตและการพัฒนาของประเทศตนในยุคใหม่หรือไม่ ตัวอย่างเช่น รัฐบาลมาเลเซีย ภายใต้การนำของนายกรัฐมนตรีมหาธีร์ ได้เสนอวิสัยทัศน์ 2020 ซึ่งเมื่อถึงเวลานั้นประเทศมาเลเซียจะเปลี่ยนจากประเทศส่งออกสินค้า เป็นประเทศอุตสาหกรรมและเป็นประเทศพัฒนาแล้ว จึงยอมรับกันว่าการศึกษาคือหัวใจสำคัญในการส่งเสริมความเป็นเอกภาพของประเทศ ความเสมอภาคในสังคมและการพัฒนาเศรษฐกิจ ในประเทศสิงคโปร์ได้มีการรณรงค์ให้การเรียนรู้เป็น "วัฒนธรรมของชาติ" ภายใต้คำขวัญ "โรงเรียนแห่งความคิด - ชาติแห่งการเรียนรู้" (Thinking schools - learning nation) เพื่อใช้ในการกำหนดทิศทางการเปลี่ยนแปลงทางการศึกษา ในประเทศออสเตรเลีย รัฐวิคตอเรียได้ดำเนินการโครงการ "โรงเรียนในอนาคต" (School of the Future) ในปี พ.ศ. 2536 เพื่อเปลี่ยนโรงเรียนของรัฐทั้งหมดให้เป็นโรงเรียนที่บริหารจัดการเองและขณะนี้ได้กระจายอำนาจทางการศึกษาให้กว้างขวางยิ่งขึ้นอีก โดยส่งเสริมให้โรงเรียนปกครองตนเอง

GDP

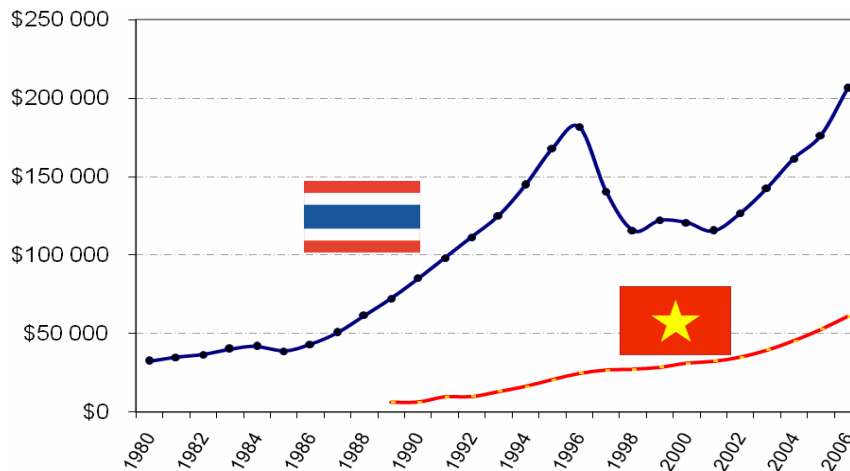
GDP หรือ ผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ (Gross Domestic Product) หมายถึง มูลค่าของสินค้าและบริการขั้นสุดท้ายที่ผลิตขึ้นภายในประเทศในระยะเวลาหนึ่ง โดยไม่คำนึงถึงว่าทรัพยากรที่ใช้ในการผลิตสินค้าและบริการจะเป็นทรัพยากรของพลเมืองในประเทศหรือเป็นของชาวต่างประเทศ ในทางตรงข้ามทรัพยากรของพลเมืองในประเทศแต่ไปทำการผลิตในต่างประเทศก็ไม่นับรวมไว้ในผลิตภัณฑ์ในประเทศ ผลิตภัณฑ์ในประเทศมีการจัดทำทั้งตามราคาปัจจุบันและราคาคงที่โดย GDP ณ ราคาปัจจุบัน คิดมูลค่าผลผลิตเป็นเงินตามราคาตลาดของสินค้าและบริการเหล่านั้น ขณะที่ GDP ณ ราคาคงที่คิดมูลค่าผลผลิตเป็นเงินตามราคาปีที่กำหนดเป็นปีฐาน (ธนาคารแห่งประเทศไทย download เมื่อ 25 มิ.ย. 2551

www.krungsri.com/pdf/research/05_technology/Concept06_49.pdf)

แผนภูมิ 1 GDP per capita (Current US \$) - Thailand and Vietnam

แผนภูมิ 2 GDP (Current million US \$) - Thailand and Vietnam 1980-2006

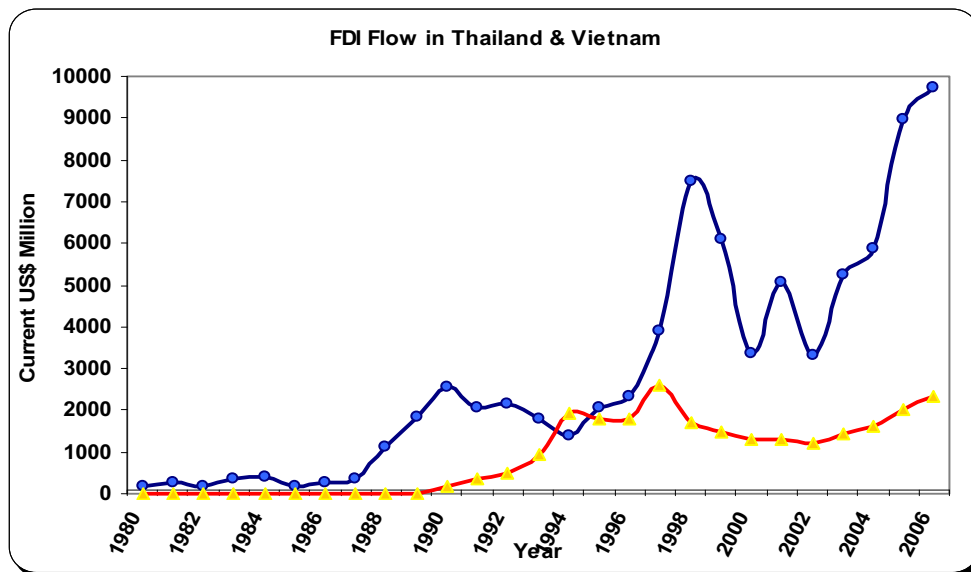
Source: The World Bank

จากข้อมูลในแผนภูมิ หากเปรียบเทียบ GDP ไม่ว่าจะเป็น GDP per capita หรือ GDP รวมของทั้ง 2 ประเทศ คือตั้งแต่ปี ค.ศ. 1984-2006 จะเห็นได้ว่า ประเทศไทยมี GDP ทั้ง 2 ประเภทเหนือกว่าเวียดนามอย่างมาก โดยเฉพาะ GDP per capita ของเวียดนามในปี ค.ศ. 2002 เท่ากับของไทยในปีค.ศ. 1975 และในปัจจุบัน GDP per capita ของไทยสูงกว่า GDP per capita ของเวียดนามมากกว่า 2 เท่าตัว หรือ \$8,000 กับ \$3,000 และเมื่อดูที่ GDP รวมของประเทศก็พบว่าประเทศไทยมี GDP รวมสูงกว่าเวียดนามราว 4 เท่าตัวคือ \$50,000 ล้าน กับ \$210,000 ล้านในปีค.ศ. 2006 ซึ่งหมายความว่ามีการผลิตสินค้าที่มีมูลค่ามวลรวมในแต่ละปีสูงกว่าเวียดนามนั่นเอง มูลค่าที่เกิดขึ้นนี้เกิดจากการผลิตโดยคนไทยและโดยการลงทุนจากต่างประเทศ

การลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ(Foreign Direct Investment)

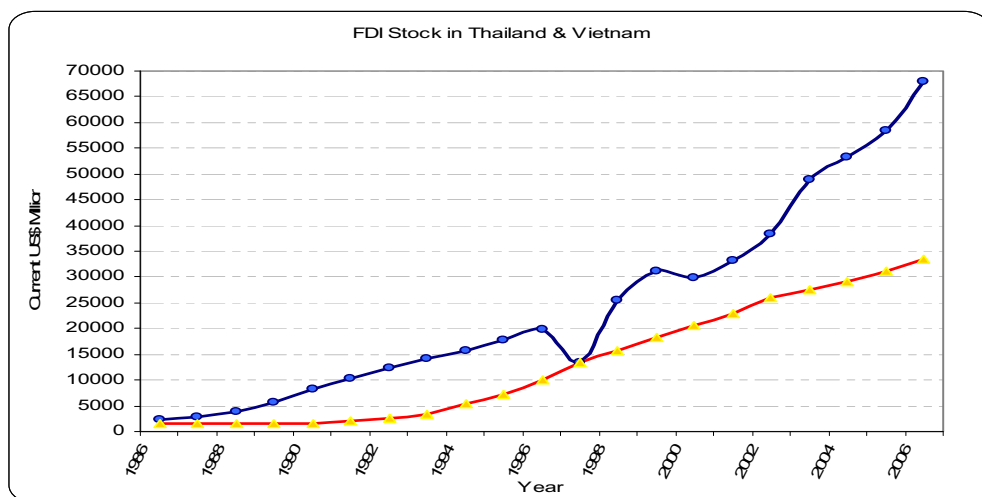
ในส่วนของการลงทุนจากต่างประเทศ พบว่าเวียดนามมีต่างชาติเข้ามาลงทุน(FDI) เป็นจำนวนมากมาตั้งแต่ปี ค.ศ. 1988 ตัวอย่างเช่น ในปีค.ศ. 2003 มีนักลงทุนต่างชาติลงทุนในเวียดนามจำนวน 748 โครงการ คิดเป็นเงิน 1,899.6 ล้านดอลลาร์สหรัฐ มีนักลงทุนต่างชาติลงทุนในประเทศไทยจำนวน 808 โครงการ คิดเป็นเงิน 160,670 ล้านบาท(\$3,570 ล้านดอลลาร์สหรัฐ) และเพิ่มเงินลงทุนมากขึ้นในปีค.ศ. 2004 แม้ว่าจะมีจำนวนโครงการลดลงเหลือ 679 โครงการ คิดเป็นเงิน 2,084.5 ล้านดอลลาร์สหรัฐ

แผนภูมิ 3 เปรียบเทียบอัตราการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ ไทย-เวียดนาม

แหล่งข้อมูล: World Bank (<http://ddp-ext.worldbank.org/ext/DDPQQ/showReport.do?method=showReport>)

แผนภูมิ 4 เปรียบเทียบ FDI stock ไทย-เวียดนาม

แหล่งข้อมูล: UNCTAD (<http://stats.unctad.org/FDI/TableView/tableView.aspx?ReportId=899>)

สรุป

เมื่อกล่าวโดยสรุปการเตรียมกำลังคนหมายถึง การเตรียมความพร้อมของแรงงานใน อนาคตให้มีศักยภาพในการทำงานให้เป็นตามความต้องการของตลาดแรงงาน และเพื่อให้มี ศักยภาพเพียงพอที่จะอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข การเตรียมกำลังคนอาจดำเนินการได้ทั้ง อย่างเป็นระบบจัดโดยการศึกษาในระบบ มีหลักสูตรและระยะเวลาที่ชัดเจน อาจจัดโดยองค์กร ที่เกี่ยวข้องเพื่อเตรียมแรงงานเข้าสู่อาชีพใหม่หรือที่สามารถใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ได้ การ เตรียมกำลังคนมีความสำคัญเนื่องจากหลายสาเหตุ เช่น ทดแทนคนที่อายุมากหรือเพื่อรองรับ การขยายตัวของภาคการผลิตและบริการ

หากมีกระบวนการเตรียมกำลังคนที่มีคุณภาพ ทั้งการจัดการศึกษาในระบบ การศึกษา นอกกระบบและการศึกษาตลอดชีวิต จัดแหล่งเรียนรู้อย่างกว้างขวางในทุกรูปแบบ กำลังคน เหล่านั้นจะกลายเป็นแรงงานที่มีคุณภาพ ช่วยพัฒนางานได้อย่างดี หรือสามารถคิดค้นและ พึ่งพาตนเองได้และก่อให้เกิดผลิตภัณฑ์มวลรวมสูง มีนักลงทุนต่างชาติเข้ามาลงทุนมากขึ้น ตามมา ดังนั้นการเตรียมกำลังคนสำหรับรองรับเทคโนโลยีหรือนวัตกรรมใหม่ ๆ บางครั้งจึง ต้องอาศัยความช่วยเหลือ ความร่วมมือจากต่างประเทศด้วยเพื่อให้เกิดการถ่ายโอนความรู้ที่มี อยู่อย่างมีประสิทธิภาพ

การศึกษาเกี่ยวกับการเตรียมกำลังคนของแต่ละประเทศอาจดูได้จาก

- 1) นโยบาย เป้าหมายด้านปริมาณ สาขาวิชาและความสามารถทั้งในด้านปริมาณและ คุณภาพของนักเรียน นักศึกษาในแต่ละระดับการศึกษาที่กำหนดโดยรัฐในช่วงเวลา ต่าง ๆ
- 2) นโยบาย เป้าหมายและวิธีการพัฒนาที่ดำเนินการโดยองค์กรเอกชนเพื่อเตรียมให้มี ความรู้เท่าทัน รู้ในสิทธิที่พึงมีก่อนเข้าปฏิบัติงานในแหล่งงานต่าง ๆ ในช่วงเวลา ต่าง ๆ

องค์ความรู้ที่เกิดจากการทบทวนวรรณกรรมส่วนนี้จึงมีความสำคัญที่จะเป็นกรอบใน การศึกษา เก็บข้อมูลเพื่อการวิเคราะห์อย่างมาก

แนวคิดเกี่ยวกับกระแสโลกาภิวัตน์ โดยเฉพาะในส่วนที่เกี่ยวกับการแข่งขันและความร่วมมือระหว่างประเทศ

ความหมาย

โลกาภิวัตน์มาจากภาษาอังกฤษว่า globalization คำนี้เริ่มใช้ครั้งแรกเมื่อปี พ.ศ. 2528 โดยใช้เรียก “กระบวนการผสมผสานเศรษฐกิจของประเทศต่าง ๆ เข้ากับตลาดระดับโลก” ซึ่งเป็นการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในภาคเศรษฐกิจระหว่างประเทศอย่างเข้มข้นมากขึ้นในช่วง 2 ทศวรรษที่ผ่านมา “โลกาภิวัตน์” ตามพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน แปลว่า “การแพร่กระจายไปทั่วโลก การที่ประชาคมโลกไม่ว่าจะอยู่ ณ จุดใด สามารถรับรู้ สัมพันธ์ หรือรับผลกระทบจากสิ่งที่เกิดขึ้นได้อย่างรวดเร็วกว้างขวาง ซึ่งเนื่องมาจากการพัฒนาระบบสารสนเทศ เป็นต้น” ซึ่งคำแปลนี้ยังไม่ครอบคลุมถึงส่วนที่เป็นแกนหลักของกระบวนการโลกาภิวัตน์ คือ ระบบเศรษฐกิจระหว่างประเทศซึ่งได้แก่ การลงทุน การผลิตสินค้าและบริการ รวมถึงการค้าขายแลกเปลี่ยนข้ามพรมแดนประเทศนั่นเอง

กระแสโลกาภิวัตน์ในช่วงที่ผ่านมา

ได้มีความพยายามวิเคราะห์ว่ามีปัจจัยอะไรบ้างที่ทำให้เกิดกระแสโลกาภิวัตน์เข้มข้นขึ้นในช่วงที่ผ่านมา โดยเฉพาะในด้าน

- วิฤตของลัทธิทุนนิยม

มีคนบางกลุ่มกล่าวว่า “โลกาภิวัตน์คือชัยชนะของลัทธิทุนนิยม” ในขณะที่บางกลุ่มมองว่าโลกาภิวัตน์คือ “สภาวะที่ลัทธิทุนนิยมกำลังกระเสือกกระสนพยายามเอาตัวรอด” โดยวิเคราะห์ปรากฏการณ์ว่าในช่วง 20 กว่าปีแรกหลังสงครามโลกครั้งที่สอง (ราวช่วง พ.ศ. 2488-2512) เศรษฐกิจของประเทศทุนนิยมตะวันตกได้เติบโตขึ้นอย่างรวดเร็ว ความจำเริญเติบโตทางเศรษฐกิจในประเทศเหล่านี้เกิดขึ้นควบคู่ไปกับการจัดบริการสวัสดิการสังคมให้แก่ประชาชนเพิ่มขึ้น โดยรัฐเป็นผู้ดำเนินการ แม้ประเทศที่ได้รับเอกราชใหม่ ๆ ก็ได้รับผลประโยชน์ มีมาตรฐานการครองชีพที่ดีขึ้น แต่ราวต้นทศวรรษที่ 1970 (ราวช่วง พ.ศ. 2513-2518) ลัทธิทุนนิยมได้ประสบปัญหาใหญ่ 2 ประการ คือ โรงงานอุตสาหกรรมผลิตสินค้าออกมากเกินไปเกินความต้องการของผู้บริโภคภายในประเทศ ในขณะเดียวกันมีบริษัทใหญ่หลายแห่งสะสมกำไรจำนวนมากและตกอยู่ในสภาพ “การสะสมทุนเกินขนาด” นายทุนในประเทศเหล่านั้นจึงต้องมองหาช่องทางอื่นที่จะทำกำไรมากยิ่งขึ้น โดยการยังคงผลิตสินค้าและบริการต่อไปแต่จะมองหาตลาดใหม่เพื่อขายสินค้าได้ ในขณะเดียวกันได้คิดวิธีการผลิตใหม่ที่ช่วยลดต้นทุนให้ต่ำลงด้วยการย้ายฐานการผลิตบางส่วนมาตั้งในดินแดนที่มีแรงงานราคาถูกกว่า และเป็นตลาดใหม่ที่กำลังขยายตัว สามารถรองรับสินค้าที่ผลิตเพิ่มขึ้นได้ นอกจากนี้ยังใช้

วิธีที่จ้างบริษัทในประเทศอื่นให้ผลิตชิ้นส่วนบางอย่างของสินค้าที่สามารถผลิตได้ถูกที่สุด แล้วขนส่งข้ามประเทศมาประกอบเป็นรถยนต์ หรือคอมพิวเตอร์ได้รูปในอีกประเทศหนึ่ง

อีกวิธีหนึ่ง มีการเพิ่มประสิทธิภาพในการผลิตของแรงงานที่มีอยู่ โดยจัดระบบการผลิตแบบรีดไขมันออกโดยปรับโครงสร้างกำลังงานใหม่ เช่น ใช้คนน้อยลงแต่ให้ทำงานหนักขึ้น ใช้เครื่องจักรทดแทนแรงงาน และเมื่อบริษัทถูกบีบให้ต้องปรับตัวเองเพื่อให้สามารถแข่งขันในระดับนานาชาติมากขึ้น แรงงานจึงถูกเรียกร้องให้ผลิตสินค้าและบริการในปริมาณมากขึ้นภายในเวลาเท่าเดิม และต้นทุนคงเดิม เรียกว่าเพิ่ม “ผลิตภาพแรงงาน” ในหลาย ๆ กรณีบริษัทจะตัดคนงานออกส่วนหนึ่งเพื่อ “ปรับลดขนาด” คนงานที่เหลือจะถูกคาดหวังให้ทำงานหลายอย่างขึ้น แต่ละคนจะต้องมีทักษะที่หลากหลาย ในขณะที่เดียวกันนายทุนบางกลุ่มเลิกทำการผลิตแล้วหันไปใช้กำไรที่สะสมไว้ปล่อยเงินกู้เพื่อกินดอกเบี้ย และ “เก็งกำไร” (โดยการซื้อขายหุ้นในตลาดหลักทรัพย์ และซื้อขายเงินตรา เพื่อเอาผลต่างระหว่างราคาซื้อกับขายเป็นกำไร) ทั้งเงินกู้และเงินทุนเก็งกำไรจำนวนมากจึงไหลเข้าประเทศกำลังพัฒนาและเป็นปัจจัยที่ทำให้เกิดวิกฤตเศรษฐกิจหลายครั้งในช่วง 2 ทศวรรษที่ผ่านมา รวมทั้งวิกฤตการเงินในเอเชียที่เริ่มต้นที่ประเทศไทย เมื่อปี 2540 นี้ด้วย

- ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี

ทุกคนเห็นพ้องกันในช่วง 20 ปีที่ผ่านมา โลกได้ก้าวกระโดดทางด้านเทคโนโลยีอย่างมาก และโดยเฉพาะคอมพิวเตอร์มีบทบาทสำคัญยิ่งในการแพร่ขยายกระบวนการโลกาภิวัตน์ กล่าวคือ

- คอมพิวเตอร์ และ internet ทำให้สามารถส่งข้อมูลหรือเงินอย่างไม่จำกัดปริมาณ ไปทั่วทุกมุมโลกอย่างง่ายดาย และมีราคาถูก
- เทคโนโลยีด้านโทรศัพท์เคลื่อนที่ ทำให้สามารถสื่อสารกับใครที่ไหนก็ได้ในโลกได้ทุกเวลา ทั้งกลางวันกลางคืน
- มีระบบคมนาคมขนส่งทางเครื่องบินที่รวดเร็ว และมีประสิทธิภาพสูงขึ้น ทำให้คนและสินค้าสามารถเดินทางไปทั่วทุกแห่งในโลกอย่างสะดวกและคล่องตัว

กล่าวโดยสรุป ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีทำให้การสื่อสารทางไกลรวดเร็วและทั่วถึงมากขึ้น เป็นผลให้บริษัทธุรกิจ รัฐบาล องค์กรต่าง ๆ และปัจเจกบุคคลสามารถทำธุรกิจได้สะดวกและกว้างขวางมากขึ้น ในขณะเดียวกัน การนำคอมพิวเตอร์มาใช้ในการดำเนินกิจการทั้งในสำนักงานและโรงงาน มีผลให้ปัจจุบันคนงาน 1 คนสามารถทำงานเท่ากับ 3-10 คนทำในอดีต การเพิ่มผลิตภาพของแรงงานในลักษณะนี้ ได้ส่งผลกระทบให้แรงงานจำนวนหนึ่งคนตกงาน แม้ว่าการแพร่กระจายของเทคโนโลยีได้ช่วยให้ทุกคนใกล้ชิดกันเสมือนหนึ่ง “หมู่บ้านโลก” อย่างไรก็ตาม “หมู่บ้านโลก” ไม่สามารถเป็นจริงได้กับทุกคน เพราะเทคโนโลยียังคงอยู่

ในมือของคนจำนวนน้อย เนื่องจาก รายอีกร้อยละ 80 ยังไม่มีโทรศัพท์ใช้ และอีกรายร้อยละ 70 ยังไม่มีไฟฟ้าใช้ นั่นคือ การพัฒนาด้านเทคโนโลยีที่ผ่านมาไม่ได้ตอบสนองความจำเป็นพื้นฐานของมนุษย์และปรับปรุงชีวิตความเป็นอยู่ของคนส่วนใหญ่ แต่ได้ก่อให้เกิดความฟุ่มเฟือย และเพิ่มพูนอำนาจให้แก่คนรวย

กรอบคิดเบื้องหลังโลกาภิวัตน์

ภายใต้กระบวนการโลกาภิวัตน์ หรือแนวคิด **ลัทธิทุนนิยมแบบตลาดเสรี** หรือ **ลัทธิเสรีนิยมใหม่** มีหลักการที่สำคัญคือ ธุรกิจเป็นพลังสำคัญที่สุดในการพัฒนาประเทศ เพราะถ้าธุรกิจสามารถทำกำไรได้มาก เศรษฐกิจจะเติบโตมาก ผลประโยชน์จะ “ไหลรินลงล่าง” ตกถึงมือทุกคนถ้วนหน้ากัน กล่าวคือ เมื่อเจ้าของกิจการธุรกิจทำกำไรได้ ก็จะนำกำไรไปลงทุนต่อโดยการสร้างโรงงานใหม่ หรือขยายโรงงาน ซึ่งจะมีผลให้ต้องจ้างแรงงานเพิ่มขึ้น เมื่อมีการจ้างงานเพิ่มขึ้น คนก็จะมีเงินที่จะนำมาจับจ่ายได้มากขึ้น เมื่อมีปริมาณความต้องการมากขึ้น ก็ต้องผลิตสินค้าเพิ่มขึ้น กระบวนการเช่นนี้จะนำไปสู่รอบของการทำกำไรครั้งต่อไปของเจ้าของกิจการ ซึ่งจะนำกำไรไปลงทุนใหม่และจ้างงานเพิ่มขึ้นอีกเรื่อย ๆ ฤๅญแจสู่ความสำเร็จและการเจริญเติบโตของเศรษฐกิจแบบนี้ คือกำไรที่เจ้าของธุรกิจ หรือนายทุนแต่ละคนจะได้รับ กรอบแนวคิดตลาดเสรีจึงส่งเสริมความเป็นปัจเจกชน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการแสวงหากำไร และความสำเร็จส่วนตัวของนักธุรกิจและผู้ประกอบการเป็นสำคัญ

จากกรอบแนวคิดดังกล่าว แม้ว่าจะดูเหมือนว่ากระแสโลกาภิวัตน์เป็นการปฏิบัติการระหว่างประเทศที่มีอำนาจเศรษฐกิจเหนือกว่า เช่น กลุ่มประเทศที่พัฒนาแล้ว กับประเทศที่ด้อยกว่าหรือกลุ่มประเทศกำลังพัฒนาเพียงอย่างเดียว แต่ในความเป็นจริง ปฏิบัติการดังกล่าวถูกใช้อย่างแพร่หลาย เช่น ทั้งประเทศไทย ประเทศเวียดนามต่างถูกใช้และใช้ปฏิบัติการดังกล่าวกับประเทศที่ด้อยกว่า ประเทศไทยและประเทศเวียดนามได้รองรับการเคลื่อนย้ายฐานการผลิตแบบแรงงานราคาถูกจากประเทศที่พัฒนาแล้ว ในขณะเดียวกันนักลงทุนจากประเทศไทยและประเทศเวียดนามก็ได้ใช้แนวคิดดังกล่าว โดยย้ายฐานการผลิตไปยังประเทศเพื่อนบ้านหรือประเทศที่มีค่าแรงงานถูกกว่าเพื่อหวังว่าจะสามารถแข่งขันด้านเศรษฐกิจในระดับนานาชาติได้เช่นเดียวกัน แม้ว่าจะมีขนาดเล็กกว่าประเทศที่พัฒนาแล้วก็ตาม

นโยบายหลักของโลกาภิวัตน์

การแปรรูปกิจการของรัฐเป็นของเอกชน

ผู้ที่สนับสนุนตลาดเสรีจะต่อต้านการแทรกแซงของรัฐในระบบเศรษฐกิจ ไม่ต้องการให้รัฐมีบทบาททำธุรกิจไม่ว่าจะเป็นในฐานะผู้ผลิต เจ้าของกิจการ หรือผู้แจกจ่ายบริการใด ๆ โดยให้เหตุผลว่า รัฐไม่มีทางที่จะทำธุรกิจได้อย่างมีประสิทธิภาพเท่ากับเอกชน ดังนั้น ผู้สนับสนุนโลกาภิวัตน์จึงเรียกร้องให้มีการแปรรูปรัฐวิสาหกิจให้เป็นธุรกิจเอกชน ประเทศไทยได้พยายามนำแนวคิดนี้ไปดำเนินการโดยการขายรัฐวิสาหกิจให้แก่บริษัทเอกชนไปดำเนินการแทน นอกจากนี้ยังได้มีการแปรรูปกิจการของรัฐเป็นของเอกชนในลักษณะอื่น ๆ ดังนี้

- การจ้างเหมาช่วง และการซื้อบริการจากภายนอก (Outsourcing) คือการเอางานหรือบริการของรัฐบางเรื่องที่เจ้าหน้าที่ของรัฐเคยดำเนินการเองไปจ้างบริษัทเอกชนให้ทำงานนั้นแทน ตัวอย่างเช่น การจ้างบริษัทรักษาความปลอดภัย การจ้างบริษัททำความสะอาด มาทำหน้าที่แทนยามและพนักงานทำความสะอาดที่เป็นพนักงานของรัฐ การจ้างเหมาบริษัทโฆษณาให้ทำการประชาสัมพันธ์โครงการของรัฐ
- การส่งเสริมการร่วมลงทุนระหว่างรัฐกับเอกชนเป็นหุ้นส่วนกัน
- การขายที่ดินของรัฐ
- การเรียกเก็บค่าธรรมเนียมบริการเพิ่มขึ้นจากประชาชนผู้ใช้บริการของรัฐต่าง ๆ เช่น น้ำประปา ไฟฟ้า สถาบันการศึกษา เพื่อให้สามารถคืนทุนที่รัฐลงไปได้

การเปิดเสรีด้านการค้าและการเงิน

การเปิดเสรีหมายความว่า การปล่อยให้สินค้า บริการ และเงิน ไหลเข้าออกข้ามพรมแดนประเทศได้อย่างเสรีมากขึ้น วัตถุประสงค์ของการเปิดเสรีคือการช่วยให้การดำเนินกิจการธุรกิจข้ามชาติทำได้สะดวกง่ายดายขึ้น ซึ่งในหลักการคาดว่าจะช่วยให้มีการนำเข้าส่งออกเพิ่มขึ้น และมีการกักเงินมาลงทุนได้สะดวกขึ้น ทำให้ทุกประเทศสามารถผลิตสินค้าและบริการเพิ่มขึ้น เศรษฐกิจของโลกโดยรวมก็จะเติบโตขึ้น การเปิดเสรีทางการค้ามักจะดำเนินควบคู่ไปกับนโยบายด้านการลงทุน รัฐบาลมักจะใช้มาตรการเปิดเสรีทางการค้าเป็นแรงดึงดูดนักลงทุนต่างชาติให้เข้ามาลงทุนภายใน ประเทศ ตัวอย่างเช่น การกำหนดเขตการค้าเสรีขึ้นภายในประเทศ โดยยกเว้นภาษีและระเบียบข้อบังคับตามกฎหมายต่าง ๆ ให้แก่นักลงทุนต่างชาติที่เข้ามาลงทุน

สังคมโลกาภิวัตน์ เป็นสังคมที่ประชาชนทั่วโลกเข้าถึงระบบข้อมูลข่าวสาร อิเลคทรอนิกส์ ทั้งนี้เพราะเทคโนโลยีด้านนี้เจริญมาก ใครทำอะไร อยู่ที่ไหน มีอะไรที่ไหนดีหรือ เป็นที่นิยม ก็รู้ ทั้งถึงกัน รวมถึงการเมืองการปกครอง ความเคลื่อนไหวของประเทศต่างๆ และการสู้รบกัน ฯลฯ ทั่วโลกจะรู้ทั่วถึงกันหมด ตัวแปรก็คือผู้บริโภคข้อมูลข่าวสาร

จากข้อมูลเบื้องต้น แม้ว่าทั้งประเทศไทยและเวียดนามต่างส่งเสริมการลงทุนจาก ต่างประเทศ แต่ทั้งสองประเทศมีการกำหนดกฎหมายของตนเองที่ต่างกัน เนื่องจากมีรากฐาน ค่านิยม วัฒนธรรม ความเชื่อ มีประวัติศาสตร์และมีรูปแบบการปกครองที่แตกต่างกัน ซึ่งทั้ง สองรูปแบบการปกครองต่างมีข้อดีและข้อจำกัดต่างกัน ซึ่งในระยะปัจจุบันเวียดนามได้ พยายามปรับปรุงกฎหมายที่ผ่อนปรนและปรับกระบวนการให้ดึงดูดนักลงทุนจากต่างประเทศ มากขึ้น ซึ่งจะได้นำเสนอรายละเอียดในบทที่ 4

การแข่งขันระหว่างประเทศ

ความหมายของ ความสามารถในการแข่งขันมีค่อนข้างหลากหลาย เช่น

ความสามารถในการแข่งขัน หมายถึง ความสามารถของประเทศในการส่งออกสินค้า ให้มากที่สุดและนำเข้าให้น้อยที่สุด (สพศช. 2545:3)

ความสามารถในการแข่งขัน หมายถึง ความสามารถของประเทศในการเสริมสร้างและ รักษามูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจไว้ได้ในระยะยาวโดยเปรียบเทียบกับประเทศคู่แข่ง (สถาบัน WEF- World Economic Forum อ้างใน สพศช. 2545:3)

ความสามารถในการแข่งขัน หมายถึง ความสามารถของประเทศในการผลิตสินค้าและ บริการที่ตรงกับความต้องการของตลาดโลก ควบคู่ไปกับการทำให้พลเมืองของประเทศพอใจ กับมาตรฐานการครองชีพที่เพิ่มขึ้นอย่างยั่งยืน (Krugman, 1994 อ้างใน สพศช. 2545:3)

ความสามารถในการแข่งขัน หมายถึง ความสามารถของประเทศในการผลิตสินค้าและ บริการได้ตรงกับความต้องการของตลาดโลก และในขณะเดียวกันทำหน้าที่เป็นปัจจัยหลักที่ทำให้ ประเทศสามารถรักษาและขยายรายได้ที่แท้จริง (ดิเรก พงศ์มพัฒน์ อ้างใน สพศช. 2545:4)

ความสามารถในการแข่งขัน หมายถึง ผลผลิตภาพที่เป็นมูลค่าของสินค้าและบริการที่ ผลิตขึ้นต่อหน่วยของแรงงานและทุนของประเทศซึ่งขึ้นอยู่กับคุณภาพและคุณลักษณะของ ผลิตภัณฑ์ รวมทั้งประสิทธิภาพในการใช้ปัจจัยการผลิตเหล่านั้นด้วย ผลผลิตภาพเป็นปัจจัยสำคัญ ที่กำหนดมาตรฐานความเป็นอยู่ของประเทศในระยะยาว เนื่องจากเป็นรากฐานสำคัญของ รายได้ต่อหัวของประชากรในประเทศ ผลผลิตภาพของทรัพยากรมนุษย์จะเป็นตัวกำหนดอัตรา ค่าจ้าง ในขณะที่ผลผลิตภาพของทุนจะเป็นปัจจัยกำหนดผลตอบแทนที่จะกลับสู่ผู้ลงทุน การมี ผลผลิตภาพที่สูงไม่ใช่เพียงช่วยส่งเสริมการยกระดับรายได้ให้สูงขึ้นเท่านั้น แต่ยังช่วยให้ ประชาชนในประเทศมีรายได้มากขึ้นและเมื่อคนมีรายได้มากขึ้นรัฐบาลก็สามารถเก็บภาษีได้

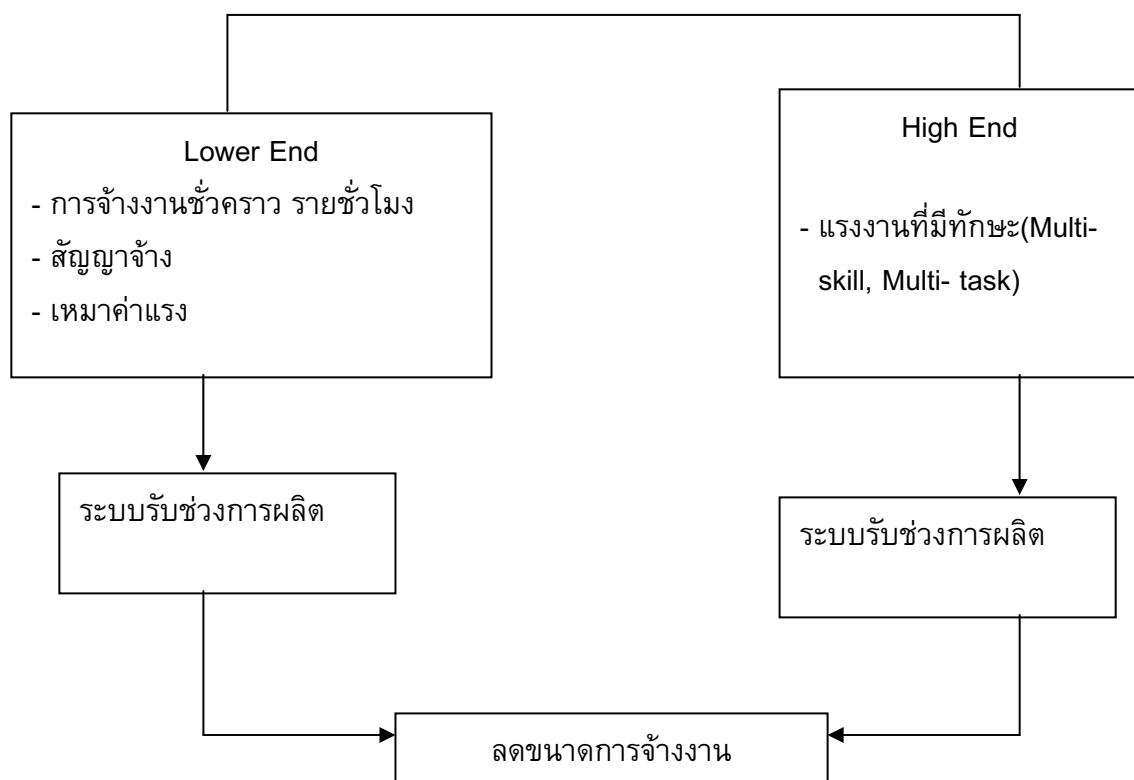
มากขึ้นและสามารถจัดหาบริการสาธารณะแก่ประชาชนได้ดีขึ้น ส่งผลต่อการยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชน ทั้งด้านสุขภาพ ความปลอดภัย โอกาสเท่าเทียมกันและการมีสภาพแวดล้อมที่ดี (Porter, 1998 อ้างใน สพศช. 2545:4)

ภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์ การแข่งขันที่ไม่มีพรมแดนทำให้บริษัทต่าง ๆ ต้องปรับตัวและสร้าง “ความยืดหยุ่น” (Flexibility) การจ้างงานยืดหยุ่นเชิงรุก (Offensive Flexibility) คือ การใช้แรงงานที่มีทักษะโดยเฉพาะความสามารถในการทำงานแบบ multi-skill, multi-task มากกว่าจะใช้ความเชี่ยวชาญในการผลิตเฉพาะอย่าง ใช้ฐานข้อมูล(Knowledge-based) เพื่อนำไปสู่นวัตกรรมการทำงานแบบเป็นทีม เพราะกระบวนการค้นหา-แก้ปัญหา(Problem solving)

ส่วนการจ้างงานยืดหยุ่นแบบตั้งรับ(Defensive Flexibility) คือ การจ้างงานแบบชั่วคราวหรือรายชั่วโมง การใช้สัญญาจ้างที่มีกำหนดระยะเวลาจ้างและต่อสัญญา และการเหมาค่าแรง อันเป็นวิธีการที่จะลดต้นทุนแรงงานเพื่อสร้างความได้เปรียบในการแข่งขัน(Labour cost)

การจ้างงานทั้งสองรูปแบบนี้ ทั้งการจ้างงานยืดหยุ่นเชิงรุกและเชิงตั้งรับก็จะนำไปสู่การลดขนาดการจ้างงาน (Lean production) เพราะจะมีการใช้ระบบรับเหมาช่วงการผลิต (Outsourcing) เพื่อแสวงหาความชำนาญงานการผลิตหรือการลดต้นทุนแรงงาน

แผนภูมิ 5 แสดงรูปแบบการจ้างงานยืดหยุ่น

ในปัจจุบัน ภายใต้ระบบการค้าเสรี การเคลื่อนย้ายการลงทุนที่เป็นไปอย่างเสรีและการแข่งขันที่ปราศจากพรมแดน ทำให้ประเทศไทยเดินมาสู่ทาง 2 แพร่ง การแข่งขันที่ถูกกดดันจากตลาดบน(High End) คือ การแข่งขันด้านคุณภาพสินค้า การใช้แรงงานที่มีทักษะและการนวัตกรรมกับการแข่งขันที่มาจากตลาดล่าง (Lower End) เช่น การแข่งขันด้านต้นทุนแรงงาน เช่น การแข่งขันที่มาจากประเทศอุตสาหกรรมใหม่ เช่น เวียดนาม เขมรและบังคลาเทศ

กรณีประเทศไทยจะลงไปแข่งขันในตลาดระดับล่าง เช่น การปลดคนงานออกและจ้างเข้ามาใหม่โดยคนงานมีสภาพเป็นแรงงานชั่วคราว คนงานเหมาค่าแรงหรือแรงงานข้ามชาติก็จะส่งให้มาตรฐานแรงงานของไทยตกต่ำลงและไม่เป็นผลดีต่อการพัฒนาอุตสาหกรรมในระยะยาว แต่ในกรณีที่ประเทศไทยจะเข้าไปแข่งขันในตลาดบน แข่งขันด้วยคุณภาพและแรงงานที่มีฝีมือก็ต้องทำการปรับโครงสร้างอุตสาหกรรมอย่างขนานใหญ่ รัฐบาลก็ควรที่จะต้องเน้นการปฏิรูปการศึกษาเพื่อให้นักศึกษาที่จบออกมามีคุณภาพ การจัดระบบการเรียนการสอนที่เน้นภาคทฤษฎีกับการปฏิบัติในโรงงาน การฝึกอบรมที่เน้นความสามารถในการวิเคราะห์และแก้ปัญหา และการลงทุนทางด้านวิจัยและพัฒนา (R&D) เพื่อส่งผลให้เกิดการนวัตกรรม แนวทางนี้จะทำให้อุตสาหกรรมไทยสามารถแข่งขันในระดับโลกและมีความยั่งยืน

เมื่อกล่าวโดยสรุป กระแสโลกาภิวัตน์ หมายถึง การแพร่กระจายข้อมูลข่าวสารไปยังแหล่งต่าง ๆ เพื่อวัตถุประสงค์ ให้ได้รับรู้ข้อมูล เพื่อนำข้อมูลไปใช้และก่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้โดยเฉพาะเพื่อการศึกษา เศรษฐกิจและสังคม

แนวคิดเกี่ยวกับความไม่เท่าเทียมกันและแตกต่างระหว่างชาติพันธุ์

ความไม่เท่าเทียมกัน

ความไม่เท่าเทียมกัน หมายถึง ความแตกต่างในการได้รับบริการ การได้รับสิทธิ การเข้าถึง

แหล่งข้อมูลหรือการใช้ข้อมูลที่ไม่เท่าเทียมกันอาจเนื่องจากต่างเพศ ต่างอายุ ต่างทั้งตั้ง ต่างชาติพันธุ์ ต่างสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคม ทั้ง ๆ ที่กฎหมายได้กำหนดว่าทุกคนมีสิทธิขั้นพื้นฐานเท่าเทียมกัน

ความแตกต่างระหว่างชาติพันธุ์

ความหมาย

ความแตกต่างระหว่างชาติพันธุ์ หมายถึง ความแตกต่างด้านโอกาส สิทธิระหว่างชาติพันธุ์ ซึ่งส่วนใหญ่ได้แก่ชนกลุ่มน้อยของประเทศ ตัวอย่างเช่น รายงานของ SAVY(2003 อ้างใน World Bank, 2006: 25) รายงานว่าราว 1 ใน 5 หรือร้อยละ 20 ของประชากรเพศหญิงที่

ต่างชาติพันธุ์ของเวียดนามไม่มีโอกาสเข้าเรียนเลยในขณะที่ในภาพรวมของประเทศประชากรเพศหญิงร้อยละ 91 อ่านออกเขียนได้

แต่ละชาติพันธุ์จะมีความแตกต่างกันในแนวคิด วัฒนธรรม และความเชื่อ อันเนื่องมาจากการขัดเกลา การได้รับประสบการณ์ และสภาพภูมิศาสตร์ที่แตกต่างกัน ซึ่งมีผลต่อพฤติกรรมของประชากร Supang Chantavanich(1993:302-303) และ Baffie (1993:292-294) ได้กล่าวยกตัวอย่างถึงชาติพันธุ์จีนว่าเป็นเผ่าพันธุ์ที่มีความอดทนในการทำงาน ชอบเสี่ยง ชอบริเริ่มและผูกพันในสายพันธุ์ทำให้ตระกูลต่าง ๆ ที่มาจากประเทศจีนแม้ว่าในช่วงแรกที่เข้ามาอยู่จะพูดภาษาไทยได้น้อย มีการศึกษาค่ำ แต่คนรุ่นต่อ ๆ มากลายเป็นเจ้าสัวมีธุรกิจที่ขยายใหญ่โตโย่งไยกันทั้งในประเทศและต่างประเทศ

อมรา พงศาพิชญ์และคณะhttp://guru.sanook.com/search/knowledge_search.php? ได้กล่าวถึงความแตกต่างทางชาติพันธุ์ในสารานุกรมไทยสำหรับเยาวชน เล่มที่ 23 ว่า

ในช่วงเวลาที่มีจำนวนประชากรไม่มาก และความหนาแน่นของประชากรต่ำ พื้นที่บนผิวโลก มีอยู่มากพอที่จะตอบสนองการขยายตัวของกลุ่มชาติพันธุ์ได้ แต่มาในระยะหลังเมื่อมีจำนวนประชากรเพิ่มมากขึ้น การขยายตัวของวัฒนธรรมและชาติพันธุ์มีผลทำให้เกิดการปฏิสัมพันธ์ระหว่างชาติพันธุ์ เมื่อชาติพันธุ์ขยายตัวมาอยู่ในบริเวณใกล้เคียงกัน การยอมรับซึ่งกันและกันอาจทำให้เกิดการยืมวัฒนธรรม และการผสมกลมกลืนของชาติพันธุ์และวัฒนธรรมได้ แต่ถ้ายิ่งการขยายตัวของชาติพันธุ์สองชาติพันธุ์ไม่เข้ากันหรือไม่สอดคล้องกัน ปัญหาเรื่องความขัดแย้งของกลุ่มชาติพันธุ์ก็จะเกิดตามมา ปัญหาหมักจะเกิดจากการที่แต่ละฝ่ายต่างก็พยายามรักษาวัฒนธรรมของตน ไม่ยอมรับวัฒนธรรมของชาติพันธุ์หรือวัฒนธรรมข้างเคียง

กลุ่มชาติพันธุ์ในประเทศไทย แบ่งออกเป็น

1. ไทยสยาม ไทจีน ไทยเชื้อสายมลายู ไทใหญ่ ไทยเชื้อสายจาม ไทยเชื้อสายจีน
2. มอญ ลาว อาข่า อูรักลาโว้ย
3. กะเหรี่ยง จาม ของ

ในเวียดนาม มีชนกลุ่มต่าง ๆ ประกอบด้วย 54 ชนเผ่า ชนเผ่าที่มีจำนวนมากที่สุดคือชนเผ่ากิงห์หรือเหวียด มีจำนวน 86.9% ที่เหลืออีกราว 13% เป็นชนกลุ่มน้อยอีก 53 เผ่า เช่นชนเผ่าไต ถายหรือไท เมือง ฮวหรือจิ่น เขมร หน่ง มั่ง เย้า ซาราย แอแดและบานา เป็นต้น (อ้างในหัตถ์รัตน์ มั่นอาจ 2549: 131)

ความเข้าใจซึ่งกันและกันระหว่างกลุ่มชาติพันธุ์ จะส่งเสริมให้เกิดความสัมพันธ์ที่ดีได้ ถ้าเข้าใจว่าความแตกต่างระหว่างกลุ่มชาติพันธุ์เกิดขึ้นได้อย่างไร สาเหตุของการแบ่งแยกระหว่างกลุ่มชาติพันธุ์ พอจะสรุปได้ 5 ลักษณะ คือ

มุมมองเกี่ยวกับชาติพันธุ์ของชาวเวียดนาม

“คนเวียดนามถือว่าบ้านเกิดเป็นเรื่องสำคัญโดยถือว่าบ้านเกิดของพ่อเป็นที่ไหนก็จะเป็นคนที่นี่ คนเวียดนามไม่ว่าจะเกิดที่ไหน พูดภาษาอะไรก็ยังถือว่าเป็นคนเวียดนามต่างจากคนไทยที่ว่า ไม่ว่าใครมาเกิดที่ประเทศไทยเขาก็จะกลายเป็นคนไทย”

ข้อความดังกล่าวของชาวเวียดนามสอดคล้องกับที่ Tapp(อ้างในหทัยรัตน์ มั่นอาจ 2549: 129) ที่กล่าวว่า ความเป็นชาติพันธุ์นั้นไม่ได้กำหนดโดยสายเลือด แต่เป็นจากการจงใจเลือกจากประวัติศาสตร์ของตนเองให้กลายเป็นความจริง เป็นประวัติศาสตร์ของชนกลุ่มนั้นในเวลาต่อมา ความสำนึกในชาติพันธุ์เกิดจากการสำนึกทางประวัติศาสตร์ของชนกลุ่มนั้น

เกิดจากการแบ่งแยกโดยวัฒนธรรมชนชั้น

ในสังคมบางสังคมมีการแบ่งชนชั้นและคนที่อยู่ในชนชั้นต่ำที่สุด จะถือเป็นกลุ่มชนที่อยู่นอกระบบสังคมนั้น เช่น จัณฑาลในอินเดีย เอทาหรือบูราคูในประเทศญี่ปุ่น เป็นต้น คนที่อยู่ในกลุ่มชาติพันธุ์เดียวกัน แต่ถูกสังคมระบุว่าเป็นคนชนชั้นต่ำ ถือว่าเป็นผู้ที่น่ารังเกียจและไม่ควรอยู่ร่วมสังคมกับสมาชิกส่วนใหญ่ ได้กลายเป็นชนกลุ่มน้อยของสังคมนั้น เป็นผู้ที่ปราศจากศักดิ์ศรี ไม่มีอำนาจ และไม่มีสิทธิทางสังคมเท่าเทียมคนอื่น ปัจจุบัน ทั้งประเทศอินเดียและประเทศญี่ปุ่นได้ออกกฎหมายยกเลิกชนชั้นจัณฑาลและบูราคู แต่ในทางปฏิบัติยังมีการกีดกันอยู่ความแตกต่างภายในกลุ่มชาติพันธุ์เดียวกันนี้ ถือเป็นรูปแบบความแตกต่างทางชาติพันธุ์รูปแบบหนึ่ง

เกิดจากการแบ่งแยกจากลักษณะทางภูมิศาสตร์

กลุ่มชนที่มีชาติพันธุ์ต่างจากคนส่วนใหญ่ และตั้งถิ่นฐานอยู่ในบริเวณที่ห่างไกล เช่น ชาวเขา มักจะถูกตัดขาดจากสังคมพื้นราบ โดยไม่ได้รับข่าวสารอย่างสม่ำเสมอจากคนพื้นราบ ในส่วนกลาง การขาดการติดต่อสื่อสารที่ดีนี้ ทำให้เกิดความเข้าใจผิดและอาจทำให้มีปฏิกิริยาต่อต้านอำนาจรัฐได้ ในกรณีของประเทศไทย รัฐบาลได้พยายามติดต่อสื่อสารกับชาวเขาอยู่เสมอ เพื่อสร้างความเข้าใจที่ดีต่อกัน ความสัมพันธ์ระหว่างชาวเขากับรัฐบาลไทยจึงไม่ค่อยมีปัญหา

เกิดจากการผนวกดินแดน

การขยายอาณาเขตของประเทศใดประเทศหนึ่งโดยการผนวกดินแดนเพิ่ม อาจเกิดจากการตกลงกันตามสนธิสัญญา หรือเกิดจากการขยายดินแดนหลังจากชนะสงคราม ตัวอย่างของการตกลงตามสนธิสัญญาคือ กรณีสหรัฐอเมริกาซื้อดินแดนซึ่งปัจจุบันคือรัฐในภาคตะวันออกเฉียงใต้บางรัฐ ตามสนธิสัญญา เรียกว่า "Louisiana Purchase" ในปี ค.ศ. 1803 หรือการที่สหรัฐอเมริกาซื้อดินแดนซึ่งปัจจุบันคือรัฐอลาสกา ในปี ค.ศ. 1867 ส่วนตัวอย่างของการสู้รบระหว่างเพื่อนบ้านและฝ่ายที่ชนะสามารถผนวกดินแดนข้างเคียงเพิ่มขึ้น คือ กรณีการขยายอาณาจักรต่างๆ ในบริเวณแหลมทองของทวีปเอเชียได้แก่ อาณาจักรสุโขทัย ทวารวดี ศรีวิชัย ล้านนา ล้านช้าง อโยธยา ฯลฯ ซึ่งสามารถขยายดินแดนให้กว้างใหญ่ขึ้นได้ โดยการยกทัพสู้รบกัน และฝ่ายที่ชนะเป็นฝ่ายที่สามารถขยายอาณาจักรได้

การผนวกดินแดนในลักษณะของการตกลงกันตามสนธิสัญญาก็ดี ในลักษณะของการสู้รบชนะก็ดี ถ้าดินแดนที่ได้มาประกอบด้วยกลุ่มชาติพันธุ์ที่แตกต่างไปจากกลุ่มเดิมแล้ว ปัญหาเรื่องความสัมพันธ์ทางชาติพันธุ์ย่อมจะเกิดขึ้นได้ถึงแม้ว่าลักษณะโดยทั่วไปของคนสองกลุ่มนี้อาจไม่แตกต่างกันมากนักก็ตาม

เกิดจากการย้ายถิ่น

ความแตกต่างทางชาติพันธุ์อาจมีสาเหตุมาจากการที่คนจำนวนหนึ่งอพยพย้ายถิ่นเข้าไปอยู่ในสังคมอื่น โดยที่คนกลุ่มนี้มีลักษณะทางวัฒนธรรมแตกต่างจากคนในสังคมที่ตนย้ายเข้าไปอยู่ก่อน รูปแบบของการย้ายถิ่นมีได้หลาย รูปแบบ เช่น

1. การอพยพจากแอฟริกาไปทวีปอเมริกาและยุโรป
2. การอพยพแรงงานเกณฑ์จากบริเวณหนึ่งไปยังอีกบริเวณหนึ่ง
3. การว่าจ้างคนงานที่อพยพมาจากที่อื่น
4. การอพยพเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายหรือการลี้ภัยการเมือง
5. การรับคนเข้าประเทศโดยการโอนสัญชาติ
6. การอพยพของชนชาติที่เจริญกว่าไปยังพื้นที่ที่มีชนชาติที่ด้อยกว่า

การย้ายถิ่นในรูปแบบต่างๆ ดังกล่าวข้างต้น แตกต่างกันในระดับของการบังคับควบคุม ในกรณีที่อพยพจากแอฟริกาไปอเมริกาหรือยุโรป เป็นการอพยพที่มีการควบคุมอย่างใกล้ชิด โดยถือว่ามิได้มีลักษณะไม่ต่างไปจากนักโทษที่ต้องจองจำและเฝ้าดูแลอย่างใกล้ชิด ในทำนองเดียวกันกับการอพยพแรงงานเกณฑ์ไปไว้ในค่ายกรรมกรอพยพในยุโรปมีการควบคุมค่อนข้างใกล้ชิด แต่ไม่เข้มงวดเท่ากรณีของการอพยพทาง ส่วนการอพยพคนงานไปทำงาน

รับจ้างในประเทศอื่นก็มีลักษณะเข้มงวดน้อยลงมา แต่คนงานเหล่านี้ก็ยังมีลักษณะขาดเสถียรภาพเนื่องจากไม่รู้ว่าจะต้องไปที่ใดอย่างไร ต้องคอยฟังผู้ที่จัดการอพยพอยู่ตลอดเวลา และมักจะไม่แน่ใจว่าจะมีปัญหาในอนาคตหรือไม่ ส่วนกรณีของผู้อพยพเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย เป็นการอพยพในระดับบุคคลหรือครอบครัว โดยไม่มีการจัดการอย่างเป็นระบบ ผู้อพยพมีปัญหาในช่วงของการเดินทาง และการผ่านด่านต่างๆ แต่เมื่อได้เข้ามาอยู่ในค่ายอพยพ ผู้ลี้ภัยแล้ว สภาพความเป็นอยู่จะไม่เลวร้ายนัก บางครั้งผู้อพยพจะได้สิทธิพิเศษด้วยถึงแม้จะมีการควบคุมบ้าง อีกกรณีหนึ่งคือ การโอนสัญชาติ ซึ่งเป็นการอพยพในระดับบุคคลในลักษณะที่ไม่มีการควบคุม การตัดสินใจอพยพเป็นการตัดสินใจส่วนตัว ซึ่งผู้ขอโอนสัญชาติคิดว่าดีและเหมาะสม แต่เมื่อไปอยู่ในประเทศใหม่ ผู้อพยพอาจถูกกีดกันหรือถูกจำกัดสิทธิ ให้มีสิทธิทางสังคมด้อยกว่าผู้ที่อยู่ในประเทศมาก่อน

การอพยพของชาวตะวันตกจากทวีปยุโรปไปยังทวีปอเมริกาและทวีปออสเตรเลีย คือ ตัวอย่างของการอพยพของชนชาติที่เจริญกว่าเข้าไปครอบครองและมีอิทธิพลเหนือกว่าผู้ที่อยู่เดิม และทำให้ผู้ที่อยู่เดิมกลายเป็นชนกลุ่มน้อยได้เช่นเดียวกัน

การอพยพของแรงงานภายใต้ทฤษฎีแรงผลักและแรงดูด (Push and pull theory) เพื่อไปหางานทำที่มีรายได้ดีกว่าหรือปลอดภัยกว่า เช่น แรงงานจากจากประเทศรอบข้างประเทศไทยอพยพ ย้ายถิ่นเข้ามาทำงานในประเทศไทยทั้งที่ถูกต้องตามกฎหมายและผิดกฎหมายอันเกิดจากแรงผลักดันด้านการเมือง(เช่น ในพื้นที่จังหวัดสกลนคร นครพนมมีชาวเวียตนามอพยพเข้ามาอาศัยจำนวนมากในช่วงสงครามอินโดจีน) และความปลอดภัย(ประมาณว่าชาวพม่าราว 135,000 คนอยู่ใน 9 ค่าย - Huguet and Sureeporn, 2005) โดยมีแรงดูดด้านค่าแรงงานที่สูงและได้รับการต้อนรับจากนายจ้างที่ประกอบอาชีพอุตสาหกรรมแบบใช้แรงงานเข้มข้นโดยหวังจ่ายค่าแรงต่ำกว่าจ้างแรงงานในประเทศทำให้มีจำนวนแรงงานอพยพราวปีละ 150,000 คน ได้รับการอนุญาตให้เข้ามาทำงาน มีการคาดว่าแรงงานเฉพาะจากประเทศพม่าทั้งที่เข้ามาแบบถูกต้องตามกฎหมายและผิดกฎหมายมากถึงราว 2 ล้านคน(Saw Yan Naing, 2008) แรงงานจำนวนมากเหล่านี้ไม่ประสงค์จะกลับประเทศของตนเอง ซึ่งจะก่อให้เกิดความต่างของชาติพันธุ์

เกิดจากการตกเป็นประเทศอาณานิคม

ความแตกต่างทางชาติพันธุ์ในประเทศอาณานิคม มีลักษณะแตกต่างจากกรณีต่างๆ ที่กล่าวมาแล้วทั้ง 4 กรณี ทั้งนี้ เพราะอาณานิคมเกิดจากการที่มหาอำนาจเข้ามามีอำนาจในการเมืองการปกครองของประเทศอื่น ผู้อพยพเข้ามาเป็นผู้ที่มีอำนาจมากกว่า และสามารถออกกฎหมายบังคับต่างๆ นานา ทำให้เจ้าของประเทศซึ่งมีจำนวนประชากรมากกว่า มีลักษณะของผู้ที่อยู่ใต้ปกครอง และต้องยอมจำนนต่อข้อเรียกร้องของประเทศมหาอำนาจประเทศมหาอำนาจ

มักจะจับจองที่ดินขนาดใหญ่ และว่าจ้างคนพื้นเมืองไปเป็นกรรมกรในไร่นา มีผลทำให้คนพื้นเมืองมีลักษณะเป็นผู้อยู่ใต้การปกครอง หรือลูกจ้างในอาณัติของมหาอำนาจ ทั้งๆ ที่มหาอำนาจเป็นผู้บุกรุกเข้ามาในดินแดนของตน โดยทั่วไปจำนวนของผู้ที่อพยพมาจากประเทศมหาอำนาจมีไม่มากนัก แต่คนกลุ่มนี้ก็สามารถจับจองที่ดิน และทำธุรกิจจนถึงขนาดเป็นผู้กุมอำนาจทางเศรษฐกิจการเมือง และสังคมได้ อย่างกรณีการเกิดประเทศสหรัฐอเมริกา นิวซีแลนด์หรือประเทศออสเตรเลีย ประเทศซิมบับเว ปรากฏว่า ในปี ค.ศ. 1931 คนผิวขาวเป็นเจ้าของที่ดินเกือบร้อยละ 50 ของพื้นที่ทั้งหมด แต่ประชากรผิวขาวมีประมาณร้อยละ 5 เท่านั้น

ในญี่ปุ่น นับตั้งแต่ปี ค.ศ. 1970 เป็นต้นมา รัฐบาลได้ทุ่มเทอย่างเต็มที่ในการสร้างระบบเศรษฐกิจที่อยู่บนฐานของความรู้ (Knowledge-based Economy) ทำให้ตั้งแต่ปี ค.ศ. 1986 เป็นต้นมาแรงงานที่มีความรู้ได้เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว เนื่องจากชาวญี่ปุ่นเป็นคนที่มีความอยากรู้อยากเห็น เป็นชาติที่อ่านหนังสือมากที่สุดในโลกและเป็นประเทศที่มีประชากรอ่านหนังสือออก 100% โดยรัฐบาลจะกระตุ้นให้คนอ่านหนังสือตลอดเวลา ไม่ว่าจะเป็นรถ ลงเรือ ไปเหนือ ล่องใต้ นอกจากนี้รัฐบาลยังได้ปรับเปลี่ยนค่านิยมจากการเรียนรู้ในสถาบันมาเป็นการเรียนรู้ตลอดชีวิต และปรับคนให้ทันกับความเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21 โดยมุ่งไปที่สังคมนานาชาติ สังคมยุคข่าวสารข้อมูล

ศุภร ศรีแสน (2541: 8-12) ได้สรุปคุณลักษณะสำคัญของชาวญี่ปุ่นที่ทำให้ประเทศชาติก้าวหน้า ประกอบด้วย

1. การทำอะไรทำจริง คนญี่ปุ่นส่วนใหญ่เข้าทำงานก่อนเวลาและกลับบ้านหลังเวลาเลิกงาน ใช้เวลาส่วนใหญ่อยู่ที่สำนักงาน เช่น รับประทานอาหารซึ่งเตรียมมาจากบ้าน เมื่อเลิกงาน จะออกกำลังกาย เล่นกีฬา อาบน้ำ หลังจากนั้นจะทำงานต่อจนถึงเวลาประมาณ 20-21 นาฬิกา
2. มีวินัย สังเกตได้จากการไม่ทิ้งขยะมูลฝอยลงบนถนน ปฏิบัติตามกฎหมายอย่างเคร่งครัด เคารพในสิทธิของตนเองและผู้อื่น
3. รักธรรมชาติ คนญี่ปุ่นชอบตกแต่งบ้านให้กลมกลืนกับธรรมชาติ เอาใจใส่ต้นไม้ และฝึกอบรมเด็กให้รักธรรมชาติ ร้อยละ 54 ประดับตกแต่งบ้านด้วยภาพเกี่ยวกับธรรมชาติ
4. มีความทันสมัย คนญี่ปุ่นมีความทันสมัยอยู่ในความเก่า นิยมใช้เทคโนโลยีเพื่อความสะดวกสบาย แต่ในขณะเดียวกันก็อนุรักษ์นิยม ไม่ยอมทิ้งของเก่า คือชนบทธรรมเนียม ประเพณีอันดีงาม ตลอดจนศิลปวัฒนธรรมดั้งเดิมยังได้รับการอนุรักษ์ไว้อย่างดี

5. ขยันขันแข็ง คนญี่ปุ่นขยันทำงาน โดยเฉลี่ยสัปดาห์ละ 40.2 ชั่วโมง ส่วนใหญ่มีจุดหมายปลายทางด้านเศรษฐกิจ และยึดหลักปรัชญาการทำงานคือ ทำเพื่อให้ได้ผลงานที่ดีที่สุด อุทิศชีวิตเพื่อความสำเร็จของงาน
6. การศึกษาหาความรู้ คนญี่ปุ่นมีความกระตือรือร้นใฝ่หาความรู้ เพราะถือว่าการศึกษาหาความรู้ต้องกระทำต่อเนื่องตลอดชีวิต แม้คนที่มีอายุล่วงเข้าสู่วัยชราก็ยังศึกษาหาความรู้ มีแหล่งความรู้มากมาย ทั้งวารสาร วิทยุกระจายเสียง โทรทัศน์จะมีรายการข่าวสารความรู้สาขาต่าง ๆ เผยแพร่ ปัจจัยที่ทำให้คนญี่ปุ่นกระตือรือร้น ใฝ่ศึกษา คือ สังคมให้ความสำคัญต่อการศึกษาสูง เช่น เมื่อสำเร็จการศึกษาสูงทางบริษัทหรือหน่วยงานจะพิจารณารับเข้าทำงาน
7. ความนิยมในข้อมูล คนญี่ปุ่นนิยมใช้ข้อมูลข่าวสารมาสนับสนุนเหตุผลของตนเอง ไม่นิยมเอาชนะด้วยวาจา ศิลปะ จึงทำให้คนญี่ปุ่นมีนิสัยแสวงหาข้อมูลหรือรวบรวมข่าวสาร
8. มีค่านิยมแบบกลุ่ม ชอบทำอะไรในลักษณะร่วมมือกันทำ มีความรับผิดชอบร่วมกัน วางแผนร่วมกัน ตัดสินใจร่วมกัน และลงมือปฏิบัติพร้อมกัน ความจงรักภักดีต่อกลุ่มทำให้เกิดความจงรักภักดีต่อหัวหน้าหรือผู้อาวุโสของกลุ่ม
9. รับผิดชอบต่อส่วนรวม เห็นประโยชน์ของส่วนรวมเป็นที่ตั้ง
10. ไม่ชอบอภิสิทธิ์ คนญี่ปุ่นไม่ชอบมีสิทธิเหนือคนอื่น ชอบทำตัวให้เหมือน ๆ กับผู้อื่น
11. รักศักดิ์ศรี ไม่กล้าทำชั่ว มีความละเอียดเมื่อทำความผิด
12. อ่อนน้อมถ่อมตน รักษามารยาท ไม่ชอบพูด ไม่ชอบแสดงออก มีการแสดงคารวะต่อกัน มีนิสัยประหยัด มัธยัสถ์ ไม่ใช้จ่ายสุรุ่ยสุร่าย คนญี่ปุ่นจะรับประทานอาหารหมดทั้งข้าวและกับ ซึ่งนาคามุระ ทาคาฟูสะ (1985: 7) กล่าวเสริมว่าลักษณะเด่นของเศรษฐกิจญี่ปุ่นมีอัตราการออมสูงมาตั้งแต่สมัยเมจิ และมากกว่าประเทศอื่น ๆ

สรุป

เมื่อกล่าวโดยสรุป ความไม่เท่าเทียมกัน หมายถึง ระดับการมีความสัมพันธ์ที่ต่างกันมีผลถึงความแตกต่างด้านสิทธิ โดยเฉพาะความแตกต่างระหว่างเพศชาติพันธุ์และชนกลุ่มน้อย มักจะได้รับบริการ การเข้าถึงบริการด้อยกว่าผู้บริหารประเทศหรือชาติพันธุ์กลุ่มใหญ่ของประเทศเนื่องจากส่วนใหญ่จะถูกผลักดันจากคนกลุ่มใหญ่ให้ไปอยู่อาศัยในพื้นที่ที่ขาดแคลนหรืออยู่ห่างไกลหรือจัดที่อยู่ให้เฉพาะ (Reservation area) อย่างไรก็ตามชนกลุ่มน้อยที่ได้รับการพัฒนาอย่างเท่าเทียมกันก็อาจมีพลังอำนาจและเป็นแรงงานที่มีคุณภาพในอนาคตต่อมาได้

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

พติน แดงจวงและคณะ ได้ทำการศึกษาศักยภาพสำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัด ในปี พ.ศ. 2548 พบว่าศักยภาพของบุคลากรในสำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดส่วนใหญ่ทำหน้าที่เพียงตรวจสอบการทำงานของโรงงานอุตสาหกรรมขนาดกลางและเล็กกว่าถูกต้องตามกฎหมายเพียงใด

พติน แดงจวง ได้ทำการศึกษา รูปแบบการจ้างงานและการระดมแรงงาน ระหว่างปี พ.ศ. 2547-2549 และได้เปิดเผยในปี 2550 ว่าเป็นงานวิจัยระดับประเทศ เก็บข้อมูลกับโรงงานอุตสาหกรรมการผลิตและอุตสาหกรรมบริการ สถานประกอบการประเภทอิสระ โดยการสัมภาษณ์ผู้บริหารหรือผู้จัดการหรือเจ้าของกิจการ เกี่ยวกับวิธีการจ้างงานและทักษะการทำงานของแรงงานสังเกตสภาพบริบท รวมถึงสภาพการทำงาน สรุปได้ว่าสถานประกอบการของไทยส่วนใหญ่ที่ตั้งนอกเขตนิคมอุตสาหกรรม และอยู่ต่างจังหวัดจะเป็นอุตสาหกรรมแบบเก่าเน้นการทำงานแบบใช้แรงงานแบบเข้มข้น การจ้างงานเป็นทั้งเหมาชิ้นงาน รับงานไปทำที่บ้านและจ้างรายวัน รายเดือน มีสถานประกอบการจำนวนน้อย(ส่วนใหญ่เป็นนักลงทุนต่างชาติ) ที่ผลิตสินค้าประเภท Hi-Technology ส่วนใหญ่ตั้งอยู่ในเขตนิคมอุตสาหกรรม Hi-Tech จะรับแรงงานที่มีทักษะ

งานวิจัยของอัลญาน์ สมุห์เสนีโต ได้ทำการศึกษาความต้องการพัฒนาขีดความสามารถในการทำงานของประชากรวัยแรงงาน: ศึกษาเปรียบเทียบเฉพาะข้อมูลปี 2542 และ 2545 ผลการวิจัยพบว่า แนวโน้มความต้องการพัฒนาขีดความสามารถในการทำงานในปี พ.ศ. 2545 มีสัดส่วนลดลงเล็กน้อยจากปี พ.ศ. 2542 (จากร้อยละ 21.2 ลดลงเหลือร้อยละ 20.6) โดยประชากรวัยแรงงานต้องการได้รับการพัฒนาขีดความสามารถในหลักสูตรคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีในสัดส่วนที่เพิ่มขึ้น และในการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความต้องการพัฒนาขีดความสามารถในการทำงานกับลักษณะทางประชากรและลักษณะทางเศรษฐกิจและสังคมพบว่าตัวแปรเพศ อายุ สถานภาพสมรส จำนวนสมาชิกในครัวเรือน ระดับการศึกษา สถานภาพการทำงาน อาชีพรายได้ของลูกจ้าง เขตที่อยู่อาศัยและภาคที่อยู่อาศัยเป็นตัวแปรที่มีความสัมพันธ์ต่อความต้องการพัฒนาขีดความสามารถในการทำงานอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะว่าทั้งภาครัฐและเอกชนควรส่งเสริมในเรื่องการให้ความรู้และการฝึกอบรมเพื่อพัฒนาขีดความสามารถการทำงานของประชากรวัยแรงงานให้มากยิ่งขึ้น ตามกระแสของการเปลี่ยนแปลงด้านทักษะความสามารถเพื่อสอดคล้องกับนโยบายของรัฐในโลกยุคโลกาภิวัตน์ รวมถึงให้มีการสนับสนุนการวิจัยเพื่อหาแนวทางพัฒนาขีดความสามารถในการทำงานของประชากรวัยแรงงานอย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้เพื่อสร้างฐานประชากรมนุษย์ที่มีคุณภาพในการพัฒนาประเทศให้ยั่งยืนต่อไป

งานของสภาพัฒนา การศึกษาเพื่อกำหนดแนวทางการจัดทำแผนปฏิบัติการพัฒนา ทรัพยากรมนุษย์สำหรับภาคอุตสาหกรรมและบริการที่สำคัญ ได้เปิดเผยขั้นตอนการจัดทำ แผนการทรัพยากรมนุษย์สำหรับภาคอุตสาหกรรมและบริการที่น่าสนใจ

งานของกระทรวงแรงงานที่ดำเนินการโดย TDRI แผนแม่บทด้านแรงงาน (พ.ศ. 2550-2554) ได้ระบุไว้อย่างชัดเจนว่าในปี 2554 แรงงานของไทยจะเป็นแบบใดและแนวโน้มความต้องการของแรงงานในประเทศไทยจะเป็นเช่นไร

งานวิจัยของหทัยรัตน์ มั่นอาจ การสร้างอุดมการณ์ชาติเวียดนามผ่านการศึกษาภาค บังคับระหว่างปี ค.ศ. 1975-2003 เป็นงานวิทยานิพนธ์ที่เสนอเมื่อปี พ.ศ. 2549 ได้เปิดเผย กระบวนการสร้างอุดมการณ์ชาติเวียดนามซึ่งซึมซับในค่านิยม เป้าหมายชีวิตและพฤติกรรม ของคนเวียดนามในปัจจุบัน งานวิจัยได้ชี้ให้เห็นว่าชาวเวียดนามมีความมุ่งมั่นและจะมีการ ตั้งเป้าหมายไว้สูงและพยายามเดินให้ถึงให้ได้

งานวิจัยของเทิดพงศ์ เต็งไตรรัตน์ ในปี พ.ศ. 2548 ศึกษาเรื่อง “การพัฒนาความมั่นคง ของมนุษย์ด้านการศึกษาและสุขภาพในประเทศเวียดนามหลังปี ค.ศ. 1986” โดยมี วัตถุประสงค์ 3 ประการคือ ศึกษาเปรียบเทียบบทบาทของความช่วยเหลือจากต่างประเทศทั้ง จากตะวันตกและในภูมิภาคเอเชียที่ให้แก่ประเทศเวียดนามในด้านความมั่นคงของมนุษย์ที่ สำคัญ 2 สาขา คือ ความมั่นคงของมนุษย์ด้านการศึกษา ฝึกอบรมและความมั่นคงของมนุษย์ ด้านสุขภาพอนามัย ศึกษาทัศนะของประชาชนต่อการรับความช่วยเหลือในด้านการ ปรับเปลี่ยนค่านิยมและความรู้สึกนึกคิดภายหลังการให้ความช่วยเหลือด้านความมั่นคงมนุษย์ แก่เวียดนาม และศึกษาการปรับตัวของประเทศเวียดนามในระบบโลกที่เปลี่ยนแปลงไปผ่าน ทางนโยบายการเสริมสร้างและพัฒนาความมั่นคงของมนุษย์ ผลการวิจัยสรุปว่า การได้รับ ความช่วยเหลือจากต่างประเทศในด้านการพัฒนาความมั่นคงของมนุษย์ส่งผลให้ชาวเวียดนาม มีคุณภาพที่ดีมากขึ้น ระบบการศึกษาและการสาธารณสุขของประเทศได้รับการพัฒนาให้มี ประสิทธิภาพมากขึ้น คนเวียดนามมีเจตคติที่ดีขึ้นต่อต่างชาติที่มีรูปแบบการปกครองแตกต่าง จากประเทศเวียดนาม นอกจากนี้ยังพบอีกว่าเวียดนามใช้การศึกษา การฝึกอบรมทางด้าน วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเป็นเครื่องมือในการพัฒนาโดยมีเป้าหมายจะพัฒนาประเทศให้เป็น ประเทศอุตสาหกรรมตามแบบของประเทศเกาหลี สิงคโปร์และฮ่องกง โดยในส่วนของ เป้าหมายหลัก 3 ประการในการปฏิรูปการศึกษา ประกอบด้วย (1) ยกระดับสติปัญญาของ ประชาชนเพื่อให้ประชาชนเวียดนามสามารถมีส่วนร่วมและตามทันกับการพัฒนาประเทศ (2) ยกระดับคุณภาพของทรัพยากรมนุษย์ โดยหวังว่าเมื่อประเทศก้าวเข้าสู่ยุคตลาดนิยม ประชากรจะเป็นแรงงานที่มีคุณภาพสูงพอ และ (3) สรรหา ส่งเสริมและใช้ประโยชน์จากกลุ่ม อัจฉริยะ เพื่อส่งเสริมความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ทางศิลปะและวัฒนธรรม ทางสังคมและเศรษฐกิจ และทางด้านการผลิตและการจัดการทางธุรกิจ

งานวิจัยของ Phuong L.Nguyen เรื่อง Effects of social class and school conditions on educational enrollment and achievement of boys and girls in rural Viet Nam ที่เปิดเผยในปีค.ศ.2006 ว่าเด็กหญิงโดยเฉพาะชนกลุ่มน้อยจะมีโอกาสได้รับการศึกษา น้อยกว่าเด็กชายและเด็กหญิงที่อาศัยอยู่ในเมือง เด็กหญิงชนกลุ่มน้อยส่วนใหญ่มีผล การศึกษาต่ำและมักออกกลางคัน การมีโอกาเรียนรู้น้อยทำให้มีปัญหาตามมามากมายและถูก เอาไว้เปรียบจากบุคคลอื่น

รายงานของ World Bank Vietnam Country Gender Assessment 2006 ที่เกี่ยวข้อง กับพัฒนาการลดช่องว่างระหว่างเพศของเวียดนามเป็นไปอย่างก้าวหน้าและมีพัฒนาการจน เป็นที่ยอมรับของผู้สนับสนุนงบประมาณ(Donor)

งานวิจัย ของ Nolwen Henaff นักวิจัยของ IRD ที่ฝังตัวอยู่นับ 10 ปีในเวียดนาม ใน เรื่อง Skills for productivity, employment growth and development: The case of Vietnam ได้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับพัฒนาการของการพัฒนาการจ้างงานและทักษะของแรงงานเวียดนามว่า รัฐบาลเวียดนามมีแผนงานชัดเจน มีระบบ มีกระบวนการและมีเป้าหมายของการพัฒนาไว้ อย่างชัดเจน อย่างไรก็ตามได้มีการเจาะลึกวิพากษ์ผลที่เกิดขึ้นจากการดำเนินการตามแผนว่า เป็นเช่นไร

บรรเลง ศรีนิล ได้ทำการศึกษาวิจัย เส้นทางการศึกษาด้านอาชีวศึกษาและเทคโนโลยี ในปี 2548 เปิดเผยว่า ผู้เข้าเรียนในระดับอาชีวศึกษาส่วนหนึ่ง มีพื้นฐานความรู้ต่ำกว่าเกณฑ์ มาตรฐาน ผู้จบอาชีวศึกษามีความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะที่จำเป็นต่อการปฏิบัติงานไม่ สอดคล้องกับความต้องการของสถานประกอบการ จำนวนผู้สำเร็จการศึกษาด้านอาชีวศึกษาไม่ สอดคล้องกับเป้าหมายในการผลิตและการมีงานทำเท่าที่ควร หน่วยงานที่รับบุคลากรเข้า ทำงานจะเน้นวุฒิบัตรมากกว่าเน้นสมรรถนะในการปฏิบัติงานจริง เครื่องมือเครื่องจักร และ อุปกรณ์การฝึกเก่า ล้าสมัย เสื่อมคุณภาพ สื่อการเรียนการสอนขาดแคลน มีงบประมาณวัสดุ ฝึกไม่เพียงพอ การฝึกทักษะ การใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีสารสนเทศที่เกี่ยวข้องกับการ อาชีวศึกษายังมีจำกัด และไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร ความร่วมมือกับสถานประกอบการใน การจัดการเรียนการสอนยังมีจำกัด การระดมทรัพยากรการศึกษาจากภาคส่วนต่างๆไม่จริงจัง และต่อเนื่อง ผลการวิจัยด้านการสนับสนุนการพัฒนาระบบการอาชีวศึกษายังมีน้อยและการ วิจัย พัฒนา สร้างสรรค์สิ่งประดิษฐ์ทางด้านอาชีวศึกษายังมีข้อจำกัด ระบบรองรับการกำหนด มาตรฐานของชาติเกี่ยวกับอาชีพและวิชาชีพยังไม่ชัดเจน

สวัสดี อุดมโภชน ได้ทำการวิจัยเอกสาร เรื่องการปฏิรูปการอาชีวศึกษาและฝึกอบรม วิชาชีพ ประเทศแคนาดาในปี พ.ศ. 2543 เปิดเผยว่าการอาชีวศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอน ปลายเป็นเพียงวิชาเลือก เป็นเพียงการเตรียมการหรือเตรียมตัว (Career Preparation) ให้แก่ผู้ ที่นัดทางวิชาอาชีพ หรือเลือกเรียนเป็นวิชาอาชีวศึกษา หลังจากจบชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

เพราะการศึกษาระดับมัธยมปลายมี 2 สาย คือ สายสามัญ และสายอาชีพ ที่จริงวิชาอาชีพ ได้รับการจัดเข้าไว้ในหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน (ป.1 - ม.6) ในรูปของวิชาการศึกษาเพื่ออาชีพ (Career Education) จากชั้นอนุบาลศึกษาถึงมัธยมปลายในชื่อ Career Awareness (ระดับอนุบาล) Career Orientation (ระดับประถมศึกษา) Career Exploration (ระดับมัธยมต้น) Career Preparation (ระดับมัธยมปลาย) และเน้นทักษะลึกหรือทักษะเฉพาะ (Career Specialization) ในระดับอุดมศึกษา (Post Secondary Education) ดังได้กล่าวแล้ว ส่วนการฝึกอบรมอาชีพในรูปแบบต่าง ๆ นั้น

นอกจากจัดในสถาบันการศึกษาอาชีพระดับวิทยาลัยต่าง ๆ แล้วยังจัดในสถานประกอบการ องค์กรของเอกชน ตลอดจนโรงเรียนมัธยมแบบประสม (Composite High School) ที่มีศักยภาพ ทั้งเป็นการชั่วคราวและถาวร สถาบันฝึกอบรมอาชีพทุกแห่งจะต้องประสานร่วมมืออย่างใกล้ชิดกับภาคอุตสาหกรรมในการปรับปรุงหลักสูตร การฝึกปฏิบัติงาน การรับรองหลักสูตรวุฒิบัตร มาตรฐานอาชีพและมาตรฐานทักษะ การประสานความร่วมมือระหว่างสถาบันการศึกษาอาชีพและสถานประกอบการ ตลอดจนรัฐบาลท้องถิ่น (จังหวัด/มณฑล) และรัฐบาลกลางนั้น ส่วนมากเป็นไปตามกฎหมาย กล่าวคือ มีกฎหมายว่าด้วยเรื่องการจัดอาชีวศึกษา เช่น กฎหมายช่วยเหลือการฝึกอบรมเทคนิคและอาชีวะ กฎหมายการฝึกอบรมอาชีพผู้ใหญ่ ฯลฯ กฎหมายดังกล่าวทำให้บุคคลและองค์กรปฏิบัติงานร่วมกันในทุกระดับ รัฐบาลกลางมีบทบาทช่วยเหลือด้านการศึกษาอาชีพแก่รัฐบาลจังหวัด/มณฑลตามคำขอ กระทรวงพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ (Human Resources Development of Canada - HRDC) ทำหน้าที่วางแผน กำหนดนโยบายกำลังคนร่วมกับรัฐบาลจังหวัด/มณฑล ประสานและร่วมมือกับอุตสาหกรรมอย่างใกล้ชิด รัฐบาลกลางโดย HRDC ให้ความช่วยเหลือท้องถิ่นทั้งด้านการเงินคือ ทุนวิจัยและความเชี่ยวชาญด้านวิชาการ เพื่อให้ภาคเอกชน อุตสาหกรรมศึกษาวิจัย ปัญหาอุปสรรค พัฒนาการวิชาอาชีพ เพื่อร่วมมือกันจัดการศึกษาอาชีพ พัฒนากำลังคนและพัฒนาวิชาการด้านอาชีพแขนงต่าง ๆ ให้ตามทันกับการเปลี่ยนแปลงทางวิชาการและเทคโนโลยีอยู่อย่าง สม่าเสมอ มาตรฐานคุณภาพการอาชีวศึกษาของแคนาดากำหนดโดยรัฐบาลของแต่ละจังหวัด กล่าวคือ รัฐบาลแต่ละจังหวัดมีคณะกรรมการของจังหวัดที่ประกอบด้วยภาครัฐภาคอุตสาหกรรม และผู้เกี่ยวข้อง เช่น สถาบันการศึกษาอาชีพ ผู้แทนผู้ประกอบการ ภูมิภาคบริโภคมหาสมาคมวิชาอาชีพ เข้ามากำหนดมาตรฐานอาชีพ ซึ่งมี 2 รูปแบบ ถ้าเป็นเอกสารแสดงมาตรฐานอาชีพที่ออกให้โดยสถาบันการศึกษาอาชีพที่ให้ประกาศนียบัตร อนุปริญญา ปริญญาตรี เรียกว่า ประกาศนียบัตรของวุฒิ (Certificate of Qualification - CQ) ซึ่งระบุระดับขั้นของประกาศนียบัตร ถ้าเป็นเอกสารแสดงผลสำเร็จจากการฝึกอบรมอาชีพ จะได้รับใบรับรองหรือใบแสดงคุณวุฒิทางอาชีพ (Vocational Qualifications - VQ) ทั้งใบประกาศวุฒิและใบแสดงคุณวุฒิอาชีพจะมีเกณฑ์มาตรฐานกำหนด ซึ่งผู้เรียนหรือผู้รับการฝึกอบรมต้องผ่านการทดสอบจึงจะได้รับใบคุณวุฒิทางอาชีพหรือใบประกาศนียบัตรของวุฒิ และผู้ใดได้รับ

การศึกษาอาชีพ หรือฝึกอบรมอาชีพในเขตจังหวัด/มณฑลใดก็สามารถทำ งานได้เฉพาะในเขต มณฑลนั้น รัฐบาลกลางจึงมีโครงการทำใบแสดงมาตรฐานตราแดง(Red Seal) ร่วมกับ รัฐบาล จังหวัด/ มณฑล (Interprovincial Standards) ขึ้น เพื่อให้แรงงานที่ได้รับการฝึกอบรม อาชีพ สามารถทำงานระหว่างจังหวัด/มณฑลได้โดยไม่ต้องไปสอบใบอนุญาตอีก

กฎหมายต่าง ๆ เกี่ยวกับการอาชีวศึกษาและการฝึกอบรมอาชีพมีอยู่หลายฉบับ เป็น กฎหมายในลักษณะของการส่งเสริมขึ้น ทิศทางการปฏิบัติเพื่อให้เกิดการกระทำและก่อ ความสำเร็จ โดยเหตุที่รัฐธรรมนูญของประเทศให้อำนาจการจัดการศึกษาแก่จังหวัด/มณฑล พ.ศ. 2410 (The Constitution Act of 1867) แต่การศึกษาบางเรื่อง บางระดับ เช่น อาชีวศึกษา อุดมศึกษา รัฐบาลกลางให้ความช่วยเหลือรัฐบาลจังหวัด/มณฑลได้ตามคำขอ เพราะเป็นการลงทุนที่แพง เช่น เมื่อปี พ.ศ. 2503 มีกฎหมายช่วยเหลือการจัดอาชีวะและ เทคนิคศึกษาแก่รัฐบาลจังหวัด (The Technical and Vocational Training Assistance Act of 1960) ในปี พ.ศ. 2510 รัฐบาลกลางตรากฎหมายการฝึกอบรมอาชีพผู้ใหญ่ (The Adult Occupational Training Act of 1967) เพื่อช่วยเหลือรัฐบาลจังหวัด/มณฑล จัดฝึกอบรมอาชีพ แก่ผู้ใหญ่ที่ว่างงานหรือต้องการเปลี่ยนอาชีพ ขณะเดียวกันรัฐบาลกลางโดยกระทรวงทรัพยากร มนุษย์ กระทรวงการจ้างงานและตรวจคนเข้าเมือง และหน่วยงานอื่น ๆ จะร่วมมือประสานงาน กันอย่างใกล้ชิดกับรัฐบาลจังหวัด/มณฑลในการกำหนดแผน นโยบาย การพัฒนากำลังคน พัฒนาแรงงาน สวัสดิการและการพัฒนาอาชีพที่สนองความต้องการทางเศรษฐกิจและสังคม ของประเทศ เพื่อให้การจัดการศึกษาอาชีพ การพัฒนากำลังคน การสนับสนุนด้านการเงินแก่ การพัฒนาการศึกษา/พัฒนาอาชีพสอดคล้องกัน ดังกรณีกฎหมายกองทุนการเงินระหว่าง รัฐบาลกลางกับรัฐบาลจังหวัด/มณฑล พ.ศ. 2520 (The Federal - Provincial Fiscal Arrangement and Established Programs Financial Act of 1977) ซึ่งแสดงถึงความร่วมมือ ระหว่างรัฐบาลกลางกับจังหวัด/มณฑล ในการสนับสนุนโครงการฝึกอบรมอาชีพ

ยิ่งกว่านั้นในปี พ.ศ.2525 รัฐบาลแคนาดาได้ตรากฎหมายการฝึกอบรมอาชีพแห่งชาติ (The National Training Act of 1982) เพื่อส่งเสริมให้เอกชนจัดการฝึกอบรมแรงงานให้มี ความสามารถสูง ซึ่งรัฐบาลให้สิทธิประโยชน์ต่อผู้ร่วมกระทำ การฝึกอบรมหรือพัฒนาแรงงาน ภายหลังที่แรงงานของชาติได้รับการพัฒนาอย่างทั่วถึงแล้ว กระทรวงพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ยังได้ร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น กระทรวงการจ้างงานและตรวจคนเข้าเมือง กระทรวงการศึกษา กระทรวงพาณิชย์ ภาคอุตสาหกรรม ตลอดจนสภาที่ปรึกษาท้องถิ่น (Local Advisory Council) ของแต่ละจังหวัด/มณฑล ตลอดจนศูนย์เพิ่มผลผลิตและตลาดแรงงาน แคนาดา (The Canadian Labour Market and Productivity Centre) ได้ร่วมมือกันพัฒนา แรงงานให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงทางวิชาการ สอดคล้องกับความต้องการแรงงานของ ตลาดแรงงานและโลกแห่งอาชีพ สร้างสวัสดิภาพ สวัสดิการแก่แรงงานเพื่อให้เกิดกำลังใจ เกิด ประสิทธิภาพในงาน มีการประกันการว่างงาน การให้เสรีภาพ ความเสมอภาคและสิทธิ

ประโยชน์ต่าง ๆ ที่แรงงานควรได้รับจากนายจ้าง จากรัฐบาล ฯลฯ เป็นผลให้เกิดกฎหมายตามมาหลายฉบับภายหลังปี พ.ศ. 2533 เช่น กฎหมายประกันการว่างงานกฎหมายกู้ยืมเงินเรียนของนักเรียน นักศึกษาเป็นต้นยุทธศาสตร์สำคัญที่มีผลให้เกิดความสำเร็จต่อการจัดอาชีวศึกษาและการฝึกอบรมอาชีพของแคนาดา ได้แก่

1. การจัดให้ประชากรทั้งหมดได้รับการศึกษาภาคบังคับหรือการศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างน้อย 10 ปี หรืออายุถึง 16 ปี
2. ประชากรวัยเรียนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้รับการค้นหาความถนัดความสามารถและความสนใจ โดยเฉพาะในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายมี 2 สาย คือ สายสามัญและสายอาชีพ
3. การจัดการอาชีวศึกษาในระดับหลังมัธยมศึกษาตอนปลาย ทำให้เกิดสัมฤทธิ์ผลสูง เพราะ
 - 3.1 ผู้เรียนอาชีวศึกษาถูกค้นพบความถนัดตามธรรมชาติมาแล้วจากชั้นมัธยมศึกษา
 - 3.2 มีพื้นฐานทางวิชาอาชีพระดับมัธยมศึกษาตอนปลายมาก่อน
 - 3.3 มีพื้นฐานสามัญศึกษาสูงระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ทำให้เกิดผลต่อความสำเร็จในการศึกษาวิชาอาชีพและความยั่งยืนต่อการพัฒนาตนเองตลอดชีวิตหรือมีความสามารถในการศึกษาตลอดชีวิต
 - 3.4 มีวุฒิภาวะทั้งร่างกายและจิตใจ
4. สถาบันการศึกษาอาชีพเป็นสถาบันอุดมศึกษาในรูปของวิทยาลัยชุมชนวิทยาลัยอาชีพ วิทยาลัยเทคนิค สถาบันเทคโนโลยี วิทยาลัย มหาวิทยาลัยเป็นสถาบันนิติบุคคล มีอิสระในการบริหารจัดการทางวิชาการสูง ก่อให้เกิดความเลื่อมใส ศรัทธาจากชุมชน สังคมในบทบาทของสถาบันและศักยภาพของสถาบัน
5. ความร่วมมือประสานงานระหว่างองค์กรต่าง ๆ ทั้งระดับชาติ ระดับจังหวัด สถานศึกษา ทั้งแนวดิ่งและแนวราบเกิดจากโครงสร้างที่ดี เกิดจากกฎหมายประกอบด้วยกฎหมายหลักที่เอื้อ อำนวยและเกื้อกูล
6. มีนโยบายที่เป็นเอกภาพ แต่หลากหลายการกระทำ ไม่ซ้ำซ้อนหรือหลากหลายขั้นตอนยุทธศาสตร์ต่าง ๆ ดังกล่าว ได้นำ มาเป็นข้อเสนอแนะต่อการจัดการศึกษาอาชีพ และการฝึกอบรมอาชีพของประเทศไทย

รายงานจากผลการวิจัยและสัมมนาเรื่องเหตุใดเวียดนามจึงประสบความสำเร็จด้านวิทยาศาสตร์ศึกษา นำทีมโดยสิปนันท เกตุทัต (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ 2544) นั้น มีข้อสังเกตที่น่าสนใจจากนักวิจัย เช่น

1. คนเวียดนามมีความรักชาติสูง จึงเกิด “เรียนเพื่อรับใช้ชาติ” ในขณะที่คนไทย “เรียนเพื่อสนองความต้องการของตนเอง”

2. คนเวียดนามพึ่งตนเองสูง มีความทรหดอดทน ไม่มีการเปลี่ยนแปลงนโยบายของชาติบ่อย รัฐมนตรีไม่ใช่นักธุรกิจการเมืองแบบไทย
3. ระบบพรรคคอมมิวนิสต์เวียดนามมีวัฒนธรรมการวิจารณ์โดยแยกเป็น 2 ลักษณะ คือ การวิจารณ์ทำที่ต่อสหายกับทำที่ต่อศัตรู โดยทำที่ต่อสหาย เวียดนามจะวิจารณ์เพื่อรักษาคนไข้ วิจารณ์ด้วยความถนอมรัก ในขณะที่ทำที่ต่อศัตรู เวียดนามจะไม่มองใครเป็นศัตรูง่าย ๆ แต่สำหรับคนไทยไม่คุ้นเคยต่อการวิจารณ์ เมื่อถูกโจมตีเพียงเล็กน้อยก็จะโกรธกันจนตาย
4. หากเปรียบเทียบความยากจน เวียดนามจนมากกว่าไทยหลายเท่า แต่ความยอดเยี่ยมของเวียดนามก็คือ คนเวียดนามใฝ่รู้ใฝ่เรียน และมีวัฒนธรรมการส่งเสริมให้ได้เรียนรู้อยู่ในสายเลือด
5. จุดเด่นของการจัดการศึกษาของเวียดนามคือ มีการสอบทุกชั้นประโยคตั้งแต่ประถมศึกษาถึงมัธยมศึกษาตอนปลาย กล่าวคือ สอบชั้นประโยคประถมศึกษา สอบข้อสอบมาตรฐานมัธยมศึกษาตอนต้นและสอบข้อสอบมาตรฐานมัธยมศึกษาตอนปลาย
6. เวียดนามส่งนักเรียนเข้าแข่งขันโอลิมปิกวิชาการครั้งแรกในปี พ.ศ. 2517 และได้รับเหรียญทอง โดยนักเรียนรุ่นนี้มีชั้นเรียนอยู่ในป่าเนื่องจากประเทศยังอยู่ในภาวะสงคราม

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

ในบทนี้ประกอบด้วย

1. ขั้นตอนการวิจัย
2. ขอบเขตการศึกษา
3. วิธีการเก็บข้อมูล
4. แหล่งข้อมูล
5. กรอบเนื้อหาในการเก็บข้อมูล
6. การวิเคราะห์ข้อมูล

ขั้นตอนการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีขั้นตอนการวิจัย ดังนี้

1. ทบทวนวรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
2. สร้างกรอบเนื้อหา
 - 2.1 กรอบเนื้อหาในการเก็บข้อมูลเชิงปริมาณและ
 - 2.2 กรอบเนื้อหาในการเก็บข้อมูลภาคสนาม
3. ดำเนินการเก็บข้อมูล
 - 3.1 เชิงปริมาณจากเอกสารและ
 - 3.2 เชิงคุณภาพจากภาคสนาม
4. วิเคราะห์ สรุป เขียนรายงาน

กรอบเนื้อหาในการเก็บข้อมูลเชิงปริมาณจากเอกสาร

- 1) สภาพบริบท
- 2) ข้อมูลเพื่อใช้ในการเปรียบเทียบ ได้แก่ ประชากร แรงงาน การเตรียมบุคลากร

กรอบเนื้อหาในการเก็บข้อมูลภาคสนามโดยการสัมภาษณ์ เสนวนา สัมมนาและการวิพากษ์
เช่น

- 1) ทิศทางการเตรียมบุคลากรเข้าสู่ตลาดแรงงาน
- 2) แนวทางความร่วมมือการเตรียมบุคลากรเข้าสู่ตลาดแรงงาน
- 3) ประสิทธิภาพการเตรียมบุคลากรเข้าสู่ตลาดแรงงาน

ขอบเขตการศึกษา

ขอบเขตด้านพื้นที่ พื้นที่ที่ศึกษาในครั้งนี้ ได้แก่

1. ประเทศไทย
2. เวียดนาม

ขอบเขตด้านเนื้อหา จำแนกเป็น

ตอนที่ 1 สภาพบริบทของประเทศไทยและเวียดนาม

ตอนที่ 2 ข้อมูลพื้นฐาน สภาพการเตรียมบุคลากรเข้าสู่ตลาดแรงงานของประเทศไทย
และเวียดนามในช่วง 1980-2025

- 2.1 เปรียบเทียบโครงสร้างประชากร
- 2.2 เปรียบเทียบโครงสร้างแรงงาน
- 2.3 เปรียบเทียบนโยบายและแผนการพัฒนาประเทศ
- 2.4 เปรียบเทียบสภาพการจัดการศึกษา
- 2.5 เปรียบเทียบปัญหา อุปสรรค

ตอนที่ 3 วิเคราะห์ วิพากษ์และสังเคราะห์ข้อมูล เพื่อนำไปสู่การกำหนดนโยบาย
ภายในประเทศและระหว่างประเทศ

- 3.1 วิเคราะห์ วิพากษ์
- 3.2 สังเคราะห์ข้อมูล
- 3.3 เสนอแนะด้านนโยบาย

วิธีการเก็บข้อมูล

1. ศึกษา รวบรวมข้อมูลจากเอกสาร
2. สัมภาษณ์
3. สังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม
4. เสวนา สัมมนา

แหล่งข้อมูล

เนื่องจากการวิจัยครั้งนี้เป็นการนำเสนอข้อมูลเชิงเปรียบเทียบ แหล่งข้อมูลจึงประกอบด้วย 3 แหล่งใหญ่ ๆ คือ แหล่งข้อมูลจากเอกสาร ข้อมูลจากการศึกษาภาคสนามและข้อมูลจากบุคคล

ข้อมูลจากเอกสาร

- รายงานประจำปีของทางราชการ รายงานวิจัย และรายงานจากหน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่น เอกสารของ UNESCO, World Bank, ADB, ILO เป็นต้น
- ข้อมูลเผยแพร่ของทางราชการ เช่น นโยบาย แผนพัฒนา และ
- ข้อมูลจากแหล่งอื่น ๆ ที่ใช้ประกอบหรือยืนยัน เช่น จาก internet หนังสือพิมพ์

ข้อมูลจากภาคสนาม(ดูภาคผนวก)

- การเข้าเยี่ยมชมเยือนสถานประกอบการและสถาบันการศึกษาในระบบและนอกระบบ
- สังเกตการณ์แบบไม่มีส่วนร่วมเกี่ยวกับการทำงาน และการเรียนการสอน
- การสัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้างกับอาจารย์ นักศึกษาและแรงงาน

ข้อมูลจากบุคคล

1. สัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้าง ผู้บริหารในองค์กรที่เกี่ยวข้อง เช่น

1.1 ฝ่ายประเทศไทย ประกอบด้วย

- ผู้บริหารสภาพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
- ผู้บริหาร กองการพัฒนาร่างงาน กระทรวงแรงงาน
- ผู้บริหาร กองนโยบายกระทรวงศึกษาธิการ
- ผู้จัดการ พนักงานสถานประกอบการ

- ผู้บริหาร อาจารย์และนักศึกษา สถาบันอุดมศึกษา
- ผู้บริหาร อาจารย์และนักศึกษาสถาบันอาชีวศึกษา
- ฝ่ายฝึกอบรม ILO

1.2 ฝ่ายประเทศเวียดนามประกอบด้วย

- ผู้บริหารใน National Institute for Education Strategy and Curriculum (NIESAC)
- ผู้บริหารใน Institute of Labour Science and Social Affairs General Department of Vocational Training (Ministry of Labour, Invalids and Social Affairs – MOLISH)
- ผู้บริหารใน Institute of Policy and Strategy for Agriculture and Rural Development
- ผู้บริหาร อาจารย์และนักศึกษา สถาบันอุดมศึกษา
- ผู้บริหาร อาจารย์และนักศึกษาสถาบันอาชีวศึกษา

2. การเสวนา แลกเปลี่ยน จากการประชุมสัมมนา จำแนกเป็น(ดูภาพในภาคผนวก)

2.1 ประชุมกลุ่มย่อยจำนวน 25 ครั้ง (ประเทศไทย เช่น จัดที่จังหวัดเชียงใหม่ เชียงราย ลำพูน อยุธยา กรุงเทพฯภูเก็ต สงขลา ระยอง สมุทรปราการ สกลนคร อุตรธานี รวม 15 ครั้ง ประเทศเวียดนามจัดที่ Hanoi, Ha Noi University of Industry, ศูนย์วิชาการชุมชน Trung Tam Gia Duc Thuong Xuyen Pho Noi, Phuong Dong University, Hanoi Agriculture University, Hanoi Tourism College, Institute of Policy and Strategy for Agriculture and Rural Development, VEE Rubber, Melia Hotel, IRD รวม 10 ครั้ง)

2.2 ประชุมสัมมนากลุ่มใหญ่ 3 ครั้ง (เชียงใหม่ 2 ครั้ง Hanoi 1 ครั้ง)

การเข้าถึงแหล่งข้อมูล

1. แหล่งข้อมูลจากเอกสาร

1.1 ค้นจากห้องสมุดจากสถาบันต่าง ๆ ศูนย์ข้อมูลของ CELS สำนักงานสถิติแห่งชาติ และที่เผยแพร่ใน internet, World Bank, ILO, UNESCO ฯลฯ

1.2 ชื่อเอกสารรายงานประจำปี

2. แหล่งข้อมูลบุคคล

2.1 ในประเทศไทย

2.1.1 ประสานขอหนังสือจาก สกว. ขอความอนุเคราะห์ถึงหน่วยงาน
ส่วนกลาง

2.1.2 ประสานหน่วยงานต้นสังกัดขอความอนุเคราะห์ถึงหน่วยงานในพื้นที่

2.2 ในประเทศเวียดนาม

2.2.1 ประสานกับสถานทูตไทยประจำฮานอย ประสานขอความอนุเคราะห์
สถานประกอบการไทย

2.2.2 นักวิจัยในพื้นที่ ประสานกับหน่วยงานราชการ สถานศึกษาและสถาน
ประกอบการ

2.2.3 ประสานกับบุคคลที่คุ้นเคย รู้จักแนะนำ ประสานกับบุคคลและสถาน
ประกอบการ

กรอบเนื้อหาในการเก็บข้อมูล

1. กรอบเนื้อหาในการเก็บข้อมูลเชิงปริมาณ ประกอบด้วยประเด็นต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง
กับสภาพการเตรียมบุคลากรเข้าสู่ตลาดแรงงานในช่วงปี ค.ศ. 1980-2025 เช่น

1.1 สถิติและโครงสร้างประชากร

1.2 สถิติและโครงสร้างแรงงาน

1.3 สถิติการจัดการศึกษาระดับต่าง ๆ ในช่วง ค.ศ. 1980-ปัจจุบัน และ
แนวโน้มในช่วงปี ค.ศ. 2025

1.4 นโยบาย เป้าหมาย/ความต้องการกำลังคนและศักยภาพที่ต้องการ ในช่วง
ค.ศ. 1980-ปัจจุบัน และแนวโน้มในช่วงปี ค.ศ. 2025

1.5 หน่วยงานที่ดำเนินการเตรียมบุคลากรเข้าสู่ตลาดแรงงานในช่วง ค.ศ.
1980-ปัจจุบัน และแนวโน้มในช่วงปี ค.ศ. 2025

1.6 ลักษณะ/รูปแบบ แหล่งเรียนรู้และการเข้าถึงแหล่งฯ เพื่อเตรียมบุคลากร
เข้าสู่ตลาดแรงงาน

2. กรอบเนื้อหาในการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพ ประกอบด้วยประเด็นต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง
กับสภาพการเตรียมบุคลากรเข้าสู่ตลาดแรงงานช่วง ค.ศ. 1980-2025 โดย
สัมภาษณ์ Key informants จากภาครัฐและเอกชน เช่น

- 2.1 คุณภาพการดำเนินการเตรียมบุคลากรเข้าสู่ตลาดแรงงานในช่วงที่ผ่านมาจนถึงปัจจุบัน(1980-2006) และแนวโน้มการดำเนินการในอนาคต(2007-2025)
- 2.2 ความพึงพอใจผลการดำเนินการเตรียมบุคลากรเข้าสู่ตลาดแรงงานในช่วงที่ผ่านมาจนถึงปัจจุบัน(1980-2006) และข้อเสนอแนะในการพัฒนา
- 2.3 ปัจจัย เงื่อนไข (เช่นด้านวัฒนธรรม ชาติพันธุ์ ความเชื่อ ค่านิยม ฯลฯ) ที่มีอิทธิพลต่อคุณภาพการเตรียมบุคลากรเข้าสู่ตลาดแรงงาน
- 2.4 ค่านิยม ความตระหนัก แนวคิดของคน องค์กร สถานประกอบการเกี่ยวกับศึกษา ค้นคว้า

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. นำข้อมูลพื้นฐานจากเอกสารต่าง ๆ เช่น เอกสารรายงานประจำปีของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในแต่ละประเทศ World Bank, ILO, ADB, สถิติ และจาก internet มาทำการตรวจสอบตัวเลข ช่วงเวลา และความสัมพันธ์
2. นำข้อมูลจากเอกสารจากข้อ 1 มาลงตารางและ/หรือสร้างเป็นแผนภูมิ ในขณะเดียวกันได้นำเนื้อหาที่ได้จากการศึกษาภาคสนาม จากการสัมภาษณ์จากเนื้อหาและภาพที่ปรากฏในสื่อมวลชนต่าง ๆ มาประกอบการทำความเข้าใจ เพื่ออธิบายตารางและ/หรือแผนภูมิ จากนั้น จึงเขียนเป็นร้อยแก้ว
3. นำข้อมูลที่ได้ทั้งหมดมาตรวจสอบ(Verified)โดยการประชุม สัมมนา

บทที่ 4

ผลการวิจัย

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เพื่อตอบวัตถุประสงค์การวิจัยจำนวน 2 ข้อ คือ 1) เพื่อเปรียบเทียบข้อมูลพื้นฐาน สภาพการเตรียมบุคลากรเข้าสู่ตลาดแรงงานในช่วง ค.ศ. 1980 - 2025 ของประเทศไทยและประเทศเวียดนาม 2) เพื่อวิเคราะห์ วิพากษ์และสังเคราะห์ข้อมูล เพื่อนำไปสู่การกำหนดนโยบายภายในประเทศและระหว่างประเทศ โดยผลการวิจัยได้แบ่งเนื้อหาออกเป็น 3 ตอน ดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 บริบทพื้นฐานของประเทศเวียดนามและประเทศไทย

ตอนที่ 2 ข้อมูลพื้นฐานเปรียบเทียบสภาพการเตรียมบุคลากรเข้าสู่ตลาดแรงงานในช่วง 1980-2025

- ข้อมูลพื้นฐานเปรียบเทียบสภาพการเตรียมบุคลากรเข้าสู่ตลาดแรงงานในช่วง ค.ศ.1980-2025 (ภาพรวม)

- ข้อมูลพื้นฐาน เปรียบเทียบสภาพการเตรียมบุคลากรเข้าสู่ตลาดแรงงานในช่วง ค.ศ. 1980-2025 (จำแนกบางรายอาชีพ)

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ วิพากษ์และสังเคราะห์ข้อมูล เพื่อนำไปสู่การกำหนดนโยบายภายในประเทศและระหว่างประเทศ

ตอนที่ 1 ว่าด้วยบริบทพื้นฐานของประเทศเวียดนามและประเทศไทย

ในตอนนี้นำเสนอภาพรวมของ (ก) ประเทศเวียดนามและ (ข) ประเทศไทย โดยจำแนกเนื้อหาออกเป็น

1. การศึกษาและพัฒนาศึกษาของประเทศ
2. นโยบายการพัฒนากำลังคนและเศรษฐกิจ
3. สรุปและวิเคราะห์เปรียบเทียบ 2 ประเทศ

ก. ประเทศเวียดนาม

Cộng hòa Xã hội Chủ nghĩa
Việt Nam
Socialist Republic of Vietnam

1. การศึกษาและพัฒนาการศึกษาของประเทศเวียดนาม

ประเทศเวียดนามได้พัฒนาการศึกษาควบคู่ไปกับการพัฒนาประเทศ ซึ่งช่วงสมัยต่าง ๆ ของประเทศเวียดนามสามารถแบ่งออกได้เป็นระยะ ๆ ตามประวัติศาสตร์ ดังนี้ (Pham Minh Hac, 1995: 42-61)

- 1) ระยะเวลาที่อยู่ภายใต้การปกครองของราชวงศ์จีน (Period of Chinese Imperial Domination) ซึ่งอยู่ในช่วงประมาณ 200 ปีก่อน ค.ศ. - ค.ศ. 938
- 2) ระยะเวลาที่ประเทศมีอิสรภาพจากจีน (Period of National Independence) ประมาณ ค.ศ. 938 - ค.ศ. 1859
- 3) ระยะเวลาที่ประเทศอยู่ภายใต้อาณานิคมของฝรั่งเศส (Period of French Colonialism) ประมาณ ค.ศ. 1859 - 1945
- 4) ระยะเวลาหลังการปฏิวัติเดือนสิงหาคม (Period after August Revolution) ระหว่าง ค.ศ. 1945 - 1975
- 5) ระยะเวลาของการรวมประเทศ (Period of National Reunification) ประมาณ ค.ศ. 1975 - ปัจจุบัน

1) ระยะเวลาที่อยู่ภายใต้การปกครองของราชวงศ์จีน

ช่วงระยะเวลาที่ประเทศเวียดนามอยู่ภายใต้การปกครองของราชวงศ์จีนนั้น ผู้ปกครองของประเทศจีนได้เป็นผู้ก่อตั้งระบบการศึกษาในประเทศเวียดนามขึ้นทั้งในรูปแบบของรัฐและรูปแบบของเอกชน ซึ่งในสมัยนั้นได้เน้นเฉพาะการศึกษาของบุตรชายและการฝึกอบรมบุคคลเพื่อเข้าไปรับราชการและบริหารประเทศ โดยมีนโยบายที่เรียกว่า "Feudal Intelligentsia" ซึ่งทำการคัดเลือกเฉพาะบุตรชายจากครอบครัวขุนนางในประเทศเวียดนามเพื่อไปรับราชการกับราชวงศ์จีน อย่างไรก็ตามระบบการศึกษาต่อเนื่องของชาวเวียดนามในบางศตวรรษนั้น ชาวเวียดนามที่มีฐานะทางสังคมดีและมีระดับสติปัญญาดี จะได้รับอนุญาตให้เข้าไปศึกษาต่อในประเทศจีนได้ โดยมีการสอบแข่งขันหลายขั้นตอนและครั้งสุดท้ายจะสอบที่กรุงปักกิ่ง

ระบบการศึกษาดังกล่าวนี้นี้ได้มีการสืบทอดมาจนถึง ราชวงศ์ถังของจีน (ค.ศ. 618 - ค.ศ. 907) รายละเอียดของระบบการศึกษาที่เวียดนามได้เลียนแบบมาจากประเทศจีนประกอบด้วย การศึกษาเบื้องต้น (Primary Education) ที่มีระยะเวลาการศึกษาน้อยกว่า 15 ปี และการศึกษาระดับอุดมศึกษา (Higher Education) ที่มีระยะเวลาการศึกษามากกว่า 15 ปีขึ้นไป โดยยึดปรัชญาของขงจื๊อที่มีอิทธิพลในประเทศจีน

นอกจากนี้อิทธิพลของการปกครองด้วยประเทศจีน ยังเป็นพื้นฐานของวัฒนธรรมความเป็นอยู่ของชาวเวียดนาม ได้แก่ การมีที่เคารพเช่น ศาลเจ้า พระแม่กวนอิม การกินอาหารด้วยตะเกียบ การดื่มชา อักษรจีน

2) ระยะเวลาที่ประเทศมีอิสรภาพจากจีน

ในช่วงปี ค.ศ. 938 Ngo Dinh ได้ทำการสู้รบและสามารถชนะจีนได้และได้ก่อตั้งราชวงศ์ Ngo Dinh และราชวงศ์ Le ตอนตัน (ค.ศ. 939 - ค.ศ. 1009) ด้านการศึกษาส่วนใหญ่จึงเป็นการดำเนินการโดยเอกชนและโรงเรียนพุทธศาสนา จนกระทั่งราชวงศ์ Le (ค.ศ. 1009 - ค.ศ. 1225) เวียดนามเริ่มให้ความสำคัญกับการศึกษาเพิ่มมากขึ้น โดยเฉพาะในเมืองใหญ่ ๆ เช่น เมืองหลวง Thang Long หรือ Ha Noi ในปัจจุบัน ได้ก่อตั้งสถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษาในประเทศเวียดนามขึ้นเป็นแห่งแรก ในปี ค.ศ. 1076 ที่มีชื่อเรียกว่า "Quoc Tu Gian หรือ Royal College" เพื่อเป็นแหล่งการศึกษาของบุตรชายของครอบครัวที่มีฐานะดี

ในยุคนี้มีการสร้างโรงเรียนของรัฐได้เกิดเพิ่มขึ้นทั้งในส่วนกลางและจังหวัดต่างๆ ของเวียดนามเพื่อให้บุตรชายของสามัญชนได้มีโอกาสเข้ารับการศึกษา ทำให้ระบบการศึกษาในประเทศเวียดนามในยุคนี้แบ่งออกเป็น 3 แบบ คือ

1. Royal College จะตั้งอยู่ในเมืองหลวง โดยอยู่ภายใต้การบริหารโดยตรงของกษัตริย์
2. โรงเรียนในระดับจังหวัดและอำเภอ เป็นโรงเรียนของรัฐซึ่งยังมีจำนวนไม่มากนัก
3. โรงเรียนของภาคเอกชนทำการตั้งขึ้นมา

สรุปได้ว่าการศึกษาในระยะต้น ๆ ของประเทศเวียดนามนั้นยังคงอยู่ในระบบศักดินา ที่ได้รับอิทธิพลจากลัทธิขงจื๊อของจีน คนที่ได้รับการศึกษาอยู่ในวงแคบ ๆ เฉพาะกลุ่มชนชั้นปกครอง มีวัตถุประสงค์หลักเพื่อคัดเลือกคนเข้าไปเรียนเพื่อเป็นขุนนางและเป็นข้าราชการในระดับต่าง ๆ

3) ระยะเวลาที่ประเทศอยู่ภายใต้อาณานิคมของฝรั่งเศส

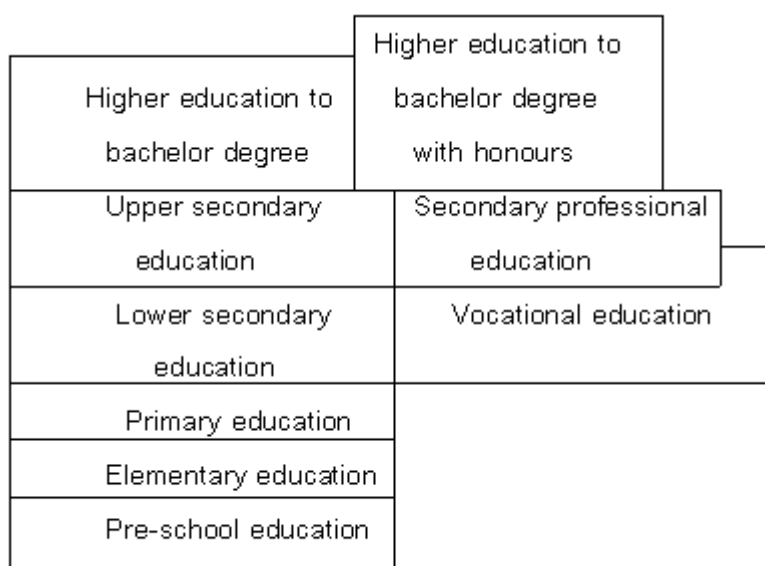
ระยะที่ประเทศเวียดนามอยู่ภายใต้การปกครองของฝรั่งเศส ในระยะแรกเวียดนามยังคงใช้ระบบการศึกษาตามลัทธิขงจื๊อของจีนอยู่ จนกระทั่งปี ค.ศ. 1917 ได้เริ่มใช้ระบบการศึกษาแบบฝรั่งเศส แต่ให้ความสำคัญกับการศึกษาในระดับประถมศึกษาทำให้มีโรงเรียนประถมศึกษาเกิดขึ้นในหมู่บ้านที่มีพลเมืองอาศัยอยู่อย่างหนาแน่น

การศึกษาในเบื้องต้นมีเกรด 1-2 โดยมีชื่อเรียกที่แตกต่างกัน โดยคำว่า Ecole Communale ใช้เรียกการศึกษาในทางตอนเหนือของประเทศ ส่วนคำว่า Ecole Auxilier

Preparatoire จะใช้เรียกการศึกษาทางตอนใต้ และคำว่า Ecole Preparatoire ใช้เรียก การศึกษาในตอนกลางของประเทศ ในบางเมืองเช่น Ha Noi, Haiphong และ Vinh มีการศึกษาขั้นพื้นฐานระยะ 6 ปี และโดยเฉพาะในเมืองใหญ่ เช่น Ha Noi, Hue และ Saigon มีการศึกษาสูงกว่าระดับมัธยมศึกษา ในตอนต้นศตวรรษที่ 20 ฝรั่งเศสได้พัฒนาการศึกษา วิชาชีพ (Professional Education) ขึ้นในประเทศเวียดนาม โดยก่อตั้งสถาบันการศึกษาที่มี รูปแบบตะวันตก กล่าวคือในปี ค.ศ. 1902 ได้ก่อตั้งวิทยาลัยแพทยศาสตร์และเภสัชศาสตร์เป็น แห่งแรกที่กรุงฮานอยและก่อตั้งสถาบันการศึกษาอีกหลายแห่งในเวลาต่อมา นอกจากนี้ยังได้ ตั้งสถาบันการศึกษาด้านเทคนิคและอุตสาหกรรมขึ้นอีกหลายแห่ง ใช้เวลาในการศึกษา 2 ปี เน้นการฝึกอบรมทักษะในการทำงานกับเครื่องจักรกล สถาบันการศึกษาในระดับนี้เรียกว่า โรงเรียนฝึกวิชาชีพชั้นสอง จนกระทั่งในปี ค.ศ. 1919 จึงมีระบบการศึกษาแบบมหาวิทยาลัยที่ มีการศึกษาด้านวิทยาศาสตร์ ได้แก่ วิชาฟิสิกส์ เคมี และในปี ค.ศ. 1923 ได้เริ่มจดทะเบียนผู้ที่ ศึกษาในระดับมหาวิทยาลัย

โดยทั่วไปแล้วการศึกษาของประเทศเวียดนามช่วงอยู่ภายใต้การปกครองของฝรั่งเศส นั้นมีความจำกัดอยู่มาก ส่วนใหญ่ได้แก่สมาชิกครอบครัวของบุคคลสำคัญหรือชนชั้นปกครอง โดยมีจำนวนนักศึกษาที่ลงทะเบียนประมาณเพียงร้อยละ 2.6 ของประชากรในวัยเรียน ในขณะที่มีประชากรทั้งหมด 17,702,000 คน ในปี ค.ศ.1931

แผนภูมิ6 ระบบการศึกษาของประเทศเวียดนาม ในระยะที่ประเทศอยู่ภายใต้อาณานิคม ของประเทศฝรั่งเศส

4) ระยะเวลาหลังการปฏิวัติ

ภายหลังจากการปฏิวัติในวันที่ 2 สิงหาคม ค.ศ.1945 โฮจิมินห์ (Ho Chi Minh) ได้ก่อตั้งระบอบการปกครองแบบสาธารณรัฐประชาธิปไตยหรือเรียกว่า "The Democratic Republic of Vietnam" ในเขตยึดครองทางเหนือโดยได้กำหนดนโยบายเพื่อรณรงค์การไม่รู้หนังสือควบคู่ไปกับการพัฒนาระบบมัธยมศึกษาและอุดมศึกษาโดยมุ่งเน้นฝึกอบรมประชาชนรุ่นใหม่ให้มีความสามารถและมีศักยภาพในการพัฒนาชาติ

ในขณะเดียวกันเวียดนาม ก็ทำสงครามกับฝรั่งเศสเรื่อยมาจนกระทั่งเดือนพฤษภาคม ค.ศ. 1954 ได้รับชัยชนะที่เมืองเดียนเบียนฟู (Dien Bien Phu) รัฐบาลของประธานาธิบดีโฮจิมินห์ได้ปฏิรูปการศึกษา โดยมีคำขวัญว่า "การศึกษาของประชาชน โดยประชาชน เพื่อประชาชน" มีวัตถุประสงค์เพื่ออบรมบุคลากรรุ่นใหม่ให้จงรักภักดีต่อบรรพบุรุษและบ้านเกิดเมืองนอน เป็นกำลังสำคัญในการป้องกันประเทศ เป็นพลเมืองที่มีศักยภาพในอนาคต มีคุณภาพทั้งร่างกายและจิตใจ เน้นการศึกษาทางทฤษฎีควบคู่กับการปฏิบัติ เน้นอุดมการณ์สังคมนิยม และยังคงใช้เป็นหลักการจนถึงปัจจุบัน

นอกจากนี้ เวียดนามยังได้ประกาศ "นโยบายการศึกษาทั่วไปสำหรับสาธารณรัฐประชาธิปไตยเวียดนาม (The General Education Policy of the Democratic Republic of Vietnam)" มีวัตถุประสงค์เพื่อฝึกอบรม ส่งเสริมประชาชนและเด็กรุ่นใหม่ให้เป็นบุคคลที่มีการพัฒนาอย่างครอบคลุม เป็นพลเมืองที่จงรักภักดีต่อบ้านเกิดเมืองนอน เป็นกำลังแรงงานที่ดี มีความฉลาดและมีคุณธรรม ส่งเสริมประชาธิปไตย สร้างสังคมนิยมเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ในการสร้างประเทศและรวมประเทศให้เป็นอิสระและเป็นประชาธิปไตย

จากข้อมูลการศึกษาของประเทศเวียดนามในขณะนี้ พบว่ารัฐบาลให้ความสนใจและส่งเสริมเด็กที่มีความสามารถทางสติปัญญาเป็นพิเศษ(เด็กฉลาดอัจฉริยะ) โดยจัดห้องเรียนพิเศษสำหรับเด็กในระดับ 3 เพื่อเข้าเรียนในสถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษาชั้นนำของประเทศ เช่น Hanoi University วิทยาลัยครูศึกษาแห่งที่1 และวิทยาลัยฝึกอบรมครูเป็นพิเศษเกี่ยวกับภาษาต่างประเทศ เป็นต้น และเพื่อเป็นการเร่งการฟื้นฟูและการพัฒนาประเทศ จึงมีการส่งเสริมการศึกษามัธยมศึกษาและการศึกษาในระดับอาชีวศึกษาไปในขณะเดียวกันเนื่องจากใช้เวลาในการศึกษาสั้นกว่า

ในปี ค.ศ.1965 มีการก่อตั้งโรงเรียนวิชาชีพชั้นสองเพิ่มขึ้นมากกว่า 100 แห่ง และในปี ค.ศ.1975 มีโรงเรียนมัธยมวิชาชีพ ประมาณ 200 แห่งทั่วประเทศ โดยโรงเรียนเหล่านี้ มีจำนวนมากกว่าคั้งหนึ่งที่เป็นโรงเรียนในส่วนกลางและที่เหลือเป็นโรงเรียนในท้องถิ่น รวมทั้งโรงเรียนอาชีวศึกษาได้เพิ่มขึ้นจาก 50 แห่ง ในปี ค.ศ.1965 เป็น 200 แห่ง ในปี ค.ศ.1975

เวียดนามเหนือในช่วงปี ค.ศ. 1955 - 1956 มีสถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษาตั้งอยู่ จำนวน 7 แห่ง คือ University of Hanoi, The Teacher Training College of Hanoi, University of Teacher of Hanoi, Hanoi College of Medicine, The Hanoi College of Agriculture, The College of Economics และ The College of Fine Arts

ส่วนในเวียดนามใต้ ช่วงปีค.ศ. 1974-1975 มีมหาวิทยาลัยอยู่ 4 แห่ง ตั้งอยู่ในเมือง Saigon, Hue, Can Tho และ Thu Duc มีวิทยาลัยชุมชนของรัฐ 3 แห่ง ตั้งอยู่ในเมือง My Tho, Nha Trang และ Danang และมีสถาบันการศึกษาในระดับอุดมศึกษาเอกชนอีก 11 แห่ง

การศึกษาในโรงเรียนมัธยมวิชาชีพใช้เวลา 2-3 ปี ส่วนในวิทยาลัยและมหาวิทยาลัยใช้เวลา 3-6 ปี ตัวอย่างเช่น Teacher Training College ใช้เวลาเรียน 3 ปี University of Technology หรือ Technical College ใช้เวลาเรียน 5 ปี และ College of Medicine ใช้เวลาเรียน 6 ปีตามลำดับ

5) ระยะเวลาของการรวมประเทศ

จากชัยชนะในปี ค.ศ.1975 นำมาซึ่งความเป็นอิสระในการปกครองประเทศ มีการรวมประเทศเพื่อให้เกิดความมั่นคง เพื่อเข้าสู่ห้วงเวลาการสร้างประเทศ ได้ประเมินรูปแบบและระบบการศึกษาที่ปฏิบัติกันมา และพบว่าระบบการศึกษาเพื่อพัฒนาคนยังมีคุณภาพต่ำ เนื่องจากยังไม่สามารถสร้างคนให้มีความสามารถทั้งในด้านเทคนิคและนักวิทยาศาสตร์ที่จะพัฒนาสังคมและฟื้นฟูประเทศหลังสงครามได้อย่างทันการ ดังนั้น จึงได้มีการประกาศนโยบายปฏิรูปการศึกษา ฉบับที่ 3 ในเดือนมกราคม ค.ศ.1979 และเริ่มใช้ครั้งแรกในปีการศึกษา 1980-1981 มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ระบบการศึกษาเป็นส่วนประกอบสำคัญของการปฏิรูปวัฒนธรรม และระบบความคิดที่เป็นองค์ประกอบสำคัญในการพัฒนาทางด้านวิทยาศาสตร์ เทคนิควิธีการ วัฒนธรรมและเศรษฐกิจของประเทศ

การศึกษาในช่วงปี ค.ศ. 1975-1985 เป็นช่วงของการจัดการศึกษาในแนวทางสังคมนิยมที่มีมาแต่เดิม แต่พบว่าไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร ดังนั้น ในปี ค.ศ.1986 จึงได้ประกาศใช้นโยบาย ดอยเหมย (Doi Moi) ซึ่งเน้นการปฏิรูปการศึกษาอย่างจริงจัง โดยเฉพาะในช่วงปี ค.ศ. 1980-1990 ได้มีการเตรียมการหลายอย่างสำหรับการปฏิรูปการศึกษาของชาติ

จนถึงปี ค.ศ.1991 ได้ดำเนินการปฏิรูปการศึกษาภายใต้กรอบนโยบาย Doi Moi อย่างเต็มที่ สร้างความเจริญก้าวหน้า สามารถแก้ปัญหาด้านเศรษฐกิจและขยายตัวอย่างต่อเนื่องให้กับ ประเทศได้มาจนถึงปัจจุบัน

แม้ว่า Osalie Giacchino-Baker (2007:170) จะได้เปิดเผยว่า ในช่วงปี ค.ศ.1999 เวียดนามได้ทำการสำรวจสัมมะโนประชากร และพบว่าร้อยละ 86.2 ของประชากร 76.3 ล้าน คน มีเชื้อสาย เวียดนามกรุป (Viet group) โดยพบว่ามีอยู่หลายเผ่าประมาณ 54 เผ่าพันธุ์ (รวมถึง Viet) และได้จำแนกออกเป็น 5 ภาษาหลักคือ Austroasiatic, Austronesian, Thai-Kadai, Sino-Tibetan และ Hmong-Dao โดยชนกลุ่มน้อยเวียดนามนี้ได้ตั้งรกรากอยู่กระจัดกระจายใน 45 จังหวัดจากทั้งหมด 61 จังหวัดของเวียดนาม แต่มีชนกลุ่มน้อยอยู่หนาแน่นใน 13 จังหวัด ซึ่งอยู่ทางที่สูงตอนเหนือและภาคกลางของประเทศ เป็นกลุ่มคนชายขอบที่มีฐานะยากจน อาศัยอยู่ตามธรรมชาติและไม่ได้รับความเท่าเทียมกันจนเป็นสาเหตุหลักที่ก่อให้เกิดช่องว่าง ของการศึกษา เป็นกลุ่มที่ไม่รู้หนังสือ เป็นแรงงานที่ไม่มีทักษะ ไม่มีความรู้เกี่ยวกับการรักษา สุขภาพ และการคุมกำเนิด (Asian Development Bank, 1999; Baulch et al., 2002; Chapman and Adams, 2002; Dang, Chu, and Luu, 2000; Van de Walle and Gunewardena, 2000) ก็ตาม ปัญหาเหล่านี้ก็ไม่ได้แตกต่างจากประเทศกำลังพัฒนาทั้งหลาย แต่ในภาพรวมประเทศเวียดนามได้มีพัฒนาการอย่างต่อเนื่อง

2. นโยบายการพัฒนากำลังคนและเศรษฐกิจ

เนื่องจากเวียดนามมีปัญหาการต่อสู้และตกภายใต้อาณานิคมมาเป็นเวลานาน จนกระทั่งในปี ค.ศ. 1945(พ.ศ. 2488) ได้ประกาศอิสรภาพจากฝรั่งเศส ซึ่งเป็นช่วงที่ประชาชน อุดอยากและหิวโหย ในวันที่ 2 กันยายน 1945 เป็นจุดเริ่มต้นของการพัฒนาการศึกษา โดยมี นโยบายเร่งด่วน 6 ประการ 2 ใน 6 ประการได้แก่ “นโยบายต่อต้านการโกงเวลาและการไม่รู้ หนังสือ” กับ “นโยบายให้การศึกษาต่อประชาชนเพื่อต่อต้านนิสัยที่ชั่วร้ายและประเพณีแบบเก่า เพื่อที่จะสร้างคนเวียดนามให้เป็นคนกล้าหาญ รักชาติ” การศึกษาในช่วงดังกล่าวมีจุดมุ่งเน้น คือ

- 1) เป็นการศึกษาที่เน้นการรู้หนังสือ
- 2) ให้การศึกษาพื้นฐานแก่นักเรียนอย่างน้อย 4 ปี
- 3) ให้การศึกษาทั่วไปและการอาชีวศึกษา
- 4) เป็นการศึกษาในระดับสูง

โดยเน้นว่า การจัดการศึกษาจะต้องยึดว่าเป็นการศึกษาแห่งชาติเวียดนามและ
อุดมการณ์ชาตินิยม เป็นการศึกษาที่เน้นความเป็นวิทยาศาสตร์ที่ไม่เน้นความมั่งคั่ง และเป็น
การศึกษาที่เข้าสู่มวลชนเพื่อให้ทุกชนชั้นสามารถได้รับการศึกษา ภายใต้คำกล่าวของโฮจิมินห์
ที่ว่า

“ชาติพันธุ์ที่โง่เขลา คือชาติพันธุ์ที่อ่อนแอ เมื่อต้องการรักษาอิสรภาพ เมื่อต้องการ
ให้ประชาชนเข้มแข็ง ประเทศร่ำรวย ประชาชนทุกคนในเวียดนามควรรู้และเข้าใจ
ศักยภาพของตนเอง ต้องมีความรู้ใหม่เพื่อที่จะสามารถเข้าร่วมเป็นกลไกของการ
สร้างชาติ และในเบื้องต้นทุกคนควรรู้จักอ่าน รู้จักเขียนตัวอักษร กวักหรือ”

(อ้างในหทัยรัตน์ มั่นอาจ 2549: 90)

เวียดนามเพิ่งได้รับชัยชนะรวมชาติได้เมื่อปี ค.ศ. 1975(พ.ศ. 2518) หรือเมื่อราว 33 ปี
มานี้เอง ซึ่งก่อนหน้านี้ Nguyen Tan Phat (อ้างในหทัยรัตน์ มั่นอาจ 2549:4) กล่าวว่า
“เวียดนามใช้การศึกษาเพื่อมวลชนเป็นเครื่องมือในการปลดแอกภาคใต้ในช่วงสงครามอินโดจีน
ครั้งที่ 2” ทั้งเวียดนามเหนือและเวียดนามใต้ต่างร่วมมือร่วมใจกันใช้การศึกษาทุกรูปแบบ ทั้ง
การศึกษาในระบบและการศึกษานอกระบบ(Pham Vinh Phuc, 2005) เป็นเครื่องมือในการ
ปฏิวัติในภาคใต้ ต่อมา Dang Quoc Bao และ Nguyen Dac Hung (อ้างในหทัยรัตน์ มั่นอาจ
2549: 4) กล่าวว่า การศึกษาของเวียดนาม มีความมุ่งมั่นเพื่ออนาคตที่จะต้องก้าวไปใน
ทิศทางของการอุตสาหกรรมและความทันสมัย จำเป็นต้องเปลี่ยนไปสู่การเตรียมความ
พร้อมเพื่อการแข่งขันกับนานาประเทศ

อย่างไรก็ตามมีผลการวิจัยทั้งของชาวเวียดนามและชาวต่างชาติเปิดเผยว่า ในส่วนของ
นโยบายชาติด่อนข้างเขียนไว้อย่างมีอุดมการณ์ ชัดเจนและทำทนายดี แต่ในทางปฏิบัติจริงยัง
ปฏิบัติได้สำเร็จยากและมีความแตกต่าง หรือเหลื่อมล้ำ กันอยู่มาก เช่น งานวิจัยของ
Woodside และ Nguyen Van Chinh (อ้างในหทัยรัตน์ มั่นอาจ 2549: 9-11) ที่เปิดเผยว่า
ความสำเร็จของการศึกษาในเวียดนามเหนือส่วนใหญ่เป็นเพียงการศึกษาด้านปฏิบัติ ให้ความสำคัญ
ทางด้านสถิติการเข้าถึงการศึกษานั้น แต่ทว่ามีความล้มเหลวทางด้านคุณภาพ เป็น
การศึกษาที่จัดเพื่อผลิตแรงงานและยังคงเน้นรูปแบบจารีตเดิมไว้ สภาพโรงเรียนในหมู่บ้าน
ชนบทยังห่างไกลความเจริญและไม่ได้รับบริการจากรัฐที่เหมาะสม ซึ่งประเด็นดังกล่าวนี้ Doan
Hue Dung (อ้างในหทัยรัตน์ มั่นอาจ 2549: 10; Huynh Thanh Trieu, 2005)) วิพากษ์ว่า
อุปสรรคต่อการพัฒนาการศึกษาของเวียดนามเกิดจากการรวมศูนย์ การยึดมั่นการ
จัดการเรียนการสอนแบบเก่าที่เน้นการท่องจำและอุดมการณ์ทางการเมือง นอกจากนี้ยังอยู่ใน

สภาพการขาดแคลนเกือบทุกอย่าง เช่นขาดแคลนครูที่มีคุณภาพ ขาดแคลนอาคารเรียนและอุปกรณ์การเรียนการสอน โดยโรงเรียนส่วนใหญ่ยังต้องจัดการเรียนการสอนแบบสองผลัดเพื่อแก้ปัญหาไม่มีที่เรียน ทำให้ครูต้องทำงานหนัก แต่ได้รับสวัสดิการต่ำ ขัดแย้งกับความคิดเห็นของ Dr.Le Dong Phuong, Vice Director of NIESAC ที่กล่าวว่า “ขอบคุณที่เรา ประเทศกำลังพัฒนา มีการปกครองแบบสังคมนิยม มีผู้นำที่ดี มีวิสัยทัศน์ และเป็นนักพัฒนา การรวมศูนย์มีข้อดีที่เรามีอุดมการณ์เดียวกัน ทำให้ง่ายต่อการกำหนดนโยบายและการกำกับให้เป็นไปตามนโยบายได้อย่างรวดเร็ว และเพราะเช่นนี้เราจึงก้าวมาถึง ณ จุดนี้ได้ในระยะเวลอันสั้น แม้ว่าเราจะมีปัญหาทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคมและคุณภาพมาก่อนก็ตาม เราจะต้องพัฒนาและพัฒนาต่อไปเพื่อก้าวสู่ความสำเร็จ เป็นประเทศอุตสาหกรรมก้าวหน้า มีความเป็นตัวของตัวเองและอยู่ร่วมกับชาติอื่น ๆ ได้อย่างสง่างาม”

Dr.Le Dong Phuong กล่าวต่ออีกว่าเนื่องจากประเทศเวียดนามมีประชากรกลุ่มวัยเรียนจำนวนมาก แต่แนวโน้มจะลดลง รัฐบาลจึงไม่ลงทุนสร้างโรงเรียนเพิ่มเนื่องจากจะต้องใช้งบประมาณมากทั้งการสร้างอาคารและอัตราข้าราชการครู เวียดนามจึงจัดการเรียนในบางพื้นที่แบบสองผลัด

ภาพ 1 สภาพห้องเรียนการศึกษานอกระบบเพื่อเพิ่มวุฒิการศึกษาในศูนย์การเรียนชุมชน

การจัดการเรียนการสอนให้กับผู้ที่อยู่นอกโรงเรียนในศูนย์การศึกษาชุมชนก็ต้องจัดเป็น 2 ผลัดด้วยเช่นกัน แต่มีเหตุผลแตกต่างกันออกไป คือเพื่อแบ่งโอกาสให้กับคนอื่นได้เรียนด้วย โดยเฉพาะในกลุ่มแรงงานเจ้าหน้าที่จะสับเปลี่ยนกันมาเรียน เช่นผู้ที่มาเรียนรอบเช้าจะต้องกลับไปทำงานในภาคบ่าย และให้เจ้าหน้าที่ที่ทำงานภาคเช้าได้มีโอกาสเข้ามาเรียนใน

ภาคบ่าย จากการสังเกตการณ์การเรียนการสอน ณ ศูนย์วิชาการชุมชน Trung Tam Gia Duc Thuong Xuyen Pho Noi ให้กับเจ้าหน้าที่ของรัฐ จะดำเนินการรับผิดชอบร่วมกันระหว่างศูนย์การศึกษาชุมชนและมหาวิทยาลัย ศูนย์การศึกษาชุมชนรับผิดชอบสถานที่เรียนในขณะที่มหาวิทยาลัยจะรับผิดชอบส่งอาจารย์มาสอน โดยที่ศูนย์การศึกษาชุมชนไม่ต้องเสียค่าใช้จ่ายให้กับอาจารย์ที่มาสอนแต่อย่างใด

วิธีการสอนส่วนใหญ่ใช้วิธีการง่าย ๆ คือการบรรยายปากเปล่าโดยไม่มีสื่ออื่น ๆ หรือเทคโนโลยีเนื่องจากแต่ละห้องเรียนจะมีกระดานดำและห้องเรียนเท่านั้น ไม่มีอุปกรณ์อื่น ๆ หรือแม้กระทั่งห้องสมุด ยิ่งไปกว่านั้นกระแสไฟฟ้าจะมีเฉพาะบางวันและบางเวลาเท่านั้น

ภาพ 2 สภาพห้องเรียนการศึกษานอกระบบสำหรับเจ้าหน้าที่ของรัฐในชุมชน(รอบเช้า)

ภาพ 3 ห้องปฏิบัติการฝึกหัดตัดเย็บเสื้อผ้าด้วยจักรไฟฟ้าในศูนย์การศึกษาชุมชน

เนื่องจากการจ่ายกระแสไฟฟ้าไม่สม่ำเสมอ ส่วนใหญ่ไม่มีไฟฟ้าใช้ในเวลากลางวัน เนื่องจากไฟฟ้าส่วนใหญ่จัดให้แก่มอศุทธากรรมแทน อุปกรณ์การสอนที่ใช้ไฟฟ้าจึงไม่มีความจำเป็น แม้ในศูนย์แห่งนี้จะมีห้องจักรเย็บผ้าไฟฟ้าและห้องคอมพิวเตอร์ แต่พบว่าศูนย์ไม่สามารถทำการฝึกอบรมได้เนื่องจากขาดแคลนกระแสไฟฟ้ดั่งที่ได้กล่าวมาแล้ว

ภาพ 4 ห้องปฏิบัติการเรียนคอมพิวเตอร์ในศูนย์การศึกษาชุมชน

ภาพ 5 การเรียน การฝึกอบรมครูจากศูนย์เด็กก่อนวัยเรียน

เวียดนามเริ่มมีการใช้แผนอย่างเป็นรูปธรรมของตนเองเมื่อปีค.ศ. 1986 (doi moi) หรือนโยบายเปลี่ยนใหม่เนื่องจากกำลังประสบวิกฤติเศรษฐกิจ จากนั้นได้กำหนดเป็นยุทธศาสตร์การพัฒนากำลังคนและเศรษฐกิจของประเทศนับถึงปัจจุบันรวม 3 แผน (Henaff, 2007) ประกอบด้วย

1. แผนพัฒนา 5 ปี ฉบับที่ 4 (1986-1990)
2. ยุทธศาสตร์การพัฒนาสังคม-เศรษฐกิจ (1991-2000)
3. ยุทธศาสตร์การพัฒนาสังคม-เศรษฐกิจ (2001-2010)

แผนพัฒนา 5 ปี ฉบับที่ 4 (1986-1990): กระตุ้นเศรษฐกิจเพื่อแก้วิกฤติ ซึ่งเป็นแผนที่เกิดขึ้นหลังจากมีการปฏิรูปในปี ค.ศ. 1979 เพื่อแก้ปัญหาวิกฤตเศรษฐกิจ ทำให้รัฐต้องดำเนินการหลายอย่างที่เกี่ยวข้องกับกฎหมายต่าง ๆ ในช่วงนี้รัฐบาลได้ดำเนินการหลักใหญ่ ๆ 3 อย่างคือ 1) โครงการผลิตอาหาร (Food production program) เช่นในปี 1981 ยกเลิกการเก็บผลประโยชน์ (de-collectivization) ทำให้มีการเพิ่มผลผลิตอย่างรวดเร็วและชาวนามีผลกำไร มีการตรากฎหมายที่ดินใหม่ในปี ค.ศ. 1988 2) โครงการผลิตภัณฑ์เพื่อบริโภค (Consumer goods production program) เริ่มใช้ระบบ 2 ราคาคือราคา administered prices และราคา กำหนดโดยราคาตลาด (price set by the market) ในปีค.ศ. 1989 3) โครงการส่งเสริมการส่งออก (Export commodities program) มีการกำหนดปริมาณการนำเข้า กำหนดบทบาทธนาคารกลางและตั้งธนาคารพาณิชย์ในปีค.ศ. 1988 บัญญัติกฎหมายเกี่ยวกับการลงทุนของ

ชาวต่างชาติในปีค.ศ.1987 เพื่อส่งเสริมการส่งออกและมีเงินตราใช้ในการนำเข้า กฎหมายบริษัท กฎหมายหลักทรัพย์เอกชน กฎหมายภาษีเฉพาะสินค้าบางอย่าง ในปีค.ศ.1990 นอกจากนี้ยังดำเนินการอื่นๆ อีก โดยเฉพาะวิกฤติเศรษฐกิจทำให้รัฐบาลต้องยกเลิกการอุดหนุนหน่วยงานทางสังคม (บ้าน การศึกษาและสุขภาพ) ในปีค.ศ. 1989 โดยกำหนดให้ผู้ใช้บริการทางการศึกษาและสุขภาพต้องจ่ายเงินค่าบริการ มีผลทำให้เกิดวิกฤติกับโรงเรียนในช่วงปี ค.ศ. 1888 และ 1990 กล่าวคือ จำนวนนักเรียนระดับก่อนประถมศึกษาเข้าเรียนลดลงร้อยละ 15 ประถมศึกษาลดลงร้อยละ 0.7 มัธยมศึกษาตอนต้นลดลงร้อยละ19 และมัธยมศึกษาตอนปลายลดลงร้อยละ 27 อย่างไรก็ตามปัญหาการเก็บค่าเล่าเรียนได้ชะลอตัวการเข้าเรียนในระยะเวลาสั้น ๆ เนื่องจากต่อมาไม่นานปริมาณการเข้าเรียนก็เพิ่มขึ้นเรื่อยมา

มีการกำหนดมาตรการปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพของข้าราชการ/พนักงานที่บริหารกิจการของรัฐ(SOEs) ด้วยหวังว่าจะลดข้าราชการ/พนักงานลงร้อยละ 20 เนื่องจากทำงานซ้ำซ้อน โดยอนุญาตให้ข้าราชการลาออกก่อนเกษียณอายุได้โดยการให้ผลตอบแทนเป็นแรงจูงใจ สนับสนุนงบประมาณเพื่อเข้ารับการอบรม หรือให้สิทธิในที่ดินในชนบท แต่ข้าราชการให้ความสนใจน้อย ยกเว้นข้าราชการ/พนักงานที่มีความสามารถงานใหม่ทำได้เป็นกลุ่มที่ออกก่อน ส่วนกลุ่มที่ขาดทักษะหรือมีปัญหาสุขภาพจะยังยึดติดที่งานหลวง

เมื่อกล่าวโดยสรุปอาจกล่าวได้ว่าการดำเนินงานการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของเวียดนามในช่วงเวลาจากปี ค.ศ. 1979 – 1989 มีประสิทธิภาพพอสมควร โดยทำให้ลดจำนวนผู้อ่านหนังสือไม่ออกลงจากร้อยละ 14.6 ในปีค.ศ. 1979 เหลือร้อยละ 12 ในปีค.ศ. 1989 ปริมาณประชากรเข้าเรียนหนังสือเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 80.4 ในปีค.ศ. 1979 เป็นร้อยละ 86.5 ในปีค.ศ. 1999 และเข้าเรียนระดับอุดมศึกษาจากร้อยละ 0.6 ในปีค.ศ. 1979 เพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 2.9 ในปีค.ศ. 1999(General population census cited in Henaff, 2007:11)

ยุทธศาสตร์การพัฒนาสังคม-เศรษฐกิจ (1991-2000): สร้างความมั่นคงให้กับเศรษฐกิจเพื่อขจัดความยากจนและเข้าสู่ยุคการพัฒนา

จากการดำเนินการตามแผนในช่วงครึ่งแรกของปีค.ศ.1990s ทำให้วิกฤติเศรษฐกิจได้รับการแก้ไขและสร้างความมั่นคงให้กับเศรษฐกิจและนำสู่ขั้นการพัฒนาประเทศต่อไป ดังนั้นในปี ค.ศ. 1991 ที่ประชุมสภาองค์กรครั้งที่ 7 จึงได้อนุมัติยุทธศาสตร์การพัฒนาสังคมและเศรษฐกิจ 1991-2000 ขึ้น มีการสร้างเขตการผลิตเพื่อการส่งออก (Export Processing Zone - EPZs) ในปี ค.ศ. 1991 ตามแนวของไต้หวัน สิงคโปร์และจีนเพื่อกระตุ้นการส่งออก ต่อมาในปี ค.ศ. 1994 ได้ตั้งเขตอุตสาหกรรม(Industrial Zones- IZs) ขึ้น ในปี ค.ศ. 1993 ได้ออกกฎหมายล้มละลาย(Law on Bankruptcy) และกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมการลงทุนในประเทศ(Law on Domestic Investment Promotion) กฎหมายแรงงานและกฎหมายสถาน

ประกอบกร(Labour Code and Enterprise Law) ในปี ค.ศ. 1994 กฎหมายว่าด้วย
รัฐวิสาหกิจ(State Enterprises Law) ในปี ค.ศ. 1995 และเวียดนามได้เข้าร่วมเป็นสมาชิก
WTO ในปี ค.ศ. 2000

อย่างไรก็ตามผลของการประเมินผลการดำเนินการตามยุทธศาสตร์พบว่ายังไม่
บรรลุผล ยังมีความยากจน เศรษฐกิจยังไม่เข้มแข็ง และระดับการพัฒนายังด้อยกว่า
มาตรฐานโลกและต่ำกว่าประเทศเพื่อนบ้านหลายประเทศ อย่างไรก็ตาม ข้อมูลเกี่ยวกับ
การศึกษาพบว่าจำนวนผู้อ่านหนังสือไม่ออกลดลงจากร้อยละ 12 ในปีค.ศ. 1989 เหลือร้อยละ
8.9 ในปีค.ศ. 1999 ปริมาณประชากรเข้าเรียนหนังสือเพิ่มเป็นร้อยละ 86.5 ในปีค.ศ. 1999
และเข้าเรียนระดับ อุดมศึกษาเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 2.9 ในปีค.ศ.1999 (General population
census cited in Henaff, 2007:11) เนื่องจากชนเผ่าเป็นกลุ่มใหญ่ที่ได้รับการศึกษาต่ำ (ดู
ตาราง 2)

ตาราง 2 ปริมาณการเข้าเรียนของบางชนเผ่าในปีค.ศ. 1998

ระดับการศึกษา	Kinh Majority	ชนกลุ่มน้อยอื่น ๆ
ประถมศึกษา	93.3	82.2
มัธยมศึกษาตอนต้น	66.2	36.5
มัธยมศึกษาตอนปลาย	31.9	8.1
อุดมศึกษา	10.5	1.4

แหล่งข้อมูล : Vietnam Development Report 2001 : 16

ยุทธศาสตร์การพัฒนาสังคม-เศรษฐกิจ (2001-2010): บูรณาการนโยบายและ
เพิ่มการมีส่วนร่วมเพื่อตามให้ทัน

แม้ว่าในช่วงเวลาที่ผ่านมาจะพบว่าการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์บางประเภทจะยังคง
มีปัญหา แต่รัฐบาลก็ได้เสนอยุทธศาสตร์การพัฒนาสังคม เศรษฐกิจ 2001-2010 โดยมี
เป้าหมายเพื่อเร่งกระบวนการพัฒนาสู่การพัฒนาประเทศให้พ้นจากพัฒนาล้าหลังสู่การเป็น
ประเทศอุตสาหกรรมสมัยใหม่(modern-oriented industrialized country) ให้ได้ในปีค.ศ. 2020
เนื่องจากเห็นว่าในช่วงที่ผ่านมาเศรษฐกิจสามารถโตติดต่อกันมาก เช่นในปีค.ศ. 2006 โตมาก
ที่สุดเป็นอันดับ2 คือ 8.2% รองเพียงจากจีนเท่านั้น(John, 2007) ทำให้รัฐบาลมองเห็นสู่ทาง
การพัฒนาให้ยิ่งใหญ่ขึ้นไปเนื่องจากเมื่อเป็นสมาชิก WTO จะทำให้มีความคล่องตัวมากขึ้น และ

ด้วยเหตุที่เวียดนามยังคงเป็นแรงงานราคาถูกและเน้นอุตสาหกรรมการลงทุนจากต่างประเทศ (FDI) เพื่อการส่งออกและนำประเทศสู่ดาวเด่นในภูมิภาค (region's belated rising star)

รัฐบาลจึงมุ่งพัฒนาประชาชนให้พัฒนาเศรษฐกิจโดยใช้ความรู้เป็นฐาน (Knowledge based economy) เน้นคุณภาพมากยิ่งขึ้น โดยมีจุดมุ่งหมายให้เกิดการพัฒนาเศรษฐกิจแบบยั่งยืน โดยการปรับปรุงรัฐวิสาหกิจ พัฒนาทรัพยากรมนุษย์ พัฒนาศักยภาพและองค์ความรู้ด้าน วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี การประยุกต์และการใช้เทคโนโลยี ข้าราชการ ชีววิทยา เครื่องมือ สมัยใหม่และลงทุนด้านสาธารณูปโภค ปรับปรุงข้อระเบียบเพื่อสร้างแรงจูงใจให้กับชาวเวียดนาม ในต่างประเทศหรือ Viet Kieu กลับมาลงทุน พัฒนาประเทศของตน ในแผนนี้จึงกำหนดว่า

1. ปรับปรุงคุณภาพการบริการสังคม
2. ปรับปรุงเรื่องการเสมอภาคในการเข้าถึงบริการของทุกกลุ่ม
3. รัฐบาลจะให้ความสนใจอย่างมากที่จะลดช่องว่างระหว่างกลุ่มที่ด้อยโอกาส จะ ดำเนินโครงการพิเศษให้กับชนกลุ่มน้อยที่อยู่ห่างไกลให้ได้รับบริการตาม ที่ ต้องการ เช่น จัดการเรียนการสอนแบบ bilingual โดยคำนึงถึงความแตกต่างด้าน บริบท รายได้และเพศ ส่งเสริมโครงการอาหารในโรงเรียนเพื่อกระตุ้นให้ผู้ที่อยู่ ห่างไกลบนดอยส่งบุตรหลานเข้าเรียนมากขึ้นทั้งนี้เพื่อลดช่องว่างคุณภาพ การศึกษา
4. ให้ความสนใจคนยากจนให้เข้าถึงบริการด้านสุขภาพ ส่งเสริมการประกันสุขภาพใน ราคาถูก รัฐบาลสนับสนุนโครงการ Hunger Eradication and poverty reduction (HEPR)
5. ปรับปรุงจำนวนงบประมาณและประสิทธิภาพการใช้จ่ายของรัฐให้มีประสิทธิภาพ เนื่องจากค่อนข้างต่ำแม้เทียบกับในกลุ่มประเทศกำลังพัฒนาก็ตาม ยกตัวอย่าง เช่นแต่ละครัวเรือนต้องจ่ายเงินค่าสุขภาพมากถึงร้อยละ 80
6. การเพิ่มงบประมาณเพื่อการศึกษา เนื่องจากแม้ว่าปัจจุบันรัฐจัดสรรให้ราว 17% ของงบประมาณแต่ประชาชนต้องจ่ายเป็นค่าเล่าเรียนบุตรอีกถึงร้อยละ 50 ของ ค่าใช้จ่ายทั้งหมดนับเป็นอุปสรรคอย่างมากในกลุ่มคนยากคนจน

กฎหมายการลงทุน 2005 มีผลใช้ 1 กรกฎาคม 2006 ทบพวน เขตการผลิตเพื่อการ ส่งออก (EPZs) และเขตอุตสาหกรรม (IZs) และจัดตั้ง Hi-tech Parks เป็นแหล่งวิจัยเฉพาะทาง พัฒนาและประยุกต์ใช้เทคโนโลยีขั้นสูง ฝึกอบรมทรัพยากรมนุษย์ด้าน hi-tech ผลิตและขาย สินค้าไฮเทค เวียดนามมีข้อตกลงจะให้ความร่วมมือกับนานาชาติที่ให้ความช่วยเหลือและมี ความเป็นประชาสังคม(civil society) มากขึ้น ในขณะที่เดียวกันเวียดนามได้เป็นสนาม

ทดลองความร่วมมือความช่วยเหลือระหว่างประเทศ (International assistance coordination) มีการออกกฎหมายกระจายอำนาจในปีค.ศ. 2004 ซึ่งมีผลบังคับใช้ในปี ค.ศ. 2006

จากการสำรวจในปีค.ศ. 2006 โดย Japan External Trade Organizationเกี่ยวกับค่าแรงขั้นต่ำของเวียดนามอยู่ที่เดือนละ US\$50 ต่ำกว่า India (\$74) Indonesia (\$90) the Philippines (\$135) ภาคใต้ของจีน (\$92) และประเทศไทย (\$110) (John, K., 2007) ซึ่งในปี ค.ศ. 2008 แรงงานของเวียดนามที่ทำงานกับสถานประกอบการชาวต่างชาติเรียกร้องให้ขึ้นค่าแรงอีกร้อยละ 20 เป็นเดือนละ \$59(Long S Le, 2008)

ผลการประเมินผลสัมฤทธิ์นักเรียนชั้นประถมปีที่ 5 วิชาภาษา(การอ่าน) และคณิตศาสตร์ในปี ค.ศ. 2001 พบว่าน้อยกว่าร้อยละ 40 ของนักเรียนในหลายพื้นที่มีทักษะการเรียนรู้ด้วยตนเอง(World Bank 2004 cited in Henaff, 2007) ทั้งนี้เกิดจากหลายสาเหตุ เช่น ครูอาวุโสไม่ยอมเปลี่ยนแปลง ปรับปรุงวิธีสอน เงินเดือนครูต่ำ ขาดแรงจูงใจพัฒนาตนเอง และครูไม่ครบชั้น ทำให้จำนวนชั่วโมงเรียนต่ำกว่ามาตรฐานสากล และไม่สามารถสอนตามวิธีสอนแบบใหม่ได้เนื่องจากโรงเรียนส่วนใหญ่ทำการสอน 2 ผลัด นับเป็นหลุมดำของระบบการศึกษา (shadow education system) ผลของการศึกษาพูดคุยเจาะลึก(Focus group) กับครูในช่วงปี ค.ศ. 2006-2007 Henaff (2007) พบว่าครูมีเจตคติเกี่ยวกับวิธีการสอนแบบใหม่คือ เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญแตกต่างกัน ขึ้นอยู่กับอายุของครู โดยเฉพาะกลุ่มอายุน้อยให้การยอมรับสูงกว่าครูอาวุโส

เนื่องจากโรงงานอุตสาหกรรมส่วนใหญ่ในเวียดนามยังใช้เครื่องจักรเก่า เน้นการใช้แรงงานราคาถูก ดังนั้นการรับพนักงานเข้าทำงานในสถานประกอบการมักจะรับผู้จบการศึกษาไม่สูงกว่า 9 ปี ทำให้นักเรียนที่จบมัธยมศึกษาตอนต้นไม่เข้าเรียนต่อมัธยมศึกษาตอนปลาย เนื่องจากหากจบชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายก็จะได้ค่าจ้างไม่ต่างจากผู้จบมัธยมศึกษาตอนต้น (คือราวเดือนละ \$50) เป็นสาเหตุหนึ่งที่นักเรียนจะตัดสินใจว่าจะออกไปทำงานหรือไม่ก็เรียนต่อให้สูงกว่ามัธยมศึกษาตอนปลาย (ถ้าจบปริญญาตรีจะได้รับเงินเดือนราว \$80-100) อย่างไรก็ตามพบว่าในปี ค.ศ. 2006 มีนักศึกษาเข้าเรียนในระดับอุดมศึกษาเพิ่มขึ้นราว 10 เท่าของจำนวนนักศึกษาในปี ค.ศ. 1986 คือราว 1,387,100 คน แต่หากมองในภาพรวมจะพบว่าในช่วงปีค.ศ. 2002/2003 มีจำนวนผู้เข้าเรียนระดับอุดมศึกษาเพียงร้อยละ 10 เมื่อเทียบกับประเทศกำลังพัฒนามีปริมาณผู้เข้าเรียนระดับอุดมศึกษาเฉลี่ยร้อยละ 13

เป็นที่โจษจันท์จากนักวิชาการว่าการศึกษาของเวียดนามมีปัญหาทั้งการจำกัดการเข้าเรียนและคุณภาพการศึกษาต่ำ อุปกรณ์เครื่องมือไม่เพียงพอ หลักสูตรไม่น่าสนใจและไม่สนองความต้องการของสังคม ผู้สอนขาดคุณสมบัติและได้รับการฝึกอบรมเพื่อสนองความต้องการด้านเศรษฐกิจของส่วนกลาง(centrally-planned economy) มากกว่าเศรษฐกิจตลาด(market economy) นอกจากนี้ยังพบว่าคุณภาพของผู้จบการศึกษาได้รับการกล่าวขวัญมากในหมู่ผู้เป็นนายจ้างต่างชาติว่ายังด้อยคุณภาพ ทำให้ชาวเวียดนามผู้เห็นความสำคัญของการศึกษาที่มี

คุณภาพและสามารถรับผิดชอบค่าใช้จ่ายได้นิยมลงทุนส่งบุตรหลานไปเรียนต่อต่างประเทศ และ พบว่า ในปี ค.ศ. 2004 มีนักเรียนชาวเวียดนามกำลังศึกษาต่อต่างประเทศราว 40,000 คน ในจำนวนนี้มีเพียงราว 5,000 คนเท่านั้นที่ได้รับทุนรัฐบาลหรือได้รับทุนต่างประเทศหรือองค์กร ในประเทศ นักศึกษาเหล่านี้ส่วนใหญ่ไปศึกษาต่อที่สหรัฐอเมริกา ยุโรปและประเทศที่พัฒนา แล้วในเอเชีย และจากปัญหาด้านคุณภาพและปริมาณดังกล่าวรัฐบาลจึงได้ทำการทบทวน กฎหมายการศึกษาในเดือนมิถุนายน 2005 ตามด้วย Government Resolution No.14/2005/NQ-CP เพื่อใช้เป็นฐานในการพัฒนาการอุดมศึกษาในช่วงปี ค.ศ. 2006-2020 ซึ่ง จะมีผลให้มีการพัฒนาคุณภาพควบคู่ไปกับด้านปริมาณ มหาวิทยาลัยสามารถรับนักเรียน ได้มากขึ้น มหาวิทยาลัยมีความเป็นเอกภาพ มีความโปร่งใสและตรวจสอบได้ มีการพัฒนาองค์ ความรู้ด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีและผู้สอนได้รับการพัฒนาให้มีคุณวุฒิสูงขึ้นในปริมาณ ที่มากขึ้น เช่น กำหนดว่าจำนวนอาจารย์ระดับปริญญาเอกควรมีร้อยละ 0.35 ในปีค.ศ. 2020 หรือราว 20,000 คน เพิ่มจาก 9,000 คนในปี ค.ศ. 2006

อย่างไรก็ตามในช่วงนี้มีนักลงทุนจากต่างประเทศจำนวนมากเข้าไปลงทุนในเวียดนาม และต้องการแรงงานที่มีทักษะฝีมือบริหารในตำแหน่งหัวหน้างาน ทำให้ GDVT ต้องขอ งบประมาณราว 437.5 ล้านดอลลาร์สหรัฐ เพื่อใช้ในโครงการการฝึกอบรมอาชีพ(Vocational training project) 2006-2010 ในขณะเดียวกัน กระทรวงแรงงานและพัฒนาสังคม (Ministry for Labour, Invalids and Social Affairs-MoLISA) มีแผนพัฒนาแรงงานที่มีทักษะเพิ่มขึ้นอีก ร้อยละ 40 ในปี ค.ศ. 2010 และหวังว่าจะสามารถลดภาวะการว่างงานได้เหลือราวร้อยละ 5 (Minh Huong, 2007: 2)

โครงสร้างแรงงานที่คาดหวังในอนาคต

จากตาราง 3 แรงงานที่อยู่ในตลาดแรงงานมากที่สุดคือแรงงานที่มีทักษะแต่ไม่มีวุฒิ รองลงไปได้แก่กลุ่มที่มีการศึกษาระดับอุดมศึกษา และการศึกษาระดับมัธยมศึกษา ตามลำดับ ทำให้คาดหมายว่าในปีค.ศ. 2010 จะมีแรงงานที่มีทักษะแต่ไม่มีวุฒิเพิ่มขึ้นเป็น 10,761,000 คน ในขณะเดียวกันก็มีความเชื่อว่าจะมีความต้องการแรงงานที่มีทักษะและมีวุฒิ เพิ่มขึ้นเป็น 4,561,018 คน

ตาราง 3 โครงสร้างแรงงานของเวียดนาม

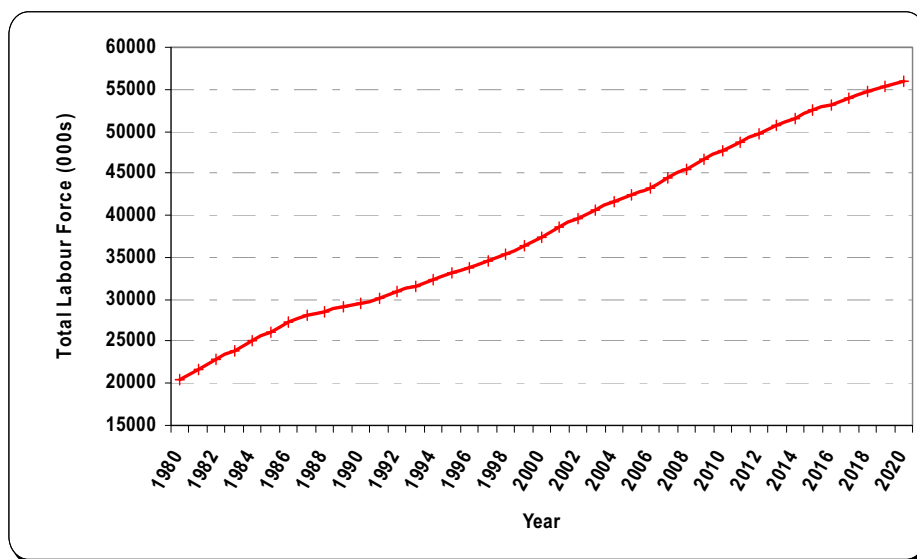
	1996	2005				2010
	เป็นจริง	คาด	เป็นจริง			คาด
			จำนวนแรงงานทั้งหมด	แรงงานที่ทำงาน	ว่างงาน (%)	
คุณสมบัติของแรงงาน(ประชากร)						
ประถมศึกษา	636,246	-	430,322	422,587	1.8	
แรงงานมีทักษะและมีวุฒิ	809,831	2,428,691	1,569,090	1,529,341	2.5	4,561,018
แรงงานมีทักษะแต่ไม่มีวุฒิ	761,425	5,761,425	4,701,062	4,612,848	1.9	10,761,000
การศึกษามัธยมศึกษา	1,378,282	2,500,920	2,098,837	2,031,401	3.2	4,285,230
วิทยาลัยและมหาวิทยาลัย		1,516,098	2,442,779	2,336,985	4.3	2,215,098
อัตราส่วน						
อุดมศึกษา/มัธยมศึกษา/แรงงานที่มีทักษะ	1/1.5/2.5	1/1.7/5.5	1/0.9/2.8	1/0.7/2.8		1/1.9/6.8
ร้อยละของแรงงานที่มีวุฒิอุดมศึกษา	18.5%	12.42%	22.23%	22.23%		10.15%

แหล่งข้อมูล : ประยุกต์จาก Henaff (2007:33)

แรงงานรวม (Total labour force)

จากแผนภูมิ 7 สำหรับเวียดนามแล้วปริมาณแรงงานได้เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องนับตั้งแต่ปีค.ศ. 1980 เป็นต้นมา กล่าวคือจาก 20,000,000 คนเพิ่มเป็นราว 45,000,000 คนในปัจจุบัน และคาดว่าจะเพิ่มเป็น 56,000,000 คนในปีค.ศ. 2020 หรือเพิ่มมากกว่า 100% เนื่องจากปริมาณการเกิดที่เพิ่มขึ้นนั่นเอง

แผนภูมิ 7 ปริมาณแรงงานรวมของเวียดนามในช่วงปี 1980-2020

แหล่งข้อมูล ILO และ CELS database

แรงงานจำแนกตามกลุ่มอาชีพ(Labour force by occupation)

ประเทศเวียดนามนับว่ายังมีสภาพการเป็นประเทศเกษตรกรรม แม้ว่าจะเป็นกลุ่มอาชีพชนิดเดียวที่มีปริมาณลดลงอย่างต่อเนื่องจากร้อยละ 62.5 ในปี ค.ศ. 2000 เหลือร้อยละ 52.1 ในปีค.ศ. 2006 ก็ตาม อาชีพเกษตรกรรมทั้งทำนา ทำไร่ชา ยางพาราและป่าไม้ที่สามารถส่งออกนารายได้เข้าประเทศในปริมาณมาก

กลุ่มอาชีพที่มีปริมาณลดลงไปคือภาคอุตสาหกรรมการผลิตที่มีปริมาณเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง กล่าวคือ จากร้อยละ 10.3 ในปี ค.ศ. 2000 เพิ่มขึ้นร้อยละ 14.3 ในปี ค.ศ. 2006 ประเทศเวียดนามสามารถผลิตน้ำมันดิบได้ และสามารถส่งออกได้ ส่วนกลุ่มอาชีพอันดับสามได้แก่อาชีพค้าขายซึ่งแม้ว่าจะมีอัตราการเพิ่มอย่างต่อเนื่อง แต่ก็เป็นการเพิ่มอย่างล่าช้า คือจากร้อยละ 10.4 ในปี ค.ศ. 2000 เพิ่มขึ้นร้อยละ 11.7 ในปี ค.ศ. 2006

ตาราง 4 ปริมาณแรงงานจำแนกตามกลุ่มอาชีพของเวียดนาม

หน่วยเป็น 1,000

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
เกษตรและป่าไม้	23492	23386	23174	23117	23026	22860	22567
ประมง	989	1083	1282	1326	1405	1482	1556
อุตสาหกรรม	3889	4260	4558	4982	5294	5741	6199
ก่อสร้าง	1040	1292	1526	1688	1923	1999	1994
ค้าขาย	3897	4063	4281	4532	4767	4933	5072
โรงแรมและภัตตาคาร	685	700	715	740	755	768	783
ขนส่ง สื่อสาร	1174	1180	1183	1194	1202	1148	1127
การศึกษา สาธารณสุข	1353	1416	1497	1584	1657	1726	1806
บริการอื่น ๆ	1090	1184	1291	1410	1557	1870	2244

แหล่งข้อมูล ILO และ CELS database

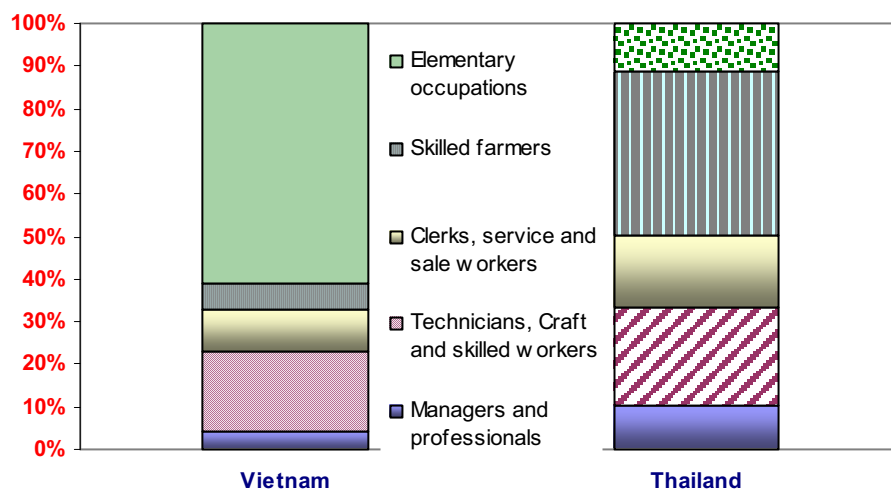
ตาราง 5 ร้อยละแรงงานจำแนกตามกลุ่มอาชีพของเวียดนาม

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
เกษตรและป่าไม้	62.5	60.6	58.7	57.0	55.4	53.8	52.1
ประมง	2.6	2.8	3.2	3.3	3.4	3.5	3.6
อุตสาหกรรม	10.3	11.0	11.5	12.3	12.7	13.5	14.3
ก่อสร้าง	2.8	3.3	3.9	4.2	4.6	4.7	4.6
ค้าขาย	10.4	10.5	10.8	11.2	11.5	11.6	11.7
โรงแรมและภัตตาคาร	1.8	1.8	1.8	1.8	1.8	1.8	1.8
ขนส่ง สื่อสาร	3.1	3.1	3.0	2.9	2.9	2.7	2.6
การศึกษา สาธารณสุข	3.6	3.7	3.8	3.9	4.0	4.1	4.2
บริการอื่น ๆ	2.9	3.1	3.3	3.5	3.7	4.4	5.2

แหล่งข้อมูล ILO และ CELS database

หากจำแนกตามทักษะและความสามารถของแรงงานเวียดนาม จะพบว่ามากกว่าร้อยละ 60 ยังมีทักษะการทำงานง่าย ๆ มีแรงงานที่มีทักษะเป็นช่างเทคนิคเพียงร้อยละ 20 นอกนั้นเป็นแรงงานระดับกลาง ๆ โดยมีแรงงานระดับมืออาชีพและผู้จัดการน้อยที่สุดหรือราวร้อยละ 3

แผนภูมิ 8 ปริมาณแรงงานของเวียดนามจำแนกตามทักษะและความสามารถ

แหล่งข้อมูล ILO และ CELS database

จากตาราง 6 นับตั้งแต่ปี ค.ศ. 2000 เป็นต้นไป ร้อยละของแรงงานนอกภาคเกษตรกรรมมีอัตราเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง จากร้อยละ 34.9 ในปี ค.ศ. 2000 เพิ่มขึ้นร้อยละ 44.3 ของแรงงานทั้งหมดต่อในปีค.ศ. 2006

หากจำแนกปริมาณแรงงานของเวียดนามตามสัดส่วนโดยพิจารณาจากข้อมูลที่จำแนกตามกลุ่มอาชีพนอกภาคเกษตรกรรมจะพบว่า แรงงานของเวียดนามมีการเปลี่ยนแปลงไปตามช่วงเวลา กล่าวคือในช่วงปี ค.ศ. 2000 ส่วนใหญ่หรือราวร้อยละ 30 ประกอบอาชีพการผลิตและที่เกี่ยวข้องกับการค้าขาย แต่นับตั้งแต่ปี ค.ศ. 2001 เป็นต้นไปปริมาณแรงงานของเวียดนามนอกภาคเกษตรกรรมกลายเป็นภาคอุตสาหกรรม คือร้อยละ 30.2, 30.3, 30.9, 31.6 และ 32.2 ในช่วงปี ค.ศ. 2001-2006 ตามลำดับ โดยมีอาชีพค้าขายรองลงมาแต่ในปริมาณที่ลดลงทุกปี

ตาราง 6 ร้อยละของแรงงานนอกภาคเกษตรกรรมของเวียดนาม

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
จำนวนรวม	13129	14094	15052	16130	17156	18185	19224
% ของแรงงานทั้งหมด	34.9	36.5	38.1	39.8	41.3	42.8	44.3
อุตสาหกรรม	29.6	30.2	30.3	30.9	30.9	31.6	32.2
ก่อสร้าง	7.9	9.2	10.1	10.5	11.2	11.0	10.4
ค้าขาย	29.7	28.8	28.4	28.1	27.8	27.1	26.4
โรงแรม กัดตาการ	5.2	5.0	4.8	4.6	4.4	4.2	4.1
ขนส่ง สื่อสาร	8.9	8.4	7.9	7.4	7.0	6.3	5.9
การศึกษา สาธารณสุข	10.3	10.0	9.9	9.8	9.7	9.5	9.4
บริการอื่น ๆ	8.3	8.4	8.6	8.7	9.1	10.3	11.7
	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0

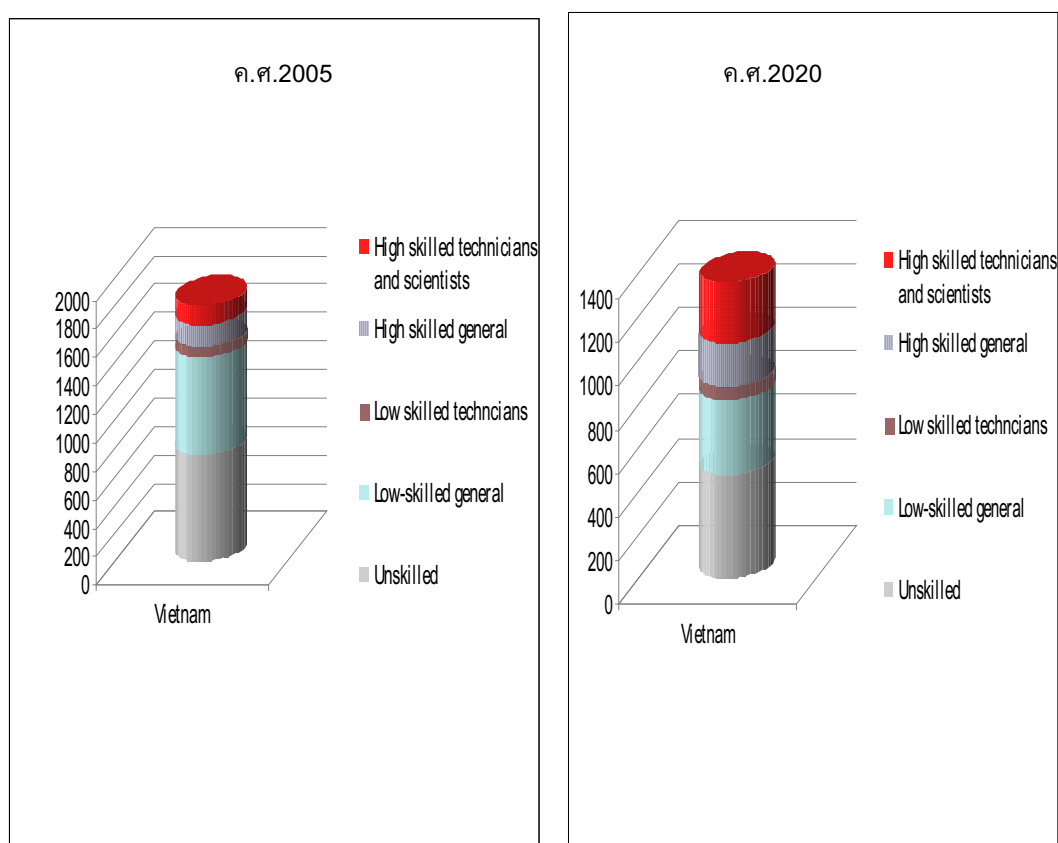
แหล่งข้อมูล ILO และ CELS database

การเพิ่มขึ้นของแรงงาน

ในปี ค.ศ. 2005 แรงงานเวียดนามมีอัตราการว่างงานเพียงเล็กน้อยคือระหว่างร้อยละ 1.8-4.3 โดยกลุ่มที่มีการศึกษาระดับประถมศึกษาว่างงานน้อยที่สุด เนื่องจากโรงงานอุตสาหกรรมในเวียดนามยังใช้เทคโนโลยีต่ำและล้าสมัย คาดว่ายังคงเป็นเช่นนี้ต่อไปอีกนาน ด้วยเหตุนี้จึงทำให้ผู้จบการศึกษาระดับอุดมศึกษาว่างงานมากที่สุด แต่แนวโน้มความต้องการแรงงานที่มีการศึกษาและมีคุณภาพจะมีปริมาณเพิ่มขึ้น เนื่องจากปริมาณการลงทุนจากนักลงทุนต่างชาติมีปริมาณมากขึ้น และรัฐบาลต้องการขยายงานประเภทที่ใช้ความรู้ ค้นคว้าวิจัยต้นแบบมากขึ้น แต่ทั้งนี้รัฐบาลจะต้องพัฒนาคุณภาพการศึกษาในระดับอุดมศึกษาให้สูงขึ้นด้วยดังคำปณของนักลงทุนต่างชาติที่เตือนให้รัฐบาลเฝ้าระวังคุณภาพการศึกษาระดับอุดมศึกษาเนื่องจากขาดความรู้ ไม่มีการเตรียมความพร้อมด้านทักษะที่จะออกไปทำงานที่สัมพันธ์กับงาน โดยกล่าวว่า “บัณฑิตจำนวนมากมีความรู้ต่ำ ขอบ้างเตือนท่าน รมต.” หรือ “Too many graduates ill-equipped, warns minister” (VN News, 2007) ในขณะที่ในหนังสือพิมพ์ฉบับเดียวกันรายงานเมื่อวันที่ 28 เมษายน 2008 ภายใต้วีธีชื่อว่า “Too many people, not enough jobs” อ้างว่ารัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม Nguyen Thanh Hoa กล่าวว่าประเทศเวียดนามได้วางแผนจ้างงานรวม 49.5 ล้านคนภายในปี ค.ศ. 2010 และสร้างงานใหม่เพื่อรองรับแรงงานใหม่อีก 8 ล้านคนในช่วงปี ค.ศ. 2006-2010 โดยในช่วงปี ค.ศ. 2006-2007 รัฐบาลได้ส่งแรงงานไปทำงานต่างประเทศจำนวน 160,000 คน และคาดหวังว่าอัตราการว่างงานของแรงงานในประเทศจะลดลงร้อยละ 5 ในปีค.ศ. 2010

จากแผนภูมิ 9 ในปี ค.ศ. 2005 แรงงานส่วนใหญ่คือราว 700,000 คนเป็นแรงงานที่มีทักษะฝีมือต่ำและอีกราว 600,000 คนเป็นแรงงานไร้ฝีมือ โดยมีราว 200,000 คนที่เป็นแรงงานมีฝีมือ แต่คาดว่าในปี ค.ศ. 2020 เวียดนามจะมีแรงงานทักษะฝีมือต่ำและไร้ฝีมือลดลงเหลือราว 600,000 คน โดยปริมาณของแรงงานมีฝีมือจะเพิ่มขึ้นเป็นราว 600,000 คน

แผนภูมิ 9 ปริมาณการเพิ่มขึ้นของแรงงานของเวียดนามในปัจจุบันและในอนาคต

แหล่งข้อมูล CELS database, based on ILO projections of Economically Active Population

ข้อมูลจาก Vietnam News เสนอรายงานว่าที่ HCM City คาดว่าหน่วยงานด้าน IT จะต้องการใช้แรงงานด้าน IT นับถึงปีค.ศ. 2010 ราว 91,000 คน และที่ Southern hub คาดว่าจะใช้แรงงานที่มีความรู้ IT อีกราว 30,000 คน ในขณะที่ผลิตได้เพียง 11,000 คน องค์กรด้านการเงินต้องการแรงงานประมาณ 70,000 คนภายในปีค.ศ. 2010 ในจำนวนนี้ราวร้อยละ 85 ต้องการผู้สำเร็จการศึกษาระดับอุดมศึกษา ในขณะที่ภาคการโรงแรมและบริการต้องการแรงงานราว 28,500 คนในปีค.ศ. 2010 ปริมาณความต้องการแรงงานมีค่อนข้างสูงแต่สถาบันการศึกษาที่กำลังดำเนินการอยู่ใน HCM City ซึ่งประกอบด้วย 63 junior colleges โรงเรียนอาชีววะ และศูนย์การศึกษาระยะสั้นอีกเกือบ 100 แห่ง ยังมีปัญหาขาดมาตรฐาน โดยเฉพาะขนาดของสถาบัน สิ่งอำนวยความสะดวกและคุณภาพการศึกษา (Ngo Thi Thanh

Hang อ้างใน Vietnam News, 2008) มีการคาดการณ์ว่าในปี ค.ศ. 2010 Ha Noi จะมีพนักงานราว 2.5 ล้านคน และจะต้องการเพิ่มขึ้นเป็น 3.5 ล้านคนในปี ค.ศ. 2015

ปัญหาของการขาดคุณสมบัติที่จะทำงานในโรงงานอุตสาหกรรมเป็นปัญหาใหญ่ และสำคัญมากกว่าการมีแรงงานจำกัด ต้นเหตุของปัญหาเกิดจากหลายสาเหตุและที่สำคัญ คือ โรงงานต้องการแรงงานที่มีประสบการณ์ สามารถปฏิบัติได้จริงแต่หลักสูตรการเรียนการสอนส่วนใหญ่ยังใช้แบบเก่าที่เน้นการเรียนวิชาทฤษฎีมากกว่าการให้นักศึกษาทดลองปฏิบัติ สถาบันการศึกษาขาดครูอาจารย์ที่มีคุณภาพ ขาดสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อที่เหมาะสม ตัวอย่างปัญหาเด่นชัดที่เกิดขึ้นในช่วงปี 2006 เป็นต้นมา เช่น เมื่อมีการประกาศรับสมัครพนักงานระดับผู้จัดการ (top managers) และแรงงานที่มีทักษะจำนวนมากในโรงงานอุตสาหกรรมตอนกลางของประเทศ แต่แม้ว่าจะมีผู้กรอกใบสมัครทำงานจำนวนมากจบการศึกษาจากมหาวิทยาลัยและโรงเรียนฝึกอาชีพ (vocational training schools) แล้วก็ตามแต่บริษัทก็สามารถบรรจุแรงงานเข้าทำงานได้เพียงไม่กี่คนเนื่องจากผู้สมัครงานขาดคุณสมบัติ ขาดทักษะที่จำเป็น เช่นเดียวกับ job bazaar ที่ต้องการพนักงานจำนวนมาก แต่สามารถรับเข้าทำงานเพียง 500 คน จากจำนวนผู้สมัคร 7,000 คน (Bui Van Ca อ้างใน Vietnam News, 2008)

ข. ประเทศไทย

1. การศึกษาและพัฒนาการศึกษาของประเทศ

1) ก่อนการปฏิวัติเปลี่ยนแปลงการปกครอง

การศึกษาของไทยในอดีตนั้น มีความสัมพันธ์กันระหว่าง บ้าน วัด วังและชุมชน วุฒิชัย มูลศิลป์ (2534) ได้กล่าวถึงระบบการศึกษาของไทยในอดีตก่อนมีระบบโรงเรียนว่า การศึกษาในช่วงแรกของสังคมไทยแปรผันไปตามสภาพของบ้านเมือง เช่น ยามสงบสุข ยามศึกสงคราม โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อทำให้คนเป็นคนดี โดยชายหนุ่มจะบวชเรียนหรือไปเรียนรู้กับพระในวัด เพื่อสืบทอดพระพุทธศาสนาให้รู้หนังสือรู้ตัวเลขที่ใช้ในการศึกษาและเรื่องราวของ

พระพุทธศาสนา โดยให้เด็กชายอยู่อาศัยในวัดเป็นระยะเวลาหนึ่ง หรือไปคลุกคลีกับวัด เมื่อถึงเวลาอันเหมาะสม อาจได้รับการบวชเณรและเมื่อโตขึ้น มีอายุเหมาะสม ตั้งใจที่จะสืบสานพระพุทธศาสนาจะได้รับการบวชพระ วิชาการที่เรียนส่วนใหญ่เป็นเนื้อหาในศาสนาพุทธเพื่อกล่อมเกล่าให้เป็นคนดี มีศีลธรรม หากพระสงฆ์รูปใดมีความรู้หนังสือ ตำรายาโบราณ ด้านการเกษตร งานฝีมือหรือคาถาอาคม พระรูปอื่น ๆ จะได้เรียนรู้ความรู้เหล่านั้น

ส่วนเด็กหญิง ได้เรียนรู้เฉพาะวิชาชีพกับแม่ หรือสมาชิกในครอบครัว เพื่อทำหน้าที่เป็นแม่บ้านเมื่อออกเหย้าออกเรือน หรือช่วยเหลือครอบครัวในการหุงหาอาหาร ดูแลงานบ้าน เสื้อผ้าเครื่องนุ่งห่ม หรืองานจักสาน

ส่วนการศึกษาสำหรับเด็กชายเด็กหญิงที่มีเชื้อสายขุนนาง ข้าราชการชั้นสูง หรือพ่อค้าที่มีฐานะ นอกจากจะได้เรียนรู้ในบ้าน จากครอบครัว จากวัด แล้วยังจะได้มีโอกาสไปเรียนรู้ในวัง หรือในที่ทำการของผู้ปกครอง

นอกจากนี้แต่ละชุมชน ท้องถิ่นมีการเรียนรู้เรื่องอาชีพหรือภูมิปัญญาเช่นทอผ้า จักสาน ทำอาหาร ยารักษาโรค การเกษตร และหากมีการติดต่อไปมาหาสู่กันก็มีการเรียนรู้ แลกเปลี่ยนกัน

ประยูรย์ ปยุตโต(2543) กล่าวว่า หน้าที่ของการศึกษาที่ประเทศไทยใช้กันในช่วงแรกๆ ดำเนินรอยตามพระพุทธศาสนา คือ เพื่อทำให้บุคคลเป็นคนดี เพราะการศึกษาทำหน้าที่สองประการ คือ สอนศิลปวิทยาการวิชาการกับวิชาชีพ และขัดเกล่าให้ผู้เรียนเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งกาย ใจ และจิตวิญญาณ

ในสมัยกรุงศรีอยุธยา ประเทศไทยมีการติดต่อค้าขายกับชาวต่างประเทศ เช่น ประเทศจีน โปรตุเกส ฝรั่งเศส ฮอลันดา ทำให้ประเทศไทยมีการเรียนรู้ศิลปวิทยาการสมัยใหม่จากประเทศต่างๆ เหล่านี้ และในสมัยกรุงรัตนโกสินทร์ตอนต้น เป็นช่วงของบ้านเมืองมีความสุขสงบและความเจริญ การติดต่อกับต่างประเทศดำเนินไปอย่างกว้างขวาง เช่น รัชสมัยรัชกาลที่ 3 ได้ทำการค้าสำเภากับจีน จนนับได้ว่าเป็นยุคสมัยของการค้ารุ่งเรืองมีเงินทองแดงเก็บไว้ในท้องพระคลังจำนวนมาก ในรัชสมัยรัชกาลที่ 4 ช่วงที่พระองค์ออกบวชเป็นพระภิกษุกว่า 20 ปี ได้ศึกษาศาสตร์ต่างๆ ทั้งของตะวันออกและตะวันตก เช่น ดาราศาสตร์ โหราศาสตร์ ภาษาสันสกฤต ภาษาลาติน ภาษาอังกฤษ พระองค์ได้ว่าจ้างหม่อมแอนนา เลียวนาร์ตและหม่อมสมิท ให้สอนหนังสือพระโอรส พระธิดา ในพระราชวังอีกด้วย นับได้ว่าระบบการศึกษาของไทยสำหรับชนชั้นสูงได้ศึกษาศิลปวิทยาการจากตะวันตก

วุฒิชัย มูลศิลป์ (2534); Pongpaichit & Baker (1998); Hall & Hall (1983) ได้แสดงความคิดเห็นว่า การเปลี่ยนแปลงการศึกษาไทยครั้งสำคัญในรัชสมัยรัชกาลที่ 5 ว่าด้วยสภาพประเทศไทยในขณะนั้น มีการล่าอาณานิคมของมหาอำนาจ เช่น ฝรั่งเศส อังกฤษ สเปน ทำให้รัชกาลที่ 5 ทรงเปลี่ยนแปลงการศึกษาของชาติให้ไปเป็นแบบระบบโรงเรียนของตะวันตก โดยมีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อแสดงให้เห็นว่าบ้านเมืองไทยมีความเท่าเทียมอารยประเทศ และ 2)

เพื่อผลิตกำลังคนให้ไปทำงานราชการ โดยพระองค์ทรงพัฒนาประเทศไปพร้อม ๆ กัน ทรงตั้ง กระทรวง กรม ต่าง ๆ ให้เหมือนกับการปกครองแบบตะวันตก

หลังจากพระองค์ได้เสด็จประพาสต่างประเทศครั้งแรกที่สิงคโปร์ ทรงเห็นระบบการศึกษาแบบโรงเรียนที่ชาวตะวันตกตั้งขึ้น จึงได้วางแผนร่วมกับขุนนางราชวงศ์ จัดตั้งโรงเรียนขึ้นมาในพระราชวังก่อน เรียกว่าโรงเรียนมหาดเล็กหลวง และยังได้ขยายโอกาสไปยังสตรีชั้นสูงให้มีโอกาสเล่าเรียนภายใต้การจัดการศึกษาในเขตพระราชวังอีกด้วย

อย่างไรก็ตาม ปัญหาเรื่องการเตรียมกำลังคนในสมัยนั้น วุฒิชัย มุลศิลป์(2534) กล่าวว่า ในช่วงแรกประชาชนผู้มีโอกาสได้เรียนหนังสือในระบบโรงเรียน มีทั้งชนชั้นสูงและสามัญชน เพื่อไปรับใช้ราชการ มีการเรียนแบบกึ่ง ๆ กลาง ๆ แล้วก็ลาออกไปรับราชการ บางรายเรียนแล้วไม่ยอมไปทำงานด้านอาชีพเกษตรกรรมแบบเดิมที่ครอบครัวเคยทำมา จนต้องมีประกาศเชิญชวนให้ไปประกอบอาชีพอื่นบ้าง

ต่อมารัชกาลที่ 6 ทรงจัดตั้งโรงเรียนสอนอาชีพ ข่างฝีมือ นอกจากนั้นทรงจัดตั้งการศึกษาภาคบังคับ(ป. 1 – ป. 4) ขึ้น แต่ไม่ค่อยได้รับความนิยมมากนัก เนื่องจากประชาชนต้องการใช้ลูกหลานเป็นแรงงานในครอบครัว ทำไร่นา ทำสวนและไม่เห็นความสำคัญของการศึกษา จึงพาลูกหลานหลบหนีหรือไม่ให้ความร่วมมือ รวมทั้งประเทศยังขาดงบประมาณอยู่มาก ทำให้ประเทศไทยในช่วงแรกจัดการศึกษาภาคบังคับได้เฉพาะในเมืองใหญ่เท่านั้น

ในการจัดการศึกษาสำหรับชนชั้นสูง (Elite) รัชกาลที่ 5 ได้ทรงจัดสรรงบประมาณไว้ให้ พระโอรส พระราชวงศ์และบุตรหลานข้าราชการชั้นสูง ได้มีโอกาสไปศึกษาต่างประเทศ ทั้งนี้เพื่อให้มีการเรียนรู้ศิลปวิทยาการแบบตะวันตก ไม่ว่าจะเป็นเรื่องกฎหมาย การปกครอง การทหาร การแพทย์ ฯลฯ ได้ส่งพระโอรส รัชกาลที่ 6 ไปศึกษาต่างประเทศและเป็นพระองค์แรกที่จบด้านกฎหมายจากอังกฤษ ส่วนพระโอรสองค์อื่นๆ บุตรขุนนาง และข้าราชการไปศึกษาที่ประเทศฝรั่งเศส อังกฤษ รัสเซีย เป็นต้น ซึ่งในรัชสมัยของพระองค์ได้จัดตั้งกระทรวงธรรมการ กระทรวงมหาดไทย การไปรษณีย์ รถราง รถไฟ และโรงพยาบาลศิริราช เป็นต้น

อย่างไรก็ตาม การศึกษาของกลุ่มชนชั้นผู้นำที่ได้มีโอกาสเรียนหนังสือแบบระบบตะวันตก ได้ร่วมพัฒนาประเทศเพื่อนำไปสู่ความทันสมัยแล้ว ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงด้านความคิดในเรื่องการเมือง การปกครอง มีการเรียกร้องให้เปลี่ยนแปลงการปกครองจากสมบูรณาญาสิทธิราชย์เป็นประชาธิปไตยในสมัยรัชกาลที่ 7

2) หลังเปลี่ยนแปลงการปกครอง พ.ศ. 2475-2503

นโยบายการศึกษาในสมัยหลังเปลี่ยนแปลงการปกครอง ในการเปลี่ยนแปลงการปกครองจากระบอบสมบูรณาญาสิทธิราช มาสู่ระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข เมื่อวันที่ 24 มิถุนายน 2475 ได้ส่งผลกระทบต่อการเมือง การบริหารด้านเศรษฐกิจ สังคม และทางการศึกษาของชาติ โดยเฉพาะในด้านการศึกษา “คณะราษฎร” กำหนดไว้ว่า “จะต้องให้การศึกษาอย่างเต็มที่แก่ราษฎรทุกชนชั้น” เพื่อประโยชน์ในการปกครองตามระบอบประชาธิปไตย และมีเจตนาที่จะพัฒนาการศึกษาของชาติให้เจริญก้าวหน้ายิ่งขึ้น

ช่วงระหว่างปี พ.ศ. 2475 - 2503 ได้มีการประกาศใช้รัฐธรรมนูญทั้งฉบับถาวร ฉบับชั่วคราว และฉบับแก้ไข จำนวน 15 ฉบับ มีรัฐบาลเข้ามาบริหารราชการแผ่นดิน 30 ชุด มีผู้ดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ 16 ท่าน ซึ่งมีผลกระทบต่อการกำหนดนโยบายและการดำเนินงานด้านการศึกษาอยู่มาก แต่ก็ไม่ทำให้การปรับปรุงระบบการศึกษาของชาติหยุดชะงักหากแต่เป็นยุคที่เชื่อมโยงการจัดการศึกษาในระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชกับระบอบประชาธิปไตย

แนวนโยบายที่เกี่ยวกับการจัดการศึกษา ในยุคนี้จำแนกได้เป็น 3 ระยะ คือ

1. **ระยะแรก (พ.ศ. 2475-2485)** นโยบายการจัดการศึกษาในช่วง 10 ปีแรกของการเปลี่ยนแปลงการปกครองเป็นการขยายการศึกษาระดับประถมศึกษาออกไปให้มากยิ่งขึ้นและให้ความสำคัญมากกว่าระดับอื่น ส่วนในระดับมัธยมศึกษา อาชีวศึกษาและอุดมศึกษานั้นขยายด้านปริมาณและปรับปรุงคุณภาพ

2. **ระยะที่สอง (พ.ศ. 2485 — 2493)** ช่วงแรก ประเทศอยู่ภายใต้ภาวะสงคราม นโยบายการบริหารราชการแผ่นดินจึงเน้นหนักในด้านการทหารและการป้องกันประเทศ ส่วนในด้านการศึกษา ไม่ค่อยชัดเจน ภายหลังสงคราม(พ.ศ.2488) รัฐบาลได้ปรับปรุงการศึกษาหลายประการ นโยบายการจัดการศึกษาได้เด่นชัดขึ้นทั้งในส่วนที่เกี่ยวกับปริมาณและคุณภาพ

3. **ระยะที่สาม (พ.ศ. 2493 — 2503)** มีรัฐบาลเข้ามาบริหารราชการแผ่นดิน 7 ชุด เป็นที่มีความสำคัญเป็นช่วงที่มีการปรับปรุงและพัฒนาการศึกษาให้เจริญก้าวหน้าในทุกด้าน และทุกระดับที่ปรากฏเด่นชัดที่สุด เช่น รัฐบาลได้ส่งเสริมการศึกษาทั้งในด้านปริมาณและคุณภาพ วางรากฐานเพื่อให้ประชาชนมีความรู้สูงขึ้น มีความสามารถประกอบอาชีพได้ดี พร้อมทั้งส่งเสริมให้ประชาชนมีวัฒนธรรมและศีลธรรมอันดีงาม ด้วยการอาศัยการศาสนาและการศึกษาเป็นหลัก

ในการจัดการศึกษาสมัยหลังเปลี่ยนแปลงการปกครองมีการประกาศใช้แผนการศึกษาชาติ รวม 3 ฉบับ คือ

1. แผนการศึกษาชาติ พ.ศ. 2475
2. แผนการศึกษาชาติ พ.ศ. 2479
3. แผนการศึกษาชาติ พ.ศ. 2494

3) สมัยการพัฒนาประเทศ

กล่าวโดยสรุปแล้ว นโยบายการจัดการศึกษาระหว่าง พ.ศ. 2475 - 2503 ในช่วงแรกของการเปลี่ยนแปลงการปกครอง มุ่งที่การขยาย การศึกษาภาคบังคับออกไปให้กว้างขวาง พร้อมทั้งผลิตครูให้เพียงพอในช่วงกลางของยุค (พ.ศ. 2484 — 2487) ทั่วโลกตกอยู่ภายใต้ภาวะของสงครามรวมทั้งประเทศไทยด้วย นโยบายในการจัดการศึกษาจึงไม่ชัดเจนนัก ภายหลัง สงครามโลก ครั้งที่ 2 รัฐบาลได้มีแนวนโยบายในการดำเนินงาน จัดการศึกษา โดยที่จะปรับปรุงการศึกษาในทุกด้าน ทุกระดับ ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ตอบสนองความต้องการของประชาชน โดยเฉพาะในระดับ ประถมศึกษาที่เป็นการศึกษาภาคบังคับ รวมทั้งให้ทุนอุดหนุนการจัดการศึกษาของเอกชน

การศึกษาในสมัยการพัฒนาประเทศ

- แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 1 (2504 – 2509)
- แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 2 (2510 – 2514)
- แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 3 (2515 – 2519)
- แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 4 (2520 - 2524)
- แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 5 (2525 – 2529)
- แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 6 (2530 - 2534)
- แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 7 (2535 – 2539)
- แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 (2540 – 2544)
- แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9 (2545 - 2549)
- แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 (2550 – 2554)

เพื่อให้สอดคล้องกับช่วงเวลาเดียวกับของเวียดนาม ผู้วิจัยขอเสนอข้อมูลสำคัญที่เกี่ยวข้องกับนโยบายการเตรียมกำลังคนตั้งแต่แผนฯ 3 เป็นต้นไป

2. นโยบายการพัฒนากำลังคน

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 3 (พ.ศ. 2515 – 2519)

ในแผนนี้มีนโยบายเกี่ยวกับการพัฒนากำลังคนโดยมีหลักใหญ่ๆ ดังนี้

1. ขยายการศึกษาระดับประถมศึกษาตอนต้น ให้สอดคล้องกับจำนวนประชากรวัยเรียนที่เพิ่มขึ้น
2. ขยายการศึกษาภาคบังคับระดับประถมปลาย (ป.5–ป.7) โดยเร็วที่สุด
3. สนับสนุนการศึกษาด้านวิทยาศาสตร์ อาชีวศึกษาและเทคโนโลยี และขยายการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นเพื่อผลิตนักเรียนเพียงพอที่จะศึกษาต่อและเป็นคนระดับกลาง
4. ขยายการฝึกหัดครูให้พอแก่ความต้องการของการศึกษาทุกระดับ
5. ขยายการศึกษานอกโรงเรียนให้ผู้ที่ไม่ได้เข้าเรียนได้มีโอกาสศึกษาเพิ่มเติมมากขึ้น

ระดับประถมศึกษา

1. ขยายการศึกษาให้สอดคล้องกับจำนวนประชากรที่เพิ่มขึ้น ปรับปรุงประสิทธิภาพการจัดการศึกษาเพื่อลดอัตราการสูญเปล่า
2. เร่งรัดขยายการศึกษาประถมศึกษาตอนปลาย โดยเน้นอาชีพในส่วนภูมิภาค
3. ปรับปรุงโรงเรียนประถมศึกษาในภูมิภาคให้มีลักษณะเป็นโรงเรียนชุมชน โดยระดมทรัพยากรที่มีอยู่มาใช้ให้สอดคล้องกับการพัฒนาท้องถิ่น

ระดับมัธยมศึกษาสายสามัญ

1. ปรับปรุงและขยายการศึกษาให้สอดคล้องกับความต้องการกำลังคนระดับกลางโดยเร่งรัดการศึกษาในส่วนภูมิภาคและปรับปรุงการจัดให้มีหลักสูตรให้เด็กได้เลือกเรียนได้ตามความถนัด
2. ปรับปรุงประสิทธิภาพการให้การศึกษาเพื่อลดอัตราการสูญเปล่าโดยเฉพาะในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย
3. หาทางปรับปรุงประสิทธิภาพของโรงเรียนราษฎร์โดยให้ความสนใจเป็นพิเศษในด้านปรับปรุงคุณภาพการสอน

ระดับมัธยมศึกษาสายอาชีพ

1. ปรับปรุงและขยายโรงเรียนมัธยมศึกษาอาชีวศึกษาตอนปลายเพื่อสนองความต้องการกำลังคนในระดับกลางของประเทศ
2. ลดการอาชีวศึกษาระดับมัธยมต้น
3. สนับสนุนอาชีพครูอาชีวและส่งเสริมสวัสดิการครูอาชีวศึกษาที่ต้องอาศัยความรู้และทักษะเป็นพิเศษ
4. ปรับปรุงโครงการหลักสูตรระยะสั้นเพื่อใช้สถานที่และเครื่องมือที่มีให้เกิดประโยชน์สูงสุด

ระดับการฝึกหัดครู

1. ปรับปรุงและขยายการฝึกหัดครูทั้งสายสามัญและสายอาชีพ ในสาขาวิชาที่จำเป็นเพื่อให้เพียงพอกับความต้องการของประเทศ
2. ส่งเสริมการผลิตตำราเรียน และส่งเสริมการวิจัยทางการศึกษาและการใช้ห้องสมุด

ระดับอุดมศึกษา

1. ปรับปรุงคุณภาพและประสิทธิภาพการจัดการศึกษาให้สูงขึ้นทั้งในด้านบริหารและวิชาการ เพื่อลดอัตราการสูญเปล่าโดยเฉพาะในระดับปริญญาตรี
 2. ปรับปรุงส่งเสริมการผลิตบัณฑิตในกลุ่มสาขาวิชาที่จำเป็นต่อเศรษฐกิจและสังคมตามความต้องการของประเทศ ได้แก่ เกษตรศาสตร์ วิศวกรรมศาสตร์ วิทยาศาสตร์ แพทยศาสตร์ เน้นหนักในด้านภาษาอังกฤษ และเรื่องของไทย รวมทั้งส่งเสริมการศึกษابัณฑิตวิทยาลัย
 3. ส่งเสริมการวิจัยและการสร้างตำราระดับอุดมศึกษา
 4. ปรับปรุงส่งเสริมมหาวิทยาลัยในส่วนภูมิภาคเพื่อให้เป็นศูนย์กลางทางวิชาการ
- ### **การศึกษาผู้ใหญ่และการศึกษาพิเศษอื่น ๆ**
1. ส่งเสริมการศึกษานอกโรงเรียน สำหรับผู้ที่ออกกลางคัน หรือไม่มีโอกาสเข้าศึกษาเล่าเรียน โดยสอนให้รู้หนังสือควบคู่ไปกับการฝึกอาชีพตามความเหมาะสมกับสภาพท้องถิ่น
 2. ส่งเสริมการใช้สื่อมวลชนเพื่อประโยชน์ในการศึกษาผู้ใหญ่ให้มากยิ่งขึ้น
 3. ปรับปรุงและขยายกิจการห้องสมุดประชาชนให้กว้างขวาง
 4. สนับสนุนกิจกรรมของเยาวชนในการพัฒนาท้องถิ่นและการฝึกอบรม เพื่อพัฒนาอาชีพของเยาวชน

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 4 (2520 - 2524)

ในแผนนี้มีนโยบายลดอัตราเพิ่มประชากรเหลือร้อยละ 2.1 โดยให้อัตราเกิดลดลงจาก 34.5 ต่อพันเป็น 29.0 ต่อพัน และอัตรายาลดจาก 9.0 ต่อพัน เป็น 8.0 ต่อพัน โดย

งานวางแผนครอบครัว

- (1) สนับสนุนด้านงบประมาณและกำลังคนให้หน่วยงานที่รับผิดชอบให้ปฏิบัติงานตามโครงการจนบรรลุเป้าหมาย
- (2) ปรับปรุงระเบียบการให้เงินเลี้ยงดูบุตร ด้านการรักษาพยาบาลและการศึกษา ตลอดจนการลาคลอดแก่ข้าราชการและพนักงานรัฐวิสาหกิจโดยให้การช่วยเหลือเงินสวัสดิการแก่บุตร 4 คนแรกเท่านั้น ยกเว้นผู้มีบุตรเกินกว่า 4 คน ก่อนที่ระเบียบนี้ประกาศใช้
- (3) ปรับปรุงกฎหมายเกี่ยวกับการให้บริการทำหมันแก่หญิงซึ่งเดิมกำหนดว่าต้องมีบุตร 4 คน จึงจะทำหมันได้ เป็นไม่จำกัดจำนวนบุตรที่มีแล้วแต่ความต้องการของผู้รับบริการ
- (4) ปรับปรุงกฎหมายด้านแรงงาน นายจ้างสามารถลดสิทธิการลาคลอดแก่ผู้ที่มีบุตรคนที่ 5 ขึ้นไป โดยยกเว้นแก่ผู้ที่มีสิทธิก่อนการประกาศใช้กฎหมายที่ปรับปรุงแล้ว
- (5) ใช้มาตรการด้านภาษีในการส่งเสริมการลดอัตราเพิ่มประชากร
- (6) ให้อัตราหักค่าใช้จ่ายในการทำหมันทั้งชายและหญิงแก่ข้าราชการผู้น้อยลูกจ้างของรัฐและรัฐวิสาหกิจและสนับสนุนให้เอกชนที่มีการให้สวัสดิการ ดำเนินการเช่นเดียวกับรัฐ

งานด้านประชากรศึกษา

- (1) ให้มีการสอนประชากรศึกษาทั่วไปทั้งในโรงเรียนและนอกโรงเรียนตามแนวการดำเนินงาน
 - ก. การสอนเรื่องประชากรศึกษาเป็นเรื่องที่จะต้องทำอย่างถูกต้อง
 - ข. จัดทำหลักสูตรและตำราเรียนให้เหมาะสมกับวัยและพื้นฐานความรู้ของผู้เรียนและอบรม
 - ค. เผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับเรื่องประชากรศึกษาออกไปอย่างกว้างขวางและผ่านสื่อมวลชน
 - ง. ให้มีการติดตามและประเมินผลการดำเนินงานตามโครงการและแผนงานต่าง ๆ อย่างสม่ำเสมอ

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 5 (2525 – 2529)

ในแผนนี้มีนโยบายเกี่ยวกับการพัฒนากำลังคนไว้การลดอัตราเพิ่มของประชากรเหลือประมาณร้อยละ 1.5 หรือมีจำนวนประชากรเพิ่มขึ้นเป็น 52.1 ล้านคน มีอัตราเกิดประมาณ 22.9 ต่อพันคนและอัตราตายประมาณ 7.3 ต่อพันคน โครงสร้างสัดส่วนของประชาชนตามกลุ่มอายุและเพศดังปรากฏ ดังนี้

ตาราง 7 ประมาณจำนวนประชากร อัตราเกิด อัตราตาย และอัตราเพิ่มของประชากร

ปี	จำนวนประชากร (พันคน)			อัตราเกิด	อัตราตาย	อัตราเพิ่มของประชากร (ร้อยละ)
	รวม	ชาย	หญิง			
2524	47,488	23,868	23,620	28.4	7.7	2.1
2525	48,490	24,374	24,116	27.5	7.6	2.0
2526	49,459	24,862	24,597	26.0	7.5	1.8
2527	50,396	25,334	25,062	24.8	7.4	1.7
2528	51,301	25,789	25,512	23.7	7.3	1.6
2529	52,094	26,187	25,907	22.9	7.3	1.5

เป้าหมายจำนวนผู้ใช้บริการวางแผนครอบครัวโดยวิธีต่างๆ มีเป้าหมายจำนวนประชากรเพิ่มเพียง 1.5 ให้บริการวางแผนครอบครัวรายใหม่ 4.6 ล้านคน และรายเก่า 4.1 ล้านคน

ตาราง 8 เป้าหมายผู้รับบริการวางแผนครอบครัวรายใหม่แยกเป็นรายวิธีและรายปี

ปี	ห่วงอนามัย	ยาเม็ดคุมกำเนิด	ผ่าตัดทำหมัน	ยาฉีดคุมกำเนิด	รวมทุกวิธี
2525	52,800	472,600	176,800	93,300	795,500
2526	56,400	504,900	187,700	98,100	847,100
2527	61,900	553,400	204,600	106,200	926,100
2528	65,700	587,500	216,600	112,200	982,000
2529	69,800	624,600	229,600	118,500	1,042,500
รวม	306,600	2,743,000	1,015,300	528,300	4,593,200

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 6 (2530 - 2534)

มีนโยบายเกี่ยวกับการพัฒนากำลังคนโดย พัฒนาคุณภาพคนทั้งในด้านร่างกาย สติ ปัญญา ความรู้ ความคิด ความสามารถ คุณธรรม และวัฒนธรรมด้านการอาชีพและจิตใจ เพื่อให้สามารถพัฒนาคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น และมีส่วนร่วมในการพัฒนาประเทศภายใต้สภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจ สังคมที่กำลังเปลี่ยนแปลงไป และสอดคล้องกับปัญหาและความต้องการของคนในกลุ่มอายุต่าง ๆ เช่น วัยเด็ก วัยเยาวชน วัยทำงาน และวัยสูงอายุ

ด้านแผนการพัฒนาคุณภาพคนและแรงงาน ประกอบด้วย 4 แผนงาน แยกเป็น แผนงานพัฒนาการศึกษาและฝึกอบรม แผนงานส่งเสริมสุขภาพ แผนงานพัฒนาจิตใจและ วัฒนธรรมและแผนงานบริหารและพัฒนาแรงงาน โดยในแผนงานพัฒนาการศึกษาและ ฝึกอบรมมีวัตถุประสงค์ เพื่อพัฒนาคนให้มีความรู้ มีสติปัญญา มีเหตุผล มีคุณธรรม วัฒนธรรม มีพละนาถัยที่สมบูรณ์ มีทักษะในการประกอบอาชีพ พึ่งตนเองได้ เป็นสมาชิกที่ดีของสังคม มีความรู้ความสามารถในเทคโนโลยีที่เหมาะสม และเป็นกำลังในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม ของประเทศ มีเป้าหมาย จัดการศึกษาและฝึกอบรมทั้งในและนอกระบบโรงเรียนให้แก่ นักเรียน นักศึกษาและคนทั่วไป ให้เป็นคนดี มีความรับผิดชอบ มีระเบียบวินัย ซื่อสัตย์ ขยัน พึ่งตนเอง ตลอดจนมีพื้นฐานความรู้วิชาชีพและเจตคติมุ่งมั่นในการพัฒนา การดำเนิน ชีวิตประจำวัน การอาชีพและปรับปรุงคุณภาพการศึกษาในทุกระดับการศึกษาเพื่อพัฒนา เยาวชนและประชาชนทั่วไปให้สามารถพัฒนาชีวิต ครอบครัว และชุมชนให้เกิดคุณภาพในการ ดำรงชีวิตที่ดีขึ้น และจัดการศึกษาให้ตรงกับความต้องการของตลาดแรงงานทั้งในประเทศและ ต่างประเทศ สามารถประกอบอาชีพส่วนตัวหรือสร้างงานด้วยตนเองได้มากยิ่งขึ้น

แผนงานบริหารและพัฒนาแรงงาน มีวัตถุประสงค์เพื่อ บรรเทาปัญหาการว่างงาน และกำลังแรงงานที่ไม่สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน ให้แรงงานมีฝีมือตามความต้องการของตลาดมีประสิทธิภาพในการผลิตสูง มีความก้าวหน้าในชีวิตการทำงาน เสริมสร้างความมั่นคงในระบบการจ้างงานและความมั่นคงด้านสภาพการทำงาน ตลอดจนความปลอดภัยและสุขภาพของแรงงาน ปรับปรุงพัฒนาเทคโนโลยีและการบริหารแรงงานให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น รวมทั้งการส่งเสริมและพัฒนากิจการดำเนินงานของกลุ่มวิชาชีพ

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 7 (2535 – 2539)

มีนโยบายเกี่ยวกับการพัฒนากำลังคนไว้ว่า จากผลการเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจและสังคมในระยะที่ผ่านมาและแนวโน้มในอนาคต จึงมีประเด็นหลักของการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ การศึกษาและสาธารณสุข

เป้าหมายการพัฒนา เน้นการพัฒนาคนให้เป็นคนดีมีความสามารถและมีสุขภาพอนามัยที่ดีอย่างเหมาะสมที่จะเป็นผู้นำ และสนับสนุนการพัฒนาประเทศให้สามารถรักษาสถานภาพการแข่งขันในตลาดต่างประเทศได้อย่างมีประสิทธิภาพ สร้างโอกาสให้แก่กลุ่มผู้ด้อยโอกาสทางเศรษฐกิจและสังคมได้รับการพัฒนาความรู้ ฝีมือและทักษะ เพื่อเสริมสร้างขีดความสามารถในการประกอบอาชีพให้สูงขึ้น

การศึกษาและการฝึกอบรม 1) ขยายการศึกษาขั้นพื้นฐานจาก 6 ปี เป็น 9 ปี กำหนดให้การเรียนต่อชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นเพิ่มจากร้อยละ 46.2 เป็นไม่ต่ำกว่าร้อยละ 73 โดยเน้นพื้นที่ชนบทยากจน 2) ให้นักศึกษาใหม่ในระดับอุดมศึกษาในสัดส่วน สายวิทยาศาสตร์ต่อสายสังคมศาสตร์เป็น 30:70 เน้นการผลิตแพทย์ ทันตแพทย์ เกษตรกร วิศวกร นักวิทยาศาสตร์ และกำลังคนสาขาบริการต่างๆ ที่สอดคล้องกับการพัฒนาประเทศ 3) ให้ประชาชนได้รับการศึกษาทั้งในระบบและนอกระบบโรงเรียนอย่างกว้างขวางทั่วถึงและต่อเนื่อง

การยกระดับรายได้และสวัสดิการแรงงาน เพิ่มการจ้างงานให้สูงขึ้น 2.8 ล้านคน โดยเพิ่มจำนวนการมีงานทำส่วนรวมจากจำนวน 32.02 ล้านคนในปี 2539 ให้มีการฝึกอบรมแรงงานที่ด้อยโอกาสได้พัฒนาขีดความสามารถเพื่อการยกระดับรายได้และฐานะให้ดีขึ้น และเพื่อประกอบอาชีพส่วนตัวและธุรกิจขนาดเล็กที่ไม่เป็นระบบในเขตเมือง ตลอดจนเสริมสร้างโอกาสในการประกอบอาชีพเสริมแก่เกษตรกรและการทำงานนอกภาคเกษตรในชนบท ให้กลุ่มผู้ด้อยโอกาส โดยเฉพาะแรงงานรับจ้างภาคเกษตรแรงงานที่มีรายได้ต่ำ แรงงานเด็กและสตรีแรงงานในต่างประเทศ มีความมั่นคงในการทำงาน ได้รับค่าจ้างที่เป็นธรรม ตลอดทั้งได้รับการคุ้มครองด้านความปลอดภัย สภาพแวดล้อมเหมาะสม ได้รับการจัดสวัสดิการอย่างทั่วถึง

การยกระดับรายได้และสวัสดิการแรงงาน ส่งเสริมการฝึกอบรมและพัฒนาฝีมือแรงงาน เพื่อเพิ่มขีดความสามารถของกลุ่มผู้ด้อยโอกาสให้มีความรู้ ฝีมือและทักษะในการประกอบอาชีพ อันเป็นการเสริมสร้างโอกาสการมีงานทำและยกระดับรายได้ให้สูงขึ้นด้วย สนับสนุนการฝึกอาชีพระยะสั้นสำหรับแรงงานไร้ฝีมือ เพื่อพัฒนาทักษะและประสิทธิภาพในการทำงานควบคู่ไปกับการปรับปรุงหลักสูตร และระบบการจัดฝึกอบรมให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน โดยการประสานความร่วมมือระหว่างสถาบันฝึกอาชีพของรัฐและสถานประกอบการเอกชน เร่งรัดการประกาศใช้พระราชบัญญัติส่งเสริมการฝึกอาชีพ ในสถานประกอบการ เพื่อส่งเสริมให้สถานประกอบการเอกชนเข้ามามีส่วนร่วมในการฝึกช่างฝีมือ ร่วมกับสถาบันฝึกอาชีพของรัฐ ขยายรูปแบบความร่วมมือ รวมทั้งระดมทุนจากภาคเอกชน มาใช้ในการฝึกอบรมมากขึ้น โดยกำหนดระบบการให้สิ่งจูงใจในรูปแบบต่างๆ ที่เหมาะสมกับการฝึกอบรมแก่สถานประกอบการทุกขนาด

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 (2540 – 2544)

มีนโยบายเกี่ยวกับการพัฒนากำลังคนให้เป็นคนดี มีคุณธรรม มีจิตสำนึกที่ดีต่อสังคม ส่วนรวมให้สามารถคิดวิเคราะห์บนหลักของเหตุผล มีการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต มีโลกทัศน์กว้าง รวมทั้งมีประสิทธิภาพในกระบวนการผลิตสูงขึ้น สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วทางด้านเศรษฐกิจและสังคม มีสุขภาพพลานามัยดี มีความรู้ความเข้าใจ และสามารถในการป้องกันโรคและดูแลสุขภาพของตนเองและครอบครัวได้อย่างมีประสิทธิภาพ และประชาชนกลุ่มผู้ด้อยโอกาสทุกกลุ่มได้รับการคุ้มครอง ช่วยเหลือ และได้รับบริการพื้นฐานทางสังคมทุกด้านอย่างเหมาะสมทั่วถึงและเป็นธรรมเพื่อให้สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างปกติสุขและสมศักดิ์ศรี

โดยมีเป้าหมายให้คนไทยมีขนาดครอบครัวที่เหมาะสม และมีการกระจายตัวของประชากรที่สอดคล้องกับศักยภาพและโอกาสการพัฒนาในพื้นที่เพิ่มคุณภาพการศึกษาทุกระดับและจัดให้มีกลไกประกันคุณภาพการศึกษา พร้อมทั้งพัฒนาหลักสูตรให้ได้มาตรฐาน และจัดให้มีการสอบวัดผลวิชาพื้นฐานสำคัญ ๆ เพิ่มสัดส่วนของการผลิตบัณฑิตสาขาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีต่อสาขาสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์จากปัจจุบัน 31 : 69 เป็นไม่ต่ำกว่า 40 : 60 ขยายการฝึกอบรมและพัฒนาฝีมือแรงงานในสาขาต่างๆอย่างต่อเนื่องให้ได้ไม่ต่ำกว่าร้อยละ 50 ของการฝึกอาชีพระยะสั้นภายในปี 2544 ประชาชนทุกคนมีความรู้ความเข้าใจและตระหนักถึงความสำคัญในการป้องกันโรค ดูแลสุขภาพของตนเองและครอบครัวตลอดจนการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมสุขภาพ สร้างโอกาสให้สตรีและผู้ด้อยโอกาสทุกประเภทในสังคมได้รับการพัฒนาตามศักยภาพอย่างเต็มที่ และได้รับบริการต่างๆ ที่เหมาะสมอย่างทั่วถึง

**การพัฒนาคนเพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศและการ
พึ่งตนเองทางเทคโนโลยีมากขึ้นทั้งในเชิงคุณภาพและปริมาณ ประกอบด้วย**

1. การปรับปรุงระบบการบริหารจัดการการศึกษาและฝึกอบรมให้มีประสิทธิภาพ
2. การเสริมสร้างโอกาสการพัฒนาเพื่อสร้างอาชีพและการมีงานทำ
3. การพัฒนาเกษตรยั่งยืนเพื่อปรับโครงสร้างการเกษตร
4. การพัฒนาอุตสาหกรรมในระดับครัวเรือน อุตสาหกรรมชนบท และ
อุตสาหกรรมชุมชน
5. การกระจายอุตสาหกรรมและกิจกรรมสนับสนุนไปสู่ภูมิภาค

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9 (2545 – 2549)

แผนฯ 9 มีนโยบายเกี่ยวกับการพัฒนากำลังคนไว้ว่า การพัฒนาคนและสังคมในช่วงที่ผ่านมาส่วนใหญ่เป็นบทบาทของภาครัฐที่เน้นการทำงานเชิงตั้งรับเพื่อฟื้นฟูและแก้ไขปัญหาสังคมที่เกิดขึ้นและมุ่งขยายบริการทางสังคมให้กระจายครอบคลุมประชากรทุกกลุ่มอย่างทั่วถึง ทำให้คุณภาพชีวิตของคนไทยดีขึ้นอย่างต่อเนื่องแต่ยังไม่อยู่ในระดับที่น่าพอใจ และเมื่อวิกฤตเศรษฐกิจเกิดขึ้นได้สะท้อนให้เห็นถึงปัญหาเชิงโครงสร้างที่เป็นจุดอ่อนของการพัฒนาหลายประการ ส่งผลให้คนไทยส่วนใหญ่ไม่สามารถปรับตัวให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงและใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีสารสนเทศและวิทยาการใหม่ๆ อย่างรู้เท่าทันได้

วัตถุประสงค์ เพื่อพัฒนาคนให้มีคุณภาพ มีสุขภาพแข็งแรง คิดเป็น ทำเป็น มีการเรียนรู้ตลอดชีวิต มีวิถีชีวิตอย่างมีเหตุผล มีคุณธรรม จริยธรรม มีระเบียบวินัย ซื่อสัตย์สุจริตและรับผิดชอบต่อส่วนรวม รวมทั้งสามารถนำเทคโนโลยีสารสนเทศและภูมิปัญญาท้องถิ่นมาผสมผสานให้เกิดความสมดุลในการยกระดับคุณภาพชีวิต เสริมสร้างความมั่นคงทางสังคมแก่ประชาชนอย่างทั่วถึงและเป็นธรรม รวมทั้งช่วยเหลือและพัฒนาคนยากจนและผู้ด้อยโอกาสให้สามารถพึ่งตัวเองได้มากขึ้น เสริมสร้างความสงบสุขในสังคมโดยเฉพาะอย่างยิ่งการป้องกันและแก้ไขปัญหาอาชญากรรมและความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น และเสริมสร้างความเข้มแข็งและบทบาทของครอบครัวและชุมชน องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นและสถาบันทางสังคมในการพัฒนาด้านต่าง ๆ รวมทั้งปลูกจิตสำนึกความรักชาติและความเป็นไทย

เป้าหมาย

การพัฒนาคุณภาพคน โดย ขยายการประกันสุขภาพให้ครอบคลุมอย่างทั่วถึงและเป็นธรรม ลดอัตราการเจ็บป่วยด้วยสาเหตุที่ป้องกันได้ เช่น โรคหัวใจ โรคมะเร็ง อุบัติเหตุ เป็นต้น ให้ประชาชนมีการออกกำลังกาย หรือเล่นกีฬาเพิ่มขึ้นให้ประชาชนมีการศึกษาโดยเฉลี่ยไม่ต่ำกว่า 9 ปี เพิ่มคุณภาพการเรียนการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีทุกระดับให้ได้มาตรฐาน ยกกระตักการศึกษาของกำลังแรงงานไทยให้ถึงระดับมัธยมศึกษาตอนต้นขึ้นไป ไม่ต่ำกว่าร้อยละ 50 ของกำลังแรงงานในปี 2549 เพิ่มโอกาสการมีงานทำในประเทศ ไม่ต่ำกว่า 230,000 คนต่อปี

การพัฒนาคนให้มีคุณภาพและรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลง โดยพัฒนาให้ประชาชนสามารถสร้างเสริมสุขภาพด้วยตนเองภายใต้ระบบสุขภาพที่มีความหลากหลายเป็นองค์รวม มีคุณภาพ ประสิทธิภาพและเป็นธรรม มีการปฏิรูปการศึกษา การเรียนรู้ตลอดชีวิต การฝึกอบรมและพัฒนาทักษะที่ทำให้คนไทยทุกคนได้รับการพัฒนาอย่างสมดุลทั้งในด้านคุณธรรม วิชาการ คุณภาพและมาตรฐานฝีมือแรงงาน รวมทั้งตระหนักในความสำคัญที่จะพัฒนาตนเองให้เต็มตามศักยภาพ

การเตรียมความพร้อมและยกระดับทักษะฝีมือ โดยให้มีคุณภาพได้มาตรฐานและสอดคล้องกับโครงสร้างการผลิตและเทคโนโลยีที่เปลี่ยนแปลงไป ผลิตและพัฒนากำลังคนระดับกลาง โดยผสมผสานภูมิปัญญาท้องถิ่น ทักษะชีวิต กับความรู้พื้นฐาน เช่น ภาษา คณิตศาสตร์ คอมพิวเตอร์ การจัดการ เป็นต้น รวมทั้งให้มีบริการการทดสอบมาตรฐานฝีมือแรงงานที่หลากหลายและทั่วถึง สร้างเครือข่ายความร่วมมือระหว่างสถาบันการศึกษา และฝึกอบรมกับสถานประกอบการทั้งในประเทศและที่ต่างชาตินำมาลงทุนในการแลกเปลี่ยนทรัพยากร การประสานพัฒนาทักษะฝีมือแรงงาน รวมทั้งการแลกเปลี่ยนข้อมูลสารสนเทศเพื่อประโยชน์ในการปรับหลักสูตรและการกำหนดเป้าหมายการผลิตกำลังคนให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน สนับสนุนและเปิดโอกาสให้มีการนำประสบการณ์ในการทำงานมาเทียบโอนเพื่อเข้ารับการศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้นและส่งเสริมให้มีการพัฒนาระบบคุณวุฒิวิชาชีพที่เน้นสมรรถนะในการปฏิบัติงาน ควบคู่กับการส่งเสริมให้แรงงานในสถานประกอบการมีพื้นฐานการศึกษาไม่ต่ำกว่ามัธยมศึกษาตอนต้น ส่งเสริมให้ภาครัฐและเอกชนร่วมมือกันจัดการฝึกอบรมเพิ่มเติมให้ผู้ที่กำลังทำงานอยู่ในสถานประกอบการแขนงต่างๆ เพื่อเพิ่มศักยภาพให้แรงงานมีผลิตภาพสูงขึ้น มีทักษะทันต่อการเปลี่ยนแปลงของการค้าเสรี และนำไปสู่การเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ ส่งเสริมให้ภาครัฐและเอกชนทำการวิจัยและพัฒนาเพื่อให้เกิดองค์ความรู้ใหม่ๆ มาพัฒนาการเรียนและการฝึกอบรมที่สอดคล้องกับเศรษฐกิจยุคใหม่และการพัฒนาเทคโนโลยีในอนาคตบนพื้นฐานการพึ่งตนเอง

การส่งเสริมให้คนมีงานทำ โดยมุ่งสร้างอาชีพแก่แรงงานให้สามารถประกอบอาชีพส่วนตัวและเป็นผู้ประกอบการขนาดเล็ก กระจายโอกาสการมีงานทำในทุกๆ พื้นที่ทั่วประเทศ ส่งเสริมการจ้างงานนอกภาคเกษตร และส่งเสริมให้เกิดการจ้างงานในต่างประเทศเป็นการขยายตลาดแรงงานใหม่ๆ ให้แก่แรงงานไทย ควบคู่ไปกับการพัฒนาระบบข้อมูลข่าวสารตลาดแรงงานและตัวชี้วัดด้านแรงงานให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นโดยให้ความสำคัญกับ (1) สร้างผู้ประกอบการอาชีพส่วนตัวและผู้ประกอบการขนาดเล็ก (2) กระจายโอกาสการมีงานทำ (3) ส่งเสริมการจ้างงานในต่างประเทศ โดยการฝึกอบรมทักษะอาชีพใหม่ๆ ซึ่งเป็นที่ต้องการของตลาดต่างประเทศให้กับแรงงานไทย โดยเฉพาะอาชีพในภาคบริการ เช่น พนักงานดูแลเด็กและผู้สูงอายุ ผู้ประกอบการอาหารไทย เป็นต้น เพื่อสร้างโอกาสให้คนไทยมีงานทำในต่างประเทศมากขึ้น สนับสนุนเงินกู้ยืมดอกเบี้ยต่ำแก่แรงงานไทยที่จะไปทำงานต่างประเทศ และหาช่องทางเปิดตลาดแรงงานใหม่ๆ ในต่างประเทศ รวมทั้งให้ความรู้เกี่ยวกับข้อพึงปฏิบัติในการไปทำงานในแต่ละประเทศด้วย

พัฒนาระบบข้อมูลข่าวสารตลาดแรงงานและดัชนีชี้วัด โดย พัฒนาระบบข้อมูลข่าวสารตลาดแรงงานและระบบจัดหางานให้มีมาตรฐานและมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น โดยจัดทำทะเบียนผู้ว่างงานทั่วประเทศและเชื่อมโยงเครือข่ายข้อมูลข่าวสารตลาดแรงงานและระบบจัดหางานทั้งภาครัฐและเอกชนในระดับประเทศ ภาค จังหวัด อำเภอและชุมชน พร้อมทั้งสร้างความเข้มแข็งให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและชุมชนสามารถรวบรวมข้อมูลด้านแรงงานได้อย่างครบถ้วนสมบูรณ์มากขึ้นพัฒนาระบบตัวชี้วัดด้านแรงงานเพื่อสร้างระบบเตือนภัยล่วงหน้าและใช้ในการกำหนดนโยบาย โดยการวิเคราะห์และจัดทำตัวชี้วัดด้านตลาดแรงงาน รายได้ประสิทธิภาพการผลิตของแรงงานในทุกๆ ระดับ

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 (2550 – 2554)

ในแผนนี้มีนโยบายเกี่ยวกับการพัฒนากำลังคน**เชิงคุณภาพ** คนไทยทุกคนได้รับการพัฒนาให้มีความพร้อมทั้งด้านร่างกาย สติปัญญา คุณธรรมจริยธรรม อารมณ์ มีความสามารถในการแก้ปัญหา มีทักษะในการประกอบอาชีพ มีความมั่นคงในการดำรงชีวิตอย่างมีศักดิ์ศรี และอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข **เป้าหมายเชิงปริมาณ** จำนวนปีการศึกษาเฉลี่ยของคนไทยเป็น 10 ปี ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาหลักของทุกระดับสูงกว่าร้อยละ 55 เพิ่มกำลังแรงงานระดับกลางที่มีคุณภาพเป็นไม่ต่ำกว่าร้อยละ 60 ของกำลังแรงงานทั้งประเทศ จำนวนบุคลากรด้านการวิจัยและพัฒนาเพิ่มขึ้นเป็น 10 คนต่อประชากร 10,000 คน อายุคาดหมายเฉลี่ยของคนไทยสูงขึ้นเป็น 80 ปี ลดอัตราเพิ่มของการเจ็บป่วยด้วยโรคที่ป้องกันได้ 5 อันดับแรก ได้แก่ โรคหัวใจ โรคความดันโลหิตสูง โรคเบาหวาน โรคหลอดเลือดสมอง โรคเนื้องอกร้าย (มะเร็ง) ผู้

อยู่ในเศรษฐกิจนอกระบบได้รับการคุ้มครองทางสังคมอย่างทั่วถึง ลดคดีอาชญากรรมลงร้อยละ 10

รัฐบาลไทยตั้งเป้าหมายให้ปี 2008-2009 เป็นปีแห่งการลงทุน โดยมีเป้าหมายเพื่อฟื้นฟูความเชื่อมั่นแก่นักลงทุนให้ลงทุนด้านอุตสาหกรรมกลุ่มเป้าหมายที่มีความเข้มแข็งอยู่แล้ว ได้แก่ ชิ้นส่วนยานยนต์ HDD ไฟฟ้า และชิ้นส่วนไฟฟ้า โดยเน้นการส่งเสริมศักยภาพเพื่อให้สามารถแข่งขันได้ ส่งเสริมอุตสาหกรรมในอนาคต เช่น อุตสาหกรรม hi-tech ประเภท life science, biotechnology, bio-degradable materials, RFID, LED, LCD panels เป็นต้น ส่งเสริมการลงทุนพลังงานทางเลือก เช่น ethanol, bio-fuels, biogas พลังงานแสงอาทิตย์ และพลังงานลม ส่งเสริมการแข่งขันด้านอุตสาหกรรมด้วยการให้แรงจูงใจด้านภาษีที่โรงงานทั้งหลายจะปรับปรุงเปลี่ยนแปลงเครื่องจักรที่ทันสมัยและปัญหาสิ่งแวดล้อมและลดมลภาวะ ส่งเสริมการวิจัยและพัฒนาในอุตสาหกรรมท้องถิ่นและพัฒนาแรงงานภาคอุตสาหกรรมโดยการร่วมมือกับสถาบันการศึกษาและศูนย์วิจัย ส่งเสริมการพัฒนานักลงทุนไทยด้านวิชาการความรู้ และการลงทุนในประเทศกลุ่มเป้าหมาย

สภาพการจัดการศึกษาระดับอาชีวและเทคนิคในประเทศไทย

จากการเข้าศึกษาสภาพการจัดการเรียนการสอนการอาชีวศึกษาในสถาบันการศึกษา ได้แก่ วิทยาลัยเทคนิค วิทยาลัยอาชีวศึกษา และวิทยาลัยการอาชีพเพื่อเปรียบเทียบสภาพการจัดการเรียนการสอนระดับอาชีวศึกษาในเวียดนาม พบว่า

- 1) นักเรียนที่เข้าเรียนระดับ ปวช. ส่วนใหญ่มาจากนักเรียนที่มีผลการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นต่ำ ทำให้ครูผู้สอนเน้นการฝึกปฏิบัติมากกว่าด้านวิชาการเพื่อว่าจะได้ออกไปเป็นแรงงานกึ่งฝีมือได้
- 2) จำนวนนักเรียนที่เข้าเรียนระดับ ปวช. มีปริมาณสูงและเมื่อศึกษาจบหลักสูตรแล้วสามารถศึกษาต่อ ปวส. และต่อถึงระดับปริญญาตรีได้
- 3) จำนวนนักเรียนที่เข้าเรียนระดับ ปวส. ที่มาจากผู้จบการศึกษามัธยมศึกษาตอนปลายในประเทศไทยมีจำนวนน้อยกว่าผู้จบ ปวช.
- 4) วิทยาลัยเทคนิคและวิทยาลัยอาชีวศึกษาตั้งอยู่ในอำเภอเมืองของแต่ละจังหวัด ส่วนใหญ่เปิดเรียนสองรอบคือรอบเช้าและรอบบ่าย ในขณะที่วิทยาลัยการอาชีพตั้งกระจายอยู่ตามอำเภอรอบนอก และมีนักเรียนให้ความสนใจเข้าศึกษาน้อยกว่า
- 5) บรรยากาศ ห้องปฏิบัติการในบางสถาบันการศึกษามีความพร้อมมากโดยเฉพาะในวิทยาลัยเทคนิคและวิทยาลัยอาชีวศึกษา

- 6) การอาชีวศึกษามีกิจกรรมกระตุ้นการเรียนรู้ของนักเรียนนักศึกษาทุกรูปแบบ เพื่อให้นักศึกษามีความภาคภูมิใจ ให้คิดสร้างสรรค์และบริการชุมชน เช่น คนพันธุ์ อา จัดมหกรรมผลงานอาชีวะและแข่งขันสิ่งประดิษฐ์ และโครงการ Fix it center เพื่อบริการชุมชน เป็นต้น

ภาพ 5 เครื่องมือทันสมัยในห้องปฏิบัติการช่างยนต์ในวิทยาลัยเทคนิค

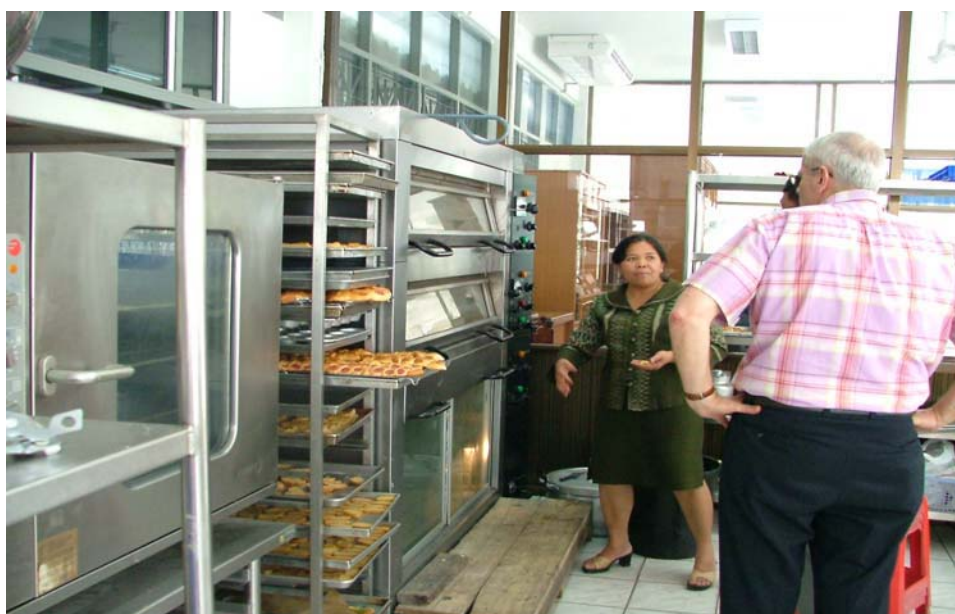
ภาพ 6 กิจกรรมการเรียนรู้เป็นกลุ่มย่อยของนักเรียนช่างยนต์ในวิทยาลัยเทคนิค

ภาพ 7 อุปกรณ์ สื่อในห้องปฏิบัติการช่างยนต์ในวิทยาลัยเทคนิค

ภาพ 8 ห้องปฏิบัติการผลิต Bakery จริงในวิทยาลัยอาชีวศึกษา

ภาพ 9 กิจกรรมการเรียนรู้วิชาช่างไฟฟ้าในวิทยาลัยเทคนิค

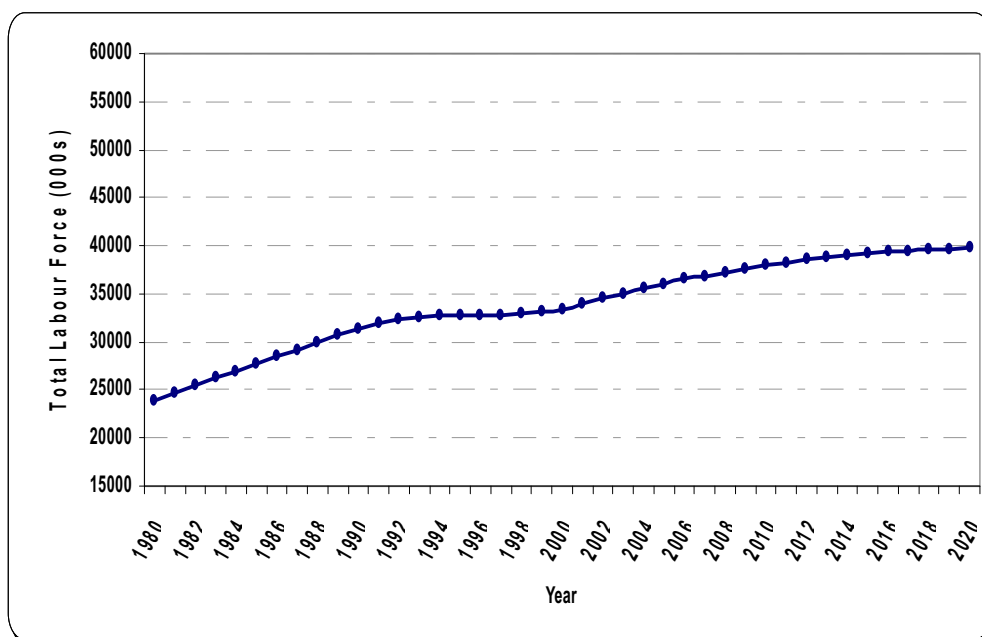
ภาพ 10 การแสดงผลงานและแข่งขันสิ่งประดิษฐ์ที่ผลิตโดยนักศึกษาอาชีวศึกษา

การขยายตัวด้านแรงงานในประเทศไทย

จากแผนภูมิ ปริมาณของวัยแรงงานไทยมีปริมาณเพิ่มขึ้นอย่างช้าในแต่ละปี กล่าวคือ จากราว 24,000,000 คนในปี ค.ศ. 1980 เพิ่มขึ้นเป็นราว 37,000,000 คนในปี ค.ศ. 2008 และ คาดว่าจะเป็นราว 40,000,000 คนในปี ค.ศ. 2020

แผนภูมิ 10 ปริมาณแรงงานรวมของไทยในช่วงปี 1980-2020

แหล่งข้อมูล ILO และ CELS database

แรงงานจำแนกตามกลุ่มอาชีพ(Labour force by occupation)

จากตาราง 9 แรงงานที่ประกอบอาชีพนอกภาคเกษตรกรรมเพิ่มปริมาณขึ้นอย่างต่อเนื่องประเทศไทยนับตั้งแต่ปี ค.ศ. 2000 กล่าวคือ งานภาคบริการมีจำนวนแรงงานมากที่สุด รองลงไปได้แก่แรงงานผลิต ไฟฟ้า และเหมืองแร่ และแรงงานด้านพาณิชยกรรมมีปริมาณรองลงไป

ตาราง 9 ปริมาณแรงงานจำแนกตามกลุ่มอาชีพ

หน่วยเป็น 1,000

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
พาณิชย์	4,677	4,684	4,821	5,100	5,268	5,354	5,371
ก่อสร้าง	1,276	1,404	1,551	1,709	1,779	1,912	1,954
ผลิต ไฟฟ้า และเหมืองแร่	4,739	4,946	5,073	5,272	5,354	5,395	5,455
บริการ	5,455	5,820	6,178	6,375	6,734	6,989	7,180
ขนส่ง สื่อสาร	973	962	980	1,010	1,043	1,060	1,069
นอกภาคเกษตร	17,120	17,816	18,603	19,466	20,178	20,710	21,029
ภาคเกษตร	16,283	16,059	15,888	15,600	15,475	15,393	15,315
รวม	33,403	33,875	34,491	35,066	35,654	36,104	36,344

แหล่งข้อมูล ILO และ CELS database

ตาราง 10 ร้อยละเมื่อเปรียบเทียบกับการทำงานทั้งหมด

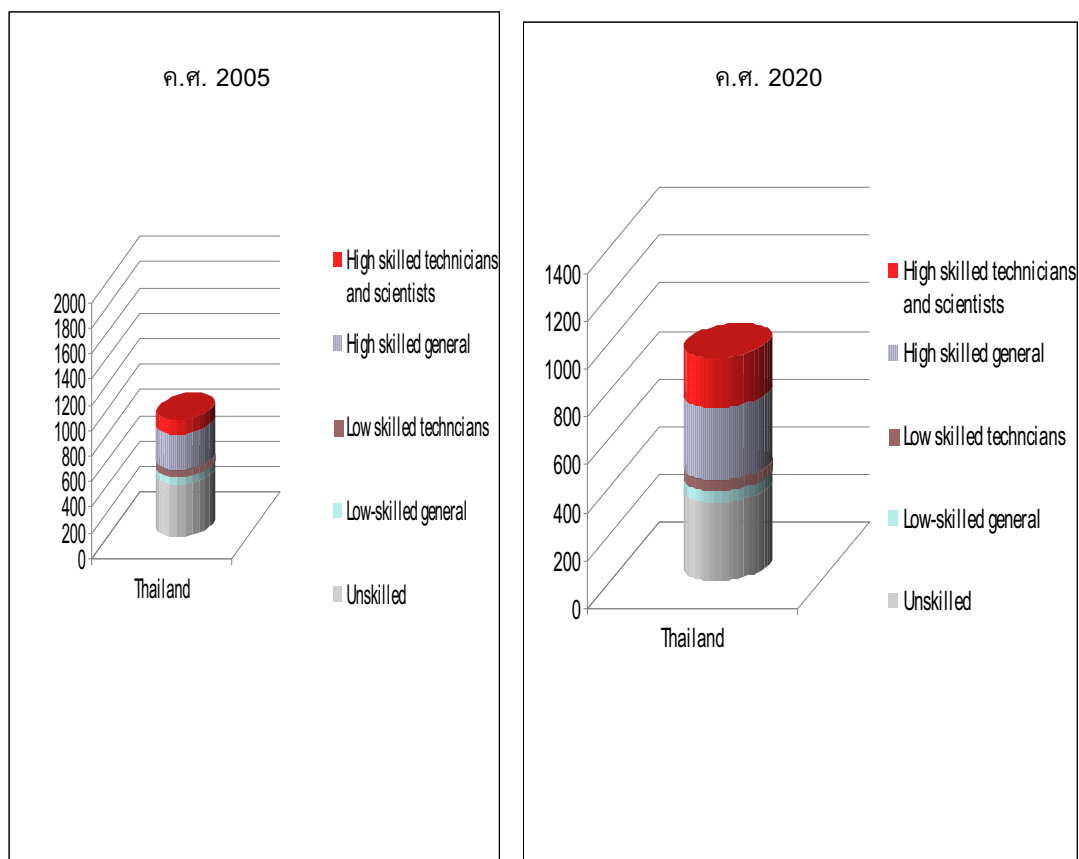
	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
พาณิชย์	14.0	13.8	14.0	14.5	14.8	14.8	14.8
ก่อสร้าง	3.8	4.1	4.5	4.9	5.0	5.3	5.4
ผลิต ไฟฟ้า และเหมืองแร่	14.2	14.6	14.7	15.0	15.0	14.9	15.0
บริการ	16.3	17.2	17.9	18.2	18.9	19.4	19.8
ขนส่ง สื่อสาร	2.9	2.8	2.8	2.9	2.9	2.9	2.9
นอกภาคเกษตร	51.2	52.5	53.9	55.5	56.6	57.3	57.9
ภาคเกษตร	48.8	47.5	46.1	44.5	43.4	42.7	42.1
รวม	100	100	100	100	100	100	100

แหล่งข้อมูล ILO และ CELS database

การเพิ่มขึ้นของแรงงาน

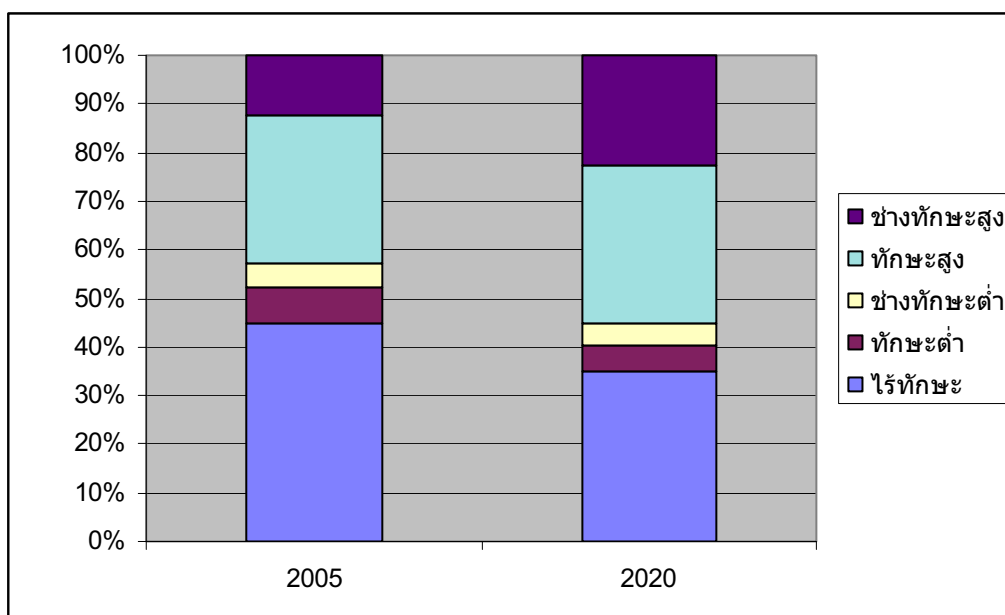
หากจำแนกตามทักษะและความสามารถของแรงงานไทยเปรียบเทียบ 2 ช่วงเวลาคือ ค.ศ. 2005 และ 2020 จะพบว่าในช่วงปี ค.ศ. 2005 แรงงานมากกว่าร้อยละ 60 ยังมีทักษะการทำงานต่ำ มีแรงงานที่มีทักษะเป็นช่างเทคนิคที่มีทักษะเพียงร้อยละ 11 ในขณะที่ในปี ค.ศ. 2020 แรงงานไทยที่มีทักษะการทำงานต่ำหรือไร้ทักษะจะมีปริมาณลดลงเหลือร้อยละ 45 นอกนั้นจะเป็นแรงงานที่มีทักษะสูงและช่างที่มีทักษะสูง

แผนภูมิ 11 ปริมาณการเพิ่มขึ้นของแรงงานของไทยในปัจจุบันและในอนาคต

แหล่งข้อมูล CELS database, based on ILO projections of Economically Active Population

แผนภูมิ 12 เปรียบเทียบร้อยละของแรงงานไทย(ค.ศ.2005 และ2020) จำแนกตามทักษะ

หากจำแนกปริมาณแรงงานของไทยตามสัดส่วนโดยพิจารณาจากการข้อมูลที่จำแนกตามกลุ่มอาชีพนอกภาคเกษตรกรรมจะพบว่า แรงงานของไทยส่วนใหญ่หรือมากกว่าร้อยละ 30 ประกอบอาชีพบริการ โดยมีอาชีพที่เกี่ยวข้องกับการผลิตและการค้าขายใกล้เคียงกันคือ ร้อยละ 27.7 และ 27.3 ในปีค.ศ. 2000 และลดเหลือร้อยละ 25.9 และ 25.5 ตามลำดับ

ตาราง 11 ร้อยละของแรงงานนอกภาคเกษตรกรรมของไทย

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
พาณิชย์	27.3	26.3	25.9	26.2	26.1	25.9	25.5
ก่อสร้าง	7.5	7.9	8.3	8.8	8.8	9.2	9.3
ผลิต ไฟฟ้า และเหมืองแร่	27.7	27.8	27.3	27.1	26.5	26.1	25.9
บริการ	31.9	32.7	33.2	32.7	33.4	33.7	34.1
ขนส่ง สื่อสาร	5.7	5.4	5.3	5.2	5.2	5.1	5.1

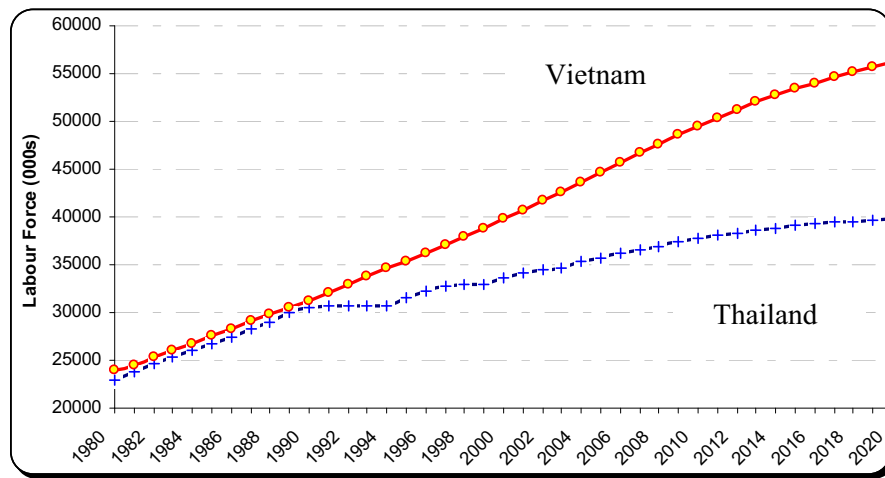
แหล่งข้อมูล ILO และ CELS database

3. สรุป วิเคราะห์และเปรียบเทียบนโยบายการพัฒนากำลังคนและเป้าหมายการพัฒนาของประเทศไทย-เวียดนาม

เพื่อให้เกิดความชัดเจนตามวัตถุประสงค์ ในส่วนนี้ได้นำเสนอเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับการเปรียบเทียบด้านนโยบายการพัฒนากำลังคนและเป้าหมายการพัฒนาประเทศ

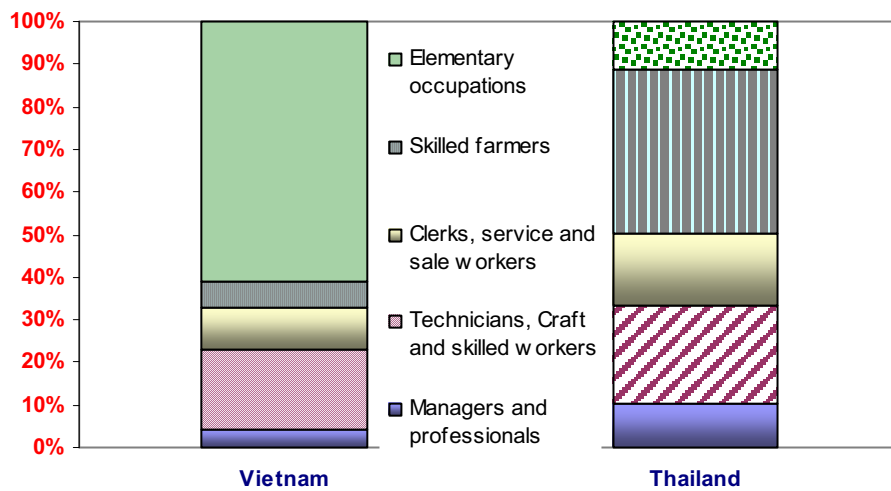
จากข้อมูลที่น่าสนใจข้างต้นประเทศไทยได้เริ่มมีแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติอย่างเป็นรูปธรรมจำแนกเป็นช่วงละ 5 ปีมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2504 ในขณะที่ประเทศเวียดนามเริ่มได้รับอิสรภาพและรวมเป็นชาติเดียวกันเมื่อปี ค.ศ. 1975 (พ.ศ. 2518) ซึ่งตรงกับปลายแผนพัฒนาฉบับที่ 3 ของไทย ดังนั้นเพื่อเป็นข้อมูลง่ายต่อการเปรียบเทียบกับแผนพัฒนาฯ ของเวียดนามจึงขอเสนอแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 3 ของไทยสรุปเป็น ช่วงเช่นเดียวกับของเวียดนาม (ดูแผนภูมิ และตารางประกอบ)

แผนภูมิ 13 เปรียบเทียบปริมาณแรงงานช่วงปี ค.ศ. 1980-2020

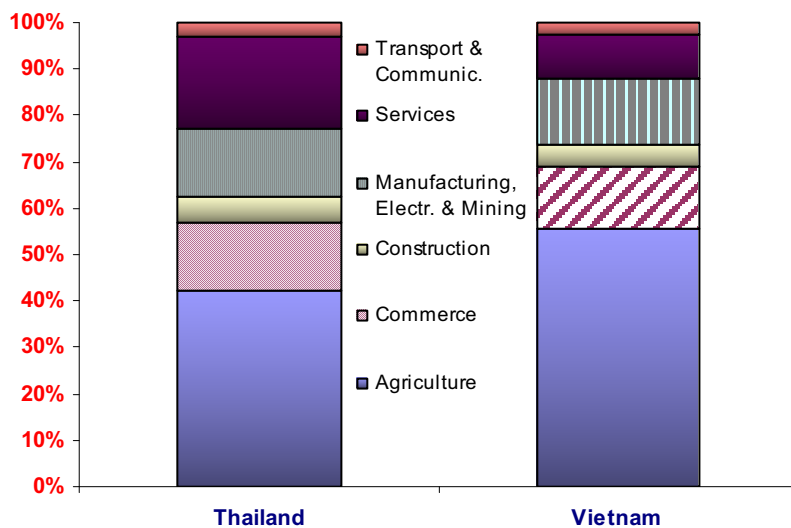

Source: ILO and CELS database

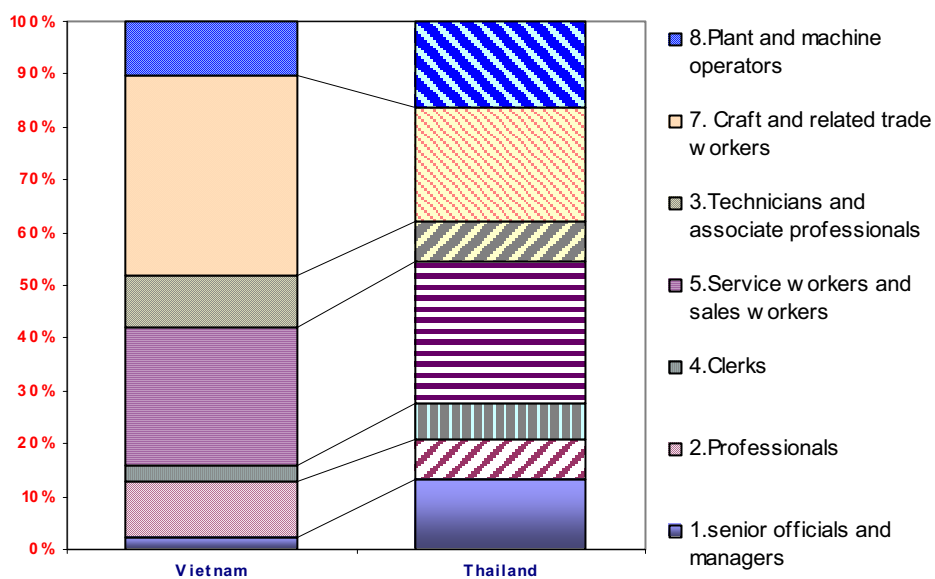
แผนภูมิ 14 เปรียบเทียบปริมาณแรงงานที่ปฏิบัติงานประเภทต่าง ๆ

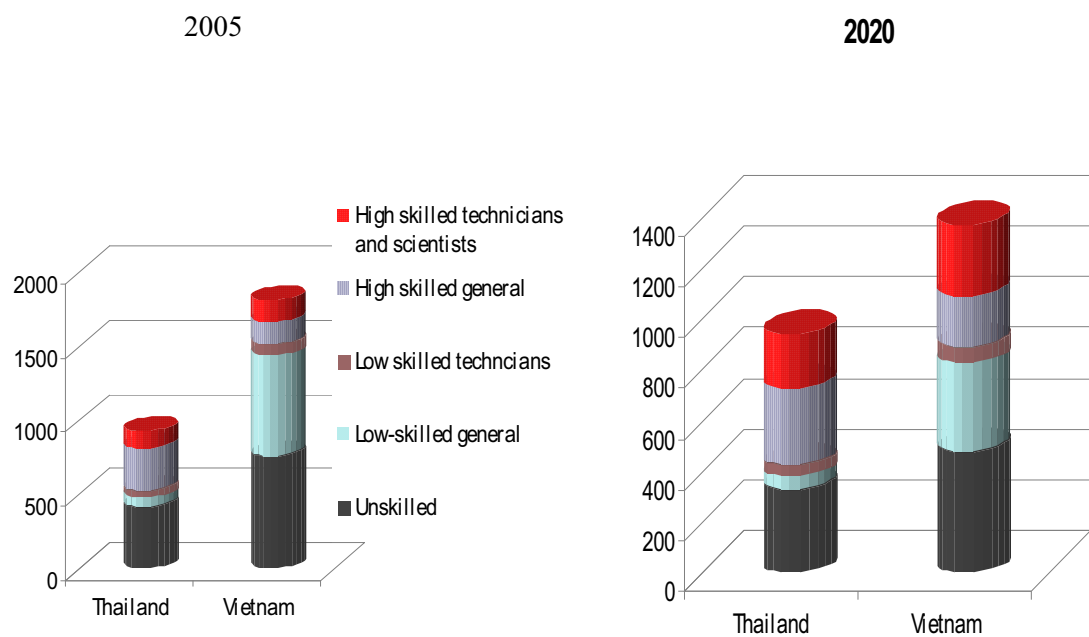
แผนภูมิ 15 เปรียบเทียบปริมาณแรงงานทุกประเภท

แผนภูมิ 16 เปรียบเทียบปริมาณแรงงานนอกภาคเกษตรกรรม

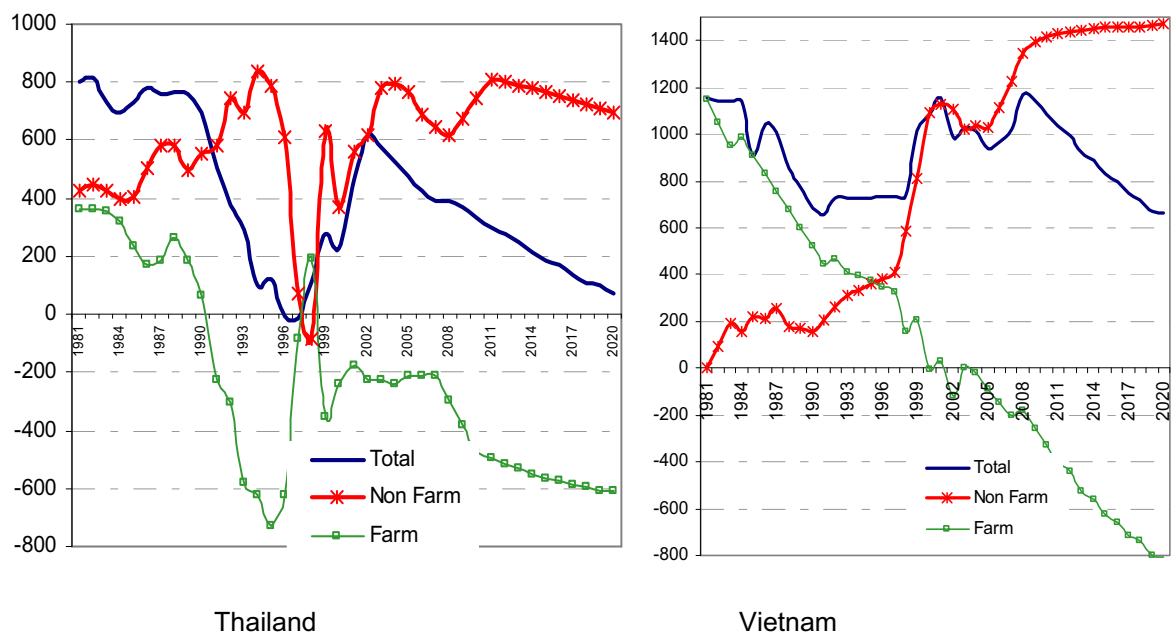

แผนภูมิ 17 คุณลักษณะของแรงงานในปัจจุบัน(2005) และคาดการณ์ในปี ค.ศ.2020

แหล่งข้อมูล CELS database, based on ILO projections of Economically Active Population

แผนภูมิ 18 ปริมาณการเพิ่ม-ลดของแรงงานไทย-เวียดนามช่วงปี1980-2020

ตาราง 12 เปรียบเทียบนโยบายการพัฒนากำลังคน(อย่างย่อ)

	1975- 1985 (2518-2528)	1986-1990 (2529-2533)	1991-2000 (2534-2543)	2001-2010 (2544-2553)
ไทย	แผนพัฒนาฯ 3-5 (2515-2529) ประกาศใช้แผนการศึกษาแห่งชาติ 2520 และหลักสูตร 2521 มีผลให้ร.ร. ประเมินผลด้วยตนเองขยายการศึกษาภาคบังคับระดับมัธยมศึกษาตอนต้นเพื่อเป็นกำลังคนระดับกลางสนับสนุนการศึกษาด้านวิทย อาชีวะและเทคโนโลยีขยายการศึกษาออกโรงเรียนให้ผู้ที่ขาดพื้นฐานการศึกษามีโอกาสรับการศึกษาเพิ่มมากขึ้นสนับสนุนกิจกรรมของเยาวชนในการพัฒนาท้องถิ่นและการฝึกอบรมเพื่อพัฒนาอาชีพและให้ลดอัตราเพิ่มประชากรเป็นร้อยละ 1.5	แผนพัฒนาฯ 6(2530 - 2534) การพัฒนาคุณภาพคนและแรงงานให้มีความรู้ มีสติปัญญา มีเหตุผล มีทักษะในการประกอบอาชีพ พึ่งตนเองได้ มีความรู้ความสามารถในเทคโนโลยีที่เหมาะสมและเพื่อให้แรงงานมีฝีมือตามความต้องการของตลาด มีประสิทธิภาพในการผลิตสูง และมีความก้าวหน้าในชีวิตการทำงาน	แผนพัฒนาฯ 7-8(2535 – 2544) ประกาศใช้แผนการศึกษา 2535 พรบ. การศึกษา 2542 ให้ฝึกอบรมแรงงานที่ด้อยโอกาส เพื่อยกระดับรายได้และฐานะให้ดีขึ้นมีความมั่นคงในการทำงาน ได้รับค่าจ้างที่เป็นธรรมปลอดภัย เพิ่มคุณภาพการศึกษา เพิ่มสัดส่วนการผลิตรายได้โดยคุณภาพสาขาวิทย์และเทคโนโลยีต่อสาขาสังคมและมนุษย์ 40 : 60 ขยายการฝึกอบรมพัฒนาฝีมือแรงงานสาขาช่างต่าง ๆ อย่างต่อเนื่อง	แผนพัฒนาฯ 9-10(2545 - 2554) เน้นเศรษฐกิจพอเพียง ให้ความสำคัญกับการพัฒนาให้ทุกคนให้มีคุณภาพ มีสุขภาพแข็งแรง เป็นคนเก่ง คนดี มีระเบียบวินัย ซื่อสัตย์สุจริต รับผิดชอบ ต่อสังคมและมีคุณภาพชีวิตที่ดี เพิ่มขีดความสามารถในการพึ่งตนเองและการแข่งขัน มีการศึกษาโดยเฉลี่ยไม่ต่ำกว่า 10 ปี เพิ่มกำลังแรงงานระดับกลางที่มีคุณภาพเป็นไม่ต่ำกว่าร้อยละ 60 ของกำลังแรงงานทั้งหมด
เวียดนาม	Renaissance(1975-1985) ผู้วิจัยขอเรียกว่า เป็นยุคฟื้นฟูเริ่มได้รับอิสรภาพ มีความเป็นตัวตนอย่างแท้จริง ช่วงนี้เวียดนามได้ใช้การศึกษาเพื่อมวลชนเป็นเครื่องมือในการปลดแอก มีการวางแผนว่าต้องก้าวไปในทิศทางของการอุตสาหกรรมและความทันสมัยและให้สอดคล้องกับบริบทการแข่งขันกับนานาประเทศ	IVth five year Plan (1986-1990) ประกาศใช้แผน Doi Moi แก้ปัญหาวิกฤติ จัดนโยบายหลัก 3 ประการคือ โครงการผลิตอาหาร โครงการผลิตพลังงาน ส่งออก ออกกฎหมายรองรับนโยบายให้ประชาชนรับผิดชอบบริการของรัฐมากขึ้น เร่งประสิทธิภาพการทำงานโดยการลดข้าราชการลง	Socio-economic Development Strategy (1991-2000) เป็นยุคแก้ปัญหาความยากจนและเป็นจุดเริ่มต้นเตรียม การเป็นประเทศผลิตอุตสาหกรรมโดยสร้างเขตอุตสาหกรรม ออกกฎหมายส่งเสริมการลงทุน กฎหมายแรงงาน เร่งรัดการขึ้นหนังสือและเพิ่มปริมาณการศึกษาต่อมากขึ้น การฝึกอบรมด้านอาชีพย้ายไปสังกัดกระทรวงแรงงานในปี 1998 เพื่อพัฒนาคุณภาพ	Socio-economic Development Strategy(2001-2010) เป็นยุคสานต่อแผนที่ผ่านมาเพื่อให้ประเทศเป็นอุตสาหกรรมทันสมัยในปี 2020 จึงเน้น KBE คุณภาพทรัพยากรมนุษย์ด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี การวิจัย จัดให้มี Hi Park ส่งเสริมการประยุกต์ใช้ Hi tech จัดสรรงบประมาณเพื่อฝึกอบรมแรงงานเพิ่มขึ้นและส่งเสริมศึกษาต่อต่างประเทศ

จากแผนภูมิ ตาราง และข้อมูลที่กำลังข้างต้นจะเห็นได้ว่านโยบายเกี่ยวกับการพัฒนา กำลังคนและเป้าหมายการพัฒนาประเทศของไทยและเวียดนามมีความแตกต่างกันในช่วงเวลา ประเด็นสำคัญ ได้แก่

ช่วงที่ 1 1975-1985(2518-2528) ประเทศไทยได้มีแผนการพัฒนาอย่างเป็นระบบมา ตั้งแต่ปีพ.ศ. 2504 ปัจจุบันอยู่ในช่วงแผนพัฒนาฯ 3-5 (พ.ศ.2515-2529) ทำให้สภาพทั่วไป ของประเทศได้เปรียบกว่าเวียดนามมากซึ่งขณะนั้นอยู่ในช่วง Renaissance หรือการฟื้นตัว จากการได้รับอิสรภาพ และรวมประเทศ ในขณะที่ประเทศไทยได้ขยายการศึกษาภาคบังคับ ถึงระดับประถมศึกษา มีการพัฒนาหลักสูตร นำแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2520 ออกมา ใช้ โดยเน้นให้รัฐสนับสนุนการอาชีวศึกษาอย่างกว้างขวาง และให้สอดคล้องกับภาวะทาง เศรษฐกิจและสังคมทั้งในรูปแบบที่จัดให้ผสมผสานเข้าไว้ในการศึกษาทุกระดับและที่จัดเป็น เอกเทศตามความจำเป็น ทั้งนี้มุ่งเน้นความรู้ความสามารถด้านเกษตรกรรม อุตสาหกรรมที่ สนับสนุนการเกษตรเป็นสำคัญ วางมาตรการและดำเนินการเพื่อให้บุคคลในท้องถิ่นมีโอกาส เข้าศึกษาตามความต้องการและความจำเป็นของท้องถิ่น โดยมีข้อผูกพันว่า จะต้องกลับไป ดำเนินกิจการอันเป็นประโยชน์แก่ท้องถิ่น และประกาศใช้หลักสูตรพ.ศ. 2521 ซึ่งปรับปรุง กระบวนการเรียนการสอน หลักสูตร การวัดผลประเมินผลโดยโรงเรียนสามารถวัดผล ประเมินผลแบบใหม่ได้โดยตรง ขยายการศึกษาให้แก่คนที่ขาดโอกาสและฝึกอบรมอาชีพ ให้กับประชาชนโดยผ่านกระบวนการศึกษานอกโรงเรียน และลดอัตราการเกิดให้เหลือ 1.5% ในขณะที่เวียดนามอยู่ในยุคต้นที่ได้รับอิสระ เป็นจุดแรกของการรวมประเทศ จุดมุ่งเน้นที่ เวียดนามนำมาใช้ในการพัฒนา คือการศึกษา อย่างไรก็ตามเวียดนามมีแนวคิดพัฒนา ประเทศให้เป็นประเทศอุตสาหกรรมมาตั้งแต่เริ่มรวมชาติ

กล่าวโดยสรุปคือ หากจะเปรียบเทียบแล้ว ยุคนี้เป็นยุคที่ไทยได้เปรียบและก้าวหน้าไป ก่อน ในขณะที่เวียดนามตกอยู่ในสภาวะข้าวยากหมากแพง แต่มีความภาคภูมิใจที่ได้รวมเป็น ชาติเดียวกันจึงมีปรัชญาการพัฒนาชาติที่เหนียวแน่นบนพื้นฐานความเชื่อมั่นว่า การศึกษาคือ หนทางการนำไปสู่การพัฒนา

ช่วงที่ 2 1986-1990(2529-2533) ประเทศไทยอยู่ในช่วงแผนพัฒนาฯ 6 มุ่งเน้นพัฒนา คนและแรงงานให้มีความรู้ มีสติปัญญา มีเหตุผล มีการพัฒนาฝีมือแรงงานเพื่อให้สอดคล้อง ความต้องการของตลาดมากขึ้น มีการตื่นตัวด้านการขยายเมืองและด้านอสังหาริมทรัพย์ มีการ ซื้อขายจัดสรรที่ดินภาคการเกษตรเพื่ออุตสาหกรรม มีผลทำให้ที่ดินมีราคาแพง การศึกษามี การขยายตัวมาก มีการเปิดสอนภาคพิเศษช่วงวันหยุดและพัฒนาครูให้มีคุณวุฒิสูงขึ้น ขณะที่ เวียดนามอยู่ในช่วงแผนพัฒนา 5 ปี ฉบับที่ 4 (1986-1990): กระตุ้นเศรษฐกิจเพื่อแก้วิกฤติ มี การเสนอแผนการแก้ปัญหาเศรษฐกิจที่ย่ำแย่โดยเสนอแผนการปฏิรูปแบบ Market-based economy “Doi moi” ซึ่งเป็น ชุดปฏิรูปเศรษฐกิจ (economic reform package) ที่มุ่งเน้นการ

พัฒนาผลผลิต 3 โครงการ ประกอบด้วย โครงการผลิตอาหาร โครงการผลิตภัณฑ์เพื่อบริโภคและส่งเสริมการส่งออก ออกกฎหมายรองรับนโยบาย ให้ประชาชนรับผิดชอบบริการของรัฐมากขึ้น แรงประสิทธิภาพการทำงานโดยลดจำนวนข้าราชการลง แต่แผนนี้สามารถปฏิบัติได้อย่างเต็มที่ในปีค.ศ. 1991 กระนั้นก็ตามจากการเริ่มต้นนโยบายปฏิรูปแบบ Doi moi นี้เองที่ทำให้เวียดนามมีการพัฒนาเตรียมความพร้อมด้วยเป้าหมายที่ชัดเจนด้วยการพัฒนาคน ให้เกิดความตระหนักและเห็นความสำคัญของการศึกษา

กล่าวโดยสรุปคือ หากจะเปรียบเทียบแล้ว ยุคนี้เป็นยุคที่ไทยยังได้เปรียบ แต่เวียดนามได้พยายามอย่างมากทำให้ดูเหมือนว่ามีความมุ่งมั่น และชัดเจนในทิศทางของการพัฒนาสูง ในขณะที่ประเทศไทยมีการขยายเขตนิคมอุตสาหกรรม ทำให้ที่ดินราคาแพง

ช่วงที่ 3 1991-2000(2534-2543) ประเทศไทยอยู่ในช่วงแผนพัฒนาฯ 7-8 มีการพัฒนาอย่างมากในช่วงแรกของทศวรรษนี้ แต่ต้องเผชิญปัญหาเศรษฐกิจในช่วงปลาย คือตั้งแต่ปี พ.ศ. 2540 ทำให้แรงงานจำนวนมากตกงาน สถานประกอบการประเภทอุตสาหกรรมและบริการจำนวนมากล้มเลิกกิจการ ในช่วงทศวรรษนี้มีเหตุการณ์เกิดขึ้นหลายอย่าง เช่น ประเทศไทยได้ประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 ในช่วงนี้ได้มีประกาศใช้แผนการศึกษา 2535 ที่มีหลักการสำคัญคือ การสร้างความเจริญงอกงามทางปัญญา ความคิด จิตใจ และคุณธรรมของบุคคลเป็นสิ่งจำเป็นและเป็นเป้าหมายสำคัญ เพื่อนำไปสู่การพัฒนาที่สมดุลระหว่างความเจริญทางจิตใจ ทางวัตถุและทางเศรษฐกิจ การก้าวทันความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาการสมัยใหม่และการรับวัฒนธรรมจากภายนอก เพื่อให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืน อันจะช่วยส่งเสริมบทบาทของประเทศให้โดดเด่นขึ้นในประชาคมโลก พรบ.การศึกษา 2542 การจัดการศึกษาตามแผนการศึกษาแห่งชาติ ฉบับนี้ ให้ฝึกอบรมแรงงานที่ด้อยโอกาส เพื่อยกระดับรายได้และฐานะให้ดีขึ้น มีความมั่นคงในการทำงาน ได้รับค่าจ้างที่เป็นธรรมปลอดภัย เพิ่มคุณภาพการศึกษา เพิ่มสัดส่วนการผลิตบัณฑิตกลุ่มสาขาวิทย์และเทคโนโลยี ต่อกลุ่มสาขาสังคมและมนุษย์ 40 : 60 ขยายการฝึกอบรม พัฒนาฝีมือแรงงานสาขาช่างต่าง ๆ อย่างต่อเนื่อง เวียดนามอยู่ในช่วงยุทธศาสตร์การพัฒนาสังคมเศรษฐกิจ(1991-2000): สร้างความมั่นคงให้กับเศรษฐกิจเพื่อขจัดความยากจนและเข้าสู่ยุคการพัฒนา เป็นยุคแก้ปัญหาความยากจนและเป็นจุดเริ่มเตรียมการเป็นประเทศผลิตอุตสาหกรรมโดยสร้างเขตอุตสาหกรรม ออกกฎหมายส่งเสริมการลงทุน กฎหมายแรงงานเร่งรัดการรู้หนังสือและเพิ่มปริมาณการศึกษาต่อมากขึ้น การศึกษาการฝึกอบรมด้านอาชีพได้ย้ายไปสังกัดกระทรวงแรงงานในปีค.ศ.1998 เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาและการฝึกอบรมให้มีประสิทธิภาพมากขึ้นเนื่องจากผลผลิตมีคุณภาพด้วย และเพื่อให้สามารถผลิตแรงงานได้สอดคล้องความต้องการของตลาดมากขึ้น ผลของการดำเนินการตามการปฏิรูป Doi Moi ทำให้ในภาพรวมทำให้เศรษฐกิจเติบโตปีละ 7.6% ในช่วงทศวรรษที่ผ่านมา GDP โตกว่า 2.5 เท่าในปี 2000 เมื่อเทียบกับในปีค.ศ. 1985 แต่โรงงาน

อุตสาหกรรมส่วนใหญ่ยังขาดความเอาใจใส่ด้านมลภาวะ สิ่งแวดล้อมซึ่งเริ่มก่อตัวและสร้างปัญหาให้กับแรงงานและประชาชน(Mitchell, Carrie L.,2005)

กล่าวโดยสรุปคือ หากจะเปรียบเทียบแล้ว ยุคนี้เป็นยุคที่ไทยมีการปรับตัวและพัฒนาอย่างมาก เริ่มตั้งแต่มีแผนการศึกษาแห่งชาติ รัฐธรรมนูญและ พ.ร.บ.การศึกษาแห่งชาติใหม่ มีพัฒนาการด้านเศรษฐกิจสูงสุดและในช่วงเวลาเดียวกันนี้ประเทศไทยต้องตกอยู่ในสภาพวิกฤติเศรษฐกิจจนต้องพึ่งพา IMF แต่ก็ได้นำประสบการณ์มาวางแผนการพัฒนาชัดเจนและระมัดระวังมากขึ้น ในขณะที่เวียดนามกำลังเร่งการพัฒนาประเทศและค่อนข้างดี ผลการดำเนินการตาม Doi Moi ทำให้เศรษฐกิจขยายตัว ผลการสอบแข่งขันวิชาการโอลิมปิกได้สร้างความเชื่อมั่นด้านคุณภาพการศึกษาในสายตาโลก และได้สร้างความสัมพันธ์ทางการศึกษาไทยจนประเทศไทยต้องเริ่มเอาใจใส่พัฒนาให้มีคุณภาพ สามารถแข่งขันกับนานาชาติได้ จึงดูเหมือนว่าเวียดนามพยายามไล่ตามไทยได้ในบางเรื่อง

ช่วงที่ 4 2001-2010(2544-2553) ประเทศไทยอยู่ในช่วง แผนพัฒนาฯ 9-10(2545 - 2554) และแผนการศึกษา ศาสนา ศิลปะ และวัฒนธรรมแห่งชาติ(พ.ศ. 2545 – 2559) ซึ่งมีนโยบายด้านการพัฒนากำลังคนด้านอาชีวศึกษาระดับต่างๆ ให้มีคุณภาพและมีปริมาณเพียงพอความต้องการของตลาดแรงงานและการพัฒนาประเทศ มีการพัฒนาฝีมือแรงงานให้มีคุณภาพและได้มาตรฐานในวิธีการที่หลากหลาย ผู้สำเร็จการศึกษาชั้นพื้นฐานสิบสองปีมีโอกาสรับการศึกษาระดับอุดมศึกษาในหลากหลายรูปแบบ มีการประกาศใช้หลักสูตร พ.ศ. 2544 มีหลักการสำคัญคือ มุ่งพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ เป็นคนดี มีปัญญา มีความสุขและมีความเป็นไทย มีศักยภาพในการศึกษาต่อและประกอบอาชีพ มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ 1)เห็นคุณค่าของตนเอง มีวินัย ปฏิบัติตามหลักศาสนาที่ตนนับถือ มีคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมอันพึงประสงค์ 2) มีความคิดสร้างสรรค์ ใฝ่รู้ ใฝ่เรียน รักการอ่าน การเขียน และการค้นคว้า 3) มีความรู้อันเป็นสากล รู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงและความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาการ มีทักษะและศักยภาพในการจัดการ การสื่อสารและการใช้เทคโนโลยี ปรับวิธีการคิด วิธีการทำงานได้เหมาะสมกับสถานการณ์ 4) มีทักษะและกระบวนการโดยเฉพาะคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ ทักษะการคิด การสร้างปัญหา และทักษะในการดำเนินชีวิต 5) รักการออกกำลังกาย ดูแลตนเองให้มีสุขภาพและบุคลิกภาพที่ดี 6) มีประสิทธิภาพในการผลิตและการบริโภค มีค่านิยมเป็นผู้ผลิตมากกว่าเป็นผู้บริโภค 7) เข้าใจในประวัติศาสตร์ของชาติไทย ภูมิใจในความเป็นไทย เป็นพลเมืองดี 8) มีจิตสำนึกในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและพัฒนาสีสิ่งแวดล้อม

ยุคนี้ได้เน้นและน้อมนำเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ ให้ความสำคัญกับการพัฒนาให้ทุกคนให้มีคุณภาพ มีสุขภาพแข็งแรง เป็นคนเก่ง คนดี มีระเบียบวินัย ซื่อสัตย์สุจริต รับผิดชอบต่อสังคมและมีคุณภาพชีวิตที่ดี เพิ่มขีดความสามารถในการพึ่งตนเองและการแข่งขัน มีการศึกษา

โดยเฉลี่ยไม่ต่ำกว่า 10 ปี เพิ่มกำลังแรงงานระดับกลางที่มีคุณภาพเป็นไม่ต่ำกว่าร้อยละ 60 ของกำลังแรงงานทั้งหมด ซึ่งช่วงนี้เวียดนามอยู่ในยุคยุทธศาสตร์การพัฒนาสังคมเศรษฐกิจ (2001-2010)หรือบูรณาการนโยบายและเพิ่มการมีส่วนร่วมเพื่อตามให้ทัน เป็นยุคสานต่อแผนที่ผ่านมาเพื่อให้ประเทศเป็นอุตสาหกรรมทันสมัยในปีค.ศ. 2020 จึงเน้นพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี การวิจัย จัดให้มี Hi Park ส่งเสริมการประยุกต์ใช้ Hi tech จัดสรรงบประมาณเพื่อฝึกอบรมแรงงานเพิ่มขึ้นและส่งเสริมศึกษาต่อต่างประเทศ

กล่าวโดยสรุปคือ หากจะเปรียบเทียบแล้ว แม้ว่ายุคนี้เป็นยุคที่ประเทศไทยมีนโยบายการพัฒนาประเทศใหม่ ๆ มากมาย แต่ประเทศไทยตกอยู่ในสภาพปัญหาหาคำตอบหลายประการ โดยเฉพาะปัญหาด้านการเมืองและคุณภาพของคนในแง่ของควมมีคุณธรรม ความซื่อสัตย์ เยาวชนถูกมอมเมาด้วยสื่อลามกและใช้เทคโนโลยีเพื่อการบันเทิงมากกว่าการเรียนรู้ มีการเปลี่ยนแปลงรูปแบบการบริหารในส่วนกลางที่สำคัญ เช่น การยุบกรม และกองต่าง ๆ ในกระทรวงศึกษาธิการ และจัดตั้งส่วนราชการใหม่ให้มีลักษณะเล็กลง มีการกระจายอำนาจการบริหารและงบประมาณไปสู่พื้นที่ มีการจัดส่วนราชการบริหารระดับเขตพื้นที่

นอกจากนี้ในปี พ.ศ. 2547 สถาบันราชภัฏได้รับยกฐานะขึ้นเป็นมหาวิทยาลัยราชภัฏ และในปีต่อมาคือ พ.ศ. 2548 สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล ได้รับการยกฐานะขึ้นเป็นมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล ทำให้มหาวิทยาลัยดังกล่าวสามารถเปิดสอนได้หลากหลาย คณะและสาขาวิชาจนถึงระดับปริญญาเอก นับเป็นอีกช่องทางหนึ่งของนักศึกษาที่ต้องการเรียน เพื่อให้ได้รับปริญญา

เปรียบเทียบสภาพการจัดการศึกษาระดับอาชีวะและเทคนิคในประเทศไทยและเวียดนาม

1. นักเรียนที่เข้าเรียนระดับ ปวช.ของ ไทยส่วนใหญ่มาจากนักเรียนที่มีผลการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นต่ำ ทำให้ครูผู้สอนเน้นการฝึกปฏิบัติมากกว่าด้านวิชาการเพื่อว่าจะได้ออกไปเป็นแรงงานกึ่งฝีมือได้ ในขณะที่ของเวียดนามเน้นการฝึกปฏิบัติและออกไปเป็นแรงงานในตลาดแรงงาน ส่วนใหญ่จัดโดยกระทรวงแรงงาน
2. จำนวนนักเรียนที่เข้าเรียนระดับ ปวช.ของ ไทยมีปริมาณสูงและเมื่อศึกษาจบหลักสูตรแล้วสามารถศึกษาต่อ ปวส.และถึงระดับปริญญาตรีได้ ในขณะที่ของเวียดนามไม่มีหลักสูตรต่อยอดให้เรียนต่อได้
3. จำนวนนักเรียนที่เข้าเรียนระดับ ปวส.ที่มาจากผู้จบการศึกษามัธยมศึกษาตอนปลายในประเทศไทยมีจำนวนน้อยกว่าผู้จบ ปวช. ในขณะที่เวียดนามรับผู้จบมัธยมศึกษาตอนปลาย

4. วิทยาลัยเทคนิคและวิทยาลัยอาชีวศึกษาตั้งอยู่ในอำเภอเมืองของแต่ละจังหวัด ส่วนใหญ่เปิดเรียนสองรอบคือรอบเช้าและรอบบ่าย ในขณะที่วิทยาลัยการอาชีพตั้งกระจายอยู่ตามอำเภอรอบนอก และมีนักเรียนให้ความสนใจเข้าศึกษาน้อยกว่า
5. บรรยากาศ ห้องปฏิบัติการในบางสถาบันการศึกษาของไทยมีความพร้อมมาก โดยเฉพาะในวิทยาลัยเทคนิคและวิทยาลัยอาชีวศึกษา ตรงกันข้ามกับในเวียดนาม ซึ่งขาดแคลนอุปกรณ์และสื่อต่าง ๆ แม้ในมหาวิทยาลัยก็ตาม การเรียนการสอนในเวียดนามจึงเน้นด้านวิชาการ
6. การอาชีวศึกษาในประเทศไทยมีกิจกรรมกระตุ้นการเรียนรู้ของนักเรียนนักศึกษาทุกรูปแบบเพื่อให้นักศึกษามีความภาคภูมิใจ ให้คิดสร้างสรรค์และบริการชุมชน ในขณะที่เวียดนามจะบริการเมื่อประชาชนนำสิ่งของมาให้ซ่อมในสถาบันซึ่งมีจำนวนน้อยมาก

เมื่อกล่าวโดยสรุป **ความพร้อมของสถาบัน** ด้านอาคารสถานที่ ห้องปฏิบัติการ จำนวนครู ความเชี่ยวชาญ ความร่วมมือกับสถานประกอบการ กิจกรรมเสริมเพื่อกระตุ้นการเรียนรู้และสภาพการจัดการศึกษาระดับอาชีวศึกษา **ไทยมีความพร้อมสูงกว่าของเวียดนาม** มาก แต่ภายใต้ของความพร้อมด้าน Facilities เพียงอย่างเดียวอาจไม่นำไปสู่ความสำเร็จสูงสุดได้หากผู้เรียนมีเป้าหมายของการศึกษาเพื่อการอื่น หรือมีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ต่ำ

ในด้าน**ความพร้อมของผู้เรียน** พื้นฐานความรู้ เป้าหมาย ความตั้งใจและความสนใจจริงของผู้เรียนเป็นปัจจัยสำคัญไม่ยิ่งหย่อนกว่าปัจจัยแรก **ปัจจัยนี้เวียดนามมีสูงกว่าของไทยมาก** ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก การศึกษาทุกระดับของเวียดนามรัฐบาลจะจำกัดรับเฉพาะผู้ที่เรียนดี มีเศรษฐกิจที่รับผิดชอบการเรียนได้เท่านั้น ต่างจากของประเทศไทยที่ส่งเสริมการเรียนแบบเปิดให้เรียนได้ตามที่ต้องการโดยไม่จำกัดจำนวนรับ ชาวเวียดนามถูกปลูกฝังค่านิยม และให้เกิดความตระหนักว่าการศึกษานำไปสู่การพัฒนาและความเจริญ โดยรัฐจะให้ความสนใจและส่งเสริมการเรียนการสอนในระดับประถมและมัธยมศึกษามาก ผู้นำเวียดนามจะกระตุ้นให้นักเรียนเรียนวิชาด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีมากที่สุดและประชาสัมพันธ์อย่างกว้างขวาง เมื่อนักเรียนที่เข้าสอบแข่งขันโอลิมปิกวิชาการได้เหรียญกลับมา

ตอนที่ 2 ว่าด้วยข้อมูลพื้นฐานเปรียบเทียบสภาพการเตรียมบุคลากรเข้าสู่ ตลาด แรงงานในช่วง ปี ค.ศ.1980-2025

ในตอนนี้นำเสนอข้อมูลหลัก 3 ประการคือ

1. โครงสร้างประชากร
2. โครงสร้างแรงงานเชิงปริมาณเพื่อตอบคำถามที่ว่าเรามีโครงสร้างตลาดแรงงานอย่างไร
ในการตอบข้อคำถามดังกล่าว ได้นำเสนอข้อมูลประชากรวัยต่าง ๆ และข้อมูลประชากร
วัยแรงงาน ดังนี้
 - ข้อมูลพื้นฐานเปรียบเทียบจำนวนแรงงาน
 - ข้อมูลพื้นฐานเปรียบเทียบจำนวนผู้ไม่ทำงาน
 - ข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับการอพยพแรงงาน
 - การคุ้มครองแรงงาน
 - การจัดการศึกษาและการฝึกอบรม
3. คุณภาพของผู้จบการศึกษาในสาขาวิชาต่าง ๆ
4. สรุป วิเคราะห์ จำแนกว่าอะไรเป็นปัญหาเร่งด่วนเชิงเปรียบเทียบ

1. โครงสร้างประชากร

ในส่วนนี้นำเสนอกรอบประชากร การเปลี่ยนแปลงของประชากรและเศรษฐกิจ

ในช่วง 50 ปีที่ผ่านมาประชากรไทยและเวียดนามมีความแตกต่างกันอย่างมาก โดยที่
ประชากรเวียดนามมีปริมาณสูงกว่าประเทศไทย ประชากรในประเทศไทยมีอัตราการเกิดและ
อัตราการตายลดลงเร็วและสามารถดำเนินการควบคุมการเกิดอย่างได้ผลก่อนประเทศ
เวียดนามเกือบ 2 ทศวรรษ ปัจจุบันอัตราการเกิดเกือบเป็นศูนย์ ในขณะที่ประเทศเวียดนามยัง
ไม่สามารถดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพ และอาจต้องใช้เวลาอีก 2-3 ทศวรรษเนื่องจาก
ประชากรที่อยู่ห่างไกล ในชนบทและบนภูเขาเข้าถึงบริการของรัฐ

แม้ว่าทั้งสองประเทศจะมีการเปลี่ยนแปลงที่คล้ายกัน แต่ที่สำคัญที่สุดคือการที่อัตรา
การเกิดและการตายลดลงอย่างรวดเร็วและมีความแตกต่างกันย่อมมีผลต่อโครงสร้างประชากร
ในปัจจุบัน ตัวอย่างเช่นประชากรเวียดนามส่วนใหญ่อยู่ในวัยหนุ่มวัยสาวมากกว่าของไทย
โดยเฉพาะกลุ่มอายุวัยแรงงาน (15-25 ปี) นับว่ามีความสำคัญอย่างมากในตลาดแรงงาน ทั้งใน
ด้านพฤติกรรมการทำงาน อัตราค่าจ้าง ศักยภาพที่จะรับการเปลี่ยนแปลงของนวัตกรรม ฯลฯ

แต่ทั้งนี้รวมถึงเป็นภาระหนักของรัฐที่จะให้การศึกษาและฝึกอบรมอย่างมีประสิทธิภาพและทั่วถึงด้วยเช่นกัน

โครงสร้างประชากรมีความสำคัญอย่างมากไม่เพียงแต่ในประการต่าง ๆ ที่กล่าวข้างต้น แต่ยังมีส่วนเกี่ยวข้องกับการมีงานทำและการว่างงาน การออม ปัญหาสิ่งแวดล้อม ปริมาณความหนาแน่นของประชากรกับพื้นที่ที่จำกัด วิวัฒนาการของการเกษตร ปริมาณขยะ และมีผลถึงการก่อสร้างอาคารบ้านเรือน แต่ในขณะเดียวกันการลดปริมาณการเกิดและการมีอายุที่ยืดยาวขึ้น ได้มีผล/ปัญหาต่อรูปแบบของความสัมพันธ์ระหว่างชั่ววัย (generations) ด้วยเช่นกัน

แม้จะเป็นที่ยอมรับว่า ปริมาณประชากรมีผลสำคัญต่อเศรษฐกิจและสังคม แต่ก็เป็นที่ยากที่จะกล่าวว่า มีผลโดยตรงเพียงใด แต่ที่แน่นอนคือในมิติของการเปลี่ยนแปลงประชากรมีความเกี่ยวข้องกับการเปลี่ยนแปลงทางสังคมอย่างแน่นอน และอาจเกี่ยวข้องกับอัตราการเจริญก้าวหน้าด้านเศรษฐกิจ หากประชากรเป็นแรงงานที่มีคุณภาพ

ประชากรวัยต่าง ๆ

จำนวนประชากรทั้งหมดและอัตราการขยายตัว

เมื่อราว 100 ที่ผ่านมาประชากรของเวียดนามมีราว 19 ล้านคน ในขณะที่ประเทศไทยมีราว 9 ล้านคนหรือมีน้อยกว่าครึ่งหนึ่งของเวียดนาม¹ หลังจากสงครามโลกครั้งที่ 2 ประชากรเวียดนามเพิ่มเป็น 26 ล้านคน ขณะที่ประชากรไทยเพิ่มเป็น 17 ล้านคนหรือเป็น 2 ใน 3 ของเวียดนาม ตั้งแต่ต้นปี ค.ศ. 1970s เป็นต้นมาปริมาณการเกิดของไทยได้เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วและมีปริมาณเกือบเท่ากับเวียดนาม

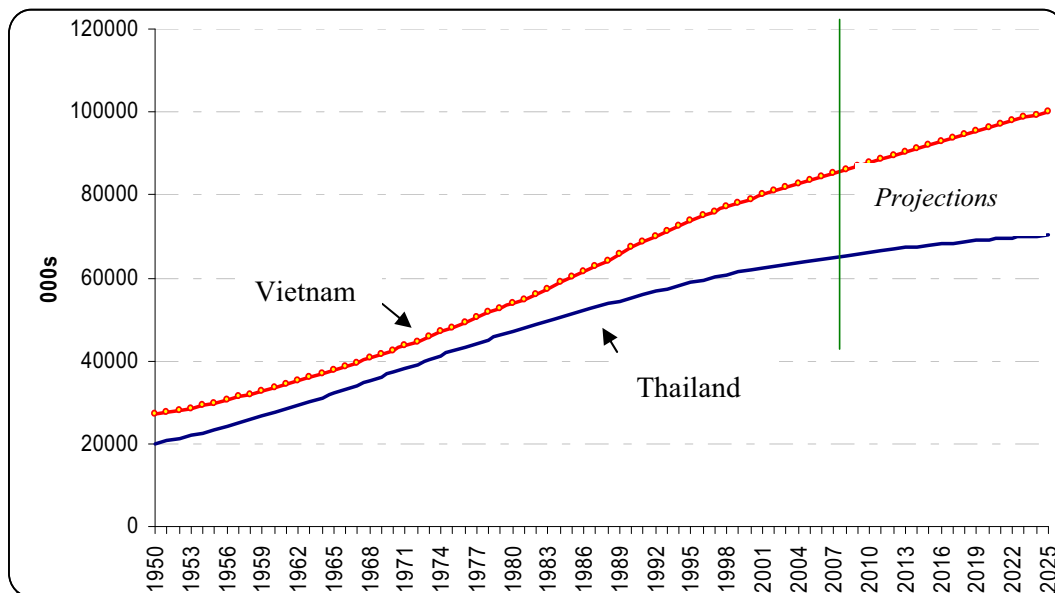
ทั้งสองประเทศมีปริมาณการเพิ่มของประชากรเร็วมากในขณะเดียวกันก็มีอัตราการตายและการเกิดสูงอันเนื่องมาจากภัยสงคราม และความอดอยากมีผลทำให้อัตราการเพิ่มประชากรลดลงบ้าง สำหรับประเทศไทยดูเหมือนว่าอัตราการเกิดเพิ่มขึ้นในขณะที่ยังมีอัตราการตายลดลง โดยที่เวียดนามประสบปัญหากับความอดอยากในช่วงที่ญี่ปุ่นครอบครองและเมื่อเกิดสงครามทำให้ปริมาณการตายค่อนข้างสูงโดยเฉพาะผู้ชายในวัยเจริญพันธุ์

สภาพการเปลี่ยนแปลงของประชากรของประเทศไทย(เกิดและตายลดลง) มีปรากฏก่อนเวียดนาม ในปี ค.ศ. 1975 ประชากรไทยมีราว 90% ของประเทศเวียดนาม (ประเทศไทย 42 ล้าน ประเทศเวียดนาม 48 ล้าน) หลังจากปี ค.ศ. 1975 อัตราการเกิดของไทยเริ่มลดลง ในขณะที่ประเทศเวียดนามยังคงสูง ดังนั้น ประชากรเวียดนามจึงเพิ่มมากกว่าไทยตั้งแต่บัดนั้น

¹ - Source for Thailand: The Survey of Family Registration 1909, Ministry of Interior, published by NSO; for Vietnam: Banens (<http://www.ier.hit-u.ac.jp/COE/Japanese/discussionpapers/DP98.7/Append2.htm>)

มาอีกราว 2-3 ทศวรรษ กล่าวคือในปี ค.ศ. 2007 ประเทศเวียดนามมีประชากรเพิ่มขึ้นเป็น 85 ล้านคนซึ่งมากกว่าประเทศไทยราว 20 ล้านคน

แผนภูมิ 19 ประชากรทั้งหมด, 1950-2025

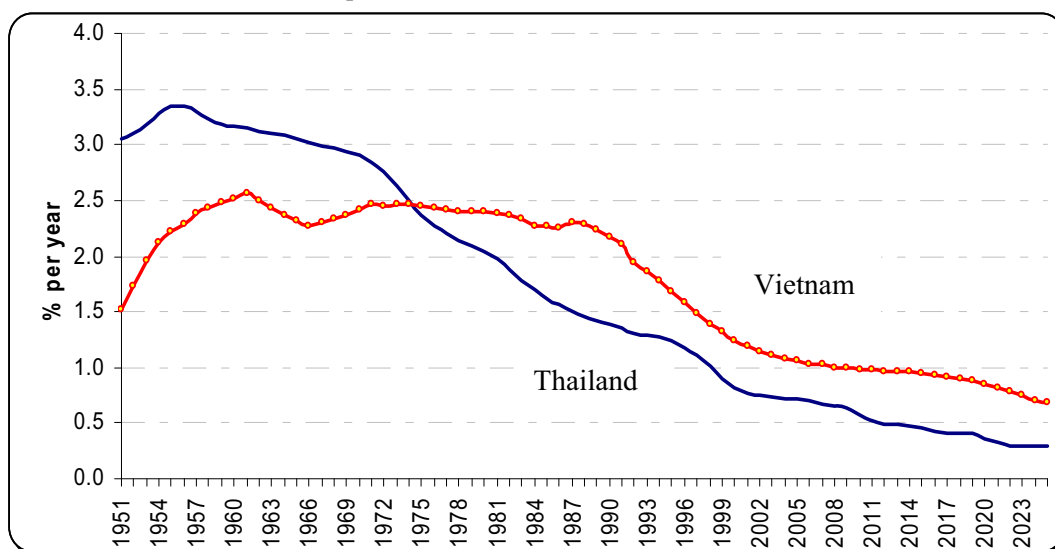

แหล่งข้อมูล For Thailand: CELS database, based on US Bureau of Census and United Nations Demographic Yearbook (historical supplement). For Vietnam: US Bureau of Census.

จากการประมาณการณั้คาดว่าประเทศไทยจะมีประชากรถึงจุดสูงสุดราว 72 ล้านคนในปี ค.ศ.2020 ในขณะที่ประเทศเวียดนามประชากรจะมีปริมาณเพิ่มขึ้นต่อไปอีก 2-3 ทศวรรษ โดยคาดว่าในปีค.ศ. 2050 ประชากรเวียดนามจะมีมากถึง 108 ล้านคน และจะทรงตัวอยู่ในระดับนี้ และในช่วงเดียวกันประชากรไทยจะค่อย ๆ ลดลงเหลืออยู่ราว 70 ล้านคน ในปี ค.ศ. 2025 ช่องว่างระหว่างประชากรทั้ง 2 ประเทศจะอยู่มากกว่า 30 ล้านคน และในปี 2050 ประชากรเวียดนามจะมีปริมาณมากกว่าไทยถึงร้อยละ 50 (US Bureau of Census)

ความผันแปรของประชากรที่กล่าวข้างต้นคำนวณจากอัตราการเกิดของประชากรต่อปี ซึ่งจากช่วงปี ค.ศ. 1980s ถึง 2025 อัตราการเพิ่มของประชากรเวียดนามสูงกว่าไทยร้อยละ 0.5 ความแตกต่างนี้เป็นประเด็นสำคัญและสามารถอธิบายความแตกต่างด้านโครงสร้างอายุระหว่างประเทศทั้งสองได้

แผนภูมิ 20 อัตราการเกิดรายปี 1950-2025

แหล่งข้อมูล : แหล่งเดียวกับแผนภูมิ 19

โครงสร้างอายุประชากร

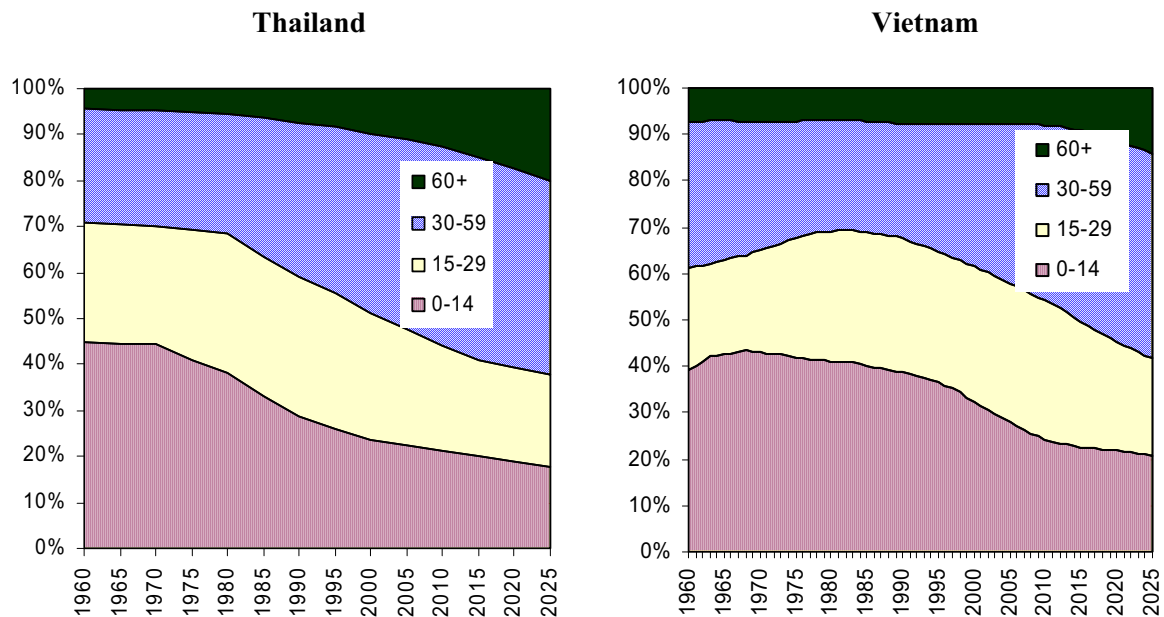
จากแผนภูมิ ในช่วงปีค.ศ. 1950s และ 1960s จะเห็นได้ว่าอัตราการเพิ่มประชากรของประเทศเวียดนามต่ำกว่าของประเทศไทย แม้ว่าอัตราการเกิดของประเทศไทยเพิ่มขึ้นสูงมากในช่วงเวลาดังกล่าวแต่ได้ลดลงอย่างรวดเร็วเนื่องจากการคุมกำเนิดที่มีประสิทธิภาพทำให้อัตราการเกิดลดลงจากครอบครัวละ 7 คนเหลือน้อยกว่าครอบครัวละ 2 คน ในเวลาเพียง 1 ศตวรรษ ส่วนในประเทศเวียดนามการเกิดลดลงอย่างเชื่องช้าและมีการขยับตัวขึ้นสูงเล็กน้อยในปลายทศวรรษ

จากผลที่เกิดขึ้น โครงสร้างอายุของประชากร 2 ประเทศจึงมีฐานรากที่ก่อให้เกิดความแตกต่างกัน โดยเฉพาะเมื่อประเทศไทยอัตราการเกิดลดลงก่อนเวียดนาม มีผลทำให้ประชากรที่มีอายุมากเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว เนื่องจากคนที่เกิดในช่วงปี ค.ศ.1950s และ 1960s กลายเป็นผู้สูงอายุ

ในช่วงปี ค.ศ. 1960s ประชากรวัยหนุ่ม (อายุต่ำกว่า 15 ปี) ของประเทศไทย มีปริมาณร้อยละ 45 ของประชากรทั้งหมด จากผลของการเกิดลดลงอย่างรวดเร็วในช่วง 1 ทศวรรษ มีผลทำให้สัดส่วนของประชากรวัยหนุ่มลดลงร้อยละ 25 ในปี ค.ศ. 2000 และลดลงอย่างช้า ๆ และคงที่ที่ราวร้อยละ 20 ในทศวรรษต่อมา ในทางกลับกันปริมาณของผู้สูงอายุ (60 ปีขึ้นไป) มีอยู่ต่ำกว่าร้อยละ 5 ในช่วงปี ค.ศ. 1960s ได้เพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 10 ในปี ค.ศ. 2000 และจะเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 20 ในราวปี ค.ศ. 2030

แม้ว่าแนวโน้มของเวียดนามและไทยจะคล้ายกันและต่างกันเพียงลดลง แต่ความแตกต่างนี้ก็ก่อให้เกิดผลกระทบด้านโครงสร้างประชากรและเศรษฐกิจได้ สัดส่วนของผู้มีอายุต่ำกว่า 15 ปีเริ่มลดลงอย่างช้า ๆ จากปี ค.ศ. 1970 ในขณะที่ผู้สูงอายุ(60 ปีขึ้นไป) มีปริมาณเพิ่มขึ้นแต่ก็ช้ากว่าประเทศไทย

แผนภูมิ 21 การกระจายตัวของประชากรจำแนกตามกลุ่มอายุ 1960-2025

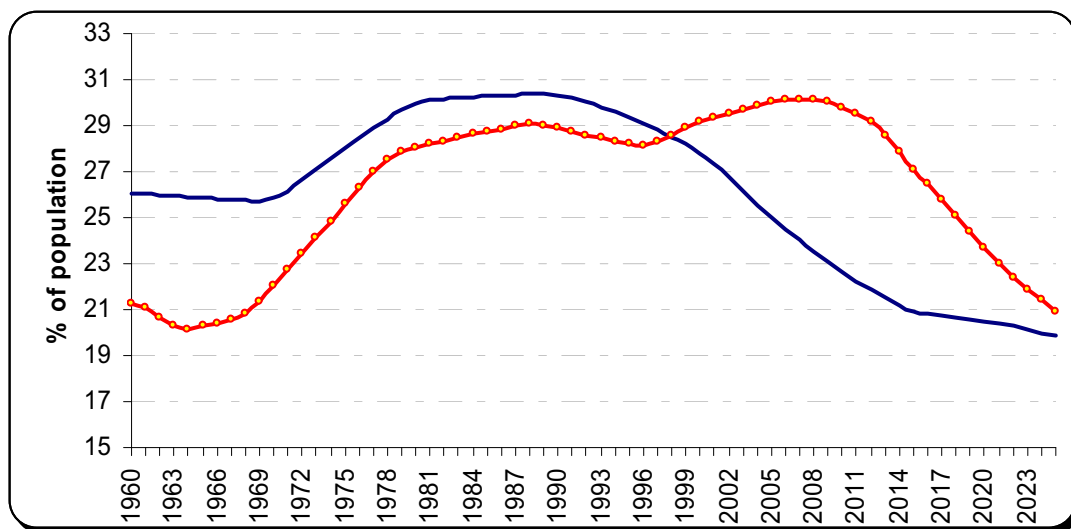

แหล่งข้อมูล : แหล่งเดียวกับแผนภูมิ 19

กลุ่มอายุที่น่าให้ความสนใจคือกลุ่มอายุ 15 - 29 ปี เนื่องจากกลุ่มนี้มีความเป็นพลวัตมากที่สุด แรงงานวัยหนุ่มจะยอมรับค่าจ้างราคาถูกกว่าแต่มีผลิตภาพแรงงานสูงกว่า เป็นแรงงานที่โยกย้าย เปลี่ยนงานได้มากกว่าและสามารถรองรับนวัตกรรมได้ดีกว่า จากประเด็นที่กล่าวเมื่อศึกษาในระยะยาวจะพบว่าโครงสร้างของประชากรกลุ่มนี้เป็นกลุ่มที่ก่อให้เกิดประโยชน์ การเปรียบเทียบระหว่าง 2 ประเทศ จึงเปรียบเทียบกับประชากรวัยนี้

ในแผนภูมิ 22 แสดงให้เห็นว่าไทยได้เปรียบมาจนถึงปี ค.ศ. 1998 จากนั้นประเทศเวียดนามซึ่งมีโครงสร้างอายุของประชากรได้เปรียบกว่า กล่าวคือ กลุ่มอายุ 15 - 29 ปี จะมีมากกว่าประเทศไทยราวร้อยละ 8 ในปี ค.ศ. 2010 หมายความว่าในปัจจุบันและทศวรรษหน้าประเทศเวียดนามสามารถเก็บเกี่ยวผลประโยชน์จากแรงงานวัยหนุ่ม ซึ่งก็หมายความว่าประเทศเวียดนามจะมีค่าใช้จ่ายน้อยกว่าประเทศไทยในด้านสุขภาพ ประกันสังคม ยิ่งไปกว่านั้นสัดส่วนของคนสูงอายุของประเทศไทยจะมากกว่าซึ่งทำให้รัฐต้องมีค่าใช้จ่ายสูงด้านสาธารณสุขและด้านบริการอื่น ๆ

แผนภูมิ 22 เปรียบเทียบกลุ่มอายุ 15-29 ปีกับประชากรทั้งหมด 1960-2025

แหล่งข้อมูล : แหล่งเดียวกับแผนภูมิ 19

เป็นที่คาดว่าในช่วงปี ค.ศ. 2030 ประชากรกลุ่มอายุ 15-29 ปีของประเทศไทยและประเทศเวียดนามจะใกล้เคียงกันอีกครั้ง คือ มีน้อยกว่าร้อยละ 20 ณ จุดสูงสุดความแตกต่างระหว่าง 2 ประเทศกำลังลดลง ด้วยความต่างของประชากรที่เพิ่มขึ้นร้อยละ 30 เวียดนามจะมีประชากรวัย 15-29 ปีมากเป็น 2 เท่า แต่มีประชากรผู้สูงอายุน้อยกว่าไทย 1 ล้านคน²

การมีประชากรวัยหนุ่มมากก็มีผลต่อรัฐบาลที่ต้องแบกภาระค่าใช้จ่ายในด้านการศึกษา ผูกอบรม กล่าวคือ เวียดนามจะต้องเสียค่าใช้จ่ายให้กับคนวัยช่วงอายุ 20 ปีเพื่อจัดการศึกษาในระดับอุดมศึกษาและอาชีวศึกษา หากไม่สามารถดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพก็เป็นการเสี่ยงที่จะมีแรงงานที่ไร้ทักษะ ไม่สามารถก่อให้เกิดประโยชน์ต่อเศรษฐกิจ หรืออาจสร้างปริมาณผู้ว่างงานเพิ่มขึ้นซึ่งนับว่าเป็นปัญหาหลักที่เกิดขึ้นแล้วในประเทศเวียดนาม

การวิเคราะห์ที่เจาะลึกไปอีกก็คือการวิเคราะห์กลุ่มที่ต้องพึ่งพา ตัวชีวิตที่ใช้ได้แก่คนที่ไม่อยู่ในวัยทำงานซึ่งได้แก่เด็กที่มีอายุน้อยกว่า 15 ปีและผู้สูงอายุที่มีอายุ 60 ปีขึ้นไปต่อวัยทำงาน 100 คน (อายุ 15 - 59 ปี) ปริมาณของกลุ่มที่ต้องพึ่งพาคือกลุ่มที่ทรัพยากรของชาติต้องนำมาช่วย ให้อาหาร ให้การศึกษา เยียวยาคนที่ไม่ทำงาน (non active population) ซึ่งทำให้ผลที่เกิดขึ้นจากวัยแรงงานเฉลี่ยลดลง เช่น ในครอบครัวที่มีบุตรหลายคนจะมีปัญหาต้องหาเงินมาจับจ่ายเป็นค่าเล่าเรียน ซึ่งยังไม่รวมค่ารักษาพยาบาลและค่าอาหาร โดยเฉพาะ

² - According to the projections of the US Bureau of Census, the population aged 15 to 29 will be 26.2 million in Vietnam and 14.9 million in Thailand in 2010. The number of persons aged 60 and over will be 7.1 million in Vietnam and 8.3 million in Thailand at the same date.

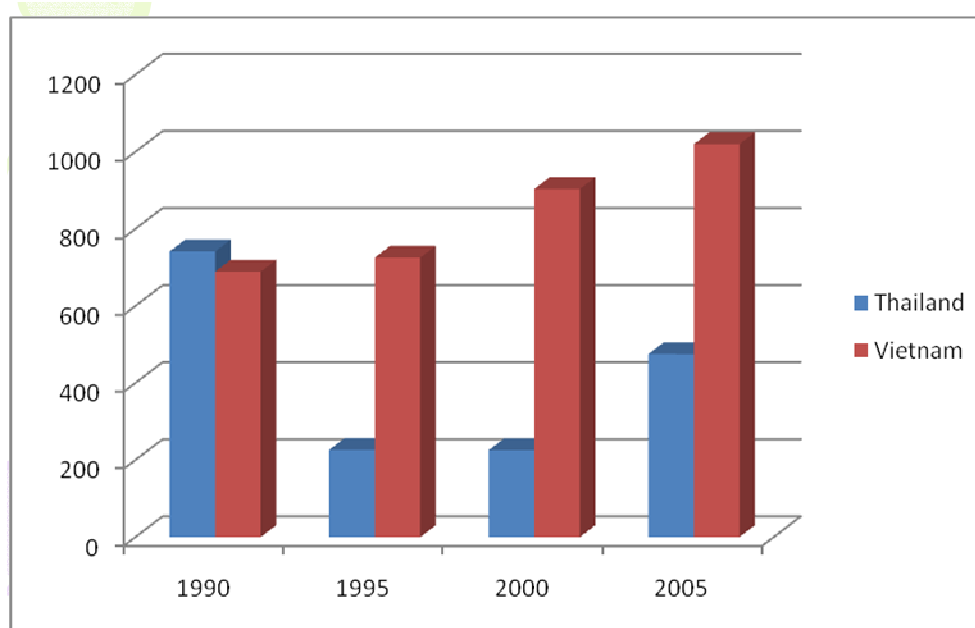
ครอบครัวเกษตรกรเด็กจึงมีความจำเป็นที่ถูกนำไปช่วยทำมาหากิน แต่ในครอบครัวมีจำนวนบุตรน้อย ทรัพยากรที่มีอยู่ก็สามารถส่งเสริมการศึกษาบุตรได้ มีเงินเพื่อจับจ่ายใช้สอยในครอบครัว ยิ่งไปกว่านั้น ครอบครัวที่มีบุตรน้อยจะสามารถลงทุนเพื่ออนาคตให้กับบุตรได้

2. โครงสร้างประชากรวัยแรงงานเชิงปริมาณ

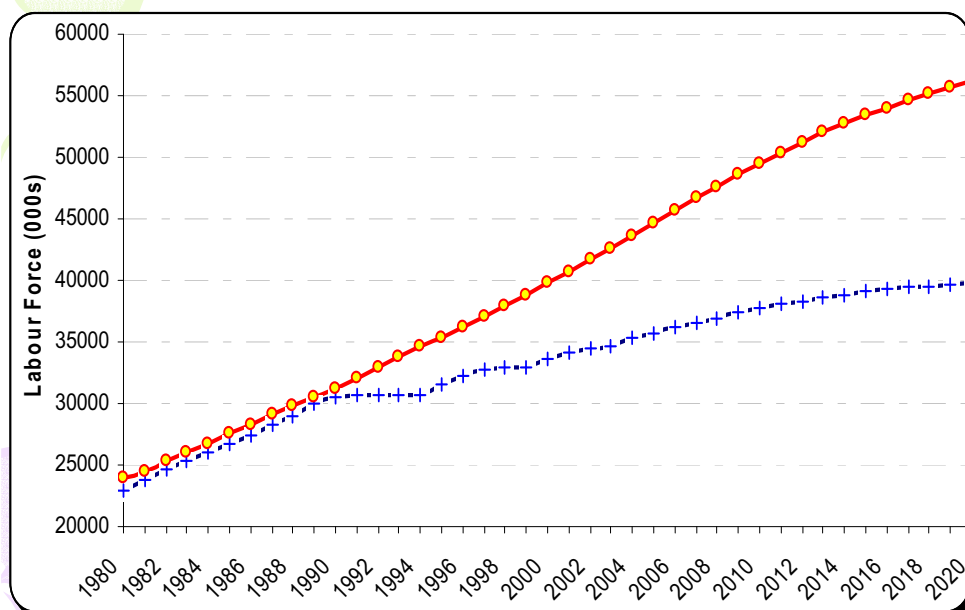
จำนวนประชากรวัยแรงงานคือขุมกำลังของแรงงานที่ผลิตและหากเป็นแรงงานที่มีคุณภาพและมีปริมาณมากกว่าประชากรที่พึ่งพา ย่อมทำให้เศรษฐกิจของประเทศดีได้ ดังนั้น ผู้วิจัยจึงนำเสนอข้อมูลดังกล่าวประกอบการอภิปราย

2.1 เปรียบเทียบไทย-เวียดนาม จำนวนแรงงาน

แผนภูมิ 23 เปรียบเทียบปริมาณแรงงานที่เพิ่มขึ้นในแต่ละปี

แผนภูมิ 24 จำนวนแรงงาน

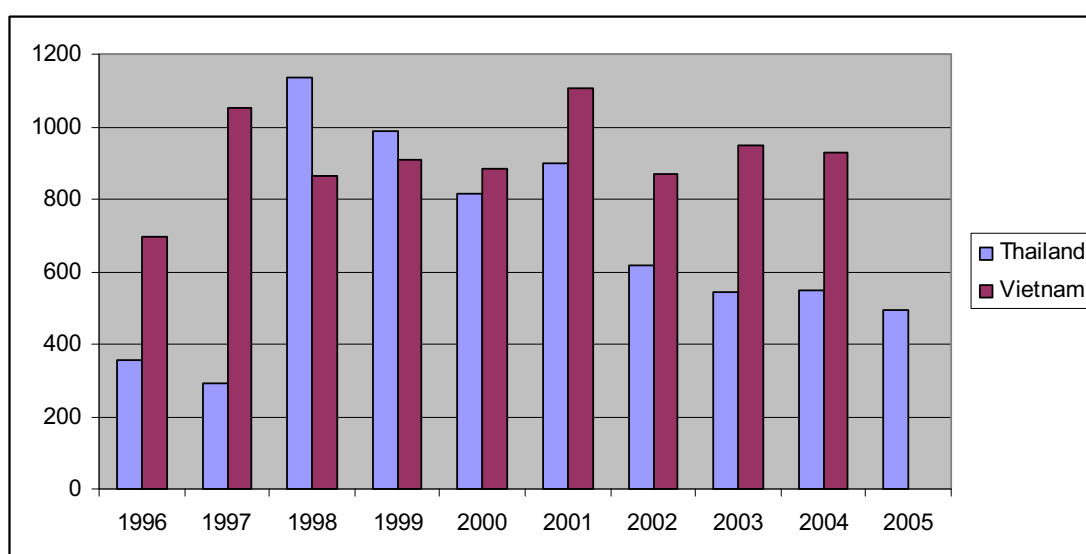
แหล่งข้อมูล : แหล่งเดียวกับแผนภูมิ 19

จากแผนภูมิ 24 จะเห็นได้ว่าปริมาณแรงงานของเวียดนามสูงกว่าของไทยมาก เวียดนามจึงน่าจะได้เปรียบไทยอย่างมากโดยเฉพาะการต้อนรับโรงงานอุตสาหกรรมที่มุ่งใช้แรงงานราคาถูก แต่ในสภาพที่เป็นจริงพบว่าแรงงานในประเทศเวียดนามอยู่ในสภาพ “เกินใน ความขาด” หมายความว่ามีความล้นตำแหน่งงานที่รองรับได้ ในขณะเดียวกันแรงงานที่มี จำนวนมากยังว่างงานเนื่องจากขาดคุณสมบัติ ขาดทักษะจำเป็นที่จะทำงาน ทำให้เกิดการขาด แคลนแรงงานอย่างไรก็ตามพบว่าแรงงานของเวียดนามที่ต้องการทำงานแบบไม่เลือกงานต้อง ประสบกับอุบัติเหตุหรือเจ็บป่วยเนื่องจากสภาพของสถานที่ทำงานไม่ถูกสุขลักษณะและไม่มี การป้องกันไว้ก่อน(ดังได้กล่าวในเนื้อหาสวัสดิการและการคุ้มครองแรงงาน) ซึ่งต่างจากกรณี ประเทศไทยที่อยู่ในสภาพทำงานเต็ม(full employment) แรงงานสามารถหางานทำได้หาก ต้องการทำงาน แต่แรงงานไทยจำนวนมากมักจะเลือกงานและเปลี่ยนงานบ่อยเมื่อเห็นว่าสถาน ประกอบการอื่นให้ค่าแรงสูงกว่า หรือมีชั่วโมงการทำงานล่วงเวลามากกว่า นั่นคือแรงงานไทย ต้องทำงานหนักเพื่อให้มีรายได้สูงขึ้นหรือมีรายได้เพียงพอที่จะดูแลกลุ่มผู้ที่ไม่ทำงานได้ (ดู รายละเอียดตอนต่อไป)

2.2 เปรียบเทียบกลุ่มประชากรที่ไม่ทำงาน

จากแผนภูมิ หากเทียบปริมาณการว่างงานในภาพรวมในช่วงทศวรรษ (ค.ศ. 1996-2005) จะพบว่าเวียดนามมีปริมาณการว่างงานสูงกว่าไทยมากโดยเฉพาะในปีค.ศ. 1996-1997 แต่ผลกระทบที่เกิดจากวิกฤติเศรษฐกิจไทยในปีค.ศ. 1997 ส่งผลให้ปริมาณแรงงานว่างงานของไทยสูงกว่าเวียดนามระหว่างช่วงปีค.ศ. 1998-1999 แต่ได้เริ่มดีขึ้นหลังจากนั้น

แผนภูมิ 25 เปรียบเทียบปริมาณผู้ว่างงาน

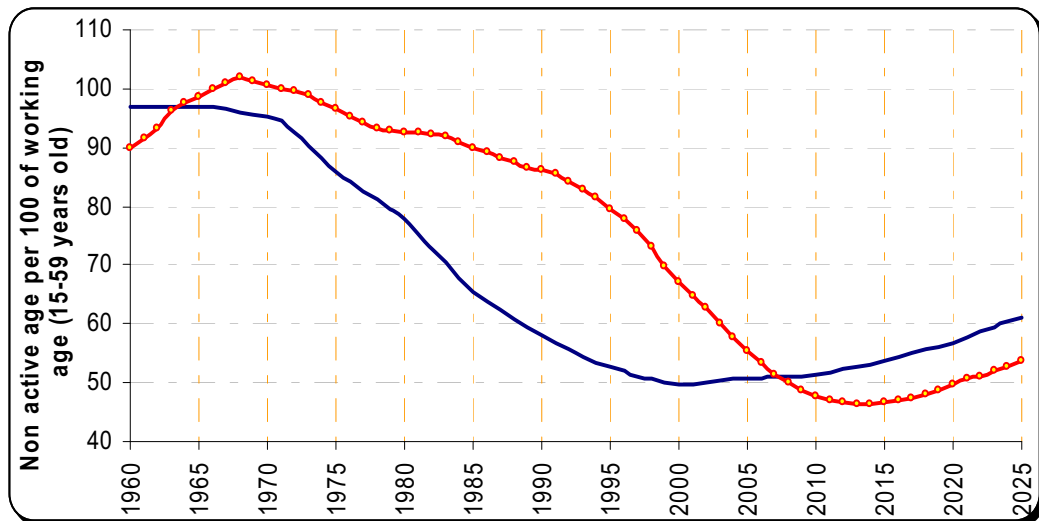
แม้ว่ารัฐบาลเวียดนามจะกล่าวว่าจะมีการสร้างงานเพิ่มขึ้นอีกจำนวนมากในช่วงหลัง เนื่องจากมีนักลงทุนจากต่างประเทศมีมากขึ้นก็ตาม แต่เนื่องจากจำนวนแรงงานของเวียดนามมีสูงมาก และจำนวนมากขาดคุณภาพที่สถานประกอบการสมัยใหม่จะรับเข้าทำงานได้ จึงมีผลกระทบ ก่อให้เกิดการล้นงาน

กลุ่มประชากรวัยเรียน

กลุ่มอายุที่ไม่ทำงาน (Non working age) ในที่นี้คือวัยเด็กไปจนถึงอายุ 18 ปี เป็นกลุ่มที่เป็นภาระของสังคมคือต้องรับภาระจัดการศึกษาตั้งแต่ประถมถึงมัธยมศึกษาสำหรับประเทศไทยปริมาณอัตราของผู้พึ่งพา จากปี ค.ศ. 1970 ก่อให้เกิดการขยายตัวของ การเข้าเรียนสูงมาก ประเทศไทย (i.e. the State as well as the households) ได้ผลประโยชน์จากการลดอัตราของกลุ่มพึ่งพา(dependency rate) นั่นคือในความจริงแล้วแต่ละครอบครัวมีบุตรเข้าเรียนน้อยลง

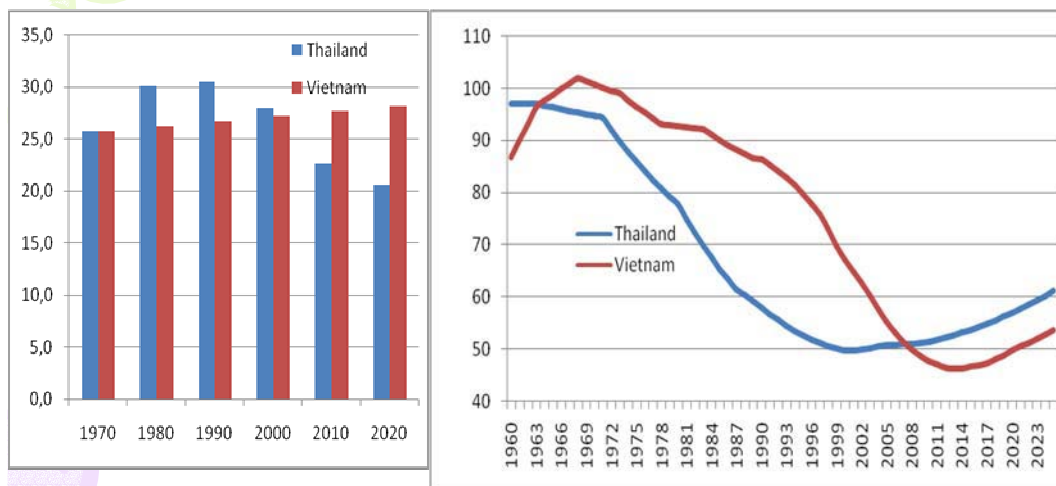
และเพื่อเพิ่มปริมาณการอยู่ในโรงเรียนนานขึ้น ในปี ค.ศ. 2000 ประเทศไทยได้เพิ่มอายุนักเรียนให้เรียนจนถึงอายุ 15 ปี ซึ่งทำให้ปริมาณนักเรียนในโรงเรียนและระดับอุดมศึกษามีปริมาณสูงขึ้น

แผนภูมิ 26 อัตราส่วนกลุ่มอายุผู้พึ่งพา 1960-2025

แหล่งข้อมูล : แหล่งเดียวกับแผนภูมิ 19

แผนภูมิ 27 เปรียบเทียบกลุ่มอายุ 15-29 ปีจำแนกแต่ละช่วงปี

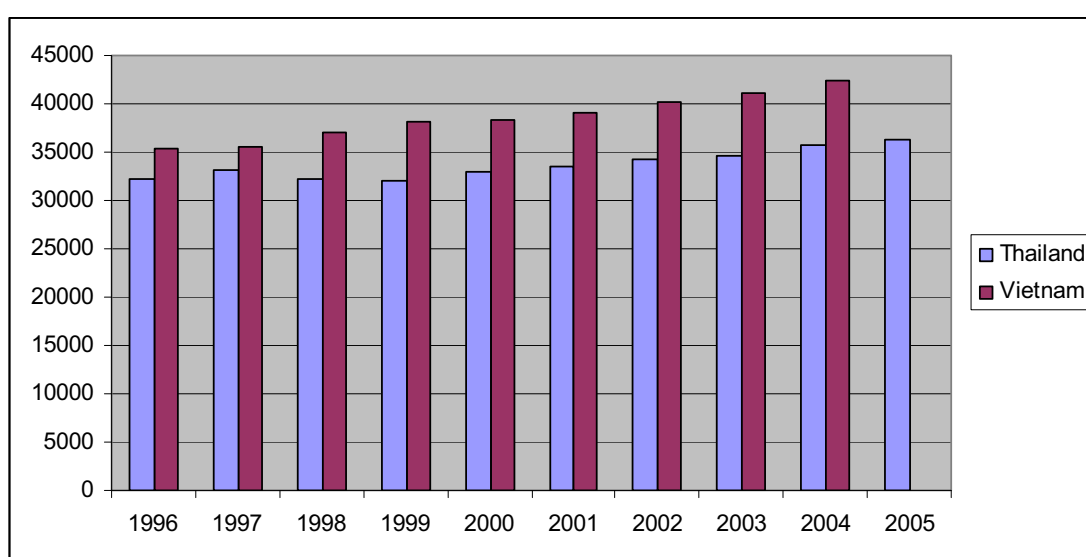

Share of 15-29 in total population

มีการกล่าวถึงว่า การมีเศรษฐกิจที่ขยายตัวได้ปัจจัยสำคัญ คือ การมีปริมาณของคนที่พึ่งพาลดลง แม้ว่าในความเป็นจริงจะไม่ได้เป็นปัจจัยตรงที่ทำให้เกิดเศรษฐกิจขยายตัวก็ตาม แต่เป็นตัวชี้วัดทางบวกในด้านทรัพยากรมนุษย์ ในปัจจุบันแนวโน้มของคนที่พึ่งพาลดลง

ปริมาณเพิ่มขึ้นอีก เนื่องจากการเพิ่มจำนวนปีของการศึกษาภาคบังคับ นอกจากนี้คนไทยยังนิยมเรียนต่อสูงขึ้น(เพื่อหลบจากการเป็นลูกมือ- Blue collar) จนถึงระดับปริญญาตรี(และกำลังนิยมเรียนต่อจนถึงระดับปริญญาโทและปริญญาเอก) ก่อนที่จะยอมออกมาทำงาน ทำให้แรงงานระดับล่างและระดับกลางขาดแคลน กอปรกับปริมาณการเพิ่มของผู้สูงอายุ(มีอายุเฉลี่ยสูงขึ้นเป็นราว 70 ปี) ได้กลายเป็นปัญหาใหญ่ของประเทศไทยที่กำลังเผชิญคือปริมาณของผู้สูงอายุที่รัฐต้องจ่ายเป็นค่าเบี้ยหวัด บำนาญ ค่าช่วยเหลือ ค่าดูแลสุขภาพ ฯลฯ ให้กับผู้สูงอายุ ประเทศเวียดนามก็เผชิญปัญหาเดียวกัน แต่ยังมีปัญหาน้อยกว่าซึ่งจะได้กล่าวต่อไป

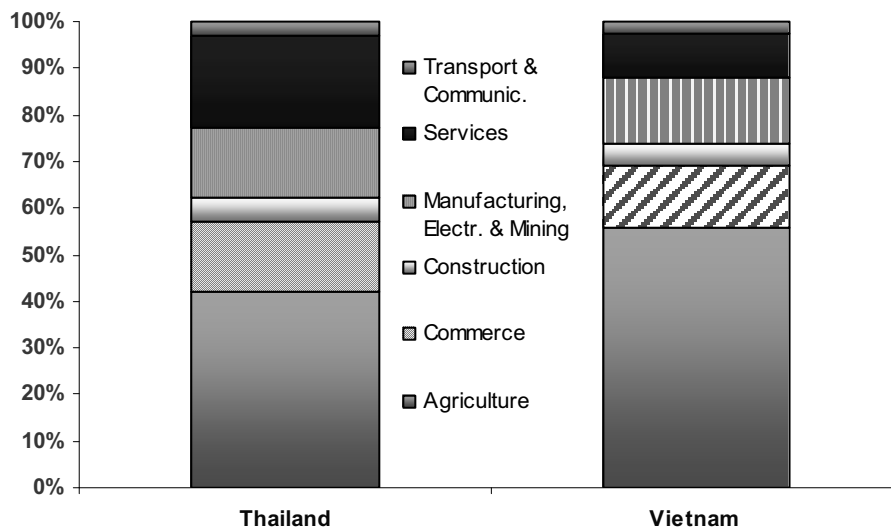
แผนภูมิ 28 เปรียบเทียบปริมาณแรงงาน

แรงงานจำแนกตามลักษณะงาน

แรงงานทั้งของไทยและเวียดนามส่วนใหญ่เป็นแรงงานภาคเกษตรกรรม มาจนถึงต้นทศวรรษ 1990s ในประเทศไทย แรงงานชานาเริ่มลดลงอย่างช้า ๆ เมื่อราว 2 ทศวรรษที่ผ่านมาและได้เพิ่มขึ้นในช่วงปี ค.ศ. 1990s ในเวียดนามปริมาณชานาลดลงอย่างรวดเร็วแต่ก็ยังคงมีปริมาณชานามากกว่าของไทย(ดูแผนภูมิ 29 ประกอบ)

แผนภูมิ 29 เปรียบเทียบปริมาณแรงงานในภาคงานต่าง ๆ

กลุ่มประชากรผู้สูงอายุ

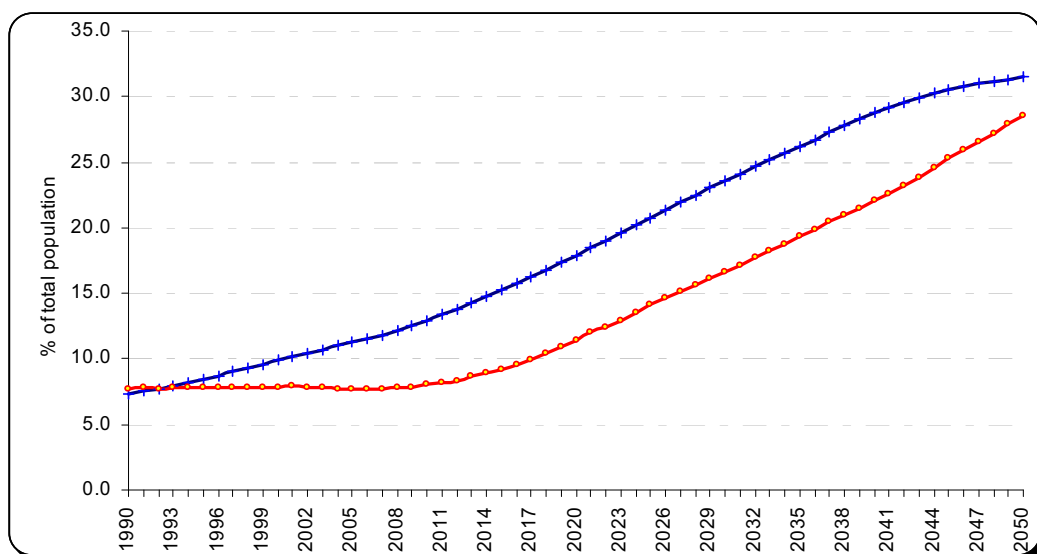
ความแตกต่างของโครงสร้างอายุประชากรและความสัมพันธ์ตัวบ่งชี้ของคนที่พึ่งพา เช่น ในปัจจุบันและในทศวรรษหน้าจะเกี่ยวข้องกับปริมาณของผู้สูงอายุ เช่น กรณีประเทศไทย กำลังเผชิญปริมาณของผู้สูงอายุจำนวนมากก่อนเวียดนาม เนื่องจากอัตราการเกิดของไทย ลดลงอย่างมากและใช้เวลาสั้นกว่าของเวียดนาม ผู้สูงอายุจึงมีมากอย่างรวดเร็วเมื่อคนที่เกิด ก่อนโน้นกลายมาเป็นผู้สูงอายุ ทำให้ประชากรที่มีอายุ 60 ปีขึ้นไปเพิ่มขึ้น ๆ เมื่อหลาย ทศวรรษที่ผ่านมาสืบเนื่องจากพัฒนาการทางการแพทย์หรือการรักษาโรคซึ่งช่วยให้อายุ มนุษย์ยืนยาวขึ้นอีกหลายปี

ภาพ 11 การฝึกแรงงานเกษตรกรที่เปลี่ยนอาชีพ

แรงงานเกษตรกรถูกฝึกทำเครื่องจักสานที่ทำจากวัสดุไม้ไผ่ แต่ผลิตภัณฑ์เหล่านี้ขายไม่ค่อยได้เนื่องจากคุณภาพต่ำ VNA/VNS Photo Lan Xuan, 14-05-2008

แผนภูมิ 30 ปริมาณผู้มีอายุ 60 ปีและสูงกว่าระหว่าง ไทย-เวียดนามช่วงปี 1990-2050

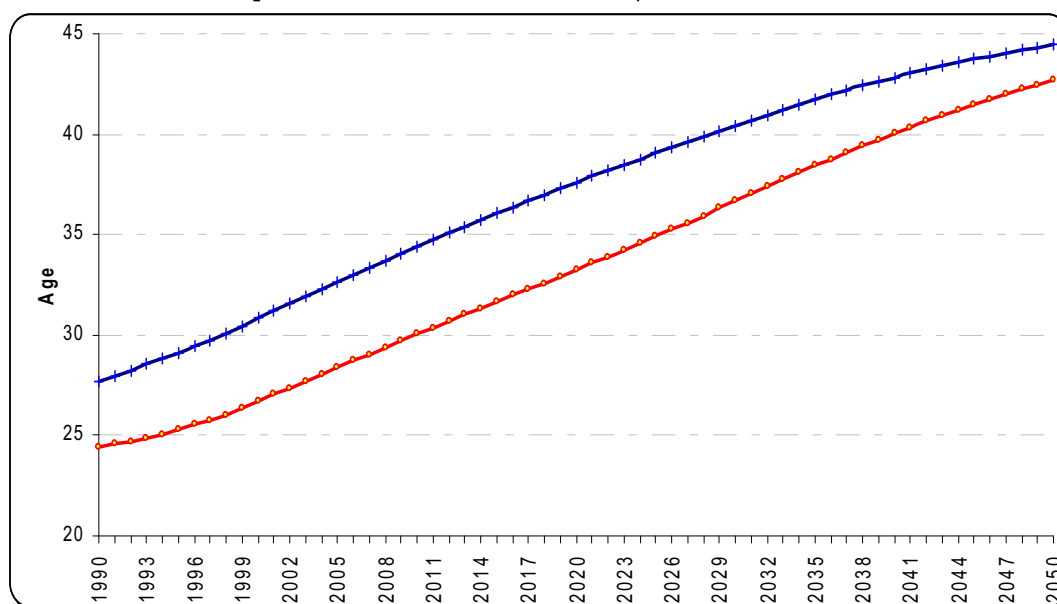
แหล่งข้อมูล: US Bureau of Census, International Database

นับแต่ในปีและอีกหลายทศวรรษข้างหน้าประเทศไทยจะเผชิญปัญหาผู้สูงอายุที่เพิ่มขึ้นดังที่กล่าวข้างต้นมากกว่าประเทศเวียดนาม เช่นประเทศไทยมีคนอายุ 60 ขึ้นไปในปี ค.ศ. 2007 ราว 12% ของประชากรทั้งหมดแต่ที่ประเทศเวียดนามมีเพียง 8% ของประชากรทั้งหมด และผู้สูงอายุในประเทศไทยจะเพิ่มเป็น 20% ของประชากรทั้งหมดในปี ค.ศ. 2024 ซึ่ง

หมายความว่าเมื่อถึงเวลานั้นแต่ละครอบครัวไทยเกือบทั้งหมดต้องรับภาระดูแลคนสูงอายุอย่างน้อย 1 คน ซึ่งสถานการณ์ของประเทศเวียดนามเกี่ยวกับปัญหาดังกล่าวยังห่างไกลจากประเทศไทยมากกว่า 12 ปี หรืออย่างเร็วก็คงหลังปี ค.ศ. 2010 และความแตกต่างนี้ของสองประเทศยังเป็นอยู่อีกนาน หรืออีกนัยหนึ่งคือประเทศไทยต้องใช้ทรัพยากรจ่ายเป็นค่าบำเหน็จบำนาญ(pension) และ ค่ารักษาพยาบาลให้กับผู้สูงอายุในสัดส่วนที่มากกว่าประเทศเวียดนามหรือประเทศใกล้เคียง(ยกเว้น Singapore)

ความแตกต่างของโครงสร้างอายุประชากรเป็นไปอย่างคู่ขนาน โดยอายุเฉลี่ยของประชากร ถ้าทั้งสองประเทศมีแนวโน้มการขยายตัวของผู้สูงอายุเท่ากัน ประเทศไทยมีประชากรที่มีอายุ 3 - 5 ปีมากกว่ากลุ่มเดียวกันของเวียดนามเมื่อช่วงทศวรรษ ความแตกต่างนี้มีผลกระทบต่อหลายฝ่าย เช่น เริ่มจากแรงงาน (labour force) และรวมไปถึง ความร่วมมือของประชากรผู้สูงอายุ สติปัญญา และ ฯลฯ

แผนภูมิ 31 เปรียบเทียบโครงสร้างอายุโดยเฉลี่ย 1990-2050

แหล่งข้อมูล: US Bureau of Census, International Database

2.3 การอพยพแรงงาน(International migrations)

สถานการณ์ประชากรมีผลกระทบแตกต่างกันเนื่องจากการอพยพทั้งในประเทศไทยและเวียดนาม

ปัจจุบันแรงงานไทยราว 500,000 คนเดินทางไปทำงานนอกประเทศไทย³ ส่วนใหญ่ไปทำงานที่ Middle East และ East Asia (Singapore, Hong Kong or Taiwan⁴, South Korea and Japan) โดยมีทั้งไปทำงานแบบถาวรและชั่วคราว เช่น ในสหรัฐอเมริกาและยุโรปตอนเหนือมีชุมชนชาวไทยอยู่อาศัยแบบถาวร เช่นเดียวกับเวียดนามก็มีชุมชนในทวีปดังกล่าวและรวมถึงออสเตรเลียด้วย แม้ว่ากระทรวงแรงงานจะมีนโยบายส่งแรงงานไปทำงานต่างประเทศและให้การคุ้มครองแรงงานไทยในต่างประเทศ แต่รัฐบาลไทยก็ไม่มีนโยบายที่จะส่งแรงงานไปทำงานต่างประเทศจำนวนมาก เนื่องจากประเทศไทยเองต้องรับแรงงานไร้ฝีมืออพยพเข้ามาทำงานที่คนไทยไม่ต้องการทำจำนวนมากซึ่งคาดว่าจะมีมากกว่า 2 ล้านคน แรงงานเหล่านี้มากกว่าครึ่งหนึ่งเข้ามาทำงานอย่างผิดกฎหมายและอาจสร้างปัญหาให้กับประเทศไทย เนื่องจากจำนวนมากจะตั้งรกรากและไม่ยอมกลับประเทศของตนกลายเป็นชุมชนเฉพาะขึ้นมา ปัญหาเหล่านี้เคยเกิดขึ้นกับชุมชนเขตชายแดนหรืออพยพมาหลบหนีภัยเมื่อคราวสงครามอินโดจีนและไม่ได้รับสัญชาติไทย

ปัญหาการอพยพของแรงงานต่างชาติเข้าไปทำงานในเวียดนามไม่เกิดขึ้นเนื่องจากเวียดนามไม่ขาดแคลนแรงงาน แต่กลับบัญญัติกฎหมายห้ามชาวต่างชาติทำงานในเวียดนามมากกว่าร้อยละ 3 ของจำนวนแรงงานทั้งหมดในแต่ละสถานประกอบการและต่อมาในปีค.ศ. 2008 รัฐบาลได้ผ่อนปรนการจำกัดแรงงานต่างชาติร้อยละ 3 ลงเนื่องจากแรงงานเวียดนามขาดศักยภาพที่จะบริหารงานในอุตสาหกรรมขนาดใหญ่ได้ แต่ก็ยังระบุว่าขอให้สถานประกอบการใช้แรงงานเวียดนามให้มากและให้สอนงานเพื่อให้เรียนรู้งาน

หลังจากที่เวียดนามเข้าเป็นสมาชิก WTO จำนวนแรงงานต่างชาติได้รับอนุญาตให้เข้าไปทำงานมากขึ้น เช่นคาดว่าปัจจุบันเวียดนามอนุญาตแรงงานที่มีทักษะสูงเข้ามาทำงานราว 40,000 คน เฉพาะที่ HCM City ในปีค.ศ. 2007 ได้อนุญาตแรงงานต่างชาติเข้ามาทำงานได้ราว 1,800 คน เพิ่มขึ้นร้อยละ 35.6 เปรียบเทียบกับเมื่อปีค.ศ. 2005 แรงงานต่างชาติที่ได้รับอนุญาตเข้าไปทำงานส่วนใหญ่ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญด้านการศึกษา อุตสาหกรรมประเภท high-tech เสื้อผ้า และ รองเท้า แรงงานเหล่านี้ทำงานในตำแหน่งที่แรงงานเวียดนามไม่สามารถทำได้เนื่องจากเป็นทักษะเฉพาะ เช่น ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะ หัวหน้าฝ่ายบริหาร แรงงานที่มีทักษะและประสบการณ์สูง โดยเฉพาะในงานการศึกษา การเงิน(finance) การธนาคาร (banking) และรักษาความปลอดภัย (securities) รวมไปถึง high-tech กฎหมาย อสังหาริมทรัพย์ (real estate) และก่อสร้าง(Vietnam News, 27-02-2008)

³ - See Graeme Hugo, in Douglas S. Massey, J. Edward Taylor (eds.) International Migration Prospects and Policies in a Global

⁴ - 130,000 in Taiwan in 2001, Asian Migration Review, cited by Supang, in Iredale, Castles and Hawksley.

ภาพ 13 แรงงานชาวต่างชาติที่มีทักษะสูงทำงานร่วมกับชาวเวียดนาม

แหล่งข้อมูล: VNA/VNS Photo Sy Huynh

ภาพ 14 จำนวนแรงงานที่เข้าชมในวันนัดพบแรงงาน

แหล่งข้อมูล: Vietnam News, 2008 at Ha Noi VNS Photo Doan Tung

หลายต่อหลายครั้งที่แรงงานที่เดินทางไปทำงานต่างประเทศไม่ได้รับผลตอบแทนตามข้อตกลง เช่น ต้องเผชิญกับสภาพการทำงานที่ย่ำแย่ ทำงานหนักเป็นเวลานานกว่าที่กำหนดไว้ในแต่ละวัน อัตราค่าจ้างต่ำ โบนัสไม่เป็นไปตามที่ตกลง ถูกข่มขืน ฆาปนตี หรือมีข้อเรียกร้องแบบข่มขู่ว่าหากไม่ยอมมีเพศสัมพันธ์ด้วยจะไม่ให้งานทำ นายจ้างบางคนเปลี่ยนแปลงข้อตกลง ทั้งนี้เนื่องจากเวียดนามยังไม่มีสหภาพที่ทำหน้าที่ดูแล ติดตาม คุ้มครองแรงงานในต่างประเทศ

ยกเว้นในสหภาพรัสเซียเท่านั้น ภาระงานนี้หน้าจะเป็นหน้าที่ของบริษัทที่รับผิดชอบแรงงานไปต่างประเทศ ปัจจุบันเวียดนามมีบริษัทจัดหางานทั่วประเทศราว 150 บริษัท อย่างไรก็ตามมีข้อเสนอว่าสถานทูตหรือกงสุลในต่างประเทศน่าจะมีการลงทะเบียนและรับผิดชอบดูแลแรงงานในประเทศนั้น ๆ

นับตั้งแต่ปี ค.ศ. 1980 เป็นต้นมา เวียดนามได้ส่งแรงงานไปทำงานต่างประเทศนับได้ราว 15,000 คนใน 15 ประเทศในปี 1995 และจำนวนแรงงานที่ไปทำงานต่างประเทศในปัจจุบันราว 500,000 คนใน 40 ประเทศ ซึ่งเป็นตัวเลขที่ใกล้เคียงกับของไทยมาก อย่างไรก็ตามรัฐบาลเวียดนามมีแผนส่งแรงงานไปทำงานต่างประเทศถึง 1 ล้านคนในปี 2010 ผลของการส่งแรงงานไปทำงานต่างประเทศทำให้เกิดประโยชน์อย่างน้อย 3 ประการคือ ลดปริมาณการว่างงานลง มีรายได้เข้าประเทศและแรงงานได้รับประสบการณ์จากการทำงานซึ่งจะนำมาพัฒนาหรือประยุกต์ใช้ในประเทศเวียดนามในโอกาสต่อไป World Bank คาดการณ์ว่าเวียดนามมีรายได้จากแรงงานในต่างประเทศราว 57,000 ล้านดอลลาร์สหรัฐในปี 2005 การส่งแรงงานไปทำงานต่างประเทศช่วยผ่อนคลายการว่างงานลงและช่วยแก้ปัญหาความยากจนลงได้ โดยเฉพาะแรงงานที่มาจากชนบทและจากบนดอย ซึ่งโดยปกติแล้วแรงงานในต่างประเทศจะได้รับความคุ้มครองจากกฎหมาย Labour Code, the Law on Contract-based Workers Abroad 2006 ได้รับการตราไว้ในปี ค.ศ. 2006 เพื่อส่งเสริมให้เวียดนามเป็นตลาดใหญ่ให้แก่ประเทศต่าง ๆ (Hong Thuy, 2008)

แม้ว่าตลาดแรงงานในเวียดนามจะมีปริมาณล้นงานและค่อนข้างตึงเครียดมากขึ้นก็ตาม แต่สถานการณ์ดังกล่าวก็ไม่เหมือนสถานการณ์ของ Philippines เนื่องจากรัฐบาลเวียดนามมีโครงการร่วมมือกับประเทศปลายทางที่รับแรงงานเวียดนาม นโยบายนี้มุ่งนำรายได้เข้าประเทศ นโยบายดังกล่าวดำเนินการอย่างกว้างขวาง เมื่อเวียดนามมีข้อตกลงด้านเศรษฐกิจกับประเทศในยุโรปตะวันออก⁵ ช่วงเวลาดังกล่าวแรงงานเวียดนามถูกใช้เพื่อลดหนี้ภายนอกโดยผ่านข้อตกลงพิเศษ

ทุกวันนี้เวียดนามได้ปรับปรุง(re-oriented) นโยบายใหม่เพื่อที่จะได้ส่งแรงงานไปในประเทศเอเชียตะวันออก (East Asian) เช่น ในช่วงปี ค.ศ. 2006-2007 รัฐบาลเวียดนามส่งแรงงานไปทำงานต่างประเทศจำนวน 160,000 คน ในขณะเดียวกันประเทศเกาหลียังได้แจ้งว่าต้องการแรงงานเวียดนามอีกจำนวนมาก แต่ต้องผ่านการทดสอบก่อนซึ่งรวมถึงความสามารถที่จะเข้าใจภาษาเกาหลี และทักษะเฉพาะงาน(Vietnam News, 2008)

⁵ - see Robyn R. Iredale, Stephen Castles, Charles Hawksley Migration in the Asia Pacific Population, Settlement and Citizenship Issues; they cite a report from MOLISA saying that 220,000 Vietnamese workers were sent to the Soviet Union and Eastern European Countries between 1981 and 1990.

โดยเฉพาะในปีค.ศ. 2008 กรมจัดหางานต่างประเทศ(The Department for Overseas Workers Management) วางแผนหาตำแหน่งงานในต่างประเทศให้กับแรงงานชาวเวียดนาม ประมาณ 85,000 คน ตลาดใหญ่ได้แก่ Taiwan, South Korea, Malaysia, Japan และ Middle East และเพื่อให้สามารถหาตำแหน่งได้ดีจึงต้องมีการพัฒนาคุณภาพของแรงงานให้มีทักษะสูง โดยเฉพาะที่ Middle East ประกอบด้วยประเทศ United Arab Emirates, Qatar และ Saudi Arabia นั้นจะส่งแรงงานไปทำงานจำนวน 10,000 คน(Vietnam News, 01-04-2008)

ดูเหมือนว่าเวียดนามจะดำเนินนโยบายนี้ต่อไป และพยายามที่จะขยายการส่งแรงงานไปทำงานต่างประเทศเพิ่มขึ้นอีก จากแนวโน้มการขยายตัวของประชากรและความยากลำบากในการหางานทำในประเทศของคนหนุ่มสาวที่ย่างเข้าสู่วัยแรงงานคงจะไม่สามารถแก้ปัญหาการมีงานทำได้ง่ายในทศวรรษหน้า จึงนับเป็นโอกาสของเวียดนามที่จะส่งแรงงานไปขายต่างประเทศ

อย่างไรก็ตาม ปริมาณของความต้องการแรงงานที่จะไปทำงานในต่างประเทศมีปริมาณสูงเนื่องจากค่าจ้างแรงงานที่สูงกว่าค่าจ้างในประเทศเป็นแรงจูงใจสำคัญ ในขณะที่เดียวกันประเทศปลายทางที่รับก็มุ่งเน้นคัดเลือกแรงงานเฉพาะผู้ที่มีคุณภาพและตรงตามความต้องการเท่านั้น ซึ่งย่อมหมายความว่าประเทศเวียดนามต้องลงทุนผลิตแรงงานอย่างมาก แต่เมื่อพัฒนาแล้วก็ไม่ได้ใช้ประโยชน์แรงงานโดยตรง แต่เป็นฝ่ายต่างประเทศที่ได้ประโยชน์จากแรงงานที่มีฝีมือโดยที่ไม่ต้องลงทุนพัฒนาศักยภาพแรงงานของตนเองเลย ในขณะที่เดียวกันก็เป็นการทำลายเวียดนามว่าจะสามารถพัฒนามาตรฐานของหน่วยงานฝึกแรงงานที่จะไปทำงานต่างประเทศได้ดีเพียงใด

ประเทศฟิลิปปินส์ได้ใช้วิธีนี้มาก่อนโดยฝึกอบรมแรงงาน เช่น ฝึกแรงงานก่อสร้าง กลาสี เรือ(sailors) พยาบาล ฯลฯ เป็นต้น เพื่อไปทำงานต่างประเทศ และนี่ก็คือปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นในประเทศกำลังพัฒนาที่ไม่สามารถจัดหาตำแหน่งงานหรืออัตราจ้างที่ดึงดูดใจให้แรงงานมีฝีมือทำงานในประเทศได้ จึงเป็นโอกาสของตลาดแรงงานในต่างประเทศที่จะคัดเลือกแบบเข้มงวด ก่อนที่จะสามารถเข้าไปทำงานในบริษัทต่างประเทศได้ ในบางประเทศต้องการรับแต่แรงงานที่มีความรู้ความสามารถสูงเช่น แพทย์ และผู้เชี่ยวชาญด้านคอมพิวเตอร์ เป็นต้น อย่างไรก็ตามปลายทางของแรงงานมีการเปลี่ยนแปลงไปมาเสมอ ทำให้ประเทศไทยอาจเป็นประเทศที่ต้องรับแรงงานจากเวียดนามรายใหญ่ก็ได้

2.4 การคุ้มครองทางสังคม สุขภาพและการดูแลผู้สูงอายุ (Social protection, health and care of elders)

2.4.1 การคุ้มครองทางสังคม)Social protection (หมายถึง การดำเนินงานเพื่อให้ความคุ้มครองหรือให้หลักประกันทางสังคมในด้านต่างๆ อาทิ กฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ ระบบประกันสังคม และบริการสังคม โดยให้ความสำคัญแก่กลุ่มประชากรที่ยากจน

และด้อยโอกาส เพื่อให้ได้รับสิทธิ ทางสังคมในฐานะที่เป็นมนุษย์อันเป็นความร่วมมือในการดำเนินงานระหว่างภาครัฐและภาคเอกชน

ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับแรงงาน มีกฎกระทรวงและพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงานหลายฉบับ เช่นกฎกระทรวง กำหนดมาตรฐานในการบริหารและการจัดการด้านความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงาน พ.ศ. 2549 พระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. 2533 พระราชบัญญัติแรงงานรัฐวิสาหกิจสัมพันธ์ พ.ศ. 2543 พระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. 2541 พระราชบัญญัติส่งเสริมการพัฒนาฝีมือแรงงาน พ.ศ. 2545 พระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน(ฉบับที่ 2) 2551 พระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน(ฉบับที่ 3) 2551 เป็นต้น ในที่นี้ได้นำเสนอเนื้อหาสำคัญในบางกฎหมาย ดังนี้

พระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. 2533 กำหนดให้จัดเก็บเงินสมทบจากนายจ้าง ลูกจ้าง และรัฐบาล เพื่อให้ความคุ้มครองแก่ลูกจ้างที่ประสบอันตราย เจ็บป่วย ทูพพลภาพ หรือตายที่มีใช้เป็นผลสืบเนื่องจากการทำงาน รวมทั้งกรณีคลอดบุตร กรณีสงเคราะห์บุตร กรณีชราภาพ และกรณีว่างงาน โดยอัตราเงินสมทบกรณีประสบอันตราย เจ็บป่วย ทูพพลภาพ ตาย และคลอดบุตร ให้จัดเก็บในอัตรารวม 3 ฝ่ายไม่เกินร้อยละ 4.5 ของค่าจ้าง สำหรับกรณีสงเคราะห์บุตรและกรณีชราภาพ ให้จัดเก็บในอัตรารวม 3 ฝ่ายไม่เกินร้อยละ 9 ของค่าจ้างและกรณีว่างงาน ให้จัดเก็บในอัตรารวม 3 ฝ่ายไม่เกินร้อยละ 15 ของค่าจ้างทั้งนี้ลูกจ้างที่เข้าข่ายจะได้รับบริการทางการแพทย์และเงินทดแทนการขาดรายได้ รวมถึงค่าคลอดบุตร ค่าทำศพ เงินสงเคราะห์ทายาทในกรณีตาย ค่าสงเคราะห์บุตร และเงินบำเหน็จบำนาญ กรณีชราภาพ สำหรับกรณีว่างงาน จะดำเนินการเมื่อใดให้ตราเป็นพระราชกฤษฎีกาขึ้นใช้

พระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. 2541 เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับสิทธิและหน้าที่ระหว่างนายจ้างและลูกจ้าง เป็นกฎหมายที่กำหนด มาตรฐานขั้นต่ำในการใช้แรงงานทั่วไป การใช้แรงงานหญิง การใช้แรงงานเด็ก ค่าตอบแทนการทำงาน สวัสดิการ ความปลอดภัยในการทำงาน ค่าชดเชยการเลิกจ้าง และกองทุนสงเคราะห์ลูกจ้าง รวมทั้งการดำเนินการของพนักงานเจ้าหน้าที่ในการให้ความคุ้มครองลูกจ้างทั้งนี้เพื่อให้เกิดความเป็นธรรมและให้ลูกจ้างมีสุขอนามัยที่ดี อันจะเกิดประโยชน์สูงสุดแก่นายจ้าง ลูกจ้าง และการพัฒนาประเทศ

พระราชบัญญัติแรงงานรัฐวิสาหกิจสัมพันธ์ พ.ศ. 2543 เป็นกฎหมายแรงงานเกี่ยวกับมาตรฐานสิทธิประโยชน์และความสัมพันธ์ระหว่างฝ่ายบริหาร และลูกจ้างของ รัฐวิสาหกิจ เป็นกฎหมายที่กำหนดสิทธิในการร่วมเจรจาต่อรองตามหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการยื่นข้อเรียกร้อง เพื่อการแก้ไขเปลี่ยนแปลงสภาพการจ้าง การระงับ ข้อพิพาทแรงงาน การจัดตั้งสหภาพแรงงานรัฐวิสาหกิจ เพื่อแสวงหา และคุ้มครองประโยชน์เกี่ยวกับการจ้างให้รัฐวิสาหกิจ การกำหนดให้มีคณะกรรมการแรงงานรัฐวิสาหกิจสัมพันธ์ ซึ่งเป็นคณะกรรมการไตรภาคีที่จะ

กำหนดมาตรฐานขั้นต่ำของสภาพการจ้างในรัฐวิสาหกิจ การกำหนดให้มีคณะกรรมการ กิจการสัมพันธ์ในรัฐวิสาหกิจแต่ละแห่งซึ่งเป็นคณะกรรมการทวิภาคีเพื่อการศึกษาหารือให้เกิดความเข้าใจซึ่งกันและกันและหาทางปรองดองให้การทำงานของฝ่ายบริหารและลูกจ้างรัฐวิสาหกิจเกิดสันติสุข

พระราชบัญญัติส่งเสริมการพัฒนาฝีมือแรงงาน พ.ศ. 2545 ได้ปรับปรุงพ.ร.บ. ส่งเสริมการฝึกอาชีพ พ.ศ. 2537 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการฝึกอาชีพแก่บุคคลซึ่งอยู่ในวัยทำงานให้มีฝีมือสอดคล้องกับความต้องการของธุรกิจอุตสาหกรรมและเพื่อให้บุคคลซึ่งทำงานอยู่แล้ว ได้รับการฝึกเพื่อยกระดับมาตรฐานฝีมือแรงงานและการทดสอบมาตรฐานฝีมือแรงงาน รวมทั้งเพื่อให้มีการร่วมมือระหว่าง สถานประกอบการและสถานศึกษา รับนักเรียนนักศึกษาเข้ารับการฝึกในสถานประกอบการ และการส่งผู้รับการฝึกหรือผู้ซึ่งสถานประกอบการจะรับเข้าทำงานไปฝึกอาชีพในสถานศึกษาหรือสถานฝึกอาชีพของทางราชการ ทั้งนี้ผู้ที่ได้รับการฝึกอบรมฝีมือแรงงานตามหลักสูตรและรายละเอียดเกี่ยวกับการฝึกอบรมฝีมือแรงงานที่นายทะเบียนพิจารณาให้เห็นชอบจะดำเนินการฝึกอาชีพมีได้รับสิทธิและประโยชน์ตามพระราชบัญญัตินี้เพื่อให้ นายจ้างและสถานประกอบการกิจการมีส่วนร่วมในการพัฒนาฝีมือแรงงาน รวมทั้งให้มีการจัดตั้งกองทุนพัฒนาฝีมือแรงงานเพื่อเป็นทุนหมุนเวียนสำหรับใช้จ่ายเกี่ยวกับการส่งเสริมการพัฒนาฝีมือแรงงาน

พระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน(ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2551 มีข้อกำหนดเกี่ยวกับการใช้แรงงานสตรีไว้ในมาตรา 38 ว่าห้ามมิให้นายจ้างให้ลูกจ้างซึ่งเป็นหญิงทำงานที่เสี่ยงต่อการได้รับอันตรายต่อร่างกาย เช่น งานเหมืองแร่หรืองานก่อสร้างที่ต้องทำไต่ดิน ไต่น้ำ ในถ้ำ ในอุโมงค์หรือปล่องในภูเขา งานที่ต้องทำบนนั่งร้านที่สูงกว่าพื้นดินตั้งแต่สิบเมตรขึ้นไป มาตรา 39 ห้ามมิให้นายจ้างให้ลูกจ้างซึ่งเป็นหญิงมีครรภ์ทำงานเกี่ยวกับเครื่องจักรหรือเครื่องยนต์ที่มีความสั่นสะเทือน งานขับเคลื่อนหรือติดไปกับยานพาหนะ งานยก แบก หาม หาบ ทูน ลาก หรือเข็นของหนักเกินสิบห้ากิโลกรัม มาตรา ๓๙/๑ ห้ามมิให้นายจ้างให้ลูกจ้างซึ่งเป็นหญิงมีครรภ์ทำงานในระหว่างเวลา 22:00-06:00 นาฬิกา เป็นต้น

กรณีของเวียดนามได้ตรากฎหมายแรงงานและกฎหมายสถานประกอบการ(Labour Code and Enterprise Law) ในปี ค.ศ. 1994 และข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์นายจ้างไทยที่ไปลงทุนในเวียดนาม พบว่าแรงงานสตรีจะได้รับการคุ้มครองสูง กล่าวคือ ในกรณีที่มีประจำเดือนสามารถลาหยุดได้และในกรณีที่มีครรภ์สถานประกอบการต้องย้ายให้ทำงานที่เหมาะสม และสามารถลาคลอดบุตรได้ยาวนาน หลังจากนั้นเมื่อกลับเข้ามาทำงานยังสามารถลาพักเพื่อให้บุตรระหว่างทำงานได้อีกด้วย

แรงงานเวียดนามไม่นิยมทำงานล่วงเวลา เนื่องจากส่วนใหญ่ต้องการเวลาพักผ่อนซึ่งต่างจากของไทยที่แรงงานวัยรุ่นส่วนใหญ่ต้องการทำงานล่วงเวลา หากสถานประกอบการแห่งใดไม่มีการทำงานล่วงเวลาแรงงานมักจะลาออกไปทำงานในสถานประกอบการมีชั่วโมงทำงานล่วงเวลามาก ๆ โดยไม่ห่วงสุขภาพแต่อย่างใด(พศิน แดงจวง และคณะ 2549; พศิน แดงจวง และเพ็ชรี ฐะปะวิเชตร์ 2550)

2.4.2 สุขภาพ

ปริมาณการเจ็บป่วยเนื่องจากการทำงานในเวียดนามค่อนข้างสูงกว่าของไทย เนื่องจากโรงงานอุตสาหกรรมในประเทศไทยเน้นการส่งออกและได้รับการตรวจเข้มจากผู้นำเข้าที่ควบคุมด้วยมาตรฐานสากลคือ ISO 14000 และ ISO 18000 ในขณะที่เวียดนามให้ความสำคัญกับ ISO9000 เพื่อการรับรองคุณภาพสินค้าเพื่อการส่งออกมากกว่า ISO 14000 และ ISO 18000

กระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคมรายงานว่าในแต่ละปีแรงงานเวียดนามจะได้รับอุบัติเหตุราว 4,633 คนและในจำนวนนี้ราว 468 คนได้รับอาการบาดเจ็บสาหัสถึงตาย คิดเป็นค่าใช้จ่ายราว \$15 ล้านดอลลาร์ค่าการเพิ่มขึ้นของผู้ได้รับอุบัติเหตุเกิดขึ้นนั้น ผู้อำนวยการ ILO เวียดนามกล่าวว่าสืบเนื่องจากการพัฒนาทางเศรษฐกิจของเวียดนามได้ส่งผลให้เสี่ยงต่อการเกิดอุบัติเหตุและโรคที่เกิดจากการทำงาน รัฐบาลจึงมีเป้าหมายของการลดอุบัติเหตุให้ได้ปีละ 5% โดยได้กำหนดให้สถานประกอบการต้องมีการจัดการป้องกันและในปีค.ศ. 2007 สถานประกอบการได้เข้าร่วมฝึกอบรมความรู้เกี่ยวกับการป้องกันความปลอดภัยและสุขภาพที่เกิดจากการประกอบอาชีพ(Occupational Safety and Health) เพิ่มขึ้นเป็น 58.7% จาก 6.52% ในปีค.ศ. 2004 ในขณะที่แรงงานเข้าร่วมโครงการเพิ่มจาก 30.93% ในปีค.ศ. 2004 เป็น 74.23% ในปีค.ศ. 2007(Vietnam News, 13-05-2008)

ภายใต้มาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมระบบการจัดการอาชีวอนามัยและความปลอดภัย ตามอนุกรมมาตรฐาน มอก.18000 นี้ กำหนดขึ้นโดยใช้ BS 8800 : Guide to occupational health and safety (OH&S) management systems เป็นแนวทาง และอาศัยหลักการของระบบการจัดการตามอนุกรมมาตรฐาน มอก. 9000/ISO 9000 และมอก. 14000/ISO 14000 เพื่อให้ระบบการจัดการอาชีวอนามัยและความปลอดภัยเข้ากันได้กับระบบการจัดการอื่นๆ ขององค์กร อนุกรมมาตรฐาน มอก.18000 แบ่งออกเป็น 2 เล่ม คือมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมระบบการจัดการอาชีวอนามัยและความปลอดภัย: ข้อกำหนด ตามมาตรฐานเลขที่ มอก.18001-2542 มาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมระบบการจัดการอาชีวอนามัยและความปลอดภัย ข้อแนะนำทั่วไปเกี่ยวกับหลักการระบบและเทคนิคในทางปฏิบัติ ตามมาตรฐานเลขที่มอก. 18004 วัตถุประสงค์ของมาตรฐานนี้ กำหนดขึ้นเพื่อใช้เป็นเกณฑ์ในการจัดทำระบบการจัดการอาชีวอนามัยและความปลอดภัยขององค์กรและพัฒนาปรับปรุงระบบ

ให้ดีขึ้นอย่างต่อเนื่องในด้านต่างๆ คือ ลดความเสี่ยงต่ออันตรายและอุบัติเหตุต่างๆ ของพนักงานและผู้เกี่ยวข้อง ปรับปรุงการดำเนินงานของธุรกิจให้เกิดความปลอดภัย และช่วยสร้างภาพพจน์ความรับผิดชอบต่อองค์กรต่อพนักงานภายในองค์กร ต่อองค์กรเอง และต่อสังคม

ภาพ 15 บรรยากาศการทำงานที่เน้นอาชีวอนามัยในโรงงานตัดเย็บเสื้อผ้า

ภาพ 16 บรรยากาศการทำงานที่เน้นอาชีวอนามัยในโรงงาน Jewelry

ภาพ 17 สถานประกอบการไทยส่วนใหญ่ผ่านการประเมินมาตรฐานสากล

สภาพการทำงานของสถานประกอบการในประเทศเวียดนามค่อนข้างยังล้าหลังและก่อให้เกิดการได้รับการเจ็บป่วยค่อนข้างสูง การเจ็บป่วยมีแนวโน้มสูงขึ้นถึง 30% ใน 2 ปีข้างหน้าโดยเฉพาะในกลุ่มแรงงานกรรมกรหรือ Blue Collar ซึ่งมีประสบกับอาการบาดเจ็บ ปัญหาการได้ยินและโรคปอดแม้ว่าความเสี่ยงเหล่านี้ง่ายต่อการป้องกัน แต่ส่วนใหญ่ก็ละเลย ยกตัวอย่างกรณีของ Nguyen Duc Phuong แรงงานชายอายุ 42 ปีทำงานในโรงงานที่เครื่องจักรเสียงดังมากเป็นเวลา 7 ปี เพิ่งมาทราบว่าประสาทหูถูกทำลาย เมื่อภรรยาเรียกแต่ไม่ได้ยินเสียง นอกจากกรณีดังกล่าวยังมีปัญหาด้านเกี่ยวกับโรคปอด “pneumoconiosis” เนื่องจากสถานที่ทำงานไม่ถูกสุขลักษณะ มีฝุ่นขนาดเล็กมาก ส่วนกลุ่มแรงงานในสำนักงานที่ นั่งเผชิญกับจอคอมพิวเตอร์นานกว่าวันละ 8 ชั่วโมงก็เสี่ยงกับการได้รับบาดเจ็บเช่นกัน เช่น โรคปวดหลัง ข้อมือเคล็ดยกได้เรียกว่าอาการ repetitive strain injury หรือ RSI แต่ปัญหาที่กล่าวมาทั้งหมดนี้สามารถป้องกันได้ด้วย เช่นการใส่ผ้าปิดจมูกกันฝุ่น หรือใส่เครื่อง soundboud ป้องกันเสียงดังเกินในขณะทำงานที่ต้องนั่งทำงานเป็นเวลานานก็ควรหาที่นั่งที่เหมาะสมหรือมีการเคลื่อนไหวเป็นระยะ ๆ (Vietnam News 05-05-2008) อย่างไรก็ตาม ภายใต้กฎหมายคุ้มครองแรงงานของเวียดนาม สถานประกอบการจึงต้องจัดสวัสดิการโดยการให้ตรวจสุขภาพแรงงานประจำปี(ดังในภาพ 18)

ภาพ 18 แรงงานได้รับการ X-ray ปอด

แหล่งข้อมูล: Vietnam News, 2008 VNA/VNS Photo Nguyen Dan

กรณีเอดส์(AIDS) เราไม่อาจเพิกเฉยกับผลกระทบจากโรคเอดส์ที่มีต่อทรัพยากรมนุษย์ เนื่องจากโรคดังกล่าวได้แพร่เข้าไปในกลุ่มวัยทำงานและกำลังเป็นสาเหตุหลักของการเสียชีวิต ก่อนอายุ 60 ปี เอดส์มีผลกระทบอย่างรุนแรงต่อกำลังแรงงานที่มีอยู่และแรงงานที่ได้รับการพัฒนา

มีการคาดการณ์ว่าราวร้อยละ 1.4 ของประชากรอายุ 15 และ 49 ปีติดเชื้อ HIV+ ในประเทศไทย และราวร้อยละ 0.9 ในเวียดนาม⁶ หรือเมื่อคำนวณจากประชากรทั้งสองประเทศจะเป็นปริมาณ ใกล้เคียงกันคือ 250,000 คนที่ติดเชื้อ ตัวเลขดังกล่าวเป็นเพียงตัวเลขประมาณการณ ซึ่งเชื่อว่าเป็นตัวเลขที่ต่ำกว่าความเป็นจริง โดยเฉพาะในเวียดนามซึ่งมีความเข้าใจเกี่ยวกับโรคดังกล่าวช้ากว่าของไทยโดยเฉพาะในกลุ่มชนกลุ่มน้อยขาดความเข้าใจเรื่องโรคติดต่อผ่านการมีเพศสัมพันธ์

จากตาราง ข้อมูลจาก UNICEF down load เมื่อ 17/9/2007 ซึ่งให้เห็นว่าจากการที่ไม่สามารถตรวจหาเชื้อ HIV+ ได้ เนื่องจากมีกฎหมายคุ้มครอง จึงทำให้คาดการณ์ว่าในเวียดนามมีเด็กติดเชื้อจากแม่น้อยกว่าไทยกว่าราวเท่าตัว อย่างไรก็ตามการที่ประชาชนมีความรู้เกี่ยวกับปัญหา AIDS น้อยทำให้มีการเพิ่มปริมาณของผู้ติดเชื้อได้อย่างรวดเร็ว

⁶ - UNDP, 2006. Human Development Report.

ตาราง 13 ปริมาณเด็กที่ติดเชื้อจากแม่

ประเทศ	การติดเชื้อจากแม่ จำนวนประมาณการจำนวนคนที่อยู่ร่วมกับผู้ติดเชื้อ(หน่วยเป็นพัน)			
	2005 (ประมาณ)	2005 ประมาณ(ขั้นต่ำ)	2005 ประมาณ(ขั้นสูง)	สตรีอายุ (15+) 2005
ไทย	580	330	920	220
เวียดนาม	260	150	430	84

Source: http://www.unicef.org/statistics/index_step1.php

Download เมื่อ 17/9/2007

ประเด็นปัญหาเกี่ยวกับโรคเอดส์เป็นที่น่าสนใจ อย่างน้อยคนไทยราวครึ่งล้านเสียชีวิตเนื่องจากโรคเอดส์ ส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 20-30 ปี ซึ่งเป็นวัยแรงงาน การที่สมาชิกในครอบครัวที่เป็นวัยแรงงานเจ็บป่วยมีผลทำให้สมาชิกคนอื่น ๆ ต้องทำงานหนักขึ้นหรือไม่ก็ไม่สามารถออกไปทำงานได้เพราะต้องกลายเป็นผู้เฝ้าดูแลคนป่วยแทน สถิติการเสียชีวิตของชาวเวียดนามไม่เป็นที่เปิดเผย แต่คาดว่าน่าจะมีปริมาณน้อยกว่าของไทยเนื่องจากรัฐบาลมีกฎหมายควบคุมโรงแรมชั่วคราว ไม่มีช่องโสเภณี ควบคุมหอพักนักศึกษาและห้ามมิให้มีร้านอาหารที่ให้บริการทางเพศแอบแฝง เราจึงสามารถสังเกตเห็นหนุ่มสาวที่จักรยานไปมาและจอดคุยกันแถวสวนสาธารณะเท่านั้น อย่างไรก็ตามจากการสนทนากับเจ้าหน้าที่อนามัยส่วนใหญ่ขาดความรู้เกี่ยวกับเอดส์และต้องมาเรียนรู้จากประเทศไทย

ประเทศไทยเริ่มได้รับผลกระทบจากโรคเอดส์ตั้งแต่ปี ค.ศ. 1983 แต่ประเทศไทยก็ประสบความสำเร็จในการป้องกันและการแพร่กระจายอย่างรวดเร็ว โดยการให้ข้อมูลกับประชาชนและกำหนดนโยบายการป้องกัน แม้ในขณะที่เวียดนามเริ่มสนใจปัญหาของเอดส์ว่ามีความสำคัญและเข้าร่วมโครงการระหว่างประเทศเพื่อตรวจหาผู้ติดเชื้อ แต่เจ้าหน้าที่ของเวียดนามยังขาดความรู้ความเข้าใจ ขาดประสบการณ์ ต้องอาศัยความช่วยเหลือจากต่างประเทศ บุคลากรทางการแพทย์ขาดพื้นฐานการรักษาเยี่ยวยาโรคเอดส์ ยิ่งกว่านั้นนโยบายการรักษาซึ่งต้องใช้ค่าใช้จ่ายสูง ต่างจากประเทศไทยที่ให้บริการอย่างทั่วถึง(ผู้ติดเชื้อ HIV+ เกือบทุกคนเข้าถึงบริการรักษา) ซึ่งในเวียดนามยังไม่มี ในภาพรวม แม้ว่าตัวเลขที่แสดงจำนวนผู้ติดเชื้อเอดส์ในประเทศไทยดูจะเลวร้ายกว่าของเวียดนาม แต่ดูเหมือนว่าปริมาณดังกล่าวที่เกิดขึ้นในประเทศไทยถึงจุดสูงสุดในขณะที่สถานการณ์ในเวียดนามกำลังเริ่มต้นและอาจขยายตัวอย่างรวดเร็วในอนาคต

จากจุดของความต่างด้านสาธารณสุข(เอดส์)นี้ เป็นผลกระทบที่เกิดขึ้นภายใต้โลกเสรี และอิสรภาพได้ส่งผลให้ประเทศไทยต้องสูญเสียวัยแรงงาน วัยเจริญพันธุ์ ที่อยู่ทั้งในวัยเรียน และกำลังทำงานซึ่งมีปริมาณน้อยอยู่แล้วให้ขาดแคลนลงไปอีก ได้สร้างความอ่อนแอให้กับ ครอบครัว ชุมชนและสถานพยาบาลที่ต้องมาดูแลคนป่วย และมีผลต่อภาคการผลิตอีกด้วย

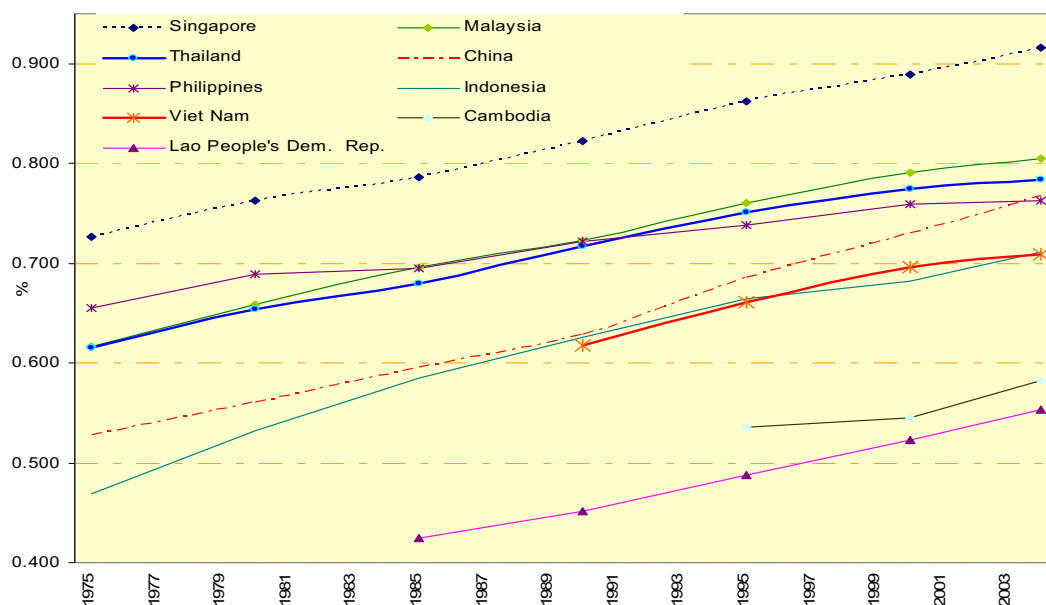
2.5 การเตรียมบุคลากรเข้าสู่ตลาดแรงงาน

2.5.1 การพัฒนามนุษย์ (Human Development)

ดัชนีชี้วัดการพัฒนามนุษย์ (Human Development Index - HDI) สามารถสังเคราะห์ โดยจัดทำดัชนีชี้วัด ดัชนีชี้วัดนี้จัดทำขึ้นโดย UNDP ในปี ค.ศ. 1990 เพื่อให้เป็นตัวบ่งชี้ ของการพัฒนาที่มากกว่าแสดง GDP หรือ GDP ต่อหัว โดยการ in account aspects of life that are not rendered โดย GDP. HDI มี 3 องค์ประกอบ ประกอบด้วย GDP/per head ใน purchase power parity (PPP) ซึ่งหมายความว่าค่าได้คำนวณตามสภาพที่แท้จริงในแต่ละ ประเทศ (real cost of life in each country) องค์ประกอบที่สองได้แก่ อายุไข (life expectancy) องค์ประกอบนี้ถูกนำมาใช้เนื่องจากได้บ่งชี้ถึงสุขภาพและสุขอนามัย และ องค์ประกอบตัวที่สามได้แก่ การศึกษาซึ่งรวมข้อมูลด้านการรู้หนังสือของผู้สูงอายุ (literacy of adult population) และอัตราการเข้าเรียนหนังสือของผู้ที่อยู่ในวัยเรียน นั่นคือ HDI จะบูรณาการกับเศรษฐกิจ สุขภาพ และตัวบ่งชี้พัฒนาการศึกษา (education development indicators⁷)

⁷ - For a detailed account of the HDI and of the calculation, see

แผนภูมิ 32 HDI เปรียบเทียบในประเทศกลุ่ม Southeast Asian และ China, 1990-2004

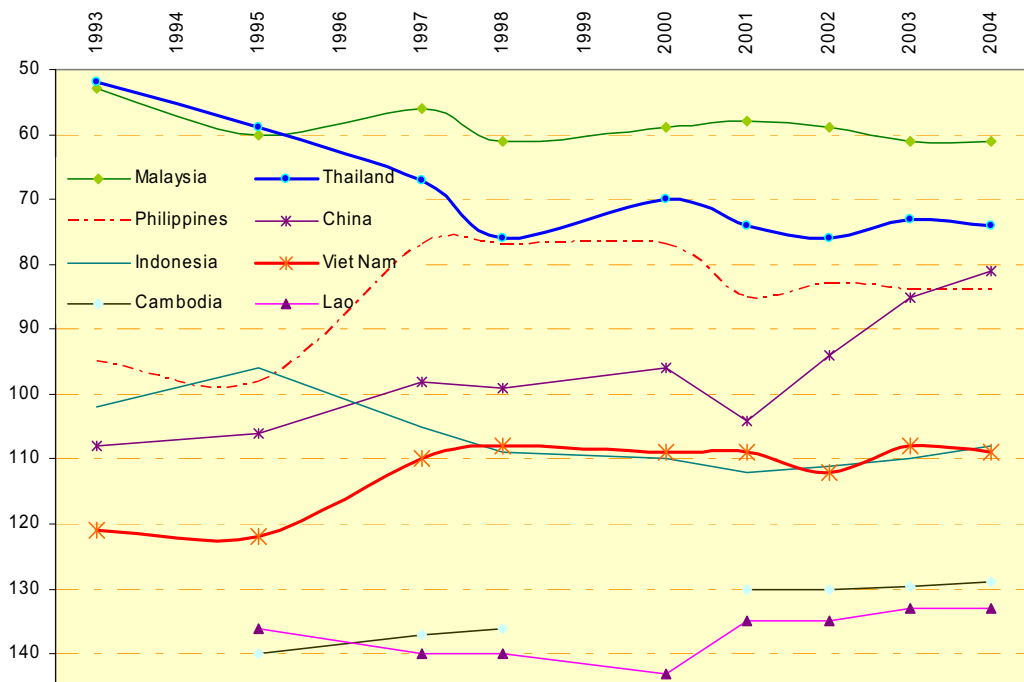

อันดับ HDI

ในปี ค.ศ. 2004 ประเทศไทยจัดอยู่ในลำดับ HDI ที่ 74 ขณะที่ประเทศเวียดนามอยู่ในลำดับที่ 109 ต่ำกว่า Indonesia เล็กน้อย อย่างไรก็ตามทั้งสองประเทศถูกจัดอยู่ในลำดับ “medium human development” countries แต่ประเทศไทยถูกจัดอยู่ใน “upper medium” ขณะที่เวียดนามถูกจัดอยู่ใน “lower medium”

HDI ของประเทศไทยถูกจัดอยู่ในลำดับที่ 3 ของกลุ่มประเทศ ASEAN ตามหลัง Singapore และ Malaysia

แผนภูมิ 33 อันดับของ HDI ในกลุ่มประเทศ Southeast Asian และ China, 1993-2004

ตัวบ่งชี้ที่น่าสนใจคือความต่างอันดับของ GDP per capita และ HDI ถ้าความแตกต่างมีค่าเป็นลบ หมายความว่า human development มีค่าต่ำกว่าที่ควรจะเป็น (เมื่อเปรียบเทียบกับประเทศอื่น ๆ ที่มี GDP per head เท่ากัน) แต่ถ้าค่าความแตกต่างมีค่าเป็นบวก หมายความว่า human development สูงกว่าเมื่อเทียบกับ economic resources ในปี ค.ศ. 2004 ประเทศไทยถูกจัดอันดับต่ำกว่า GDP per head 9 ชั้น ในขณะที่ประเทศเวียดนามถูกจัดสูงกว่า GDP per head 12 ชั้น ประเทศไทยถูกจัดอันดับที่ 65 in GDP per head ส่วนเวียดนามอยู่อันดับที่ 121 จึงแน่ชัดว่าตัวบ่งชี้ของความแตกต่างระหว่างสองประเทศนี้คือด้านเศรษฐกิจมากกว่าด้านสังคม แม้ว่าจะดูเหมือนว่าเวียดนามจนกว่าไทยแต่เวียดนามก็มีสภาพบริการด้านสาธารณสุขและการศึกษาไม่ต่างจากประเทศไทย

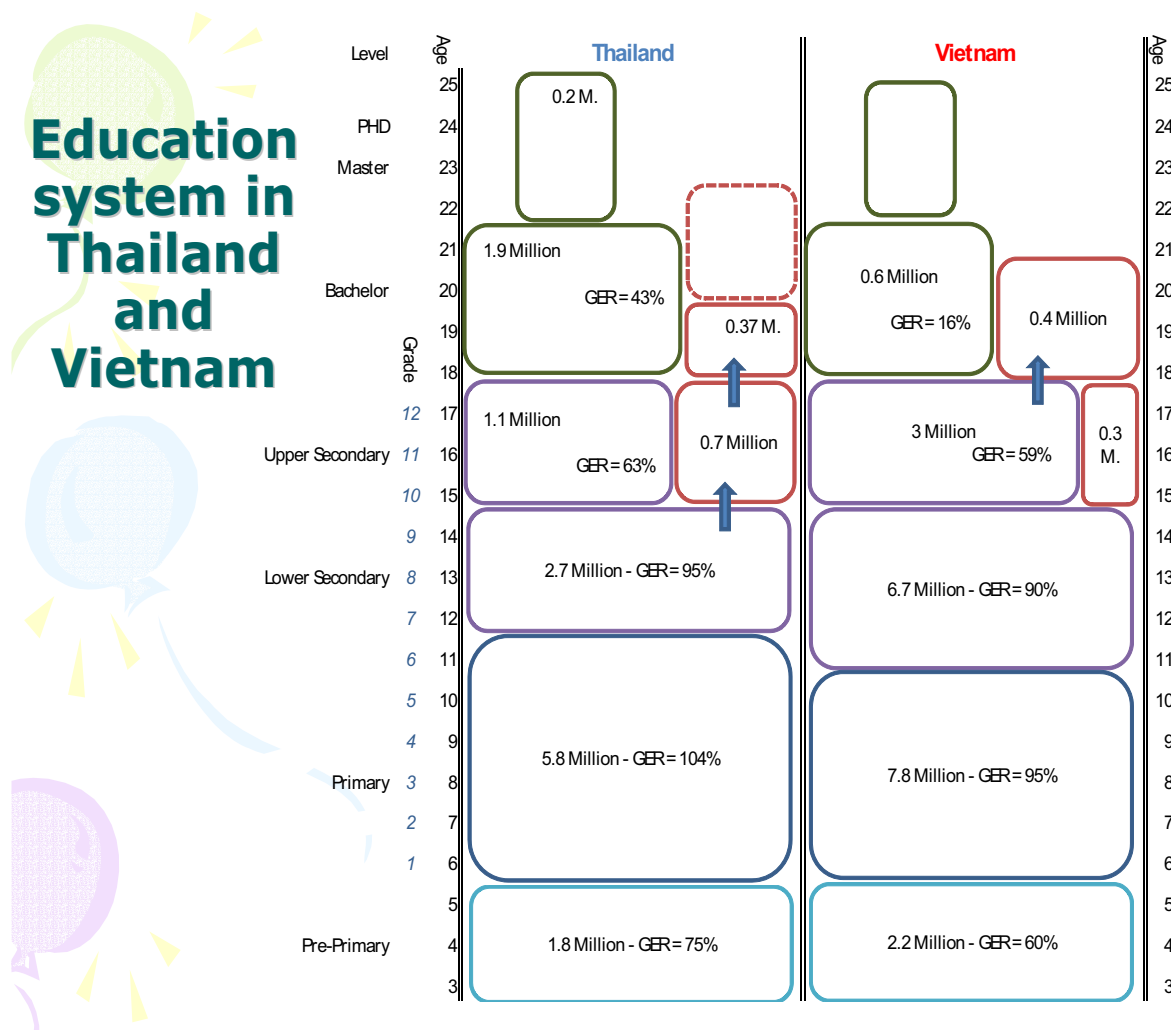
2.5 เปรียบเทียบสภาพการเตรียมบุคลากรเข้าสู่ตลาดแรงงานในช่วงปี ค.ศ .1980-2025

บทบาทของการศึกษาในการเตรียมศักยภาพแรงงาน (ตามแนวของปรัชญาการศึกษา) ความแตกต่างวิธีการจัดการศึกษาและการฝึกอบรมในการเตรียมศักยภาพแรงงาน

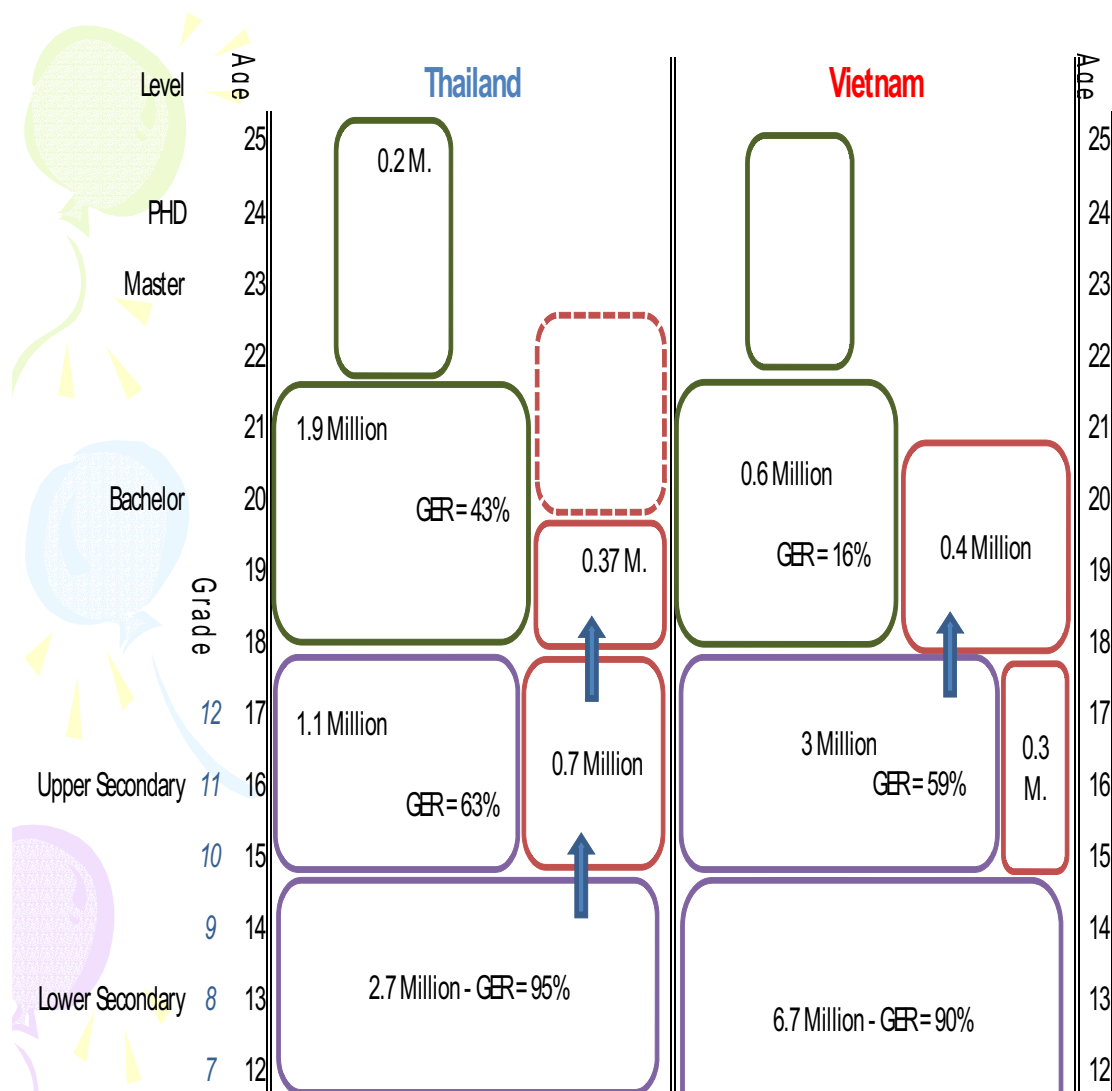
2.5.1 การจัดการศึกษาและระบบการฝึกอบรม

1) การจัดการศึกษา

แผนภูมิ 34 ระบบการศึกษาแสดงภาพจากประถมศึกษาขึ้นไป

แผนภูมิ 35 ระบบการศึกษาแสดงภาพจากมัธยมศึกษาขึ้นไป

จากแผนภูมิ 35 นักเรียนที่จบการศึกษามัธยมศึกษาตอนต้นของไทยเรียนต่อสายอาชีพ(ปวช.) ปีละราว 700,000 คน โดยเรียนต่อมัธยมศึกษาตอนปลายสายสามัญราวร้อยละ 63 หรือ 1.1 ล้านคน ในขณะที่นักเรียนที่จบการศึกษามัธยมศึกษาตอนต้นของเวียดนามเรียนต่อมัธยมศึกษาตอนปลายสายสามัญราวร้อยละ 59 หรือ 3 ล้านคนแต่เรียนต่อสายอาชีพ(ปวช.) ปีละราว 300,000 คน

นักเรียนที่เรียนต่อสายอาชีพ(ปวช.) ปีละราว 700,000 คนจะเรียนต่อระดับเทคนิคหรือ ปวส.ราว 370,000 คนและสามารถเรียนต่อถึงระดับปริญญาตรี โท หรือเอกได้ ในทางตรงกันข้าม นักเรียนเวียดนามที่เรียนจบสายอาชีพ(ปวช.) แล้วจะไม่สามารถเรียนต่อระดับเทคนิคหรือ

ปวส. ได้ แต่นักเรียนที่จบมัธยมศึกษาตอนปลายราว 3 ล้านคน ราว 400,000 คนเข้าเรียนระดับเทคนิค(ปวส.) และสามารถสอบเข้าเรียนต่อระดับปริญญาตรีได้

2) สภาพการจัดการศึกษาเพื่อเตรียมกำลังคน

จากแผนภูมิเส้นทางการเดินของการเรียนหรือการเตรียมบุคคลนั้น การเปรียบเทียบระหว่างการศึกษาไทยที่เกี่ยวข้องกับปริมาณการเข้าเรียนนั้นต้องใช้ข้อมูลเชิงสถิติที่มีความละเอียด เนื่องจากการเปรียบเทียบต้องทำในระดับชั้น และอายุ แต่เนื่องจากทั้งสองประเทศมีเกณฑ์ต่างกันและมีการเปลี่ยนแปลงตลอดมา การเปรียบเทียบในมิติกว้างจึงมีขีดจำกัด อัตราการเข้าเรียนในภาพรวมทั้งสองประเทศสามารถหาและคำนวณได้ (แม้ว่าเป็นการยากที่จะต้องปรับอนุกรมของอายุก็ตาม) ผู้วิจัยจึงใช้วิธีการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพด้วยการสัมภาษณ์ สังเกต เยี่ยมเยือนสถาบันการศึกษา และสถานประกอบการ

ภาพ 19 ห้องปฏิบัติการซ่อม ดูแลรถยนต์ในเวียดนาม

แหล่งข้อมูล: Hanoi University of Industry

ภาพ 20 ห้องปฏิบัติการเรียนการสอนอาชีวะในมหาวิทยาลัยในเวียดนาม

แหล่งข้อมูล: Hanoi University of Industry

ภาพ 21 กิจกรรมการเรียนการสอนใน Vocational School, Quang Ngai Province
เวียดนาม

แหล่งข้อมูล VNA/VNS Photo Thanh Long

ภาพ 22 กิจกรรมการเรียนรู้เป็นกลุ่มย่อยของนักเรียนช่างยนต์ในวิทยาลัยเทคนิคของไทย

ภาพ 23 การฝึกอบรมตัดเย็บผ้า

แหล่งข้อมูล: Can Tho's women's vocational training centre. — VNA/VNS Photo Hoang Hai, 05-09-202007

ภาพ 24 สัมภาษณ์ผู้จัดการ ผู้ใช้แรงงานในสถานประกอบการ ไทย

ภาพ 25 การแข่งขัน การส่งเสริมการพัฒนาทักษะการทำงาน

ภาพ 26 ผลงานการกระตุ้น ส่งเสริมการพัฒนาทักษะการทำงาน

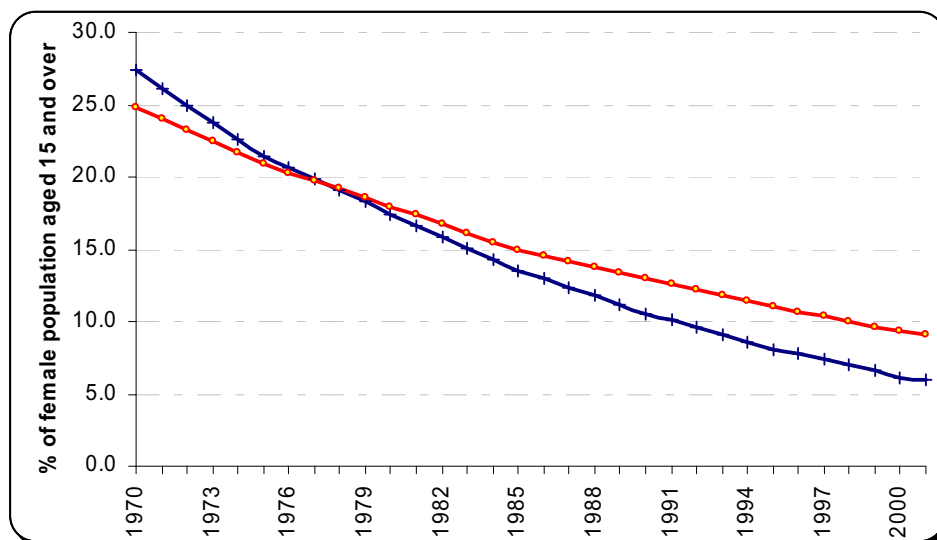
2.1) การรู้หนังสือ (Literacy)

แม้ว่าวัตถุประสงค์ของการศึกษามีหลายประการ แต่วัตถุประสงค์ข้อแรกคือให้ประชากรสามารถอ่านออกเขียนได้ ในประเทศที่ระบบการศึกษายัง young ตัวบ่งชี้ของความก้าวหน้าทางการศึกษาคืออัตราการอ่านออกเขียนได้ (literacy rate) โดยนับจากประชากรที่มีอายุ 15 ปีขึ้นไป โดยสตรีนับเป็นกลุ่มเป้าหมายของตัวบ่งชี้

นับตั้งแต่ปี 1970s อาจกล่าวได้ว่าทั้ง 2 ประเทศประสบความสำเร็จ หากมองภาพรวมเพียงการจัดการศึกษาระดับประถมศึกษาเท่านั้น ทั้งสองประเทศจัดได้ก่อนปี 1970s แต่ปัญหายังคงอยู่โดยเฉพาะในชนบทที่ห่างไกล

ในปี 1970 อัตราการไม่รู้หนังสือ (illiteracy) ของสตรีวัยผู้ใหญ่ (adult women) ของไทยสูงกว่าของเวียดนาม อัตราการไม่รู้หนังสือดังกล่าวของไทยลดลงได้รวดเร็วกว่าเวียดนามเมื่อเด็กๆ ได้ย่างเข้าสู่อายุ 15 ปี ได้เข้าไปแทรกอยู่ในกลุ่มผู้ที่ไม่รู้หนังสือ อัตราการไม่รู้หนังสือจึงลดลงอย่างต่อเนื่อง ในกรณีประเทศไทย วัยหนุ่ม (younger generation) จะมีการศึกษาดีกว่าเวียดนามและ/หรือกลุ่มสูงอายุมีการศึกษาน้อยกว่า relatively less educated (หรือเกือบอ่านออกเขียนได้) กว่าในเวียดนาม ดังนั้น ความก้าวหน้าทางการศึกษาของไทยเป็นไปอย่างรวดเร็ว มีเพียงราวร้อยละ 6 ของสตรีวัยผู้ใหญ่ไม่รู้หนังสือ

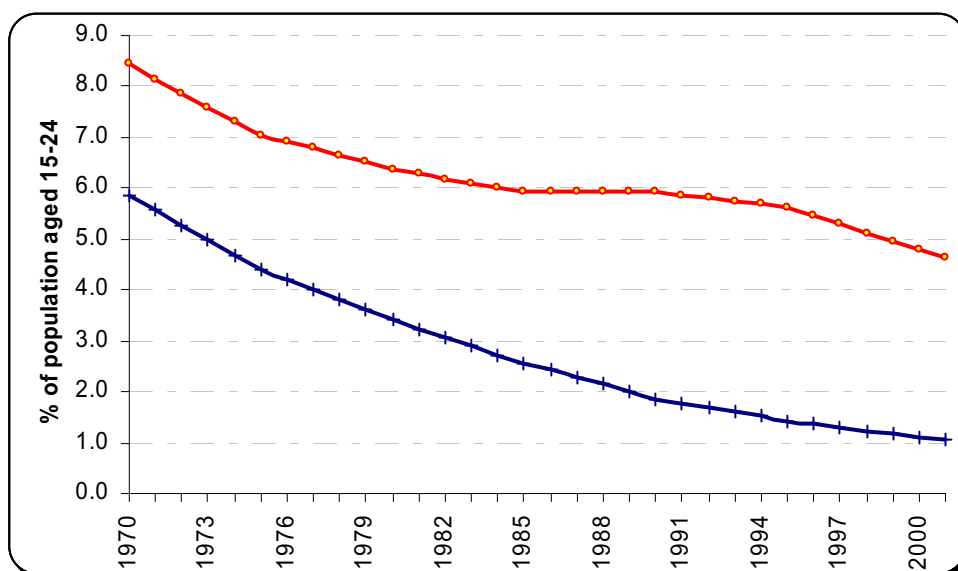
แผนภูมิ 36 อัตราการไม่รู้หนังสือสตรีผู้ใหญ่ 1970-2001

แหล่งข้อมูล : World Bank, World Bank Indicators of Development.

จากแผนภูมิ ตัวบ่งชี้ได้แสดงให้เห็น legacy ของระบบการศึกษาในอดีต เนื่องจากผู้ไม่รู้หนังสือส่วนใหญ่คือผู้สูงอายุคนรุ่นก่อน(old generations)

แผนภูมิ 37 อัตราการไม่รู้หนังสือกลุ่มวัยรุ่น (อายุ15-24 ปี) 1970-2001

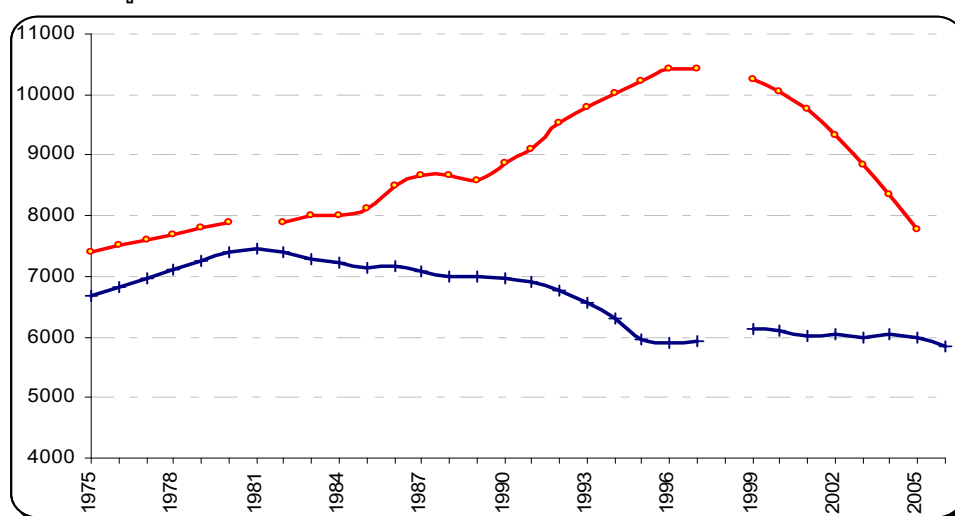
จากข้อมูลที่กล่าวข้างต้นนับว่าเป็นจุดอ่อนของเวียดนามเนื่องจากราว 1 ใน 20 ของผู้ใหญ่ (young adult) ยังไม่รู้หนังสือ (illiterate) สำหรับประเทศไทยปริมาณการไม่รู้หนังสือของผู้ใหญ่ลดลงอย่างรวดเร็วและปัจจุบันไม่นับว่าเป็นปัญหา นั้นหมายความว่าระบบการศึกษา

ไทย เข้าสู่ระดับสากล (เด็กทุกคนเข้าเรียนประถมศึกษา) ซึ่งเวียดนามยังไม่สามารถทำได้ เนื่องจากชนกลุ่มน้อยส่วนใหญ่อาศัยในชนบทห่างไกลหรือยอดดอยไม่มีโอกาสเข้าถึงการศึกษาได้

2.2) การเข้าเรียน (Enrolment)

ทั้งสองประเทศในภาพรวมประสบความสำเร็จในช่วงปี 1980s⁸ แต่มีการเปลี่ยนแปลงตามจำนวนประชากรที่เปลี่ยนไป การลงทะเบียนเรียนในระดับประถมศึกษาเริ่มลดลงในช่วงเริ่มต้นปี 1990s แต่ในเวียดนาม การลดลงเกิดขึ้น 15 ปีหลังจากไทย

แผนภูมิ 38 ปริมาณเข้าเรียนชั้นประถมศึกษา (หน่วยเป็นพัน) 1975-2006

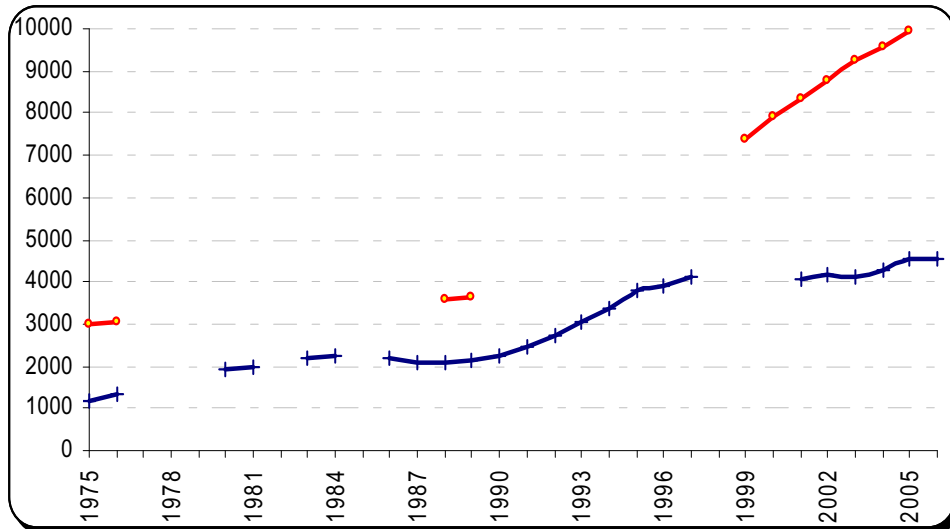
แหล่งข้อมูล : UNESCO and CELS

สำหรับระดับมัธยมศึกษาทั้งสองประเทศมีปริมาณนักเรียนเข้าเรียนน้อยลงจนถึงปลาย 1980s โดยประเทศไทยกำหนดให้การศึกษาภาคบังคับถึงมัธยมศึกษาตอนต้นได้กระตุ้นให้การมีนักเรียนมัธยมศึกษามากขึ้นไม่เพียงแต่มัธยมศึกษาตอนต้นแต่มีผลถึงการเข้าเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายและอาชีวศึกษาด้วย ภายในเพียง 10 ปี(จาก 1987-1997) จำนวนนักเรียนเพิ่มเป็นสองเท่าตัวจาก 2 เป็น 4 ล้าน ในเวียดนามการขยายตัวนักเรียนระดับมัธยมศึกษายังคงสูง แม้ว่า it had been quite hectic decades before ในตอนปลายปี 1980s ปริมาณการเข้าเรียนมัธยมศึกษาลดลงอย่างรวดเร็วเนื่องจากรัฐบาลเรียกเก็บค่าเล่าเรียน จากปี 1990 เป็นต้นไปการเข้าเรียนมัธยมศึกษาได้เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วจากราว 3 ล้านคนในปี 1990 เพิ่มขึ้นเป็น 10 ล้านคนในปี 2005 หรือเทียบได้ราว 12% ของประชากรทั้งหมด และหาก

⁸ - In both countries, some remote areas still lack schools or teachers. These areas are inhabited by minorities whose mother tongue is not the official language (see UNESCO reports).

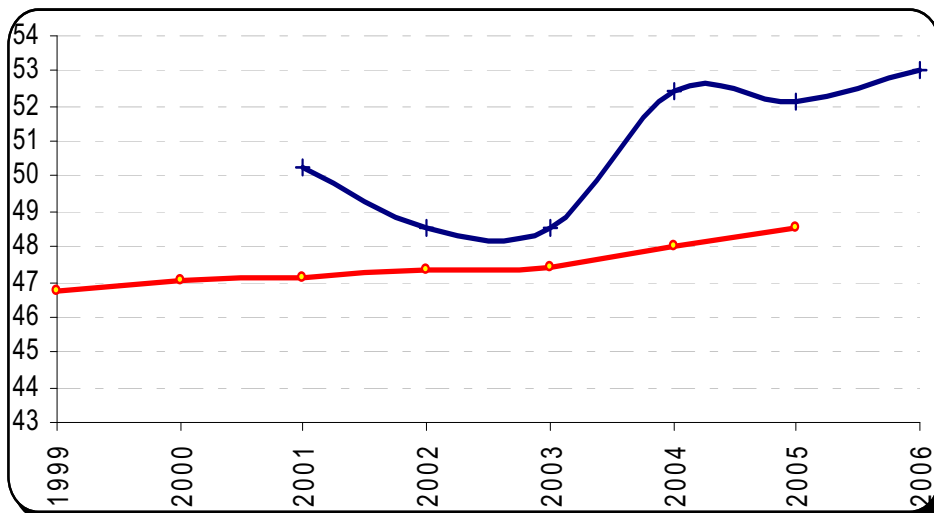
เปรียบเทียบกับประเทศไทยในช่วงนั้นการเข้าเรียนมัธยมศึกษาเทียบได้ราว 6% เท่านั้น จากตัวเลขจึงกล่าวได้ว่าสูงมากในเวียดนาม

แผนภูมิ 39 ปริมาณเข้าเรียนระดับมัธยมศึกษา (หน่วยเป็นพัน) 1975-2006

แหล่งข้อมูล: UNESCO

แผนภูมิ 40 อัตราส่วนที่เพศหญิงเข้าเรียนระดับมัธยมศึกษา 1999-2006

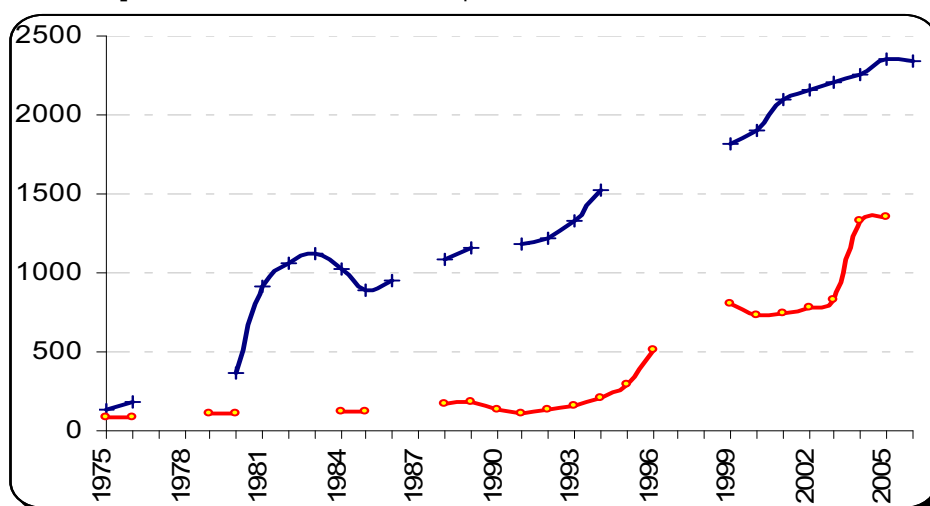

แหล่งข้อมูล : UNESCO

การตรวจสอบว่ามีปริมาณผู้เข้าเรียนระดับอุดมศึกษาค่อนข้างยากโดยเฉพาะเมื่อต้องเปรียบเทียบระหว่างประเทศ เนื่องจากในประการแรก อายุของผู้ที่เข้าเรียนระดับอุดมศึกษาในแต่ละประเทศไม่ตรงกัน(เช่นจำนวนปีของหลักสูตรที่เรียนในระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาแตกต่างกันเริ่มจาก 9 - 13 ปี) แต่ก็มีเปลี่ยนแปลงเป็นระยะ ๆ ประการที่สอง

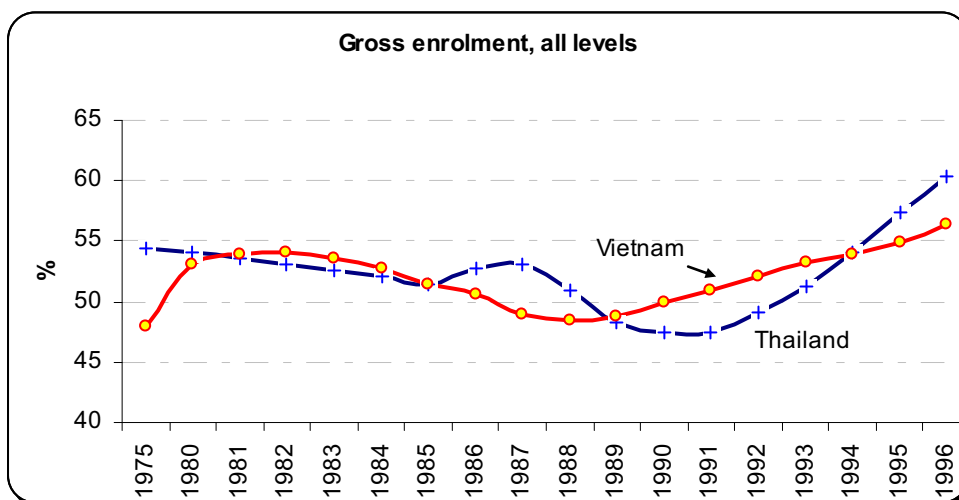
การเข้าเรียนในระดับอุดมศึกษา ผู้เรียนอาจไม่จบมัธยมศึกษาในระบบ ซึ่งวิธีการดังกล่าวจึงไม่อาจเปรียบเทียบกับประเทศอื่นที่รับผู้สำเร็จการศึกษาในระบบ ตัวอย่างเช่น ประเทศไทยมหาวิทยาลัยเปิดรับนักเรียนเข้าเรียนนับแสนคน ในจำนวนนั้นจบจากการศึกษานอกระบบค่อนข้างสูง **ประการที่สาม** สถาบันการศึกษาเอกชนทั้งในเวียดนามและในประเทศไทยจัดการเรียนการสอนที่เอื้อกับผู้ใหญ่ซึ่งไม่น่าจะเรียกว่าเป็นนักศึกษาระดับอุดมศึกษา ผลสุดท้ายทำให้คนจำนวนมากที่เป็นแรงงานเข้าเรียนระดับอุดมศึกษาและถูกนับว่าเป็นนักศึกษาระดับอุดมศึกษา จึงเป็นการยากที่จะจำแนกระหว่างอุดมศึกษาที่จัดให้กับนักศึกษาในวัยเรียน และการจัดการศึกษาเพื่อฝึกอบรมให้กับผู้ใหญ่ (adult training) ซึ่งสถิติที่ระบุจำนวนนักศึกษาระดับอุดมศึกษาทั้งสองประเทศไม่ได้จำแนกไว้แต่อย่างใด

แผนภูมิ 41 ปริมาณเข้าเรียนระดับอุดมศึกษา (หน่วยเป็นพัน) 1975-2006

แหล่งข้อมูล : UNESCO

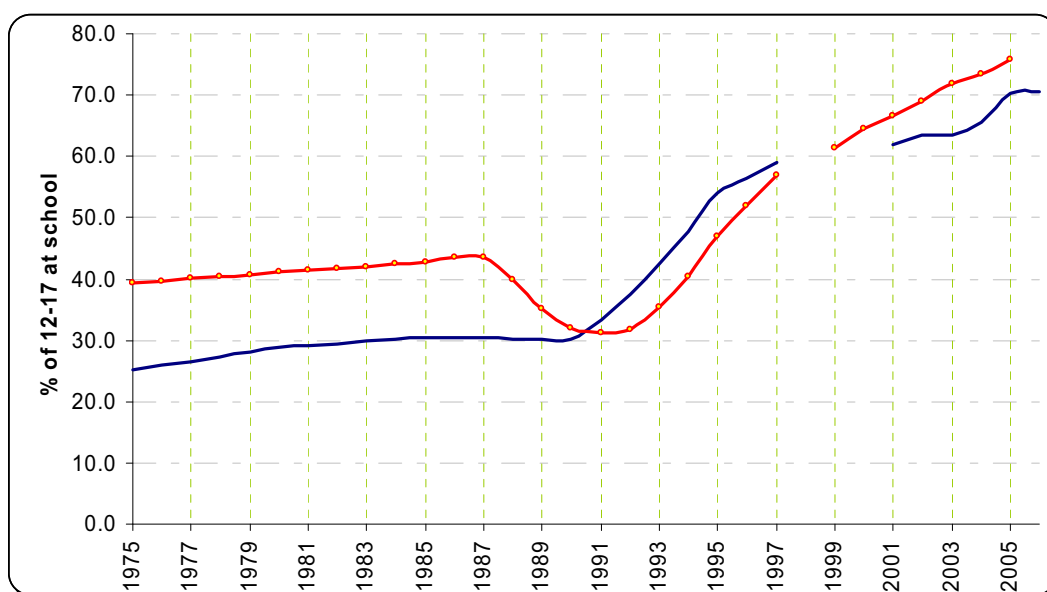
แผนภูมิ 42 อัตราส่วนเข้าเรียนทั้งหมดทุกระดับ 1975-2006

แหล่งข้อมูล: UNESCO,

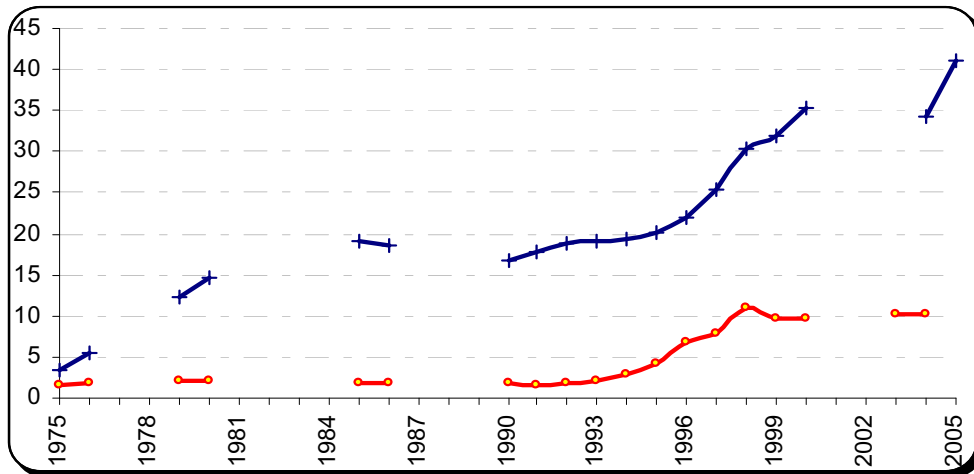
http://www.uis.unesco.org/en/stats/statistics/indicators/i_pages/IndGERPriSecTer.asp

แผนภูมิ 43 อัตราส่วนการเข้าเรียนระดับมัธยมศึกษาทั้งหมด 1975-2006

แหล่งข้อมูล: UNESCO, varied data (incomplete and not homogenised data)

แผนภูมิ 44 อัตราส่วนการเข้าเรียนระดับอุดมศึกษาทั้งหมด 1975-2005

แหล่งข้อมูล: World Bank, World Bank Indicators of Development.

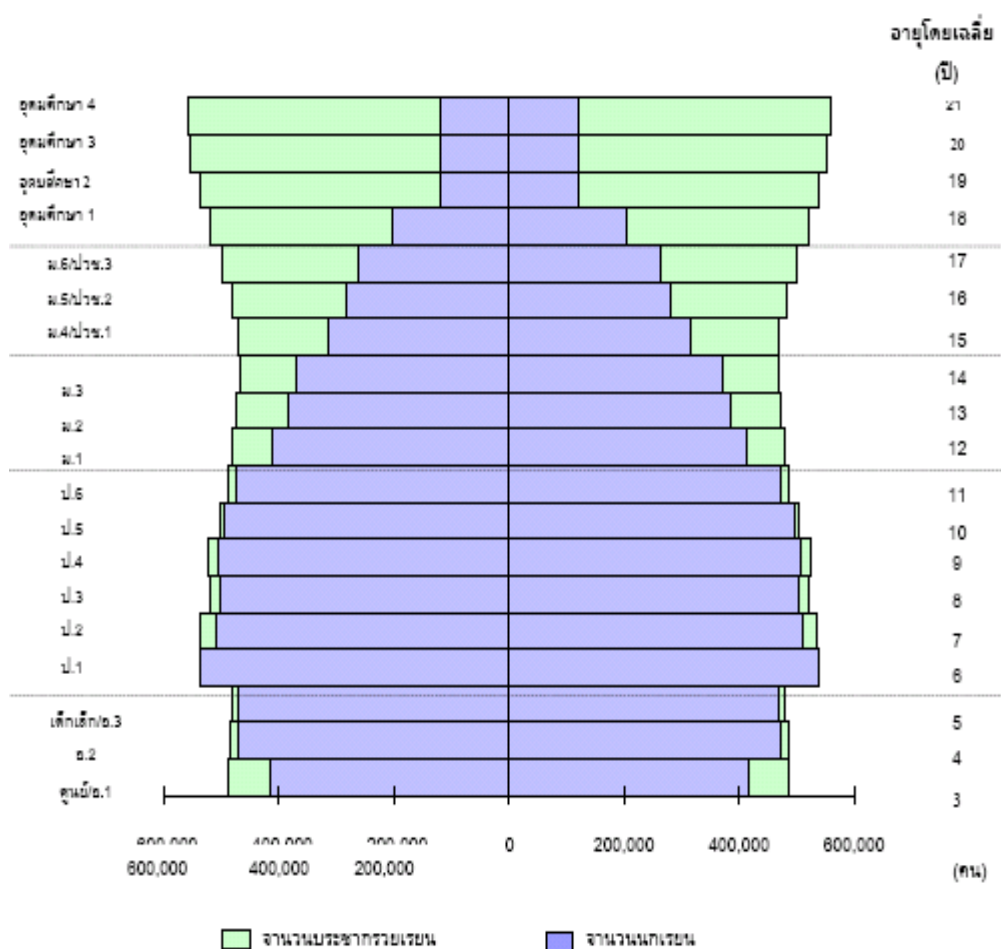
อัตราการยังคงเรียนอยู่(ตัวบ่งชี้ของประสิทธิภาพ) เช่นการเรียนต่อในระดับประถมปีที่ 5,7,9,12(แต่ขึ้นอยู่กับระบบการศึกษาของแต่ละประเทศและช่วงเวลา) การคงอยู่ของจำนวนนักเรียนปีที่ 1 ในระดับมัธยมศึกษาเปรียบเทียบกับจำนวนนักเรียนปีสุดท้ายระดับประถมศึกษา จำนวนนักเรียนปีแรกของระดับมัธยมศึกษาตอนปลายเปรียบเทียบกับจำนวนนักเรียนปีสุดท้ายของมัธยมศึกษาตอนต้น การคงอยู่ของจำนวนนักเรียนในระดับอาชีวศึกษา การศึกษาระดับอุดมศึกษา เปรียบเทียบ กับจำนวนนักเรียนมัธยมศึกษาหรือจำนวนนักเรียนอาชีวศึกษา

ภาพ 27 ห้องเรียนระดับมหาวิทยาลัยในเวียดนามเป็นไปอย่างเรียบง่าย

แหล่งข้อมูล: Phuong Dong University

แผนภูมิ 45 ประชากรไทยวัยเรียนและที่เป็นนักเรียนจำแนกตามอายุ 2001

ที่มา : ตาราง 1

หมายเหตุ 1 ไม่รวมนักศึกษาเอกระบอบโรงเรียนและการศึกษาของสงฆ์และคฤหัสถ์

2 ระดับอุดมศึกษา ไม่รวมอุดมศึกษาของรัฐประเภทไม่จำกักรับและระดับสูงกว่าปริญญาตรี

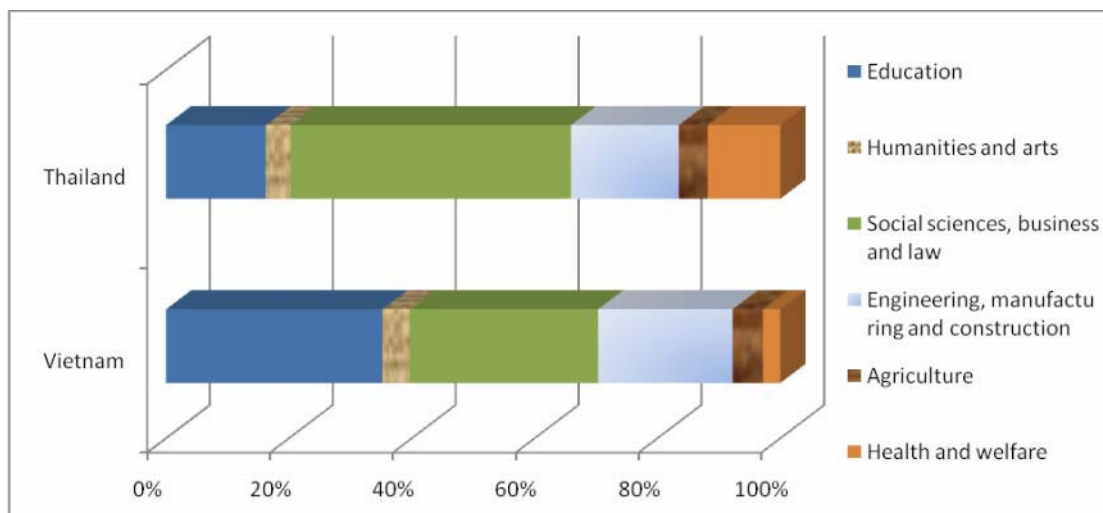
3 ระดับอุดมศึกษา ปีที่ 2, 3 และ 4 ใช้ค่าเฉลี่ยเนื่องจากไม่สามารถแยกนักศึกษาชายชั้น

2.3 การสำเร็จการศึกษา

นับเป็นการยากที่จะเปรียบเทียบข้อมูลทั้งสองประเทศ จากแผนภูมิข้างล่าง Grouping in ISCED fields อาจแตกต่างกัน และข้อมูลที่ได้ก็เป็นปีที่แตกต่างกัน จำนวนผู้สำเร็จการศึกษาระดับอุดมศึกษาทั้งหมดมีความใกล้เคียงกันทั้งสองประเทศ จบการศึกษาปีละ 180,000 คน สำหรับประเทศไทย ผู้สำเร็จการศึกษารวมมหาวิทยาลัยเปิด (ร้อยละ 31 สำเร็จการศึกษารวมมหาวิทยาลัยรามคำแหงและสุโขทัยธรรมมาธิราช) และร้อยละ 28 จากมหาวิทยาลัยเอกชน (จากมหาวิทยาลัยเหล่านี้ เราไม่มีข้อมูลที่จำแนกรายสาขาวิชา) ดังนั้นร้อยละ 41 สำเร็จการศึกษาจากมหาวิทยาลัยของรัฐ และสัดส่วนนี้อาจลดลง

สำหรับเวียดนาม ข้อมูลที่ได้รับค่อนข้างจำกัด โดยเฉพาะไม่มีข้อมูลที่จำแนกการสำเร็จ การศึกษาทั้งการศึกษาระดับต่างๆ ประเภทของมหาวิทยาลัยหรือสถาบันการศึกษาที่ให้ วุฒิบัตร

แผนภูมิ 46 การสำเร็จการศึกษาจำแนกตามสาขาวิชา

แหล่งข้อมูล: Vietnam, UNESCO, year 2005; Thailand: Statistical Year Book 2004, applies to year 2001

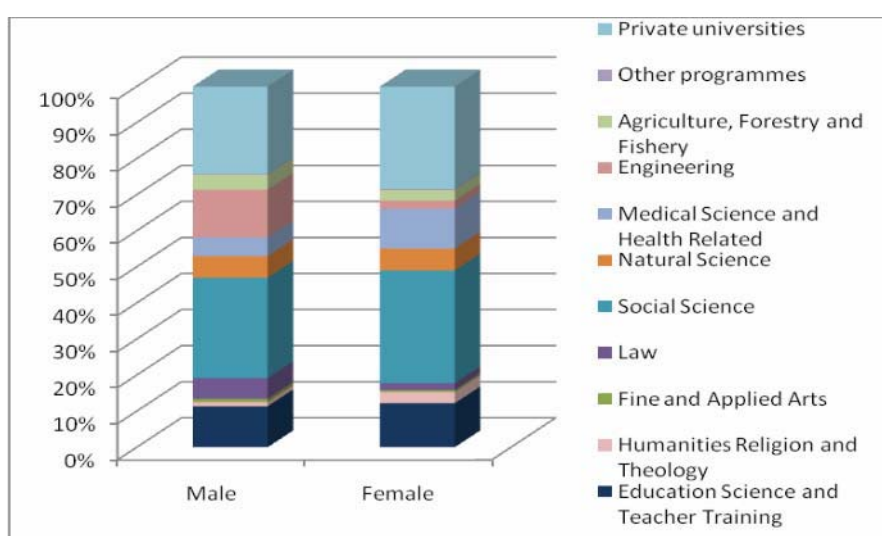
1 ใน 3 ของผู้สำเร็จการศึกษาจากเวียดนาม เรียนด้านวิทยาศาสตร์และฝึกหัดครู เนื่องจากเป็นเป้าหมายของรัฐบาลที่จะสนับสนุนให้นักเรียนเรียนด้านวิทยาศาสตร์เพื่อเตรียมความพร้อมให้เป็นผู้ผลิตเทคโนโลยีหรือเป็นประเทศอุตสาหกรรมเทคโนโลยีก้าวหน้า และเมื่อนักเรียนที่เข้าแข่งขันวิชาการโอลิมปิกและสามารถคว้าเหรียญทองได้ รัฐบาลจะปะคมข่าวในรูปแบบต่าง ๆ และให้กำลังใจนักเรียนอย่างมาก เวียดนามยังคงอยู่ในกระบวนการสร้างหรือขยายระบบการศึกษา และยังมีความต้องการทั้งปริมาณครู จำนวนโรงเรียน สิ่งอำนวยความสะดวก อุปกรณ์การเรียนการสอนอีกมาก ครูต้องทำงานหนักเนื่องจากโรงเรียนจำนวนมากต้องจัดการเรียนการสอน 2 ผลัด เนื่องจากปริมาณนักเรียนมีมากกว่าความสามารถในการจัดการเรียนการสอนผลัดเดียว ในขณะที่ประเทศไทย ในช่วงเวลานับศตวรรษที่ผ่านมา จำนวนประชากรและระบบการศึกษามีการเปลี่ยนแปลงและขยายอย่างรวดเร็ว ปัจจุบันปริมาณความต้องการครูลดความสำคัญลง โรงเรียนจำนวนมากปิดตัวลงหรือมีนักเรียนต่ำกว่า 100 คน

ในประเทศไทยนักเรียนส่วนใหญ่สำเร็จการศึกษาในกลุ่มสังคมศาสตร์ กฎหมายและบริหารธุรกิจ ร้อยละ 46 ของผู้สำเร็จการศึกษาทั้งหมด(ไม่รวมมหาวิทยาลัยเอกชน) ในขณะที่ผู้สำเร็จการศึกษาในกลุ่มสาขาดังกล่าวมีเพียงร้อยละ 31 ในเวียดนามผู้ที่สำเร็จการศึกษาในกลุ่มสังคมศาสตร์ส่วนใหญ่เป็นนักศึกษาหญิง ในประเทศไทยร้อยละ 58 ของนักศึกษาหญิงเรียนด้านสังคมศาสตร์ (ไม่รวมกฎหมาย) ซึ่งเป็นชายเพียงร้อยละ 42 จำนวนผู้สำเร็จการศึกษา

ด้านวิทยาศาสตร์และวิศวกรรมศาสตร์มีปริมาณสูงในเวียดนาม แต่จำนวนผู้สำเร็จการศึกษา ด้านวิทยาศาสตร์การแพทย์มีจำนวนน้อยเมื่อเปรียบเทียบกับจำนวนผู้สำเร็จการศึกษาดังกล่าว ในประเทศไทยเนื่องจากสถาบันอุดมศึกษายังขาดความพร้อมทั้งในด้านผู้สอน facilities ที่จะผลิตบุคลากรดังกล่าวได้อย่างมีประสิทธิภาพและมีจำนวนเพียงพอ

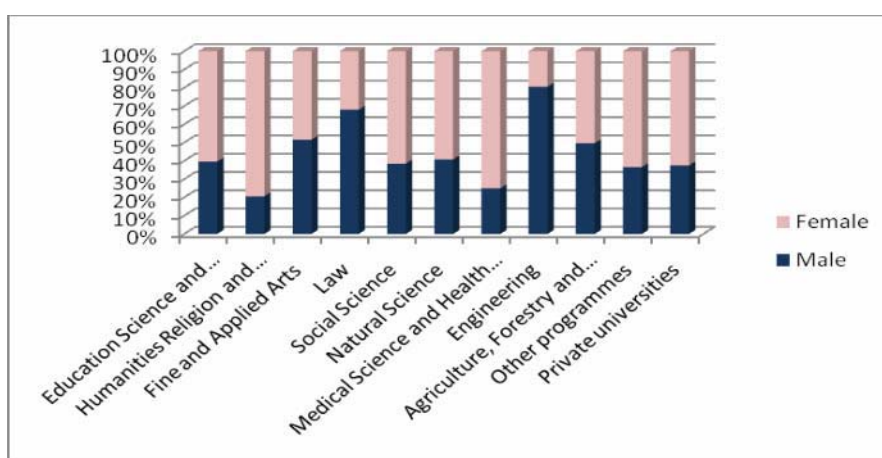
ในประเทศไทยร้อยละ 57 ของผู้สำเร็จการศึกษาเป็นเพศหญิง (ส่วนมากจบการศึกษา ระดับปริญญาตรี) ในขณะที่มีเพียงร้อยละ 42 ในเวียดนาม

แผนภูมิ 47 การจำแนกบัณฑิตไทยจำแนกตามสาขาวิชาและเพศ 2002

แหล่งข้อมูล: Statistical Year Book 2004, from Commission on Higher Education, Ministry of Education

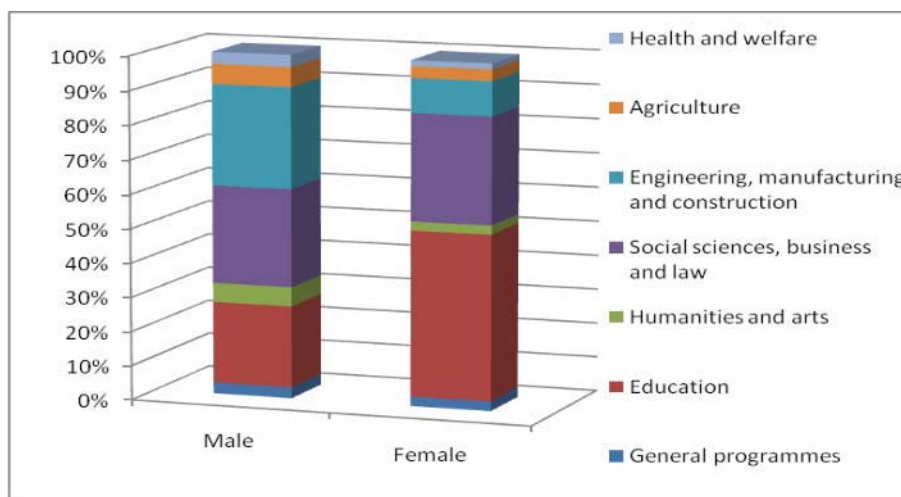
แผนภูมิ 48 ร้อยละของบัณฑิตไทยจำแนกตามเพศและสาขาวิชา 2002

แหล่งข้อมูล: Statistical Year Book 2004, from Commission on Higher Education, Ministry of Education

จากแผนภูมิ 48 จะเห็นได้ว่าสาขาวิชาที่มีนักศึกษาเข้าเรียนจำนวนมากได้แก่ สาขาวิชาสังคมศาสตร์ ผู้ที่เข้าเรียนในระดับอุดมศึกษาในประเทศไทยส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงเกือบทุกสาขาวิชา ยกเว้นสาขาวิชาวิศวกรรมศาสตร์ กฎหมายและศิลปะส่วนใหญ่เป็นเพศชาย ปริมาณของนักศึกษาหญิงเข้าเรียนในสถาบันอุดมศึกษาเอกชนมีปริมาณมากกว่านักศึกษาชาย

แผนภูมิ 49 การจำแนกบัณฑิตเวียดนามจำแนกตามสาขาวิชาและเพศ 2005

แหล่งข้อมูล: UNESCO, ปี ค.ศ. 2005

จากแผน 49 ภูมิสาขาวิชาการศึกษาที่มีผู้เข้าเรียนสูงสุดของเวียดนามเพศชายคือ วิศวกรรมศาสตร์และการก่อสร้าง รองลงไปที่คือสาขาสังคมศาสตร์ บริหารธุรกิจและกฎหมาย และการศึกษาในลำดับรองลงไป ในขณะที่เพศหญิงให้ความสนใจเรียนด้านการศึกษามากที่สุด และรองลงไปที่คือสาขาสังคมศาสตร์ บริหารธุรกิจและกฎหมาย

2.4 การศึกษานอกระบบ (Non Formal Education)

Mr. Pham Vinh Phuc, ผู้เชี่ยวชาญอาวุโส กรมการศึกษาต่อเนื่อง กระทรวงศึกษาธิการ และการฝึกอบรม ได้ให้สัมภาษณ์ประกอบการมอบเอกสาร และกล่าวว่า การศึกษานอกระบบของเวียดนาม มีเป้าหมายที่จะบรรลุในปี 2010 ประกอบด้วย

- พัฒนาการศึกษานอกระบบเพื่อขับเคลื่อนให้ชุมชนเป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ (learning society) เพื่อส่งเสริมให้ทุกคน ทุกระดับ ทุกกลุ่มอายุและทุกที่ที่สามารถเรียนรู้ได้ ตลอดชีวิต (lifelong learning) ตามสภาพ สถานภาพของแต่ละคนและสามารถเข้าถึงแหล่งความรู้เพื่อเป็นแรงงานที่มีคุณภาพ

- ส่งเสริมและจัดการไม่รู้หนังสือ โดยเฉพาะกลุ่มวัยผู้ใหญ่ที่เป็นชาวเขา อยู่โดดเดี่ยวและห่างไกลชุมชนอื่น ๆ นอกจากนี้ให้ดำเนินการจัดการให้ความรู้หลังจากที่อ่านออกเขียนได้แล้วต่อไปเพื่อให้สามารถได้รับความรู้ถึงระดับมัธยมศึกษา สอดคล้องกับเลขาธิการพรรคคอมมิวนิสต์ Nong Duc Manh(2007) ที่กล่าวว่าทำให้ประชากรทุกคนได้รับการศึกษาตามระบบเป็นงานที่จำเป็นที่สุดและเป็นงานของทุก ๆ ฝ่ายโดยเฉพาะชนกลุ่มน้อย เมื่อเข้าไปเรียนแล้วจะต้อง “สอนให้อ่านออกเขียนได้ สอนให้ทำงานได้และสอนให้เป็นประชากรที่มีประโยชน์ต่อประเทศชาติ”

ภาพ 28 การเยี่ยมเยียนของผู้บริหารระดับสูงของประเทศกับชนกลุ่มน้อย

แหล่งข้อมูล : Vietnam News, 2008 at Ha Giang Ethnic Minority School

- ให้โอกาสแก่ผู้ที่กำลังทำงานได้รับการศึกษาเพิ่มขึ้น ได้รับการฝึกอบรม (retraining) โดยจัดหลักสูตรระยะสั้น เป็นช่วง ๆ หรือหลักสูตรปกติ พัฒนาทักษะความสามารถ เพื่อเพิ่มผลผลิต เพิ่มรายได้และเพื่อเตรียมพร้อมทักษะสู่การเปลี่ยนแปลงอาชีพ ให้ความสำคัญต่อการพัฒนามาตรฐานการสอน การจัดการและส่งเสริมให้ข้าราชการส่วนกลางไปช่วยเหลือในระดับท้องถิ่น

กรมการศึกษาต่อเนื่อง (Continuing Education Department) เป็น subdivision of the system of education การศึกษาต่อเนื่องได้รับการจัดตั้งขึ้นเมื่อราวนานกว่า 50 ปีที่ผ่านมาเพื่อฝึกอบรมและจัดการศึกษาให้แก่ผู้ไม่มีโอกาสเข้าเรียนตามปกติ เป้าหมายของการศึกษาต่อเนื่องคือส่งเสริมสังคมแห่งการเรียนรู้ (learning society) ที่ให้โอกาสแก่ประชาชนทุกคน ทุกระดับได้ศึกษาอย่างต่อเนื่องเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ตลอดชีวิต ตามความเหมาะสมของแต่ละคน

แต่ละกลุ่ม สนองต่อ socio-economic วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี วัฒนธรรม ศิลปะ และส่งเสริมให้มีสติปัญญา ให้สามารถรองรับสังคมอุตสาหกรรมและความทันสมัย

ในช่วงเวลาที่ผ่านมา รัฐบาลเวียดนามได้กำหนดนโยบายเพื่อการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคมเพื่อให้ประชาชนชาวเวียดนามหลุดพ้นจากความยากจนและการไม่รู้หนังสือ รัฐบาลเวียดนามถือว่าการศึกษาเป็นนโยบายสำคัญโดยเฉพาะเพื่อให้ผู้ใหญ่รู้หนังสือ ด้วยเหตุนี้ในช่วง กึ่งศตวรรษที่ผ่านมาการดำเนินงานได้ทำให้ชาวเวียดนามรู้หนังสือร้อยละ 95 จากเมื่อปี ค.ศ. 1945 มีผู้ไม่รู้หนังสือร้อยละ 90 ในปี ค.ศ. 2000 ประชากรในทุกจังหวัด(61 จังหวัด) ผ่าน มาตรฐานการรู้หนังสือและทุกคนเข้าเรียนระดับประถมศึกษา

ในปัจจุบันระบบและรูปแบบการจัดที่มีอยู่ทั่วประเทศประกอบด้วย

- ศูนย์การศึกษาต่อเนื่องระดับจังหวัด จำนวน 56 ศูนย์
- ศูนย์การศึกษาต่อเนื่องระดับอำเภอจำนวน 494 ศูนย์
- จัดเป็นโรงเรียน 80 แห่ง
- จัดเป็นศูนย์การเรียนรู้ระดับชุมชน 1525 แห่ง
- ศูนย์เรียนภาษาต่างประเทศและศูนย์ข้อมูล จำนวน 550 แห่ง

เพื่อที่จะเป็นแหล่งเรียนรู้ให้กับแรงงาน การจัดการศึกษาทางไกลได้เริ่มดำเนินการมา ตั้งแต่ปี 1990 ในช่วงปี 1989-1990 มีนักศึกษาราว 38,800 คนลงทะเบียนแบบรับรู้บัตร (diploma-level open learning) อีก 6,000 คนเรียนแบบตอบโต้ (correspondence) และแบบ วีดิทัศน์ (videotape courses) นอกจากนี้ราวกว่า 700,000 เรียนแบบทางไกลผ่านวิทยุและ โทรทัศน์ นับถึงปัจจุบันเกือบทุกศูนย์การศึกษาต่อเนื่องระดับจังหวัดจัดการศึกษาแบบทางไกล มหาวิทยาลัยเปิดสองแห่ง ได้แก่ Hanoi Open University และ Ho Chi Minh Open Universityซึ่งตั้งเมื่อปี 1993 ปัจจุบันมหาวิทยาลัยราว 10 แห่งจัดศูนย์การศึกษาทางไกลให้กับ นักศึกษาราว 80,000 คน

การศึกษาเพื่อปวงชนของเวียดนามในช่วงปี 2001-2010 มีวัตถุประสงค์เพื่อ

1. จัดการศึกษาสำหรับเด็กก่อนวัยเรียนเพื่อเตรียมก่อนเข้าเรียนประถมศึกษา
 - เด็กที่มีอายุ 5 ขวบราวร้อยละ 85 เตรียมก่อนวัยเรียนในปี 2005 และคาดว่าจะเพิ่มเป็นราวร้อยละ 95 ในปี 2010
2. การเข้าเรียนระดับประถมศึกษาตามเกณฑ์
 - เด็กที่มีอายุ 6 ขวบร้อยละ 85 – 100 เข้าเรียน ป. 1ในปี 2005
 - เด็กราวร้อยละ 80 จบชั้นประถมศึกษาเมื่ออายุก่อน 12 ปีในปี 2005 และจะเพิ่มเป็นร้อยละ 90-95 ในปี 2010 และคาดว่าจะร้อยละ 85-95 จะจบการศึกษา ระดับประถมศึกษาในปี 2010

3. เด็กที่มีอายุ 15-18 ปีจะเรียนจบ 9 ปี ดังนี้

- เด็กที่มีอายุ 15-18 ปีราวร้อยละ 80-85 จะเรียนจบ 9 ปี ในปี 2010
- คาดว่าเด็กราวร้อยละ 12-20 จะเรียนในระดับประถมศึกษาในรูปแบบอื่น ๆ

4. การรู้หนังสือ

- ร้อยละ 95 ของผู้ใหญ่ที่มีอายุ 15-35 ปีเป็นผู้รู้หนังสือในปี 2005 และจะเพิ่มเป็นร้อยละ 98 ในปี 2010
- ร้อยละ 60-70 ของผู้ใหญ่อายุ 15-35 ปีจบการศึกษาหลักสูตร post-literacy programmes เทียบเท่ากับ ป. 5 ในปี 2001

แผนการปฏิบัติการศึกษาเพื่อปวงชนแห่งชาติ 2003-2015 (The National Education for All Action Plan 2003 – 2015) ได้กำหนดเป้าหมายเชิงยุทธศาสตร์ EFA ของเวียดนามว่า

- เป้าหมายเชิงยุทธศาสตร์ 1: จากเชิงปริมาณสู่เชิงคุณภาพ
- เป้าหมายเชิงยุทธศาสตร์ 2: ทุกคนจบประถมศึกษาและมัธยมศึกษาตอนต้น
- เป้าหมายเชิงยุทธศาสตร์ 3: จัดให้ทุกคนมีโอกาสเรียนรู้ตลอดชีวิต
- เป้าหมายเชิงยุทธศาสตร์ 4: ให้ชุมชนมีส่วนร่วม - All for Education
- เป้าหมายเชิงยุทธศาสตร์ 5: ระบบการจัดการที่มีประสิทธิภาพและมีการใช้ resource ร่วมกันและมีประสิทธิภาพ

1. กลุ่มเป้าหมาย 1: การดูแลและการศึกษาเด็กก่อนวัยเรียน (ECCE)

- จัดส่งเสริมให้เด็กอายุ 0-5 ขวบได้รับบริการ โดยเฉพาะให้กับชนกลุ่มน้อยและเด็กด้อยโอกาส
- เด็กทุกคนได้รับการศึกษาก่อนวัยเรียนที่มีคุณภาพอย่างน้อย 1 ปีก่อนเข้าเรียนระดับประถมศึกษา

2. กลุ่มเป้าหมาย 2 : การประถมศึกษา

- จัดการศึกษาอย่างมีคุณภาพและค่าใช้จ่ายไม่แพงให้กับเด็กทุกคน โดยเฉพาะเด็กชนกลุ่มน้อยเด็กหญิงและเด็กด้อยโอกาส
- ประกันว่าเด็กทุกคนจะจบการศึกษาชั้นประถมศึกษา 5 ปี

3. กลุ่มเป้าหมาย 3 : มัธยมศึกษาตอนต้น

- ขยายการเข้าถึงการศึกษามัธยมศึกษาตอนต้นมีคุณภาพและค่าใช้จ่ายไม่แพงให้กับเด็กทุกคน โดยเฉพาะเด็กชนกลุ่มน้อย เด็กหญิงและเด็กด้อยโอกาส
- สร้างความเชื่อมั่นว่าเด็กทุกคนจะเรียนจบมัธยมศึกษาตอนต้น

4. กลุ่มเป้าหมาย 4 : การศึกษานอกระบบ

- ตั้งเป้าหมายว่าวัยรุ่น(อยู่ในกลุ่มอายุประถมและมัธยม)ที่ไม่ได้เรียนจะมีโอกาสเรียนจบชั้นประถมศึกษาและมัธยมศึกษาตอนต้น

- ตั้งเป้าหมายว่าผู้ใหญ่ทุกคน โดยเฉพาะสตรีและกลุ่มผู้ด้อยโอกาสจะได้รับบริการเรียนหลักสูตรขั้นอ่านออกเขียนได้ที่มีคุณภาพฟรีและหลักสูตร post-literacy programmes และหลักสูตรการฝึกทักษะชีวิต (life skills programs) และการเรียนรู้ตลอดชีวิตโดยให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมจัดการศึกษาด้วย (Nong Duc Manh, 2007)

กลุ่มเป้าหมาย 4 หลักสูตรที่ดำเนินการประกอบด้วย

- หลักสูตรการเพิ่มพูนการรู้หนังสือและหลังการรู้หนังสือกับคนอายุต่ำกว่า 40 ปีให้กับชนกลุ่มน้อย และสตรี
- หลักสูตรเพื่อให้จบมัธยมศึกษาตอนต้น โดยเฉพาะคนจนและผู้ด้อยโอกาส
- หลักสูตรการศึกษาต่อเนื่องให้กับทุกชุมชนและอำเภอโดยเฉพาะที่อยู่ห่างไกลและผู้ด้อยโอกาส
- การพัฒนาหลักสูตรเพื่อให้สามารถดำเนินการจัดการศึกษาระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

การดำเนินงานอยู่ภายใต้ความเชื่อของ President Ho Chi Minh ที่ว่า **“หากหวังผลเพียงระยะเวลา 10 ปีจงปลูกต้นไม้ แต่หากหวังผลยืนยาวเป็น 100 ปีจงให้การศึกษาแก่คน”** ***“For the sake of ten years, we plant trees, For the sake of a hundred years, we must educate the people”.***

3. คุณภาพของผู้จบการศึกษาในระดับต่าง ๆ

การตรวจสอบคุณภาพของผู้จบการศึกษาอาจได้จากข้อมูลเชิงปริมาณโดยดูตัวเลข และตัวบ่งชี้ต่าง ๆ และตรวจสอบเชิงคุณภาพจากสื่อ ผู้ใช้ อัตราส่วนระหว่างจำนวนประกาศ รับเข้าทำงาน จำนวนผู้สมัครและจำนวนที่สอบผ่าน ผลการแข่งขันทักษะ วิชาการระหว่าง ประเทศ นอกจากนี้อาจได้จากนโยบายและการดำเนินการจัดการเรียนการสอนที่สามารถ อ้างอิงจากการจัดการเรียนการสอนในประเทศต่าง ๆ เป็นต้น

3.1) คุณภาพของการศึกษาและการฝึกอบรม

ตัวบ่งชี้ด้านคุณภาพ

จากข้อมูลในตาราง 14 การศึกษาของประเทศไทยหลังจากที่พระราชบัญญัติ การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542(1999) มีผลทำให้การตกซ้ำชั้นถูกยกเลิกไป ในขณะที่ ประเทศอื่นๆ จำนวนตกซ้ำชั้นยังคงมีต่อไปและมีค่อนข้างมากในประเทศเวียดนาม เนื่องจาก ขาดแคลนครูและสถานที่เรียนเวียดนามจึงมีนโยบายเก็บค่าเล่าเรียนสูงขึ้นเป็นสองเท่าสำหรับ นักเรียนที่ตก ต้องเรียนซ้ำชั้น (<http://education.stateuniversity.com/pages/1676/Vietnam-Secondary-Education.html>) นักวิชาการจำนวนมากเห็นว่าการตกซ้ำชั้น มีผลดีอย่างน้อย 2 ประการคือ (1) จะทำให้นักเรียนเรียนด้วยความตั้งใจมากขึ้น (2) เป็นระบบการคัดกรอง นักเรียนที่เรียนอ่อนให้ทบทวนบทเรียนใหม่จนมีความรู้พื้นฐานดีพอ จึงสามารถเรียนต่อสูงได้ แทนที่จะเรียนต่อไปเรื่อย ๆ ทั้ง ๆ ที่ไม่มีความรู้ ซึ่งผู้วิจัยเคยเรียนถาม Professor Dr.Robert M.Gagne ว่าเพราะเหตุใดข้าราชการที่กำลังปฏิบัติงาน และว่างเว้นจากการเรียนหนังสือมา 10 - 20 ปี เมื่อกลับมาเข้าเรียนภาคพิเศษจึงทำคะแนนวิชาการต่ำ? คำตอบที่ท่านตอบคือ “**ขาดความต่อเนื่องและมีพื้นฐานความรู้ที่ไม่แน่นพอ**” จากจุดนี้การให้นักเรียน ๆ ต่อไปทั้ง ๆ ที่ไม่มีฐานความรู้ที่ดีพอนับเป็นความสูญเสียเปล่าและทำลายคุณภาพ หรือขาดมาตรฐาน การศึกษาอย่างมากและอาจก่อให้เกิดวัฏจักรแห่งความชั่วร้ายเกิดขึ้น อย่างไรก็ตามก็มีข้อดีคือ สมองเป้าหมายของการทำตัวเลขว่ามีผู้เข้าเรียนสูงเท่านั้น

สอดคล้องกับข้อมูลเชิงคุณภาพที่ Professor Doctor Bui Van Ca, the director of Da Nang University(cited in VNS, 25-04-2008) ที่กล่าวว่าผู้สมัครที่จบระดับอาชีวศึกษา และระดับปริญญาตรีสมัครเข้าทำงานจำนวนมากแต่สถานประกอบการสามารถคัดเลือกผู้ที่มี คุณสมบัติ มีทักษะทำงานเพียงเล็กน้อย Hoang Ngoc Vinh(cited in VNS, 25-04-2008) ผู้อำนวยการ Ministry of Education and Training's Professional Education Department กล่าวว่าเวียดนามขาดแคลนแรงงานที่มีคุณภาพเนื่องจากมาตรฐานการเรียนการสอนยังไม่ได้ มีการติดตาม ประเมินอย่างเหมาะสม การเรียนการสอนยังมุ่งเน้นด้านทฤษฎีมากกว่าปฏิบัติ และไม่มีใครเข้าไปตรวจสอบมาตรฐานฝีมือซึ่งประเด็นดังกล่าว Tran Hung Viet(cited in

VNS, 25-04-2008) รองผู้อำนวยการ Sai Gon Tourist Corp กล่าวว่าทำให้สถานประกอบการเลือกใช้ผลผลิตจากศูนย์ฝึกอบรมเฉพาะทางเนื่องจากสามารถทำงานได้ทันที

ผลการวิจัยติดตามประเมินความคิดเห็นของผู้ใช้/นายจ้างผลผลิตจากวิทยาลัยอาชีวศึกษาและสถาบันอุดมศึกษาของไทยจำนวนมากเปิดเผยสอดคล้องกับการสำรวจในครั้งนี้นี้ว่า ผู้สำเร็จการศึกษาส่วนใหญ่ยังขาดความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ขาดความอดทนที่จะทำงานหนัก ขาดความกระตือรือร้นที่จะทำงาน ชอบเปลี่ยนงานบ่อยและชอบทำงานสบายแต่ได้เงินเดือนมาก ๆ ทั้ง ๆ ที่ยังขาดประสบการณ์การทำงาน

สถานประกอบการจึงแก้ปัญหาการย้ายงานบ่อยโดยการว่าจ้างแรงงานผ่าน Sub-contractor เนื่องจาก Sub-contractor จะฝึกอบรมแรงงานของตนเองและสามารถจัดแรงงานออกไปทดแทนได้ทันทีในกรณีที่แรงงานขาดหรือลาออก และสถานประกอบการที่มีธุรกิจขนาดใหญ่ ต้องการช่างฝีมือที่ดี มีพฤติกรรมการทำงานที่ดีจึงเลือกที่จะฝึกฝนพนักงานของตนเอง เช่น บริษัทประกอบและผลิตรถยนต์ TOYOTA เป็นต้น ที่รับพนักงานที่จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายเข้าทำงาน แต่ก่อนที่จะทำงานต้องเข้าศึกษาในโรงเรียนของบริษัทจนจบหลักสูตรและผ่านการประเมินผลก่อน

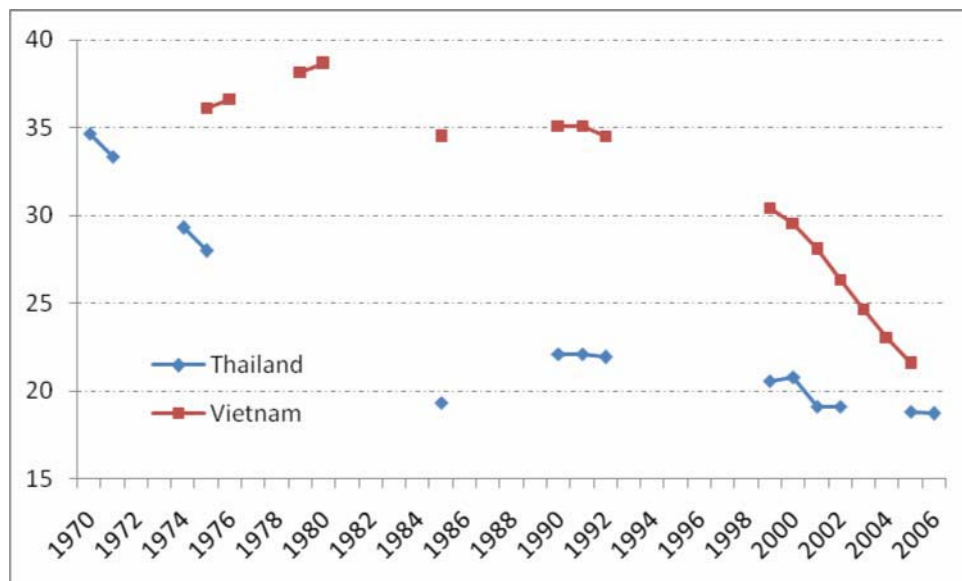
ตาราง 14 จำนวนนักเรียนที่ตกซ้ำชั้นระดับประถมศึกษาในประเทศต่าง ๆ

ประเทศ	ปี ค.ศ.							
	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Cambodia	522575	498271	400740	260960	279678	291817	373095	...
China	...	...	...	374503	392053	366734	352827	...
Hong Kong	4563	4728	4775	4484	4154	4011	3974	...
Indonesia	...	...	1769172	1537236	1095769	841662	1334636	...
Lao	173182	164227	164214	170564	173156	175906	170873	...
Macao	2942	3554	3181	2920	2980	2368	2272	...
Myanmar	81112	25330	33409	33049	34063	27193	16186	...
Philippines	236558	...	251100	290089	268031	279746	291747	...
S. Korea	-	-	-	-	-	-	268	76
Thailand	213158	...	...	...	...	...	...	...
Viet Nam	385212	335437	280927	223647	211768	...	78235	...
Afghanistan	...	...	...	...	...	...	702368	...
Bangladesh	1144726	1147059	1120791	1097294	1219571	1263548	...	...
India	4452930	4736873	4195615	4203806	4510988	4345787	4756733	...
Nepal	821236	939258	869473	832309	851917	872953	930970	926045
Pakistan	...	...	...	...	...	...	528554	...

3.2 อัตราส่วนระหว่างครูกับนักเรียน

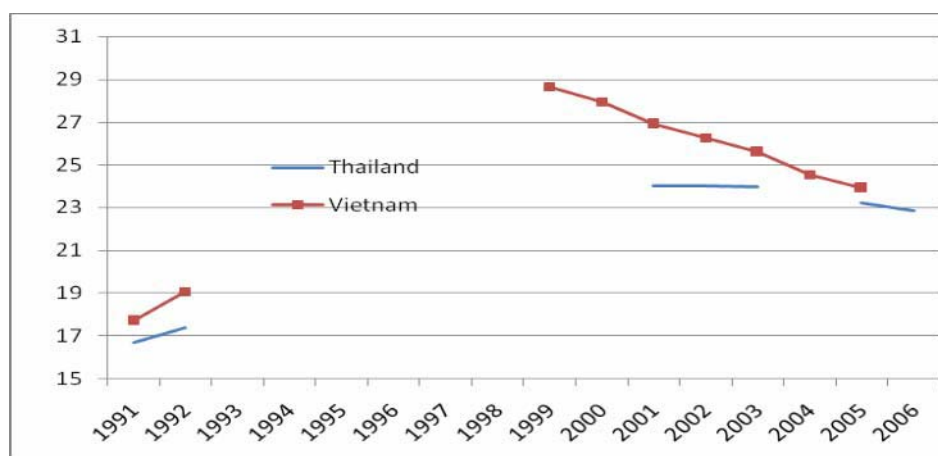
เกณฑ์หนึ่งที่เราใช้ในการวิเคราะห์คุณภาพการศึกษาคือ อัตราส่วนระหว่างครูและนักเรียนระดับประถมศึกษา ในประเทศไทยมีอัตราส่วน ครู : นักเรียน ต่ำกว่าของเวียดนาม กล่าวคือจาก 1: 35 ในช่วงปีค.ศ.1970 ได้ลดลงมาถึงต่ำกว่า 1 : 20 ในปีค.ศ. 2006 ในขณะที่อัตราส่วนครูและนักเรียนของเวียดนามสูงกว่าของไทยจาก 1 : 37 ในปี ค.ศ. 1974 ได้สูงเพิ่มขึ้นถึงเกือบ 1: 40 ในปีค.ศ.1980 และเริ่มลดลงมาเกือบใกล้เคียงของไทยในปีค.ศ. 2006

แผนภูมิ 50 อัตราส่วนนักเรียนและครูในระดับประถมศึกษา 1970-2006

แหล่งข้อมูล: 1970-1990: World Bank, World Development Indicators; 1990-2006: UNESCO

แผนภูมิ 51 อัตราส่วนนักเรียนและครูในระดับมัธยมศึกษา 1991-2006

แหล่งข้อมูล : UNESCO

จากแผนภูมิ 51 ได้ชี้ให้เห็นว่าแม้แต่อัตราส่วนระหว่างครูและนักเรียนในระดับมัธยมศึกษา ประเทศไทยก็ยังมีอัตราส่วนระหว่างครูและนักเรียนต่ำกว่าของเวียดนาม กล่าวคือ อัตราส่วนครูและนักเรียนของเวียดนามราว 1 : 18 ของไทยราว 1 : 16 ในปี ค.ศ. 1999 และได้เพิ่มขึ้นเป็นอัตราส่วนครูและนักเรียนของเวียดนามราว 1 : 27 ของไทยราว 1 : 24 ในปี ค.ศ. 2001

อย่างไรก็ตาม เป็นที่น่าสนใจว่า แม้ว่าอัตราส่วนระหว่างครูและนักเรียนของไทยจะได้เปรียบกว่าของเวียดนาม ผลการแข่งขันโอลิมปิกวิชาการวิชาฟิสิกส์ 2008 ที่ Mongolia ก็ได้เป็นข้อประจักษ์อัตราส่วนระหว่างครูและนักเรียนอาจไม่มีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแต่อย่างใด เนื่องจากมีผลการสอบออกมาว่านักเรียนจากประเทศจีนแผ่นดินใหญ่ได้รางวัล 8 เหรียญทอง ตามด้วยนักเรียนจากประเทศอินโดนีเซียได้ 3 เหรียญทอง นักเรียนจากประเทศเวียดนามได้รางวัล 2 เหรียญทอง 2 เหรียญเงิน 2 เหรียญทองแดงและ 1 ใบประกาศนียบัตร(VNE,2008) ซึ่งในการแข่งขันครั้งนั้นนักเรียนไทยได้รับ 1 เหรียญทอง 1 เหรียญเงิน และ 2 เหรียญทองแดง

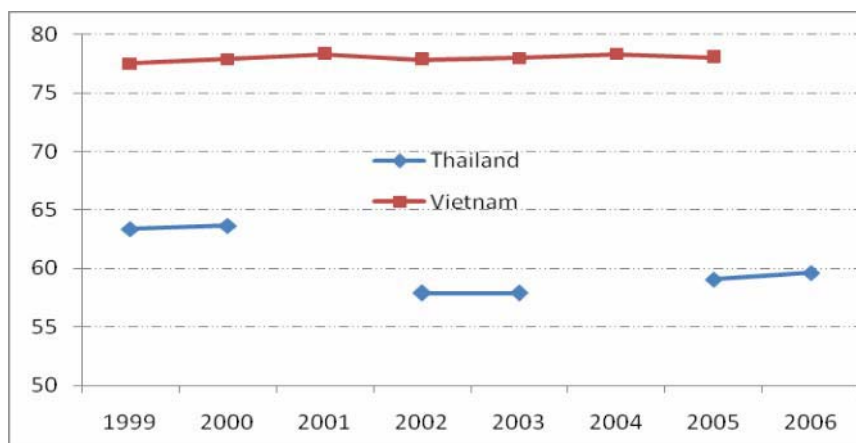
3.3) เพศของครูผู้สอน

ร้อยละของครูเพศหญิงที่สอนระดับประถมศึกษา

ตัวบ่งชี้หนึ่งที่ UNESCO ใช้ในการศึกษาเรื่องคุณภาพการศึกษา ตัวบ่งชี้ที่นำมาใช้คือ

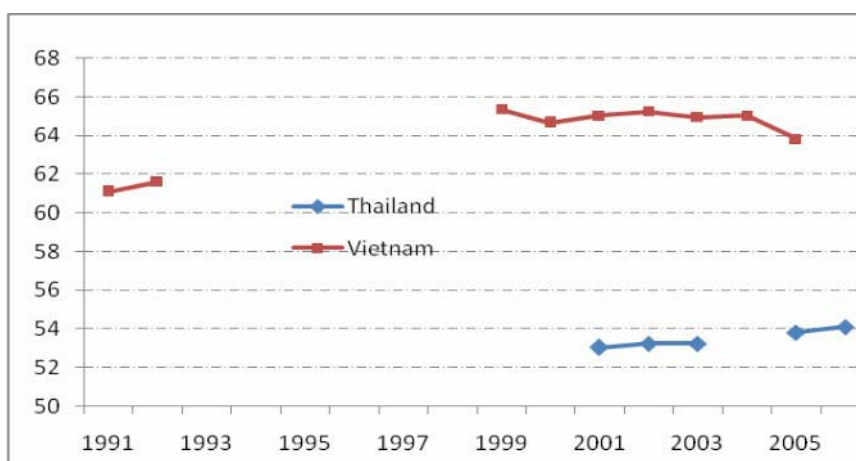
เพศของครู ในเวียดนาม ปริมาณของครูเพศหญิงมีมากกว่าประเทศไทยทั้งในระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา ในระดับประถมศึกษา ครูร้อยละ 78 เป็นเพศหญิง ในขณะที่ครูของไทยร้อยละ 59 เป็นเพศหญิง ในระดับมัธยมศึกษา ครูร้อยละ 64 เป็นเพศหญิง ในขณะที่ครูของไทยร้อยละ 54 เป็นเพศหญิง ทั้งนี้ได้จากอัตราส่วนนักศึกษาหญิงที่เลือกเข้าเรียนสาขาการศึกษาของเวียดนามค่อนข้างสูง ในขณะที่นักศึกษาชายเลือกเรียนสาขาวิศวกรรมศาสตร์และเทคโนโลยีสูง

แผนภูมิ 52 ร้อยละของครูเพศหญิงในระดับประถมศึกษา 1999-2006

แหล่งข้อมูล : UNESCO

แผนภูมิ 53 ร้อยละของครูเพศหญิงในระดับมัธยมศึกษา 1991-2006

แหล่งข้อมูล : UNESCO

ในระดับประถมศึกษาในประเทศเวียดนามจำนวนครูเพศหญิงค่อนข้างคงที่ในช่วง 6 ปีที่ผ่านมา ส่วนประเทศไทยจำนวนครูเพศหญิงมีปริมาณลดลงในช่วงปีค.ศ. 2001-2003 และมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นตั้งแต่ปีค.ศ. 2005 ในขณะที่ระดับมัธยมศึกษาปริมาณครูเพศหญิงของเวียดนามมีแนวโน้มลดลงตั้งแต่ปีค.ศ. 2004 เป็นต้นมา แต่ปริมาณครูเพศหญิงของประเทศไทยกลับมีปริมาณเพิ่มขึ้นตั้งแต่ปีค.ศ. 2005 เป็นต้นไป ผลกระทบอันเนื่องมาจากปริมาณมากหรือน้อยของครูเพศหญิงนั้นขึ้นอยู่กับระดับการศึกษาและลักษณะวิชา โดยทั่วไปมักจะมองว่าครูเพศหญิงน่าจะเหมาะสมมากที่สุดสำหรับการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยถึงประถมศึกษา เนื่องจากมีความเข้าใจดูแลเด็กและมีความอดทนได้ดีกว่าครูเพศชาย ในขณะที่ครูเพศชายอาจเพิ่มพูนความสำคัญมากขึ้นเมื่อต้องสอนในระดับมัธยมศึกษาขึ้นไป เนื่องจากเด็กอยู่ในวัยซุกซนอยากรู้ อยากเห็นในสิ่งที่อาจก่อให้เกิดอันตรายได้ง่ายและมีพฤติกรรมก้าวร้าว ขอบผจญภัย

มากขึ้น แต่ไม่ได้หมายความว่าครูเพศหญิงจะดำเนินการเรียนการสอนไม่ได้หรือไม่มีคุณภาพแต่อย่างใด

ลักษณะวิชาที่เปิดทำการเรียนการสอนก็มีความสัมพันธ์กับเพศของครูผู้สอน เช่น โดยทั่วไปวิชาที่ละเอียดอ่อน มักเชื่อว่าครูเพศหญิงจะดำเนินการสอนได้ดีกว่า ดังนั้นผู้สอนวิชาคหกรรม วิชาสามัญทั่วไปส่วนใหญ่จึงเป็นครูเพศหญิง ในขณะที่วิชาที่ต้องใช้กำลังและมีความเสี่ยงเช่น วิชาที่ต้องฝึกปฏิบัติในโรงฝึกงาน เช่น วิชาช่างยนต์ ช่างไฟฟ้า หรือวิชาเกษตรกรรมภาคปฏิบัติ ส่วนใหญ่จะเป็นครูเพศชาย เป็นต้น จากการศึกษาดูงานการจัดการศึกษาในระดับอาชีวศึกษาทั้งของไทยและเวียดนามพบว่าส่วนใหญ่ดำเนินการเป็นไปตามลักษณะที่กล่าวข้างต้น

3.4) รูปแบบการจัดการเรียนการสอน หมายถึงการจัดการเรียนการสอนที่ดำเนินการในรูปแบบและเกณฑ์มาตรฐาน (ชินภัทร ภูมิรัตน 2542; สวัสดิ์ อุดมโกชน์ 2543; ศิริพรรณ ชุมชุม 2543)

การจัดการเรียนการสอนภาคปกติ

โดยความเชื่อของนักวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรการเรียนการสอน และผู้ใช้แรงงานเชื่อว่าหากการจัดการเรียนการสอนดำเนินไปตามมาตรฐาน คือ มีการจัดการเรียนการสอนเต็มเวลาตลอดสัปดาห์และมีกิจกรรมเสริมหลักสูตรอย่างเหมาะสม มีห้องเรียนที่เหมาะสมกับลักษณะวิชา มีจำนวนนักเรียนในแต่ละห้องเรียนตามมาตรฐาน ปราศจากเสียงรบกวนจากภายนอก ผู้สอนมีวุฒิ มีความรู้ที่จะทำการสอนได้ตามเกณฑ์มาตรฐาน มีความพร้อมที่จะสอน มีการเตรียมการสอน มีสื่อประกอบการเรียนการสอน มีห้องปฏิบัติการ(ถ้าเป็นวิชาเฉพาะที่ต้องใช้) เข้าสอนตรงเวลา เต็มเวลาและเป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐาน ในขณะที่ผู้เรียนมีความพร้อมที่จะเรียนทั้งกายและใจ มีความรู้พื้นฐานเพียงพอ มีสื่อ มีอุปกรณ์การเรียนรู้ ตั้งใจที่จะเรียนรู้ เป็นปัจจัยสำคัญที่จะทำให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนได้ดีโดยไม่ต้องมีความจำเป็นต้องมีการสอนเสริม

การสอนเสริมอาจมีความจำเป็นสำหรับผู้พิการ มีปัญหาด้านสมองหรือร่างกายที่ไม่สามารถเรียนรู้ร่วมกับการจัดการเรียนการสอนแบบปกติได้ แต่ในสภาพความเป็นจริง นักเรียนระดับต่ำกว่าอุดมศึกษาทั้งในประเทศไทยและเวียดนามต่างแสวงหาแหล่งเรียนเสริม ซึ่งเป็นเงื่อนไขสำคัญที่ก่อให้เกิดความแตกต่างระหว่างนักเรียนที่มาจากฐานะทางเศรษฐกิจครอบครัวต่างกัน จึงพบและมีความเชื่อกันว่า เด็กจะเรียนดีได้ต้องเรียนซ่อมเสริมพิเศษ

จากการสัมภาษณ์นักวิชาการและครูอาจารย์เวียดนามพบว่า มีโรงเรียนจำนวนมากที่จัดการเรียนการสอนภาคปกติ แต่จัดสองผลัด คือ ภาคเช้าและภาคบ่าย เนื่องจากมีขีดจำกัดด้านจำนวนห้องเรียนและจำนวนครู เนื่องจากประชากรเวียดนามมีปริมาณการเกิดเพิ่มขึ้นมาก

และรัฐไม่สามารถจัดสถานที่เรียนแบบปกติให้ได้ ซึ่งก็เป็นเงื่อนไขปัจจัยหนึ่งที่ทำให้นักเรียนเวียดนามต้องตกชั้น ซึ่งเหตุการณ์การเรียนสองผลัดในประเทศไทยจะไม่เกิดขึ้นในการจัดการศึกษาชั้นพื้นฐานสายสามัญ แต่จะเกิดขึ้นในการจัดการศึกษาสายอาชีพในเมืองใหญ่ที่มีปริมาณผู้เรียนให้ความสนใจเข้าเรียนมาก และนอกจากนี้เพื่อสนองมีเงื่อนไขด้านเวลา(ซึ่งจะได้กล่าวในตอนต่อไป)

ปัจจัยสำคัญอีกประการหนึ่งที่เกี่ยวข้องกับคุณภาพการศึกษา คือ การจัดหลักสูตรแบบเร่งรัด มีผลการวิจัยและผลจากการสัมมนาได้ชี้ให้เห็นว่าผลของการจัดการศึกษาแบบหลักสูตรเร่งรัด เช่น หลักสูตรปริญญาตรี(พิเศษเพื่อเพิ่มวุฒิให้กับบุคลากรที่กำลังปฏิบัติงาน)ซึ่งสามารถเรียนจบภายในหนึ่งปีการศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาไทยบางแห่งนั้น พบว่าคุณภาพของบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาเป็นที่กังขาของสังคมอย่างมากและเมื่อบุคลากรเหล่านั้นเข้าศึกษาต่อในระดับปริญญาโทก็ไม่มีพื้นฐานความรู้เพียงพอ การจัดการศึกษาของหลักสูตรลักษณะเช่นนี้จะไม่ปรากฏและไม่สามารถดำเนินการได้ในประเทศเวียดนาม

การจัดการเรียนการสอนภาคพิเศษ

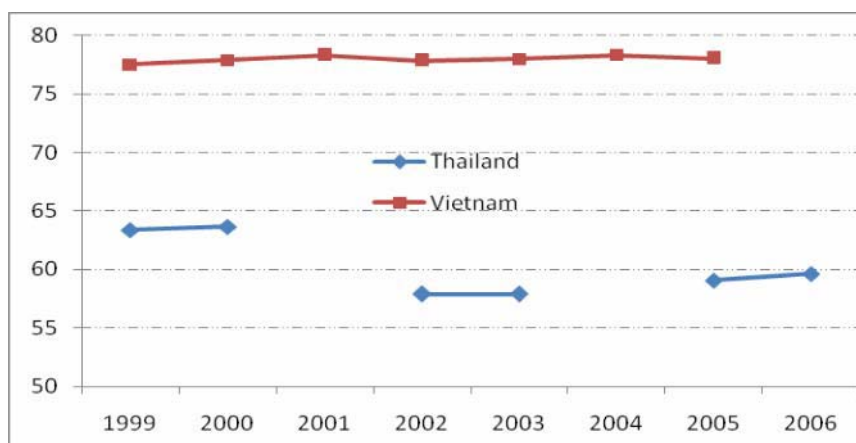
โดยหลักการแล้วคุณภาพการจัดการเรียนการสอนในสถาบันน่าจะบังเกิดผลดีในด้านคุณภาพ เนื่องจากมีความพร้อมในฝ่ายของผู้จัดการศึกษา แต่งานวิจัยจำนวนหนึ่งพบว่า การที่ผู้สอนทำงานมาตลอดสัปดาห์และต้องสอนในวันสุดสัปดาห์มีผลทำให้เกิดความเหนื่อยล้า ประกอบกับผู้เรียนส่วนใหญ่คือผู้มีประสบการณ์การทำงานและสูงอายุก็มีผลต่อประสิทธิภาพการเรียนรู้ใหม่ เนื่องจากผู้เรียนจะนำสภาพของตนเองเข้ามาในชั้นเรียนซึ่งตามแนวคิดของ Alain Mounier ที่อ้างหลักการ Contextualization แย้งว่านั่นเป็นอุปสรรคอย่างใหญ่หลวง การเรียนวิชาการความรู้ (Cognitive skills) ให้ได้ผลดีจะต้องปราศจากเงื่อนไขสิ่งแวดล้อม จากส่วนตัวผู้เรียน สถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคม ดังนั้นการจัดการเรียนการสอนที่ได้ผลและมีประสิทธิภาพควรเป็น De-Contextualization คือขจัดความไม่เท่าเทียมกันทางสังคมของผู้เรียนออกไป และจัดการศึกษาให้อย่างเท่าเทียมกันทั้งคุณภาพของครู หลักสูตร กระบวนการเรียนการสอนและมีมาตรฐานการประเมินผลเช่นเดียวกัน

การจัดการเรียนการสอนภาคพิเศษในระดับต่ำกว่าระดับอุดมศึกษา โดยหลักการควรจัดเพื่อสนองแรงงานที่ขาดโอกาสเข้ารับการศึกษาตามปกติ ไม่ว่าจะเกิดจากความไม่พร้อมด้านเวลา ฐานะทางเศรษฐกิจและต้องรับผิดชอบ หรือมีความจำเป็นต้องเปลี่ยนงานใหม่ การจัดการศึกษาดังกล่าวจึงดำเนินการให้พิเศษเพื่อเสริมแต่งศักยภาพ หรือจัดให้สำหรับผู้ที่ต้องการเปลี่ยนงานใหม่หรือเรียนรู้วัฒนธรรมที่เกิดขึ้นมาอย่างรวดเร็ว(สกอ. 2550) การศึกษาในแนวคิดนี้จึงเป็น “การศึกษานอกระบบ” “การศึกษาตลอดชีวิต” การ “การศึกษาตามอัธยาศัย” นั่นเอง

แต่ในสภาพของปรากฏการณ์ที่พบ การจัดการศึกษาในระดับอุดมศึกษาส่วนใหญ่ของไทยอ้างว่าจัดเพื่อสนองความต้องการของสังคม แต่เบื้องลึกคือจัดตามแนวคิดของ Phoenix Model ที่กำเนิดขึ้นที่ประเทศสหรัฐอเมริกาที่มองการศึกษาเป็นในเชิงธุรกิจ ลบล้างแนวคิดของรากฐานการจัดการอุดมศึกษาเพื่อเตรียมคนเข้ารับใช้ชาติอย่างมีความรู้หรือ Halle Model หรือสร้างองค์ความรู้ด้วยการศึกษาเนื้อหาวิชาและมุ่งเน้นการค้นคว้าวิจัยหรือ Berlin Model (ผู้ที่สนใจควรศึกษาเพิ่มเติมที่ Tangchuang and Mounier, 2002)

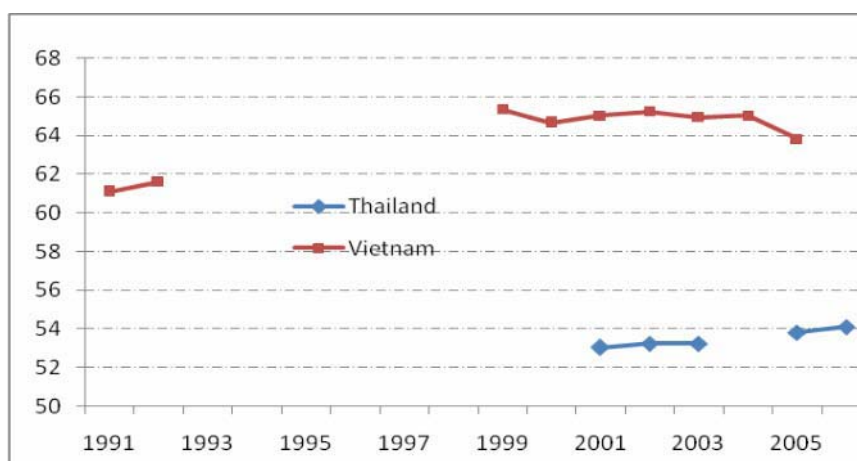
ในช่วงกว่า 1 ทศวรรษที่ผ่านมาจนกระทั่งถึงปัจจุบัน จัดการเรียนการสอนนอกสถาบันยังเป็นรูปแบบที่ได้รับความนิยมอยู่อีกในรูปของการศึกษาไร้พรมแดน(พติน แดงจวง 2008; กฤษณพงศ์ กีรติกร 2008) แต่การจัดการศึกษาแบบไร้พรมแดนมีทั้งข้อดีและข้อจำกัด ในข้อดีคือผู้เรียนสามารถเลือกเข้าศึกษาในสถาบันที่มีชื่อเสียง มีอาจารย์ที่มากด้วยประสบการณ์และตรงกับสาขาวิชาที่ถนัดซึ่งจะก่อให้เกิดผลดีอย่างมาก แต่ในทางตรงกันข้ามสำหรับผู้เรียนที่มุ่งหวังเพียงวุฒิปัตริก็จะสูญเสียในหลาย ๆ อย่าง คือ สูญเสียเงิน เสียเวลาโดยไม่ได้มีความรู้ความสามารถตรงตามมาตรฐานที่ควรจะเป็นหรือไม่สามารถนำความรู้ไปใช้ได้ ใช้ประโยชน์ได้เพียงเพื่อบอกกับสังคมว่าได้จบการศึกษาระดับนั้น ระดับนี้แล้วเท่านั้น ในประเด็นหลังนี้เริ่มมีปริมาณมากขึ้น ๆ เมื่อพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 กำหนดไว้ว่าผู้บริหารสถานศึกษาพึงได้รับการศึกษาจนถึงระดับปริญญา(โท) ทำให้มีสถาบันการศึกษาจำนวนมาก แม้ไม่เคยจัดการศึกษาด้านการศึกษา(Education) มาก่อนก็สนองนโยบายโดยการขอยืมหรือสร้างหลักสูตรเพื่อรองรับความต้องการของครูอาจารย์และนักศึกษาที่ต้องการใบประกาศปริญญาโท มีผลทำให้เกือบทุกโรงเรียนตั้งแต่ระดับการศึกษาปฐมวัย และระดับประถมศึกษาขึ้นไปมีการโรงวุฒิปริญญาตรี มีครูผู้สอนและผู้บริหารมีใบประกาศปริญญาโทประจำ ซึ่งพติน แดงจวง(2548) กล่าวว่าประเทศไทยมีบริการจัดการศึกษาให้กับประชาชนอย่างครอบคลุมทุกพื้นที่นับเป็นสิ่งที่ดี และน่าจะทำให้คุณภาพการศึกษาของไทยสูงขึ้นทัดเทียมกับนานาประเทศ แต่หากการจัดการเรียนการสอนไปมุ่งเน้นการให้ปริญญาบัตรโดยปราศจากการควบคุม และดูแลมาตรฐานที่ดีพอปริญญาบัตรไทยก็จะล้นตลาดและกลายเป็นปริญญาไหล และอาจสร้างความบอบช้ำให้กับสังคมได้ในที่สุด และได้เสนอแนะให้ผู้ที่มีอำนาจหามาตรการตรวจสอบและควบคุมคุณภาพให้เข้มข้นมากกว่านี้

แผนภูมิ 52 ร้อยละของครูเพศหญิงในระดับประถมศึกษา 1999-2006

แหล่งข้อมูล : UNESCO

แผนภูมิ 53 ร้อยละของครูเพศหญิงในระดับมัธยมศึกษา 1991-2006

แหล่งข้อมูล : UNESCO

ในระดับประถมศึกษาในประเทศเวียดนามจำนวนครูเพศหญิงค่อนข้างคงที่ในช่วง 6 ปีที่ผ่านมา ส่วนประเทศไทยจำนวนครูเพศหญิงมีปริมาณลดลงในช่วงปีค.ศ. 2001-2003 และมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นตั้งแต่ปีค.ศ. 2005 ในขณะที่ระดับมัธยมศึกษาปริมาณครูเพศหญิงของเวียดนามมีแนวโน้มลดลงตั้งแต่ปีค.ศ. 2004 เป็นต้นมา แต่ปริมาณครูเพศหญิงของประเทศไทยกลับมีปริมาณเพิ่มขึ้นตั้งแต่ปีค.ศ. 2005 เป็นต้นไป ผลกระทบอันเนื่องมาจากปริมาณมากหรือน้อยของครูเพศหญิงนั้นขึ้นอยู่กับระดับการศึกษาและลักษณะวิชา โดยทั่วไปมักจะมองว่าครูเพศหญิงน่าจะเหมาะสมมากที่สุดสำหรับการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยถึงประถมศึกษา เนื่องจากมีความเข้าใจดูแลเด็กและมีความอดทนได้ดีกว่าครูเพศชาย ในขณะที่ครูเพศชายอาจเพิ่มความสำคัญมากขึ้นเมื่อต้องสอนในระดับมัธยมศึกษาขึ้นไป เนื่องจากเด็กอยู่ในวัยซุกซน

อยาก رؤ้อยากเห็นในสิ่งที่อาจก่อให้เกิดอันตรายได้ง่ายและมีพฤติกรรมก้าวร้าว ชอบผจญภัยมากขึ้น แต่ไม่ได้หมายความว่าครูเพศหญิงจะดำเนินการเรียนการสอนไม่ได้หรือไม่มีคุณภาพแต่อย่างใด

ลักษณะวิชาที่เปิดทำการเรียนการสอนก็มีความสัมพันธ์กับเพศของครูผู้สอน เช่น โดยทั่วไปวิชาที่ละเอียดอ่อน มักเชื่อว่าครูเพศหญิงจะดำเนินการสอนได้ดีกว่า ดังนั้นผู้สอนวิชาคหกรรม วิชาสามัญทั่วไปส่วนใหญ่จึงเป็นครูเพศหญิง ในขณะที่วิชาที่ต้องใช้กำลังและมีความเสี่ยงเช่น วิชาที่ต้องฝึกปฏิบัติในโรงฝึกงาน เช่น วิชาช่างยนต์ ช่างไฟฟ้า หรือวิชาเกษตรกรรมภาคปฏิบัติ ส่วนใหญ่จะเป็นครูเพศชาย เป็นต้น จากการศึกษาดูงานการจัดการศึกษาในระดับอาชีวศึกษาทั้งของไทยและเวียดนามพบว่าส่วนใหญ่ดำเนินการเป็นไปตามลักษณะที่กล่าวข้างต้น

3.4) รูปแบบการจัดการเรียนการสอน หมายถึงการจัดการเรียนการสอนที่ดำเนินการในรูปแบบและเกณฑ์มาตรฐาน (ชินภัทร ภูมิรัตน 2542; สวัสดิ์ อุดมโกชน 2543; ศิริพรรณ ชุมชุม 2543)

การจัดการเรียนการสอนภาคปกติ

โดยความเชื่อของนักวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรการเรียนการสอน และผู้ใช้แรงงานเชื่อว่าหากการจัดการเรียนการสอนดำเนินไปตามมาตรฐาน คือ มีการจัดการเรียนการสอนเต็มเวลาตลอดสัปดาห์และมีกิจกรรมเสริมหลักสูตรอย่างเหมาะสม มีห้องเรียนที่เหมาะสมกับลักษณะวิชา มีจำนวนนักเรียนในแต่ละห้องเรียนตามมาตรฐาน ปราศจากเสียงรบกวนจากภายนอก ผู้สอนมีวุฒิ มีความรู้ที่จะทำการสอนได้ตามเกณฑ์มาตรฐาน มีความพร้อมที่จะสอน มีการเตรียมการสอน มีสื่อประกอบการเรียนการสอน มีห้องปฏิบัติการ(ถ้าเป็นวิชาเฉพาะที่ต้องใช้) เข้าสอนตรงเวลา เต็มเวลาและเป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐาน ในขณะที่ผู้เรียนมีความพร้อมที่จะเรียนทั้งกายและใจ มีความรู้พื้นฐานเพียงพอ มีสื่อ มีอุปกรณ์การเรียนรู้อย่างตั้งใจที่จะเรียนรู้ เป็นปัจจัยสำคัญที่จะทำให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนได้ดีโดยไม่มีความจำเป็นต้องมีการสอนเสริม

การสอนเสริมอาจมีความจำเป็นสำหรับผู้พิการ มีปัญหาด้านสมองหรือร่างกายที่ไม่สามารถเรียนรู้ร่วมกับการจัดการเรียนการสอนแบบปกติได้ แต่ในสภาพความเป็นจริง นักเรียนระดับต่ำกว่าอุดมศึกษาทั้งในประเทศไทยและเวียดนามต่างแสวงหาแหล่งเรียนเสริม ซึ่งเป็นเงื่อนไขสำคัญที่ก่อให้เกิดความแตกต่างระหว่างนักเรียนที่มาจากฐานะทางเศรษฐกิจครอบครัวต่างกัน จึงพบและมีความเชื่อกันว่า เด็กจะเรียนดีได้ต้องเรียนซ่อมเสริมพิเศษ

จากการสัมภาษณ์นักวิชาการและครูอาจารย์เวียดนามพบว่ามีโรงเรียนจำนวนมากที่จัดการเรียนการสอนภาคปกติ แต่จัดสองผลัด คือ ภาคเช้าและภาคบ่าย เนื่องจากมีขีดจำกัด

ด้านจำนวนห้องเรียนและจำนวนครู เนื่องจากประชากรเวียดนามมีปริมาณการเกิดเพิ่มขึ้นมาก และรัฐไม่สามารถจัดสถานที่เรียนแบบปกติให้ได้ ซึ่งก็เป็นเงื่อนไขปัจจัยหนึ่งที่ทำให้นักเรียนเวียดนามต้องตกชั้น ซึ่งเหตุการณ์การเรียนสองผลัดในประเทศไทยจะไม่เกิดขึ้นในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานสายสามัญ แต่จะเกิดขึ้นในการจัดการศึกษาสายอาชีพในเมืองใหญ่ที่มีปริมาณผู้เรียนให้ความสนใจเข้าเรียนมาก และนอกจากนี้เพื่อสนองมีเงื่อนไขด้านเวลา(ซึ่งจะได้กล่าวในตอนต่อไป)

ปัจจัยสำคัญอีกประการหนึ่งที่เกี่ยวข้องกับคุณภาพการศึกษา คือ การจัดหลักสูตรแบบเร่งรัด มีผลการวิจัยและผลจากการสัมมนาได้ชี้ให้เห็นว่าผลของการจัดการศึกษาแบบหลักสูตรเร่งรัด เช่น หลักสูตรปริญญาตรี(พิเศษเพื่อเพิ่มวุฒิให้กับบุคลากรที่กำลังปฏิบัติงาน)ซึ่งสามารถเรียนจบภายในหนึ่งปีการศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาไทยบางแห่งนั้น พบว่าคุณภาพของบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาเป็นที่กังขาของสังคมอย่างมากและเมื่อบุคลากรเหล่านั้นเข้าศึกษาต่อในระดับปริญญาโทก็ไม่มีพื้นความรู้เพียงพอ การจัดการศึกษาของหลักสูตรลักษณะเช่นนี้จะไม่ปรากฏและไม่สามารถดำเนินการได้ในประเทศเวียดนาม

การจัดการเรียนการสอนภาคพิเศษ

โดยหลักการแล้วคุณภาพการจัดการเรียนการสอนในสถาบันน่าจะบังเกิดผลดีในด้านคุณภาพ เนื่องจากมีความพร้อมในฝ่ายของผู้จัดการศึกษา แต่งานวิจัยจำนวนหนึ่งพบว่าการที่ผู้สอนทำงานมาตลอดสัปดาห์และต้องสอนในวันสุดสัปดาห์มีผลทำให้เกิดความเหนื่อยล้า ประกอบกับผู้เรียนส่วนใหญ่คือผู้มีประสบการณ์การทำงานและสูงอายุก็มีผลต่อประสิทธิภาพการเรียนรู้ใหม่ เนื่องจากผู้เรียนจะนำสภาพของตนเองเข้ามาในชั้นเรียนซึ่งตามแนวคิดของ Alain Mounier ที่อ้างหลักการ Contextualization แย้งว่านั่นเป็นอุปสรรคอย่างใหญ่หลวง การเรียนวิชาการความรู้ (Cognitive skills) ให้ได้ผลดีจะต้องปราศจากเงื่อนไขสิ่งแวดล้อม เงื่อนไขจากส่วนตัวผู้เรียน สถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคม ดังนั้นการจัดการเรียนการสอนที่ได้ผลและมีประสิทธิภาพควรเป็น De-Contextualization คือขจัดความไม่เท่าเทียมกันทางสังคมของผู้เรียนออกไป และจัดการศึกษาให้อย่างเท่าเทียมกันทั้งคุณภาพของครู หลักสูตร กระบวนการเรียนการสอนและมีมาตรฐานการประเมินผลเช่นเดียวกัน

การจัดการเรียนการสอนภาคพิเศษในระดับต่ำกว่าระดับอุดมศึกษา โดยหลักการควรจัดเพื่อสนองแรงงานที่ขาดโอกาสเข้ารับการศึกษาตามปกติ ไม่ว่าจะเป็นเกิดจากความไม่พร้อมด้านเวลา ฐานะทางเศรษฐกิจและต้องรับผิดชอบ หรือมีความจำเป็นต้องเปลี่ยนงานใหม่ การจัดการศึกษาดังกล่าวจึงดำเนินการให้พิเศษเพื่อเสริมแต่งศักยภาพ หรือจัดให้สำหรับผู้ที่ต้องการเปลี่ยนงานใหม่หรือเรียนรู้นวัตกรรมที่เกิดขึ้นมาอย่างรวดเร็ว(สกอ. 2550) การศึกษา

ในแนวคิดนี้จึงเป็น “การศึกษานอกระบบ” “การศึกษาตลอดชีวิต” การ “การศึกษาตามอัธยาศัย” นั่นเอง

แต่ในสภาพของปรากฏการณ์ที่พบ การจัดการศึกษาในระดับอุดมศึกษาส่วนใหญ่ของไทยอ้างว่าจัดเพื่อสนองความต้องการของสังคม แต่เบื้องลึกคือจัดตามแนวคิดของ Phoenix Model ที่กำเนิดขึ้นที่ประเทศสหรัฐอเมริกาที่มองการศึกษาเป็นในเชิงธุรกิจ ลบล้างแนวคิดของรากฐานการจัดการอุดมศึกษาเพื่อเตรียมคนเข้ารับใช้ชาติอย่างมีความรู้หรือ Halle Model หรือสร้างองค์ความรู้ด้วยการศึกษาเนื้อหาวิชาและมุ่งเน้นการค้นคว้าวิจัยหรือ Berlin Model (ผู้ที่สนใจควรศึกษาเพิ่มเติมที่ Tangchuang and Mounier, 2002)

ในช่วงกว่า 1 ทศวรรษที่ผ่านมาจนกระทั่งถึงปัจจุบัน จัดการเรียนการสอนนอกสถาบันยังเป็นรูปแบบที่ได้รับความนิยมอยู่อีกในรูปของการศึกษาไร้พรมแดน(พศิน แดงจวง 2008; กฤษณพงศ์ กีรติกร 2008) แต่การจัดการศึกษาแบบไร้พรมแดนมีทั้งข้อดีและข้อจำกัด ในข้อดีคือผู้เรียนสามารถเลือกเข้าศึกษาในสถาบันที่มีชื่อเสียง มีอาจารย์ที่มากด้วยประสบการณ์และตรงกับสาขาวิชาที่ถนัดซึ่งจะก่อให้เกิดผลดีอย่างมาก แต่ในทางตรงกันข้ามสำหรับผู้เรียนที่มุ่งหวังเพียงวุฒิปริญญาบัตรก็จะสูญเสียในหลาย ๆ อย่าง คือ สูญเสียเงิน เสียเวลาโดยไม่ได้มีความรู้ความสามารถตรงตามมาตรฐานที่ควรจะเป็นหรือไม่สามารถนำความรู้ไปใช้ได้ ใช้ประโยชน์ได้เพียงเพื่อบอกกับสังคมว่าได้จบการศึกษาระดับนั้น ระดับนี้แล้วเท่านั้น ในประเด็นหลังนี้เริ่มมีปริมาณมากขึ้น ๆ เมื่อพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 กำหนดไว้ว่าผู้บริหารสถานศึกษาพึงได้รับการศึกษาจนถึงระดับปริญญา(โท) ทำให้มีสถาบันการศึกษาจำนวนมาก แม้ไม่เคยจัดการศึกษาด้านการศึกษา(Education) มาก่อนก็สนองนโยบายโดยการขอยืมหรือสร้างหลักสูตรเพื่อรองรับความต้องการของครูอาจารย์และนักศึกษาที่ต้องการใบประกาศปริญญาโท มีผลทำให้เกือบทุกโรงเรียนตั้งแต่ระดับการศึกษาปฐมวัย และระดับประถมศึกษาขึ้นไปมีการโรงวุฒิปริญญาตรี มีครูผู้สอนและผู้บริหารมีใบประกาศปริญญาโทประจำ ซึ่งพศิน แดงจวง(2548) กล่าวว่าประเทศไทยมีบริการจัดการศึกษาให้กับประชาชนอย่างครอบคลุมทุกพื้นที่นับเป็นสิ่งที่ดี และน่าจะทำให้คุณภาพการศึกษาของไทยสูงขึ้นทัดเทียมกับนานาประเทศ แต่หากการจัดการเรียนการสอนไปมุ่งเน้นการให้ปริญญาบัตรโดยปราศจากการควบคุม และดูแลมาตรฐานที่ดีพอปริญญาบัตรไทยก็จะล้นตลาดและกลายเป็นปริญญาโหล และอาจสร้างความบอบช้ำให้กับสังคมได้ในที่สุด และได้เสนอแนะให้ผู้ที่มีอำนาจหามาตรการตรวจสอบและควบคุมคุณภาพให้เข้มข้นมากกว่านี้

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ วิพากษ์และสังเคราะห์ข้อมูล เพื่อนำไปสู่การกำหนด

นโยบายภายในประเทศและระหว่างประเทศ

ในตอนนี้นำเสนอบทเรียนที่ได้รับจากการศึกษาเปรียบเทียบสภาพและนโยบายการเตรียมกำลังคนของประเทศไทยและประเทศเวียดนามโดยการวิเคราะห์ วิพากษ์และสังเคราะห์ข้อมูลเพื่อนำไปสู่การกำหนดนโยบายภายในประเทศและระหว่างประเทศ เพื่อตอบวัตถุประสงค์ข้อที่ 3 ที่ว่า “เพื่อวิเคราะห์ วิพากษ์และสังเคราะห์ข้อมูล เพื่อนำไปสู่การกำหนดนโยบายภายในประเทศและระหว่างประเทศ” โดย การนำเสนอเนื้อหาที่ได้จากการดำเนินงานของวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 มาใช้ให้เป็นประโยชน์มากยิ่งขึ้น ในตอนนี้จึงจำแนกเนื้อหาออกเป็น

- 1) ประชากรและกลุ่มอายุ
- 2) นโยบายการศึกษาและการจัดการเรียนการสอน
- 3) คุณภาพการศึกษา
- 4) ปริมาณแรงงาน
- 5) คุณภาพแรงงาน
- 6) สรุปและข้อเสนอแนะด้านนโยบาย

1. ประชากรและกลุ่มอายุ

จากข้อมูลที่ได้ศึกษาและนำเสนอย้อนหลังตั้งแต่ปี ค.ศ. 1950 จนถึงการพยากรณ์ในปี ค.ศ. 2025 พบว่าในปัจจุบันปริมาณประชากรเวียดนามมีมากกว่าประชากรไทยประมาณ 20 ล้านคนและจะเพิ่มความต่างเป็นราว 30 ล้านคนในปีค.ศ. 2025 เนื่องจากอัตราการเกิดของเวียดนามสูงกว่าของไทยมาตลอดและจะยังคงมีปริมาณการเกิดสูงต่อไป ซึ่งจะทำให้ปริมาณของวัยแรงงานเวียดนามสูงกว่าของไทยต่อไปอีก ประกอบกับ พ.ร.บ.การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ของประเทศไทยได้ขยายการศึกษาภาคบังคับขึ้นไปถึงมัธยมศึกษาตอนต้น และเปิดโอกาสให้ผู้ที่ต้องการศึกษาต่อสูงขึ้นได้อย่างกว้างขวางสามารถศึกษาต่อได้อย่างไม่มีการจำกัด ก็ยังมีผลกระทบต่อปริมาณแรงงานที่จะเข้าสู่ตลาดแรงงาน เนื่องจากผู้ที่อยู่ในวัยเรียนดังกล่าวจะเข้าสู่ตลาดแรงงานล่าช้าออกไปอีก

นอกจากนี้ประชากรไทยยังเข้าสู่วัยสูงอายุจำนวนมากเนื่องจากมีอัตราการเกิดลดลงก่อนเวียดนาม มีผลทำให้ประชากรที่มีอายุมากขึ้นอย่างรวดเร็ว เนื่องจากคนที่เกิดในช่วงปี ค.ศ.1950s และ 1960s กลายเป็นผู้สูงอายุ จากผลของการเกิดลดลงอย่างรวดเร็วในช่วง 1 ทศวรรษ มีผลทำให้สัดส่วนของประชากรวัยหนุ่มลดลงร้อยละ 25 ในปี ค.ศ. 2000 และลดลง

อย่างช้า ๆ และคงที่ที่ราวร้อยละ 20 ในทศวรรษต่อมา ในทางกลับกันปริมาณของผู้สูงอายุ (60 ปีขึ้นไป) มีอยู่ต่ำกว่าร้อยละ 5 ในช่วงปี ค.ศ. 1960s ได้เพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 10 ในปี ค.ศ. 2000 และจะเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 20 ในราวปี ค.ศ. 2030 ซึ่งหมายความว่าแรงงานของประเทศ ไทยต้องรับผิดชอบเลี้ยงดูทั้งเด็กและผู้สูงอายุในปริมาณที่มากกว่าแรงงานเวียดนาม

ผลกระทบที่เกิดจากการที่ประเทศเวียดนามมีปริมาณวัยแรงงานมากกว่าของประเทศ ไทยทำให้เวียดนามสามารถรองรับการผลิตเพื่อตลาดระดับล่าง(Lower End) หรือผลิตสินค้าใน โรงงานอุตสาหกรรมที่ใช้เทคโนโลยีต่ำ แต่เน้นหนักการใช้แรงงานเข้มข้นและจ่ายค่าแรงราคา ถูกได้ ในทางตรงกันข้ามการที่ประเทศไทยมีปริมาณการเกิดต่ำอย่างรวดเร็ว และยังมีระยะเวลา การเข้าสู่ตลาดแรงงานล่าช้าออกไปอีก มีผลทำให้ปริมาณกลุ่มวัยแรงงานลดลงอย่างฉับพลัน สร้างความแตกต่างด้านช่องว่างระหว่างกลุ่มพึ่งพาและกลุ่มแรงงานอย่างมาก ทำให้ขาดแคลน แรงงานราคาถูก กอปรกับประเทศไทยมีค่าครองชีพสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง และมีการเรียกร้องให้ ขึ้นค่าแรงสูงขึ้นเป็นระยะ ๆ นั้น การที่ผู้ประกอบการจะสามารถจ่ายค่าแรงสูงได้จะขึ้นอยู่กับ ผลิตภาพแรงงานต้องสูงขึ้นตามไปด้วย แนวทางหนึ่งที่น่าจะดำเนินการได้คือการเปลี่ยนการ ผลิตที่เน้นการผลิตสินค้าในปริมาณมากขึ้นด้วยการใช้เครื่องจักรเข้าช่วยหรือผลิตสินค้าเพื่อ ตอบสนองตลาดระดับบน (High End) แทนการผลิตโดยใช้แรงงานแบบเข้มข้น การดำเนินการ ผลิตสินค้านำเข้าราคาถูกของไทยในปัจจุบันยังคงดำเนินไปได้นั้น ส่วนหนึ่งเกิดจากการใช้แรงงาน ส่วนเกินจากภาคเกษตรกรรม แรงงานนอกฤดูกาล แรงงานรองาน และแรงงานจากประเทศ เพื่อนบ้านซึ่งมีอยู่มากกว่า 2 ล้านคน

อาจกล่าวได้ว่าแรงงานกลุ่มแรกเป็นประชากรที่เป็นแรงงานส่วนเกินจากภาคเกษตร- กรรมและแรงงานนอกฤดูกาล เป็นแรงงานไทย ส่วนใหญ่มีอายุอยู่ในวัยกลางคน อาจมี ครอบครัวหรือต้องดูแลครอบครัว ส่วนหนึ่งต้องการมีรายได้เป็นรายเดือนในบางช่วงเวลา ที่ว่างเว้นจากการทำเกษตรกรรม แต่อาจไม่ต้องการทำงานนอกภาคเกษตรกรรมตลอดไป ส่วน ใหญ่พบในงานก่อสร้าง งานแปรรูปอาหารตามฤดูกาลและงานที่มีขนาดเล็ก งานชั่วคราวและ อยู่ใกล้บ้าน ส่วนแรงงานรองานจะได้แก่แรงงานที่จบการศึกษาสูง แต่ยอมรับทำงานที่ได้รับ เงินเดือนต่ำเนื่องจากได้สมัครงานอื่นที่ตรงกับวุฒิการศึกษา หรือเป็นแหล่งทำงานที่อยู่ใกล้ ภูมิลำเนาไว้ หรืออยู่ระหว่างรอตำแหน่งว่าง แรงงานเหล่านี้โดยทั่วไปจะขาดความตั้งใจทำงาน ขาดทักษะและมักลาออกหากไม่พึงพอใจแรงงานประเภทนี้จึงไม่ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อการ พัฒนาทักษะหรือต่อสถานประกอบการ

2. นโยบายการศึกษาและการจัดการเรียนการสอน

นโยบายการจัดการศึกษาของเวียดนามมีความยั่งยืน มั่นคง และไม่เปลี่ยนแปลงไปตามผู้บริหารหรือนักการเมืองที่เปลี่ยนแปลงไป แต่ยังคงยึดมั่นในอุดมการณ์ของประธานาธิบดีโฮจิมินต์ที่ว่า “การศึกษาเป็นทางเดียวที่นำไปสู่ความเจริญก้าวหน้าและการสร้างชาติได้” จึงจะเห็นได้ว่านับตั้งแต่มีการรวมชาติในปีค.ศ. 1975 เป็นต้นมา ต่อมารัฐบาลได้ประกาศนโยบายการปฏิรูปแบบ Doi moi ในปีค.ศ. 1986 จนกระทั่งปัจจุบันแผนพัฒนา 2001-2010 รัฐบาลเวียดนามก็ยังคงมีเป้าหมายเพื่อพัฒนาการศึกษาให้เป็นผู้นำ เป็นแหล่งวิจัยด้วยการส่งเสริมการเรียนการสอนวิทยาศาสตร์ ให้ความสำคัญในการยกระดับคุณภาพด้วยการส่งนักเรียนระดับมัธยมศึกษาเข้าแข่งขันโอลิมปิกวิชาการ และมีผลการแข่งขันดีเด่นเสมอมา

สำหรับประเทศไทยมีแผนการพัฒนาศึกษามาตั้งแต่มีการจัดทำโครงการการศึกษาฉบับแรกในปี พ.ศ. 2441 มาจนถึงปัจจุบันรวมมากกว่า 100 ปี ปัจจุบันประเทศไทยอยู่ในช่วงการใช้แผนการศึกษาแห่งชาติ (2545-2559) โดยมีแนวนโยบายการพัฒนากำลังคนด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเพื่อการพึ่งพาตนเองและเพื่อเพิ่มสมรรถนะการแข่งขันในระดับนานาชาติ พัฒนาสังคมแห่งการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างความรู้ ความคิด ความประพฤติและคุณธรรมของคน และภายใต้พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ปรับปรุงแก้ไข(ฉบับที่ 2) 2545 ให้มีการปรับปรุงโครงสร้างการบริหารกระทรวงศึกษาธิการโดยรวมทบวงมหาวิทยาลัยด้วย ให้มีการกระจายอำนาจ เปลี่ยนแปลงจากเขตการศึกษาเป็นเขตพื้นที่การศึกษา มีระบบการประกันคุณภาพโดยสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา ซึ่งตั้งเมื่อ พ.ศ. 2543 มีหน้าที่ประเมินคุณภาพการจัดการเรียนการสอนทุกระดับ มีการถ่ายโอนโรงเรียนไปสังกัดองค์การบริหารส่วนท้องถิ่น (อบต. หรือเทศบาล หรือ อบจ.) ทำให้ช่วงเวลาที่ผ่านมามีสถานศึกษาต่างๆ อยู่ระหว่างการรับการประเมินทั้งจากภายในและจากสมศ. ในขณะที่เดียวกันต้องอยู่ในช่วงการดำเนินการตามนโยบายการถ่ายโอน จนทำให้ครูต้องใช้เวลากับการปรับตัว เตรียมตัวเตรียมใจ เตรียมเอกสาร เตรียมความพร้อมเพื่อรับการตรวจ ควบคู่ไปกับการเข้ารับการอบรมเพื่อพัฒนากระบวนการเรียนการสอนและให้เข้าใจรูปแบบการบริหารแบบใหม่ จนทำให้เวลาในการเตรียมการสอน ตรวจงานของนักเรียนต้องถูกเบียดบัง มีผลทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาของนักเรียนในระดับมัธยมศึกษาทั่วไปจากการสอบ National Test ต่ำกว่าร้อยละ 50 เกือบทุกวิชาในทุกระดับการศึกษาที่ถูกกำหนดให้สอบ (สกอ. 2450) แต่ผลของการสอบดังกล่าวไม่มีผลต่อการประเมินสอบได้หรือสอบตกของนักเรียน และมีผลต่อการกระตุ้นหรือเป็นแรงจูงใจต่อการนำไปพัฒนาการเรียนการสอนค่อนข้างต่ำ นอกจากนี้จากสถิติยังได้ชี้ให้เห็นว่าปริมาณการตกซ้ำชั้นของนักเรียน ในประเทศไทยตั้งแต่ปี ค.ศ. 2000 เป็นต้นมาไม่ปรากฏทั้ง ๆ ที่สถิติในปีค.ศ. 1999 มีนักเรียนไทยตกซ้ำชั้นในปริมาณไม่น้อยกว่าของเวียดนามแต่อย่างใด ในขณะที่จำนวนนักเรียนตก

ซ้ำชั้นของประเทศเวียดนามยังคงมีอย่างต่อเนื่องและมีปริมาณสูง จากข้อมูลดังกล่าวยังเป็นข้อถกเถียงในกลุ่มนักวิชาการว่า ผลจากการปฏิรูปการศึกษาไทยทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาของไทยสูงขึ้นอย่างมากและเราควรภาคภูมิใจในผลสัมฤทธิ์ดังกล่าวได้จริงหรือ?? ข้อถกเถียงดังกล่าวเกิดจากการเปรียบเทียบกับผลการสอบ National Test ต่ำกว่าร้อยละ 50 เกือบทุกวิชาในทุกระดับการศึกษาอย่างต่อเนื่อง ในขณะที่ผลของการจัดอันดับการศึกษาของประเทศไทยที่ IMD เสนอในช่วงหลังการปฏิรูปการศึกษาคือระหว่างปี พ.ศ. 2541-2547 (อ้างในวิเชียร เกตุสิงห์ 2548) พบว่าจาก 49 ประเทศ ประเทศไทยอยู่ในอันดับระหว่าง 32-38 ซึ่งนับว่าค่อนข้างต่ำมากนั่นเอง **นโยบายด้านการศึกษาและรูปแบบการประเมินผลสัมฤทธิ์การศึกษาของประเทศไทย จึงควรมีการปรับปรุงและเป็นไปตามความเป็นจริงมากกว่าใช้เหตุผลอื่น หากประเทศไทยมีความจริงใจที่จะพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้สามารถแข่งขันกับนานาชาติได้**

นโยบายการจัดการอาชีวศึกษาของไทยและเวียดนามมีความแตกต่างกันทั้งในเชิงปรัชญาและรูปแบบการจัด กล่าวคือ การศึกษาระดับอาชีวศึกษา(เทียบเท่ามัธยมศึกษาตอนปลาย) ของเวียดนามจะดำเนินการน้อยมาก ส่วนใหญ่ดำเนินการโดยกระทรวงแรงงานที่ฝึกช่างฝีมือระดับล่าง ในขณะที่ประเทศไทยส่งเสริมการศึกษาระดับดังกล่าวค่อนข้างสูงทำให้มีนักเรียนระดับมัธยมศึกษาสายสามัญกับสายอาชีวศึกษาในอัตราส่วนราว 65:35 เมื่อนักเรียนเหล่านี้เรียนจบจะได้รับวุฒิ ปวช. เทียบเท่ามัธยมศึกษาตอนปลาย และมีสิทธิ์ศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา หรือมหาวิทยาลัยได้ แม้ว่านักศึกษาเหล่านี้ส่วนใหญ่จะมีความรู้ด้านวิชาสามัญต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐานและไม่สนใจที่จะพัฒนาตนเองก็ตาม จากกระบวนการดังกล่าวจึงทำให้ผู้จบการศึกษาระดับอาชีวศึกษาของไทยขาดทั้งความรู้วิชาสามัญและทักษะอาชีพ ซึ่งต่างจากนโยบายการศึกษาด้านอาชีพของประเทศเวียดนามที่จะส่งเสริมเฉพาะผู้ที่มีความรู้วิชาสามัญพื้นฐานดี คือจบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาสายสามัญด้านวิทยาศาสตร์ซึ่งเป็นพื้นฐานสำคัญของการจะเป็นช่างที่ดี มีการสอบแข่งขันอย่างมาก มีการกำหนดปริมาณการรับที่จำกัด ทำให้ผู้สำเร็จการศึกษามีความสามารถในการคิด วิเคราะห์และพัฒนาองค์ความรู้ต่อไปได้ แม้ว่าสภาพการจัดการเรียนการสอน สภาพแวดล้อม ความพร้อมของอุปกรณ์ห้องปฏิบัติการจะด้อยกว่าของไทยอย่างมากก็ตาม นี่คือการแตกต่างในด้านนโยบายการพัฒนาคนเพื่อเข้าสู่ตลาดแรงงานระหว่างประเทศไทยและประเทศเวียดนาม

สำหรับสถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษาของรัฐในประเทศไทยและในประเทศเวียดนามมีความแตกต่างกันในเชิงนโยบาย กล่าวคือทั้งรัฐบาลและสถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษาของรัฐในประเทศไทยต่างสนใจที่จะเสนอ พระราชบัญญัติเพื่อเปลี่ยนสถานภาพเป็นมหาวิทยาลัยในกำกับ เพื่อให้มีอิสระในการบริหารงบประมาณและบุคคลมากขึ้น ในขณะที่สถาบันอุดมศึกษาอื่น ๆ ได้เริ่มรับบุคลากรในรูปของ “พนักงาน” แทนการรับ “ข้าราชการ”

ด้วยหวังว่ากลยุทธ์ดังกล่าวจะเป็นเครื่องมือกระตุ้นบุคลากรให้ทำงานมากขึ้น มีประสิทธิภาพมากขึ้นด้วยการให้ผลประโยชน์ตอบแทนสูงขึ้น แต่ในทางตรงกันข้ามการทำงานในรูปแบบใหม่ได้สร้างระบบขาดความมั่นคงในชีวิตการทำงาน ทำให้บุคลากรจำนวนหนึ่งทำการสอนเพื่อสนองนโยบายของหัวหน้ามากกว่าดำเนินการเรียนการสอนด้วยใจรักหรือผูกพัน มีผลทำให้ความสัมพันธ์ระหว่างความเป็นศิษย์กับครูได้ถูกบั่นทอนลง ซึ่งต่างจากนโยบายของประเทศเวียดนามที่รัฐบาลจะควบคุมทั้งคุณภาพ ปริมาณการรับนักศึกษาและรูปแบบการเปิดการเรียนการสอน โดยปกติมหาวิทยาลัยของเวียดนามจะไม่เปิดทำการเรียนการสอนภาคพิเศษ ยกเว้นมหาวิทยาลัยเปิด (Open university) ที่เปิดรับผู้ที่ทำงานได้เรียนต่อในภาคค่ำ แต่ภายใต้เงื่อนไขของการจำกัดรับเช่นเดียวกับมหาวิทยาลัยปิด มีผลทำให้มีอัตราส่วนการเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาของเวียดนามและไทยเป็นร้อยละ 10 และ 40 คือในวัยเรียนเดียวกันนักเรียนเวียดนาม 100 คนสามารถเข้าเรียนต่อในระดับอุดมศึกษาเพียง 10 ในขณะที่นักเรียนไทยสามารถเข้าเรียนต่อในระดับอุดมศึกษา 40 คน จากนโยบายที่ต่างกันดังกล่าวทำให้แรงงานไทยส่วนใหญ่จบปริญญาตรีขึ้นไปในปริมาณที่เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว ผลการศึกษาภาคสนามในโรงเรียนขนาดเล็ก(มีครูน้อยกว่า 10 คน) ของประเทศไทยพบว่าไม่มีครูที่จบการศึกษาต่ำกว่าระดับปริญญาตรี มีราว 1-3 คนจบการศึกษาระดับปริญญาโทและบางโรงเรียนมีครูกำลังศึกษาต่อระดับปริญญาเอก ในขณะที่แรงงานเวียดนามส่วนใหญ่มีการศึกษาระดับการศึกษาภาคบังคับ ยังขาดแคลนแรงงานที่มีการศึกษาสูง ในโรงเรียนส่วนใหญ่ยังขาดแคลนครูที่มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรี อย่างไรก็ตามจากการศึกษาภาคสนามในมหาวิทยาลัยของเวียดนามพบว่าศิษย์เก่าและอาจารย์มีความสัมพันธ์กันอย่างดี ศิษย์เก่าสามารถติดต่อโดยตรงกับอาจารย์เพื่อให้ที่มิวจัดเข้าสัมภาษณ์ได้โดยไม่ต้องการเอกสารราชการแต่อย่างใด นับเป็นเครื่องบ่งชี้ถึงการยอมรับและให้เกียรติศิษย์เก่าอย่างยิ่ง

3. คุณภาพการศึกษา

การพิจารณาถึงเกณฑ์ของคุณภาพการศึกษาระหว่างประเทศค่อนข้างยากเนื่องจากมาตรฐานการศึกษาของแต่ละประเทศมีความแตกต่างกัน แต่มีสิ่งหนึ่งที่สามารถนำมาอภิปรายได้คือผลการสอบโอลิมปิกวิชาการ จากข้อมูลพบว่าเวียดนามส่งนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายเข้าแข่งขันครั้งแรกในปี พ.ศ. 2517 และได้รับเหรียญทอง ในขณะที่ประเทศไทยยังไม่มีหลักฐานการเข้าแข่งขัน หรือได้รับเหรียญรางวัลในช่วงเวลาดังกล่าว ประเทศไทยเพิ่งเริ่มต้นตัว และให้ความสำคัญอย่างจริงจังในการเตรียม และส่งนักเรียนเข้าสอบแข่งขันโอลิมปิกวิชาการน้อยกว่าทศวรรษที่ผ่านมา เมื่อมีการใช้คำว่า “การแข่งขัน” หรือ “คู่แข่ง” หรือ “การแข่งขันในเวทีโลก” บ่อยขึ้น ๆ และมีความรู้สึกเกรงกลัวว่าประเทศเวียดนามจะตามทันและล้ำหน้าประเทศไทย ได้มีการตั้งงบประมาณศึกษาวิจัยว่าเพราะเหตุใดเวียดนามจึงสามารถเรียนวิทยาศาสตร์ได้ดีกว่านักเรียนไทย มีการเยี่ยมชม ศึกษา

งานการศึกษาในประเทศเวียดนามบ่อยครั้งมาก แต่ผลของการศึกษาหรือการเยี่ยมเยียนก็ไม่ได้ก่อให้เกิดการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของไทยอย่างเป็นรูปธรรมและอย่างจริงจังแต่อย่างใด **เนื่องจากเมื่อนักวิชาการไทยไปเยี่ยมเยียนมักจะไปดูสภาพของกายภาพ โต๊ะ ห้องเรียน ห้องปฏิบัติการและอาคารเรียนเท่านั้น จึงมีผลสรุปบ่อยครั้งว่าการจัดการศึกษาของเวียดนามมีความพร้อมสู้ของไทยไม่ได้?**

ประเทศไทยมีนโยบายมุ่งส่งเสริมการเรียนรู้ของประชาชนวัยเรียนทุกระดับชั้นมากโดยให้โอกาสเท่าเทียมกันตามแนวคิดของ UNESCO: Education for All จนกระทั่งล้มให้ความสำคัญของการได้มาซึ่งคุณภาพการศึกษา กล่าวคือ ภายใต้แนวคิด “หากใครต้องการเรียนอะไรต้องได้เรียน” ทำให้กระบวนการคัดเลือกหายไป ยกตัวอย่างเช่น นักเรียนไทยสามารถเรียนต่อไปจนถึงระดับปริญญาตรี โทและเอกได้ แม้ว่าจะไม่สนใจเรียนหรือมีผลการเรียนในระดับการศึกษาชั้นพื้นฐานต่ำก็ตาม(กรมวิชาการ 2542; สวิง หน่อแก้ว 2547 สุจินดา จารุชาติ 2540) เนื่องจากนักเรียนสามารถเบนช่องทางการเรียนจากสายสามัญไปยังสายอาชีพ หรือผ่านการศึกษาในระบบโรงเรียน (กศน.) ก็มีสิทธิสมัคร และสอบเข้าไปเรียนถึงระดับดังกล่าวข้างต้นได้ เนื่องจากมีสถาบันการศึกษาทุกระดับพร้อมที่จะรับและให้โอกาสได้เข้าเรียนอย่างกว้างขวาง(ซึ่งเป็นสิ่งที่ดี...แต่...) ต่างจากระบบการศึกษาของเวียดนาม ที่นักเรียนจะต้องสอบผ่านข้อสอบกลางเมื่อจบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและมัธยมศึกษาตอนปลาย และยังต้องสอบผ่านเข้าไปเรียนในมหาวิทยาลัยซึ่งจำกัดจำนวนรับ ถึงกระนั้นดูเหมือนว่าผู้บริหารระดับสูงของเวียดนามก็ยังไม่พอใจผลการศึกษา และยังเรียกร้องให้มีการพัฒนาคุณภาพต่อไป (Hoang Ngoc Vinh, 2008 ; Hoang Van Dien, 2008) ทั้งนี้ อาจเนื่องจากเวียดนามมีเป้าหมายชัดเจนว่าจะใช้การศึกษาผลักดันให้เวียดนามเป็นประเทศอุตสาหกรรมทันสมัย ฟังตนเองได้ เป็นแหล่งวิจัยและพัฒนาให้ได้ภายในปีค.ศ. 2020 โดยมีแผนการเพิ่มงบประมาณเพื่อการจัดการศึกษาจากร้อยละ 17.1 ของงบประมาณในปี ค.ศ. 2004 เป็นร้อยละ 18 ในปี ค.ศ. 2005 และจะเป็นร้อยละ 20 ในปี ค.ศ. 2010(IIE Vietnam, 2004:3)

ตามหลักสากลมีความเชื่อกันว่าอุดมศึกษาเป็นกลไกสำคัญหนึ่งในการเพิ่มศักยภาพของประเทศในเวทีสากล โดยผ่านการสร้างและพัฒนากำลังคน และการสร้างความรู้และนวัตกรรมผ่านระบบวิจัยและพัฒนา เพื่อประโยชน์ในภาคการผลิตโครงสร้างพื้นฐานและการยกระดับความเข้มแข็งของสังคมโดยรวม แต่จากผลการประเมินความสามารถในการแข่งขันของประเทศไทยพบว่า มหาวิทยาลัยไทยไม่ติดกลุ่มมหาวิทยาลัยชั้นนำที่มีคุณภาพทั้งในระดับโลกและระดับภูมิภาค ความสามารถในการสร้างนวัตกรรมของประเทศต่ำ โครงสร้างพื้นฐานทางวิทยาศาสตร์อยู่ในระดับต่ำๆ และจากนโยบายการปฏิรูปการศึกษาที่กำหนดให้ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานสูงขึ้นเป็น 9 ปีและอาจจะเพิ่มเป็น 12 ปีในอนาคต มีผลกระทบต่อ

การขยายปริมาณสถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษา เพื่อรองรับปริมาณนักเรียนที่ต้องการศึกษาต่อ รัฐจึงส่งเสริมให้ก่อตั้งสถาบันอุดมศึกษาเพิ่มขึ้นและแต่ละสถาบันการศึกษาสามารถเปิดสอนได้ทั้งภาคปกติและภาคพิเศษ ทำให้เกิดปรากฏการณ์ของการจัดการศึกษาแบบไร้พรมแดน(Borderless Education) กล่าวคือ สถาบันการศึกษาหนึ่งจากที่หนึ่ง(Main Campus) สามารถเปิดสอนนอกพื้นที่ตั้งของสถาบัน (Off-Campus) ได้ และจัดการเรียนการสอนที่ไหนก็ได้ เช่นเช่าอาคารใด ๆ หรือเช่าโรงแรมเป็นสถานที่เรียนที่สอนได้โดยไม่ต้องอาศัยแหล่งความรู้ เช่นห้องสมุดหรือบรรยากาศความเป็นวิชาการ(ซึ่งหากมองในทางบวกก็น่าจะดีที่ที่ไหนๆ ก็เรียนได้) แต่ก็ได้สร้างความสับสนอย่างมากในด้าน “คุณภาพการศึกษา” และสืบเนื่องจากนโยบายการจัดการศึกษาแบบไร้ทิศทางและมองการศึกษาเป็นการค้าแบบไร้พรมแดนดังกล่าว จึงทำให้สามารถเห็นป้ายประชาสัมพันธ์(Cut-out) การเปิดรับสมัครนักศึกษาหลักสูตรต่าง ๆ ของสถาบันนอกพื้นที่จำนวนมาก ไม่แตกต่างจากป้ายโฆษณาสินค้า ซึ่งในมุมมองของนักวิชาการระดับสูงชาวเวียดนามเห็นว่า “การควบคุมปริมาณการรับนักศึกษาระดับอุดมศึกษามีความสำคัญเนื่องจากหากสถาบันการศึกษาไม่มีความพร้อมที่จะเปิดสอนจะก่อให้เกิดความด้อยคุณภาพการศึกษา และอาจสร้างความเสียหายให้กับองค์กรได้หากผลิตภัณฑ์ที่ไม่มีคุณภาพออกไปปฏิบัติงาน”

ดังนั้นรัฐบาลเวียดนามจึงเลือกที่จะส่งเสริมให้ประชาชนที่มีเศรษฐกิจดีส่งบุตรหลานไปศึกษาต่อต่างประเทศ ในขณะที่เดียวกันรัฐบาลก็ส่งเสริมให้ข้าราชการไปศึกษาต่อต่างประเทศ ในสถาบันการศึกษาและในประเทศที่มีความพร้อมมากกว่า และเมื่อจบการศึกษาแล้วจะได้กลับมาพัฒนาความพร้อมของสถาบันการศึกษาให้ถึงขีดก่อน แล้วจึงจัดการศึกษาที่สูงขึ้น และสามารถรับนักศึกษาเข้าเรียนในปริมาณที่มากขึ้นได้ ในขณะที่เดียวกันรัฐบาลก็ส่งเสริมให้สถาบันอุดมศึกษาของเวียดนามมีอิสระมากขึ้นที่จะบริหารงบประมาณ บุคลากรและร่วมมือกับสถาบันอุดมศึกษาที่มีชื่อเสียงทั่วโลกพร้อมสอน วิจัยหรือ แลกเปลี่ยนผู้เชี่ยวชาญ และรวมถึงอนุญาตให้สถาบันการศึกษาที่มีชื่อเสียงจากต่างประเทศเข้าไปเปิดการเรียนการสอนในประเทศเวียดนามได้ และเพื่อสร้างความเป็นมาตรฐานของคุณภาพการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการและฝึกอบรม(MOET) ของเวียดนามจึงได้จัดให้มีเกณฑ์มาตรฐานและตรวจสอบความเหมาะสมของการบริหารจัดการศึกษา หลักสูตรการเรียนการสอนคล้ายกับกระบวนการยอมรับคุณภาพของมหาวิทยาลัยในสหรัฐอเมริกา(credited U.S. institutions) (IIE Vietnam, 2004:3-4)

เนื่องจากในช่วงเริ่มต้นของการจัดการอุดมศึกษาของเวียดนามได้เลียนแบบระบบของสหภาพโซเวียตรัสเซียที่ไม่มีความเชื่อมโยงระหว่างการเรียนการสอนกับการวิจัยและ

รัฐบาลเป็นผู้จัดการศึกษาระดับอุดมศึกษาแต่เพียงผู้เดียวและมีการรับที่จำกัดมาก จนกระทั่งมีการปฏิรูปการศึกษา ได้มีกฎหมายส่งเสริมเมื่อ 24 พฤศจิกายน 1993 รัฐบาลได้ส่งเสริมให้เอกชนเข้ามามีส่วนร่วมจัดการศึกษาได้ส่งผลให้มีจำนวนสถาบันการศึกษาและนักศึกษาเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วจาก 162,000 คนในปี ค.ศ. 1993 เพิ่มขึ้นเป็น 1,016,500 คนในปีค.ศ. 2003 รัฐบาลเวียดนามคาดหวังว่าจะมีปริมาณนักศึกษาในระดับอุดมศึกษาเพิ่มขึ้นอีกถึง 200 คนจากประชากรทุก ๆ 10,000 คนในปี ค.ศ. 2010 เพื่อเตรียมพร้อมแรงงานและบุคลากรให้เข้าสู่การเป็นประเทศพัฒนาในปีค.ศ. 2020 ให้ได้นั่นเอง(IIE Vietnam, 2004: 5-6)

4. ปริมาณแรงงาน

ตามที่ได้กล่าวในตอนแรกสุดเกี่ยวกับการเพิ่มขึ้นของประชากรเวียดนามที่มีปริมาณสูงมาตลอดและยังไม่สามารถลดลงได้ ทำให้ปัจจุบันเวียดนามมีวัยแรงงานล้นตลาด ซึ่งก็มีทั้งข้อดีและข้อจำกัด ในส่วนของข้อดีก็คือ ประเทศเวียดนามสามารถซึมซับและมีแรงงานที่สามารถรองรับงานในทุกรูปแบบ เนื่องจากประเทศเวียดนามได้เปิดโอกาสให้นักลงทุนต่างประเทศเข้าไปดำเนินการจำนวนมาก กำลังมีโครงการก่อสร้างทั้งขนาดเล็ก กลางและใหญ่ มีการลงทุนด้านอุตสาหกรรมผลิตจากต่างประเทศจำนวนมากในหลายพื้นที่(เขตนิคมอุตสาหกรรม) ในระยะนี้ ประเทศเวียดนามจึงไม่ขาดแคลนแรงงานระดับล่างและระดับกลาง และเป็นที่ดึงดูดนักลงทุนที่ต้องการใช้แรงงานแบบเข้มข้นต่อไปอีกระยะหนึ่ง ในขณะที่เดียวกันการที่เวียดนามมีระบบการผลิตแรงงานที่มีมาตรฐานทำให้นักลงทุนมั่นใจในศักยภาพของแรงงานเวียดนาม ที่เชื่อว่ามีคุณภาพดี และมีความฉลาด

ในส่วนของข้อจำกัดของการมีแรงงานล้นตลาดคือ ทำให้นักลงทุนมีอำนาจต่อรองหรือกดค่าแรงงานขั้นต่ำได้อีกยาวนาน ดังนั้นจึงจะเห็นได้ว่า ค่าแรงงานในภาคอุตสาหกรรมโดยทั่วไปอยู่ระหว่าง \$45-60 ต่อเดือน จากการที่ค่าแรงค่อนข้างต่ำนี้เอง ทำให้มีแรงงานอพยพไปทำงานที่ประเทศอื่นที่ให้ค่าจ้างสูงกว่า ซึ่งการไปทำงานต่างประเทศก็มีทั้งข้อดีและข้อจำกัดเช่นเดียวกัน

ปัญหาแรงงานล้นตลาดดังกล่าว ทำให้ผู้บริหารประเทศเวียดนามต้องมองหาช่องทางสกัดกั้นแรงงานจากต่างประเทศซึ่งในระยะแรกกำหนดอย่างเข้มงวดว่า

- 1) สถานประกอบการที่ตั้งในเวียดนามจะใช้แรงงานต่างชาติได้ไม่เกินร้อยละ 3 ทั้งนี้เพื่อสงวนตำแหน่งงานต่าง ๆ ให้คนเวียดนามนั่นเอง อย่างไรก็ตามในปี ค.ศ. 2008 รัฐบาลได้มีประกาศลดหย่อน อนุญาตให้นักลงทุนต่างชาติที่ลงทุนในเวียดนาม หากไม่สามารถหาแรงงานชาวเวียดนามทำงานในตำแหน่งที่ต้องใช้บุคคลที่มีประสบการณ์และทักษะสูงได้ก็อนุญาตให้จ้างแรงงานต่างชาติเข้าไป

บริหารงานระยะหนึ่งได้ ในขณะที่เดียวกันต้องสอนแรงงานเวียดนามควบคู่ไปด้วยเพื่อว่าแรงงานเวียดนามจะดำเนินการต่อได้

- 2) รัฐบาลมีแผนส่งแรงงานชาวเวียดนามไปทำงานต่างประเทศ ซึ่งคาดว่าจะมีปริมาณมากถึง 1 ล้านคนในปีค.ศ. 2010 และคาดว่าจะทำให้ลดอัตราการว่างงานลงต่ำกว่าร้อยละ 5 ได้

กรณีของไทย กระทรวงแรงงานร่วมกับสถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทยได้ทำแผนแม่บทด้านแรงงาน (พ.ศ. 2550-2554) ได้ประมาณการว่าจะมีผู้สำเร็จการศึกษาและเข้าสู่ตลาดแรงงานในปี พ.ศ. 2550-2554 ประกอบด้วย ผู้จบ ปวส. มากที่สุด รองลงไป ได้แก่ ปริญญาตรี มัธยมศึกษาตอนต้น มัธยมศึกษาตอนปลาย ปริญญาโทขึ้นไป และ ปวช. ตามลำดับ **ในขณะที่คาดว่าทุกภาคการผลิตยังคงต้องการแรงงานระดับประถมศึกษาหรือต่ำกว่าปริมาณมากที่สุดต่อไปอีก** รองลงไปได้แก่มัธยมศึกษาตอนต้น มัธยมศึกษาตอนปลาย ปริญญาตรีขึ้นไป ปวส. และ ปวช. ตามลำดับ ประเทศไทยจึงต้องมีแผนการส่งแรงงานส่วนเกินไปทำงานต่างประเทศด้วยเช่นเดียวกัน

ในสภาพความเป็นจริงประเทศไทยมีแรงงานระดับประถมศึกษา หรือ ต่ำกว่า จากประเทศเพื่อนบ้านราวกว่า 2 ล้านคน เข้ามาทำงานประเภทไร้ทักษะและเป็นงานที่แรงงานไทยไม่ต้องการทำ เนื่องจากเป็นงานที่อันตราย สกปรก และต้องทำงานหนัก โดยเฉพาะงานในภาคอุตสาหกรรมใช้แรงงานแบบเข้มข้นที่ผลิตสินค้าให้กับกลุ่มเป้าหมายทั่วไปหรือตลาดระดับล่างหรือ Lower End **ดังนั้นการที่รัฐบาลไทยยังมีนโยบายสนับสนุนอุตสาหกรรมประเภทดังกล่าวจึงไม่ก่อให้เกิดผลดีต่อประชากรไทยหรือเศรษฐกิจไทยที่แท้จริงแต่อย่างใด**

5. คุณภาพแรงงาน

จากข้อมูลที่ได้รับจากการสัมภาษณ์และสำรวจนายจ้างผู้ใช้แรงงานพบว่าทั้งประเทศไทยและเวียดนามต่างตกอยู่ภายใต้การวิพากษ์ว่า ผู้ที่จบการศึกษามีความรู้ ทักษะที่จำเป็นต่ำกว่ามาตรฐานและความคาดหวังของตลาดแรงงาน

หากดูที่ข้อมูลเชิงประจักษ์จะพบว่าแรงงานของเวียดนามส่วนใหญ่ มากกว่าร้อยละ 60 เป็นแรงงานที่ทำงานง่าย ๆ (elementary occupation) ในขณะที่แรงงานไทยมากกว่าร้อยละ 40 เป็นเกษตรกรที่มีทักษะ และราวร้อยละ 25 เป็นแรงงานที่เป็นช่างเทคนิค (Technician) เป็นแรงงานที่มีทักษะ (skilled workers)

อย่างไรก็ตามหากสำรวจความพึงพอใจของนายจ้างกลับวิพากษ์ว่า แรงงานส่วนใหญ่ยังมีคุณภาพด้อยกว่ามาตรฐาน ในกรณีของเวียดนามอาจได้รับผลกระทบน้อยกว่าของไทยเนื่องจากเวียดนามยังอยู่ในช่วงของการใช้แรงงานเข้มข้นเพื่อผลิตสินค้าเพื่อคนทั่วไป และ

กลุ่มเป้าหมายผู้บริโภคระดับกลางหรือสินค้า Lower End มีราคาถูกทำให้เป็นสินค้าที่มีปริมาณของผู้มีกำลังซื้อจำนวนมาก ทั้งนี้เพื่อให้สามารถแข่งขันในตลาดโลกได้ แต่ในสายตาของนักลงทุนต่างชาติกลับมองว่าประเทศไทยได้ผ่านพ้นสภาพการใช้แรงงานเข้มข้น เนื่องจากค่าครองชีพและค่าแรงที่สูงขึ้น เพื่อให้เกิดความสมดุลกันมีความจำเป็นที่การผลิตในประเทศไทยต้องเปลี่ยนการผลิตไปเป็นสินค้าที่เน้นคุณภาพสูงขึ้นเพื่อรองรับผู้บริโภคระดับบน (High End) ซึ่งจะมีมูลค่าสูงขึ้น แต่มีตลาดแคบลง สินค้าต้องมีคุณภาพสูง การผลิตสินค้าที่มีคุณภาพสูงได้นั้น แรงงานอาจจะต้องมีการศึกษาสูง มีทักษะสูง (High Skills) เพื่อให้สามารถควบคุมเครื่องจักรได้อย่างปลอดภัย นักลงทุนจึงมองหาแรงงานที่มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์สูง มีการแข่งขันผลิต Prototype แข่งกันในวงกว้างก่อนที่จะได้รับคัดเลือกให้เป็นผู้ผลิตชิ้นส่วน (Supplier) นั้นได้ ในขณะเดียวกันมีความต้องการใช้จำนวนแรงงานลดลงเนื่องจากใช้เครื่องจักรราคาแพงในการผลิตเป็นส่วนใหญ่

หากประเทศไทยต้องการเป็นประเทศที่สามารถผลิตสินค้าที่มีราคาสูง แรงงานไทยจะต้องมีทักษะสูงขึ้น ต้องเรียนรู้การทำงานภาคอุตสาหกรรมขั้นสูงได้ และไม่สามารถเป็นแรงงานไร้ทักษะหรือกึ่งทักษะได้อีกต่อไป โดยความต้องการแรงงานในตลาดดังกล่าวจะต้องเป็นแรงงานสองทักษะขึ้นไป (Multi-skill หรือ Multi-task) นอกจากนี้การสร้างงานของตนเอง (Independent enterprise) มีความจำเป็นต้องสามารถคิดริเริ่มสร้างสรรค์และสามารถแก้ปัญหาเฉพาะหน้าอย่างดียิ่งด้วย นั่นคือนโยบายการจัดการศึกษาต้องเน้นที่คุณภาพทั้งกระบวนการ กล่าวคือ ระบบการคัดเลือก ระบบการให้โอกาสอย่างเท่าเทียมกันที่แท้จริง ไม่ว่าจะเป็นสภาพพื้นฐานทางเศรษฐกิจแบบใดก็ตาม มีระบบการวัดผลประเมินผลที่ได้มาตรฐาน และมีความร่วมมือในการพัฒนาทักษะให้กับนักเรียนร่วมกันระหว่างสถาบันการศึกษาและสถานประกอบการ

6. สรุปและข้อเสนอแนะด้านนโยบายการพัฒนาแรงงาน

ก. สรุป

หากจะสรุปสั้น ๆ ในตอนนี้คือ ประเทศไทยโดยภาพรวมได้เปรียบประเทศเวียดนามเนื่องจากเริ่มต้นพัฒนามาก่อน แต่ประเทศไทยกำลังเผชิญปัญหาและความผิดพลาดที่เวียดนามกำลังเฝ้ามองอย่างใกล้ชิด กล่าวคือ มีความหลากหลาย มีความไม่แน่นอนและความไม่ชัดเจนของนโยบายการพัฒนากำลังคนในช่วงเวลาหนึ่ง ๆ กอปรกับรัฐบาลดำรงการบริหารประเทศอยู่ในระยะสั้น มีการเปลี่ยนแปลงผู้บริหารบ่อย ทำให้นโยบายได้รับผลกระทบไปด้วย ประกอบกับการที่คนไทยมีความเสรีและก้าวหน้า ชอบสบาย ขาดความกระตือรือร้น และรับเทคโนโลยีอย่างง่ายดาย เนื่องจากมีโครงสร้างหลวม (Loose structure) ได้กลายเป็นข้อด้อยของประเทศในยุคที่มีการแข่งขันสูง

ค่านิยมบริโภคนิยมแบบไม่เลือกและต้องการความง่าย ได้ส่งผลให้การจัดการศึกษาของไทยมีลักษณะดังกล่าวด้วย กล่าวคือ มีมหาวิทยาลัย/สถาบันระดับอุดมศึกษาทุกจังหวัดและมีมากกว่า 1 แห่ง แต่ละแห่งมีคุณภาพและมาตรฐานแตกต่างกัน มีรูปแบบการจัดการศึกษาหลากหลายรูปแบบซึ่งน่าจะเป็นสิ่งที่ดี แต่ด้วยสาเหตุที่ผู้เรียนจำนวนไม่น้อยที่ชอบสบาย รักสนุกจึงเลือกเรียนในสาขาวิชาและ/หรือสถาบันการศึกษาที่ไม่เข้มงวดและจบได้ง่าย มากกว่าเลือกเรียนในสาขาวิชาหรือในสถาบันการศึกษาที่จัดการศึกษาเข้มงวดด้านวิชาการ จึงทำให้ผู้ที่จบการศึกษ่ออกมาแล้วหางานที่ตรงกับสาขาวิชาที่เรียนได้ยาก หรือสถานประกอบการปฏิเสธรับเข้าทำงาน กลายเป็นบัณฑิตตกงาน หรือต้องเข้าไปทำงานร่วมกับแรงงานไร้ทักษะที่ได้รับเพียงค่าแรงขั้นต่ำไม่คุ้มค่ากับการลงทุน หรือเป็นผลดีต่อเศรษฐกิจไทยทั้งในภาพรวมหรือเอกบุคคลแต่อย่างใด

แม้ว่าประเทศไทยจะสามารถจัดการศึกษาได้ทุกระดับและมีสถาบันการศึกษาตั้งอยู่ทุกหย่อมหญ้า แต่ด้วยเหตุที่คนไทยยังมีค่านิยม “สถาบัน” “เส้นสาย” หรือ “การฝาก” การเข้าศึกษาต่อในทุกระดับการศึกษา โดยเฉพาะสถาบันการศึกษาที่มีชื่อเสียงจำนวนมากจึงยังถูกกล่าวหาการรับสินบนหรือ “แป๊ะเจี๊ยะ” ไม่แตกต่างจากของเวียดนาม ระบบฝากนี้ได้สร้างความอ่อนแอและกลายเป็นวัฏจักรแห่งความชั่วร้ายในวงการศึกษาดังกล่าวอย่างไม่ที่สิ้นสุด

จากปัญหามันเกิดด้วยคุณภาพตกงานที่กล่าวข้างต้น และการได้รับค่าแรงขั้นต่ำจึงพบว่า เป็นเงื่อนไขปัจจัยสำคัญหนึ่งของแรงงานไทยที่ต้องมีการเปลี่ยนงานบ่อยมาก ซึ่งไม่ก่อให้เกิดผลดีต่อทั้งสถานประกอบการที่ต้องฝึกทักษะการทำงานบ่อย ๆ ในขณะที่แรงงานเองก็ไม่มีทักษะที่แท้จริงที่จะมีอำนาจต่อรองค่าแรงกับนายจ้างได้ เนื่องจากเปลี่ยนงานไปเรื่อย ๆ และการที่ประเทศไทยประกอบด้วยแรงงานไร้ทักษะ ไร้คุณภาพในปริมาณที่มากขึ้น ๆ เนื่องจากระบบการจัดการศึกษาที่ไร้คุณภาพ ส่งผลให้นักลงทุนด้วยเทคโนโลยีสูงไม่กล้าที่จะเข้ามาลงทุน ทำให้ประเทศไทยต้องเสียโอกาสที่จะเรียนรู้เทคโนโลยีนั้น ๆ หรือไม่สามารถเป็นประเทศอุตสาหกรรมที่เลือกผลิตเฉพาะอุตสาหกรรมสะอาด หรือดำเนินการผลิตอุตสาหกรรมที่เกิดจากสติปัญญาของคนไทยเองได้ หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งคือ แรงงานไทยต้องยังคงเป็นผู้รับใช้นายทุนระดับโลกในการผลิตอีกต่อไปอีกนานเท่าไร??

ข. ข้อเสนอแนะด้านนโยบาย

การพัฒนาคุณภาพการศึกษา โดยเฉพาะ

6.1.1 การศึกษาขั้นพื้นฐาน เสนอแนะนโยบาย ดังนี้

- (1) ควรให้ความสำคัญด้านคุณภาพของการจัดการเรียนการสอน ควบคู่ไปกับด้านปริมาณ ควรจัดให้มีระบบการวัดผลประเมินผลประสิทธิภาพการจัดการศึกษา ศักยภาพของครูและผู้บริหารทุกระดับทั้งของรัฐและเอกชนเป็นระยะ ๆ และเป็นมาตรฐานทั้งประเทศ
- (2) ให้ความสำคัญภาคด้านโอกาสในการเข้าถึงบริการที่เท่าเทียมกันไม่ว่าจะเป็นใคร อาศัยอยู่แห่งใด
- (3) ควรมุ่งเน้นการปลูกฝังอุดมการณ์เพื่อชาติเพื่อแผ่นดิน และมีความเข้าใจพัฒนาการของภูมิภาคและโลก
- (4) เป็นการศึกษาแบบให้เปล่าจริงโดยไม่เก็บค่าเล่าเรียนและค่าอื่น ๆ ทั่วประเทศ (ก่อนวัยเรียน+12 ปี) ในที่นี้หมายถึงรัฐจะต้องลงทุนจัดการศึกษาให้เปล่าอย่างแท้จริงโดยผู้ปกครองไม่เสียเงินแม้แต่บาทเดียว และในทางตรงกันข้ามประชาชนยากจนและมีบุตรเข้าเรียนหนังสือควรได้รับค่าตอบแทน
- (5) ส่งเสริมให้มีวิธีคิดอย่างเป็นระบบ ใช้เหตุผลเพื่อนำไปสู่ Knowledge-based society
- (6) มุ่งเน้นมาตรการ การตรวจสอบ การประเมินผลการเรียนการสอนอย่างเข้มงวด อาจต้องใช้ข้อสอบกลางประเมินผลคุณภาพ(สอบได้-ตก) และนำผลการประเมินไปพิจารณาความดีความชอบหรือให้โบนัสหรือขึ้นเงินเดือน

การศึกษาระดับอาชีวศึกษา ควรแบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม คือ

- (ก) การอาชีวระดับต้น เสนอแนะนโยบาย ดังนี้ (ตามแนว MFR และ/หรือ DVT concept)
 - (1) เปิดรับเฉพาะผู้ที่สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นที่อาจมีผลการเรียนอ่อน
 - (2) ให้สอนเฉพาะวิชาสามัญตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย ในสถาบันการศึกษา(Cognitive skills) ส่วนการฝึกทักษะวิชาชีพเฉพาะ (Technical and behavioral skills) ให้นักศึกษาเลือกฝึกปฏิบัติจริงในสถานประกอบการ
 - (3) การจัดการศึกษาระดับนี้มีจุดมุ่งหมายผลิตแรงงานระดับปฏิบัติการ (Operator) เท่านั้น ใช้เวลาเรียนเท่ากับระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

- (4) นักเรียนสามารถสอบประเมินผลตัวเองเพื่อขอรับวุฒิปัตริเทียบเท่า มัธยมศึกษาตอนปลายได้
- (5) เพื่อให้เกิดความชำนาญ เชี่ยวชาญควรแต่ละแห่งควรเปิดสอนจำกัด สาขาวิชา (2-3 สาขาเท่านั้น)

(ข) การอาชีวระดับกลาง-สูงเสนอแนะนโยบายดังนี้(ตามแนว IUT concept)

- (1) ควรให้ความสำคัญด้านคุณภาพของการจัดการเรียนการสอนควบคู่ไปกับด้านปริมาณ
- (2) ควรจัดการศึกษาที่รับเฉพาะผู้ที่สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายสายสามัญ
- (3) ให้ความสำคัญด้านโอกาสในการเข้าถึงบริการที่เท่าเทียมกันไม่ว่าจะเป็นใคร อาศัยอยู่แห่งใด (De-Contextualization)
- (4) ควรมุ่งเน้นความเชื่อมโยงด้านวิชาสามัญกับการฝึกปฏิบัติร่วมกับสถานประกอบการเพื่อให้นักศึกษามีความเข้าใจ มีประสบการณ์ในสภาพจริง(DVT)
- (5) จัดให้มีห้องปฏิบัติการทันสมัยควบคู่ไปกับการพัฒนาครูผู้สอนให้มีความเชี่ยวชาญเฉพาะทางอย่างต่อเนื่อง
- (6) ส่งเสริมการคิด ค้นคว้าวิจัย ทดลองและแข่งขันการสร้างนวัตกรรมและเทคโนโลยีโดยจัดสรรงบประมาณให้หรือออกกฎหมายให้สถานประกอบการบริจาคเงินสมทบการวิจัยและใช้ยกเว้นภาษีได้
- (7) ร่วมมือกับสถานประกอบการอย่างใกล้ชิดในการผลิตแรงงานร่วมกัน เช่น สถานประกอบการใช้ห้องปฏิบัติการเพื่อการค้นคว้าวิจัยหรือส่งพนักงานมาศึกษา ค้นคว้าวิจัย พัฒนาต้นแบบ ในขณะที่สถาบันการศึกษาส่งนักศึกษาฝึกปฏิบัติงานในสถานประกอบการ
- (8) มุ่งเน้นมาตรการ การตรวจสอบ การประเมินผลการเรียนการสอนอย่างเข้มงวด อาจต้องใช้ข้อสอบมาตรฐานกลางประเมินผลคุณภาพ (ใบประกอบอาชีพช่างชนิดต่าง ๆ) และนำผลการประเมินไปพิจารณาความดีความชอบหรือให้โบนัสหรือขึ้นเงินเดือน

การศึกษาระดับอุดมศึกษา เสนอแนะนโยบาย ดังนี้

- (1) เป็นการศึกษาที่พ้นการศึกษาภาคบังคับ ที่รัฐพึงสนับสนุนงบประมาณ ด้านแหล่งข้อมูลเพื่อการค้นคว้าให้มาก
- (2) ควรให้ความสำคัญด้านคุณภาพของการจัดการเรียนการสอน ควรควบคุม ด้านปริมาณและความเหมาะสมของหลักสูตรในสถาบันการศึกษาต่าง ๆ
- (3) ให้ความสำคัญภาคด้านโอกาสในการเข้าถึงบริการที่เท่าเทียมกันไม่ว่าจะเป็นใคร อาศัยอยู่แห่งใด หรือมีฐานะทางเศรษฐกิจแบบใด (De-Contextualization)
- (4) ควรมุ่งเน้นการคิดค้นคว้าวิจัย(Research-based) แสวงหาองค์ความรู้ใหม่ควบคู่ไปกับการเรียนรู้เนื้อหาที่มีอยู่ เพื่อต่อยอดองค์ความรู้และสร้างสรรค์ความรู้ภายใต้บริบทของตนเอง (เป็น think tank ของแต่ละภาค และภูมิภาค)
- (5) มุ่งเน้นมาตรการ การตรวจสอบ การเสนอผลงานของผู้สอนทั้งในรูปของการวิจัย การผลิตบทความและเขียนตำราที่มีคุณภาพตามมาตรฐานสากล และนำผลการประเมินไปพิจารณาความดีความชอบหรือให้โบนัสหรือขึ้นเงินเดือน

การศึกษานอกระบบ เสนอแนะนโยบาย ดังนี้

- (1) ควรให้ความสำคัญด้านคุณภาพของการเื้ออำนวยการเรียนรู้ของ ประชาชนทุกกลุ่มอายุและอาชีพควบคู่ไปกับด้านปริมาณ
- (2) จัดหาโอกาสการเข้าถึงบริการการเรียนรู้ตลอดชีวิต(LLL) อย่างเท่าเทียมกัน ไม่ว่าจะเป็นใคร อาศัยอยู่แห่งใด (De-Contextualization)
- (3) ควรเป็นบริการที่ให้เปล่า และมุ่งเน้นการเติมเต็มและ**ปลูกฝังอุดมการณ์เพื่อชาติเพื่อแผ่นดิน** ควบคู่ไปกับการให้ความเข้าใจพัฒนาการของ ภูมิภาคและโลก
- (4) เป็นการศึกษาที่มุ่งกระตุ้นให้ใช้ความรู้เป็นฐาน(Knowledge-based) ในการผลิตทุกชนิด
- (5) อาจจัดเป็นศูนย์พัฒนา ยกระดับอาชีพในชุมชนหรือค้นคว้าวิจัยเพื่อ พัฒนา อาชีพให้เข้าสู่มาตรฐานสากล ควบคู่ไปกับการรู้หนังสือ
- (6) เป็นแหล่งเผยแพร่ความรู้ทางด้านเศรษฐกิจ(การผลิต การตลาด การเงิน) การเมืองและสังคมโลก

การส่งเสริมและพัฒนากิจการวิจัย(R&D)

เนื่องจากประเทศไทยมีผลงานวิจัยเพื่อการพัฒนาจำนวนน้อย และมีงานวิจัยที่สามารถนำไปพัฒนาเชิงพาณิชย์และจดสิทธิบัตรจำนวนน้อยมาก จากการเสวนากลุ่มย่อยพบว่า อาจารย์ผู้สอนในสถาบันอุดมศึกษาขาดความสนใจทำวิจัยเนื่องจากขาดแรงจูงใจ ผู้บริหารให้ความสำคัญและให้ค่าคะแนนในการประเมินผลความดีความชอบน้อยกว่าชั่วโมงที่ใช้การเรียนการสอน นอกจากนี้ยังพบอีกว่ากระบวนการผลิตบัณฑิตในระดับบัณฑิตศึกษาบางหลักสูตรในบางสถาบันการศึกษาให้ความสำคัญกับกระบวนการวิจัยเพียงในเชิงทฤษฎี ขาดการใช้ศูนย์หรือสถาบันวิจัยในการสนับสนุนศักยภาพการวิจัยของนักศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่ง **การจัดการเรียนการสอนระดับคุณวุฒิบัณฑิตยังไม่แตกต่างจากการผลิตบัณฑิตระดับปริญญาโท** มีผลทำให้ผู้สำเร็จการศึกษาขาดความมั่นใจที่จะดำเนินการวิจัยต่อไป

หนึ่ง การกระจายโรงงานแหล่งผลิตไปยังประเทศกำลังพัฒนาของนักลงทุนต่างชาติก็หวังเพียงการได้ใช้ค่าแรงราคาถูก ใช้สาธารณูปโภคราคาถูก ตั้งอยู่ใกล้แหล่งทรัพยากรและใกล้ลูกค้าเท่านั้น ไม่ได้ส่งเสริมให้มีการถ่ายโอนความรู้ หรือส่งเสริมให้มีการวิจัยเพื่อสร้างเสริมความเข้มแข็งในองค์ความรู้ให้กับพลเมืองของประเทศที่ตั้งโรงงานไม่ ดังนั้น รัฐจึงกำหนดกฎเกณฑ์ โดยกำหนดให้สถานประกอบการทุกแห่งจัดให้มีการวิจัยและพัฒนาภายในสถานประกอบการ หากไม่สามารถดำเนินการได้ สถานประกอบการจะต้องจ่ายเงินสนับสนุนให้สถาบันการศึกษาดำเนินการในวงเงินที่เหมาะสมเช่นที่ดำเนินการในประเทศเกาหลีใต้

รัฐจึงส่งเสริมหรือกำหนดมาตรการที่ชัดเจนกับการส่งเสริม R&D เช่นกำหนดให้สถาบันการศึกษาทุกแห่งที่เปิดสอนระดับปริญญาตรีขึ้นไปโดยเฉพาะในสาขาวิชาวิทยาศาสตร์ วิศวกรรมศาสตร์ เกษตรศาสตร์ เป็นต้น จะต้องมีความวิจัยและพัฒนา(R&D) และมีการจดสิทธิบัตรอย่างน้อยปีละ 1 เรื่องเพื่อใช้ประกอบการรับรองคุณสมบัติของอาจารย์และหลักสูตร แต่ทั้งนี้รัฐจะต้องจัดสรรงบประมาณให้ส่วนหนึ่งและสถานประกอบการที่กล่าวข้างต้นสนับสนุนงบประมาณร่วมอย่างเพียงพอด้วย

การพัฒนากระบวนการประเมิน

ประเทศไทยได้ชื่อว่าเป็นประเทศที่ชอบเลียนแบบโดยเฉพาะจากสหรัฐอเมริกา ทั้งๆ ที่ทั้งสองประเทศมีภูมิหลังต่างกันอย่างมากก็ตาม แต่ด้วยอิทธิพลของการได้ร่ำเรียน หรือมีตำราเผยแพร่อย่างกว้างขวางทำให้ซึมซับอย่างง่ายดาย ยกตัวอย่างเช่นการศึกษาในประเทศสหรัฐอเมริกาเมื่อหลายทศวรรษก่อนนิยมจัดการศึกษาโดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ (Learner-centered) ใช้ระบบประกันคุณภาพ (Quality Assurance) ประเทศไทยก็ได้นำรูปแบบดังกล่าว

มาใช้ด้วยมีความหวังว่าจะช่วยยกระดับคุณภาพการศึกษาได้ แต่ไม่สามารถแก้ปัญหาคุณภาพต่ำลงได้ จึงมีข้อเสนอแนะ

- 1) พัฒนารูปแบบการประเมินผลการศึกษาโดยการจัดข้อสอบกลางเพื่อรับผู้สมัครในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและมัธยมศึกษาตอนปลาย ทั้งนี้เพื่อให้มีมาตรฐานเดียวกันทั่วประเทศ
- 2) สมศ.พึงประเมินเฉพาะด้านการบริหารจัดการที่เหมาะสมเท่านั้น และให้เน้นการประเมินตามสภาพจริง
- 3) การประเมินเพื่อเลื่อนชั้น เลื่อนระดับควรเน้นกระบวนการจัดการศึกษาหรือพัฒนาการบริหารควบคู่ไปกับการเสนอผลงานวิชาการ โดยให้ระบุว่า Benchmark คืออะไร และได้ดำเนินการอะไร อย่างไร

การเตรียมบุคลากรเข้าสู่ตลาดแรงงาน

นอกเหนือจากการจัดการศึกษาตามระบบแล้วประเทศไทยได้มียุทธศาสตร์การพัฒนาและการเตรียมกำลังคนไว้ค่อนข้างดี มีมาตรฐาน ไม่ว่าจะเป็นสร้าง Science Park แหล่งศูนย์รวมวิชาการด้านบริหารจัดการ (TSP Academy) ศูนย์เทคโนโลยีโลหะและวัสดุแห่งชาติ (MTEC) ศูนย์การเรียนรู้แห่งชาติ (TKC) ศูนย์นาโน Nano Tech เป็นต้น ล้วนแต่เป็นการนำความรู้ทางด้านเทคโนโลยีมาใช้เพื่อพัฒนาคนให้เข้าสู่ตลาดแรงงาน สร้างมูลค่าเพิ่มหรือมีชีวิตอยู่ในโลกของสังคมแห่งการเรียนรู้และเรียนรู้ได้ตลอดชีวิต แหล่งเหล่านี้แม้จะมีประโยชน์และเตรียมความพร้อมเพื่อก้าวไปสู่ขั้นที่สูงขึ้น แต่มีเพียงคนจำนวนน้อยที่ได้รับประโยชน์ คนจำนวนมากยังเข้าไม่ถึง จึงเสนอแนะว่าควรมีการขยายสาขาออกไปเช่นเดียวกับ Science Park ประจำภาคต่าง ๆ เพื่อกระตุ้นความสนใจแก่คนกลุ่มใหญ่ขึ้นโดยเฉพาะกลุ่มนักเรียนนักศึกษาได้มีความใกล้ชิดใช้เป็นแหล่งเรียนรู้และให้ใส่ใจมากกว่านี้

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง “การเตรียมบุคลากรเข้าสู่ภาคแรงงาน: การศึกษาเปรียบเทียบไทยและเวียดนาม 1980-2025” มีวัตถุประสงค์ 2 ประการคือ เพื่อเปรียบเทียบข้อมูลพื้นฐานสภาพการเตรียมบุคลากรเข้าสู่ตลาดแรงงานในช่วง 1980-2025 และเพื่อวิเคราะห์ วิพากษ์และสังเคราะห์ข้อมูล เพื่อนำไปสู่การกำหนดนโยบายภายในประเทศและระหว่างประเทศ เก็บข้อมูลโดยศึกษาข้อมูลจากแหล่งต่าง ๆ เช่น เอกสารสิ่งพิมพ์ ประกอบด้วย เอกสารสถิติของทางราชการ แผนต่าง ๆ เอกสารสิ่งพิมพ์อื่น ๆ บทความ รายงานวิจัย **สัมภาษณ์** ประชุมสัมมนา สังเกต เยี่ยมเยือนสถานที่และค้นหาข้อมูลเพื่อเปรียบเทียบ ตรวจสอบจาก internet

สรุป

ผลการวิจัยสรุปได้ว่า ผลจากการเปรียบเทียบข้อมูลพื้นฐานสภาพการเตรียมบุคลากรเข้าสู่ภาคแรงงานของไทยและเวียดนามในช่วงปี ค.ศ. 1980-2025 พบว่า ข้อมูลด้านประชากร เวียดนามมีมากกว่าไทยราว 20 ล้านคนและอาจจะถึง 30 ล้านคนในปีค.ศ. 2025 ภายใต้ขีดจำกัดด้านพื้นที่ซึ่งมีลักษณะยาวเรียบมหาสมุทร มีขนาดเล็กกว่าไทยเกือบเท่าตัว และเต็มไปด้วยภูเขา ทำให้เวียดนามขาดแคลนพื้นที่อยู่อาศัยและที่ดินทำกินและประชากรเต็มไปด้วยชนเผ่าอาศัยบนภูเขา ยากต่อการสื่อสารและให้การศึกษาอย่างทั่วถึงได้ ประกอบกับประเทศเวียดนามเพิ่งรวมเป็นหนึ่งเดียวเมื่อปีค.ศ. 1975 หลังจากที่ถูกต่างชาติครอบงำอยู่เป็นเวลากว่าหนึ่งพันปี การที่เวียดนามตกอยู่ภายใต้การปกครองของจีนนับพันปีทำให้เวียดนามได้รับอิทธิพลจากจีนหลายด้าน ไม่ว่าจะเป็นด้านความอดทน ขยัน ต่อสู้อย่างทรหด จึงทำให้สามารถใช้รากฐานของภูมิปัญญาที่สั่งสมมาในช่วงเวลาดังกล่าวต่อสู้จนชนะประเทศมหาอำนาจ เช่น ฝรั่งเศส หรือแม้แต่สหรัฐอเมริกาที่เข้ามาครอบครองในช่วงที่ประเทศอ่อนแอได้在最短时间内 การที่เวียดนามมีแผนการพัฒนาดินแดนอย่างมั่นคงมาเป็นระยะ ๆ และมีดอกผลที่แสดงให้เห็นถึงความสำเร็จเชิงประจักษ์ของเยาวชนออกมาระดับเวทีโลก อย่างน่าชื่นใจก่อนประเทศไทยซึ่งปลอดปัญหาความขัดแย้งทางการเมืองการปกครองอย่างรุนแรงนั้น การที่นักลงทุนและนักวิชาการไทยรู้สึกวิตก(เนื่องจากไทยได้กลายเป็นเสือที่ชอบ

นอนหลับ) เกรงกลัวว่าเราอาจพัฒนาช้าหลังกว่าเวียดนามในอีกไม่นานนั้น อาจไม่ไกลเกินกว่าที่จะสบประมาทได้ และการที่รัฐบาลเวียดนามวาดฝันว่าจะใช้เวลาเพื่อการพัฒนาตามให้ทันกับประเทศที่พัฒนาไปก่อนในระยะที่สั้น ก็เป็นเรื่องที่น่าจับตาและไม่น่าจะเป็นเรื่องที่ยากหรือเป็นไปได้แต่อย่างใด

หากจะเปรียบเทียบข้อมูลพื้นฐานด้านประชากร เวียดนามอยู่ในสภาพที่ได้เปรียบกว่าไทยในเชิงปริมาณ เนื่องจากวัยแรงงานของเวียดนามมีปริมาณสูงกว่าของไทย ในขณะที่ประชากรส่วนใหญ่ของไทยเริ่มมีอายุมากและพ้นวัยทำงาน เป็นเหตุให้วัยแรงงานของไทยต้องมีการรับผิดชอบทั้งวัยก่อนและหลังทำงานจำนวนมาก ซึ่งย่อมหมายความว่าแรงงานไทยต้องทำงานหนักและต้องได้ค่าแรงงานมากกว่าของเวียดนามจึงจะอยู่ได้ จากสภาพดังกล่าวเวียดนามจึงยังสามารถรองรับโรงงานอุตสาหกรรมที่ผลิตสินค้าประเภทราคาถูกหรือสินค้าทั่วไปและสินค้าที่มีเป้าหมายเพื่อตลาดระดับล่าง(Lower End) ซึ่งมีตลาดรองรับมากและใช้แรงงานเข้มข้นได้อีกนาน ในทางตรงกันข้ามแรงงานของประเทศไทยซึ่งได้ผ่านพ้นระยะนั้นไปแล้วจะไม่สามารถอยู่ในสภาพนั้นได้อีกนาน ด้วยเหตุผลหลายประการ เช่น ค่าแรงงานขั้นต่ำของประเทศไทยสูงกว่าของเวียดนามมากกว่า 100% คือ ค่าแรงโดยทั่วไปของเวียดนามอยู่ที่เดือนละ \$50 ในขณะที่ของไทยอยู่ที่เดือนละกว่า \$110 แรงงานไทยมีค่านิยมพุ่งเพื่อและต้องเดินทางไกลจากครอบครัว มีค่าใช้จ่ายค่าที่พัก ค่าเดินทางสูง ในขณะที่แรงงานของเวียดนามยังอยู่ในสภาพที่เรียบง่ายและส่วนใหญ่ยังอาศัยอยู่กับครอบครัว ค่าครองชีพของประเทศไทยสูงกว่าของเวียดนาม เช่นเมื่อเปรียบเทียบ GDP/capita ในปีค.ศ. 2003 ของไทยอยู่ราว \$2,350 ในขณะที่ของเวียดนามอยู่ที่ \$482 จากข้อมูลเหล่านี้ การผลิตสินค้าจากประเทศไทยจึงมีความจำเป็นต้องปรับเปลี่ยนเป็นใช้เทคโนโลยีขั้นสูงเพื่อผลิตปริมาณมาก ๆ หรือผลิตสินค้าที่มีคุณภาพสูงเพื่อสนองกลุ่มเป้าหมายที่มีรายได้สูงหรือ High End เท่านั้นนักลงทุนจึงจะสามารถอยู่ได้ ซึ่งย่อมหมายถึงคุณภาพและทักษะของแรงงานของไทยจะต้องสูงขึ้นด้วย หรือไม่เช่นนั้นก็ต้องใช้แรงงานอพยพจากเพื่อนบ้านแทนแรงงานไทย ซึ่งปัจจุบันเข้ามาทำงานราว 2 ล้านคน หรือโรงงานนั้นต้องย้ายฐานการผลิตไปสู่ประเทศที่มีค่าแรงต่ำกว่า

เมื่อถึงจุดนี้ การเปรียบเทียบการเตรียมบุคลากรเข้าสู่ตลาดแรงงานจึงต้องระมัดระวังที่จะต้องทำความเข้าใจให้ถูกต้อง เนื่องจากทั้งสองประเทศตั้งอยู่บนพื้นฐานที่ต่างกันและมีเป้าหมายของตลาดปลายทางแตกต่างกัน ยกเว้นว่าประเทศไทยจะยังคงยอมรับสภาพการผลิตเพื่อตลาดปลายทางทั่วไปหรือแบบ Lower End ซึ่งแน่นอนจะต้องเผชิญกับปัญหาอีกมากมาย เช่น ขาดแคลนแรงงานที่เป็นคนไทยเข้าทำงานหรือจะมีการเรียกร้องให้ขึ้นค่าจ้างเป็นระยะ ๆ และในที่สุดสถานประกอบการก็ต้องย้ายฐานการผลิต

การที่ประเทศไทยได้สร้างองค์กรต่าง ๆ ขึ้นมาเพื่อรองรับการเปลี่ยนถ่ายจากการพัฒนาแบบเก่าสู่การพัฒนาแบบ Hi Technology เช่น Science Park, Nano Tech โรงเรียนวิทยาศาสตร์(แบบโรงเรียนมหิดลวิทยานุสรณ์ โรงเรียนจุฬาภรณ เป็นต้น) ศูนย์ส่งเสริมการวิจัย เช่น TDRI และศูนย์สนับสนุนการวิจัย เช่น สกว. สภาวิจัยแห่งชาติ กิจกรรมส่งเสริมความเป็นอัจฉริยะ เช่น กิจกรรมแข่งขันประกวดงานสร้างสรรค์ สิ่งประดิษฐ์ ฯลฯ ย่อมรองรับการเปลี่ยนถ่ายได้อย่างแน่นอน แต่ดูเหมือนว่าจะยังไม่มี การเคลื่อนไหวให้เห็นอย่างเป็นรูปธรรมในวงกว้างแต่อย่างใด รัฐ/ผู้ที่เกี่ยวข้องพึงกำหนดระยะเวลาให้ชัดเจนว่าองค์ความรู้ใหม่และกิจกรรมต่าง ๆ จะนำไปสู่การผลิตเพื่อ High End เมื่อไร

ข้อเสนอแนะนโยบายภายในประเทศเพื่อนำไปสู่การผลิตเพื่อ High End

- ข้อเสนอแนะการเตรียมบุคลากรโดยระบบการศึกษา

ปฏิรูปการเรียนการสอน

1. เน้นการใช้กระบวนการทางวิทยาศาสตร์ ค้นคว้าทดลองมากขึ้น ใช้หลักสูตรเนื้อหา เป้าหมายหลักเดียวกัน(โดยเฉพาะ กศ.ขั้นพื้นฐาน)
 2. กระตุ้นให้ใฝ่รู้ใฝ่เรียนตลอดชีวิต คิดค้นคว้า วิเคราะห์และแก้ปัญหา
 3. ครูควรมุ่งเน้นการสอนมากกว่าทำงานบริการอื่น ๆ
 4. ให้สถานประกอบการมีส่วนร่วมกับกระบวนการผลิตแรงงาน โดยให้ผลตอบแทนด้านภาษี
 5. ให้เรียนรู้และมีทักษะมากกว่า 1 ทักษะขึ้นไป
 6. ยกระดับกระบวนการวัดผล ประเมินผลให้มีคุณภาพและเทียบได้กับมาตรฐานสากล (เปรียบเทียบ ทุกคนสอบผ่านข้อสอบชุดเดียวกัน)
 7. ปรับปรุงห้องปฏิบัติการ อุปกรณ์ให้ทันสมัย(ที่มีอยู่เหมาะสำหรับการผลิตแรงงานแบบ Lower End)
 8. การศึกษาระดับอุดมศึกษาพึงเน้นการวิจัยเป็นฐาน(Research based)
- ฯลฯ

ปฏิรูปผู้บริหารและครูผู้สอน

1. เป็นนักบริหารมืออาชีพและมุ่งเน้นการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างจริงจัง มีการติดตามประเมินผลงานเป็นระยะ ผู้บริหารที่ขาดศักยภาพควรได้รับการพัฒนาหรือถอดถอน

2. เป็นครูมีอาชีพ มีการทดสอบความรู้ความเข้าใจเนื้อหาวิชาที่รับผิดชอบเป็นระยะ ๆ มีทักษะหรือเชี่ยวชาญในเนื้อหาสาขาวิชาหลัก 1 วิชาและวิชารองอีกอย่างน้อย 1 สาขาวิชา
3. ทำหน้าที่จัดกิจกรรมการเรียนการสอนวิชาหลักและรอง รวมถึงจัดกิจกรรมเสริม
4. ปรับปรุงกระบวนการเรียนการสอนที่เน้นกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ ค้นคว้าทดลองมากขึ้น ฯลฯ

ปฏิรูปแหล่งเรียนรู้

1. ส่งเสริมให้มีสำนักหรือศูนย์หรือหน่วยวิจัยในแต่ละสถาบันการศึกษาโดยเฉพาะในระดับอุดมศึกษาต้องเน้นการใช้วิจัยเป็นฐานความรู้ ความคิดและการสอน
2. ยกมาตรฐานหรือจัดสร้างศูนย์แสดงนวัตกรรม สินค้าและกระตุ้น เผยแพร่อย่างกว้างขวาง
3. ร่วมกับสถานประกอบการที่ทันสมัยจัดกิจกรรม นิทรรศการเป็นระยะ ๆ
 ฯลฯ

- ข้อเสนอแนะการเตรียมบุคลากรที่เปลี่ยนงานใหม่

1. จัดศูนย์ฝึกอบรมเฉพาะทาง
2. สื่อประเภทสิ่งพิมพ์(Printed material) และ Non-printed material ควรให้ความรู้ เป็นสื่อผสมเพื่อพัฒนาระบบคิดและนำเสนอผลการวิจัย ตัวแบบที่พัฒนา
3. ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนควรดำเนินการร่วมกับแรงงานจังหวัดจัดกิจกรรมวิชาการ ฝึกอบรม
4. ให้สถาบันการศึกษาทุกระดับจัดหลักสูตรทันสมัยและเอื้อต่อการพัฒนาแรงงานที่เปลี่ยนงานใหม่
 ฯลฯ

- ข้อเสนอแนะการพัฒนาบุคลากรระหว่างปฏิบัติการ

1. เน้นการเรียนรู้และพัฒนาตนเองตลอดเวลา(LLL)
2. สถานประกอบการจัดฝึกอบรมทักษะที่จำเป็น เป็นระยะ ๆ
3. กระตุ้นให้สถานประกอบการจัดบรรยากาศองค์กรแห่งการเรียนรู้
4. รัฐพึงแสวงหาบุคลากรที่มีประสบการณ์ มีความคิดสร้างสรรค์ เพื่อ
ประชุมสัมมนา และกระตุ้นให้เสนอ/ทดลองนวัตกรรมโดยรัฐจัดสรร
งบประมาณสนับสนุนการวิจัยและทดลอง

ฯลฯ

ข้อเสนอแนะนโยบายระหว่างประเทศเพื่อนำไปสู่การผลิตเพื่อ High End

- รัฐพึงส่งเสริมให้มีความร่วมมือการวิจัยระหว่างนักวิจัยไทยและนักวิจัยต่างชาติทุกสาขาวิชาและเน้นงานวิจัยประเภท R&D ให้มากขึ้น
- หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัยทั้งในส่วนกลางและในสถาบันอุดมศึกษาพึงสร้างเครือข่ายวิจัยทั้งภายในประเทศ ระหว่างภูมิภาคและนานาชาติ
- สถานทูต สถานกงสุลทุกแห่งพึงมีหน่วยจัดทำข้อมูลพื้นฐานความต้องการ แนวโน้ม และศักยภาพด้านต่าง ๆ ของแต่ละประเทศ

อภิปรายผล

ประเทศไทยยืนอยู่บนทางสองแพร่ง จากปรากฏการณ์ในปัจจุบันที่ประเทศไทยเดินทางมาสู่ทางสองแพร่งคือ ไม่สามารถผลิตที่เน้นเชิงปริมาณเพื่อการแข่งขันราคาถูกเพียงอย่างเดียวได้อีกต่อไป แต่จะต้องปรับเปลี่ยนไปสู่การผลิตสินค้าที่มีมูลค่าเพิ่ม ราคาและคุณภาพสูงด้วย

เนื่องจากจุดเด่นของไทยที่เคยมีในช่วง 3-4 ทศวรรษคือ ค่าแรงราคาถูก ทรัพยากรมีมาก แรงงานล้นตลาด เป็นประเทศประชาธิปไตยที่เป็นมิตรกับทุกฝ่าย มีความปลอดภัย เชื่อสัตย์ เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ มีสาธารณูปโภคดี จุดที่ตั้งทางภูมิศาสตร์ได้เปรียบ ส่วนใหญ่มีสภาพความเป็นอยู่แบบชนบท เรียบง่าย และเป็นจุดสนใจของนักลงทุนต่างชาติที่ย้ายฐานโรงงานที่ใช้เทคโนโลยีแบบเก่าเพื่อมุงตลาดแบบล่าง (Lower End) แต่สภาพเช่นนี้จะคงอยู่กับประเทศไทยอีกไม่นาน เนื่องจากประเทศไทยได้มีประสบการณ์มากมายที่จะขยับหรือต้องขยับเนื่องจากถูกไล่ให้เลื่อนชั้นการผลิตเพื่อตลาดบน (High End) มีค่าแรงสูงกว่าประเทศที่ผลิตสินค้าประเภทเดียวกันราว 1 เท่าตัว

การเลือกปรับเปลี่ยนไปสู่เวทีใหม่ที่ผลิตสินค้าที่มีราคาแพงขึ้นเพื่อผู้บริโภคตลาดบน นั้น เป็นก้าวที่ยากและเป็นเรื่อง que ทุกภาคส่วนต้องขยับปรับเปลี่ยนวิธีทัศน์ แนวคิดของผู้นำประเทศ ผู้นำความคิดเกี่ยวกับการพัฒนา นักวิชาการให้มีเป้าหมายหรือทิศทางเดียวกันและมั่นคงเพื่อนำไปสู่กระบวนการผลิตกำลังคนทั้งระดับสูง แรงงานระดับกลางและระดับล่างได้อย่างชัดเจนด้วย จากการได้สัมภาษณ์ข้าราชการตั้งแต่ระดับปฏิบัติการล่าง ระดับกลางและระดับสูงของเวียดนาม พบสอดคล้องกันว่าการนำพาและหาทางให้ประเทศไปสู่การพัฒนาอุตสาหกรรมเพื่อการแข่งขันในระดับนานาชาติ เพื่อจะได้มีงานทำและไม่ลำบากเหมือนแต่ก่อน แต่ในทางตรงกันข้ามจากการสัมภาษณ์คนไทยระดับล่าง กลางและระดับบน ยังมีความขัดแย้งในแนวความคิดแตกต่างกันอย่างมาก กล่าวคือ จำนวนหนึ่งไม่ต้องการพัฒนาประเทศไปสู่การผลิตอุตสาหกรรมเนื่องจากจะมีผลกระทบต่อวัฒนธรรมดั้งเดิม ในขณะที่อีกจำนวนหนึ่งเห็นความสำคัญของการพัฒนาไปเป็นประเทศอุตสาหกรรมเพื่อการแข่งขัน พัฒนาก้าวไกลและเกรงว่าประเทศข้างเคียงและประเทศอื่น ๆ จะตามทัน

ความคิดที่ขัดแย้งกันนี้มีให้เห็นอย่างทั่วไปในเกือบทุกหน่วยงานซึ่งนับได้ว่าเป็นเงื่อนไขปัจจัยสำคัญของความไม่ชัดเจนในอุดมการณ์การพัฒนา แม้แต่ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติทุกฉบับก็จะปรากฏภาพทั้งสองด้าน ทำให้ผู้นำ ผู้บริหารและนักการเมืองสามารถหยิบยกแนวคิดใดมาใช้หรืออ้างอิงก็ได้

หากประเทศไทยไม่สามารถเลือกทางเดินที่ชัดเจน กระบวนการพัฒนากำลังคน และประเทศก็จะยังคงยืนอยู่บนทางสองแพร่งต่อไป ก็จะไม่มีความชัดเจนหรือกระบวนการติดตามใดที่จะดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพ จึงถึงเวลาแล้วที่รัฐจะต้องกำหนดเสาหลัก(Pillars) หรือตั้งธงที่เราจะเดินไปสู่ใน 20 ปีหรือ 50 ปีข้างหน้าแล้วสนับสนุนงบประมาณ การตรวจสอบเพื่อการนั้นอย่างจริงจังและดำเนินการในทุกภาคส่วน

“ปรัชญาชีวิตแบบตามสบาย ไม่มีปัญหา ไม่เป็นไร ช้า ๆ ได้พำเล้งงาม ทำตามใจได้คือไทยแท้” ล้วนเป็นปรัชญาชีวิตที่ดี มีคุณค่า แต่ต้องเลือกใช้และตีความให้เหมาะสมกับกาลเวลา และสถานการณ์ ที่สำคัญปรัชญา “เศรษฐกิจพอเพียง” ในมิติของการพัฒนาแบบพอตัว ตามยุคตามสมัยและทันโลกนั้นมีความหมายลึกซึ้ง แฝงบงกชที่ทุกคนควรใส่ใจเกล้าใส่กระหม่อมและนำไปประยุกต์ใช้

คุณภาพของผลผลิตทางการศึกษา เป็นตัวบ่งชี้ถึงคุณภาพของกระบวนการศึกษา หรือการเตรียมบุคลากรเข้าสู่ตลาดแรงงานของไทยยังคงมีความอ่อนแอและสับสน เนื่องจากประเทศไทยยึดปรัชญาแบบผสมผสานและอ่อนไหวไปตามตัวบุคคลที่เป็นผู้บริหารองค์กร เช่นเมื่อผู้บริหารระดับกรม กองได้รับประสบการณ์จากการศึกษาดูงานต่างประเทศมักจะยึดหลักการนั้นมาบริหารโดยไม่ได้ศึกษาถึงความเป็นมาหรือเบื้องหลังของหลักการ ข้อดีหรือข้อจำกัดแต่อย่างใด จึงจะเห็นได้ว่าในช่วงที่ผ่านมาภาระการเข้ารับการฝึกอบรม ประชุมของ

ครูกลายเป็นงานหลัก ส่วนการเรียนการสอนได้กลายเป็นงานรองทำให้ผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนค่อนข้างต่ำ

นับตั้งแต่ประเทศไทยได้นำระบบการประเมินผลแบบหน่วยการเรียนรู้ และให้ครูประจำวิชารับผิดชอบประเมินรายวิชานั้นด้วยตนเองมาใช้ ในทางหลักการนับว่าเป็นสิ่งที่ดี แต่หลังจากนั้นมาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนตกต่ำมาตลอด นั่นเป็นเพราะเรานำวิธีการมาใช้ โดยไม่ได้คำนึงความแตกต่างทางวัฒนธรรม(Walter, 2007)

นโยบายการให้โอกาสทางการศึกษาแก่ทุกคนเป็นสิ่งที่ดี แต่มาตรฐานหรือคุณภาพการศึกษาก็มีความสำคัญไม่แตกต่างกัน

ดังที่ได้กล่าวในบทที่ 4 ว่าการอาชีวศึกษาของไทยจะต้องมีการปรับปรุงอย่างมาก หากประเทศไทยจะก้าวไปสู่การผลิตเพื่อตลาดบน การดำเนินการในลักษณะเดิมจะส่งเสริมการผลิตแรงงานเพื่อ Lower End ได้เท่านั้น แต่หากจะปรับเปลี่ยนเป็นผลิตเพื่อตลาดบน การอาชีวศึกษาจะต้อง

1. เลือกรับเฉพาะนักเรียนที่มีผลการเรียนทางด้านวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ดีเด่น
2. การเรียนการสอนจะต้องเน้นการเรียนวิชาการอย่างเข้มข้น ควบคู่ไปกับการทดลอง ค้นคว้า วิจัย
3. ร่วมมือกับสถานประกอบการในการส่งเสริมการเรียนการสอน การวิจัย เช่น กำหนดให้สถานประกอบการสนับสนุนงบประมาณจากผลกำไรส่วนหนึ่งให้กับสถาบันการศึกษาและร่วมผลิตแรงงานภาคปฏิบัติ
4. เปิดสาขาวิชาเอกเพียง 2-3 สาขาวิชาเอกที่มีความชำนาญเฉพาะในแต่ละแต่ละสถาบันการศึกษา
5. พัฒนาห้องปฏิบัติการให้มีความทันสมัย สอดรับกับเป้าหมายของการพัฒนาไปสู่การผลิตเพื่อตลาดบน
6. มีการวัดผล ประเมินผลอย่างเข้มงวดและเป็นไปในระดับชาติเมื่อต้องการได้รับใบประกอบวิชาชีพเฉพาะทาง เช่น เดียวกับทางการแพทย์ การวิศวกรรม(กว.) เป็นต้น

นักเรียนที่มีผลการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นต่ำ และต้องการเข้าสู่อาชีพ อาจจะได้รับการพัฒนาแต่ควรอยู่ในรูปแบบใหม่ เช่น รูปของวิทยาลัยสารพัดช่างที่มุ่งเน้นการฝึกทักษะเฉพาะทางเพื่อเป็นแรงงานระดับปฏิบัติการ(Operator) หรือแนวโรงเรียนโตโยต้า หรือแนว MFR ของฝรั่งเศส

การพัฒนากำลังคน

การพัฒนากำลังคนที่ดำเนินการอยู่ในประเทศไทยจัดไว้หลายรูปแบบขึ้นอยู่กับกลุ่มเป้าหมายคือใคร เป็นรูปแบบที่เหมาะสมในเชิงปริมาณ แต่การขับเคลื่อนสู่คุณภาพยังต้องได้รับการปรับปรุง กล่าวคือ กำลังคนของไทยส่วนใหญ่ยังมีค่านิยมแบบเดิม ๆ ซึ่งเหมาะสมกับยุคเกษตรกรรมที่ไม่มีการแข่งขันในวงกว้างเช่นในยุคปัจจุบัน

ข้อเสนอแนะ

การนำผลการวิจัยไปใช้

1. หน่วยงานหลักที่ 1 ได้แก่ กระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งเป็นหน่วยงานรับผิดชอบโดยตรงในการพัฒนาหรือเตรียมบุคลากรเข้าสู่ตลาดแรงงานของไทย ที่ผ่านมายังดำเนินงานไม่เป็นไปตามเป้าหมายของการปฏิรูปการศึกษาและแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ “การพัฒนากำลังคนด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเพื่อการพึ่งพาตนเอง และเพิ่มสมรรถนะการแข่งขันในระดับนานาชาติ” และ “การพัฒนาเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาและการพัฒนาประเทศ” ควรกำหนดนโยบายให้ชัดเจนว่าจะต้องการยกคุณภาพการศึกษาให้สูงขึ้น หากต้องการยกคุณภาพการศึกษาต้องพัฒนาระบบการวัดผล ประเมินผลการศึกษาใหม่ โดยให้มีการวัดประเมินผลโดยใช้มาตรฐานเดียวกันทั้งในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน และอาชีวศึกษา

2. หน่วยงานที่ 2 ได้แก่ กระทรวงแรงงาน ซึ่งเป็นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับแรงงาน การพัฒนาแรงงาน การคุ้มครองแรงงาน พึงมีแผนการพัฒนาแรงงานเป็นระยะ เช่น

1. ระยะการผลิตเพื่อตลาดทั่วไปหรือตลาดล่างภายในหรือเพื่อแข่งขันกับนานาชาติ และจะยังคงผลิตในลักษณะนี้ไปอีกนานเท่าใด หรือในอัตราส่วนเท่าไร

2. ระยะการผลิตอุตสาหกรรมที่มีราคาสูงเพื่อรองรับผู้บริโภคตลาดบนซึ่งต้องการแรงงานที่มีคุณภาพ ต้องแข่งขันกับประเทศที่พัฒนาแล้วได้และควรมีอุตสาหกรรมที่เป็นเอกลักษณ์ของตนเอง ที่คิดและผลิตโดยวิศวกรไทย ในช่วงเวลาใด

รัฐบาลไทยพึงกำหนดให้เด่นชัดว่าจะพัฒนาแรงงานไปในทางใด เมื่อไร จากนั้นจึงประสานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาแรงงานทั้งในระบบและนอกระบบ มากกว่าที่จะดำเนินไปอย่างขาดความชัดเจน

การวิจัยครั้งต่อไป

1. เนื่องจากผลการวิจัยครั้งนี้พบปัญหาการนำนโยบายการพัฒนากำลังคนไปสู่การปฏิบัติอย่างจริงจังตามเป้าหมายของกฎหมาย และแผนพัฒนาฯ หลายฉบับและต่อเนื่องมาเป็นเวลานานนั้น จึงมีข้อเสนอแนะการวิจัยครั้งต่อไปว่าผลของการไม่ปฏิบัติตามแผนหรือกฎหมายนั้น ได้สร้างความเสียหายแก่ชาติทั้งในมิติภายในและการแข่งขันกับนานาชาติมากน้อยเพียงใด เพื่อจะได้ทำความเข้าใจปัญหา อุปสรรคและผลกระทบเพื่อดำเนินการที่เหมาะสมใหม่

2. จากการศึกษาเปรียบเทียบการเตรียมกำลังคนไทย-เวียดนาม ทำให้เกิดองค์ความรู้ ข้อมูลพื้นฐาน(Data bases) จำนวนมากที่สามารถนำไปใช้วิเคราะห์ต่อได้ นับว่ามีประโยชน์อย่างมากที่ทำให้เราเข้าใจเรามากขึ้น และเห็นว่าการศึกษาในลักษณะนี้มีประโยชน์ จึงเสนอแนะว่าพึงมีการศึกษาในลักษณะนี้กับประเทศอื่น ๆ เช่น ไทย-จีน ไทย-มาเลเซีย ไทย-อินโดนีเซีย ไทย-อินเดีย หรือแม้แต่ ไทย-ฟิลิปปินส์ เนื่องจากประเทศต่าง ๆ เหล่านี้มีลักษณะเป็นทั้งคู่ค้าและคู่แข่งที่สำคัญนั่นเอง

บรรณานุกรม

- กระทรวงแรงงาน (2550). แผนแม่บทด้านแรงงาน (พ.ศ. 2550-2554) เอกสารรายงานฉบับสมบูรณ์ download จาก www.idd.gp.th/Thai-tml/05022007/PDF/PDF01/index.htm.
เมื่อ 24 เมย. 2551
- กฤษณพงศ์ กีรติกร(2008). “External and Internal Borderless Education: Challenges and Opportunities for Thai Universities.” **ASAIHL-Thailand Journal** Vol.11 No. 1 April
- จรรยาพร ธรนินทร์ (2550). รายงานขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศไทย
สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
- จารุมา อัฐกุล (2543) “ทรัพยากรมนุษย์และความสามารถในการแข่งขันของไทย” ในจารุมา อัฐกุล(บรรณาธิการ) การวิเคราะห์สถานภาพความสามารถในการแข่งขันของไทย
ในเศรษฐกิจโลก พิมพ์ครั้งที่ 2 กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- จารุมา อัฐกุลและโสติธิร มัลลิกะมาส (2543) “บทสรุปและเสนอแนะนโยบายเพื่อเพิ่ม
ความสามารถในการแข่งขันของไทย” ในจารุมา อัฐกุล(บรรณาธิการ) การวิเคราะห์
สถานภาพความสามารถในการแข่งขันของไทยในเศรษฐกิจโลก พิมพ์ครั้งที่ 2
กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- ชินภัทร ภูมิรัตน(2542). สรุปผลการประชุมคองเกรสนานาชาติ ครั้งที่ 2 เรื่อง เทคนิค
ศึกษาและอาชีวศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ สำนัก
นายกรัฐมนตรี
- นิลุบล ศิวบรรวัฒนา “การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์โดยใช้หลักแห่งความเป็นมนุษย์”
<http://www.spuhrm.com/index.asp?ContentID=10000040&title=%A1%D2%C3%BE%D1%B2%B9%D2%B7%C3%D1%BE%C2%D2%A1%C3%C1%B9%D8%C9%C2%EC&getnews=3&keyword=>
- ดารา พงษ์สมบูรณ์
<http://www.spuhrm.com/index.asp?ContentID=10000040&title=%A1%D2%C3%BE%D1%B2%B9%D2%B5%B9++%CA%D9%E8%BE%C5%D1%A7%A2%CD%A7%CD%A7%A4%EC%A1%C3&getnews=5&keyword=&catid=>

- พทิน แดงจวง(2550). **รูปแบบการจ้างงานและการระดมแรงงาน** รายงานวิจัยเสนอสภา
วิจัยแห่งชาติ (อัดสำเนาเย็บเล่ม).
- _____ (2008). “การศึกษาแบบไร้พรมแดน: ความท้าทายเพื่อใคร” **ASAIHL-Thailand
Journal** Vol.11 No. 1 April
- _____ (2550). ศักยภาพของแรงงานไทย : บทเรียนจากการสัมภาษณ์พนักงาน
และผู้บริหารสถานประกอบการ Working Papers, Chiang Mai: CELS
- _____ (2548). พัฒนาการของรูปแบบการจัดการศึกษาระดับปริญญาเอกกลุ่มสาขา
มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ รายงานการวิจัยเสนอคณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
- พระราชบัญญัติส่งเสริมการพัฒนาฝีมือแรงงาน พ.ศ. 2545 www.dsd.go.th download เมื่อ 24
เมษายน 2551
- ไพฑูรย์ สินลารัตน์ (2550). “เมื่อเวียดนามเชื่อว่า การศึกษาเปลี่ยนแปลงประเทศได้”
หนังสือพิมพ์รายวันมติชน ประจำวันที่ 17 เมษายน 2550 สืบค้นจาก
<http://www.charuaypontorranin.com/index.php?lay=show&ac=article&Id=401419&Ntype=4>
- วรวิทย์ เจริญเลิศและบัณฑิตย์ ธนชัยเศรษฐวุฒิ (2540). “วิกฤติเศรษฐกิจสังคมกับอนาคต
แรงงานไทย” ใน กนกศักดิ์ แก้วเทพและนวนน้อย ตริรัตน์(บรรณาธิการ) **2540 จุด
เปลี่ยนประเทศไทย** กรุงเทพฯ: บริษัท พี.เพรส จำกัด.
- เทิดพงศ์ เต็งไตรรัตน์ (2548). การพัฒนาความมั่นคงของมนุษย์ด้านการศึกษาและ
สุขภาพในประเทศเวียดนามหลังปี ค.ศ. 1986 วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ศิริพรรณ ชุมชุม (2543). รายงานผลการวิจัยเอกสาร การปฏิรูปการอาชีวศึกษาและ
ฝึกอบรมวิชาชีพ ประเทศสหราชอาณาจักร สำนักงานคณะกรรมการการศึกษา
แห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี กรุงเทพฯ: บริษัทพิมพ์ดีจำกัด
- ศูนย์บริการทางวิชาการเศรษฐศาสตร์(2550). **แนวทางการพัฒนากำลังคนเพื่อรองรับการ
จัดทำเขตการค้าเสรี**. รายงานการศึกษาเสนอสำนักงานปลัดกระทรวงแรงงาน.
- สวัสดี อุดมโกชน (2543). รายงานการวิจัยเอกสาร การปฏิรูปการอาชีวศึกษาและ
ฝึกอบรมวิชาชีพ ประเทศแคนาดา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ
สำนักนายกรัฐมนตรี

- สวีน หน่อแก้ว(2547). การใช้รูปแบบการสอนกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณเพื่อส่งเสริมทักษะการเขียนสะท้อนความคิดของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาปีที่ 3 วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
- สุจินดา จารุชาติ (2540). ผลการสอนกระบวนการคิดแบบผสมผสานที่มีต่อการเขียนเรียงความของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
- โสทธิธร มัลลิกะมาส (2543). “ปัจจัยอื่น ๆ ที่มีผลกระทบต่อความสามารถในการแข่งขันของไทย” ในจารุมา อัฐกุล(บรรณาธิการ) การวิเคราะห์สถานการณ์ความสามารถในการแข่งขันของไทยในเศรษฐกิจโลก พิมพ์ครั้งที่ 2 กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา(2550). กรอบแผนอุดมศึกษาระยะยาว 15 ปี ฉบับที่ 2 (พ.ศ.2551-2565) 30 กันยายน
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ(มปป.)แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ www.idd.go.th/Thai-html/05022007/PDF/PDF01/index.htm. download เมื่อ 24 เมษายน 2551
- _____ (2548). ยุทธศาสตร์การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของอุตสาหกรรมหลัก กรุงเทพฯ: เพชรรุ่งการพิมพ์ จำกัด
- _____ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10(2550-2554)
- สภาพัฒน์ฯ (2545). ทิศทางการพัฒนาความสามารถในการแข่งขันของประเทศในระดับสากลเพื่อเผชิญความท้าทายจากกระแสโลกาภิวัตน์ การสัมมนาวิชาการประจำปี 2545 14-15 ธันวาคม ณ โรงแรมแอมบาสซาเดอร์ ซิตี้ จอมเทียน ชลบุรี
- _____ (2545). ยุทธศาสตร์เพื่อการแข่งขันของเศรษฐกิจไทยภายใต้สถานการณ์ใหม่ของเศรษฐกิจโลก http://www.nesdb.go.th/Portals/0/tasks/dev_ability/plan/data01.pdf
- _____ (มปป.). การศึกษาเพื่อกำหนดแนวทางการจัดทำแผนปฏิบัติการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์สำหรับภาคอุตสาหกรรมและบริการที่สำคัญ. <http://www.nesdb.go.th/Default.aspx?tabid=117>
- _____ (มปป.). แผนยุทธศาสตร์การเพิ่มผลผลิตของประเทศ http://www.nesdb.go.th/Portals/0/tasks/dev_ability/plan/data04.pdf

- _____ (มปป.). นโยบายการแข่งขันของประเทศ http://www.nesdb.go.th/Portals/0/tasks/dev_ability/Profile/trade/นโยบายการแข่งขันของประเทศ.pdf
- _____ (2548). สถานการณ์และแนวโน้มด้านสังคม บทความใน <http://social.nesdb.go.th/nesdbsoc/modules/docs/webdoc.aspx?tblname=webdoc&parentid=14&title=รายงานภาวะสังคม&num=4>
- สุวรรณีย์ คำมัน (2548). โอกาสสุดท้ายของประเทศไทย: 6 ปีทองของการพัฒนาคนไทยให้ก้าวไกลอย่างยั่งยืนบทความใน <http://social.nesdb.go.th/nesdbsoc/modules/docs/webdoc.aspx?tblname=webdoc&parentid=14&title=รายงานภาวะสังคม&num=4>
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ(2544). เหตุใดเวียดนามจึงประสบผลสำเร็จด้านวิทยาศาสตร์ รายงานการสัมมนา กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว
- _____ (ม.ป.ป.). แผนการศึกษา ศาสนา ศิลปะ และวัฒนธรรมแห่งชาติ
- _____ (ม.ป.ป.). ความเติบโตทางเศรษฐกิจและการพัฒนามนุษย์ในสาธารณรัฐเกาหลีช่วงปี พ.ศ. 2488 - 2535
- สำนักพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันทางเศรษฐกิจ (2549). รายงานการวิจัยประจำปีของธนาคารโลก เรื่อง **Doing Business in 2007: How to reform**. บทความใน <http://www.nesdb.go.th>
- สำนักพัฒนาสังคมและคุณภาพชีวิต(มปป.). ชั่วโมงการทำงานโดยเฉลี่ยของผู้มีงานทำจำแนกตามสาขาอุตสาหกรรม <http://www.nesdb.go.th>
- _____ (2544).ผลิตภาพแรงงานจำแนกตามสาขาอุตสาหกรรม <http://www.nesdb.go.th>
- อัลญาน์ สมุห์เสนีโต(2549).“ความต้องการพัฒนาขีดความสามารถในการทำงานของประชากรวัยแรงงาน:ศึกษาเปรียบเทียบเฉพาะข้อมูลปี2542 และ 2545” วารสารวิชาการคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ปีที่ 2 ฉบับที่ 1 กรกฎาคม-ธันวาคม
- Abrami R. M., Henaff N., 2003, “The City and the Countryside: Economy, State and Socialist Legacies in the Vietnamese Labor Market” in Beresford Melanie, Tran Angie Ngoc (éds.), Reaching for the Dream: Challenges of Sustainability in Vietnamese Economic Development, Singapore, NIAS Press/ISEAS: 95-134.

- Amara Pongsapitch(1993) "Some Theoretical Consideration on Chinese Entrepreneurs and Their Dominant Role in Responding to the Thai Development Ideology: in Amara Pongsapitch, et al. (Editors) *Entrepreneurship and Socio-economic Transformation in Thailand and Southeast Asia*. Proceedings of the Seminar of Bangkok, February at Chulalongkorn University.
- Aronowitz, S. and Giroux, H.A. (2000) "Textual Authority, Culture, and the Politics of Literacy" in Ball, Stephen J. (Editor) *Sociology of Education*. Volume IV **Politics and Policies**. London and New York: Routledge Falmer.
- Ashwill, Mark A. and Thai Ngoc Diep (2005).**Vietnam Today: A Guide to a Nation at a Crossroads**. Yarmouth: Intercultural Press.
- Baffie, Jean (1993). "From Rags to Riches: Discussing Achievements of Some Chinese Families in Thailand" " in Amara Pongsapitch, et al. (Editors) **Entrepreneurship and Socio-economic Transformation in Thailand and Southeast Asia**. Proceedings of the Seminar of Bangkok, February at Chulalongkorn University.
- Barnett, Kate & Spoehr, John (2008).**Complex not Simple:The Vocational Education and Training Pathway from Welfare to Work**. A National Vocational Education and Training Research and Training Program Report. Australian Government.
- Blau, P.M. & Duncan, D.O. (1967).**The American Occupational Structure**. New York: Wiley.
- Consultative Group Meeting for Vietnam (2000). **Vietnam 2010: Entering the 21st Century. Partnerships for Development**. Vietnam Development Report 2001.
- Duru-Bellat,M. (2000). " Social Inequalities in French Secondary Schools: From Figures to Theories" in Ball, Stephen J. (Editor) *Sociology of Education*. Volume II **Politics and Policies**. London and New York: Routledge Falmer.
- Giang Hai (2007) "Minority students fight for an education" **Viet Nam News**(04-10-2007).
- Grugulis, Irena; Warhurst, Christ; and Keep, Ewart.(2004). "What Happening to 'Skill'?" in Warhurst, Christ;Grugulis, Irena;and Keep, Ewart(Editors).**The Skills That Matter**. New York: Palgrave MacMillan.

- Harman, Willis W.(1977) "Future Work, Future Learning" in Vermilye, Duckman W. and Ferris,William (Editors).**Relating Work and Education**. San Francisco: Jossey-Bass Publishers.
- Henaff, Nolwen. (2005) "Education and Poverty in Vietnam" in **Vietnam Social Sciences**, no. 105 pp. 9-26.
- Henaff, Nolwen (2007). **Skills for Productivity, Employment Growth and Development: The Case of Vietnam**. IRD Draft version September 2007.
- Henaff, N. (2008). "Skills development strategies for moving up the high road to development: The case of Viet Nam" (Geneva, ILO, forthcoming). [Background paper on Vietnam for ILO's International Labour Conference 2008, Skills and Employability Department, ILO]
- Henaff N., Lange Marie-France, Trần Thi Kim Thuân. 2008. "Viet Nam: country case Study", Series: Country profile 2008/ED/EFA/MRT/PI/37, prepared for the Education for all global monitoring report 2008: *Education for all by 2015: will we make it?*
- Henaff N., Martin J.-Y.,(1999)"Labour, Employment and Human Resources Information System, Report of the second round survey, Nov.-Dec."1997,**ORSTOM-MOLISA**, Labour Publishing House, Hanoi: 104 p.
- Hong Thuy(2008) "Migrant Workers Need Help" **Vietnam News** (04-03-2008)
- Huguet,Jerrold W.and Sureeporn Punpuing(2005).**International Migration in Thailand**. International Organization for Migration, Regional Office Bangkok.
- IIE Vietnam(2004). **Higher Education in Vietnam update May 2004**. Institute of International Education. Vietnam.(Unpublished document).
- ILO (2003). **Learning and Training for Work in the Knowledge Society**. Report IV(1) International Labour Conference 91st Session 2003.
- _____(2003). **Lifelong Learning in Asia and the Pacific**. ILO Regional Tripartite Meeting Bangkok, Thailand 8-10 December.

- _____. (2005). **Recommendation Concerning Human Resource Development: Education, Training and Lifelong Learning**. Recommendation 195. Geneva: ILO.
http://www.ilo.org/public/english/employment/skills/hrdr/rec/r_index.htm
- Jones, Karl (2007). "Vietnam's WTO Hopes and Dreams" **Asia Times online**
http://www.atimes.com/atimes/Southeast_Asia/IA12Ae03.html download เมื่อ 25 ธันวาคม 2007
- Kelly, Kristy **The Higher Education System in Vietnam** <http://www.wes.org/ewenr/00may/feature.htm>.
- Kermel-Torres, Doryane and Schar, Philippe (1993). "Entrepreneurship and Dynamics of Rural Systems: A Comparative Study on Southern India and North-Eastern Thailand" in Amara Pongsapitch, et al. (Editors) **Entrepreneurship and Socio-economic Transformation in Thailand and Southeast Asia**. Proceedings of the Seminar of Bangkok, February at Chulalongkorn University.
- Long S Le. (2008). "Labor vs Market in Vietnam" **ASIA Times Online**. http://www.atimes.com/atimes/Southeast_Asia/JD05Ae02.html
- Marquardt, Michael J. (1984). "Working Internationally" in Nadler, L (Editor) **The Handbook of Human Resource Development**. New York: John Wiley & Sons.
- Mehan, H. (2000). "Understanding Inequality in Schools: The Contribution of Interpretive Studies" in Ball, Stephen J. (Editor) **Sociology of Education. Volume II Politics and Policies**. London and New York: Routledge Falmer.
- Mitchell, Carrie L. (2005). "Beyond Barriers: Examining Root Causes Behind Commonly cited Cleaner Production Barriers in Vietnam" **Journal of Cleaner Production 14**.
- Mitra, Amit (2002). **InFocus Programme on Skills, Knowledge and Employability. Informal Economy Training and Skill Formation for Decent Work in the Informal Sector: Case Studies from South India**. ILO.
- Minh Huong (2007). "Lack of training hurts growth: Official" **Viet Nam News** (27-07-2007).
- Nadler, Leonard (1984). "Human Resource Development" in Nadler, L (Editor) **The Handbook of Human Resource Development**. New York: John Wiley & Sons.

- Nguyen Tien Dat (2008.) **The development of education and training system in Vietnam and current system.** A paper presented at the Faculty of Education, Chiang Mai University on 27-28 February.
- Nguyen Thien Nhan (2007). "Too many graduates ill-equipped, warns minister"
Viet Nam News (17-09-2007).
- Nguyen Xuan Nguyen (1993). "Entrepreneurship Development promotion under the Impact of Agricultural Policy Reform in Vietnam" in Amara Pongsapitch, et al. (Editors) **Entrepreneurship and Socio-economic Transformation in Thailand and Southeast Asia.** Proceedings of the Seminar of Bangkok, February at Chulalongkorn University.
- Nong Duc Manh (2007) "Education must put people first: Party General Secretary"
Viet Nam News (08-09-2007).
- Phuong L. Nguyen (2006). "Effects of social class and school conditions on educational enrollment and achievement of boys and girls in rural Viet Nam"
International Journal of Educational Research 45.
- Rosalie Giacchino-Baker(2007). **KAPPA DELTA PI RECORD • SUMMER 2007.**
- Saw Yan Naing(2008) "Thai Government Urged to Repeal New Migrant Labor Law"
The Irrawaddy. Wednesday, June 18.
- Skills 2007(2007). **International Skills Festival for All** Final Report Japan 2007.
- Supang Chantavanich (1993). "From Gonsi to Business Corporatism: Socio-cultural and Political Conditions of Ethnic Chinese Big Business Families' Success" in Amara Pongsapitch, et al. (Editors) **Entrepreneurship and Socio-economic Transformation in Thailand and Southeast Asia.** Proceedings of the Seminar of Bangkok, February at Chulalongkorn University.
- Tangchuang, Phasina and Mounier, Alain(2002). "Thai Higher Education towards 2020: A Reappraisal in a Historical Perspective" **ASAIHL-Thailand Journal** Vol. 5 No. 2 December
- Townsend, Robert M.(2007). **Financial Systems in Developing Economies: Growth, Inequality and Policy Evaluation in Thailand.** University of Chicago.

UNESCO(nd.)**Quality of Education:Concept, scope and measures**. www.unesco.org.vn

UNEVOC(2006). **Participation in formal technical and vocational education and training programmes worldwide : An initial statistical study**. www.unevoc.unesco.org/publications/

Vietnam Development Report 2001 **Vietnam 2010: Entering the 21st Century**

OVERVIEW. Vietnam Development Report 2001. Consultative Group Meeting for Vietnam

Vietnam Development Report 2007 (2006). **Aiming High**. Joint Donor Report to the Vietnam Consultative Group Meeting Ha Noi December 14-15.

Vietnam Economic Studies (2000). **Executive Report on Strategies in Vietnam**. www.icongroupedition.com.

Vietnam Education and Training Directory(2004). 3rd Edition, MOET, International Co-operation Department, Hanoi : Education Publishing House.

Education Law(2006). Hanoi : National Politics Publishing House (in Vietnamese).

Vocational Training Law(2006) Hanoi : National Politics Publishing House(in Vietnamese).

Walther, Richard and Filipiak, Ewa (2007).**Vocational Training in the Informal Sector**. Research Department, Agence Francaise de Developpement.

Wirtz, Willard (1977)“Education for What?”in Vermilye, Duckman W and Ferris, William (Editors). **Relating Work and Education**. San Francisco: Jossey-Bass Publishers.

World Bank, ADB and UNDP (2000). **Vietnam 2010: Entering the 21st Century Pillars of Development**. Vietnam Development Report 2001. Consultative Group Meeting for Vietnam, December 14-15.

World Bank (2006a). **Vietnam Country Gender Assessment**. December.

_____(2006b). **Overview of the Capital Markets in Vietnam and Directions for Development**.Finance and Private Sector Development Department, May 2006.

Xavier, Oudin (1993). "Education and Career Patterns among Small Scale Entrepreneurs in Thailand" in Amara Pongsapitch, et al. (Editors) **Entrepreneurship and Socio-economic Transformation in Thailand and Southeast Asia**. Proceedings of the Seminar of Bangkok, February at Chulalongkorn University.

ภาคผนวก ก
ตารางสถิติต่าง ๆ

Total Population Thailand

Year	1975	1980	1985	1990	1995	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Total Population											
Population, total	41,292	46,334	50,612	54,639	58,336	61,438	62,017	62,586	63,145	63,694	64,233
Population, male	20,617	23,112	25,215	27,188	28,932	30,301	30,560	30,814	31,062	31,306	31,543
Population, female	20,675	23,223	25,396	27,451	29,404	31,137	31,456	31,771	32,082	32,388	32,690
Population growth (annual %)	2.5	2.1	1.6	1.5	1.2	1.0	0.9	0.9	0.9	0.9	0.8
Mortality rate, under 5 (per 1,000)	84	58	44	37	26	22	..	..	..	..	21

Total Population Vietnam

Year	1975	1980	1985	1990	1995	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Total Population											
Population, total	48,030	53,700	58,868	66,200	72,980	78,523	79,493	80,424	81,314	82,162	83,119
Population, male	23,852	26,688	29,281	32,988	36,413	39,201	39,688	40,155	40,602	41,028	41,509
Population, female	24,178	27,012	29,587	33,212	36,567	39,322	39,805	40,269	40,712	41,134	41,610
Population growth (annual %)	2.3	2.1	2.0	2.2	1.8	1.3	1.2	1.2	1.1	1.0	1.2
Mortality rate, under 5 (per 1,000)	76	66	57	53	44	30	..	..	..	..	19

Source: The World Bank, Edustats

Population by age Thailand

Year	1975	1980	1985	1990	1995	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Population by age											
Population aged 0-14, total	17,658	18,275	18,022	17,421	16,537	15,738	15,625	15,532	15,452	15,375	15,294
Population aged 0-14, male	8,887	9,197	9,077	8,783	8,350	7,955	7,902	7,858	7,820	7,783	7,743
Population aged 0-14, female	8,772	9,078	8,944	8,638	8,187	7,782	7,723	7,674	7,632	7,592	7,551
Population aged 15-64, total	22,322	26,518	30,805	35,100	39,020	42,038	42,549	43,032	43,497	43,953	44,407
Population aged 15-64, male	11,142	13,221	15,336	17,451	19,323	20,705	20,942	21,166	21,381	21,592	21,802
Population aged 15-64, female	11,180	13,297	15,469	17,649	19,698	21,333	21,607	21,866	22,116	22,361	22,605
Population aged 0-14 (% of total)	42.8	39.4	35.6	31.9	28.4	25.6	25.2	24.8	24.5	24.1	23.8

Population by age Vietnam

Year	1975	1980	1985	1990	1995	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Population by age											
Population aged 0-14, total	20,706	22,410	23,631	25,764	27,016	26,273	25,968	25,634	25,276	24,898	24,553
Population aged 0-14, male	10,394	11,278	11,932	13,066	13,728	13,368	13,215	13,045	12,863	12,672	12,497
Population aged 0-14, female	10,313	11,132	11,699	12,698	13,288	12,905	12,754	12,589	12,412	12,227	12,056
Population aged 15-64, total	24,992	28,631	32,351	37,157	42,296	48,006	49,200	50,402	51,600	52,783	54,040
Population aged 15-64, male	12,408	14,202	16,032	18,414	20,991	23,866	24,468	25,075	25,680	26,278	26,913
Population aged 15-64, female	12,584	14,429	16,320	18,743	21,306	24,140	24,732	25,327	25,920	26,505	27,128
Population aged 0-14 (% of total)	43.1	41.7	40.1	38.9	37.0	33.5	32.7	31.9	31.1	30.3	29.5

Source: The World Bank, Edustats

Total labour force Thailand

Year	1975	1980	1985	1990	1995	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Total labour force											
Labor force, total	..	22,952	26,691	30,444	31,516	33,590	34,098	34,396	34,720	35,273	35,725
Labor force, female (% of total)	..	46.8	46.7	46.6	44.8	45.5	45.2	45.3	45.4	46.0	46.2
Labor force, children 10-14 (% of age group)	27.7	25.2	22.7	20.2	16.2	12.2	11.5	10.8	10.0	9.3	..

Total labour force Vietnam

Year	1975	1980	1985	1990	1995	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Total labour force											
Labor force, total	..	24,250	27,414	31,297	35,301	39,710	40,518	41,421	42,197	43,120	44,041
Labor force, female (% of total)	..	48.0	48.2	48.3	48.5	48.5	48.5	48.5	48.6	48.5	48.5
Labor force, children 10-14 (% of age group)	24.0	21.8	17.4	13.0	9.1	5.2	4.7	4.2	3.7	3.1	..

Source: The World Bank, Edustats

Unemployment Thailand

Year	1980	1985	1990	1995	2000	2001	2002	2003	2004
Unemployment									
Unemployment, total (% of total labor force)	0.8	3.7	2.2	1.1	2.4	2.6	1.8	1.5	1.5
Unemployment, female (% of female labor force)	0.7	4.4	2.4	1.38	2.3	2.5	1.59	1.4	1.4
Unemployment, male (% of male labor force)	1	6.9	2	0.93	2.4	2.7	1.97	1.6	1.6
Average years of schooling of adults (aged 15+), total	..	5.2	5.6	6.1	6.5	..	..	..	..

Unemployment Vietnam

Year	1990	1995	2000	2001	2002	2003	2004
Unemployment							
Unemployment, total (% of total labor force)	..	..	2.3	2.8	2.1	2.3	2.1
Unemployment, female (% of female labor force)	..	..	2.1	3.2	2.3	..	2.4
Unemployment, male (% of male labor force)	..	..	2.4	2.3	1.9	..	1.9
Average years of schooling of adults (aged 15+), total	3.8	..	..	..	..	..	..

Source: The World Bank, Edustats

Gross Domestic Product and Gross National Income Thailand

Year	1975	1980	1985	1990	1995	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Gross Domestic Product and Gross National Income											
GDP at market prices (current US\$, million)	14883	32354	38901	85345	167896	122725	115536	126877	142920	161688	176634
GNI at market prices (current US\$, million)	14883	32091	38252	84272	165160	120809	113622	124814	140244	158551	172436
GNI, PPP (current international \$, million)	30,556	63,014	105,272	202,164	344,182	382,146	399,389	428,085	466,638	507,639	544,052
GDP (constant 2000 US\$, million)	25,394	37,275	48,596	79,360	120,006	122,725	125,385	132,053	141,340	150,062	156,761
GDP, PPP (constant 2000 international \$, million)	80,327	117,911	153,723	251,036	379,609	388,212	396,626	417,716	447,094	474,685	495,875
GDP, PPP (constant 2000 international \$, million)	80,327	117,911	153,723	251,036	379,609	388,212	396,626	417,716	447,094	474,685	495,875
GDP, PPP (current international \$, million)	30,501	63,667	107,089	204,857	349,589	388,212	406,179	435,265	475,358	517,936	557,378

Source: The World Bank, Edustats

Gross Domestic Product and Gross National Income Vietnam

Year	1985	1990	1995	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Gross Domestic Product and Gross National Income									
GDP at market prices (current US\$, million)	14095	6472	20736	31173	32685	35058	39672	45210	52408
GNI at market prices (current US\$, million)		6060	20510	30726	32248	34494	39041	44503	51143
GNI, PPP (current international \$, million)		58,256	102,902	156,260	170,910	185,779	203,286	225,124	249,357
GDP (constant 2000 US\$, million)	11,889	15,018	22,276	31,173	33,322	35,681	38,300	41,245	44,718
GDP, PPP (current international \$, million)	42,062	62,238	104,183	158,307	173,298	188,815	206,801	228,543	255,261

Source: The World Bank, Edustats

GDP and GNI per capita Thailand

Year	1975	1980	1985	1990	1995	2000	2001	2002	2003	2004	2005
GDP and GNI per capita											
GDP per capita (current US\$)	360	698	769	1,562	2,878	1,998	1,863	2,027	2,263	2,539	2,750
GDP per capita (constant 2000 US\$)	615	804	960	1452	2057	1998	2022	2110	2238	2356	2441
GDP per capita, PPP (constant 2000 international \$)	1945	2545	3037	4594	6507	6319	6395	6674	7080	7453	7720
GDP per capita, PPP (current international \$)	739	1374	2116	3749	5993	6319	6550	6955	7528	8132	8677
GNI per capita, Atlas method (current US\$)	390	730	820	1540	2780	1990	1950	1970	2150	2490	2720
GNI per capita, PPP (current international \$)	740	1,360	2,080	3,700	5,900	6,220	6,440	6,840	7,390	7,970	8,470

GDP and GNI per capita Vietnam

Year	1985	1990	1995	2000	2001	2002	2003	2004	2005
GDP and GNI per capita									
GDP per capita (current US\$)	239	98	284	397	411	436	488	550	631
GDP per capita (constant 2000 US\$)	202	227	305	397	419	444	471	502	538
GDP per capita, PPP (constant 2000 international \$)	1026	1152	1550	2016	2129	2253	2392	2549	2732
GDP per capita, PPP (current international \$)	715	940	1428	2016	2180	2348	2543	2782	3071
GNI per capita, Atlas method (current US\$)	..	130	250	380	410	430	470	540	620
GNI per capita, PPP (current international \$)	..	880	1,410	1,990	2,150	2,310	2,500	2,740	3,000

Source: The World Bank, Edustats

Enrolment Education of Thailand

Year	1975	1980	1985	1990	1995	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Enrolment Education												
Student enrollment, primary, total (000s)	6686	7393	7150	6957	5962	6101	6024	6056	5997	6055	5975	5844
Student enrollment, secondary, total (000s)	1,194	1,920			3,794		3,449	3,558	3,540	3,636	3,847	3,827
Student enrollment, tertiary, total (000s)	131	361	1,027		1,220	1,900	2,096	2,155	2,206	2,251	2,359	2,339

Enrolment Education of Vietnam

Year	1975	1980	1985	1990	1995	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Enrolment Education											
Student enrollment, primary, total (000s)	7404	7887	8126	8862	10229	10063	9751	9337	8841	8350	7773
Student enrollment, secondary, total (000s)	2,988					7,743	8,118	8,589	8,956	9,228	9,473
Student enrollment, tertiary, total (000s)	80	115	121	130	298	732	749	785	829	1,328	1,355

Source: The World Bank, Edustats

Gross enrolment education rates of Thailand

Gross enrolment education rates	Year	1975	1980	1985	1990	1995	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Gross enrollment rate (%), pre-primary, total		5.5	9.9	..	43.4	57.1	89.0	90.3	88.9	90.6	92.1	90.3	82.2
Gross enrollment rate (%), primary, total		83.6	98.9	96.1	98.1	86.5	94.7	94.3	95.7	95.7	97.6	97.1	95.7
Gross enrollment rate (%), secondary, total		25.1	28.8	30.5	30.9	54.1	..	61.8	63.5	63.5	65.7	70.3	70.6
Gross enrollment rate (%), lower secondary, total		..	..	..	..	..	..	69.9	75.4	75.4	79.3	85.9	86.7
Gross enrollment rate (%), upper secondary, total		..	..	..	..	..	..	53.8	51.7	51.7	52.2	54.9	54.8
Gross enrollment rate (%), tertiary, total		3.3	14.7	19.0	..	20.1	34.2	37.9	39.1	40.1	41.0	43.0	42.7

Gross enrolment education rates of Vietnam

Gross enrolment education rates	Year	1975	1980	1985	1990	1995	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Gross enrollment rate (%), pre-primary, total		..	33.0	30.8	28.5	33.6	41.3	42.4	43.8	45.3	46.7	59.7
Gross enrollment rate (%), primary, total		107.0	108.8	103.0	106.9	114.1	106.6	104.5	102.2	99.9	98.0	94.5
Gross enrollment rate (%), secondary, total		39.4	42.0	42.7	32.2	47.0	64.6	66.6	69.1	71.8	73.5	75.8
Gross enrollment rate (%), lower secondary, total		..	..	..	..	..	79.4	80.0	83.5	85.8	87.0	88.2
Gross enrollment rate (%), upper secondary, total		..	..	..	..	..	43.1	47.1	48.5	51.9	54.6	58.9
Gross enrollment rate (%), tertiary, total		1.7	2.1	1.9	2.0	4.1	9.5	9.5	9.8	10.2	16.0	16.0

Source: The World Bank, Edustats

Net enrolment education rates of Thailand

Year	1975	1980	1985	1990	1995	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Net enrolment education rates												
Net enrollment rate (%), primary level, total	..	..	..	75.9	..	..	..	..	..	..	..	87.8
Net enrollment rate (%), secondary, total	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	64.3
Out-of-school children, primary, total	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	419,033

Net enrolment education rates of Vietnam

Year	1975	1980	1985	1990	1995	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Net enrolment education rates												
Net enrollment rate (%), primary level, total	..	95.0	..	90.5	..	95.3	94.3	92.9	..	..	87.7	..
Net enrollment rate (%), secondary, total	..	..	..	..	..	61.0	62.0	64.8	..	..	69.3	..
Out-of-school children, primary, total	..	..	..	..	..	431,731	481,788	634,133	..	..	1,006,627	..

School life expectancy of Thailand

Year	1975	1980	1985	1990	1995	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
School life expectancy												
School life expectancy (years), total	..	..	..	..	..	..	11.3	11.5	11.5	11.9	12.2	12.2
School life expectancy (years), female	..	..	..	..	..	..	11.2	11.5	11.5	12.0	12.2	12.2
School life expectancy (years), male	..	..	..	..	..	..	11.3	11.6	11.6	11.7	12.2	12.1

School life expectancy of Vietnam

Year	1975	1980	1985	1990	1995	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
School life expectancy												
School life expectancy (years), total	..	..	..	..	..	10.3	10.4	10.4	10.5	10.8	10.8	..
School life expectancy (years), female	..	..	..	..	..	9.9	9.9	10.0	10.1	10.4	10.4	..
School life expectancy (years), male	..	..	..	..	..	10.8	10.8	10.8	10.9	11.2	11.2	..

Source: The World Bank, Edustats

Gender parity Index of Thailand

Year	1975	1980	1985	1990	1995	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Gender parity Index												
Gender parity index (GPI), gross enrollment ratio in primary and secondary education	0.9	1.0	..	1.0	..	..	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0
Gender parity index (GPI), gross enrollment ratio in primary education	..	..	..	..	..	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0
Gender parity index (GPI), gross enrollment ratio in primary and secondary education	0.9	1.0	..	1.0	..	..	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0
Gender parity index (GPI), gross enrollment ratio in secondary education	..	..	..	..	..	..	0.96	0.99	0.99	1.05	1.04	1.05
Gender parity index (GPI), gross enrollment in tertiary education	..	..	..	..	..	1.2	1.13	1.1	1.14	1.17	1.11	1.06

Gender parity Index of Vietnam

Year	1975	1980	1985	1990	1995	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Gender parity Index												
Gender parity index (GPI), gross enrollment ratio in primary and secondary education	1.0	0.9	0.9	..	..	0.9	0.9	0.9	0.9	0.9	1.0	..
Gender parity index (GPI), gross enrollment ratio in primary education	..	..	..	..	..	0.9	0.9	0.9	0.9	0.9	0.9	..
Gender parity index (GPI), gross enrollment ratio in primary and secondary education	1.0	0.9	0.9	..	..	0.9	0.9	0.9	0.9	0.9	1.0	..
Gender parity index (GPI), gross enrollment ratio in secondary education	..	..	..	..	..	0.91	0.92	0.93	0.93	0.95	0.97	..
Gender parity index (GPI), gross enrollment in tertiary education	..	..	..	..	..	0.72	0.74	0.76	0.77	0.71	0.71	..

Source: The World Bank, Edustats

Girl's enrolment rate of Thailand

Year	1975	1980	1985	1990	1995	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Girl's enrolment rate												
Girls' enrollment share (%), primary	47.3	48.2	..	..	..	48.3	48.4	48.4	48.3	48.4	48.1	48.4
Girls' enrollment share (%), tertiary	39.8	..	..	..	..	54.1	52.6	52.1	52.9	53.7	52.4	51.0

Girl's enrolment rate of Vietnam

Year	1975	1980	1985	1990	1995	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Girl's enrolment rate												
Girls' enrollment share (%), primary	49.3	47.3	47.6	..	..	47.7	47.7	47.5	47.5	47.3	47.5	..
Girls' enrollment share (%), tertiary	39.5	23.6	..	..	..	41.6	42.1	42.8	43.0	40.9	40.9	..

Source: The World Bank, Edustats

Intake and survival rates of Thailand

Year	1975	1980	1985	1990	1995	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Intake and survival rates												
Gross intake rate to grade 1, total	100.1	97.6	..	106.8	..	..	..	..	..	..	..	..
Survival rate to grade 5, total	48.7	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..
Repetition rate (%), primary	10.3	8.3	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..

Intake and survival rates of Vietnam

Year	1975	1980	1985	1990	1995	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Intake and survival rates												
Gross intake rate to grade 1, total	..	..	..	..	..	106.5	99.1	99.0	98.1	98.1	88.3	..
Survival rate to grade 5, total	..	..	..	..	..	85.7	89.0	86.8	..	..	..	..
Repetition rate (%), primary	..	..	..	..	..	3.3	2.9	2.4	2.4	..	1.0	..

Vocational education of Thailand and Vietnam

Year	1975	1980	1985	1990	1995	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Vocational education												
Vocational and Technical enrollment (% of total secondary enrollment), total Thailand	..	..	..	..	..	..	15.3	14.3	14.3	14.5	15.1	15.5
Vocational and Technical enrollment (% of total secondary enrollment), total Vietnam	..	..	..	..	..	2.3	2.4	2.2	3.3	3.8	4.7	..

Source: The World Bank, Edustats

Graduates Students of Thailand

Year	1975	1980	1985	1990	1995	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Graduates Students												
Graduates, tertiary, total	..	..	..	..	..	453,994	385,387	389,982	507,092	481,895	..	..
Girls' graduates share (%), tertiary	..	..	..	..	..	54.4	55.7	54.3	51.0	50.2	..	..

Graduates Students of Vietnam

Year	1975	1980	1985	1990	1995	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Graduates Students												
Graduates, tertiary, total	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	182,489	..
Girls' graduates share (%), tertiary	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	42.4	..

Private enrolment share of Thailand and Vietnam

Year	1975	1980	1985	1990	1995	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Private enrolment share												
Private enrolment share (%), tertiary Thailand	..	..	..	..	..	19.5	18.9	18.8	18.5	18.5	16.9	16.3
Private enrolment share (%), tertiary Vietnam	..	..	..	..	..	13.1	10.6	9.1	8.8	10.2	10.2	..

Source: The World Bank, Edustats

Number of Teachers Thailand

Year	1975	1980	1985	1990	1995	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Number of Teachers												
Primary education, teachers (000s)	239		370	315		293	316	317	314			313
Secondary education, teachers (000s)				134			169	173	172			198
Tertiary education, teachers	9		31		38	51		64	66			70

Number of Teachers Vietnam

Year	1975	1980	1985	1990	1995	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Number of Teachers												
Primary education, teachers (000s)	205	204	236	252	299	341	348	355	359	363	361	
Secondary education, teachers (000s)	115			191		284	309	334	362	391	416	
Tertiary education, teachers	10	17	19	22	23	30	32	36	39	47	48	

Source: The World Bank, Edustats

Student per teacher of Thailand

Year	1975	1980	1985	1990	1995	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Student per teacher												
Primary education, student per teacher	28.0		19.3	22.1		20.8	19.1	19.1	19.1			18.7
Secondary education, student per teacher							20.4	20.6	20.6			19.3
Tertiary education, student per teacher	14.4		33.2		31.8	37.5		33.6	33.6			33.2

Student per teacher of Vietnam

Year	1975	1980	1985	1990	1995	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Student per teacher												
Primary education, student per teacher	36.1	38.6	34.5	35.1	34.2	29.5	28.0	26.3	24.7	23.0	21.6	
Secondary education, student per teacher	25.9					27.3	26.3	25.7	24.7	23.6	22.8	
Tertiary education, student per teacher	8.3	6.7	6.5	6.0	13.1	24.2	23.3	21.8	21.5	28.4	28.4	

Source: The World Bank, Edustats

Teachers: % females of Thailand

Year	1975	1980	1985	1990	1995	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Teachers: % females												
Primary education, teachers (% female)	..	..	..	..	..	63.7	..	57.9	57.9	..	..	59.7
Secondary education, teachers (% female)	..	..	..	..	..	..	53.0	53.2	53.2	..	..	54.1
Tertiary education, teachers (% female)	56.46	..	..	..	..	53.73	..	47.42	47.42	..	..	51.47

Teachers: % females of Vietnam

Year	1975	1980	1985	1990	1995	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Teachers: % females												
Primary education, teachers (% female)	55.8	65.5	70.3	..	..	77.9	78.3	77.8	78.0	78.3	78.0	..
Secondary education, teachers (% female)	57.2	..	..	61.1	..	64.7	65.0	65.3	65.0	65.0	63.8	..
Tertiary education, teachers (% female)	17.68	22.37	..	..	..	37.92	38.69	39.25	39.7	40.47	40.45	..

Source: The World Bank, Edustats

Public expenditure in education of Thailand

Year	1975	1980	1985	1990	1995	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Public expenditure in education												
Public education expenditure as % of GDP	3.5	3.4	3.7	3.6	4.1	5.4	5.0	..	..	4.2	4.2	..
Public education expenditure, % of Gov-t spending	..	..	..	20.0	..	31.0	28.3	..	..	26.8	25.0	..
Share of public expenditure for primary education (% of total public education expenditure)	45.8	40.8	..	..	39.0	32.2	32.1	..	..	31.5	..	..
Share of public expenditure for secondary education (% of total public education expenditure)	11.9	11.8	18.1	..	18.5	21.9	20.5	..	..	24.4	..	..
Share of expenditure for tertiary education (% of total education expenditure)	8.1	13.6	11.4	..	15.3	20.3	21.7	..	..	19.2	21.7	..

Public expenditure in education of Vietnam

Year	1975	1980	1985	1990	1995	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Public expenditure in education												
Public education expenditure as % of GDP	..	..	..	2.0	2.9	..	..	..	..	..	..	..
Public education expenditure, % of Gov-t spending	..	..	..	7.5	..	..	..	..	..	..	..	..
Share of public expenditure for primary education (% of total public education expenditure)	..	..	..	..	35.9	..	..	..	..	..	..	..
Share of public expenditure for secondary education (% of total public education expenditure)	..	..	..	..	24.6	..	..	..	..	..	..	..
Share of expenditure for tertiary education (% of total education expenditure)	..	..	..	..	20.8	..	..	..	..	..	..	..

Public expenditure per student as % of GDP per capita of Thailand

Year	1975	1980	1985	1990	1995	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Public expenditure per student as % of GDP per capita											
Public edu. expenditure per student (% of p.c.GDP), primary	9.9	8.8	..	13.0	15.5	17.6	16.6	..	..	14.0	..
Public edu. expenditure per student (% of p.c.GDP), tertiary	89.5	59.7	21.1	..	29.7	35.5	32.2	..	..	23.0	24.9

Public expenditure per student as % of GDP per capita of Vietnam

Year	1975	1980	1985	1990	1995	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Public expenditure per student as % of GDP per capita											
Public edu. expenditure per student (% of p.c.GDP), primary	..	..	..	..	7.5	..	..	..	..	..	..
Public edu. expenditure per student (% of p.c.GDP), tertiary	..	..	..	..	149.5	..	..	..	..	..	..

Source: The World Bank, Edustats

Use of computers and internet of Thailand

Year	1990	1995	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Use of computers and internet								
Personal computers	230,000	810,000	1,714,000	2,003,000	2,461,000	3,024,000	3,716,000	..
Personal computers (per 1,000 people)	4.2	13.9	27.9	32.3	39.3	47.9	58.3	..
Internet users (per 1000 people)	0	0.9	37.4	57.0	76.7	95.5	109.5	110.3
Internet users	0	55000	2300000	3536019	4800000	6030000	6971500	7084200

Use of computers and internet of Vietnam

Year	1990	1995	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Use of computers and internet								
Personal computers	..	100,000	600,000	700,000	800,000	914,000	1,044,000	..
Personal computers (per 1,000 people)	..	1.4	7.6	8.8	10.0	11.2	12.7	..
Internet users (per 1000 people)	..	..	2.6	12.7	18.7	38.1	77.2	128.9
Internet users	..	..	200000	1009544	1500000	3098007	6345049	10710980

Source: The World Bank, Edustats

Enrolment Education in Pre-Primary of Thailand

Year	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Enrolment in Pre-Primary							
Enrolment in pre-primary. Public. All programmes. Total	2238590	2237590	2159030	2133300	2103269	2043976	1948850
Enrolment in pre-primary. Public and private. All programmes. Total	2752290	2769826	2706441	2742511	2774799	2712047	2462356
Enrolment in pre-primary. Public and private. All programmes. Female	1350752	1352066	1321264	1341364	1362941	1320135	1206618

Enrolment Education in Pre-Primary of Vietnam

Year	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Enrolment in Pre-Primary							
Enrolment in pre-primary. Public. All programmes. Total	1039162	1046291	851055	866932		1150110	
Enrolment in pre-primary. Public and private. All programmes. Total	2124142	2113594	2120345	2143881	2175053	2754094	
Enrolment in pre-primary. Public and private. All programmes. Female	1023646	1040122	1033753	1023447	1054398	1289873	

Source: UNESCO, UIS and statistical database

Enrolment in Primary Education of Thailand

Year	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Enrolment in Primary							
Enrolment in primary. Public. All programmes. Total	5304006	5205819	5207349	5156595	5137004	5030262	4870487
Enrolment in primary. Public and private. All programmes. Total	6100647	6023714	6056420	5997390	6054517	5974615	5843512
Enrolment in primary. Public and private. All programmes. Female	2945843	2914947	2928097	2898425	2929545	2876432	2828782

Enrolment in Primary Education of Vietnam

Year	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Enrolment in Primary							
Enrolment in primary. Public. All programmes. Total	1E+07	9723944	9305251	8811118	8320733	7744745	
Enrolment in primary. Public and private. All programmes. Total	1E+07	9751434	9336913	8841004	8350191	7773484	
Enrolment in primary. Public and private. All programmes. Female	4800886	4646911	4436573	4198829	3951439	3690563	

Source: UNESCO, UIS and statistical database

Enrolment in Lower Secondary Education of Thailand

Year	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Enrolment in Lower Secondary							
Enrolment in lower secondary. Public. All programmes. Total	2876222	2142350	2230073	2219882	2373100	2472522	2448048
Enrolment in lower secondary. Public. General programmes. Total		2142350	2230073	2219882	2373100	2472522	2448048
Enrolment in lower secondary. Public and private. All programmes. Total		2284968	2448212	2437024	2553413	2753173	2761219
Enrolment in lower secondary. Public and private. All programmes. Female		1078180	1217916	1211775	1273838	1361002	1363503
Enrolment in lower secondary. Public and private. General programmes. Total		2284968	2448212	2437024	2553413	2753173	2761219
Enrolment in lower secondary. Public and private. General programmes. Female		1078180	1217916	1211775	1273838	1361002	1363503

Enrolment in Lower Secondary Education of Vietnam

Year	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Enrolment in Lower Secondary							
Enrolment in lower secondary. Public. All programmes. Total	5564679	5731816	6085368	6336322		6550477	
Enrolment in lower secondary. Public. General programmes. Total	5564679	5731816	6085368	6336322		6550477	
Enrolment in lower secondary. Public and private. All programmes. Total	5767296	5918152	6254254	6497548	6612099	6670714	
Enrolment in lower secondary. Public and private. All programmes. Female	2707907	2784609	2970600	3070938	3157758	3193221	
Enrolment in lower secondary. Public and private. General programmes. Total	5767296	5918152	6254254	6497548	6612099	6670714	
Enrolment in lower secondary. Public and private. General programmes. Female	2707907	2784609	2970600	3070938	3157758	3193221	

Source: UNESCO, UIS and statistical database

Enrolment in upper secondary Education of Thailand

Year	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Enrolment in upper secondary							
Enrolment in upper secondary. Public and private. All programmes. Total		1787140	1701972	1691208	1699967	1780000	1768810
Enrolment in upper secondary. Public and private. General programmes. Total		1164109	1109602	1102584	1082412	1094290	1065382
Enrolment in upper secondary. Public and private. Technical/vocational programmes. Total		623031	592370	588624	617555	685710	703428
Enrolment in upper secondary. Public. All programmes. Total	2069163	1559064	1449983	1440813	1437536	1453416	1402514
Enrolment in upper secondary. Public. General programmes. Total	...	1117400	1028762	1022256	1029927	1000644	958602
Enrolment in upper secondary. Public. Technical/vocational programmes. Total	...	441664	421221	418557	407609	452772	443912
Enrolment in upper secondary. Public and private. All programmes. Female		898696	825876	820829	891434	928271	937547
Enrolment in upper secondary. Public and private. General programmes. Female		601301	584841	581267	611130	626072	621340
Enrolment in upper secondary. Public and private. Technical/vocational programmes. Female		297395	241035	239562	280304	302199	316207

Enrolment in upper secondary Education of Vietnam

Year	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Enrolment in upper secondary							
Enrolment in upper secondary. Public and private. All programmes. Total	2158830	2400040	2529086	2768253	2976599	3268605	
Enrolment in upper secondary. Public and private. General programmes. Total	1975836	2199815	2334255	2458446	2616207	2802101	
Enrolment in upper secondary. Public and private. Technical/vocational programmes. Total	182994	200225	194831	309807	360392	466504	
Enrolment in upper secondary. Public. All programmes. Total	1482489	1640167	1740926	1865746	...	2413685	
Enrolment in upper secondary. Public. General programmes. Total	1303182	1444376	1550410	1656942	...	1957512	
Enrolment in upper secondary. Public. Technical/vocational programmes. Total	179307	195791	190516	208804	...	456173	
Enrolment in upper secondary. Public and private. All programmes. Female	1019113	1133781	1190539	1323266	1449482	1634330	
Enrolment in upper secondary. Public and private. General programmes. Female	924887	1028351	1091430	1164367	1262849	1377829	
Enrolment in upper secondary. Public and private. Technical/vocational programmes. Female	94226	105430	99109	158899	186633	256501	

Source: UNESCO, UIS and statistical database

Enrolment in total secondary Education of Thailand

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Enrolment in total secondary							
Enrolment in total secondary. Public and private. All programmes. Total		4072108	4150184	4128232	4253380	4533173	4530029
Enrolment in total secondary. Public and private.. General programmes. Total		3449077	3557814	3539608	3635825	3847463	3826601
Enrolment in total secondary. Public and private. Technical/vocational programmes. Total		623031	592370	588624	617555	685710	703428
Enrolment in total secondary. Public. All programmes. Total	4945385	3701414	3680056	3660695	3810636	3925938	3850562
Enrolment in total secondary. Public. General programmes. Total	...	3259750	3258835	3242138	3403027	3473166	3406650
Enrolment in total secondary. Public. Technical/vocational programmes. Total	...	441664	421221	418557	407609	452772	443912
Enrolment in total secondary. Public and private. All programmes. Female		1976876	2043792	2032604	2165272	2289273	2301050
Enrolment in total secondary. Public and private. General programmes. Female		1679481	1802757	1793042	1884968	1987074	1984843
Enrolment in total secondary. Public and private. Technical/vocational programmes. Female		297395	241035	239562	280304	302199	316207

Enrolment in total secondary Education of Vietnam

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Enrolment in total secondary							
Enrolment in total secondary. Public and private. All programmes. Total	7926126	8318192	8783340	9265801	9588698	9939319	
Enrolment in total secondary. Public and private.. General programmes. Total	7743132	8117967	8588509	8955994	9228306	9472815	
Enrolment in total secondary. Public and private. Technical/vocational programmes. Total	182994	200225	194831	309807	360392	466504	
Enrolment in total secondary. Public. All programmes. Total	7047168	7371983	7826294	8202068	...	8964162	
Enrolment in total secondary. Public. General programmes. Total	6867861	7176192	7635778	7993264	...	8507989	
Enrolment in total secondary. Public. Technical/vocational programmes. Total	179307	195791	190516	208804	...	456173	
Enrolment in total secondary. Public and private. All programmes. Female	3727020	3918390	4161139	4394204	4607240	4827551	
Enrolment in total secondary. Public and private. General programmes. Female	3632794	3812960	4062030	4235305	4420607	4571050	
Enrolment in total secondary. Public and private. Technical/vocational programmes. Female	94226	105430	99109	158899	186633	256501	

Source: UNESCO, UIS and statistical database

Tertiary Enrolment by ISCED level Education of Thailand

Terrtiary Enrolment by ISCED level	Year									
	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006			
Enrolment in 5A tertiary. Public and private. Full and part time. Total	1428390	1634365	1704609	1783299	1860149	1984082	1934200			
Enrolment in 5B tertiary. Public and private. Full and part time. Total	469534	458089	445800	415979	383580	366975	392910			
Enrolment in 6 tertiary. Public and private. Full and part time. Total	2348	3240	4925	6303	7724	8070	11462			
Enrolment in total tertiary. Public and private. Full and part time. Total	1900272	2095694	2155334	2205581	2251453	2359127	2338572			
Enrolment in 5A tertiary. Public and private. Full and part time. Female	794347	869329	921149	965888	1009823	1057558	999661			
Enrolment in 5B tertiary. Public and private. Full and part time. Female	232718	231973	198448	197461	193413	173994	187732			
Enrolment in 6 tertiary. Public and private. Full and part time. Female	1169	1660	2635	3646	4804	4133	6176			
Enrolment in total tertiary. Public and private. Full and part time. Female	1028234	1102962	1122232	1166995	1208040	1235685	1193569			

Tertiary Enrolment by ISCED level Education of Vietnam

Terrtiary Enrolment by ISCED level	Year									
	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006			
Enrolment in 5A tertiary. Public and private. Full and part time. Total	533063	532266	545784	571340	894949	912503				
Enrolment in 5B tertiary. Public and private. Full and part time. Total	186779	199239	217472	233783	399417	407251				
Enrolment in 6 tertiary. Public and private. Full and part time. Total	12345	17748	21419	24336	34120	34789				
Enrolment in total tertiary. Public and private. Full and part time. Total	732187	749253	784675	829459	1328485	1354543				
Enrolment in 5A tertiary. Public and private. Full and part time. Female	270285	271543	282077	299055	419807	427853				
Enrolment in 5B tertiary. Public and private. Full and part time. Female	30868	37963	45923	48614	114408	116601				
Enrolment in 6 tertiary. Public and private. Full and part time. Female	3760	5644	7859	8940	9716	9902				
Enrolment in total tertiary. Public and private. Full and part time. Female	304913	315150	335859	356609	543931	554356				

Percentage in vocational/technical Education of Thailand

Percentage in vocational/technical	Year						
	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Technical/vocational enrolment in ISCED 2 and 3 as % of total enrolment in ISCED 2 and 3		15.3	14.3	14.3	14.5	15.1	15.5
Technical/vocational enrolment in ISCED 3 as % of total enrolment in ISCED 3		34.9	34.8	34.8	36.3	38.5	39.8

Percentage in vocational/technical Education of Vietnam

Percentage in vocational/technical	Year						
	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Technical/vocational enrolment in ISCED 2 and 3 as % of total enrolment in ISCED 2 and 3	2.3	2.4	2.2	3.3	3.8	4.7	
Technical/vocational enrolment in ISCED 3 as % of total enrolment in ISCED 3	8.5	8.3	7.7	11.2	12.1	14.3	

Source: UNESCO, UIS and statistical database

Enrolment in Primary Education Grade 1 of Thailand

Year Enrolment in Primary Grade 1	1970	1975	1980	1985	1990	1995	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Enrolment in primary. Grade													
1. Total	1492891	1556577	1448854	1362893	1228567	1064248	1113931	1092831	1073213		1100065	988441	896942
Enrolment in primary. Grade													
1. Female	711030	743539	693614		590038		532076	523871	513113		518227	472010	421475
Enrolment in primary. Grade										-			
1. male	781861	813038	755240		638529		-488631	-392063	-358931	825314	518227	472010	421475

Enrolment in Primary Education Grade 1 of Vietnam

Year Enrolment in Primary Grade 1	1970	1975	1980	1985	1990	1995	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Enrolment in primary. Grade													
1. Total			2134263	2330973			2138447	1933275	1846213	1748156		1392854	
Enrolment in primary. Grade													
1. Female			988830	1091701			1020707	915934	872044	825314			
Enrolment in primary. Grade											-		
1. male			233590	1091701			1509338	1307997	1230975	1650628	518227	-472010	

Source: UNESCO, UIS and statistical database

Enrolment in Primary Education Grade 2 of Thailand

Enrolment in Primary Grade 2	Year	1970	1975	1980	1985	1990	1995	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Enrolment in primary. Grade 2.														
Total		1192343	1276753	1298806	1195382	1188764	966636	1059271	1025400	1019656		1022634	1021007	963476
Enrolment in primary. Grade 2.														
Female		568348	612695	622769		577539		510086	494442	492410		485324	493489	456105
Enrolment in primary. Grade 2.											-			
male		623995	664058	676037		611225		-443918	-448789	-366267	801560	485324	493489	456105

Enrolment in Primary Education Grade 2 Education of Vietnam

Enrolment in Primary Grade 2	Year	1970	1975	1980	1985	1990	1995	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Enrolment in primary. Grade 2.														
Total				1676866	1783287			1997075	1974568	1811728	1692593		1488933	
Enrolment in primary. Grade 2.														
Female				793100	848255			954004	943231	858677	801560			
Enrolment in primary. Grade 2.												-		
male				117063	848255			1397922	1392020	1224944	1603120	485324	-493489	

Source: UNESCO, UIS and statistical database

Enrolment in Primary Education Grade 3 of Thailand

Year Enrolment in Primary Grade 3	1970	1975	1980	1985	1990	1995	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Enrolment in primary. Grade 3.													
Total	1108147	1241611	1375460	1174567	1165795	967816	1032304	1021069	1008138		912614	1009562	1014755
Enrolment in primary. Grade 3.													
Female	531282	595142	663467		567537		498918	493536	484924		484249	487979	537243
Enrolment in primary. Grade 3.										-			
male	576865	646469	711993		598258		-473059	-418874	-427171	851424	484249	487979	537243

Enrolment in Primary Education Grade 3 of Vietnam

Year Enrolment in Primary Grade 3	1970	1975	1980	1985	1990	1995	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Enrolment in primary. Grade 3.													
Total			1486465	1532383			2041764	1912368	1905710	1780395		1537344	
Enrolment in primary. Grade 3.													
Female			710590	736509			971977	912410	912095	851424			
Enrolment in primary. Grade 3.											-		
male			-1403	736509			1445036	1331284	1339266	1702848	484249	-487979	

Source: UNESCO, UIS and statistical database

Enrolment in Primary Education Grade 4 of Thailand

Year	1970	1975	1980	1985	1990	1995	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Enrolment in Primary Grade 4													
Enrolment in primary. Grade 4.													
Total	947179	1114313	1220248	1147846	1149240	992967	993761	1000729	1014450		1011942	985145	1005083
Enrolment in primary. Grade 4.													
Female	451708	541441	590187		560661		481299	484950	488998		482025	474290	477564
Enrolment in primary. Grade 4.													
male	495471	572872	630061		588579		-	-461821	-399987	-829852	482025	474290	477564

Enrolment in Primary Education Grade 4 of Vietnam

Year	1970	1975	1980	1985	1990	1995	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Enrolment in Primary Grade 4													
Enrolment in primary. Grade 4.													
Total			1365893	1344981			2059429	1988984	1870658	1747647		1664688	
Enrolment in primary. Grade 4.													
Female			652895	635908			980499	946771	888985	829852			
Enrolment in primary. Grade 4.													
male			22834	635908			1479699	1408592	1288972	1659704	-482025	-474290	

Source: UNESCO, UIS and statistical database

Enrolment in Primary Education Grade 5 of Thailand

Year	1970	1975	1980	1985	1990	1995	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Enrolment in Primary Grade 5													
Enrolment in primary. Grade 5.													
Total	373776	604895	1137013	1140042	1114556	985624	969916	958575	993734		1017411	989629	982020
Enrolment in primary. Grade 5.													
Female	160403	274103	553581		542523		469838	466796	482331		484645	476449	466620
Enrolment in primary. Grade 5.													
male	213373	330792	583432		572033		403861	-	-	890679	484645	476449	466620

Enrolment in Primary Education Grade 5 of Vietnam

Year	1970	1975	1980	1985	1990	1995	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Enrolment in Primary Grade 5													
Enrolment in primary. Grade 5.													
Total			1223952	1134212			1826310	1942239	1902604	1872213		1659049	
Enrolment in primary. Grade 5.													
Female			587498	551975			873699	928565	904772	890679			
Enrolment in primary. Grade 5.													
male			4066	551975			1277560	1390334	1327213	1781358	-	-476449	

Source: UNESCO, UIS and statistical database

Enrolment in Primary Education Grade 6-7 of Thailand

Enrolment in Primary Grade 6-7	Year	1970	1975	1980	1985	1990	1995	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Enrolment in primary. Grade 6. Total		285684	477352	912182	1129759	1109795	984564	931464	925110	947231		989851	980831	981235
Enrolment in primary. Grade 6. Female		118277	211979	439357		539861		453626	451352	463652		475075	472213	469774
Enrolment in primary. Grade 6. male		167407	265373	472825		569934								
Enrolment in primary. Grade 7. Total		234762	414976											
Enrolment in primary. Grade 7. Female		96551	182908											
Enrolment in primary. Grade 7. male		138211	232068											

Source: UNESCO, UIS and statistical database

Note: Vietnam on data

Enrolment in Primary Education All Grades of Thailand

Enrolment in Primary All Grades	Year	1970	1975	1980	1985	1990	1995	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Enrolment in primary. All grades. Total		5634782	6686477	7392563	7150489	6956717	5961855	6100647	6023714	6056420	5997390	6054517	5974615	5843512
Enrolment in primary. All grades. Female		2637599	3161807	3562975		3378159		2945843	2914947	2928097	2898425	2929545	2876432	2828782
Enrolment in primary. All grades. male		2997183	3524670	3829588										

Enrolment in Primary Education All Grades of Vietnam

Enrolment in Primary All Grades	Year	1970	1975	1980	1985	1990	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Enrolment in primary. All grades. Total				7887439	8125836	10063025	9751434	9336913	8841004	8350191	7773484		
Enrolment in primary. All grades. Female				3732913	3864348	4800886	4646911	4436573	4198829	3951439	3690563		
Enrolment in primary. All grades. male													

Source: UNESCO, UIS and statistical database

Enrolment in Secondary Education General Grade 1 of Thailand

Enrolment in Secondary General Grade 1	Year	1970	1975	1980	1985	1990	1995	2000	2001	2002	2004	2005	2006
Pupils . Secondary general grade 1. Total		180913	323034	384222	442073	526132	867805	841524	786730	870015	909200	992897	955565
Pupils . Secondary general grade 1. Female		72712	136546	173195		252468		415615	368471	426438	442059		459572
Pupils . Secondary general grade 1 Male.		108201	186488	211027		273664							

Enrolment in Secondary Education General Grade 1 of Vietnam

Enrolment in Secondary General Grade 1	Year	1970	1975	1980	1985	1990	1995	2000	2001	2002	2005	2006
Pupils . Secondary general grade 1. Total				1143524	1160144			1740262	1754062	1881725	1783857	
Pupils . Secondary general grade 1. Female				525820	554717				821072	888648		
Pupils . Secondary general grade 1 Male.				617704	605427							

Source: UNESCO, UIS and statistical database

Enrolment in Secondary Education General Grade 2 of Thailand

Enrolment in Secondary General Grade 2	Year	1970	1975	1980	1985	1990	1995	2002	2003	2004	2005	2006
Pupils . Secondary general grade 2. Total		147147	281338	334277	462450	482314	809575	807680		851160	927671	936012
Pupils . Secondary general grade 2. Female		59955	119988	149279		231209		404208		429128		466976
Pupils . Secondary general grade 2. male		87192	161350	184998		251105						

Enrolment in Secondary Education General Grade 2 of Vietnam

Enrolment in Secondary General Grade 2	Year	1970	1975	1980	1985	1990	1995	2000	2001	2002	2005	2006
Pupils . Secondary general grade 2. Total				956552	942348			1523461	1574833	1614825	1670295	
Pupils . Secondary general grade 2. Female				452926	453117				742162	765791		
Pupils . Secondary general grade 2. male				503626	489231							

Source: UNESCO, UIS and statistical database

Enrolment in Secondary General Education Grade 3 of Thailand

Enrolment in Secondary General Grade 3	Year	1970	1975	1980	1985	1990	1995	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Pupils . Secondary general grade 3. Total		121780	241507	327904	401728	413322	715621	770516		793053		832569		869642
Pupils . Secondary general grade 3. Female		49836	102766	146096		197994		391476		402651				
Pupils . Secondary general grade 3.male		71944	138741	181808		215328								

Enrolment in Secondary General Education Grade 3 of Vietnam

Enrolment in Secondary General Grade 3	Year	1970	1975	1980	1985	1990	1995	2000	2001	2002	2005	2006
Pupils . Secondary general grade 3. Total				853263	792402			1299737	1396376	1459799		
Pupils . Secondary general grade 3. Female				409675	384366				660436	695233		
Pupils . Secondary general grade 3.male				443588	408036							

Source: UNESCO, UIS and statistical database

Enrolment in Secondary General Education Grade 4 of Thailand

Enrolment in Secondary General Grade 4	Year	1970	1975	1980	1985	1990	1995	2000	2001	2004	2005	2006
Pupils . Secondary general grade 4. Total		39431	71108	306580	200335	168315	312027			371794	...	422852
Pupils . Secondary general grade 4. Female		16393	34425	139226		87151				207932		
Pupils . Secondary general grade 4. male		23038	36683	167354		81164						

Enrolment in Secondary General Education Grade 4 of Vietnam

Enrolment in Secondary General Grade 4	Year	1970	1975	1980	1985	1990	1995	2000	2001	2002	2003	2006
Pupils . Secondary general grade 4. Total				205468	275601			1203836	1192882	1297905		
Pupils . Secondary general grade 4. Female				90974	130014				560939	620928		
Pupils . Secondary general grade 4. male				114494	145587							

Source: UNESCO, UIS and statistical database

Enrolment in Secondary General Education Grade 5 of Thailand

Enrolment in Secondary General Grade 5	Year	1970	1975	1980	1985	1990	1995	2000	2001	2004	2005	2006
Pupils . Secondary general grade 5. Total		22658	39383	141328	186123	142738	244592			364293	...	340968
Pupils . Secondary general grade 5. Female		10899	20679	68572		77131				210394		
Pupils . Secondary general grade 5. male		11759	18704	72756		65607						

Enrolment in Secondary General Education Grade 5 of Vietnam

Enrolment in Secondary General Grade 5	Year	1970	1975	1980	1985	1990	1995	2000	2001	2002	2003	2004
Pupils . Secondary general grade 5. Total				267529	338394			800352	836680	852287		
Pupils . Secondary general grade 5. Female				122414	149493							
Pupils . Secondary general grade 5. male				145115	188901							

Source: UNESCO, UIS and statistical database

Enrolment in Secondary General Education Grade 6 of Thailand

Enrolment in Secondary General Grade 6	Year										
	1970	1975	1980	1985	1990	1995	2000	2001	2004	2005	2006
Pupils . Secondary general grade 6. Total			123154	177651	131644	194862			346325	...	301563
Pupils . Secondary general grade 6. Female			63709		71336						
Pupils . Secondary general grade 6. male			59445		60308						

Enrolment in Secondary General Education Grade 6 of Vietnam

Enrolment in Secondary General Grade 6	Year										
	1970	1975	1980	1985	1990	1995	2000	2001	2002	2003	2004
Pupils . Secondary general grade 6. Total			230216	280835			649331	741845	770947		
Pupils . Secondary general grade 6. Female			111967	126421							
Pupils . Secondary general grade 6. male			118249	154414							

Source: UNESCO, UIS and statistical database

Enrolment in Secondary General Education Grade 7 of Thailand

Year		1970	1975	1980	1985	1990	1995	2000	2001	2002	2003	2004
Enrolment in	Secondary General Grade 7											
Pupils . Secondary general grade 7. Total												
Pupils . Secondary general grade 7. Female												
Pupils . Secondary general grade 7. male		-	-	-		-						

Enrolment in Secondary General Education Grade 7 of Vietnam

Year		1970	1975	1980	1985	1990	1995	2000	2001	2002	2003	2004
Enrolment in	Secondary General Grade 7											
Pupils . Secondary general grade 7. Total				190185	233054			526153	621289	711021		
Pupils . Secondary general grade 7. Female				94252	104801							
Pupils . Secondary general grade 7. male				95933	128253							

Source: UNESCO, UIS and statistical database

Gross enrolment ratio. All levels combined of Thailand

Year						
	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Gross enrolment ratio.						
All levels combined						
Gross enrolment ratio. All levels combined (except pre-primary). Total		66.0	67.4	67.6	69.2	71.2
Gross enrolment ratio. All levels combined (except pre-primary). Female		65.5	67.1	67.5	70.1	71.6
Gross enrolment ratio. All levels combined (except pre-primary). Male		66.4	67.6	67.7	68.3	70.9
Gender parity index for gross enrolment ratio. All levels combined (except pre-primary)		1.0	1.0	1.0	1.0	1.0

Gross enrolment ratio. All levels combined of Vietnam

Year						
	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Gross enrolment ratio.						
All levels combined						
Gross enrolment ratio. All levels combined (except pre-primary). Total	63.6	63.4	63.3	63.3	64.4	63.9
Gross enrolment ratio. All levels combined (except pre-primary). Female	60.8	60.6	60.7	60.7	61.8	61.8
Gross enrolment ratio. All levels combined (except pre-primary). Male	66.3	66.0	65.9	65.8	67.0	66.0
Gender parity index for gross enrolment ratio. All levels combined (except pre-primary)	0.9	0.9	0.9	0.9	0.9	0.9

Source: UNESCO, UIS and statistical database

Gross enrolment ratio Pre-primary Education of Thailand

Year											
	1970	1975	1980	1985	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Gross enrolment ratio. Pre-primary. Female					88.4	89.3	87.9	89.8	91.6	89.1	81.7
Gross enrolment ratio. Pre-primary. Male					89.5	91.3	89.9	91.4	92.5	91.5	82.7
Gross enrolment ratio. Pre-primary. Total					89.0	90.3	88.9	90.6	92.1	90.3	82.2

Gross enrolment ratio Pre-primary Education of Vietnam

Year											
	1970	1975	1980	1985	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Gross enrolment ratio. Pre-primary. Female					40.5	42.6	43.5	44.0	46.1	57.0	
Gross enrolment ratio. Pre-primary. Male					42.0	42.3	44.0	46.4	47.2	62.3	
Gross enrolment ratio. Pre-primary. Total					41.3	42.4	43.8	45.3	46.7	59.7	

Source: UNESCO, UIS and statistical database

Gross enrolment ratio. Primary & Secondary combined of Thailand

Year						
	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Gross enrolment ratio. Primary & Secondary combined						
Gross enrolment ratio. Primary & Secondary combined. Female		76.1	78.0	78.0	81.2	82.8
Gross enrolment ratio. Primary & Secondary combined. Male		79.5	80.6	80.6	81.4	82.9
Gross enrolment ratio. Primary & Secondary combined. Total		77.8	79.3	79.3	81.3	82.9

Gross enrolment ratio. Primary & Secondary combined of Vietnam

Year						
	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Gross enrolment ratio. Primary & Secondary combined						
Gross enrolment ratio. Primary & Secondary combined. Female	79.8	79.7	80.0	80.3	80.6	81.2
Gross enrolment ratio. Primary & Secondary combined. Male	85.8	85.7	85.8	86.1	85.6	84.8
Gross enrolment ratio. Primary & Secondary combined. Total	82.8	82.8	83.0	83.2	83.1	83.0

Source: UNESCO, UIS and statistical database

Gross enrolment ratio Primary Education of Thailand

Year	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Gross enrolment ratio Primary							
Gross enrolment ratio. Primary. Female	92.3	92.2	93.6	93.6	95.5	94.6	93.8
Gross enrolment ratio. Primary. Male	96.9	96.4	97.9	97.9	99.6	99.6	97.6
Gross enrolment ratio. Primary. Total	94.7	94.3	95.7	95.7	97.6	97.1	95.7

Gross enrolment ratio Primary Education of Vietnam

Year	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Gross enrolment ratio Primary							
Gross enrolment ratio. Primary. Female	103.5	101.3	98.9	96.6	94.4	91.3	
Gross enrolment ratio. Primary. Male	109.6	107.5	105.5	103.2	101.4	97.6	
Gross enrolment ratio. Primary. Total	106.6	104.5	102.2	99.9	98.0	94.5	

Source: UNESCO, UIS and statistical database

Gross enrolment ratio Lower Secondary Education of Thailand

Year	1980	1985	1990	1995	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Gross enrolment ratio Lower Secondary										
Gross enrolment ratio. Lower secondary. All programmes. Female					66.5	75.6	75.6	79.8	85.7	86.5
Gross enrolment ratio. Lower secondary. All programmes. Male					73.2	75.1	75.1	78.7	86.0	86.9
Gross enrolment ratio. Lower secondary. All programmes. Total					69.9	75.4	75.4	79.3	85.8	86.7

Gross enrolment ratio Lower Secondary Education of Vietnam

Year	1980	1985	1990	1995	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Gross enrolment ratio Lower Secondary											
Gross enrolment ratio. Lower secondary. All programmes. Female					75.7	76.5	80.6	82.5	84.5	85.8	
Gross enrolment ratio. Lower secondary. All programmes. Male					82.9	83.4	86.2	89.1	89.4	90.5	
Gross enrolment ratio. Lower secondary. All programmes. Total					79.4	80.0	83.4	85.8	87.0	88.2	

Source: UNESCO, UIS and statistical database

Gross enrolment ratio Secondary Education of Thailand

Gross enrolment ratio Secondary	Year	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Gross enrolment ratio. Secondary. All programmes. Female			60.5	63.0	63.0	67.4	71.6	72.4
Gross enrolment ratio. Secondary. All programmes. Male			63.1	63.9	63.9	63.9	69.0	68.9
Gross enrolment ratio. Secondary. All programmes. Total			61.8	63.5	63.5	65.7	70.3	70.6

Gross enrolment ratio Secondary Education of Vietnam

Gross enrolment ratio Secondary	Year	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Gross enrolment ratio. Secondary. All programmes. Female		61.6	63.6	66.5	69.1	71.7	74.8	
Gross enrolment ratio. Secondary. All programmes. Male		67.5	69.4	71.7	74.4	75.2	76.7	
Gross enrolment ratio. Secondary. All programmes. Total		64.6	66.6	69.1	71.8	73.5	75.8	

Source: UNESCO, UIS and statistical database

Gross enrolment ratio. ISCED 5 and 6 of Thailand

Year	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Gross enrolment ratio. ISCED 5 and 6							
Gross enrolment ratio. ISCED 5 and 6. Female	37.3	40.2	41.1	42.8	44.3	45.4	43.9
Gross enrolment ratio. ISCED 5 and 6. Male	31.2	35.6	37.2	37.5	37.7	40.7	41.6
Gross enrolment ratio. ISCED 5 and 6. Total	34.2	37.9	39.1	40.1	41.0	43.0	42.7

Gross enrolment ratio. ISCED 5 and 6 of Vietnam

Year	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Gross enrolment ratio. ISCED 5 and 6							
Gross enrolment ratio. ISCED 5 and 6. Female	7.9	8.1	8.5	8.8	13.2	13.2	
Gross enrolment ratio. ISCED 5 and 6. Male	11.0	10.9	11.1	11.5	18.7	18.7	
Gross enrolment ratio. ISCED 5 and 6. Total	9.5	9.5	9.8	10.2	16.0	16.0	

Source: UNESCO, UIS and statistical database

Gross enrolment ratio Upper Secondary Education of Thailand

Gross enrolment ratio Upper Secondary	Year						
	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Gross enrolment ratio. Upper secondary. All programmes.							
Female		54.6	50.6	50.6	55.2	57.7	58.6
Gross enrolment ratio. Upper secondary. All programmes. Male		53.1	52.8	52.8	49.3	52.1	51.1
Gross enrolment ratio. Upper secondary. All programmes. Total		53.8	51.7	51.7	52.2	54.9	54.8

Gross enrolment ratio Upper Secondary Education of Vietnam

Gross enrolment ratio Upper Secondary	Year						
	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Gross enrolment ratio. Upper secondary. All programmes.							
Female	41.2	45.0	46.3	50.3	53.9	59.8	
Gross enrolment ratio. Upper secondary. All programmes. Male	45.0	49.0	50.7	53.4	55.2	58.0	
Gross enrolment ratio. Upper secondary. All programmes. Total	43.1	47.0	48.5	51.9	54.6	58.9	

Source: UNESCO, UIS and statistical database

Net enrolment rate, Pre-primary Education of Thailand and Vietnam

Year	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Net enrolment rate, Pre-primary							
Net enrolment rate, Pre-primary, Total Thailand							75.6
Net enrolment rate, Pre-primary, Total	40.4	41.5	43.0				

Net enrolment rate, Pre-primary Education of Thailand

Year	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Net enrolment rate, Primary							
Net enrolment rate, Primary, Female							85.7
Net enrolment rate, Primary, Male							89.7
Net enrolment rate, Primary, Total							87.8

Net enrolment rate, Pre-primary Education of Vietnam

Year	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Net enrolment rate, Primary							
Net enrolment rate, Primary, Female		91.5					
Net enrolment rate, Primary, Male		97.1					
Net enrolment rate, Primary, Total	95.3	94.3	92.9			87.7	

Source: UNESCO, UIS and statistical database

Net enrolment rate, Secondary Education . All programmes of Thailand

Net enrolment rate. Secondary. All programmes	Year					
	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Net enrolment rate, Secondary. All programmes, Female						66.3
Net enrolment rate, Secondary. All programmes, Male						62.2
Net enrolment rate, Secondary. All programmes, Total						64.3

Net enrolment rate, Secondary. All programmes of Vietnam

Net enrolment rate. Secondary. All programmes	Year					
	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Net enrolment rate, Secondary. All programmes, Female						68.0
Net enrolment rate, Secondary. All programmes, Male						70.6
Net enrolment rate, Secondary. All programmes, Total	61.0	62.0	64.8			69.3

Source: UNESCO, UIS and statistical database

Pupils of the official school age of Thailand

Year	1970	1975	1980	1985	1990	1995	2000	2002	2005	2006
Pupils of the official school age										
Pupils of the official school age. Pre-primary. Total	5634782	6686477								2263035
Pupils of the official school age. Primary. Female	2637599	3161807	3562975	...	3378159					2585503
Pupils of the official school age. Primary. Male	2997183	3524670	3829588	...	3578558					2773258
Pupils of the official school age. Primary. Total	5634782	6686477	7392563	7150489	6956717	5961855				5358761
Pupils of the official school age. Secondary. Female										2107949
Pupils of the official school age. Secondary. Male										2012232
Pupils of the official school age. Secondary. Total										4120181

Pupils of the official school age of Vietnam

Year	1975	1980	1985	1990	1995	2000	2001	2002	2005
Pupils of the official school age									
Pupils of the official school age. Pre-primary. Total						2081026	2068826	2083673	
Pupils of the official school age. Primary. Female	3650762	3732913	3864348	...	...		4195521		
Pupils of the official school age. Primary. Male	3752953	4154526	4261488	...	...		4608683		
Pupils of the official school age. Primary. Total	7403715	7887439	8125836	8862292	1E+07	8997495	8804204	8485652	7215074
Pupils of the official school age. Secondary. Female									4386262
Pupils of the official school age. Secondary. Male									4704537
Pupils of the official school age. Secondary. Total						7491330	7749042	8234736	9090799

Source: UNESCO, UIS and statistical database

Children out of school of Thailand

Children out of school		Year						
		2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Number of primary school age children out of school. Female								263965
Number of primary school age children out of school. Male								155068
Number of primary school age children out of school. Total								419033
Rate of primary school age children out of school. Female								8.75156
Rate of primary school age children out of school. Male								5.01811
Rate of primary school age children out of school. Total								6.86223

Children out of school of Vietnam

Children out of school		Year						
		2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Number of primary school age children out of school. Female			368487					
Number of primary school age children out of school. Male			113301					
Number of primary school age children out of school. Total		431731	481788	634133			1006627	
Rate of primary school age children out of school. Female			8.03284					
Rate of primary school age children out of school. Male			2.38617					
Rate of primary school age children out of school. Total		4.57263	5.16082	6.94394			12.2385	

Source: UNESCO, UIS and statistical database

School life expectancy. Primary to secondary Education of Thailand

Year	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
School life expectancy.							
Primary to secondary							
School life expectancy (years). Primary to secondary. Female		9.1	9.4	9.4	9.7	9.9	10.0
School life expectancy (years). Primary to secondary. Male		9.5	9.7	9.7	9.8	10.1	10.0
School life expectancy (years). Primary to secondary. Total		9.3	9.5	9.5	9.8	10.0	10.0

School life expectancy. Primary to secondary Education of Vietnam

Year	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
School life expectancy.							
Primary to secondary							
School life expectancy (years). Primary to secondary. Female	9.5	9.5	9.6	9.6	9.7	9.8	
School life expectancy (years). Primary to secondary. Male	10.2	10.2	10.3	10.3	10.3	10.2	
School life expectancy (years). Primary to secondary. Total	9.9	9.9	9.9	10.0	10.0	10.0	

Source: UNESCO, UIS and statistical database

School life expectancy. Primary to tertiary Education of Thailand

Year	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
School life expectancy. Primary to tertiary							
School life expectancy (years). Primary to tertiary. Female		11.2	11.5	11.5	12.0	12.2	12.2
School life expectancy (years). Primary to tertiary. Male		11.3	11.6	11.6	11.7	12.2	12.1
School life expectancy (years). Primary to tertiary. Total		11.3	11.5	11.5	11.9	12.2	12.2

School life expectancy. Primary to tertiary Education of Vietnam

Year	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
School life expectancy. Primary to tertiary							
School life expectancy (years). Primary to tertiary. Female	9.9	9.9	10.0	10.1	10.4	10.4	
School life expectancy (years). Primary to tertiary. Male	10.8	10.8	10.8	10.9	11.2	11.1	
School life expectancy (years). Primary to tertiary. Total	10.3	10.4	10.4	10.5	10.8	10.8	

Source: UNESCO, UIS and statistical database

School life expectancy. Tertiary Education of Thailand

School life expectancy. Tertiary	Year						
	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
School life expectancy (years). Tertiary. Female	1.9	2.0	2.1	2.1	2.2	2.3	2.2
School life expectancy (years). Tertiary. Male	1.6	1.8	1.9	1.9	1.9	2.1	2.1
School life expectancy (years). Tertiary. Total	1.7	1.9	2.0	2.0	2.1	2.2	2.1

School life expectancy. Tertiary Education of Vietnam

School life expectancy. Tertiary	Year						
	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
School life expectancy (years). Tertiary. Female	0.4	0.4	0.4	0.4	0.7	0.7	
School life expectancy (years). Tertiary. Male	0.5	0.5	0.6	0.6	0.9	0.9	
School life expectancy (years). Tertiary. Total	0.5	0.5	0.5	0.5	0.8	0.8	

Source: UNESCO, UIS and statistical database

School life expectancy. Pre-primary Education of Thailand

Year	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
School life expectancy. Pre-primary							
School life expectancy (years). Pre-primary. Female	2.6	2.7	2.6	2.7	2.7	2.7	2.4
School life expectancy (years). Pre-primary. Male	2.7	2.7	2.7	2.7	2.8	2.7	2.5
School life expectancy (years). Pre-primary. Total	2.6	2.7	2.6	2.7	2.8	2.7	2.5

School life expectancy. Pre-primary Education of Vietnam

Year	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
School life expectancy. Pre-primary							
School life expectancy (years). Pre-primary. Female	1.2	1.3	1.3	1.3	1.4	1.7	
School life expectancy (years). Pre-primary. Male	1.2	1.2	1.3	1.4	1.4	1.9	
School life expectancy (years). Pre-primary. Total	1.2	1.2	1.3	1.4	1.4	1.8	

Percentage of private enrolment. Pre-primary and Primary Education of Thailand

Year	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Percentage of private enrolment. Pre-primary and Primary							
Percentage of private enrolment. Pre-primary.	18.7	19.2	20.2	22.2			20.9
Percentage of private enrolment. Primary.	13.1	13.6	14.0	14.0	15.2	15.8	16.7

Percentage of private enrolment. Pre-primary and Primary Education of Vietnam

Year	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Percentage of private enrolment. Pre-primary and Primary							
Percentage of private enrolment. Pre-primary.	51.1	50.5	59.9	59.6		58.2	
Percentage of private enrolment. Primary.	-	-	-	-	-	-	

Percentage of private enrolment. Secondary Education of Thailand

Year	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Percentage of private enrolment. Secondary							
Percentage of private enrolment. Secondary.		9.1	11.3	11.3	10.4	13.4	15.0
Percentage of private enrolment. Lower secondary. General programmes		6.2	8.9	8.9	7.1	10.2	11.3
Percentage of private enrolment. Upper secondary. General programmes		4.0	7.3	7.3	4.8	8.6	10.0
Percentage of private enrolment. Upper secondary. Technical/vocational programmes		29.1	28.9	28.9	34.0	34.0	36.9

Percentage of private enrolment. Secondary Education of Vietnam

Year	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Percentage of private enrolment. Secondary							
Percentage of private enrolment. Secondary.	11.1	11.4	10.9			9.8	
Percentage of private enrolment. Lower secondary. General programmes	3.5	3.1	2.7	2.5		1.8	
Percentage of private enrolment. Upper secondary. General programmes	34.0	34.3	33.6	32.6		30.1	
Percentage of private enrolment. Upper secondary. Technical/vocational programmes	2.0	2.2	2.2			2.2	

Source: UNESCO, UIS and statistical database

Enrolment in Tertiary education of Thailand

Enrolment in Tertiary education	Year	1970	1975	1980	1985	1995	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Enrolment in all programmes. Tertiary. Total		55315	130965	361400	1026952	1220481	1900272	2095694	2155334	2205581	2251453	2359127	2338572
Enrolment in all programmes. Tertiary. Female		23136	52112	...	...		1028234	1102962	1122232	1166995	1208040	1235685	1193569

Enrolment in Tertiary education of Vietnam

Enrolment in Tertiary education	Year	1970	1975	1980	1985	1990	1995	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Enrolment in all programmes. Tertiary. Total			80323	114701	121159	129600	297900	732187	749253	784675	829459	1328485	1354543
Enrolment in all programmes. Tertiary. Female			31702	27090				304913	315150	335859	356609	543931	554356

Source: UNESCO, UIS and statistical database

Distribution of students (%) by ISCED Level of Thailand

Distribution of students (%) by ISCED Level	Year	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Distribution of students (%). ISCED Level 5A		75.2	78.0	79.1	80.9	82.6	84.1	82.7
Distribution of students (%). ISCED Level 5B		24.7	21.9	20.7	18.9	17.0	15.6	16.8
Distribution of students (%). ISCED Level 6		-	-	-	-	-	-	-

Distribution of students (%) by ISCED Level of Vietnam

Distribution of students (%) by ISCED Level	Year	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Distribution of students (%). ISCED Level 5A		72.8	71.0	69.6	68.9	67.4	67.4	
Distribution of students (%). ISCED Level 5B		25.5	26.6	27.7	28.2	30.1	30.1	
Distribution of students (%). ISCED Level 6		1.7	2.4	2.7	2.9	2.6	2.6	

Source: UNESCO, UIS and statistical database

Students by broad field of study of Thailand

Students by broad field of study	Year	1970	1975	1980	1985	1990	1995
Students by broad field of study. Education Tertiary education Total		13676	34435				105748
Students by broad field of study. Humanities Tertiary education Total		4009	10733				43075
Students by broad field of study. Social sciences Tertiary education Total		18470	57882				729129
Students by broad field of study. Natural sciences Tertiary education Total		11160	19290				255080
Students by broad field of study. Medical sciences Tertiary education Total		6347	8625				71984
Students by broad field of study. Others Tertiary education Total		1653					15465
Students by broad field of study. Education Tertiary education Total		55315	130965				1220481

Students by broad field of study of Vietnam

Students by broad field of study	Year	1970	1975	1980	1985	1990	1995
Students by broad field of study. Education Tertiary education Total			20580	42363			
Students by broad field of study. Humanities Tertiary education Total			2898	5269			
Students by broad field of study. Social sciences Tertiary education Total			11660	16474			
Students by broad field of study. Natural sciences Tertiary education Total			36515	39133			
Students by broad field of study. Medical sciences Tertiary education Total			8670	11462			
Students by broad field of study. Others Tertiary education Total							
Students by broad field of study. Education Tertiary education Total			80323	114701			

Source: UNESCO, UIS and statistical database

Students by broad field of study New series of Thailand

Year		2000	2001	2002	2003	2004	2005
Students by broad field of study New series							
Enrolment in education. Tertiary. Total		69,400	83,291	89,991	85,756	...	...
Enrolment in education. Tertiary. Female		50,064	56,585	52,341			
Enrolment in humanities and arts. Tertiary. Total		33,592	37,305	41,286	46,773		
Enrolment in humanities and arts. Tertiary. Female		26,819	29,825	33,830			
Enrolment in social sciences, business and law. Tertiary. Total		552,786	604,271	651,071			
Enrolment in social sciences, business and law. Tertiary. Female		291,693	321,997	347,801			
Enrolment in science. Tertiary. Total		60,152	64,044	67,899			
Enrolment in science. Tertiary. Female		291,693	321,997	347,801			
Enrolment in engineering, manufacturing and construction. Tertiary. Total		60,152	64,044	67,899			
Enrolment in engineering, manufacturing and construction. Tertiary. Female		30,751	32,740	35,071			
Enrolment in agriculture. Tertiary. Total		56,029	57,134	57,134			
Enrolment in agriculture. Tertiary. Female		9,124	9,634	10,906			
Enrolment in health and welfare. Tertiary. Total		32,859	35,713	36,614			
Enrolment in health and welfare. Tertiary. Female		15,653	17,433	18,697			
Enrolment in services. Tertiary. Total		58,974	57,410	57,070			

Source: UNESCO, UIS and statistical database

Students by broad field of study New series of Vietnam

Year		2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Students by broad field of study New series								
Enrolment in education. Tertiary. Total		163420	...	180435	190645			
Enrolment in education. Tertiary. Female		86289	...	100242	106111			
Enrolment in humanities and arts. Tertiary. Total		32003	...	30201	28933			
Enrolment in humanities and arts. Tertiary. Female		14471	...	20772	19190			
Enrolment in social sciences, business and law. Tertiary. Total		309635	...	302696	316019			
Enrolment in social sciences, business and law. Tertiary. Female		151414	...	147200	157354			
Enrolment in science. Tertiary. Total								
Enrolment in science. Tertiary. Female								
Enrolment in engineering, manufacturing and construction. Tertiary. Total		132569	...	154846	164141			
Enrolment in engineering, manufacturing and construction. Tertiary. Female		15619	...	22355	23576			
Enrolment in agriculture. Tertiary. Total								
Enrolment in agriculture. Tertiary. Female								
Enrolment in health and welfare. Tertiary. Total		38477	...	46211	53059			
Enrolment in health and welfare. Tertiary. Female		8281	...	15708	16864			
Enrolment in services. Tertiary. Total		20522	...	27524	29434			
Enrolment in services. Tertiary. Female		7858	...	11036	11873			

Source: UNESCO, UIS and statistical database

Total graduates in all programmes. Tertiary Education of Thailand

Total graduates in all programmes. Tertiary	Year	1970	1975	1980	1985	1995	2000	2001	2002	2003	2004
Total graduates in all programmes. Tertiary. Total		12544	20821		191811	130223					
Total graduates in all programmes. Tertiary. Female							247051	214809	211771	258705	241732

Total graduates in all programmes. Tertiary Education of Vietnam

Total graduates in all programmes. Tertiary	Year	1970	1975	1980	1985	1990	1995	2000	2001	2002	2003	2005
Total graduates in all programmes. Tertiary. Total				29167			58500					
Total graduates in all programmes. Tertiary. Female												77330

Outbound mobility of Thailand

Outbound mobility	Year	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Students from a given country studying abroad (outbound mobile students)		19024	19983.74	23761	23706	23999	23716	
Outbound mobility ratio (%)		1.01	0.96	1.10	1.07	1.06	1.00	

Outbound mobility of Vietnam

Outbound mobility	Year	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Students from a given country studying abroad (outbound mobile students)		9218	9887.73	12115	14591	16622	20531	
Outbound mobility ratio (%)		1.19	1.27	1.52	1.76	2.00	1.57	

Source: UNESCO, UIS and statistical database

Students from abroad of Thailand

Year		2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Students from abroad								
International (or internationally mobile) students from Asia			1445	3054				
International (or internationally mobile) students. Total			2508	4092				

Students from abroad of Vietnam

Year		2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Students from abroad								
International (or internationally mobile) students from Asia		596	634	908	1036		2034	
International (or internationally mobile) students. Total		622	661	936	1048	2014	2053	

School age population Pre-primary Education of Thailand

Year		2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
School age population Pre-primary								
School age population. Pre-primary. Female		1527438	1513630	1502448	1493763	1487248	1482131	1477698
School age population. Pre-primary. Male		1565576	1552376	1541591	1533126	1526743	1521800	1517661
School age population. Pre-primary. Total		3093014	3066006	3044039	3026889	3013991	3003931	2995359

School age population Pre-primary Education of Vietnam

Year		2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
School age population Pre-primary								
School age population. Pre-primary. Female		2525918	2444436	2377671	2324567	2287108	2264789	
School age population. Pre-primary. Male		2621578	2537144	2467925	2412828	2373978	2350918	
School age population. Pre-primary. Total		5147496	4981580	4845596	4737395	4661086	4615707	

School age population Official entrance age of Thailand

Year	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
School age population Official entrance age							
School age population. Official entrance age. Female	522540	517656	511993	505749	499627	494607	491338
School age population. Official entrance age. Male	534829	530301	524800	518562	512363	507281	504039
School age population. Official entrance age. Total	1057369	1047957	1036793	1024311	1011990	1001888	995377

School age population Official entrance age of Vietnam

Year	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
School age population Official entrance age							
School age population. Official entrance age. Female	917554	895553	864369	825581	785502	752622	
School age population. Official entrance age. Male	950717	927890	895661	855630	814303	780428	
School age population. Official entrance age. Total	1868271	1823443	1760030	1681211	1599805	1533050	

Source: UNESCO, UIS and statistical database

School age population Primary Education of Thailand

Year	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
School age population Primary							
School age population. Primary. Female	3190180	3160549	3129455	3097743	3066958	3039284	3016205
School age population. Primary. Male	3254224	3226300	3196931	3166982	3137924	3111844	3090166
School age population. Primary. Total	6444404	6386849	6326386	6264725	6204882	6151128	6106371

School age population Primary Education of Vietnam

Year	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
School age population Primary							
School age population. Primary. Female	4640080	4587258	4486840	4345994	4186944	4040326	
School age population. Primary. Male	4801545	4748235	4645332	4500257	4336125	4184777	
School age population. Primary. Total	9441625	9335493	9132172	8846251	8523069	8225103	

Source: UNESCO, UIS and statistical database

School age population Lower Secondary Education of Thailand

Year	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
School age population Lower Secondary							
School age population. Lower secondary. Female	1637526	1622112	1610496	1602375	1595722	1587673	1576297
School age population. Lower secondary. Male	1663392	1648254	1637538	1630816	1625831	1619373	1609261
School age population. Lower secondary. Total	3300918	3270366	3248034	3233191	3221553	3207046	3185558

School age population Lower Secondary Education of Vietnam

Year	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
School age population Lower Secondary							
School age population. Lower secondary. Female	3578664	3639094	3687309	3723293	3737953	3719958	
School age population. Lower secondary. Male	3688735	3755078	3807442	3846074	3861896	3843704	
School age population. Lower secondary. Total	7267399	7394172	7494751	7569367	7599849	7563662	

Source: UNESCO, UIS and statistical database

School age population Secondary Education of Thailand

Year	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
School age population Secondary							
School age population. Secondary. Female	3303575	3268996	3243173	3225074	3211231	3196538	3177398
School age population. Secondary. Male	3356741	3322611	3297305	3279739	3266585	3252899	3235175
School age population. Secondary. Total	6660316	6591607	6540478	6504813	6477816	6449437	6412573

School age population Secondary Education of T Vietnam

Year	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
School age population Secondary							
School age population. Secondary. Female	6051351	6158530	6260634	6355031	6426147	6453919	
School age population. Secondary. Male	6220583	6336911	6447740	6550305	6628344	6660905	
School age population. Secondary. Total	12271934	12495441	12708374	12905336	1.3E+07	1.3E+07	

Source: UNESCO, UIS and statistical database

School age population Tertiary Education of Thailand

Year	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
School age population Tertiary							
School age population. Tertiary. Female	2753800	2741176	2732925	2728947	2727092	2724343	2718480
School age population. Tertiary. Male	2799104	2787832	2778917	2772518	2767275	2761281	2753139
School age population. Tertiary. Total	5552904	5529008	5511842	5501465	5494367	5485624	5471619

School age population Tertiary Education of Vietnam

Year	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
School age population Tertiary							
School age population. Tertiary. Female	3835652	3900082	3969078	4041131	4116461	4195356	
School age population. Tertiary. Male	3893777	3967257	4043815	4122054	4202751	4287036	
School age population. Tertiary. Total	7729429	7867339	8012893	8163185	8319212	8482392	

Source: UNESCO, UIS and statistical database

Percentage of female students of Thailand

Percentage of female students	Year					
	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Percentage of female students. Tertiary ISCED 5A	55.6	53.2	54.0	54.2	54.3	53.3
Percentage of female students. Tertiary ISCED 5B	49.6	50.6	44.5	47.5	50.4	47.4
Percentage of female students. Tertiary ISCED 6	49.8	51.2	53.5	57.8	62.2	51.2
Percentage of female students. Total secondary. General programmes		48.7	50.7	50.7	51.8	51.6
Percentage of female students. Total secondary. All programmes		48.5	49.2	49.2	50.9	50.5
Percentage of female students. Total secondary. Technical/vocational programmes		47.7	40.7	40.7	45.4	44.1
Percentage of female students. Pre-primary	49.1	48.8	48.8	48.9	49.1	48.7
Percentage of female students. Primary	48.3	48.4	48.3	48.3	48.4	48.1
Percentage of female students. Post-secondary non-tertiary education		63.8	71.8	68.9	71.8	71.8
Percentage of female students. Total tertiary	54.1	52.6	52.1	52.9	53.7	52.4
						51.0

School age population Upper secondary Education of Thailand

School age population Upper secondary	Year					
	2000	2001	2002	2003	2004	2005
School age population. Upper secondary. Female	1666049	1646884	1632677	1622699	1615509	1608865
School age population. Upper secondary. Male	1693349	1674357	1659767	1648923	1640754	1633526
School age population. Upper secondary. Total	3359398	3321241	3292444	3271622	3256263	3242391
						3227015

Source: UNESCO, UIS and statistical database

Percentage of female students of Vietnam

Percentage of female students	Year						
	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Percentage of female students. Tertiary ISCED 5A	50.7	51.0	51.7	52.3	46.9	46.9	
Percentage of female students. Tertiary ISCED 5B	16.5	19.1	21.1	20.8	28.6	28.6	
Percentage of female students. Tertiary ISCED 6	30.5	31.8	36.7	36.7	28.5	28.5	
Percentage of female students. Total secondary. General programmes	46.9	47.0	47.3	47.3	47.9	48.3	
Percentage of female students. Total secondary. All programmes	47.0	47.1	47.4	47.4	48.0	48.6	
Percentage of female students. Total secondary. Technical/vocational programmes	51.5	52.7	50.9	51.3	51.8	55.0	
Percentage of female students. Pre-primary	48.2	49.2	48.8	47.7	48.5	46.8	
Percentage of female students. Primary	47.7	47.7	47.5	47.5	47.3	47.5	
Percentage of female students. Post-secondary non-tertiary education	.	.	.	.	.	.	
Percentage of female students. Total tertiary	41.6	42.1	42.8	43.0	40.9	40.9	

School age population Upper secondary Education of Vietnam

School age population Upper secondary	Year						
	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
School age population. Upper secondary. Female	2472687	2519436	2573325	2631738	2688194	2733961	
School age population. Upper secondary. Male	2531848	2581833	2640298	2704231	2766448	2817201	
School age population. Upper secondary. Total	5004535	5101269	5213623	5335969	5454642	5551162	

Source: UNESCO, UIS and statistical database

Gender parity index for gross enrolment ratio of Thailand

Year	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Gender parity index for gross enrolment ratio							
Gender parity index for gross enrolment ratio. Primary & Secondary combined		0.96	0.97	0.97	1.00	0.99	1.00
Gender parity index for gross enrolment ratio. Pre-primary	0.99	0.98	0.98	0.98	0.99	0.97	0.99
Gender parity index for gross enrolment ratio. Lower secondary. All programmes		0.91	1.01	1.01	1.01	1.00	1.00
Gender parity index for gross enrolment ratio. Primary	0.95	0.96	0.96	0.96	0.96	0.95	0.96
Gender parity index for gross enrolment ratio. Secondary. All programmes		0.96	0.99	0.99	1.05	1.04	1.05
Gender parity index for gross enrolment ratio. Tertiary	1.20	1.13	1.10	1.14	1.17	1.11	1.06
Gender parity index for gross enrolment ratio. Upper secondary. All programmes		1.03	0.96	0.96	1.12	1.11	1.15

Gender parity index for gross enrolment ratio of Vietnam

Year	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Gender parity index for gross enrolment ratio							
Gender parity index for gross enrolment ratio. Primary & Secondary combined	0.93	0.93	0.93	0.93	0.94	0.96	
Gender parity index for gross enrolment ratio. Pre-primary	0.97	1.01	0.99	0.95	0.98	0.91	
Gender parity index for gross enrolment ratio. Lower secondary. All programmes	0.91	0.92	0.93	0.93	0.94	0.95	
Gender parity index for gross enrolment ratio. Primary	0.94	0.94	0.94	0.94	0.93	0.94	
Gender parity index for gross enrolment ratio. Secondary. All programmes	0.91	0.92	0.93	0.93	0.95	0.97	
Gender parity index for gross enrolment ratio. Tertiary	0.72	0.74	0.76	0.77	0.71	0.71	
Gender parity index for gross enrolment ratio. Upper secondary. All programmes	0.92	0.92	0.91	0.94	0.98	1.03	

Source: UNESCO, UIS and statistical database

Gender parity index for school life expectancy of Thailand

Year	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Gender parity index for school life expectancy							
Gender parity index for school life expectancy. Primary to tertiary		1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0
Gender parity index for school life expectancy. Tertiary	1.2	1.1	1.1	1.1	1.2	1.1	1.1
Gender parity index for school life expectancy. Primary to secondary		1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0

Gender parity index for school life expectancy of Vietnam

Year	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Gender parity index for school life expectancy							
Gender parity index for school life expectancy. Primary to tertiary	0.9	0.9	0.9	0.9	0.9	0.9	
Gender parity index for school life expectancy. Tertiary	0.7	0.7	0.8	0.8	0.7	0.7	
Gender parity index for school life expectancy. Primary to secondary	0.9	0.9	0.9	0.9	0.9	1.0	

Teaching staff in pre-primary Education of Thailand

Year	2000	2001	2002	2003	2004	2006
Teaching staff in pre-primary						
Teaching staff in pre-primary. Public and private. Full and part-time. All programmes. Total	111200					98764
Teaching staff in pre-primary. Public and private. Full and part-time. All programmes. Female	88208					77029

Teaching staff in pre-primary Education of Vietnam

Year	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Teaching staff in pre-primary						
Teaching staff in pre-primary. Public and private. Full and part-time. All programmes. Total	96330	98593	103083	103238	106666	155699
Teaching staff in pre-primary. Public and private. Full and part-time. All programmes. Female	96330	98593	103083	103238	106666	152603

Teaching staff in primary Education of Thailand

Year		2000	2001	2002	2003	2004	2006
Teaching staff in primary							
Teaching staff in primary. Public and private. Full and part-time. All programmes. Total		293391	315565	317278	314186		312632
Teaching staff in primary. Public and private. Full and part-time. All programmes. Female		186736		183736	181945		186476

Teaching staff in primary Education of Vietnam

Year		2000	2001	2002	2003	2004	2005
Teaching staff in primary							
Teaching staff in primary. Public and private. Full and part-time. All programmes. Total		340871	347833	354624	358606	362627	360624
Teaching staff in primary. Public and private. Full and part-time. All programmes. Female		265551	272380	276013	279599	284040	281394

Source: UNESCO, UIS and statistical database

Teaching staff in lower secondary Education of Thailand

Teaching staff in lower secondary	Year					
	2000	2001	2002	2003	2004	2006
Teaching staff in lower secondary. Public and private. Full and part-time. All programmes. Total		97602	104575	104097		109430
Teaching staff in lower secondary. Public and private. Full and part-time. All programmes. Female		54640	58544	58276		60624
Teaching staff in lower secondary. Public and private. Full and part-time. General programmes. Total		97602	104575	104097		109430
Teaching staff in lower secondary. Public and private. Full and part-time. General programmes. Female		54640	58544	58276		60624

Teaching staff in lower secondary Education of Vietnam

Teaching staff in lower secondary	Year					
	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Teaching staff in lower secondary. Public and private. Full and part-time. All programmes. Total	208802	224840	243208	262543	280943	295056
Teaching staff in lower secondary. Public and private. Full and part-time. All programmes. Female	145033	156247	169262	180869	191453	201016
Teaching staff in lower secondary. Public and private. Full and part-time. General programmes. Total	208802	224840	243208	262543	280943	295056
Teaching staff in lower secondary. Public and private. Full and part-time. General programmes. Female	145033	156247	169262	180869	191453	201016

Source: UNESCO, UIS and statistical database

Teaching staff in upper secondary Education of Thailand

Teaching staff in upper secondary	Year					
	2000	2001	2002	2003	2004	2006
Teaching staff in upper secondary. Public and private. Full and part-time. All programmes. Total		71800	68373	67940		88857
Teaching staff in upper secondary. Public and private. Full and part-time. All programmes. Female		35212	33538	33325		46652
Teaching staff in upper secondary. Public and private. Full and part-time. General programmes. Total		45048	42938	42666		66166
Teaching staff in upper secondary. Public and private. Full and part-time. General programmes. Female		24495	23348	23200		37308
Teaching staff in upper secondary. Public and private. Full and part-time. Technical/vocational programmes. Total		26752	25435	25274		22691
Teaching staff in upper secondary. Public and private. Full and part-time. Technical/vocational programmes. Female		10717	10190	10125		9344

Teaching staff in upper secondary Education of Vietnam

Teaching staff in upper secondary	Year					
	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Teaching staff in upper secondary. Public and private. Full and part-time. All programmes. Total	74754	84378	91011	99604	109835	120523
Teaching staff in upper secondary. Public and private. Full and part-time. All programmes. Female	38317	44834	48814	54418	62693	64266
Teaching staff in upper secondary. Public and private. Full and part-time. General programmes. Total	65189	74189	81684	89357	98714	106586
Teaching staff in upper secondary. Public and private. Full and part-time. General programmes. Female	34279	40505	45094	50065	55397	58035
Teaching staff in upper secondary. Public and private. Full and part-time. Technical/vocational programmes. Total	9565	10189	9327	10247	11121	13937
Teaching staff in upper secondary. Public and private. Full and part-time. Technical/vocational programmes. Female	4038	4329	3720	4353	7296	6231

Teaching staff in total secondary Education of Thailand

	Year					
Teaching staff in total secondary	2000	2001	2002	2003	2004	2006
Teaching staff in total secondary. Public and private. Full and part-time. All programmes. Total		169402	172948	172037		198287
Teaching staff in total secondary. Public and private. Full and part-time. All programmes. Female		89852	92082	91601		107276
Teaching staff in total secondary. Public and private. Full and part-time. General programmes. Total		142650	147513	146763		175596
Teaching staff in total secondary. Public and private. Full and part-time. General programmes. Female		79135	81892	81476		97932
Teaching staff in total secondary. Public and private. Full and part-time. Technical/vocational programmes. Total		26752	25435	25274		22691
Teaching staff in total secondary. Public and private. Full and part-time. Technical/vocational programmes. Female		10717	10190	10125		9344

Teaching staff in total secondary Education of Vietnam

	Year					
Teaching staff in total secondary	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Teaching staff in total secondary. Public and private. Full and part-time. All programmes. Total	283556	309218	334219	362147	390778	415579
Teaching staff in total secondary. Public and private. Full and part-time. All programmes. Female	183350	201081	218076	235287	254146	265282
Teaching staff in total secondary. Public and private. Full and part-time. General programmes. Total	273991	299029	324892	351900	379657	401642
Teaching staff in total secondary. Public and private. Full and part-time. General programmes. Female	179312	196752	214356	230934	246850	259051
Teaching staff in total secondary. Public and private. Full and part-time. Technical/vocational programmes. Total	9565	10189	9327	10247	11121	13937
Teaching staff in total secondary. Public and private. Full and part-time. Technical/vocational programmes. Female	4038	4329	3720	4353	7296	6231

Source: UNESCO, UIS and statistical database

Teaching staff in 5A tertiary Education of Thailand

Year		2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Teaching staff in 5A tertiary								
Teaching staff in 5A tertiary. Public and private. Full and part-time. All programmes. Total								
Teaching staff in 5B tertiary. Public and private. Full and part-time. All programmes. Total				15103				
Teaching staff in total tertiary. Public and private. Full and part-time. All programmes. Total		50639		64055	65548			70405
Teaching staff in 5A tertiary. Public and private. Full and part-time. All programmes. Female								
Teaching staff in 5B tertiary. Public and private. Full and part-time. All programmes. Female				6128				
Teaching staff in total tertiary. Public and private. Full and part-time. All programmes. Female		27207		30376	31084			36236

Teaching staff in 5A tertiary Education of Vietnam

Year		2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Teaching staff in 5A tertiary								
Teaching staff in 5A tertiary. Public and private. Full and part-time. All programmes. Total			20602	23576	24927	27199	27733	
Teaching staff in 5B tertiary. Public and private. Full and part-time. All programmes. Total			11603	12362	13681	19530	19913	
Teaching staff in total tertiary. Public and private. Full and part-time. All programmes. Total		30309	32205	35938	38608	46729	47646	
Teaching staff in 5A tertiary. Public and private. Full and part-time. All programmes. Female			8969	10285	10957	12160	12393	
Teaching staff in 5B tertiary. Public and private. Full and part-time. All programmes. Female			3490	3822	4370	6753	6882	
Teaching staff in total tertiary. Public and private. Full and part-time. All programmes. Female		11493	12459	14107	15327	18913	19275	

Source: UNESCO, UIS and statistical database

Percentage female teachers of Thailand

Year	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Percentage female teachers							
Percentage female teachers. Pre-primary	79.3						78.0
Percentage female teachers. Primary	63.6		57.9	57.9			59.6
Percentage female teachers. Lower secondary		56.0	56.0	56.0			55.4
Percentage female teachers. Upper secondary		49.0	49.1	49.1			52.5
Percentage female teachers. Secondary.		53.0	53.2	53.2			54.1

Percentage female teachers of Vietnam

Year	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Percentage female teachers							
Percentage female teachers. Pre-primary	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	98.0	
Percentage female teachers. Primary	77.9	78.3	77.8	78.0	78.3	78.0	
Percentage female teachers. Lower secondary	69.5	69.5	69.6	68.9	68.1	68.1	
Percentage female teachers. Secondary.	64.7	65.0	65.2	65.0	65.0	63.8	
Percentage female teachers. Upper secondary	51.3	53.1	53.6	54.6	57.1	53.3	

Source: UNESCO, UIS and statistical database

Pupil-teacher ratio of Thailand

Year	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Pupil-teacher ratio							
Pupil-teacher ratio. Pre-primary	24.8						24.9
Pupil-teacher ratio. Primary	20.8	19.1	19.1	19.1			18.7
Pupil-teacher ratio. Lower secondary		23.4	23.4	23.4			25.2
Pupil-teacher ratio. Secondary		24.0	24.0	24.0			22.8
Pupil-teacher ratio. Upper secondary		24.9	24.9	24.9			19.9

Pupil-teacher ratio of Vietnam

Year	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Pupil-teacher ratio							
Pupil-teacher ratio. Pre-primary	22.1	21.4	20.6	20.8	20.4	17.7	
Pupil-teacher ratio. Primary	29.5	28.0	26.3	24.7	23.0	21.6	
Pupil-teacher ratio. Lower secondary	27.6	26.3	25.7	24.7	23.5	22.6	
Pupil-teacher ratio. Secondary	28.0	26.9	26.3	25.6	24.5	23.9	
Pupil-teacher ratio. Upper secondary	28.9	28.4	27.8	27.8	27.1	27.1	

Source: UNESCO, UIS and statistical database

R&D personnel by sex of Thailand

R&D personnel by sex	Year					
	2001	2002	2003	2004	2005	2006
R&D personnel by sex (FTE and HC) Head count (HC) Total	65,859	...	76,184			
R&D personnel by sex (FTE and HC) Full- time equivalent (FTE) Female	32,011		42,379			
Researchers by sex (FTE and HC)/Full- time equivalent (FTE) Total	17,710	...	18,114			
Researchers by sex (FTE and HC)/Head count (HC) Female	...	...	13,607			
Researchers by sex (FTE and HC)/Head count (HC) % Female	...	...	45.6%			

R&D personnel by sex of Vietnam

R&D personnel by sex	Year					
	2001	2002	2003	2004	2005	2006
R&D personnel by sex (FTE and HC) Head count (HC) Total						
R&D personnel by sex (FTE and HC) Full- time equivalent (FTE) Female		11,356				
Researchers by sex (FTE and HC)/Full- time equivalent (FTE) Total		9,328				
Researchers by sex (FTE and HC)/Head count (HC) Female		17,585				
Researchers by sex (FTE and HC)/Head count (HC) % Female		42.8%				

Source: UNESCO, UIS and statistical database

R&D personnel by sector of employment of Thailand

R&D personnel by sector of employment	2001	2002	2003	2004	2005
R&D personnel by sector of employment (FTE) Business enterprise	19,193	...	7,533		
R&D personnel by sector of employment (FTE) Business enterprise /Government	27,632	...	14,896		
R&D personnel by sector of employment (FTE) Business enterprise / Higher education	18,850	...	17,577		
R&D personnel by sector of employment (FTE) Business enterprise / Private non-profit	184	...	2,373		
Researchers by sex (FTE and HC)/Head count (HC) Total	30,941	...	29,850		
Researchers by sector of employment (FTE) Business enterprise	10,335	...	3,904		
Researchers by sector of employment (FTE) Government	7,643	...	2,710		
Researchers by sector of employment (FTE) Higher education	12,827	...	11,426		
Researchers by sector of employment (FTE) Private non-profit	136	...	74		

R&D personnel by sector of employment of Vietnam

R&D personnel by sector of employment	2001	2002	2003	2004	2005
R&D personnel by sector of employment (FTE) Business enterprise		977			
R&D personnel by sector of employment (FTE) Business enterprise /Government		7,252			
R&D personnel by sector of employment (FTE) Business enterprise / Higher education		3,044			
R&D personnel by sector of employment (FTE) Business enterprise / Private non-profit		83			
Researchers by sex (FTE and HC)/Head count (HC) Total		41,117			
Researchers by sector of employment (FTE) Business enterprise		968			
Researchers by sector of employment (FTE) Government		5,272			
Researchers by sector of employment (FTE) Higher education		3,020			

Researchers by sector of employment (FTE) Private non-profi						68				

Researchers (FTE) per million inhabitants of Thailand

Year	2001	2002	2003	2004	2005
Researchers (FTE) per million inhabitants					
Researchers by sex (FTE and HC)/Full- time equivalent (FTE) Researchers (FTE) per million inhabitants	286	...	287		
Researchers by sex (FTE and HC)/Head count (HC) Researchers (HC) per million inhabitants	499	...	473		

Researchers (FTE) per million inhabitants of Vietnam

Year	2001	2002	2003	2004	2005
Researchers (FTE) per million inhabitants					
Researchers by sex (FTE and HC)/Full- time equivalent (FTE) Researchers (FTE) per million inhabitants		115			
Researchers by sex (FTE and HC)/Head count (HC) Researchers (HC) per million inhabitants		508			

Source: UNESCO, UIS and statistical database

Gross Domestic Expenditure on R&D (GERD) of Thailand

Year	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Gross Domestic Expenditure on R&D (GERD)						
Total gross domestic expenditure on R&D (GERD) 000 PPP\$	978,374	1,067,048	1,062,243	1,242,655	1,319,710	
Total gross domestic expenditure on R&D (GERD) As percentage (%) of GDP	0.25%	0.26%	0.24%	0.26%	0.25%	
Total gross domestic expenditure on R&D (GERD) Per capita (PPP\$)	15.9	17.2	17.0	19.7	20.7	

Gross Domestic Expenditure on R&D (GERD) of Vietnam

Year	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Gross Domestic Expenditure on R&D (GERD)						
Total gross domestic expenditure on R&D (GERD) 000 PPP\$			363,960			
Total gross domestic expenditure on R&D (GERD) As percentage (%) of GDP			0.19%			
Total gross domestic expenditure on R&D (GERD) Per capita (PPP\$)			4.5			

Source: UNESCO, UIS and statistical database

GERD by sector of performance of Thailand

GERD by sector of performance	Year	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
GERD by sector of performance (%) Business enterprise		34.8%	39.2%	38.8%	43.9%			
GERD by sector of performance (%) Government		...	...	...	22.5%			
GERD by sector of performance (%) Higher education		...	...	...	31.0%			
GERD by sector of performance (%) Private non-profit		...	...	...	2.6%			
GERD by sector of performance (%) Not distributed		65.2%	60.8%	61.2%	.	100.0%		

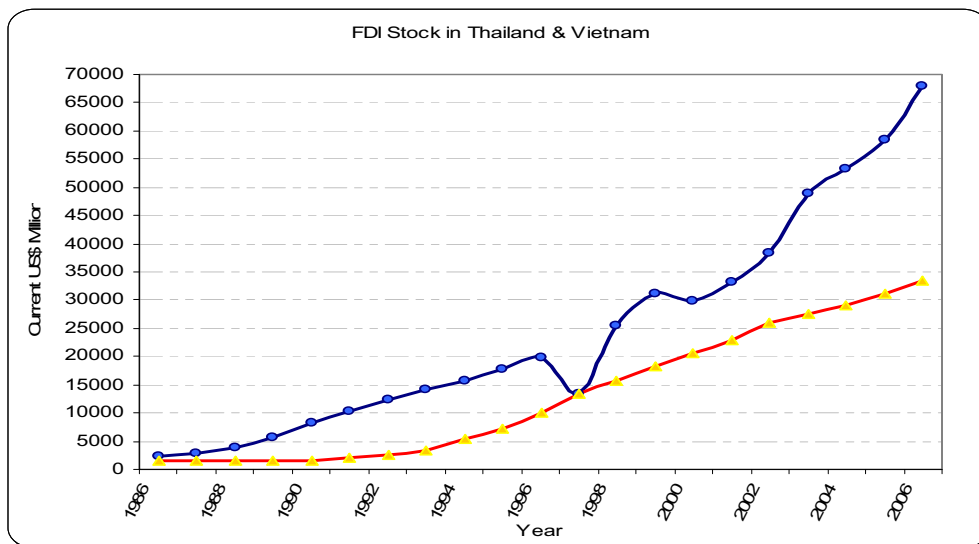
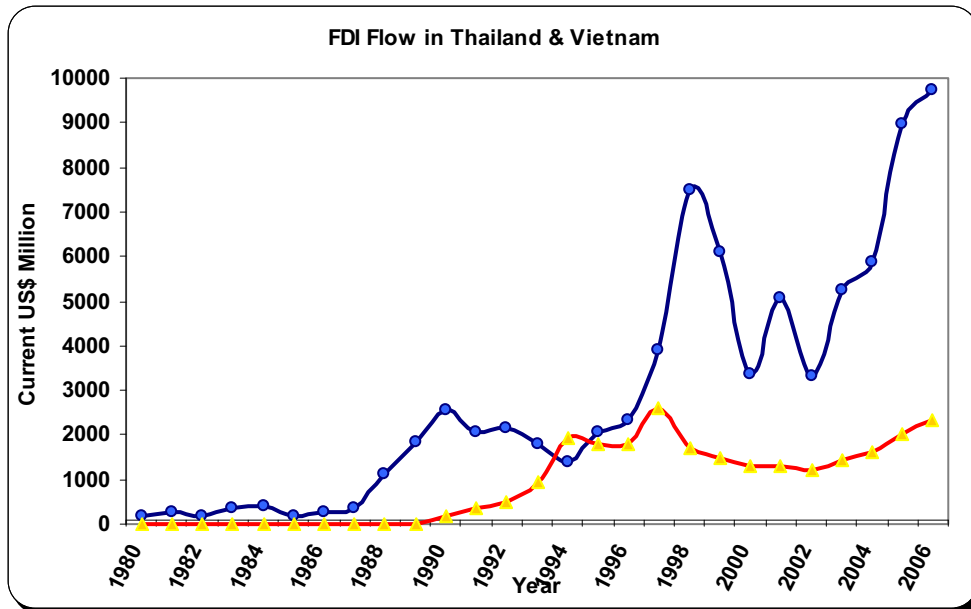
GERD by sector of performance of Vietnam

GERD by sector of performance	Year	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
GERD by sector of performance (%) Business enterprise				14.5%				
GERD by sector of performance (%) Government				66.4%				
GERD by sector of performance (%) Higher education				17.9%				
GERD by sector of performance (%) Private non-profit				1.1%				
GERD by sector of performance (%) Not distributed								

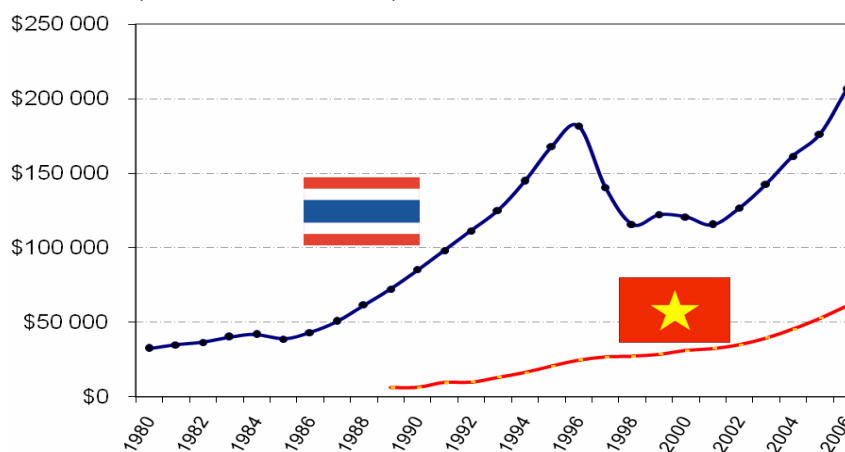
Source: UNESCO, UIS and statistical database

ภาคผนวก ข

แผนภูมิสถิติต่าง ๆ

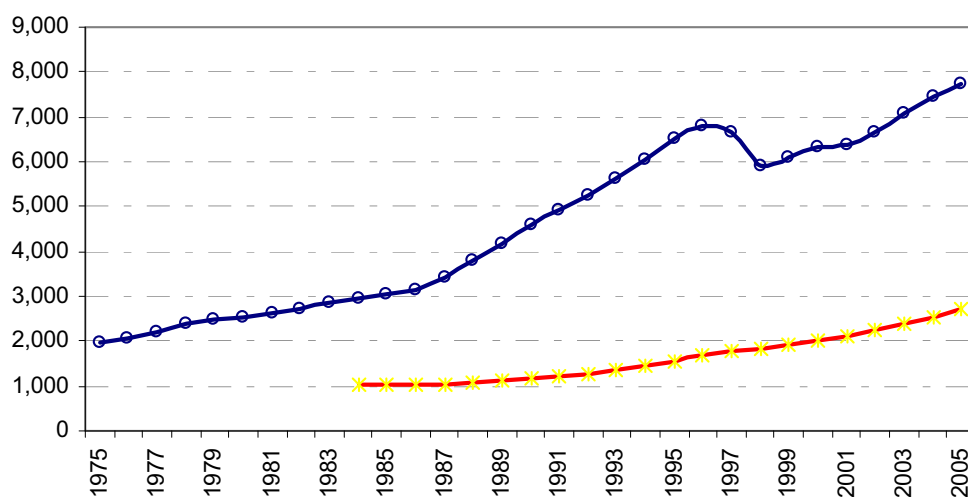

GDP (Current million US \$) - Thailand and Vietnam 1980-2006

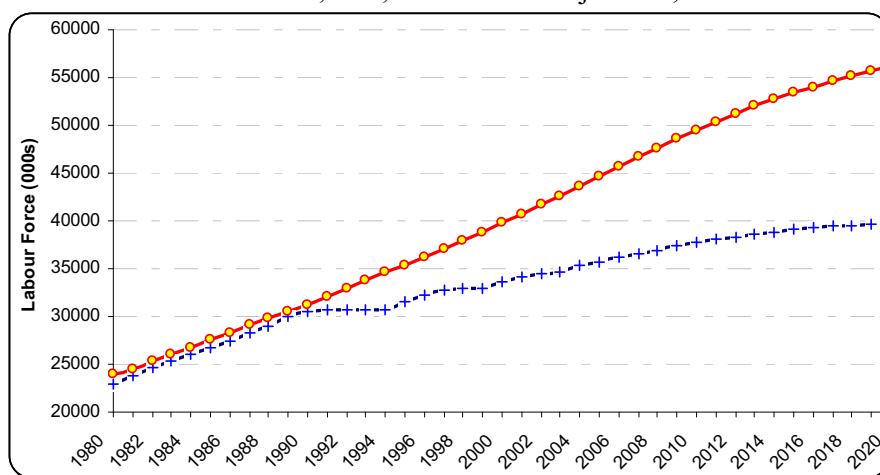

Source: The World Bank

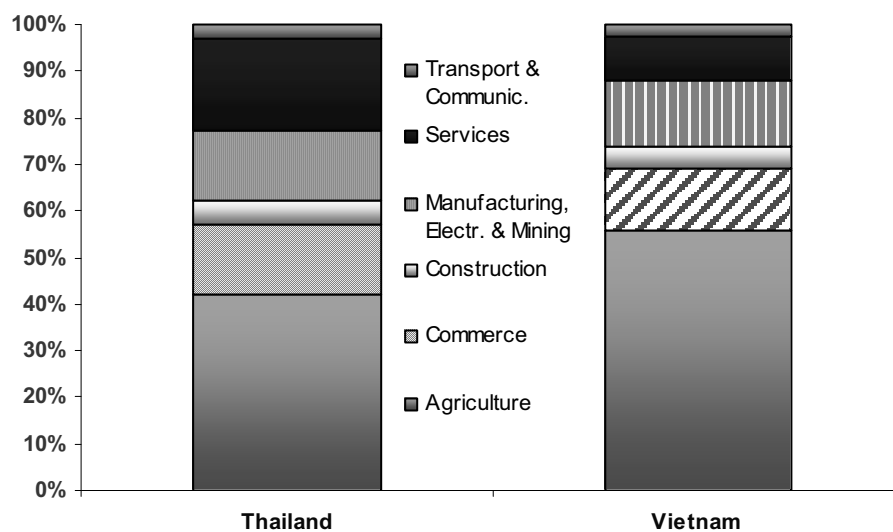
GDP per capita (Current US \$) - Thailand and Vietnam

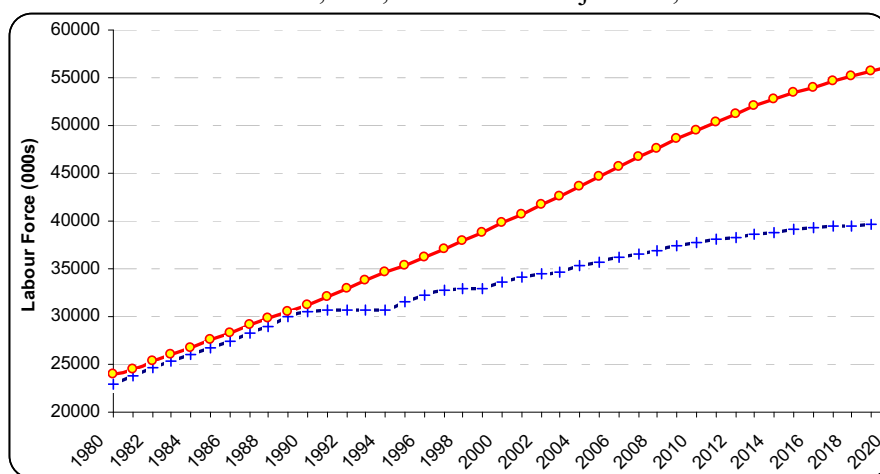
Total Labour Force, Past, Present and Projections, 1980-2020

Source: ILO and CELS database

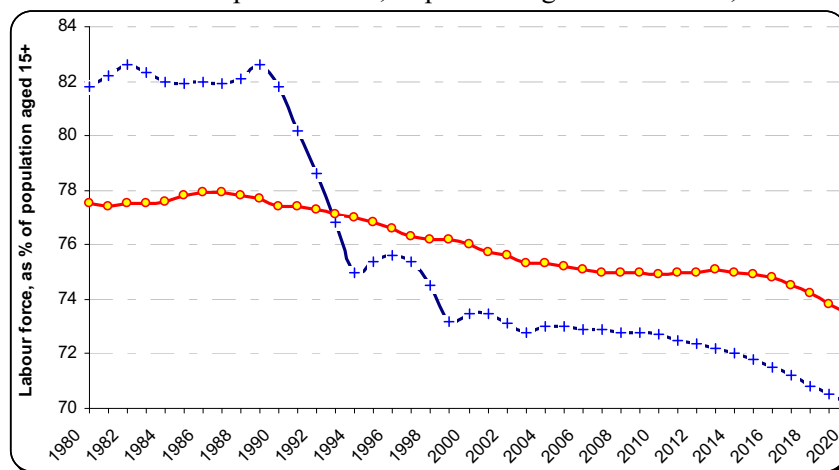

Total Labour Force, Past, Present and Projections, 1980-2020

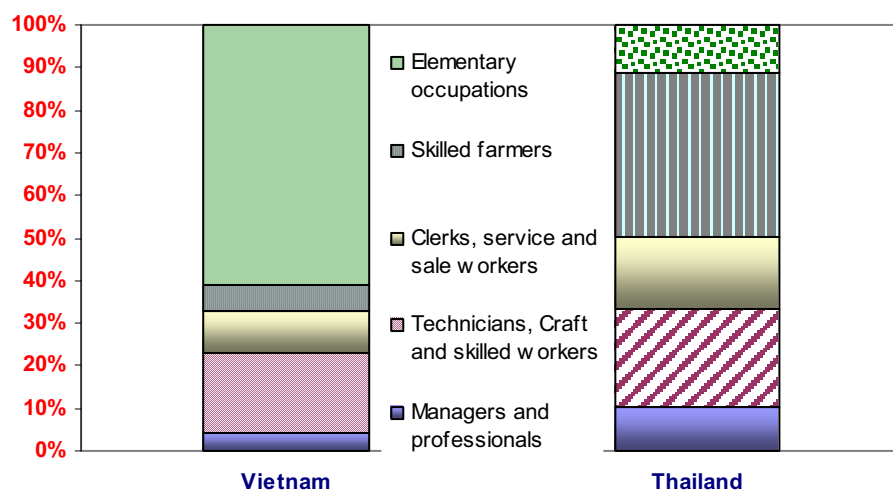

Source: ILO and CELS database

Labour Force Participation Rates, Population aged 15 and over, 1980-2020

Source: ILO and CELS database

ภาคผนวก ค
ภาพถ่ายกิจกรรมต่าง ๆ

ณ ศูนย์วิชาการชุมชน Trung Tam Gia Duc Thuong Xuyen Pho Noi

สัมภาษณ์ Dr.Le Dong Phuong, Vice Director of NIESAC

สัมภาษณ์ผู้จัดการ Vee Rubber

